

6

16-b

46

$\frac{D 6}{29}$

16-15-66

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

18. 3. 15.

18

3 -
18-0-44

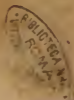
P. OVIDII
NASONIS POETAE
SULMONENSIS, HEROI-
DES EPISTOLAE, CVM
INTERPRETIBVS HVBERTINO
CRÉSCENTINATIS, ET
IANO PARRHASIO.

EIVSDEM SAPPHO CVM DOMITIO, ET IBIS
cum Christoph. Zaroto. Cum enarrationibus. Iod. Badij
Ascensij in hæc omnia, Et annotationibus
Ioan. Bapt. Egnatij.

QVAE NON VT ANTEA, PLVRIMIS FOEDATA
mendis, sed acri studio emendata, atque omni, quantum licuit,
ex parte expolita, emisimus. quod alios libros cum
nostro conficientibus patebit.

• VENETIIS,
• Apud Hieronymum Polum.
M D LXX.

REVUE
NATIONALE
DES SCIENCES
MATHÉMATIQUES
ET NATURELLES
PUBLIÉE PAR
L'ACADÉMIE DES SCIENCES
DE FRANCE

LE PRÉSIDENT DE L'ACADÉMIE DES SCIENCES
M. LE MINISTRE DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES NORMALES
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES CENTRALES
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES PRIMAIRES
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'ARTS ET MÉTIERS
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'AGRICULTURE
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'INDUSTRIE
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'ARTS ET MÉTIERS
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'AGRICULTURE
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'INDUSTRIE

LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES NORMALES
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES CENTRALES
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES PRIMAIRES
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'ARTS ET MÉTIERS
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'AGRICULTURE
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'INDUSTRIE

LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES NORMALES
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES CENTRALES
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES PRIMAIRES
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'ARTS ET MÉTIERS
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'AGRICULTURE
M. LE DIRECTEUR GÉNÉRAL DES ÉCOLES D'INDUSTRIE

OVIDII VITA PER CHRIS-
STOPHORVM ZAROTVM
IUSTINOPOLITANVM

COMPILATA.

LIBR. MUSEI
LORIO & MANNI

PV. OVID. NAS. Pelignis in oppido Sulmone 13. cal.
 April. ex Botio equestri ordinis patre natus est, secundo quin
 quattiorum die: eo quo Hircius & Panfa Coss. Mutinensi bel
 lo cecidere, anno fratrem habuit maiorem natu, cum quo in
 patria est educatus, primaq; literarum rudimenta edoctus.
 Mos utrunque adultam pater Romam misit, ut eloquentia

studiis pariter, & legibus incumberent, quaestus acquirendi gratia: facile alter
 parentis praecipis paruit, qui nisi diem fata praematurassent: uigesimo enim
 aetatis suae anno e uita discessit, causidicus optimus futurus uidebatur. Ouid.
 autem non sine maxima molestia aliquandiu foro operam dedit. reosque ple-
 runque defendit: interq; centumuiros iudicium dixit: quantum in declamatio-
 nibus extiterit: Seneca nobis testimonio est: qui cum declamatoribus inseruit.
 Defuncto patre musis, & poetice totum se tradidit, a quibus studiis inuitus se-
 cesserat, utq; etiam in eis melius proficeret graecas literas didicit: quo tempore
 sub M. Varrone, cui & acceptissimus fuit: sicuti & sub Corn. Gallo miliciam
 exercuit. Vxores tres habuit quarum primam: qua ei penes puero nupserat, ob-
 morum insolentiam, turpitudinemq; dimisit. Alteram quoque repudiavit: cau-
 sa nobis, cur id fecerit, incognita tertia uero diutius cum eo mansit, ex qua filia
 Perillam nomine habuit. Demum ab Augusto Imperatore annum agens quin-
 quagesimum in Pontum Euxinum relegatus est, cuius exilii causas, quis est, qui
 facile norit, cum & ipse modo hanc modo illam referat: satis tamen constat ibi
 per nouem annos mansisse, ubi extremum obiit diem. Anno Tiberii quinto: &
 prope Tomos oppidum sepultum. Siue propter libros, quos de Arte Amandi
 composuit, exularit, quod non mirum uideri debet, si quidem feruntur libri hu-
 iusmodi a Iulia, & Drusilla uehementer concupiti: perlectique assidue, unde &
 suspicio orta est incensas libidines amatores fuisse secutas. Caesarem uero eo us-
 que excanduisse: ut & auctorem huius mali in exilium pepulit Ouidium, &

pariter mulieres, tametsi quid meruerat Ouis uel quonam pacto potuisset eius blandimentis carminis; nisi suum corpus antea profluere cupiuissent, siue qui (ut alii uolunt) Sydonii auctoritatem in medium afferentes, quia Iuliam Augusti puellam ex Liuiam filiam amarit: quam ab Ouidio Corynnam falso nomine appellatam tradunt: quæ causa à nobis minime probari potest, nec à quouam docto, si ex examussum Sydonii uerba trutinari, & quid de Corynna ab Ouidio scriptum sit, leget haud principis puella digna, siue, quia Liuiam Drusillam nudam uiderit, aut Aug. principem, cum exoletis consuescentem, quæ ambæ causæ satis placent cum & ipse quoque iudicarit.

Cur aliquid uidi, cur noxia lumina feci,
Cur impudenti cognita culpa mihi est.
Inscius Actæon uidit sine ueste Dianam,
Præda fuit canibus non minus ipse suis.

Si quis autem curiosus hæc scire affectat: eiusdem de Tristibus: tum de Ponto libros perlegat: nos tantum in præsentia diuersas attigimus opiniones illorum, qui exilii Ouidii meminerunt. Multa carmina scripta memoriæ reliquit auspiciatus est primis teneris adhuc annis Heroidum diuersarum epistolas. De inde Amorum libros 5. ad Corynnam, quos ad tres redegit: hi de sine titulo quoque nuncupantur. De medicamine faciei. Arte Amandi ad iuuentutem Romanam libros tres: quos parricidas solet appellare. De Remedio Amoris libros duos. Metam. libros quindecim opus diuinum, heroiciq; carminis dignitati conueniens, licet in eum nimis lasciuire dixerit Quintilianus. Tragedias quoq; adorsus est, quarum Medea maxime à Fabio Quintiliano, & Corn. Tacito approbatur: atq; nanq; Fabius in decimo Ouidii Medea uidetur mihi ostendere quantum uir ille ingenio præstare potuerit: si ingenio suo temperare, quàm indulgere maluisset. In malos poetas librum composuit, ut Quintilianus refert. Epistolam consolatoriam ad Liuiam Augustam de morte Drusi Neronis qui morbo in Germania perierat. Bellum Actiacum inchoauit. Ad Tibullinum libros duos. De Tristibus quinq;. De Ponto quatuor. Fastorum duodecim: sed nisi sex manibus habentur temporum incuria. In Ibin inuestigatam uaticinia unico absoluit libro. Triumphum Cæsaris. De piscibus opus inchoauit, ut Oppianus scripsit lingua Getica. Libellum de gestis Imperatoris apud Getas. Nonnulla etiam alia opuscula Ouidio ascribuntur: quæ an ipsius fuerint non laboro: uidelicet de Nuce, de Philumela, de Pulice: non tamen, hæc habemus cum multa interierint: seu librariorum inertia, siue temporum iniquitate. Quem autem inter Elegiacos poetas locum teneat: ex Quintiliano facile datur intelligi: cum ait Elegia quoq; Græcos prouocamus, cuius mihi tersus, atq; elegans maxime uidetur auctor Tibullus. Sunt qui Propertium malint, Ouidius ueroq; lasciuior: sicut durior Gallus.

IOANNIS BAPTISTAE EGNATII VENETI

IN HEROIDAS OVIDII, SAPPHO,

ET IN IBIN OBSERVATIONES.

327
D. ENA. W. SE.

EX PENELOPE.

PIVE quis Antilochum, ex Politiani Miscellaneis hoc expedito. (Hilacer admissos) Quis non videt admissos equos Hectoris laceri legendum? cum vox ea admissos celerem Ouidio, Valerio, reliquis significet magno eorum errore qui admissos legant. Ouid. certe ipse in Fastis. Et celer admissis labitur annus equis. Et item: Hanc quondam Cythera diem properantius ire Iussit, & admissos præcipitavit equos: Et in Phyllide: Et facer admissas exigit ebrus aquas. Quin & Valerius de Fulvio admissio, inquit, equo Theanum contendit, quæ vox inde vñ

esse ducta & adiunctis equis celerius inter conficimus. (Rettulit & ferro, Rhesiumque, Dolonam; Cæfos) Mirum est cum adeo parent Heroides Ovidianæ hætenus syllabam claudicantem in hoc versu non animaduersam, cum Dolon ubique, primam corripiat. Vt ausum eadem quæ nos Phrygia de gente Dolona. Quare addenda fuit dictio; Hom. ἢ δὲ τῆς ἐν τῆς ἰσσοῖ δόλων ἐβμ δὲ ἰσσοῖ. (Quid tibi Pisandrum, Polybumque, Medontamque; dirum?) Et hic etiam addenda copula fuit, cum Medon & ipse corripiat primam.

EX PHYLLIDE.

TORVVSQVE procrustes) Non, procrustes, vt ἀπὸ τοῦ προκυφῶν i. ab impellendo veniat. (Cressa relicta) Alij oēs, Puella. Nos ex manuscriptis libris, Cressa relicta, emendauimus, in quo verbo & grauius παῖς esse videtur, & acrior Phyllides accusatio.

EX BRISEIDE.

BIS sex assueti) Omnes alij lib. Bis septē, nos ex Homericæ Rhapsodia bis sex. in qua Phoenix sic Achille loquitur ἀδῶνας δὲ λέβητας ἰσίνουσι, δῶθονα δὲ πρὸς Πηλεῖον; ἀδῶθονα δὲ ἀδῶθονα πρὸς ἡ, ἄγοντο. (Inter Achæiadas longe pulcherrima matres) Mirum videri potest versum hunc, cum tñ hætenus claudicari, non esse etiam ab ijs, qui doctissimos sese putat, animaduersum, cū hætenus aut corrupte legerint, aut corruptius emēdarint. Nos Achæiadas nō refragatē græcorū veterū forma, & vsu quadrante ēt syllaba emendamus, nec nescio ab Achæia ἀχαιῶν, deduci. Quod vel ipse Hom. Rhaps. probet. ὁ πῖμα δὲς κἀκ' ἐλέγχε ἀχαιῶν δὲς οὐκ ἐτ' ἀχαιῶν. Qui tñ versus admonere negligentissimū quemq; poterat, carmen Ouidianū non ita legi posse. Quare syllaba non repugnante Achæiadas vt apud Theodricum emendatis lib. in Helenæ Epit. ἢ δὲ ἀχαιῶν γῶν πατρίου δὲ μιᾶ ἄλλα. Callim. in Delon. ἀλλ' ἐτ' ἀχαιῶν δὲς μιᾶ κερῖσιν το πῶλιν. Sed de hac nominum forma in Sapphus epistola plura, cū de lapsu eorum qui non minus docti, quam diligentes videri voluit, agetur.

EX PHAEDRA.

ELELEIDES αἰτῶ) Omnes ad hanc diem, Eleides, in quo nescias, utrū magis accu-

ses negligentiam hominum an inficiam, an potius utrumque, quis enim nō videat versum si Eleides leges, subsultare? Iam Bacchi nomen Eleelus erat, quod Ouid. auctoritas Met. 6. probet. Nictileus, Eleleusq; parens. Quod nomen Apollinis etiam esse Mac. prodidit, distinctiq; illud. ἀπο τοῦ ἐλεπτεται περὶ τῷ ἐν. Quod xerno. f. meatu circa terrā voluit videat iam Eurip. ἤμε τοιαῖσι ποιοῖν ἰλισσαν ἐν πολλοῦ πυρός. Nec vero minus Emped. de illo. ἐν ἐλ ἐλ ἐλ ἐλ μὴ γινόμενόν ἐμφοροδόν. Siue igitur à volutione huiusmodi. Siue ab Elele Bacchantium voce. (Nam etiam à sonis Bacchum dixere & Bromium & Iacchum) siue & ipse qui & Apollo sit, à rotatione illa perpetua dictus Elelus est, vnde Eleleides quoque facti sunt, vt aliter versus legi nequaquam possit.

E X O E N O N E.

DEPRESSA est humili cana pruina casa) Sunt qui, Defensa, legūt, qua ratione dixit Vir. defendere teneras Myrtos à frigore, & defendere frigus testis, vt Gell. èt ex Quadrigarj an nalis. obseruauit. (Ad fontē Xanthi versa recurrit aqua.) Iam illud prouerb. Græcis vsurpatum frequens inuuit dubio procul, quod illi. ἀνα ποταμῶν. Ex Euripid. iambico in Medea, sic. n. Chorū. ἀνα ποταμῶν ἱερῶν χειρῶσι παγαί. Vnde etiam Horat. qui neget ardas, Pronos relabi posse riuos, Montibus & Tyberini reuerti? Cic. quoq; in epist. ad Att. principio tantum Græci versus vsus adagij huius meminit. (Pulydamata roga) Ex imitatione Homericæ & hic, & alibi, ne syllaba subulset, legimus Pulydamanta quemadmodum & Pulypum, licet alij Pulydamanta & Pulypum, vt sit, omega, scribere malint. (Ipse reptor opis vaccas pauisse Phereas fertur) Callimachus diuersam ab alijs causam seruitij canit, cum. f. Admeto Apollineni seruisse prodar, & adolefcentis amore captus esset, atq; ad emerendum eius amorem gregem ab eo pueri pastum.

E X H Y P S I P I L E.

NON hxc Aesonides, sed filia Phasis Aetææ) Dubitauit sæpe antea quæ maxime probabilis esset huius carminis lectio. An hxc ipsa, quæ ipsi reliquimus, an quæ alij substituere. Phasis Oetæ legetes, cū hic, tum in Medea, tum in Oetam bisyllabū fecerint, ergo vt cōtra rationem illā male èt ab his scriptam non haecenus legere memini, sic malim trisyllabū seruare, ut diphthongus illa corripitur sequēte vocali, quod & Græcis & Latinis nostris est peculiare, in duabus. f. dictionibus, cū vna. n. terminatur diphthongo, & subsequens à vocali incipiat, corripitur diphthongus natura præcedens alioqui lōga. Vt insulz Ionio ne græca citem. Et Ilio alro, & Pelio Olla. Sed & in eadē dictione Virg. cū dixit, Sudibus ue pūstis, diphthongum corripuit, quin & ipse Ouid. in Met. 7. Quos vbi viderunt præcucæ (uspidiis hastas. Tametsi sunt, qui legant, Peracutæ, uerū hoc Ausonij nullus inuertere possit, cū ille in Proteptico ad nepotem scribens hoc uersu ita ludat. Te præunte n. pos modulata poemata Flacci. Adde q̄ uix legas, nisi memoria me deficit, Aetam bisyllabum, nā ille Ouidij uersiculul, ita legit ut ita uetustis lib. Dissimilem q; animum subijt Aetæa relictus. Ee paulo post Ouid. Cum rapido fallax Aetias igni Imponit purū laticem. Et Medea: Non erat Aetees, ad quem despecta ueniret. Et iterum: Non senis Aetææ regia Lemnos erat.

E X D I D O N E.

POENAS uiolatæ Sichzi) Sunt qui, Sichzo, malint. (Mille procis placui, q me coiere frequētes) Videndum, an desit in prepositio, uel quid simile, ut in me coiere legas. (Sceptraq; sacra tene) Alij, Sceptra sacrata. Nobis uetus lectio displicere non potest, & alioqui lib. omnes manuscripi ita habent. Nec steterunt) Ea forma quo Virg. Steteruntq; conie. & Terent. Emerunt. (Certius ibis) Sunt qui, Serius, malint.

E X H E R M I O N E.

SI te iam tangit, Oreste) Alij pia tāgit, alij nunc. (Induit illa patrem) Accuratus obseruandum censo quid illud uerbū Induit sibi hic uelit. Nam interpretes ganniunt. (Disfundi-

E G N A T I V S.

fundimus iram.) Et hinc facile apparet diffusiones dierum esse legeudas apud Iurifconsul-
tos & Gellium non diffusiones, quòd quibusdam placuit, vt improbem faciant, qui immuta-
re veteres lectiones audeat. (Qua duo porrectus longe freta distinet Isthmos, Vecta pere-
grinis. (Hippodamia rotis) Duo sunt aduertenda, & quòd male lib. omnes habet: Detiner,
cum distinet dubio procul legendum sit: quòd quiuis uel mediocriter doctus aduertat, &
quid sit illud quòd externas rotas in Hippodamia hic dicit Ouid. Nos rem eruditus etiam
nou paucis ignoatam breui explicabimus, ex Pindaro in primis, & Apollonio, qui cum inter
pretibus suis prodidere Hippodamiam inter currendum alieno curru, id est procorum, qui
cum ea cursu certabát, esse uictam, unde & hoc in loco peregrinas rotas Pelopis currum in-
tellexit, quò donatus ille à Neptuno est in amoris olim compensationem.

E X D E I A N I R A.

SE tibi pax terræ) Alij lib. Pars terræ habebant. Nos ex manuscriptis lib. Pax resti-
tuimus. (Theurantia turba) Non Thesitia, aut Thespiea, legendum esse facit, cum illud
à Politiano inuentum, tum etiam quòd Stephanus Theurantem Thespij patrem facit, à
quò Theurantia turba iure Thespiades appellatæ. (Vna recens crimen refertur adultera)
Nos syllaba refragante quandoque referretur, nunc uero diligentius examinata re, defertur
legendum censemus, & proprie id uerbi significatum sit, unde & delatores, sed & lib. unus
manuscriptus, Defertur, habuit. (Inter Ioniacas) Alij Mæonias inter reclamante lib. fide,
ex quorum auctoritate lectionem ita restituendam admonere lectionem uoluimus. (Scilicet
immanes Elisis faucibus hydros Infantem, & caudis inuoluisse manum.) Multis errori-
bus uersiculi hi duo fœdaci antea erant, qui tamen ita restituenti (vt arbitror) fuerant, sic
tamen hoc integrum lecturis. (Quodq; inter læuumq; latus, dextrumq; lacertum) Habi-
tum compressi ab Hercule Antixi his uerbis expressit Ouid, vt male emendasse uideri pos-
sunt, qui Læuumq; latus læuum lacertum legerint.

E X A R I A D N A.

SEMISEPVTA) Lib. omnes, Semisopita, præ se ferunt reclamante tamen syllaba,
nam sopire semper primam producit, vt apud hunc ipsum infra Medea. Quæ me non pos-
sum, potui sopire Draco nempe, Et Hypermnestra. Dum petis amplexus, sopitaque brachia
factas. Tametsi sopor corripiat, quare semisepulta libentius eodem sensu legerim. (Nec
facta luiffes) Emendauimus cum hætenus omnes lib. nullo sensu tuliffes haberent.

E X M E D E A.

AT tibi Colchorum) Alij, Vt, legunt. Sed quo sensu ipsi uiderint. (Cur unquam Col-
chi) Quis non uideat hoc totum ex principio Medæ Enniane deductum, uicilla enim Me-
dæ apud Euripidem, & ex nostris Ennium, sic ferme cœpit, uersus aut notiores sunt, quàm
vt à me sint huic loco inferendi, odiosa enim omnis ostentatio presertim ubi magnitudo rei
non excuset. (Excipit hospitio iuuenes Aeta relictus) Et in hoc uersu addiderit quidam pa-
ter, vt bisyllabum Aeta facerent, cum tamen trisyllabum sit, vt paulo post in eundem hunc
sensum. (Dixerat Aetes) Adde & male etiam scripserint, dum Oetam scribunt, sic enim
montis est nomé. (Vt uidi, vt perij) Alij, Et uidi, & perij, mihi ex Theocriti, & Virgilij imi-
tatione hoc probabilius est uisum magisq; poeticum. (Hæc animum, & quòta pars etiam
mouere puellæ) Pudendo errore addiderant, & legerant omnes posseut mouere, qui non ui-
debant saltem ob stare syllabæ quantitatem, si mouere perpetuū facerēt modum, quare uos
ex perpetuo perfectum facimus sensu, & syllaba quadrâte. (Aut uos Scylla rapax) Quid est
& Scyllæ meminerit, quæ adeunda illis ex Ponto redeuntibus nequaquæ erat? An errore mu-
liebri, & animi mœrore qd dicat, nescit? An Ouid. id innuit argonautas mari iactatos, qd
Græci èt poetæ quidã cecinere ad Africæ litrus appulisse, vt uel inuitti Scyllæ Charybdisq;

vortices subierint. (At subito nostras vt Hymē cantatus ad aures) Quid alij fenserint in hoc verbo, quod ab syllabā moramentum attinet, haudquaquam nos fugit, mihi tamen probabilior eorum est uisa ratio, quā syllabam hanc corripendam esse crediderunt, vnde & ex vetustis lib. vt addidimus, & paulo post in altero versu, & particulam substitutumus, cū impressi ad hanc diem lib. Turba ruunt, Hymen clamant habuerint. Nec vero illis Catullianum carmē fauerit, vbi ille intercalari numero videtur quandoque producere, cum diuersam ille secutus sit rationem, & licentior aliquanto in syllabarum spatii habeatur. (Turba ruunt, & Hymen clamant. Hymenæ frequentant.) Adeo ne quosdam esse vel grammaticæ rationis expertes, vt non aduerterint Hymenæ legi nequaquam posse, vnde enim ille accusandi casus in a, deducatur, Aut quis quarto casu Hymenæ dixit cum in *æt*, rectus exeat, sed nobilissimi saltem poetæ testimonio admoneri poterant, qui in libris de Ponto sic scribens ad Max. cecinit: Ille ego qui cecini vestros. Hymenæon ad ignes. Verum in Ibin de hoc, hisque similibus alia, nam nec scribinus iustum nunc opus, & admonere tantum lectorem volumus. Alioqui, & Hypermetra. Vulgus Hymen, Hymenæ uocant. Et Catullus: Hymen, ò Hymenæ, Hymen.

E X L A O D A M I A.

LINGVA QVE mandantis) Sic emenda cum hætenus mandatis legeretur. (Dux Pari) Ineptum, & perridiculum est, quod opici quidam, & male initiati literis Dyspari ex Homericæ Rhaph. supponendum contendere. Quem non violauimus ignem. Non faces ab Ouid. pro igne intelligi subsequens versus segnissimum quemq; admonere poterat, sed eū ignem, quem cum aqua à noua nupta tangi moris erat. Plut. in Probl. & alij, nam & quinq; faces adhibebantur, quemadmodum panis cum aqua in eisdem nuptiis Diony. Alic. Quid Io freta longa perceras? An hic, vt in Ibi, primam huius dictionis corripuit, an vero vox est exclamantis.

E X P A R I D E.

SED nymphis etiam cura que amorque fuit) Quid est quod nymphis curam se fuisse dicat? An quod, & alias præter Oenonen amarit?

E X H E L E N A.

MILITIA est operis altera digna tui) Sic enim libentius legerim.

E X H E R O N E.

LEANDRE, tu vide) Ne vbi producitur prima syllaba Græcorum de more Leandre sic scribendum.

E X A C O N T I O.

ET Thetidis quale vix reor esse pedas) Α' ἔγγυρόπιταρ, Thetis ex Hom. Rhaph. innuit. (Maceror interdum) Grammatici quidam dum macerari verbum prima correpta pronuntiaci posse contendunt, versiculum hunc ingeniosissimi Vatis contaminauerat, nō aduertetes inuersum esse uerborum ordinem, & sic restituendum, vt nos emendauius. (Si generosa probaris) Sūt qui, Probatis, malint, ac si dicat tu tuiq; oēs probatis stemnata in coniuge. (Tūc mea difficili) Sic legendum, non, Difficilis, qñ melius dicatur Nauem deductum difficili xquore. (His tñ aduerso) Vide ne legēdū sit Bis, vt significet Cydippe nō semel Vētum aduersum fuisse. Miror, & innumeris structa de cornibus arā. Nō ego hoc loco plura quam quæ Politianus de ara Delij Apollinis ex cornibus facta frequentibus addā. Ad illū diligentem Lectorem elegamus. Et de qua pariens arbore nixa Dea est. Oliuæ palmæq; arbore, cui Latona paries innixa est innuit ipse in 6. Mer. Illic incumbēs cum Palladis arbore palmæ. Sed Plut. fontiu fecit hæc noia, obiectaq; Latonæ Draconis specie p̄cipitasse sese de saxo ter ritā Græcis hæc auctoribus cantatissima sunt. Satis nobis est digito fontē quærere uolentibus ostēdisse, nihil. n. ineptius, aut friuolum magis censeo q̄ vbi in puerilibus ostētare ingenium aut eruditionē uelis. (In læuum versor, cum vocat ille, iatus) Iam q̄s non videat legēdū læuum, non dextrum? si quidem decubentes dum auersantur eos, q̄ inuisunt, in læuū reclinent

clinēt latus necesse est. Mirabar quare tibi nomē Acontius esset. Si Euripidis illa in Polyni-
cis nomine interpretatio iure irrita explosaq; est; ad doctis, nescio an hęc pbari Quidiana fa-
tis debeat, cū in eius nomine ludat Cydippe quasi iam inde à puero sortiri nomen hoc po-
tuerit, & in illam iaculaturus esset amoris faciem *ἄκοντιον*. n. Græcis iaculū. Sed hęc qnq;
pœtis vsurpata in earū p̄sertim personarū seruādo decoro, quas minus prudētes paritasq;
introducunt. Teq; tenente deos. Omnes hæteuus deo, nullo (nisi fallimur) sensu.

EX SAPPHVVS EPISTOLA EGNATIVS LECTORI.

Ontulimus olim in hanc epistolam aliquanto p̄sus industriz, ac curz,
tum q̄ ceteris corruptior hęc erat, tum q̄ tamesi cum reliquis ab Ovi-
dio scripta videtur, illam tamen doctissimus quisq; ita semper admira-
tus est, ut fecernendā ab aliis censuerit, ac si inter illos minores parti-
tios allecta cōmunem fortem nou ferat, eminereq; statim ceteras de-
beat. Quare & Calderinus, & ante illum Merula, veluti in Olympo
stadio celebres Athletz, non circa pulueris (quod aiunt) tactum, desu-
darunt, & vt coronam reportarent, cōtenderunt ac si Pythia illa ac Ne-
mea, uel si qua alia in terra Græcia celebrabantur olim, veram cumulatamq; victoribus glo-
riam asserent. Et sane ut illa quidem sacra omnia erāt, & Olympicus Agon, uel Iouis ma-
iestate, uel Herculis, qui primus instituit auctoritate, uel etiam loci magnitudine, ac clari-
tate cetera terrz Græciæ præstabat, ita hęc epistola, tamesi cum reliquis scripta sit, & au-
ctoris ipsius maiore quodam studio, & personz, q̄ sustinet grauitate, & euentu maxime me-
morabili digna semper est uisa, quæ & principem sibi locum uendicaret, & maiorem di-
ligentiā ex p̄ferret in q̄ si à uiro in primis erudito, ac de studijs nostris optime merito dis-
sentire in paucis uidebor, ignoscer ille cum ceteris, cum in non paucioribus illū, & sequar,
& laudem. Vtinam quam eius literas ac studium æmulatione multorum digna iudicio, tã
possem & cetera his æmulanda proponere. (Sapho Phaoni) Non ingrati tibi lector futu-
ram fabellam ex istimo non animaduersam ab utroque commentatore, q̄ primo ad olescen-
tiz nostrz Tirocinio ex græcis scriptoribus in racemationum nostrarum capite vulgaci-
mus. Tu si vacat, inde eam petas. Nunquid vbi, alij ecquid ut emendarunt. Sed ipsi uide-
rint, mihi uetus lectio non immutanda est uisa, ubi preferim Pythiam illa obsequatur mag-
is, & consensu etiam probetur eruditiorum. (Elegia flebile carmē) Et hęc lectio mihi sem-
per uisa probabilior q̄ elegi uerbum aut elegi quoq; q̄ substituere quidam, id quod incon-
cinnum absurdumq; uideatur, nec ingenio pœtz cōgruens, qua aut ratione fiat, vt syllaba
ea lōga sit, & auctorū usu probatur, & à rōne nō abhorret. (Nec mihi Pyrrino subeūt Mnaif
ue puellz, Nec me Lesbiam cetera turba iuuat) Neq; accusare quempiā est animus, nec
tū mihi assumo, vt si quid alij diuersum à me senserint, id ego statim ad inuidiam meā tra-
ham. Sua cuiq; placet, ego nea vt non multum admiror, sic melius nihil habeo, non facile
contemnere aut damnare soleo illud tū in bonam partem dictum à me accipiant uelim, q̄
immutarint lectionē, totamq; inuerterint, non mutatueros fuisse, si rem consideratius expē
dissent. Qui. n. quæso Pyrrhiades à Pyrrha, aut à Methyma Methymniades deduci possunt?
Aut vnde hęc tam insolens, tamq; absurda dedustio? dicimus quidem Lesbiadem, Pelasgi-
dem: Acheiadem: Heliconiadem, & cetera id genus, sed ut ratione non careant, non tū Pyr-
rhiam Methymniadem non magis q̄ Mithylieniadem. Romaidem, aut Cyrrhiadem, q̄ nec
usuf, nec ratio patitur. Vnde enim Patronymicum hoc muliebri formatur, aut quō? Si. n.
Pyrrhus, ut Methymneus est nomen possessiuum, ut sunt, nullo pacto poteris inde hoc Pa-
tronymicum deducere, aut eum Pyrrhas facier, aut per dissolutionem Pyrrhaias, uerum
autē dixeris, & duriter, & insolenter id deduxeris, quod si Pyrrhades legeris, syllaba clau-
dicet necesse est. Nos igitur à veteri stabimus lectione, exanimēt illi rem totam, ut ingenio
excellunt, & eruditione præstant, facile (vt opinor) recantabunt. (Quas hic sine crimine a-
maui) Non displiceret ea lectio, quā astruxere, quis non sine crimine amauit. Sed interim
ampliori iudicio postulo. Nec me despicias, si sum tibi corpore parua. Mēsuramq; breuis

nominis ipsa sero. Diuersa longe est lectio, quæ nunc circumfertur. s. (Sum breuis, aut no-
 men, quod terras impleat oēs. Est mihi mensuram nominis ipsa sero.) Sed uos erroneum tel-
 lure. Alij ò vos erroneum, uetus lectio. Nec uos erroneum tellure admittere nostrū. (Nisiades
 matres, fidelidesq; nurus.) Alij. Nisiades matres, Nisiadesq; nurus. vt sit geminatione iu-
 cundius carmen. (Tu quoque quæ immites celebras.) Alij sic emendarunt. Tu quoq; quæ
 montes, sed uiderint, illi, ne montanum ac subagreste quid oboleat hæc emendatio. (Non
 Arabum nosser rore capillus olet.) Alij non Arabum uosser dona capillus olet. (Nou ut
 amas oro, uerum ut amare sinas.) Sic corriges quemadmodū id quod sequitur. Admonuit,
 q̄ uis alij admoneat. (Per tibi qui nuuq̄ longe discedas, amodū.) Alij oēs discedit. Nos ex
 affectu optantis feminæ illum modum substituiimus ac si dicat, qui ut nunq̄ discedat, & ha-
 beat à me, opto. (Postq̄ se dolor imminuit, mea pectora planxi.) Alij. Nec pectora plangi,
 ubiq; est. Quid. priore uerborum forma hanc sententiam contexit, ut Canace. Exterā tha-
 lamo, tunc demum pectora planxi. (Et Medea) Procinus abscissa planxi mea pectora ueste.
 Adde q̄ uix dicitur nec puduit plangi pectora, sed plangere ut exullare. (Frōdibus & uul-
 lre dulce queruntur aues.) Vbi olim mille nullo sensu, emendabis nullæ, aliter & syllaba nu-
 tet, & sensus non quadret. (Grata prius lacrymas cum bibit herba meas.) Omnes hæc uenus
 combibit legere, mihi cum bibit non displicet, vt hic planè sic sensus incubuisse, sese in locū
 frequentius ubi ante iacuerat, cum interim herba, locusq; ante illi gratas exciperet suas
 lacrymas, quæ fluere ad Phaonem memoriam, si quis tñ & combibit probat, non admodū
 repugnem. (Sola uirum non uita pie.) Emendabis pie. prius enim casta uox semper uisa est,
 ac nihil. (Et nitidus uitroq; magis per lucidus amne. Fons sacer) Alij aliter. Est nitidus
 uitroq; magis perlucidus amnis. (Vna nenus) Quid enim sibi uelit uetus lectio nō uideo,
 Vnda nenus, qn & Domitius iam ante id agnouit, & sensus una exposcit. (Ante oculos ui-
 sa est Naias adesse meos.) Non possum non admirari tantam lectiois uarietatem in codici-
 bus deprehēdi, uetus enim lectio sic ferme habet. Formosus puer est uisus adesse mihi. Nūc
 alij diuerse legunt. (Constitit ante oculos Naias uia meos.) Vbi miror quid sibi uelit hoc
 nomen, quod quidam legunt per ypsylon, manuscriptus liber nosser sic habuit, ut emenda-
 uimus, q̄ igitur malint, eam sequantur, illud testari possum ueteri sic lectiois steteris, dissen-
 tire à sese. Quid. qui statim non ad Cupidinem, sed ad Nympham. i. hanc Naida conuersam
 Sappho faciat cum, inquit. Ibimus ò Nymphæ, quo in uersu grauis iusfederat error, ut Nym-
 phas alloqui uideretur, cum Naidem Nympham, quæ oculis obiecta illi fuerat, alloquitur,
 & sic Nympe uocandi casus erit Græcorū more unitatis numero. (Nec mora iustus amās
 tenuit lectissima Pyrrha.) Pectora, Deucalion igne leuatus erat.) Admonuimus iam aliās
 uarietatem lectiois incredibilem deprehēdi in hac epistola. Nam quidam adeo diuersi
 abeūt, ut nec uerba, nec sensus cum ueteri lectioe cōueniant, mihi non tñ animi fuit, ut tā-
 rani immutationem admitterem integrū relicturus aliis, quid magis illi probaturi sint, alij
 igitur non fortasse male. Nec mora, uersus amor fugit lentissima meris Pectora, Deucalion
 igne leuatus erat. (Ibimus ò Nympe) Vocandi casus est unitatis numero, & Græco more
 enūciatus. (Grata lyram posuit tibi Phœbe poetria Sappho) Domitius, & alij, Poëtica Sap-
 pho, ignoscant illi, tam perperam legunt, q̄ male interpretatur, nemo. n. nescire pot̄ qui uel
 Græcis elementis imbutus sit, non dici substantiue vnq̄ sic poëtiam, dicimus enim poëtica
 artem, ut Horatii Ars Poëtica, sed poëtiam muliebri gñe, ut poëtam, quod Græcis im-
 prius peculiare est. Nomina nanq; hæc forma apud illos multa, ut, ἡλιθία, μοδιτρία, ποιητρία
 Lesbides æquoreæ nupturāq; nuptarq; proles. Sic omnino melius, ut illud ēt quod sequitur
 amatæ potius quā amare. (Me miseram dixi quem modo penē meus) Male uetus lectio quæ
 nos uero quem, alij quam. (Equid ego hæc precibus) Alia lectio equid ago precibus. Pup-
 piq̄e tuæ uotia paramus. Quis non uidet etiam reclamante librorum fide legendum pa-
 ranus non parantur ex amantis affectu? significare enim uoluit nuncupata à se ipsa uota
 pro Phaonis reditu. (Non tamen inuenies, cur ego digua fuga.) Hic uersus per parenthe-
 sin omnino legendus est. Hæc sunt Beriuti optime quæ à nobis summo studio ac diligen-
 tia in hac epistolam iam pridem elucubrata breuissime uti uides complexi sumus. Tu (ut
 spero) non parum uoluptatis iam ex hac lectioe capies, ceteri etiam emolumentum,
 quando

E G N A T I V S.

quando epistola omnium elegantissima: ita nunc legetur, ut intelligi possit. Quin etiam & Domitio ipsi viro plane eruditio, & in hoc commentandi genere facile principi nō paruum opem attulimus, quippe qui labores hominis parum neglectos, partim etiam sedatos, ita restituitimus: ut ipse cum suo Nasone percipi tandem queat. Nam præter alia sanata vitiosa, græca omnia, quæ desiderabantur testimonia, subtexenda in eius cōmentarijs curavi. Bene vale. Nec quæ alij nuper emendarunt, contemne, multa enim in illis bonæ frugis inuenies, vt industriæ illorum non parua habenda sit gratia.

E X I B I D E.

P V G N A B V N T Iaculis dū thraces, laziges arcu) In cuius versus interpretatione lapsus Domitium miror, qui Iapides, & legat, & interpretetur, ac si nesciat inter Scytas id genus hominum Ponti accolas ab omnibus & Geographis, & poetis adnumerari. quorum testimonio breuitati institute studens omitto. Iapides certe nusquam lectum arcu, & sagitrandi peritiā celebres. (Quique ab equo præceps in aleis decidit aruis) De Bellerophonte intelligi nulli dubium, quod vero aleis aruis, non alienis erit legēdum, admoneri vel Homericæ lectione potuere, qui Illiad. ζ. ita cecinit. ἦ τοι ἀκλιπιδίων τὸ δ' ἄλλος οἶσ' ἄλλ' αὐτὸν δὲν θυμὸν κατ' ἐθέλει πατοῖ ἀνδρῶν κ' ἄλλοισιν. Hæc carmina Cic. in 3. Tuscul. ita interpretatus est: Qui miser in campis mærens errabat aleis, ipse suum cor edens hominum vestigia vitans. Qui versus quod ad mæcos campos atinebat, corrupte ante habuit alienis. Dicti autem alei campi, ἀπὸ τῆς ἄλης .i. errore: traditum. n. est ipsūm Bellerophontem elatū rorum magnitudine, quas gesserat, ad cœlum volandi cupidum, Pegaso equi alligeri opera vsūm, id quod moleste Iupiter ferens a silum immisit Pegaso quare inde excussus in Lyciæ campū decidit, cui de continuo errore primus alei nomen dedit, quem equum mox aurora à Ioue munus accepit cōtinui eius cursus solatium, sunt qui aspirant dictionem, ἀπὸ τῶν ἀλάμων πηγυμύων. Dictus autē Bellerophōtes, seu Bellerophon, q ante Hipponoos, & intersecto Bellerō Corinthio. (Vel tua ve pēnē genus hoc cognouerit vnus) De Merio Suffertio Albanorū dictatore ab equis, Tulli regis iussu distracto intelligendū. Virg. Nec procul inde citæ Meriū in diuersa quadrigæ Distulerant. at tu dictis albane maneres. (Cui nihil Hercei profuit ara Iouis) ἑρκεσι δ' ἴα Græci appellauerē Iouem, qui penatibus præesset, atq; intra proprios Iares coleretur, qñ τὰ ἑρκεῖα domus ipsius circuitum appellant, vnde & Hic Herceus Iupiter, & apud Virg. arx Hercæ. (Aut vt Amyn.) Pausaniā Philippi Mace. regis Amyntē filij intersectorem notat, vnde Amyntiadē illū poeta nuncupat. (Nataq; vt Aeacidæ) Laodamiā forte Alexandri Pyrrī filij virginē intelligit, quæ à Milone Aetolo, vt Iust. lib. 37. est auctor, intersecta per summū est scelus. (Cancharides) Vermiculus hic ficis, & fraxino, ac albz rosæ innascens, ac pauca, præstantēnū venenum habitū, vt tñ remedia secum habeat alas, quæ in quacunq; parte venenū sit, auxiliātur. memoriz proditū, Cossinio equiti R. & Nerōnis principis amicitia claro, dum Lichene correptus esset, à medico dactis interijisse. hę Vticensī Catoni obiectæ in Cyprii regis actione, quas sestertijs 60. addidisset, non tangi quæsumus venditurus, quanti nunc venenū (Pherxi) Iason hic à Pheris Theffalicis, quas tyrāide oppresserat, dicitur Phæreus, de quo Cic. & Plin. 7. qui deploratus à medicis vomice morbo, cū mortē in acie quæreret, vulnerat o ab hoste pectore salutē inuenit. ita illi hostilis gladio salutē attulit, quæ medici sanare nulla rōne potuerāt. hunc Thebe vxor adiuuantibus cōscijs taudē interemit. (Aguas ocul.) An forte Alpheū fluuiū præterlabentē intelligit, q fubeat mare in Sicilia lapsus A rethuxē fonti sese immiscet? (Vtq; vel Eurydamas) Hic Medus ex Homeri interpretis testimonio fuit, qui circa Thraylli fratris tunulū à Simone Larissēo tractus est. (Vnū q toto corpore vulnus habet) Sic & ipse in Metamorphosī de Marsia, Nec quidq̄ nisi vulnus erat. (Vtq; Dryantidē) Lycurgum inuuit, vt puto, Dryapis filium quem μονογενῆσι δ' ἴα Græco epitheto appellatum inuenio, q in altero tñ pede calcatum hiet. Hunc Homerus, à Ioue lumine orbatum cecinit. quare q̄ altero pede læsus esset, cultū pedis disparē Naso ingeniose dixit. (Tisameniq; patri, Callirhoēsq; viro) Quis dubitet Calligones male à Calderino legi? fabulāq; absurde cōfingi? Tu igit Alchmæonē Amphiarai filū

matricidam intellige, qui cum ad Phegeum Alpheisbœæ patrē venisset, vt furore ac infātia purgaretur, in quam ob matris Eryphiles necem inciderat, Alpheisbœæ dato prius illi monili in vxore purgatus accepit, inde profectus Callirhoē Acheloi filiā adamauit. Cumq; illa non aliter in nuptias cōcessura foret, q̄ monile accepisset, redijt ad Alpheisbœam Alcmaeon, monileq; repetens à Temeno, & Axione fratribus Alpheisbœæ est interfectus, quos fori tñ i vltione mariti necauit. hoc ipsum Ouid. 1. de Remed. Amoris sic cecinit. Amphilochi frater ne Phœgida semper amaret. Callirhoë fecit patre receptori Hanc rem & in Met. 9. perstrinxit, Filia ne ue magis capiti sit fœda parentis. (Qua tua vel Pterela, vel tua Nisē fuit) Cymethonam Pterelē Taphiorum regis filiam, quæ Cephalī Amphitriōnem in expeditione secuti capta amore est, nemo noui nosse potest, de qua eadem, quæ de Niso & Scylla fabulata est Græcia. Illa. n. & patrem & patriā hosti prodidit, abscisso patris fatali capillo. Plautus in Amphitr. Pterelam ab eo interfectum solus omnium quos legerim, prodidit. (Vt quos dux Pœnus) Accerranorū senatores ab Annib. per fraudē captos, & in partem demersus notat Val. 9. & App. Lybico. (Frater vt Antzi) Busirim eodem patre natū, quo Antzō inuuit, vt Prob. noster auct. est in Georg. Qualis aut fuerit Busiris, notius est, q̄ vt pluribus explicare debeam. (Vt Sanis, & Scyrum, & cum Poliphemone uatus) Hic & Procrustes cognomento dictus est. (Filius & Cereris) Pluton ex Iasio genitum & Cerere, Hesioid. cecinit in sua Theogonia, cuius nomine diuitia & opes Græci appellāt, nā πλοῦτος diuitur. Cæcus ab Aristophane in fabula Pluto dictus, q̄ raro ad bonos tirus adeat. (Solaz) Limone) Hippomenes filiā, de qua supra, Limonē appellauit, q̄ famz, quæ λῆμος à Græcis dī, cū equo à patre intra domum incluse perierit, qui postea locus Athenis ab ipsa puella & equo nomen habuit. De hac Ael. 14. omnimodæ hist. sic scr. Hippomenes vnus ex his, qui à Crodoro originem ducebat, cū calumniz impatiēs esse, q̄ filia limone Adulterium commississet, illum quidem cum filia curauit alligatum dilaniandum curauit, filiā vero cum equo domi inclusit, quoad fame perijt. Vnde Græcis puerbialis locutio, Hippomene magis impius. Diogenianus. (Lynefius Heros) Quid si Cygneius legatur, & Tenes, unde tenedon insula dicta arcē à patre inclusus intelligat? De Tene aut & Securi Tenedia plura alias. (Vt satus Hiponoo.) Diximus Bellerophonem ante Hipponoum appellatum, ut melius & hic Hipponoo, qualiscunq; hic sit. (Quique Lycurgidem lerauit, & arbore natum: Idmonaque audacem, te quoque rumpat apr.) Tres hic intellexit Ouid. ab apris occisos, & primū quidem Anczū Lycurgi & Antinoēs filium, de quo sic Apollo. Τρι τῶν γ' ἄν' ἔκατε' ἰούσιον Ἀγκυρῆ τὸν μὲν ἔπαπτι φ' Δικου' ἔθ' ἔπιμ' ε Hic vero ab apro Calydonio in summo inguine percussus cecidit. Ouid. 8. Quaque est via proxima leto, Summa fetus geminos dixerit ab inguine dentes, Concidit Anczus. Alter vero est Adonis Cynarx ex Myrrha filia genitus, quem fabulantur intra corticem matris, iam in arbore Myrtham mutatē educatū, & suo tempore in eam emissum. (Nam Idmon Asteriæ & Apollonis proles apud Mariadynos ab apro necatur, clarus præcipue variciniō Hic tñ Balbus morbo perijisse prodidit in quinto. Quid est aut q̄ audacem Imona vates ingeniosissimus appellat? an q̄ sciret in expeditione illa se moriturū, certē morti pro laude sese exposuit, quod summx audaciē cœsetur opus? quod & Apollinus & Balbus noster ita in primo canit. Lacrymæ cecidere canenti. (Quod sibi iam clausos inuenit in ignibus argos. Inclususque necem cauea patiaris, vt illz Non profecturę conditor historiz) Num iustum opus hoc scribimus, sed studiosis tñ, & industrijs prodesse contendimus, atq; ideo quāto breuius fieri potest, rem ipsam perstringimus. Domitius hoc in loco nescio quid de Cherillo malo illo rerum Alexandri scriptore confingit nullo satis auctore certo, cū de Callisthene philosopho, & comite Alexandri sentiendū sit. hic Arist. ex sorore nepos, dum ferre regis insolentiam non posset, qui sibi Animonē patrē assereret, in odium eius incidens tanq̄ coniurationis Mace. concitator inedia mori coactus est cauea cum cane inclusus, & ad ludibrium diu gestatus. Illi vero excellens ingenij vis, aut hist. à se conditæ de Alexandri rebus monumenta parū profuere Iust. Sen. Cur. & alijs. Vtq; reperiuntur nocuit pugnacis iambi, Sic sit in exitum lingua proterua tuum. Non ego is sum, qui Domitij ingenium non probem dignumq; uiri propositū non maxime admiret, qui eum ea ætate esset (quartum. n. & trigésimuma vitæ annum agens obiit) tot tantaq; edidit, quot

quot quantaq; in hoc genere ad hanc diem nemo in quibus si ille lapsus est interdū ut facile omnes labimur, nō tanten nō dignissimus omnium laude & commendatione sit in his præcipue, quæ primus aut inuenit, aut explicauit. Fuit ille, quod negare non possumus, aliquanto audacior, & comparatam sibi auctoritatem, & gratiā multorum fauore cōciliatam retinere quauis ratione, & arte cōtendit, ut multa et præcipitare coactus sit, quæ si diutius uixisset, forsità emedasse, ut hoc ipsum de quo agimus in quo loco partim breuiter est, q̄ tāta res ex pofcebat, partim et quædā, quæ sustineri non p̄nt, inculcat. Nā de Archilochō intelligi certū est, qui ex paro insula iambici carminis auctor apud Græcos celebris extitit, q̄ tāta carminis acerbitate i Laca mbē socerū inuectus est, eiusq; filias, ut ad laquei mortē utrosq; compulerit: sed q̄ ab his interfectus sit, quod Domitius addit nō inuenias, qui contra à Calonda quodā cui Corax cognomentum fuit, in acie fortiter pugnaus occiditur, quem Pythium oraculum postea arguit, quod & Plin. 7. prodidit. nec prius expiari à cæde potuit, q̄ excusata cæde, eaque in necessitatē reiecta, illi ad Tenarum parentasse, unde proterbium Græcis ἀχιλοχον πατρῆς in maledicos. Sed ad hunc locum minus hæ faciunt, cum Ouid. non eius ex dam, sed id potius sensisse uideatur, q̄ Lacædemonij libros Archilochi è ciuitate sua asportari iusserint, q̄ eorum parum pudicam, ac uerecundam lectionem arbitrabantur plus moribus obesse, quam ingenij professe posse. Quo igitur ille demū sibi inuisam maledictis incessauerat, adeo ut nec sibi ipsi parceret, bene ab Ouid. dictus, linguam habuisse in suū exitium proteruam. Vtq; lyæ vates fertur perijsse seueræ, Causa sit exitij dextera læsa tuis. Quid si Philoxenum Cythereū Dichyramborū poetæ intelligas? quod. n. Aristo q̄ h. nescio quo Domi. comminiscitur, perridiculum est. Nam & Dichyramborū poetæ seueritas lyæ congruit, & quæ sequuntur ab hist. non sunt aliena. Cum. n. apud Diod. hic ageat, nec eius poemata laudare posset ut inuepta, & inconcinna, in latomias coniectus est, unde precibus amicorum extrahus cum Diony. recitauit audisset, surrexit, & Dion. causam percontanti, Staius, inquit, est in lapidinis agere, quā recitantem tyrannū audire. Cic. in epist. ad Att. lib. 4. reliquum est σπάρταν ἔλαχε, τὰν ταν ὄσσην nō mehercule possum, & Philoxeno ignosco qui reduci in carcerem maluit, quā talia, hic tandem cū Tarentum ausugisset reuocatus ab eodem Dion yso per literas, nihil aliud respondit, q̄, a, literam, unde in Adagium, Philoxeni libellus, dehis qui rem aliquā facere nollint, usurpant, & Græci, in latomias. i. lapidinis coniecti, cum aliquem in malam rem abigendum significare uolūt. sit autem hæc æstimatō, nō iudicium. Nam non satis liquet, an incorrupta sit lectio. Quid. n. sibi uelit quod læsam dicat dexteram exitii causam, coniectare nō liquide possum. Illud omniterre non est usum quod uariæ hist. 4. Aelian. prodidit, Aeschylus Tragicum ab Athenien. impietatis crimine fuisse damnatum, quem cum rapidibus obruere Atheniē. parati iā essent, Aristæx minori nati fratri exereti brachium cui manus abscessa fuerat Salamina pugna in qua præ ceteris insignem gloriam retulerat, facile fratrem donauit, memor uirtutis Aristæx in nauilio prælio nauatæ. (Et tibi coniugij nox prima nouissima uixit. Eupolis hoc periit, & noua nupta modo. (Domitius Eupolim ueteris comædiæ scriptorem falso putat, ego ex 3. Epigrammaton animaduerti alium fuisse hoc nomine adolefcentem Nitix filium, qui Glycerio Euduci filia uxore ducta tecti lapsu cū noua nupta obrutus est. i. nocte, Græci uerfus hi sunt ex 3. lib. duo. Ἐν κλιβῶν ὡς ἀγασθῆν τετρακισχίον, ὡς ὑμίνων. Ἐσθίσαντες ἐν πρῶταν κλιβῶν τάλανον. (Vt que cothurnatum periisse Lycophrona nar. (Quare cothurnatum Lycophrona appellauit. Ouid. à Domit. prætermisum esse miror, neq; n. quod Alexandrum opus composuerit iambico carmine, quod opus adhuc extat, cothurnatus est dictus, sed quod & tragedias complures, quarum maxime celebres Marathonius, Oedipus, & Nauphas. (Quoque suæ passa est pellex inuita sor.) Sic legendum hoc carmen sensu huius modi, ut lingua sic illi abscondatur, quæ ad modum Philumelæ contingit, quæ inuita pellex sororis fuerit. (Et puer Harp.) Sic & legedū, & de Harpaji filio, quæ Astyages Medorū rex patri epulandū apposuit, intelligedū. Iust. & Herod. Vtq; duobus idem dicitis modo nomē habenti, Prefocent animæ noxia mella uiam. Hunc Higinus Glauci filium Minois scr. qui in uasis melle suffocatus Aesculapii ope reuixit, sed & Clau. Creta; (si uere narratur fabula) uidit Minoū rupto puerū prodire sepulchro. Quem lenior uates auium clangore reperit Gramine

Gramine restituit, miræ nam munere fortis, Dulcia mella necem, vitam dedit horridus an-
 gus. Nec tibi si quid amas felicius Hæmone cadat) Vidit hoc in loco certe Domitius me-
 liora, nec tamen sequi poruit. Nam quis hic fuerit Hæmon, diligentius explicandum om-
 niino fuerat. Hic vero Hæmon Creontis filius minor natus fuit, Menæcei qui se pro patria
 deuouit, frater, cui Antigone Oedipi filia desponsata fuerat illa vero patrem in exilium se-
 cuta, Hæmon à Sphingie dilaniatus est, Euripidi & eius interpretibus. (Teli genus hæret il-
 lud) Osse. n. marinæ tururis Telegonus Vlysem patrem interemit, cômētarius Aristopha-
 nis & Didis. (Vtq; loquax) Anticium Polit. in miscellaneis ex homerica Raspodia signifi-
 cari uoluit, in quo tñ Politiani error apparet, neq; n. necauit illum Vlysses, sed catenus cõ-
 presit illi labia, quatenus Helena est. Error autem ex uerbi Vlycis similitudine facile or-
 tus, nam q̄ πῖλον & πῖλον literi parum distant, imposuit Politia. (Comicus ut liquidis
 periit, dum nabat in undis) Nō nescio de Terentio hic esse quosdam suspicatos, sed quid si
 Eupolim intelligas? quem cõstat ex Aristophanis cõmentario ab his in quos Baptas acer-
 bissimam comœdiam scripserat, mari immersum suffocatumq; , qui Comicus per excellen-
 tiam appellari potuerit. Vtq; corburnatum vatem tutela Dianæ, Dilaniet uigilum te
 quoque turba cauum. Quod Domit. de Euripide scripsit, bene certe interpretatus est, illud
 addidisset uellẽ, quod Aribes Macedõ & Crateuas Thessalus, poëtẽdum inuidet glorię
 canes à Lysimacho Archelai seruo immittendos curarunt, qui securum illum inuaderẽt &
 lanient. Non desunt tamen qui illum à fœminis discerptum prodiderint, dum intempe-
 stiuẽ ad Craterum Archelai Amasium proficiiscitur. Sed eum alij, dum in codici uxorẽ so-
 licitat interfectum scribunt. Vixit aut̄ annis 75. cuius ossa Pellam Archelai iussu deporta-
 ta sunt, sed & Gel. 15. non pauca. Diripiãtq; tuos insanis unguibus artus, Strimoniz ma-
 tres Orpheon esse ratz. Vt illi male Hymeneã, in epist. 4. emendarant casu, quõd in heroidi-
 bus adnotauimus, ita hic aduersa ratione error inoleuit, neq; enim uideo qui quartus hic
 casus enunciari in ou possit, quod qui prima grammatices Græce rudissime perceperint,
 intelligere facile poterunt quare ex manuscripto, libro, Orphea te esse ratz, legas. (Obstru-
 itusq; famem patiaris limine recti) Pausaniam Lacedæmonium Cleõbroti filium inuit,
 de quo nō plura dicam, quando Græcis & Latinis monumentis omnia uulgatissima sunt,
 Nunq; quoq; pellit Io. Corrupti hoc in loco, ut superius in Hyperbænestra, Quæ tibi causa
 fugz, quod Io freta longa pererras. (Climadq; modo) Alebiadis Climę filij casum ex
 Plut. in eius uita accipe, qui miserabili incendio semitustus, flammis ferroq; oppetiit.

EX EIVSDEM EGNATII RACEMATIONIBVS,
 Super Phaone fabula quædam haud sanè hætenus cognita: explicata. Cap. I.

Ommētarios in Sapphus ad Phaonem epistolam: præclara duo nostrę
 tẽpẽstatis excudere ingenia: Georgius. f. Merula & Calderinus Domi-
 tius: Alexãdrinus ille patria: Veronenis Domitius: Vtq; mediussu-
 dus: si iudiciũ requiras meũ, erudire multa: multa ingeniose, tũ de Grę-
 corũ tũ de Latinorũ hausta fontibus in mediũ protulere: Ceterũ quon-
 iam unus alterue, nō omnia nosse potest, animaduertimus nos histo-
 riam super Phaone: uel potius Fabellam lepidam sanè, neq; nō neces-
 sariã admodum, prætermisissã. Eam si in præsentia explicemus, haud
 quidem ingrati, iniucundamq; studiosis adolescentium rem facturum nos credimus: dum
 qualemcunq; gręcorum tradidere monumenta, latinis nostris nostra opera, studioq; , uel
 ti per quosdam traduces legendam dederimus. Hauc igitur ad hanc sermẽ sententiam Ael-
 ianus omnimodẽ historię duodecimo describit. Pulcherrimum mortalium omnium Phao-
 nem à Venere olim lactucis occultatum, Esse uero, & alios aliter qui scripserint. fuisse Phao-
 nẽ ex eorum hominum genere, qui trãiciendis ultero citroq; uiatoribus nauigiolis impen-
 siosem dantes operam, uictum sibi diurnũ quererent. accessisse tandem aliquando, & Ven-
 erem, quę se, ut in alteram trãsportaret ripam, nulla interim promissã sũpe rogat. Quod
 cum ille libentius effecisset, nescius quam transueheret deam esse. tum uero à Venere lóge
 preciosus

preciosus accepisse munus,quam si vel amplissimum manuprecium exegisset. Alabastrum namq; cum accepisset vnguinē quodam plenam quo semel perunctus formosissimus repente mortalium quatuor apparuit,mulieres omnes Lesbias in eius exarissime cupidinem, præteritis vero impatiētissime atq; ardentissime à Sappho illum Scamandronymi poëtria per quam celebri adamatam,cum qua cubantem uelut adulterum captū necatumq; fuisse. Illud uero nec possum;nec uolo dissimulatum,extremam hanc particulam de Phaonis uidelicet nece:non satis ex græco constare libro. Interfectum quidem illum tanquam mœchum certum est: sed cum amica hac sua nec ne:haud firmare vacillante libris fide ausim. Atque hanc esse Sappho:quam diuinus quoque Plato sapientē uocet,sunt qui putent. sunt qui alteram Lesbiam,& ipsam psalteriam hanc credant:quæ amoris impatiētia ex Leucate sese postmodum in mare deiecerit.Satis enim constat Aeliano ipso,& Suidæ scriptis duas extitisse, quarum vna poëtria perquam celebris:altera & psalteria & meretrix fuerit. Cui quoq; Fabullæ Lucianæ ex mortuorum dialogis ad luenc ferme sensum subscribit testimonium. An & tibi forte fortuna quispiam:vt Phaoni Venus olim dicitur:cum illam traiecisset ex Chio sic adulesceris'pulcher in primis, & amabilis oblatu est?

EX SAPPHVS AD PHAONEM EPISTOLA

carmina præter multorum hactenus sententia enodata. Cap. II.

NE C mihi Pierides subeunt, Dryades ue puellæ, Nec me Thespiadum cetera turba iuuat. Duos hosce uersiculos cōmentarij: unus ut notissimos: ut altioris nescio quid doctrinæ cōtinētes enarrat alter. sed uterque (quod omni cū modestia pictum uelim) tam peruerse legit quam falso (nisi fallor) interpretatur: Quid.n.amabo (vt Merulam interim omiserim non multum insudantem) superstitioſa illa Domitij ualet explicatio,q̄ ille ingenioſe magis comminiscitur quam uere? Atq; ut omnia demus: Quid (quæſo) comerciij musis cum Dryadibus: nisi phisophari altius tunc Domitio uisum? Quid sordidum illud turbæ nomē ad musas? Quid subsequentes uersiculi duo uilis Amynthone: uilis mihi candida Cydno non oculis grata est atthis ut ante meis. Sed missa hæc omnia fecerimus: Quid ad hoc respondebunt, quod libris omnes Naides ue puellæ.nō Dryades habent? Quod & Merula fateat: sed repugnāte syllaba subſiſſiruta à se uestigio quas Dryades Roboreas plane deas: & Siluestres non negat. Remitte mus igitur illarum, unde uenere. Nō uero, & ipſius Sapphus græcis uersiculis freti, & ueteres libri secuti, sic legendū affirmamus. Nec mihi Piryno subeunt Mnais ue puellæ, Nec me Lesbadi cetera turba iuuat. Hæc nanq; fuerit Tribades Piryno uidelicet, & Minais quas & ipsa Sappho citet hisce uersiculis. Μαῖα δ' αἶψα κορυμῆνον σοφῶν καὶ πᾶλλον, αμὲν φότερον μναῖα καὶ τῆς ἀπλῶς πνεύμα. Subnectit autē qui πρὸ διαλέκτου, conscripsit auctor, ἐστὶν ἡμῶν καὶ αὐτὴ καὶ ἡ πνεύμα ὀνόματι κούρια. i. sunt autē Mnais, & Piryno nomina ppria. Numinis autē prioris Tribadas erit illa inflexio: quæ græcis & latinis usurpatur monumentis frequens, ut Dido Didus: Sapphus Sapphus. sic Piryuo Piryus. de qua inflexione & Quintilianus & grammatici certatim, sed & illud Thespiadum quis non uideat legendum Lesbyadū? cum & liber uetus hoc innuat, & prompta fuerit oīa deprauantibus in uersio: qui malunt cuncta corrumpere, quam sese fateri aliqui ignorare, sed super hoc nihil addam amplius, si lectorē prius rogaro, ut caudide cuncta libret, nec aut quorundā auctoritate imponi sibi patiarur, aut meliora semper inueniri non posse diffidat. Quam nostram emeudationem eo magis probam us, q̄ Flaminius nosse candidus omnium doctorum laudator, atque idem in pœncarminibus celebris auctor, calculum statim apposuit suum, ut iam scrupulum semper fati gatū super carminibus fuerit, habeat nullum.

ETYMOLOGIA HVIVS
VOCABVLI HEROS, ET,
QVI SINT HEROES.

QVONIAM Nasonis epistolæ Heroides inscribuntur, non alie
num à proposito visum est, huius verbi Heros etymologiã,
siue significatum ostendere. Audiatur itaque D. Augustinus
copiosissime docens, quid sint Heroës, libro decimo de Ciui-
tate Dei, his uerbis: Nomen Heroum à Iunone dicitur tra-
ctum quòd Græce Iuno Hera appellatur: & ideo nescio quis
filius eius secundum Græcorum fabulas Heros fuit nuncupatus: hoc uidelicet
mysticum significante fabula, quòd aër Iunoni deputatur. Vbi uolunt Heroas
cum dæmonibus habitare, quo nomine appellant alicuius meriti animas de-
functorum. Idem in septimo. Inter lunæ gyrum, nimborum, ac uentorum cacu-
mina aërias esse animas: sed eas animo, non oculis uideri, & uocari Heroas, &
Lares, & Genios. Trimegistiuss quoque auctor est, Heroas habitare inter aëris
purissimam partem supra nos, & terram, ubi nullus est nebulis locus. Minime
prætercundum est id, quod Martianus Capella tradit in nuptiis Philologiæ,
Heroas uidelicet ab Hera, quæ terra dicitur, esse nuncupatos. Hinc Heroides
scæminæ clariore, quales sunt Heroum vxores, & filia. Ex his igitur liquido
claret, quid sint Heroës, & unde dicantur.

P. OVIDII NASONIS
 POETAE SVLMONENSIS
 HEROIDES.

HVBERTINI
 PRÆFATIO.

ANC, tua Penelope) Quod-
 canq; opus legē
 dum pponitur
 quamvis facilli-
 mū ignorato ar-
 gumento, ut sit
 difficile necesse

HVB.

PENELOPE VLYSSI.

ANC, tua Penelope lento tibi
 mittit * Vlyffe.
 Nil mihi rescribas: attamen
 ipse ueni.
 Troia iacet certe danais inuisa
 puellis:

* Vlyff.

Vix Priamus tanti, totaque Troia fuit.
 O Vtinam tunc, cum Lacedemona classe petebat:
 Obrutus infans esset adulter aquis.

inquit, Persequi quidem quod quisq; unquam, uel contemptis uiciorū hominū dixerit: aut
 nimis miseris, aut inanis iactantia est, & detinet, atq; obruit ingenia melius aliis uacatu-
 ra. Nā qui omnes, etiam indignas lectione schedas excutit: anilibus quoq; fabulis accōmo-
 dare operā potest. At qui pleni sunt eiusmodi impedimentis grāmaticorū cōmentarii uix
 ipsis, qui cōposuerunt, satis noti. Hæc Quintil. Quamobrem cum in argumentis singula-
 rum epistolarum enarrandis: tum in cæteris exponendis mediocritatem sequemur ita, ut
 neque lectorem fastidio afficiam, nec tamen quidquam in his nostris enarrationibus desi-
 deretur: quod in hoc opere cognitione dignum uideatur: persequar tamen etiam minutio-
 ra quædam, quia non solum ab eruditis uolo nostra legi, sed multo magis ab iis, qui erudi-
 ri uolunt, quibus omnia plana & aperta placent. Non enim ad ostentationem, sed ad utili-
 tatem nostram edimus. & quæadmodū pecuniaz: ita operæ beneficium indigentibus præstidū
 est, & id quidē liberaliter. sunt. n. qui ut uideantur doctiores: non ut interpretationes, sed
 ænigmata proferāt: quos cū sua ambitione & ostentatione relinquimus, quo plus odii sibi,
 Epist. Ouid. A quia

quã n̄ fauoris comparant: Ego cum intelligam interpretem oportere esse quasi lumē eorū, quæ interpretantur, & cum omnes non potuerint multa, aut audisse, aut uidisse, non existimabo mihi turpe. sicut pueris proponi debet in scholis hoc opus, ita me declaratū fuerit. Quod idem de plerisque aliis. Deo mihi aspirante breui me facturum spero. Sed nūc ad instituta pergamus. Postquã igitur titulum operis uiderimus, & qualitatem carminis, & intentionem scribentis, ad argumentum, & textus expositionem ueniamus. Repetitur autē paulo altius primæ epistolæ argumentū, quoniã ex eo aliarum com̄ plurimum epistolarum argumenta pendent, in quibus postea eam ob causam erimus breuiores. Titulus operis est. P. Quid. Nafonis poëtæ Sulmonensis Heroidum, iue Heroidarum lib. incipit. Primus autem uon addimus, quia plurimis placet unum tantummodo esse librum, cum in epistolas diuidatur, & non in libros, in codice tamen meo uetustissimo reperi distinctionem librorū, quod quidem licet numero epistolarum constet, ita fieri potuit, sicut in epistolis, quas in ponto scripsit, quæ in libros plurimos diuiduntur, & Iuuen. Satyre licet separatas habeant sententiã, librorum tamē numerum habet. Inueni igitur in lib. meo uetustissimo hoc opus diuisum in lib. 5. quorum primus incipit. Hanc tua Penelope. 1. Littora Theffaliæ. 1. 1. Si qua tamē cæcis. 1. 1. 1. Mittit Hypermetra. V. & ultimus. Mittit Aidenus. Sed in hoc non lim tamen esse contentiosus, aut pertinax: Epistole sunt numero. 20. quas heroidū uel heroidarum appellant, qm̄ licet aliquot ex eis a uiris scribatur, maxima tamen ex parte sunt clararum, & illustrium mulierum, quas heroidas appellat. Ouid. lib. 3. Tristium: Prima lo cum sanctas heroidas inter haberes. Masculinū est heros, qui & semideus dicitur, & uir fortis, & uirtute eminens, plus homine habet. Femininum uero sub forma patronymica dicitur herois, & heroine. Quid. autem se non solum scripsisset has, sed & alias, quæ nō sunt in hoc uolumine commemorat. 3. Amorum ad Macrum. Carmen autem elegiacum, est hexametrum, & pentametrum, quod quidem & amoribus, & querelis & miseris conuenit, ut Horat. in Poëtica ostēdit. Versibus impariter iunctis quærin. onia primum. Mox etiam in clusa est uoci sententia compos. Quis tamē exiguos elegos emisit auctor Gramaticus cer tant. Genus autem orationis humile est, quia tali carmini conuenit, hoc est elegiacum, quod (ut diximus) exiguū appellauit: Horat. quanquam inter elegiaca Nafonis carmina hoc maxime & sententiis, quantum materia ipsa patitur, & uerborum proprietate uidetur asurgere. Materia uero est ethica. i. moralis quia describit uarios uariorū, mulierumq; mores, intentione poëtæ est excedendo ingenium, & querendo formam amoris effectus demonstrare, & ostendere, quantum hi differat in mulieribus pudicis, & impudicis qui in alii casti amoris pietatem in aliis libidinis & furoris incontinentiam probant. Itaque alix ad laudē & imitationem. alix ad libidinis, & impudicitie detestationem memorantur. Sciendū autē est, quod amoris effectus in nullis Nafonis libris melius exprimuntur, quam in his epistolis, in quibus artis amandi exercitationem ostendit, sicut ex orationibus Cic. quidquid in arte dicēdi traditur optime percipitur. Sed iã argumentū enarremus, quod ut supra diximus, paulo altius maioris declarationis gratia repetetur. Ad Pelci Acaci filii, & Theridis nymphæ eius uxoris nuptias quæ in Pelio Theffaliæ monte celebratæ sunt Diis omnibus, ac deabus præter discordiam inuitatis, illa indignata accumbētibus cum Ioue Iunone eius uxore & Palade, & Venere, in medium earum coniecit pomum, in quo scriptū erat. Detur pulchriori, cumque (ut est mulieribus opinio de pulchritudine propria audax, & teneraria) quælibet earum se pulchriorem dicere, neque Iuppiter uellet de hac re iudicare, ne aut uxorem, aut filias offenderet, eas remisit ad Parim, qui educatus inter pastores, tunc armenta in Ida seruabat. A quo iussit eas petere huius contentionis iudicium, & determinationem. Cum enim Hecuba Priami uxor Paride grauida esset, somniauit se parere facem, quæ totam Troiam incēdio corripere, Haruspicum responsus, & numinis oraculo Priamus cognouit oriturum sibi filium ex Hecuba, qui patriæ esset rutorum incēdiū. Quare iussit uxori, ut quid quid pareret, interficeret, illa cum puerum, qui postea Paris dictus est, peperisset, materna pietate mota, non sustinuit eum interficere, sed facta eius mortis simulatione, decepto Priamo, iussit eum regis pastoribus tradi, qui puerum alerent. Itaque, ut pastor filius, aut, ut alii uolunt, & seruus, & famulus in pecorum, & armentorum custodiis nutritus est.

Oenones nymphæ coniugio usus. Ad hunc igitur in idæis uallibus armata seruantem cū tres deæ accessissent, scortum cum eo quæque locuta pollicitationibus, (ut sæpe in iudiciis fit) corrumpere tetarunt. Nam Iuno (ut est deorum regina) diuitias & regna. Pallas gloriam, sapientiam, & rerum omnium cognitionem: Venus autem uoluptatem, & pulcherrimam in toto orbe terrarum mulieris usum & possessionem promisit. Quas auditas Paris iussit ante se nudas adesse, ut certius de earum pulchritudine iudicium afferre posset, & demum Veneris promissis magis captus, pro ea sententiam tulit. Post aliquantulum temporis cum agonale certamen illuc celebraretur: Paris qui fortissimus erat, ad illud accessit, in quo cum omnes, & etiam ipsum Hector superaret. Hector ira successus adiuu stritico gladio, eaque pastorem cum esset interfectorus. Paris se eius germanum confessus est, quod ut Seru. scribit, alatis crepundiis, probauit, cum adhuc sub pastoris habitu lateret. sunt autem crepundia infantulorum ornamenta, recognouit igitur esse filium suum Priamus, Paridem recepit in domum tanquam tanto tempore tunc, esset fato, & periculo, quod ex eo imminere audierat, qui mox aliquot nauibus ædificatis Spartham nauigauit, ubi cū à Menelao Agamem. regis Græcorum fratre hospitio exceptus fuisset, deinde ipsi Menelao contigisset, in Cretâ proficisci, illi perfidus hospes: Helenam Menelai uxorem Iouis ex Leda filiam, omnium mulierum speciosissimam in amorem suum sollicitantem abduxit ad Troiam. Alii uolunt expugnata Sparthâ, siue Lacedæmone. utroque enim nomina dicitur, Helenam quam ei Venus promiserat, à Paride abductam. Herod. dicit eam nunquam fuisse ductam illum, licet ferè omnes historiographi & poëtæ aliter sentiant, & credent eam ad Troiam deductam, ut etiâ Hom. ostendere uidetur. Cum igitur ad eam repetendam legati ab Agamemnone, & Menelao frustra sæpe missi fuissent. Agamenon, & Menelaus tantam iniuriam armis uindicare & Helenam bello repetere decreuerunt. Itaque cum ad expeditionem & uniuersâ Græciæ exercitum cogeret. Vlyses Penelope admodum puellæ, quam paulo ante duxerat uxorem, & ex ea tantum susceperat Telemachum filium amore retentus, ne iret ad illud bellum insaniam simulauit. iunctis enim diuersi generis animalibus arabat, & salem seminabat, quâ insaniam Palamedes uir, bello clarus, qui regis mandato delectum faciebatur, detexit, nam cum arantem Vlyssi obiecisset Telemachum, ille ne filium læderet aratrum eleuauit, & suspensus aratrum ultra filium transtulit, ex quo cognitus non esse insanus, coactus est ad bellum Troianum ire ubi & Palamedis iniuriam ultus est. Nam eum falso prodicionis crimine a Græcis dånari, & lapidibus obrui & interficere fecit, mox in eo bello multa prudentiæ, & solertiæ documenta exhibuit quæ ipse apud Ouid. lib. 13. Met. commemorauit, quæ hoc loco uitandæ prolixitatis gratia prætereo. Postremo eius opera factum est, ut Troia decimo tandem anno, post quâ oblideri cœperat, caperetur, unde & ab Homero, *μολίμοις* φ, id est urbis populatur dicitur, & cum in castris de armis Achillis inter ipsum & Aiaceum Telamonium ortum esset certamen: Vlyses dicendi facundia ea obrinuit, mox euerso Ilio, & Astyanactæ Hectoris filio: turri præcipitatio, ne aliquis de sanguine Hectoris superesset, acceptaq; parte prædæ Troiane, cum in patriam gloriosus uictor reuersurus mari se credidisset, longe cõtra uotum suum ei accidit, nam uentis, tempestate actus multum, diuque errauit, aliorum decem annorum spatio ad multa orbis terrarum loca delatus, mores hominum multorum uidit, & urbes. Reliqua de eo dicitur in fine epistolæ. Cum igitur ceteris dicibus, & militibus græcis quâ bello superfuertat domum reuersis, solus Vlyses non reuerteretur, neque Penelope eius uxor causam huius absentis sciret, ad eum scribit hanc epistolam in qua castum, & coniugalem amorem suum erga Vlysem ostendit, & eum rogat, ut nullam remittat per literas responsionem sed ipsemet ueniat. Adducit autem multas rationes, quibus probat eum debere uenire. Probat enim primum à commoditate, quia non amplius detineatur bello, quia Troia propter quam abfuerat, capta, & euersa sit. Deinde ad honestatē, & equitatē, quia cum ceteri uiri domum reuersi uxores suas presentia sua consolantur, & rerum gestarum narratione detineant, ipse, solus maritali delit officio præsertim cum ipsa, ut resert, perpetuum coniugalem amorem in eum seruauerit. Ostendit enim se neque alii instante patre nubere uoluisse & semper fuisse sollicitam de periculis Vlysis, quod est pax & fidelis coniugis argumentum. Postremoq; Vlyss. debeat domum reuerti arguit Penelope ab eius utilitate, quæ eo absente

elus bona delapidentur, & dissipentur. cum neque ipse utpote mulier neque Telem. admodum puer, neque Laertes eius pater senio confectus ea tueri possiunt. Commemoratur autem ei præcipue senium patris, & Telemachi filii teneram ætatem, ut si cum uxoris amor, curaque non reducat, moueat saltem filialis, paternusque affectus, sic ergo inquit.

H V B E R T I N I E X P O S I T I O.

H V B.

HAN C, tua Penelope) Sensus est. O Vlyss. Penelope uxor tua mitte tibi hanc epistolam. Nolo autem mihi rescribas aliquid, sed tu ipse uenias. (Hanc) .i. epistolam. (Tibi lento) .i. tardo. (Tua) Subaudi uxor, nã in omnibus propriis, & genitiuis pro nominũ, relatiuorũ, uel demonstratiuorũ, & in pronomibus possessiuis sæpe filiorũ, uxorũ, maritorũ, seruorumq; nomina subaudiuntur. Virg. Hæctoris. Andromache. f. uxor. Cic. in epist. Seru. Tutus. f. filius Terent. V ideo forte huius Birrham subaudi seruũ, & notãda est hæc regula. (Mitte) De se tanquã de tertia persona dicit, cum in sequenti uersu in prima persona loquatur dicit enim. (Nihil mihi rescrib.) .i. non remittas mihi responsum per literas, sed tu ipse ueni, ipse hoc loco demonstratiue ponitur, nam licet per eclipsum per se proferatur, tamen subauditur, & habet teste. Pri. significationem tu eius pronomini, quod subauditur. f. tu, & est demonstratiuum. (Troia) Adducit rationem, quare Vlysses, debeat, & possit uenire, dicit. n. Troiam, propter quam domo discesserat, esse euersam. Troia etiã cũ regio sit Asiæ, in qua erat Ilium urbs, quã Græci euerterunt, ponitur tã interdom pro urbe, ut Virg. omnemq; reuerti per Troiam, & hic Troia. i. Ilium, est urbs Troia. (Iacet) Diruta est, & solõ æquata sicut. n. urbes cũ ædificantur, aut florere dñr stare, aut surgere, ut Virg. Surgentq; nouæ Carthaginis arcẽ, & idem Troiaq; nunc staret, & Ouid. Iam stabant Thebæ, ita cum diruta sunt, dñr iacere & cadere. Seru. Sulp. ad Cic. Quæ tunc prostrata & diruta ante oculos iacet. Virg. Ceciditq; superbum Ilium. (Certe) Distinguendũ est, ut nõ dicamus certe inuisa, non enim necesse est affirmare Vlyss. quod Troia iacet, quia hæc ipse optime sciebat, qui fuerat præfens, & ut dictum est in argumento, fuerat etiam ex magna parte auctor Ilium ruinæ, dicit ergo certe odio habita. (Puellis Danais) .i. mulieribus Græcis. nam Danaï a Danao rege dñr, qui ante Pelasgi dicebantur, & argui quia Danaus, unde dicti sunt, argos habitauit: Puellis autem dixit, non solum sexum sed ætatem significans quia adulescentulæ mulieres nuper nuptæ molestius ferunt maritorum absentia. (Vix Priamus) Vix stultum & ridiculum est, quod quidam sic ordinant, uix. f. iaceret, uel uix inuisa, cum neuter sensus procedat, sed sic intelligatur. (Priamus, & tota Troia uix) Mœruit hoc odium Græcarum mulierum, hoc est, ut earum mariti propter ipsum Priamum, & Troiam absentes, & consequenter haberentur odio. (Priamus) Habet emphasium hoc nomen proprium, q. d. licet magnus rex. (Tota Troia) .i. oēs Troiani, continens pro contento. (Vix fuit tanti) Ut per eius obsequium tot uiri Græci absentes, & sic earum uxores eã haberent inuisam. (O utinam) O ad oēs affectus conuenit, uel miserationis, uel indignationis, iungiturq; uocatiuo, nominatiuo, & accusatiuo. Cic. O magna uis ueritatis, & o me miserum. Interdum per eclipsum præmittitur, sed subauditur. Pli. Iunior. O hominem impatientem, ac potius durum. Interdum est aduerbium uocandi & iungitur uocatiuo, ut ð regina nouam &c. Interdum mirandi, ut Iuuen. O qualis facies, interdum indignandi, ut Cic. O tempora, ð mores, interdum oprandi, ut Virg. Adis tm. & in Buc. O tm liberat mecum tibi fordida rura. Atque humiles habitare casae, & hac significatione oprandi interdum ponitur per se, ut in exemplis supradictis, interdum iungitur cum utinam ad maiorem affectum exprimendũ, ut hic apud Ouid. interdum cum si affectum habet oprandi, ut apud Pers. O si ebulliat patrum præclarum funus, interdum, ut inquit Don. interiectio est optãtis aduentum, aut animi repente percussu, ut Terent. ð salue Pamphile. (Adulter) .i. Paris, quem per iram proprio nomine appellare nõ potuit, sed per contumeliam adulterũ dixit. est. n. adulter q. alienæ cõmisset uxori. (Eset obrutus) Eset oppressus & submersus. (Inquis in sanis) .i. magnis, uel turbidis, & tẽpestuosis, utruq; .n. significat, ut infra: Qd nescires infania q. d. æquora pnt, & in Buc. Infani feriat siue littora fluctus. (Cum) .i. qñ subauditur tũc. (Petebat) .i. abat. (Lacedæmona) .i. Spartam, nam utroq; nomine dñ, est aut urbs Lacedæmon

autem dicta à Lacedæmone filio Iouis & Taygetes, ex qua turbe, ut dictum est. Paris Helena abduxit. Sed Lacedæmona tam pro regione quam pro urbe ponitur, ut Strabo scripsit ex au-
 Aoritate Hom. (C. classe). i. multitudinem nauium instructarum: nà hoc significat classis licet
 ponatur interdum pro una nauì. Horat. Me uel extremos Numidarum in agros classe rele-
 get, opatè autem q̄ Paris fuisset submersus, cum iret ad rapiendam Helenam, quia si Helena
 non fuisset abducta, nunquam Græci ad obsidionem Troiæ iuissent, & ipsa Penelope nò pas-
 sa fuisset incòmoda, quæ infra se pati commemorat. In quo poëta optime exprimit afflic-
 tum doloris mulieris: cuius est lóge repetere suarum iulicitatum um initia, & causas, sic Ariadug
 apud Catul. Iuppiter omnipotens, utinam nec tẽpore primo. Gnosa Cætopiz terigissent
 lictora puppes. & Dido apud Virg. 4. Aene. Felix si lictora tantum nunquã Dardaniẽ reti-
 gissent nostrę Chrine. Item Ariadug in epist. ad Thesum. Vinceret Androgęos utinã &c.
 & Medeg ancilla apud Enniam. (Vtinam) Ne in nemore Pelio securibus cęsa cecidissent
 abiugnẽ ad terram trabes, neue inde nauis inchoandę exordiũ cœpisset, quæ nunc nomina-
 tur nomine Argo &c. Hanc expositionem ponit Cic. in Rhet. & ostendit eam uitiosam est
 se oratoribus, quoniam nimis longe repetat initium, poëtis autem interdum concedi.

P A R.

P E N E L O P E) Hęc Amire: uel Arne, à primũ deĩna Penelope dicta ab eiusdem no-
 minis auib, quæ exposita à parentibus educauerunt: ut Pindari scribit interpres: Alii cũ
 Didymo tradunt à Nauplio necem Palamedis ulciscẽte in mare deiectam, à Penelopibus
 esse transnominatam, quorum ope seruata sit. (Penelopes) Autem Plin. Aristotelesque &
 utroque prior Aristophanes ex accipitruũ genere memorat. Itaq; si Didymũ sequimur:
 Ouidius hac potissimum de causa Penelops epistola sic orditur. (Hanc, tua Penelope,)
 Quasi dicat quæ propter te in discrimẽ adducta Penelope uocata sum, Canit Homerus in
 tegro operis argumento, Penelopen absentĩ uiro fidẽ summa pudicitia seruasse per annos
 uiginti. Lycophron infamat: & Duris Samiis omnibus procis prostituit, ex quorum promi-
 suo concubito Pana peperit. Quidam Mercuri Filium Pana dicit, & Penelops, ut apud
 Herodotum. (Vix Priamus tanti &c.) Id est interficere Priamũ, Troiamq; euertere
 tanti, id est operę pretium, & Græcę puellę tandiu uiuorum consuetudine carerẽ, ut desĩ-
 derant in acie cęfos. Valerius Maximus memorabilium nono. penẽ uictorię eius tanti
 non fuerunt.

A S C.

H A N C. tua Penelope) Quanquam nullus est in epistolis, ordo tamen uidetur poëta
 hanc Penelops epistolam non ab re primam posuisse. quippe quoddã heroidum decanatis
 sima missa fingitur, ab ea uidelicet: cuius maritus poëtarum Principi. Homero uiginti qua-
 tuor librorum uberem præbuit materiam. Et cum in toto opere totos sit ingeniosus poëta,
 tamen ut Lilius in concionibus, ita hic in epistolis pro scribentibus, hoc est, quos scriben-
 tes inducit, captu, & ingenio argutias nunc contrahit, nunc dilatat, ut suis locis pro oppor-
 tunitate: & captu nostro declarabimus. Verum quia intentionem poëtę in præambulis di-
 ximus, & argumentũ modo exposuĩ est, pro ueteri instituto nostro inuadite publi pau-
 ca, quæ grammaticen concernunt, prelibabimus. Meminerit ergo tiruulus in singulis uer-
 bis poëtę, in quibus furdastri nihil boni contentus perspicitur, nihilque falsitas, quæ lepo-
 ris sapiunt, esse suam uenustatem: sententiam, & uim. Discat ergo in primo uocabulo de-
 cora breuitate, quæ nihil obscuritatis habeat uti, ea uidelicet resecado, quæ superflua uide-
 tur, eo quod intellectu facillima sint. Cuiusmodi sunt locutiones sequentes. Ventum est
 ad uestę, subaudi, sed non eloquere, edes aut templum. Quarto Calend. Iulias: subaudi
 die ante. Triduo ante diui Baptiste, subaudi; Natalem, aut diem festum. Pæcis rem ape-
 xiam, subaudi uerbis. Testificamur his, subaudi literis. (Hanc, igitur tibi mittit) Subaudi
 epistolam. Neque tamen opus est ut adiciat. Et quia hic hæc hoc, & eorum aduerbia ad
 primam personam, idem est hanc mittit, ac si dicat. ego eam mitto. Secundo a notet, quia
 pronomina habent emphasim & uim suam. Semper enim uberius demonstramus, aut refe-
 rimus quam possimus propriis uocabulis eloqui. Non capit me puer dicam iterum. Si dixit
 rit Penelope mittit tibi epistolam, non tantum dixerit, quantum ubi dicit mittit hic, qua
 si dicat quæ tũ saluti consulit, quæ te ad fidissimam coniugem uocat post tacitos errores,
 quæ miserias nostras exponit, quæ me tuam probat. Unde additur tua, in quo mira quoq;

emphasis est. quasi dicat, quæ inter tot procos. i. procaciter & improbe coniugium meum petentes, & animo, & corpore tua permansi, fida tibi amica tibi &c. Tertio quod sicut genitui non regitur à propriis, nisi per intellectionem appellatiui, ut Deiphæbe glauci, subaudi filia, ita nec pronomina possessiua, quæ pro genitiuis ponuntur primitiuis, nunc absolutis non iunguntur propriis, nisi per subintellectionem appellatiuorum, ut tua Penelope, subaudi uxor, aut coniux. Quarto propria nomina græca solere apud doctos suam declinationem seruare, licet multa in nostram migrasse legantur, ut hæc Penelope huius Penelopes. Nam Penelopa in fuetum esset. Reperitur tamen Heleæ & Helena. Læde & Læda &c. Quinto epitheta, id est adiectiua proprietatem (ut notis loquar) importatâ, esse attribuenda pro negotiis & locis, Quia ergo nihil amanti magis alienum quam lentum esse, & seque. (Nam ut hic dicitur. Res est solliciti plena timoris amor) Ideo bene dicit, Lento tibi, quasi dicat flaccido, & tepido in amore uiuio, cum sim tam strenua coniux, ut etiam noctes tibi impendam reficiendo uidelicet telam, & ita illudendo procos. Sexto, q. Vlysses secundum græcâ deductionem deberet scribi O ysses, aut Odysses, scribit enim græce *Ὀδυσσεύς* sed uol sepe in es lógum mutatur, Achilles Achilles, Nereus Neres, Orpheus Orphes. Vnde uolunt Orphi in datiuo dictum in Buccol. Orphi caliopes, sed neficio quo errore pro o, scribitur nunc u, & pro d, l, & pro s, x, cum tamen sint qui scribant Olysses, & multi qui Vlysses. Nos uero quia ita plures scribunt ferè, Vlyxes scriptus, habet autem in uocatiuo etiam Vlyxes, tunc presertim cum scribo poneretur, ut apud Cic. in carmine de sirenum cantu apud Hom. O decus argolicum quin puppim sestas Vlyxe, hic autem reperiri Vlyxes, forte ne esset, illepidus concursus Penelope, Vlyxe. (Nil mihi rescribas) Occurrit per responsonem antipophoram, posset enim respondere, si ad me scribis coniux, rescribam ad te atque ita tecum paria fecero ad quod ipsa. (Nil mihi rescribas.) Id est nolo quidquam rescribas ad me Dicat igitur non petis certior fieri de me, quocirca addit attamen, id est licet nolim rescriptum, uolo tamen noua de te, ueni igitur, dicat mittam ex meis, qui eloquantur, quod excludit dicens. Ipse quod est tu, quasi dicat in propria persona. Habent enim emphasim pronomen ipse, & excludit inferiores personas, ut oue missus ab ipso, q. d. ab eo qui summus est, & non ab inferiore. Rex ipse me semper in oculis habet &c. Habet tamen decenter officium trium personarum Primæ ut & ipsum ludere quæ uellem calamo permisit agresti. Ipsum, id est me. ipse ignotus, egens Libiæ deserta peragro. Ipse, id est ego. Secundæ ut hic ipse ueni. & 6. Aeneid. ipsa cæcus. Tertix, ut eiusdem tertio. Ipse canat &c. Ordinaro à nobis ponetur, quia cum binis ferè uerbis compleatur sententia, facile est eum consequi in elegiacis presertim, quorum stilus facilior est. Vltimo tamen hoc loco notabis, quia secundum Vallam indifferenter ferè dicimus, rescribas, nil rescribe, & nil rescripseris, & ideo diuersos modos coniungit poeta dicens. (Nil mihi rescribas, attamen ipse ueni) Nisi longior fierem, dicerem tamen, à Seruio exponi aliquando pro tandem, & sic erit sensus. (Nihil rescribas) Sed tandem ipse ueni, aut exponendo more confuctudo ceterus est. (Nil rescribas) Id est nolo quidquam ad me scribas, sed tamen licet id nolo, ipse ueni, quia te plusquam literas tuas desidero. (Troia iacet &c.) Docet facile posse redire cū Græci compotes uoti effecti sint. Diruta Troia, quia tamen non redit, progreditur in detestationem bellorum, quæ ut Horat. dicit matribus semper detestata sunt, sed ne suos per hoc lædat callida mulier, conuertit odium in ipsam Troiam, ipsosque Troianos, quorû libido, & ad ulterium causa tanti belli fuit. (Vix Priamus tanti) Duplex sensus est alter ab Antonio positiuo, uidelicet ut Priamus dum staret in regno, & tota Troia uix fuerit tanti. i. uix rebutata, aut x stimata sit tanti ualoris, ut græci uellent illic diutius immorari, quo circa, cum Priamus extinctus sit, & Troia euersa, uidetur aliud puella obiciisse Vlyssi, quæ tantum immoratur. Alter sensus est Priamus, & tota Troia uix fuit tanti, ut tot puellæ Damaræ uiduz degenerent. (O uerina) Aliquando optantes ponimus d. tantum, aliquando utinã tantum, aliquando utrunque, tunc uidelicet cum nehemus est affectio, ut hic, similiter aliquando d. tantum, ut in Buc. O mihi tam longe maneat pars ultima uitæ. Aliquando s. tantum, ut 6. Aene. Si nunc si nobis ille aureus arbore ramus Ostendat &c. Aliquando utrunque, ut apud Persium Sat. 2. O si ebulliat patriui præclatum funus &c. neque uitio sum

est quia uocalis sequitur. Nam uidetur quasi una pars orationis & monosyllaba, licet absu-
mant uocaleni & m non tamen absumentur. unde Horat. Carm. i. & presidium dulcedecus
meu. Historia autem diuersimode recitati solet, sed uulgarior est Alexandrum, qui & Paris
dicitur, siue ob Hesionam amittit sororem uidelicet Priami, quae in captione priore Troiae
ab Hercule facta Thelamon in sortem data est, in Graeciam nauigasse ad eam repetendam,
siue ad Helenam à Venere promissam obtinenda in Peloponneson nauigasse, & quae illi pre-
cipua occurrit, Helenam rapuisse, ob cuius rapum, Troianum bellum subsequutum dicitur cum
euerfione Troiae, quam euerfendam, & incendendam praenotauerat Paris, cum adhuc in uero
materno esset, quia Hecuba mater eius uisa est sibi gestare canem portitem mordicus sa-
ciem ardentem, unde tota Troia incenditur, quam rem Priamus cum ex earum rerum in-
terpretibus intellexisset, significare incendiū Troiae, ius sit prolem extingui in primordiis,
sed mater miserans exponendam dedit. Vnde Paris inter pastores ab infantia ueratus est,
ubi Oenonem nympham cognouit, in suo loco dicemus. Insanis aquis aut maguis, aut g-
stantibus, & furentibus, sicut in Buc. Insani seriant siue littora fluctus.

Non ego deserto iacuissem frigida lecto:

Nec quereret tardos ire relicta dies:

Nec mihi quaerenti spatiosam fallere noctem

Lassaret uiduas pendula tela manus.

Quando ego non timui grauiora pericula ueris?

Res est solliciti plena timoris amor.

In te fingebam uiolentos Troas ituros:

Nomine in Hectore pallida semper eram.

Siue quis? Antilochum narrabat ab Hectore uictus:

Antilochus nostri causa timoris erat:

Siue Menœtiaden falsis cecidisse sub armis:

focium & locum desertum & non frequentatum. Terent. Venit aliquid ex solo loco. (De
ferro). La te qui debueras in eo mecum iacere. (Nec quereret). i. non dolorem & lamenta-
rer. (Dies) Ire tardos. i. esse longos & tarde finiri, ut mihi uidetur, nam amantibus & om-
nibus qui sunt in aliqua sollicitudine fortunę tempora uidentur tarde transire & esse ni-
mium longa Virg. in Buc. Si mihi non hæc lux tota iam longior anno est. & Horat. in 1.
Epist. Ut nox longa quibus mœtetur amica: diesque longa uidetur opus debentibus. (Que-
renti) Conanti. (Fallere) Decipere, & præterire aliquid faciendo & tendo, ne molestiam
temporis sentiam, quod tam non possum assequi, quia labor, texendi, dum de tuo discessu
sum anxia, laxat & fatigat manus meas quod non heret, si tu ades, omnis. n. uidetur la-
bor mihi iucundus te præsentem. dicitur autem falli, uel decepti tempus, cum aliquid sit, quo
ipsum temporis molestia non sentiat. Ouid. in Tristib. Non qui soletur, non qui laben-
tia tarde. Tempora narrando fallat, amicus, adest. (Pendula) Quae pendet è ligno, quo in-
uoluitur, quod iugum dicitur. Ouid. 6. Metamorph. (Tela) Iugum innata est. (Quando)
Quasi dicat semper, est enim pronuntiandum interrogatiue. (Pericula) Scilicet de te. (Gra-
uora ueris?) Scilicet periculis. i. maiora quam ea, quae uere possunt tibi euenire. (Res est
solliciti) Sententia est exornatio rhetorica, & est quasi descriptio amoris (Solliciti) Auxilii,
requiet. (In te fingebam) Enumerat Penelope pericula multa & anxios timores, quibus
dicit se propter maritum suum, quem amat affectam fuisse. (Fingebam) Animo estu-
mabam, & ut ita dicam imaginabam. (Troas) Troianos accusatiuus est grecus à nominati-
uo tros, accusatiuus singularis est troa à quo pluralis formatur per additionem, scilicet ut
Troas, dicitur autem sunt Troes à Troë Erichthonii filio. (Violentos) Fortes, uel potius;

Epist. Ouid.

A 4

feros

H V B.

A 7

* Archi
locum

A

feros, & crudeles. (In te) Contra te. i. interpernandum. (Eran) pallida in nomine Hec-
 ro) .i. semper timebam cum audiebam nomen Hecoris, qui omnium Troianorum fortissi-
 mus dicebatur, pallidus autē ponitur pro timido quā ex timore sequitur pallor. Sive quis,
 enumerat multos, quos audiuit ab Hecore interfectos, ob quam causam dicit se ualde tim-
 misse, ne Vlysses suis astutijs possit ab eo euadere. (Antilochus) Erat causa nostri timo-
 ris. i. erat causa quare timerē, si quis narrabat ipsum superatū ab Hecore. In quo aduertē
 dum est quod Antilochus non fuit tamen ab Hecore interfectus, licet fortasse in prelio inter-
 dum ad eo superatus, nam fuit Nestoris filius, qui Hecore iam mortuo à Memnone Augu-
 ræ filio interfectus est, cuius mortem Nestor admodū senex impatientissime tulisse dicitur
 adeo ut quereretur se nimis diu uixisse, quā filio fuisset superstes. Propertius de Nestore sic
 inquit, Non ille Antilochi uidisset corpus humari. Diceret autē mors cur mihi sera uenies
 Iuueni. Oro parumper Attendas quantum de legibus ipse queratur Fatorum, & Ion-
 go de stamine cum uidet aeris Antilochi barbam ardentem, nam querit ab omni: Quis-
 quis adest: socio, cur hæc in tempora duret. Quod facinus dignum tam longo admiserit
 æno. (Sive Menœtiaden) Subaudi siue aliquis narrabat Menœtiaden. i. Patroclum. Cecid-
 isse, mortuum esse. (Sub falsis armis) .i. in armis non suis, sed Achil. historia autē hoc habet
 Patroclus filius Menœti filij Aetoris ab Achille sincere dilectus, cum Achil. ob irā rapta
 sibi Briseidis, nollet pugnare, eius armis indutus, putans se territorum Troianos, qui crede-
 rent ipsum esse Achillem cum Hecore cōgredi ausus est, à quo, & superatus & interfectus
 est, cuius cadē tanquam amicissimi Aehilles ita moleste tulit, ut non posset quiescere, tan-
 dem, ut eum ulcisceretur, reuersus ad pugnam, Hecorem interfecit, quem curru alligatū
 circa muros Troianos captauit, & hæc satis sunt ad hunc locum intelligendum Patroclus
 interdum à poetis dicitur Aetoris ab auo. Ouid. Fast. lib. 2. Aetoridem Peleus ipsum
 quoque pelea phoci, Cæde, Phæmonias soluit Acastus aquas, & lib. 12. Met. Reppulit Aet-
 rides sub imagine tutus Achillis Troias ab arsuris cum defensore carinis.

P. A. R. SIVE quis Antilochum) Non placet Anphilochum mutare cum Politiano nā quan-
 quam fuit is quidem Creati. F. ab hecōre occisus ut Iliad. 13. canit Homero. Antilo-
 chum uero Nestoris, cum laboranti in acie patri opem ferret à Memnone intertempū Piu-
 datus, & qui Iliada ser. extorsit à sine Homeri, Quintus auctor est, ego tamē antiquam re-
 ceptamq; lectiōnem teor, ut Ouidius inferuīs puellari decoro negligat historij fidem,
 cuius admodum studiosæ matronæ satyra Iuuen. accusantur, ut ab eodem contra præcipi-
 tur, ne matrona historias sciat omnes. Sed quodam in libris, & non intelligat. Ex quo
 Quid. hoc ipso opere ex persona Oenones addubitanda dixit. Illam de patria Theseus
 (nisi nomine fallor) nescio ouis Theseus abstulit arte sua. nec tamen comici, sed quicun-
 que uersatur in dramatico scribendi genere, sententijs, & uerba personis ascribunt, ut Plau-
 in Trucul. non saluoc parum latine posuit ex persona rustici. Terent. quoq; emoriri apud
 quem rursus adolestens atticus. amori cupio dixit, & Theocritus cumque securus in Buc-
 noster Maro, quædam dicuntur aliter quam res habet, ad exprimendam rusticam simplici
 tatem, quod Sen. etiam notauit eo quæ prius Valerius probus in illud ex Bucolicis Maro-
 nis Iodicro. Canon & quis fuit alter, His uerbis. Sed quamuis plures fuerint mathema-
 tici, eleganter errantem rusticum inducit dicentē, qui fuit alter. alter enim accipitur unus
 de duobus nihil itaque mitum si Penelope non ad un uem tenet historiam, quam non ex
 nuncio, sed incerto tuncore collegerat in belli terroribus plerumque uano, quod ex Statio,
 Virgilioque, & ipso Ouidio copiosius, & distinctius ostendam in eo opere, cui titulum feci
 de rebus per epistolam queritis.

A. S. C. LECTO deserto) A marito. (Nec quererer) .i. non conquerer sine diphthongo.
 (Tardos dies) Quia desideranti, & optanti tardi uir. (Nec mihi quærenti fallere) .i. occasio
 nem qua fallere. i. mitius peragam spatiosam noctem, quæ me sua duratione opprimeret,
 nisi labore fallerem eam. Nam ocioſis sub noctem cura recurſat. (Tela pendula) .i. suspēsa,
 & declinat ur hæc tela tele. (Quando ego non timui) interrogatio figurata, quæ tunc locū
 hædes, quando affirmationi locus deest, & ita negatiuam responſionem, non tū detur,
 ut in Bucolicis. Hæc eadem, ut sciret quid nō faciebat Amyntas, quasi dicat nihil nō facie

bat, sed omnia faciebat. & hoc quando ego non timui, quasi dicat nunquam non timui, quod est semper timui, sed plus efficit quam si diceret semper timui. (Res est solliciti) Diuerbiū est. (Violentos Troas) Corripitur, quia accusatius græcus. (Nomine in Hæctore) Quia tanci nominis fuit Hæctor apud Græcos, ut omnis à facie eius fugerent præter Achillem, quod etiam Homerus in laudem & gloriam Achillis asserit. (Sive quis Antilochū) Narræ facinora Hæctoris, ob quæ in eis nomine polluerit. (Falsis armis). i. quibus se Achillē simu labat. Cum enim hoc raptum Briseida Achilles iratus Agamemnoni, in Troianos armari nollet, & omnes Græci à facie Hæctoris fugerent, Patroclus socius, Achillis indutus armis, eius in occursum uenit ei, & tandem occisus est. & eius arma indutus Hæctor ciuitatem in greditur. Vnde Aeneid. 2. Hei mihi qualis erat, quantum mutatus ab illo Hæctore, qui redit exuius indutus Achillis.

Flebam successu posse carere dolos.

Sāguine Tlepolemum Lyciam tepefecerat hastā:

Tlepolemi leto cura nouata mea est.

Dēniq; quisquis erat castris iugulatus Achiuus:

Frigidius glacie pectus amantis erat.

Sed bene consuluit casto Deus æquus amori:

Versa est in cineres sospite Troia uiro.

Argolici rediere duces: altaria fumant:

Ponitur ad patrios barbara præda deos.

Grata feruat Nymphæ pro saluis dona maritis:

ideo dixit. (Tepefecerat). i. calefecerat. (Sanguine). s. suo cum esset uulneratus. (Hastam Lyciam). i. Sarpedonis Lycii (Cura) Timor sollicitudo, (Nouata) Reintegrata. (Denique Tandem, & finaliter. (Quisquis). i. quicumque siue fortis, siue ignauus. (Iugulatus) Interfectus, nam iugulus est pars colli supra pectus, ubi locus est ad hominem interficiendum aptus, inde iugulare dicitur (Castris Achiuus). i. in exercitu Græcorum. (Amantis). s. mei Penelopes, Erat frigidus glacie, nam propter timorem homines frigidi fiunt. Virg. 1. Aen. Extemplo Aeneæ soluuntur frigore mēbra. Quod aut dixit frigidus glacie hyperbole est figura. i. superlatio, nā hæc oratio est supra uerum. (Sed Deus æquus). i. iustus, qui pius & iustos nunquam derelinquit. (Bene cōsuluit). i. bene prouidit. (Amori). s. meo. (Casto) Pudo dico quia semper tibi seruauit fidem. (Versa est) Ecce quō bene consuluit, quia in tētis periculis belli uir meus Vlyss. incolumis remāsit, & Troia euerfa est. (Versa est in cineres). i. in cenfā nam q̄ incendio consumitur, in cineres uertitur. (Viro) Marito. s. meo. (Sospite) Inco lūmi. (Argolici) Nūc pergit Penel. cōmemorare & probare ab æquitate, quod Vlyss. debeat domum reuerti, quia omnes alii duces reuerfi cōsolantur uxores suas, cum ipse solus, ut diximus, maritali desit officio. (Duces) A duceudo dicti, qui partem exercitus regūt. (Argolici) (Græci) (Rediere). s. domum suam, uel in patriam. (Altaria fumant). i. incensa sunt ad faciēda sacra diis. Ouid. lib. 2. Fast. Augu. Fumant altaria sua. Solebant. n. antiqui in aris thura & cæses uictimas comburere, unde illi sacra holocausta, quasi combusta dicebantur. (Præda) Quidquid aliquid rapitur: Præda dicitur Barbara. i. Tro. nam priusquā Rom. rerum potirentur, Græci omnes præter se barbaro: appellabant postea uero Latinis Græcisque exceptis barbari omnes dicti sunt. (Ponitur). s. a uictoribus quia solebant hostilia spolia templis deorum affigi à uictoribus. Virg. lib. 3. Aeneid. Acre cauo clypeum magni gestamen Abantiæ, Postibus aduersis figo, & rem carmine signo. (Deos præda) Qui colluntur in patria, quia quilibet natio dabit suos deos. (Nymphæ) Interdum græce dicuntur sponse, hic pro mulieribus puellis ponitur. (Dona grata). s. ipsi puellis, quia libenter ea offerunt pro maritis saluis. i. incolumibus. Terent. Saluum te uenire gaudeo.

LYCIAM)

H V B.

LYCIAM) Hætam, quam Sarpedon Lycius ferebat, qui uir ingès fuit. Vnde Aen. 1. Scuus ubi Aeaclide telo iacet Hector, ubi ingens Sarpedon &c. (Sed bene consulit &c.) Sed ista, inquit, non sunt iam timendam, cum parata sit uictoria, ob quam nymphæ. i. spòsè marito recipientes diis uota perfoluunt, facit autem digressionem, qua recitat ea, quæ à maritis receptis narratur de situ & excidio Troiæ. Illic Aeaclides, sic Virg. Aenc. 2. hic, Dolum manus hic fræus tendebat Achilles. Tenebat. s. tentoria sua & castramentatus est. Pingit & exiguo pergama tota mero. Laus pectoris & declamatio ex contrariis per antithesin uidelicet, nam tota pergama magna nimirum fuerunt. Vnde contrarium est exiguo mero. Pingit autem fundendum modicum uini super tabulam seu mensam, quo deducit per digitum ostendit formam & situm Troiæ.

H V B.
facta

Lamq;

ILLI). s. mariti. canunt tum leticia narrent. (Suis) Meus iungitur cum uicta, ut sit dactylus & sensus. (Victa suis). i. à suis græcis. (Troica fata) Notandum est legendum esse fata non autem facta, quod enim significaret facta Troica esse uicta, sed fata uicta sunt, quibus defensio Troianorum consistebat, quæ cum diu Græcos fatigassent, & ab ea expugnanda ut

be repellerent tandem insidiis, Si nominis uicta sunt quo ligneo armatis uiris pleno in uerbo introducitur, fata autem non facta legendum esse, uel illo Virg. Loco maxime percipitur a. Aeneid. Facti bello, fatisque repulsi Ductores Danaum. Fata autem hæc Troianorum dicuntur fuisse. Vna Troiæ. Conferuatio Palladii, id est simulacri Palladis, quod Troiani habebant in urbe, & ut sepulchrum Laomedontis, quod erat in Porta scæa, seruariet in integrum, & ut equi Rhæsi, de quibus inferius dicitur, possent à Troiani recipi, hæc omnia facta uicerunt Græci. Nam Achilles Troilum secum congressum interfecit. Palladium uero ab Vlyss. & Dio. clam noctu urbè ingressis, cæcis arcibus custodibus asportatum est. Equi Rhæsi ut infra uidebitur, ab Vlyss. & Dio. abducti sunt, ut Virgil. Inquit, priusquam pabula gustassent Troiæ Xanthumq; bibissent, porta uero scæa diruta est ab ipsis Troianis, ut equi introduceretur, & ita facta Troiana uicta sunt, & de his nunc est intelligendum. Iustique senes epitheton conueniens illi ætati. Ouid. lib. 6. Met. Dicite iuste senex, & fœmina coniuge iusto Digna quid optetis. & lib. 3. Fast. Flent pariter molles animis uirgoq; senexq;. B quibus hæc iusti uerba fuere senis. Trepidæ naturaliter timidæ. Pendet attente audit, cùm enim aliquem attente audimus, ita eum aspiciamus, ut ex eius ore pendere uideamur. Virg. de Dio. (Pendetque iterum narrantis ab ore) Atque aliquis ostendit Pene. Quam uaria rerum in narratione Græci domum reuersi detineant uxores suas. (Monstrat) Ostendit quasi ad oculum. (Fera prælia.) Id est pugna, gestas inter græcos & Troianos. (Pingit) Describit (Exiguo mero) Sic enim in mensa solent multa depingi, quæ ad oculum demonstrare uolumus, ut infra Helena ad Paridem. Orbe quoque in mensæ legi sub nomine nostro, Quod deducta mera litera fecit amo. & in I. Amorù. Verba leges digitis uerba notata mero. Idè in libro Amor. Non oculis tacere tuis conscriptaque uino mensa. (Hæc ibat) ΔΑΚΤΥΛΩΣ id est demonstratiue, ponitur. (Simois) Fluius ex Ida monte defluens. iuxta Iliù labens, non longe à Sigæo Xantho commixtus facta palude in mare ingreditur, genitiuum facit Simoentis. (Tellus Sigæa.) Id est promontorium Sigæium nobilitatù sepulchro Achillis. sicut Rhetium sepulchro Aiæcis Telamonii. (Steterat) Fuerat, erecta erat. Regia celsa) Adula

substantiuum

substantiuum est. (Illic) i. alio loco, ita enim ista narrantur, quasi loca sint ante oculos. (Aeacides) Achilles nepos Aeacis patronymicum ab auo, nam Aeacus Iouis, & Aeginae filius genuit Peleum patrem Achilli. (Tendebat) Tentoria militaria habebat. dicuntur autem attendendo quia extensis velis fiebant. demonstrantur autem Achil. tentoria non sine causa quasi dicat ubi Priamus supplex fuit ei & corpus Hectoris ad sepultura redemit.

P A R R H A S I V S.

D O N A grata nam, ut inquit Valer. Max. Prisco instituto rebus diuinis opera dabantur: cum aliquid commendandum, precatione, cum exponendum, uoto, cum exoluedu, gratulatione. Est autem gratulari diis agere gratias, ut ex Iuno facile percipitur, in hunc ergo sensum dixit Ouid. Grata dona. (Iulti) Religiosi *οὐκ ἀδουκῆς*; Et enim iustitiae prima pars est pietas & deorum cultus: cui maxime illa studebat ætas. hinc Hesiodi carmen procerbii uite iactatum, quod Hiperides in Autoclem recitat.

Βούλει δ' εἰ μὴ σὺν νόστῳσι πε γὰρ δούρω

Bella gerant iuuenes, at proxima cōsulat ætas. Decrepi tū. senes palmas ad numina tēdat. æquitatis obseruantia sentibus etiam conuenit, itaque nihil impedit in suo proprio significatione iustos accipere.

A S C E N S I V S.

S I M O I S) Nomen flumini Troiani declinatur hic simois, huius simoëntis uel simoëntis. hunc simoënti, hunc simoënta. Virg. Aeneid. 1. genuit simoëntis ad undam, sed à nominatiuo Simois Seruius Simoëntis deducit.

*Hic læcer admisos terruit Hector equos.

Omnia nanque tuo senior, te querere misso

Rettulerat nato Nestor, at ille mihi.

Rettulit & ferro Rhæsumq; Dolonaque cæfos:

Vtque sit hic somno proditus, ille dolo.

Aufus es ò nimium, nimiumque oblite tuorum,

Thracia nocturno tangere castra dolo:

Totque simul macrare uiros adiutus ab uno.

At bene cautus eras, & memor ante mei.

Vsque metu micuere sinus: dum uictor amicum

uenisset: præterea in libro meo uetustissimo hic læcer scriptum reperi, & multis ostendi, & adhuc ostendere possum, legendum est igitur. (Hic læcer admisos terruit Hector equos.) Constat enim Hectora circa muros Troianos equis raptatum fuisse. Virg. lib. 5. Aeneid. Ecce ante oculos mæstissimus Hector uisus adesse mihi, largosque effundere fletus: Rapratus bigis, ut quondam: atetque cruento Puluere &c. idem lib. 1. ter circum iliacos raptauerat Hectora muros, dum igitur traheretur Hector. equi aspectu cruentati cadaueris territi sunt, hæc ostendit ipse Ouid. in consolatione ad Liuiam de morte Drusi: his uerbis. Hoc fuit Andromachæ cum uir religatus ad axes Terruit amissos sanguinolentus equos, ergo uolens nunc aliquis ex Græcis illum locum uxori suæ ante oculos ponere dicebat. (Hic) Hoc loco, quem designabat in mensa. (Hic læcer,) Id est uulneribus confossus & dilaceratus: ut Virgilius, uulneraque illa gerens, quæ circum plurima muros accepit patrios. (Terruit Hector admisos,) Id est liberos & celeres: nam amitto componitur ex a particula separatiua, & mitto: inde amissus dicitur quasi dimissus: & liber, & ideo celer. Ouid. Et celer amissus, & labitur annus equis: & libro quarto Fast. Hanc quondam Cytherea diem properantius ire iussit, & amissos præcipit uictor equos. Ergo, nullo modo legatur admisos. (Omnia) Dicit Penelope se hæc omnia

H I C læcer) Male legitur hic **H V B.** Hic læcer misso terruit Hector equos: nam hæc sententia nulla ratione, aut historiae testimonio potest comprobari, nec est uerisimile quod Græci uxoribus suis in bello gesta narrantes laudassent Hectora hostem, aut appellassent ipsum alacrem: de equis territis ab Hectore, dum uiueret nulla sit mentio, nam quidam dicunt de equis Rhæsi, quomodo conuenit, cum Rhæsus in auxilium Troianorum

*Hic læcer misso. Alii tē legunt. Hic læcer amissos.

intellexisse à Telemacho, cui Nestor ea narrauerat: cum ad eum missus fuisset ad querendum Vlyssiem patrem suum. (Senior,) Scilicet senex comparatiuum pro, positiuo. agebat enim ut Cicero ser. tertiam hominum ætatem, etiam ipse refert lib. 13. Metamorph. Vixi annos 300. nunc tercia uiuunt ætas. (Tuo nanque) Telemac. (Misso quixerere) i. ad querendum. (Ille) f. Telemac. nihil subaudi retulit, & i. etiam præter supradicta. (Retulit) Narrauit. (Rhoesum Dolonâq; Czfos) Sic legendum est, ut que coniunctio enclitica utrique subiungatur, ut constet ratio metri, nam Dolon primâ corripit & quam coniunctio hoc loco non solum copulat uerba, sed etiam sensum, ut ostendat utrunque ex sum. i. interfecisse fuisse. Fuit autem Rhoesus rex Thraciæ, ab amicitia Priami non alienus, qui cû in auxilium Troiam uenisset, cum Thracum copiis iam nocte adueniente ante insulam, que anteposita ciuitati continet adiungitur paulisper commoratus, postea circiter secundam uigiliam campos Troia. Ingressus tentoria explicuit, quod ubi Dio. & Vlyf. in ea parte uigilias curâtes animaduertere, uel potius, ut alii uolunt ex Dolone Troiano intellexerunt, & ipse speculationum exierat, & eum deprehenderat, ut mox dicitur omnia circûspiciens, Celeriter ad locum, ubi Rhoesus commoratus fuerat, accesserunt. Tum fatigatis ex itinere custodibus, & ob id somno pressis. Vlyffe & Diomede introgressi, regem in ipsis tentoriis interfecerunt, & currum eius cum insignibus equis ad naues Græcorum duxerunt. Dolon autem uix fuit Troia. Eumedis filius qui in castra Græcorum specularum accessit, pactus cum Troia. ut in remunerationem speculationis, sibi darentur equi Achil. post uictoriâ quâ sperabat, sed deprehensus est à Dio. & Vlyff. qui & ipsi speculari uenerant, & uigilias, ut diximus in ea parte curabant, quibus omnia aperuit, que Troiani pararent, & sperarent, indicauit que præcipue aduentum Rhoesi, & fatum quod de eius equis erat, Troia non posse capi, si aquâ Xanthi bibissent aut pabula soli Troiani gustassent, promiserat. ei enim uitam, si omnia in dicaret. uerum omnibus perceptis eum interfecerunt, unde Ouid. nunc dixit cum proditum iussit ostendit Oui. lib. 2. Trist. nõ fore Eumedes orbis si filius eius stultus, Achilleos non adamasset equos. & Virg. lib. 12. Aen. multis uersibus. Sed quidquid pertinet ad intelligendum hunc locum, optime habetur lib. 13. Met. ex uerbis Vlyff. Est aliquid de tot Græcorum milibus unum à Dido. legi, nec me fors ire iubebat. Sed tamè & spreto noctisq; hostisq; periculo. Ausum eadem, que nos Phrygia de gente Dolona. in timo non ante tamen, quam cuncta, coegi prodere, & edidici quid perfida Troia pararet. Omnia cognora, nec quid specularer habebant. Etiam promissa poteram cum laude reuerti. Haud contentus eo petii tentoria Rhoesi. Inque suis ipsum castris, comitesq; Peremi. Atque ita captiuo uictor uotisq; potitus. ingredior curru lætos imitante triumphos, & Virg. lib. 1. Aene. Nec procul hinc Rhoesi niueis tentoria uelis Agnoscit lacrymans, primo que prodita somno Tytides multa uastabat eque cruentus. Ardentisq; auertit equos in castra priusquam Pabula gustassent Troiæ Xanthumque bibissent. Ecce per hos Ouidii & Virg. uersus declaratur totus hic locus huius epistolæ. ut sicut hic Rhoesus proditus somno, quia in uasus est, cum dormiret custodibus etiam suis, ut dictum est. (Somno) Pressis, ita enim ser. Ditis Creteus, licet Seru. super eum locum, primoque prodita somno, exponat prima parte noctis, ut libra die, somni que pares ubi fecerit horis. Sed prior scus est ex his. (Ausus es) Incurfat Penelope Vlyffes nimie audaciz & obliuionis suorum. (Nimum) Et nimium, hoc est penitus. tuorum patris, filii, & uxoris. (Tâgere,) Scilicet accessu tuo, hoc est iurare. (Castra) Thracia, id est tentoria Rhoesi regis Thrac. (Dolo) Insidias noctis, quod est audacius quam in luce. (Tot uiros) Comites regis, qui erant in eius tentoriis. (Ab uno) A solo Diu. (Cautus) Prouidus periculorum. (Ante) Olim quia simulabas insaniam, ne iras ad illam pericula, & ne me solam relinqueres quod ipse dixit 13. Metamorph. Me mea detinuit coniux, pia mater Achillem, & diximus supra in argumeto. (Vsq; metu) Dicit Pene. quod cû hæc su prædicta narrauerat sibi suis gesta ab Vlyff. semper audiendo nimio timore tremuit donec intellexit Vlyff. his ita gestis reuertit se ad Græcos equis Rhoesi adductis. (Vsq; Assidue) (Sinus) Pectora mea. (Micuere) Moti sunt, tremuere. (Metu micuere) Quia lætitia etiam interdum trepidat pectus. (Dum) Donec. (Victor,) Id est tu.

AT bene cautus erat & memor ante mei) Inuersio quæ plus urget, quam si diceret, oblitus eras mei. (At. si. ironicus. (Ante) Quam tanta res adoreris apertissimòq; uitæ periculo te committeres. (Eras memor mei) Vel meorum mandatorum ego tibi succurrebã, & perinde. (Eras bene cautus) Periculorum fugitans, & salutis uitæq; paratus. Atque ita non est, alioqui si te cogitatio mei subisset, ad pericula cunctatius accessisses, ut te mihi seruares, incolumem & in tua salute meæ parceres, hanc sententiam planius expressit in Laodamia. Et facito ut dicas, quociens pugnare parabis. Parcere me iussit Laodamia sibi, & illuc ultima mandato claudetur epistola paruo. Sit tibi cura tui, sit tibi cura mei.

OMNIA nanque tuo) Docet quomodo, & a quo hæc norit facinora Vlyssis ex Telemacho, uidelicet suo & Vlyssis filio, quem ad Nestorem miserat patris inquirèdi gratia. In qua te conciliat sibi ingeniosa mulier benevolentiam mariti, cuius se semper tam sollicita fuisse significat. Ordo est, dico sup. quodd. (Hæstor terruit, nanque Nestor) Qui secundum Homerum tertiam uixerat ætatem. (Retulerat) .i. recensuerat & enarrauerat. (Omnia) Nato. i. filio tuo Telemacho. (Misso te quærere) .i. ut te quæreret. (At) .i. ille. s. filius tuus & meus. (Retulit) .i. recensuit mihi. Retulit, inquit, Rhœsum regem illū Thraciæ, & Dolon Trojanum illum filium Eumedæ cæcos. i. occisos a te, ferro. i. gladio & retulit, ut. i. qualiter hic. s. Rhœsus sit proditus somno, quia prima nocte dū clausas portas intrare non posset occisus est, unde Virg. Aeneid. 1. Nec procul hinc Rhœsi uiuicis tentora uelis. Agno scit lacrymas primo quæ prodita somno. i. prima parte noctis, & ut ille uidelicet dolo proditus est dolo. quia promissa erat ei impunitas, sed nõ seruata aut dolo, quæ occisus præter debet, hoc est propter dolum, quæ altruere uolebat, & Rhœsus, quia imprudenter inter hostes somno indulgebatur, & ita est uituperatio hostiũ & laus uictoris, & tñ dicit nocturno dolo, quasi nõ nisi per dolum potuisset perpetrare sed dulus an uirtus quis in hoste requirit? Adiuuus ab uno uiro. s. Dio. Equis ismariis, ipsius uidelicet Rhœsi cuius ipse cū Dio, arden tes auertit equos i castra, priusquã pabula gustassent Troiæ, Xátũ; bibissent, ubi dñ Aen. 1.

Dictus es ismariis isse per agmen equis.
Sed mihi quid prodest uestris disiecta lacertis
Ilios? & murus quod fuit ante, solum?
Si manco qualis Troia durante manebam,
Virque mihi dempto sine carendus abest.
Diruta sunt alii: uni mihi Pergama restant:
Incola captiuo quæ boue uictor arat.
Iam seges est, ubi Troia fuit: refecandaque falce,
Luxuriat Phrygio sanguine pinguis humus.

Dictus es) .s. mihi ab eo qui narrabat. (Isse per agnẽ) Amicum. s. Græcorum. (Equis isse) .i. equis Rhœsi abductis, & hæc est, quæ in uersibus supra allegatis dicit. Atque ita capriuo uictor, uotisque potius. Ingre dior curru lætos imitante triũ phos. Ismarus autem mons est Thraciæ, unde Ismariis ponitur pro Thracio. Ismarus autẽ prius dicebatur Maronea, optimo uino abundans, de quo Ti-

bullus ad Messal. Victa Maroneo frædatus lumina Bacco, quem locum male quidam intelligunt exponentes a Marone. i. Virg. dictum in 3. Aene. quo scri. Polyphemum fuisse sopi- rum, sed errant, nã licet de Polyphemo loquatur etiã Tibullus, tñ non facit mentionem de Virg. descriptione, sed de uino, quod ex Thraciã Vlyss. aduexerat. (Disiecta) Diruta, dissipata. (Lacertis) .i. uirib. (Quid prodest) q. d. nihil. (Et, murus) Ordo est. (Et solũ?) Quod fuit apte murus, nunc æquatus solo. i. dirutus, nã restat æquata solo dñr, q̄ sunt diruta, neq; supra solum eminent. Virg. Hæc æquata solo fumantia culmina ponã. Quid. lib. 3. Fast. Hæc æquata solo est nullo sub crimine regni. (Si) Pro si quidẽ. i. quia. (Qualis) .i. uidua & sine marito. (Carendus mihi) .i. a me, & notandũ hoc participiũ in uoce passiuo a careo. (Dempto fine) .i. semper & perpetuo. nam quod finem non habent æternũ est. (Aliis) Ad utilita te aliarum. (Mihi uini) Mihi soli. i. in damnũ mei solius, cui esset utilius quod adhuc staret, ut infra dicit utilius starent. (Restant) Remanent non re uera, sed quantum ad danũ & dolo rem suam. (Victor) Græcus. (Incola) Qui illic habitationem fecit, post uictam Troiam.

(Boue captiuo) Pro bobus captiuis. i. bobus qui ante fuerant. (Troia) Nunc à græcis capr. iam seges est. hæc descriptio eo tendit, ut Penelope ostendat iandiu Troiâ fuisse euerfam; enumerat enim certissima euerfionis, & ruinx argumenta, ex quo magis cõqueritur de absentia Vlyff. & quod non possit intelligere ubi sit, leges est ubi fuit Troia & refecanda falce. i. iam herba nata est, ubi fuerat Troia, & ita alta ut iam fit falce metenda. (Seges) Aut secudum Varronem dicitur à Sat. i. semine, est autem proprie seges eorum seminum, quæ panî conficiedo sunt apta nondum demessa. Nam fruges generaliter dicuntur omnes fructus, qui in alimoniam uerti possunt, dicitur autem, eodem Varr. teste à fructudo, hæc ergo seges accipitur pro semine frugum lato & adhuc uiridi. (Falce). s. misforia. Est enim & sala pura toria, qua arbores putantur, de qua Virg. in Geor. Falce preme umbram. & in Buc. Atque mala uites incidere falce nouellas. (Luxuriat) Supra modum abundat. Horat. Luxuriantia compefcer. Virg. Luxuriam segetem teuera depascit in herba. Ad oues nonnunquam refertur, & significat exultare & lasciuire. Quid. in Fast. Ludit & in pratis luxuriatq; pecus, interdum habitudinem significat. Virg. in 3. Georg. Luxuriatq; toris animosum pectus. luxuriam enim hæc ponitur pro plenum, & densum est. (Pinguis) Impinguata. (Sanguine Phrygio). i. sanguine Troianorû illic effuso. Est autem Phrygia Afix regio, ubi est Troia. **ASC.** I L I O S) Disiecta, sic Hora. uexata Ilios dixit frequentius tamè hæc Ilios, uel hoc Iliô legitur. Vertit puppim peregrinam ad littora sed quomodo? Prota enim ad litus appellitur, non puppis. Verum peregrini, & hostes cito abnauigaturi, dicitur 6. Aeneid. Obuertit perago præ, & ita puppis appellitur ad litus ut paratæ sint naues si necesse fuerit ad fugã.

HVB. Semisepulta) Nô plene sepulta, ut in bello accidit propter multitudinem. (Feriuntur) Eruuntur ab aratris. Luc. lib. 7. Quæ segetes infecta surget non decolor herba: Quo non Roma nos uiolabis uomere manes. Idem paulo post: Pluraq; rariculis feriantur dentibus ossa. (Occulit) Tergit, eius frequentationum est occulit. (Ruinofas) Pleinas riuus prostratas. (Victor) s. tu Vlyff. (Abes) Es absens a

Semisepulta uirum cuius feriuntur aratris
Ossa: ruinosas occulit herba domos.
Victor abes: nec scire mihi, quæ causa morandi,
Aut in quo lareas ferretus orbe, licet.
Quisquis ad hæc uertit peregrinã littora puppim:
Ille mihi de te multa rogatus, abit.
Quamq; tibi reddat; si te modo uiderit usquam;
Traditur huic digitis carta notata meis.
Nos Pylon, antiqui Nelia Nestoris arua,

domo tua. (Nec scire mihi). i. nec possum scire, quæ eam morandi. i. quæ causa sit tibi quare differas redditum tuû in patriam, aut in quo orbe eleganter pro in qua parte orbis. (Quisquis) Ostendi non esse culpam suam, quod ignoret ubi sit Vlyff. dicit. n. Penelope se neminem prætermittere, qui ad litus suum ueniat quem non diligenter interroget de Vlyff. & cui non tradat literas, quas ille reddat. si cum alicubi uiderit aut inuenerit. (Quisquis) Vlyff. i. quicumque. s. uel mercator uel naua. (Vertit) Appulit, flexit. (Puppim) Nauem, s. yneedoche, peregrinam, aduenam externam. (Ad hæc littora) Ad hanc nostram terram. (Ille, abit. Discedit. s. hinc. (Rogatus) i. interrogatus, ut multa super Priamo rogatus, alia rogare significat orare in compositione uerò cum uariis præpositionibus uaria habet significata. Arrogare. n. significat assumere, & attribuere, & in malam partem accipitur. Dicitur. n. arrogans qui sibi plus assumit, & attribuit, quàm debeat. Abrogare penitus tollere. Derogare in parte minuere, & tollere, unde Cic. ad Herennium, cui legi derogatû uel abrogatû sit. Erograre est dare. Irrogare inferre, ut irrogare pœnã. Horat. in 1. Serm. Ad sit regula peccatis, quæ pœnas irroget æquas. Prorogare differre. Horat. in 1. Serm. Viuedi recte, qui prorogare horam. Rusticus expectat dum desinat annis. Abrogare sufficere, & in locum alterius substituire. Prærogare, præferre, inde prærogatiua prælatio, & priuilegium dicitur sine, uel uulgo loquar præminentia. (Reddat) Det tibi, & proprie dixit nam literæ dari dicuntur ab eo, qui mittit, reddi uerò ab eo, qui deserit quò eius fidei sint creditæ, ut reddatur. Carta, epistola,

epistola ponitur interdum pro uno lib. Notata, scripta, nam literę notę dicuntur: quod per eas res omnes notentur. Nota etiam pro quolibet signo accipitur. Virg. 3. Georg. Continnuot; notas, & nomina nota inurunt. Luc. lib. 7. Non tamen abstinent uenturos prodere casus. Per uarias fortuna notas. Nota etiam dicitur ignominia, & probrum, attestatus Nonius. Lucil. Quom scis scire tuas omnes masculaque, notafq;. unde & nota censoria, dicitur, quare Iuuen. dixit. Sed qua Fab. censor notet. (Viderit utquam). i. alicubi, significat autem non solum in loco, sed etiam ad locum Horat. in 1. Serm. de formica loquens: Non usquam proreperit. & Terent. in Eun. sed profecturus alio fueras ridet Parmeno nusquam subauditur enim profecturus erat. (Nos Pylon) Dicit Pene. præter diligentem interrogationem, & inquisitionem factam à se de Vlyss. apud peregrinos ad suum litus uenientes, & præter literas traditas, quę ei redderentur se etiam misisse ad diuersa loca percussatam de ipso Vlyss. & præsertim Pylon & Sparten quę ex Pylo a Nestore Vlyss. socio: Vel ex Sparte ab Agam. & Men. principibus Græcorum putabat se posse fieri certiorum, ubi esset Vlyss. dicit ergo. (Nos Pylon, arua Nelaia Nestoris). i. terram Nestoris regnatam à patre eius Nelaio, fuit aut ut scr. Str. Pylus urbs in Messenia ubi Neleus pater Nest. regnauit, hanc Hercl. expugnauit, & ex 12. filiis Nele ab eo interfectis. solus Nestor superfuit, & ipse narrat lib. 12. Met. ipse Nestor interdum Pylus dicitur a Pylo à Mar. & à Iuuen. ut ex rex Pylus magno si quidquam credis Horat. exemplum uitę fuit a cornice secunde. Antiqui senis, dicitur enim uixisse 300. an. ut ipse apud Ouid. Vixit annos bis centū, nec tertia uiuitur etas.

NELIA arua) Aemulatio Hom. qui Pylon ἀστυλιον cognominauit a Neleo Cretei uel uulgo credebatur Neptuni Tyrusq; filio, cui ex ioco à fratre Pelia fugato. Apharcus oppido quodam Messenie concessit ad mare & in iis Pylon auctor Pausanias.

NOS Pylon, &c.) Declinatur hæc Pylus, huius Pylis, huius Pylo, hanc Pylon, uel Pylum à nominatio Pylus. Item hæc Sparta latinę, uel Sparte, huius Spartes gręcę. Vnde est accusatiuus Sparten per n, non per m, & est patria Menelai.

Misimus: incerta est fama remissa Pylo.

Misimus & Sparten: Sparte quoque nescia ueri.

Quas habitas terras? aut ubi Lentus abes?

Vtilius starent etiam nunc Mœnia Phœbi:

Iraſcor uotis heu leuis ipsa meis.

Scirem ubi pugnares: & tantum bella timerem:

Et mea cum multis iuncta querela foret.

Quid timeam, ignoro: timeo tamen omnia demēs:

Et patet in curas area lata meas.

Quęcunq; æquor habet, quęcunq; pericula tellus:

Tam longę causas suspicor esse morę.

res: quia sequitur abes, quod est modi indicatiui. (Lentus) Tardus ad reuertendū. (Vtilius) Declarat aperte, quod dixerat superius, uni mihi pergama restat. (Vtilius) Cū maiori mea utilitate. (Starct) Essent adhuc integra & erecta. Dixit supra, in eo loco. Troia. cer. Mœnia Phœbi. i. muri Troiani, quos Phœbus ædificauit. Fabulę aut hie habet. Nept. & Apollo pro missa sibi à Laomedonte rege Troia. mercede muros illi ædificauerūt, sed Laomedon postea eis promissum mercedem negasse dicitur, quod ideo fingitur, quia ut uoluit Scr. Laomedon Neptuno, & Phœbo certam pecuniam quantitatē uouerat, quam postea immēnitibus hostibus ad muros ædificationem translulisse dicitur, unde ipsi muros Troiæ fabricasse dicuntur, unde & auctor hoc dixi pergama Phœbi, & Virg. lib. 3. Aen. Et omnis humo sumat Neptunia Troia. (Heu ipsa). i. ego. (Leuis) Inconstans, & mutabilis alias leuis. significat non onerosum, item uilem, & contemptibilem. (Iraſcor meis uotis) Reprhendo mea uo-

P A R.

A S C.

H V B.

ca, & ea quæ optavi prius enim optavi, ut Troiani uinceretis, & dirueretis, nunc doleo me
ita optasse, nam uellem adhuc Troiani stare. (Scirem ubi pug.&c.) Sensus est, si Troia sta-
ret, hic saltem scirem, ubi pugnares, & gereres bellum. (Et tantum) .i. solummodo. (Time-
rem bella) .i. pericula bellorum, nō autem alia. (Et mea, querela) De absentia mariti. (Fo-
ret iuncta cum multis) .f. falsi mulieribus, quæ & ipsæ conqueruntur de absentia maritorū
suorum, quod esset mihi tolerabilis. Nam est in communi proverbio miseriarum societas
solatii loco est. (Quid timeam) .f. nunc cum nescio ubi sis. (Demens) Exanimata, & timo-
re perturbata. (Et patet in curas area lata meas) Sensus, est licet nesciam quid timeam
tameo tamen tibi omnia pericula, & mex curæ & timoris in omnem partē uertitur. (Area)
Spatium. (Lata) Ampla. (In meas curas) In meas sollicitudines & timores de te. (Patet)
Patens est, & diffunditur latet atque spatiosè, nam area pro spatio ponitur, & latitudine, si-
gnificat, & alia, & proprie, & translatiue, quæ quia ad hunc locum non pertinent, præte-
reuntur. (Quæcunque æquor habet) Ordo est. Ego suspicor quæcunque pericula. .i. omnia
pericula quæ æquor habet, & tellus, esse causas tam longe morè. .i. quòd tandiu moreris, su-
spicor fuisse causam periculorum, quæ tibi mari terraque poterunt accidere.

A3C.

V B I lentus habes,) Scilicet domicilium, aut potius ab. (Mœnia Phœbi) .i. pergama
Apollinis fabricata manu, & ab eo diu custodita. Vnde Virg. Phœbe graues Troiæ staret sem-
per miserate labores &c. (Irascor uotis) .i. desiderii, quia desideravi cum Troia staret ex-
cidium eius, nunc cum iacet, eius incolumitatem. Si Troia staret, scirem ubi pugnares, &
tantum bella timerem, &c. nunc autem pellicem timer, quod tamen non expresse dicit, sed
per insinuationem. (Area lata) Area ab ariditate dicitur locus in quo teruntur fruges, quò
sunt siccæ frugis semina, sicut absentia Vlyssis multarum curarum. Quæ uestra libido
est, aut per parentem dicit, quæ res est uestra libido. aut dum ego meditor stulte hæc. f.
quæ est uestra libido, sed prior modus melior est, quia ponitur hæc. f. prædicta, quia in ma-
ri & terra contingunt. Apte autem pluraliter dicit quantum ad sensum, uestra non tua li-
bido, ne in solum Vlyssæam maculam coniciat, & ut facile creditur doceat quod multi cō-
sueuerunt. Id autē dicit, quia noti erant amores Agamēnonis, Achillis, & aliorū principū.

HVB.

H A E C ego dum stuler)
Nunc more muliebri dece-
git aliam suspicionem, quam
habet dicens. Hæc ego supra di-
ctas causas suspicor, sed ut uos
uiri, libidine maxime ducimi-
ni, captus es fortasse amore ali-
cuius mulieris, quæ te derinet.
Ordo est. (Tamē ego stulte
meditor hæc) .f. supra dicta, tu
potes esse captus amore peregrini
no, quæ libido uestra est. .i. pro ea libidine quæ libido est uestra. .i. uestrum uirorum. .i. quam
uos uiri habetis, & hic est uertus sensus, & uestra constructio, nam supplēdus est ablatiuus,
& talis constructio uisitata est a doctis. Ser. Sulp. ad Cic. in epist. qua consolatur eū de mor-
te filie simili ueritur locutione, qui illius amor in te est, hæc facere illa nō uult ordo illa nō
uult te facere hæc eo amore, qui amor illius est in te, sunt & alia exempla, ut quæ improbi-
tas tua est, me oppugnare, aude. .i. ea improbate, quæ tua improbitas est, sed hæc sint satis,
huiusmodi aut suspensiones uxorem de amore maritorū absentiu, quæ crebræ sunt, solent a
poëtis ipsis mulieribus atribui. Terent. in Adolph. Vxor si cessas aut te amare cogitat, aut
amari, aut putare, aut animo obsequi, & tibi bene esse soli, cum tibi sit male. (Forstean) Ad
die & aliam suspensionem de contemptu suo. f. Vlyss. ut gratior sit nouæ amix, utuperat
ipsam Penelopem. Sic Medea ad Iaf. Forstia & stulte dū te iactare maritæ quæris, & iniustis
auribus apta loqui. In faciem, morsq; meos noua crimina fingis. Rustica, inculca. (Quæ
tātū lanas non sinat esse rudies) .i. q. nulli alii rei muliebri satis sit apta, nisi carpēdis lanis,

Hæc ego dū stulte meditor, quæ uestra libido est,
Esse peregrino captus amore potes.
Forstian & narres quàm sit tibi rustica coniux:
Quæ tantum lanas non sinat esse rudies.
Fallar: & hoc crimen tenues uanescat in aura:
Ne ue reuertendi liber, habesse uelis.
Me pater Icarius uiduo discedere lecto
Cogit: & immensas increpat usque moras.

non etiam acui, notandum autem est: Penelope suspicari non solum quod Vlyss. et rusticam dicat apud amicam, uerum etiam dicat esse anum, nam mulieres iuuenes magis exercitio acus utebantur, non ad confuendum, sed ad pingendum uariis coloribus, & figurandū uestes, quales à Dido. non textas, sed acu pictas significat. Virg. Aen. lib. 11. Tum geminas uestes auroque, ostroque rigentes, extulit Aeneas, quas illi leta laborum Ipsa suis quodā manibus Sidonia Dido fecerat, & tenui telas discreuerat auro. & alibi, Picta acu clamidē, & ferrugine clarus hiberna. Anus autem quæ propter uisus, & hebetudinē, aut manus instabilitatem acui non essent aptæ, ad lanam transferebantur, & talem mulierē Iuuen. significauit, cum dixit. Est in cōsilio matrona ad mota que lauis Emerita, quæ cessat acu. (Rudes) .i. impolitas. (Fallar) Oportui est mochi, & subauditur utinam. (Fallar). s. hac mea opinione, quam de te habeo. (Hoc crimen) Quo te accuso. s. de amore alterius mulieris. (Tenuis) Vacuas, uel subtiles. (Auras) .i. aera, qui est tenuis comparationē aquæ, & terræ. (Vanescat) In uanum, hoc est in nihilum abeat, hoc est non sit uerum. (Ne ue reuertendi) Ve copulatiua est coniunctio, significat enim & sensus ergo est & tu. (Liber reuertendi) .i. tu non prohibitus, quin reuertaris. i. utinam nullius amore retentus, ne uelis abesse. liber. n. eundi dicitur, qui ire permittitur, & sic liber reuertendi, qui libertatem habet reuertendi. Potest etiam ita ordinari cum sequentibus uersibus. & ne tu liber reuertendi uelis abesse. (Pater Icarus) Cogit me & c. rarissime tamen inuenitur apud Ouid. Sensus a uersu pentametro precedenti ad hexametrum, uel pentametrum sequentis transeat, quamuis non nunquam faciat, ut in Epistola Phyl. Quaque patent oculis littora lata meis. Siue die laxatur humus, seu frigida lucent Sidera, prospicio quid freta uentus agat. (Me pater) Commendat nunc Penelope amorem suum, & constantiam erga Vlyss. quia cum post tam diuturnā absentiam Vlyss. uellet eam pater alii uiro collocare, dicit se nunquam uoluisse. (Icarus pater me) Fuit enim filia Icarii fratris Tyndari, ut scrib. Str. lib. 10. Polycasta eius mater, & pater fuit autē Pene. & eius fratres Alzeus, & Leucadius, qui cum regnū Acarnaniz tenuissent, ciuitatibus nomen dederunt, sepe noluerunt eam Eurymacho uxorem tradere adducit Str. Homeri uersus latinos sic factos. Olli in tecta Patris properant habitare feroces Icarii, cuius de semine filia pulchro Germanique orti fratres, cum protrinuis illam Eurymacho pater, & fratres nupsisse uolebant, dicit ergo. (Pater cogit) s. uerbis suis, nam uoluntas patris filiabus pro insu habenda est. (Discere uiduo lecto) .s. tuo à te derelicto, & in quo sum tanquam uidua.

NE ue reuertendi) Dii faciant inuitus, & non sponte peregrinx maneat, ut suspicor. (Liber reuertendi) Cum sis in tua potestate redire. Velis abesse. Redire in patriam negligas, & procul à me liberent uiuas in alterius puellæ complexu.

QVAM) .i. quantum rustica coniux lanificio intenta est. (Fallar) Oportantis est. .i. utinam fallar ab opinione, aut suspicione mea, ne uelis abesse cum fueris liber reuertendi. .i. quandoque dabitur facultas libere reuertendi, quæ est his qui amoribus adulterinis indigeat, quia nihil est quod eis legitimam auferat libertatem, & tamen non redeunt, quia capti sunt. (Discedere lecto uiduo) Id est accedere lectum maritale.

• Incepat usque licet: tua sim, tua dicar oportet:
Penelope coniux semper Vlyssis ero.

Ille tamen pietate mea, precibusque pudicis.

Frangitur; & uires temperat ipse suas.

Dulychii Samiūq; , & quos tulit alta Zacynthos,

Turba ruunt in me luxuriosa proci:

Inque tua regnant, nullis prohibentibus, aula:

Viscera nostra, tua dilacerant opes.

Quid tibi Pisandru, Polybūmq; , Medōtaq; dirū,

Epist. Ouid.

INcepat) Incusat, Moras im. i. in nimias longas moras mea quæ te tandiu expectem. Incepat huius uerbi repetitio habet emphasim, q. d. inclamet mihi quæ tum uelit. (Oportet) Decet. (Pietate meo) id est meo uehementi erga te amore. (Frangitur) Vincitur. (Et uires temperat) id est inuit impetum animi, quia quando uidet me tam esse amante tuo, minus postea in

H V B.

* Incepat.

* dilaniantur.

B

liet,

Et, ut nubam alio. (Dulychii)
 Tunc Penelope procatores ex
 diuersis locis uenisse cōmemo-
 rat. Sunt autem proci siue pro-
 catores qui perseverantur & in-
 stanter aliquā uxorem petunt.
 Proci. n. est importune & per-
 seueranter petere. Ordo est pro-
 ci Dulychii, & quos &c. ruunt
 in me Dulychium autē ut scr.
 Str. una est ex Echimnadi. insu-
 lulis, quæ inter Zicynthon, &
 Cephaleniā ad orientem solem
 iacent, ex ea duo de. l. pro
 eos uenisse scr. Ho. Cephaleniā
 autem teste Strab. quidam Du-
 lychium appellare non dubita-
 uere, dista autem ait à Ceph-
 alo hanc tetraposim. i. quatuor
 ciuitates, habentem appellatā
 dicte, Same Cephanię urbs, quę
 & Samos dicitur. Nam pro ur-
 be teste Str. Vtroque modo dō,
 pro insula utro tantummodo

famos ex ea quatuor & 20. proci uenerunt. (Zacynthos) Paulo plusquam, Cephaleniā
 occasum uergit, & causā magis attingit, eius autē ambitus ultra 100. & 60. stadia est, abest,
 à Cephaleniā ad stadia 40. nemorosa quidem uerum fructifera eius nominis est celebris,
 hoc Str. Et quos tu quos procreauit. (Alta) Eminens. Virg. 3. Aen. Iam medio apparet flu-
 tu nemorosa Zacynthos per hoc quod dixit apparet alta esse significauit. (Turba) Multi-
 tudo, quia ut supra ostendimus, erant quam plurimi. (Ruunt) Concursum, & facto impetu
 ueniunt. Virg. Ac uenti uelut agmine facto qua data porta ruunt. (Regnant) inuidiose dix-
 it, q. d. non satis est illis uenire in domū, sed uolunt in ea esse domini, & dissipant res tuas
 quæ sunt mihi caræ tanquam. (Viscera) Mea. (Dilacerantur) Dissipantur. s. ab ipsis. (Quid
 tibi Pisandrum) Occupatio est rhetorica exornatio, dicit. n. se non esse dicturam, & tñ cō-
 memorat quosdam quos sibi infestissimos esse dicit. Auidas manus auaras, & ad capiendū
 parata. Rebus diuiciis. Par acquisitis. (Tuo sanguine) Quia eas in bello, & multis pericul-
 lis acquisitis. Turpiter cū tua infamia, nam turpe est pari res suas dilabi. Irus egens, no-
 minat alios dissipatores bonorum Vlyss. quos ostendit esse homines utilissimos. Irū, ut Str.
 scr. Hom. arneum appellat, ab arne urbe Boeotię, egenum autem fuisse Ouid. & hic, & in 3.
 trist. Ostendit, qui eius nomē pro paupere ponit. Nempē dat, quod cuique liber fortuna ra-
 pitq;. (Irus) Et est subito qui modo Cresus erat. Idem lib. 2. de Remed. Cur nulla est heca-
 tere: nulla est quæ cōperit irum. Nempē quod alter egens altera pauper erat. (Melanthiū)
 Autem alii pastorem & caprarium Vlyssis fuisse uolunt, sed lanium potius significat, hoc
 est qui pecora ad esum mactaret & laniet, & dictus est. (Auctor pecoris edendi) Ad uitu-
 perū, quia erant & auctoris pecoris sacrificandi, & hi tū uiles nō habebātur, dicebanturq;
 ministri. (Vleimos pudor) Vltimum dedecus, quia ipsi sunt utilissimi, pudor autem interdū
 pro uerecundia, hic pro timore infamix accipitur, ut Iuuenal. Ingenui uentos puer, inge-
 nuitq; pudoris, interdum pro decore ut hic interdum pro pudicitia Virg. 3. Aeneiāte
 pudor quā te uiolen. (Tres sumus) Occurrit obiectione, Ordo est, nos sumus tres numero
 imbel. i. nō apti bello, & uiribus debiles. Ego uxor argumentum à sexu, nam mulieres natu-
 ra sunt imbelles. Laertes, pater tuus. Vulgo enim ex Laertes genitur à poetis dī, licet in-
 terdum Sisyphi filius appelletur, nam cum eius mater Anticia ad Laertes spōsa deducere

cur, fertur fuisse raptā à Sisypho latrone & ex eo genuisse Vlyss. quod tū ad cōtumeliā Alax obicit lib. 3. Met. Quid sanguine cretus Sisyphio apud Virg. quoq; lib. 6 cōtumeliq; eā Sisyphi filius dicitur Deiphobū dicit hortator sceleris Acolides, nā Sisyphus Aeoli filius fuit. Quid. tñ nulla contumeliq; causā Sisyphi filiū dixit. lib. 3. de Arte amā. His sua Sisyphides auditis p̄nēz̄ resoluī, Corpora nam locis illita cēra fuit, hęc dixit, ut tollatur dubitatio scubi reperitur ita appellatus. (Telemachusq; puer) Vel filius, uel gratis puerilis, & tene re. (Ille Tel. Pen.) Pre. (Est ademptus) Est subreptus. (Per insidias) Per dolos. (Omnibus inuitis) Contra uolūtate omnium. (Dii precor) Oportet Pen. ut Tel. sit superstes sibi, & Vlyf. Ordo est. Precor, ut dii iubeat. i. uelis, ut Infandū regina, iubes renouare dolorem. (Vt ille) Tel. cōprimat, claudat. (Meos oculos) Quia propinquiores solebat morientibus oculis claudere, qui morte late aperiantur. (Hoc faciūt) i. hoc idem precantur custos boū bubulcus noster, hoc est boū cultos, qui ut Theocritus edyllio. 16. Sic. Philætius appellabatur, habebat. n. Vlyf. sicut pleriq; alii ea rēp̄state, magnā partē prouentū ex armētis & gregibus. (Lōgza) Anus, lōgē gratis nutrix. f. tua hęc Euryclia dicebatur. Tertius cura fidelis. i. fidelis custos. (Harē) i. porcorū. i. bubulcus is Eumęus uocabatur, fuit alius Sybotes. (Innuma de) Fūdē est. n. porcus animal fūdē, hāra aspiratū, & prima corcepta significat porcorū, stābulū, prima lōga & prima aspiratiōe est locus, ubi diis sacrificatur. (Sed neq; Laërtes) Probauit, qđ filius puer non possint defendere eius bona aduersus raptōres, uic dicit de Laërte. (Vt) i. tanq; f. is. (Qui sit inuitilis anus) i. q. p̄tate nō sit aptus. (Tenere) Defendere. (Modo) Vel tantūmodo uel dūmodo. (Illa) Aetas puerilis. (Tuenda) Adiuuāda. (Auxiliis patris) i. tuis, cū ipse per gratē, nec cogitare, nec agere sciat, que utilia sunt. (Nec mihi sunt uires) Nunc Pene. dicit de se. (Pellere) i. ad pellendū. (Inimicos) Qui tua bona dilacerant.

PROCI Pen. bī ad procis petita est, semel adhuc nupta cū pater Icarus ei despondebat, qui pernicitate pedū pręstaret. itaq; Laced. secundū uim, que exinde appellata aphrias est instituto certamine. Vlyf. cursu uictori Pen. cessit. terū per absentia uiri, que moruū putabant. in odi. canit Hom. Superiora Pausanias. (Nec mihi sunt uires) Gryllus hoc Vlyf. p̄bro dat apud Plutar. p̄ hęc, Vxor tua dū rubella geris ad ignē domo sedet, ac ne ue hirudines quidē, eos ulcifere potest qui in se, ac totā domū, irruunt, cū presertim lacina sit.

PAR.

A. 3. C.

PROCI, id est inopportuni, & impudici petitores connubii. (Dulychi) i. ex Dulychia & Samii ex Same sic. nā Virg. uocatur 3. Aen. Dolychiumq; Sameq; & neritos ardua saxis. Ad q̄ Seru. Same (inquit) Cephalenia est. Nam Samos in Asia est, hęc ille, hic tñ uideatur deductum à nominatio Samos, nam Same faceret Samei, sed de ea in insula sunt, quā Same Virg. uocat. (Rebus partis) i. acquisitis. (Tuo sanguine) i. sudore, aut periculo uite. f. quas ex Troia domū dimiserat. (Irus egens) Ordo est. Irus procus ille egens. i. famelicus & omnium egenus. (Et Melanthius auctor pecoris edendi) i. absumendi. (Accedunt in tua damna) Existentes, ultimus. i. sumus pudor nam nihil indignius quam sanguine parto à calibus ligurii, & coniugem procarī impune permittere. (Tres sumus imbelles) Docet omnē spem in Vlyffe collocatam, cū nulla sit resistendi potestas sibi propter sexū patri p̄pter senium, & filio propter imbelles annos. (Hoc faciunt) i. idem optant, & precantur custos boum. i. bubulcus nomine Philætius. (Et nutrix longa) i. uetula longi qui Euryclia nomine, tertius. f. Eumęus, qui est cura fidelis harē immundę. i. cubilis porcorum, qui immundi sunt, & in hoc significato scribitur cum h, & corripit primam, ut patet hoc loco.

Tu citius uenias portus, & aura tuis.
Est tibi, sit que precor, natus: qui mollibus annis
In patrias artes erudiendus erat.
Respice Laërten: ut iam sua lumina condas,
Extremum fati sustinet ille diem.
Certe ego, quæ fueram te discedente puella:
Protinus, ut redeas, facta uidebor anus.

Epist. Ouid.

TV citius) Subaudiendum est, ergo, tu uenias citius p̄ cito. (Portus & cura) id est salus, & requies. translatio sumpta à nauigantibus, quibus nihil magis optatur, quam uenti secundi, & portus. (Iuis) Patris filio, & mihi. (Est tibi) Quia sciebat desiderio filii patrem

HVB.

B a maxime

maxime moueri, ideo adhuc in memoriâ ei reduct. (Sit).i.diu uiuat. (Mollibus) Teneris puerilibus.(Erudièdus)Instituèdus.In artes patrias.i.paternas nam.(ut Cic.i.off.inquit) Plerique parentum præceptis imbuti, ad eorum consuetudinem, moremq; deducuntur. (Respice Laërtem) Hoc est si non mouet te filius puer, moueat te pater iamiam morti propinquus qui expectet, ut ei mortuo oculos claudas, quod officium pietatis patri à filio præstari decet. (Respice) Verbum est misericordix Iuuen. Solus enim tristes hac tempestate Camœnas: Respexit. (Vt iam).i. statim. (Condas) Claudas. (Fati).i. mortis. (Certe, ego) Nunc mouet misericordiam à persona sua, dicit enim eum tandiu abfuisse, ut quamuis cito redeat, inueniat tamen eâ animum, quâ puellam discedens. relinquereat. (Protinus).i. cito, alias significat continue. (Vt).i. quamuis. (Redeas) Reuertaris. Sicut Ouid. exercendi ingenii gratia hanc epistolam à Peuel. ad Vlyf. scriptam finxit, ita & respôsuiam ab Vlyf. remissam se scripsisse faretur in 2. A. m. ad Macrum, ubi commemorat, ut supra diximus, aliquot epistolas responsiuas à se scriptas, quæ hodie non extant, inter quas, & hanc responsiuam ponit, eius carmina subdam, ut eorum pertinaciam refutem, qui cõtedunt has epistolas ad Ouid. non fuisse scriptas, sed facile conuincuntur his uersibus. Et quod Pene. uerbis reddat Vlyf. Scribimus, & lacrymas Phylli relicta tuas. Quod Paris & Macare^o, & quod male gratus Iason: Hippolytiq; parens, Hippolytusq; legat. Quodque tenens strictum Dido miserabilis ensem, Dicat, & Aonix Lesbis amica lyra. Quâ cito de toto rediit meus orbe Sabinus, Scriptaq; diuersi retulit ille locis. Candida Penel. signum cognouit Vlyf. Legit ab Hippolyto scripta nouerca suo. Iâ pius Aeneas misere rescripsit Elisë. Quodq; legat Phyllis si modo uiuiri habet, Tristis ad Hypsipylem ab Iasone litera uenit. Dat notâ Phæbo Lesbis amicam lyram. Hæc sex epistolæ nusquam in operibus Ouidius reperiuntur, cum aliæ supradictæ missiux in hoc uolumine legantur. Vlyf. tamen post multos errores delatus ad Alcionem Phæacum regem, ab eo, & uxore Arete benigne exceptus, & nauæ & sociis donatus, tandem in Ithacam reductus est in naui dormiens, ubi excitatus dicitur à Pallade, quam semper habuerat fauricem, & præmonitus, de his, quæ esset acturus sub specie senis mendici, domum suam ingressus est, ubi multa à procis Penelopes passus, & tandem recognitus ab Euryclia nutrice, auxilio subulcorum, & Telemachi, quibus se indicauerat, iniuriam suam ultus est, cum eos pugnâ iuteremisset, aut, ut alii uolunt, oculis tantummodo orbasset, ita ut in triuiis stipem querere cogerentur. Postremo à Thelegono filio, quem ex Circe susceperat, cum non cognosceretur esse pater, interfectus est, & sic, qui tot matris, tar. & que pericula euaserat, manu filii eadem effugere non ualuit. Hoc patricidio commissio, Thelegonus ex Ithaca discedens in Italiam uenit, ubi Tusculum oppidum condidisse dicitur. Telemachus patri succedit Penelope usque ad ultimum spiritum pudice uixisse dicitur, unde pro exemplo pudicitix à poetis præponi solet.

A S C. TV citius. Id est ualde cito, aut propterea citius, quia imbelles sumus, uenias existens tuis. s. domesticis, & necessariis. Sic in Bucolica Virg. Tu decus omne tuis. (Portus & aura) .i. salus & uia ad eam perueniendi. (In patrias artes) .i. obtinendas patrias artes, quæ in re militari & Repub. consistunt, & nisi acciperet in pro ad, dicere posset in patriis artib. (Respice Laërtem) Non scribendum est Laërtem, ut uersus indicat, quia à prima declinatione in es, habetur accusatiuus in en, longum, ut condas. i. claudas. (Vt redeas) Pro redieris, uide bor anus, id est uetula decrepita.

orbem. Inde & Iuuen. dixit Semestri uatum digitos circūligat aure. i. annulo rotūdō, quā
 lis est luna in medio mense. Licet Dom. Cald. aliter interpretet illum locū Iuuen. nō fa-
 tis uere. (Auchora). i. nauis in strumentum, & pro ipsa nauis posuit. (Pacta) Promissa à te
 (Nostri) Threicis, ubi ego habito. (Luna) Ecce iusta causa quælet. (Quater latuit) Quar-
 tū mensem exactum significat. (Recreuit) Iterum creuit, & plena facta est. (Nec uehit). i.
 nec promissum tuum perficitur, quia nauis tua non uenit ad nos. (Sithonis) Hæc est uera
 lectio, & non Sithois, nam nusqua legere memini, quod Sithois fluiuius sit Thraciæ, præte-
 rea nō per fluiuiū erat uenturus, sed per mare. Sithon uero mōs Thraciæ est, unde & Maro,
 Sithonias niues dixit. hoc autem loco Sithonis non est genitiuus casus, sed nominatiuus
 habēs formā patronymicā femininā, sicut Parnasi Parnasidos, nouimus aut nomine unius
 montis uel fluiui, uel loci totā regione intelligi plerique, ergo. Vnda Sithonis & Sitho-
 nia. i. Thracensis. i. mare nostrum Thracium. (Non uenit) Naues acti. i. tuas Athenienses,
 nā Attica regio etiam Acte dicta est, uel quod, ut Str. scr. illa pars maxime ad mare esse ex-
 tentā & angusta, nā ἀκτῆς græce litus dicitur, uel certe dicta est ad Ἀκτῶνες (Quæ nunc
 ramus amantes) Sunt omnes amantes diligentissimi calculatores temporis. (Querela) La-
 mentatio de tua absentia & mora. (Ante suam diem). i. ante tēpus debitū, nā dies est sexi-
 mini generis, licet etiam pro spatio 12. uel 24. horarum interdum accipiatur, tñ proprie p
 tempore ponitur. Iuuen. longa dies igitur quid contulit. i. longi tempus. (Spes quoque le-
 ta fuit). i. sicut querela mee de absentia tua fuit sera, & lenta, ita etiam spes fuit lenta quia
 tarde speraui ea mihi euentura, quæ nunc cum damno meo mihi euenērūt, est autem Acy-
 rologia improprietas sermonis, uel uerbi nam spes cum bonorum expectatio sit, pro metu
 hic accipitur, sicut apud Virg. lib. 4. Acti. Hunc ego si tantum potui sperare dolore. Ergo
 spes. i. timor ne redires. (Fuit lenta). i. sera, quia si citius timuisssem, potui nō decepi. (Tar-
 de quæ credita) Sensus est ego credo nunc ea, quæ nocent mihi, q̄a fero credidi. f. te nūquā
 reuerfurū. (Credimus) Pluralis numerus pro singulari, ea quæ credita tarde. (Lædūt, me
 & nocent me amante inuitat. i. mihi amanti inuitē, & erit casus pro casu positus, ut apud
 Iuue. Porrectura uiro miscet sitiente rubetā, uel subaudi nocent mihi, me inuita. i. cū nōn
 possum resistere, aut prouidere. (Fui mendax pro te). i. tu, causa sæpe multis mēsurā sum, te
 breui reuerfurum. (Putau) Credidi. (Procellosos) Impetuosos & uiolentos. Est. n. dicit
 Ser. Procella uis uentorū cum pluuia dicta, quod omnia procellat. i. concuriat. (Noros) Spe-
 cific pro genere posuit. i. notos uentos meridionales, qui & austrī dicuntur, pro omnibus uē-
 tis, aut quia ex Athenis in Thraciam nauigantibus notī sint maxime felices. (Referre) Re-
 portare, & mihi tanquam debita reducere. (Vela alba) Non aliam ob causam dixit alba, ni-
 si quia ut plurimum alba sunt. (Deuoui) Execrata sum & male dixit. Nam deuouere est
 malis uotis, & imprecationibus aliquid detestari. Ouid. i. Ibin. Illum ego deuouere quē
 mens intelligit Ibin (Thesea) Patrem tuum tanquam tuæ morē, & absentię causam. (Te-
 nuit) Impediuit. (Tuos cursus) Tuum iter tuā nauigationem, ut Virg. Huc cursus fuit. :

A S C.

H O S P I T A Demophon) Argm̄ enarratū prior commentariis, quod & Seru. reci-
 tat ad illud. Si quos aut Phyllidis ignis & est. Hospita per superabundantiam dicitur, nam
 hic, & hæc hospes reperiit, uerumetiam in neutro genere in hospita saxa legitimus quasi
 ab hospitis hospita hospitū, & est hospes, t̄ qui recipit, quam qui recipitur hospitio, hic
 aut hospita, quæ recipit. Videtur aut statim in primo uerbo expostulare iniuriā & non nisi
 hospita sit eius, cuius secūdū promissa coniunx esse deberet, sicut Dido Aen. 4. Cui me mo-
 ribūdā deseris hospes, hoc solū, qm̄ nomen de coniuge reflat. Queror. i. cōqueror. Cornua
 cum lunæ & c. Ordo est. Anchora tua est pacta. i. in pacto tuo pmissa, & ita potius passiuē,
 q̄ actiuē accipitur. Nec est tā dura metaphora, quia deponētia omnia cōia fuerunt, nris
 littoribus. i. ut adisset littoribus nostris. f. Thraci, sup. tunc. cum cornua lunæ coisset si-
 mul pleno urbe. i. ut primū pleniluniū esset, sed luna latuit quater. f. in plenilunio, & recre-
 uit quater toto orbe. i. quater plenilunium rursus fuit, hoc est quatuor sunt transacti men-
 ses nec unda Sithonis. i. Thraciæ, hoc est mare Thracium. Vehit. i. reuehit, rates. i. naues.
 actas. i. Articas, uel Athenienses. Spes quoq; & c. Ordo est, spes fuit quoq; . i. etiam, lenta. i.
 tarda, non potuit cito induci ad tantā spem de te concedendam, ad quā inducēta grauius læ-
 dor,

dor, quia quæ tarde sunt credita lædenti. s. grauius, nos autem credimus, & supplex credita nocent me existente inuita. i. quæ credo inuita & amate. i. qui cogit etiam amare nõ redamante. Notos. i. uentos illos procellosos. i. multas procellas excitare solitos. Ego deuoui. Thesea. s. patrem, tuum. i. cum increpationibus destinaui morti, & nota feci diis, ut moriatur, hoc enim proprie est deuorere, quamuis aut à se, aut ab alio, ob alterius salutem morte addici, ut patet de Decis Romanis ductoribus patre & filio, qui se deuouendo rem publicã protulerunt.

Interdum timui, ne, dum uada tendis ad Hebrî,
Mersa foret cana naufraga puppis aqua.

Sæpe deos supplex, ut tu scelerate ualeres,
Sum prece thuricremis deuenerata focis.

Sæpe uidens uentos cœlo, pelagoque fauenteis,
Ipsa mihi dixi, si ualet, ille uenit.

Deniq; fidus amor, quidquid pperatib. obstat,
Finxit: & ad causas ingeniosa fui.

At tu lentus abes: nec te iurata reducunt
Numina: nec nostro motus amore redis.

Demophoon uentis & uerba, & uela dedisti:
Vela queror reditu, uerba carere fide.

Dic mihi quid feci, nisi non sapienter amauit?
Crimine te potui demeruisse meo.

Vnum in me scelus est, quod te scelerate recepi:
Sed scelus hoc meriti pondus, & instar habet.

Iura, fides ubi nunc? cõmissaq; dextera dextræ?
Quique erat in falso plurimos ore Deus?

(Quidquid obstat proferantibus). i. omne quod impedit paratos, & iam accinctos ad aliquod iter. (Ad causã) Ad excusationes tuæ moræ. (Aut tu lentus abes) Adducit ei Phyllis iura iuranda, quibus ille se ei astrinxerat, ut eum moueat ad redditum. (Iurata à re) Est enim passiuæ significationis. (Nostro amore) Vel meo erga te uel tuo erga me. (Dare uela uentis) Est uerba in uanũ fundere. Vir. Sed aurẽ omnia discernunt. (Dic mihi) Ne uideatur sua culpa esse relicta à Demophoonte. (Quid feci) Quid peccauit, unde facinus. (Nisi non amauit sapienter) Quia nimis cito proferatui ad amorem tuum, quod non est sapientis, ergo in hoc solũ peccauit. Sed hoc meum crimen habet pondus. i. momentum, & ualorem. Es instar, similitudinem. i. debet tibi esse loco meriti, & maximi beneficii. (Crimine te potuit) Sensus est mecum crimen potuit te uehementer obligasse. (Demeruisse). i. ualde meruisse, nam de hoc loco auget. Iura fides, cõmemorat iureiuranda ipsius Demophoontis, dicens iurẽ, fides sunt qui iungunt, & exponunt. (Iura fides). i. iurata, sed melius dicemus distinguendo. Iura ubi sunt ubi fides & c. & intelligimus iura. s. coniugii, quæ inuolubiliter sunt seruanda Sic Hyphisphyle ad Iasonẽ. Heu ubi pacta fides, ubi connubialia iura. Fides è fio dicitur quod fiat, quod dictũ est, est enim dictorum conuentorumque executio. (Commisã) Coniuncta, dextræ enim coniunctio ad fidei confirmationem fiebat, erat enim ut Seruius dicit, Fidei dicata, sicut genu Miseri cordie. (Deus) Qui erat plurimas. i. dei qui et erant plurimi. In ore tuo. falso. fallaci.

VADÀ Hebrî) Qui rapidus est, ut i. Aen. Volucremq; fuga prauertitur Hebrũ. (Sæpe deos supplex). i. orauit, aut timui pro te, hoc est ut tu õ scelerate ualeres. Nã ipsa. i. ego dixi mihi. i. an. a. jo meo, si ualet ipse, uenit. (Numina iurata). i. à iurante in testimoniũ accita. (De

tophoon uentis & uerba, & uela dedisti,) Quia uerba dantur uentis, dum irrita fiunt. (De meruisse te) i. bene meruisse de te, nam quod in me crimen commissi in te beneficium fuit. peccavi ergo te imprudenter amando, sed in me, non in te. Dido dicit. Si bene quid de te merui. Quintilianus etiam hoc modo, ut demerer amantissimos mei. Poidus & instar, id est instantiam, & uim aut imaginem, & formam, seu statum meriti.

H V B. **H**ymenæus) Deus quem in nuptiis græci inuocabant. Sicut Romani Thalassionem. Promissum à te. (In annos sociæ) i. in uitam nostram semper coniugiam, & socialem, qualis debet esse uita coniugalis. (Qui erat sponzor) Translatio ab hominibus sumpta, sicut. n. sponzor. i. uas qui pro alio promittit, & obfes qui datur in tutelam fidei confirmat cõtractum, ita Hymenæus inuocabatur, ut coniugalis societatis perpetuæ certus esset quasi sponzor, & obfes. (Per mare) Ordo est, tu iurasti mihi per mare &c. (Agitatur) Commouetur, turbatur. (Ventis) Venti flatus uolentiores, aut uero miores dnt. (Per auum tuum) Aut auum pro proauo posnit, & intelligimus Neptunum, ut Iuuen. Perque tuum pater Aegæi. Neptunus tridentem aut certe Aegæi dicit patrem Thesei, qui naue filii à Minotauro reuertentis cum uelis nigris procul uisa, cum crederet eum mortuum fuisse, in mare se præcipitauit, & in deum marinum mutatus dicitur, & ideo dixit nisi fictus, & ille est. (Mulcet, Placat) ut Virg. Et mulcere dedit fluctus, tollere uento. (Concita) Commota. (Tela) Amoris arma, nam Cupido non solum sagittis ferire, sed etiam face intedere dicitur. Quid lib. 1. Met. Tu face nescio quos esto contentus amores Irritare tua, eadem tamen tela intes: dum etiam Veneris dicuntur Iuuenæ. Nec pharetris ueneris, macer est, a ut lampade feruet. (Alterata tela) Telum generaliter dicitur de omnibus, quæ mitti, aut iaci possunt, licet etiam interdum pro gladio ponatur, ut in seruis in epist. Hypermetest. apparebit. (Iunonem) Per Iunonem. Præfidet: præest. (Totis maritis) Lectis coniugalibus. Per sacra mystica. i. arcana: nam *μυστα*, *myo* græce significat claudere, inde mystica & mysteria, dicitur, quæ sunt clausa, & secreta, qualia sacra Cereris, quæ non nisi sacerdotibus patebant Iuuenal. Archana qualem Cereris uult esse sacerdos Quid in 2. de Arte. Quis Cereris ritus audeat uulgere profanos. Magnaque Threicia sacra reperta lyra. (Dex rediferæ) Id est Cereris ferentis tedas. i. faces: nam cum Proserpinam filiam à Plutone raptam nondum sciret, ut eam non solum die, sed etiam nocte quæreret. In Aetna monte Siciliz pineas faces accendit, quæ sibi lumen nocte præberent. Qui lib. 5. Met. Illa duabus flammiferas pinus in anibus succendit ab Aetna. perque pruinosas tulit irrequieta tenebras, unde postea eius statux & picturæ cum faucibus sunt, quod ostendit Cic. in Verrem lib. 6. h. s. uerbis. Qui accessistis Aetnam, uidistis simulacrum Cereris ex marmore. & in altero templo liberæ. Sunt ea per ampla, atque præclara, sed non ita antiqua. Ex ære fuit quoddam: modica ac singulari opere cum faucibus per antiquum. (De tot læsis) Vel amplitudine, de tot offensis & erit substititium, uel certe, de tot læsis subaudi deia. (Vnus) i. tu. unus & solus. Non eris satis in pœnas, quia cum innumerabiles deos læseris, re tot corpora ad pœnas habere oporteret. (Ah laceras) Conqueritur, quod sceleri Demophoontis ipsa auxilium præbuerit. (Furiosa) Iofana. (Refecit) In restauraui. (Laceras) Ven-

tis, & undis conuulsas. (Vt qua desereret, q. d. ut tibi prestarem operam contra me. (Carina). f. tua. (Forcē firma) Eisset, ualida contra impetum uentorum, & fluctuum.

VBI est nunc Hymeneus,) Id est deus nuptiarum, aut acciipiendo per metonymiam, deum pro re, cui preest, ubi est nunc usus matrimonialis promissos in annos socios, i. cōiugales socialiter transgissos. Per tuum auum, f. Neptunum Aegēi patrem, aut ipsum Aegēum. Per Venerem, & tela. f. Cupidinis arcum, & faces, & ad quæ alludit Virg. in priuc. 4. dicens: Vulnus alit uenis & cæco carpitur igni, nam tela uulnus procreant, & faces incendiū. (Nimium mihi facientia). i. nimium in me potētia, aut mihi nimium molestia. (Iunonē) Scilicet Pronubam, de qua Aenei. 4. Iunoni ante omnes, cui uincula iugalia curæ. (Toris autem maricis). i. maritalibus, seu simpliciter dixit. (Per sacra Dex tederet). i. Cereris, unde in eodem 4. Legiferæ Cereris &c.

ASC.

Remigiumque dedi: quo me fugiturus abires.

Heu patior telis uulnera facta meis.

Credidimus blandis, quorum tibi copia, uerbis:

Credidimus generi, numinibusque tuis:

Credidimus lacrymis: an & hæc simulare docētur?

Hæc quoque habent artes: quæquæ iubētur, eunt.

Diis quoque credidimus: quod iam tot pignora nobis?

Parte satis potui qualibet inde capi.

Nec moueor, quod te iuuu portuque; locoque:

Debuit hæc meriti summa fuisse mei.

Turpiter hospitium lecto cumulasse iugali

Pœnitet: & lateri conseruisse latus.

Quæ fuit ante illam: mallem suprema fuisset

Nox mihi: dum potui Phyllis honesta mori.

Speraui melius: quia te meruisse putauit:

Quæcūque ex merito spes uenit, æquora uenit.

Fallere credentem non est operosa puellam

Gloria: simplicitas digna fauore fuit.

probat Virg. 3. Aeneid. Hærent infixi pectore uulcus: Verbaque. (Generi) Nobilitati tuæ domus, ex qua non potui mihi persuadere uirum perfidum posse uasce generis enim conditio plurimum ualet ad fidem faciendam. (Numinibusque tuis) Melius legendum dixerim nominibus, ut recte coniungatur, credidimus generi uominibusque tuis, nam se diis credidisse dicit inferius. (Diis quoque credidimus) Eisset ergo iteratio superflua. (Lacrymis) Quæ etiam, ut ostendit Quintil. uim maximam habent commouendi, & ferè persuadendi. (Hæc). f. lacrymæ. (Et). i. etiam sicut tu. (Docentur simulare). i. discunt ostendere exterius falsos animi affectus, sicut uerbis simulasti, quod non habebas in pectore. (Artes) Dolos. (Eunt qua iubentur). i. quatenus illis iubes. & uis eas ire, quod Iuuen. attribuit mulieribus fraudem parantibus sic dicens: Huberibus semper lacrymis, semperque paratis Instatione sua, atque ipsis spectantibus illa: Quo iubeat manare modo. (Diis quoque) Per quos iurasti mihi. (Tot pignora quid uobis). f. opus erat. (Capi) Dēcipi. (Iude) Ex his supradictis. (Nec moueor) Nec irascor, aut pœnitet me. (Loco) Hospitio urbis, & domus meæ. (Summa) Finis. (Meriti) Beneficii. i. non debui facere maius beneficium, quam recipere te potui, & hospitio, sed pius feci, & ideo subiungit. (Turpiter hospitium) Senfus est pœnitet me post datum tibi hospitium, addidisse etiam lecti mei societatem, & tecum me

copulatam

H V B.

copulatam fuisse, & concubuisse, quodq̄ honestissimis uerbis potest exprimit, dicēs. (Et cō-
feruisse. i. coniunxisse latus alteri. (Cumulasse hospitium). i. addidisse hospitio, lectum con-
nubialem. (Quæ fuit) Operat se fuisse mortuam una nocte, anteq̄ cum Demophoonte coniu-
ta foret. quia sine infamia mortua esset. (Mallem) Operam potius uellem. (Suprema) Vl-
tima. (Speravi melius). i. bene. (Quia me meruisse putavi) Me legendum est, non autem te,
ut & sensus exigit. & lib. meus uetustissimus habet. (Quæcūque) Sententia est exornatio,
& est sensus, equum est eum bene sperare, qui de aliquo bene meruit. (Fallere) Etiam sentē-
tia est. (Operosa) Magna, aut difficilis, ab opera. i. a labore dicitur, interdum ab opere, ut
Ouid. i. Met. Et mundi moles operosa labore. i. magni operis. (Simplicitas) Facilis creduli-
tas mea. (Fuit digna favore) Meruit potius laudem, quàm fraudem, aut reprehensionem.

ASC. QUID iam tot pignora nobis). i. ad quid tot ad me decipiendum opus erat argumen-
tis, ergo potius satis capi qualibet parte inde. i. illorum pignorum. Nec moueor q̄ re iuui,
quia dixit. At laceras etiam puppes furioso refeci. ne beneficiū exprobrare uideatur, dicit
sibi id solū dolere, q̄ amisso pudore illi obsecuta sit ad nuptias, quas modo cōtēdit. (Fallere
credētē) Vñ est illud Aen. 4. a Iunone pironiā di. nū egrēgiā uero laudē. Et spolia ampla re-
fertis. Tuq̄; puerq̄; tu' magnū & memorabile numē. vna dolo diuū si fœmina uicta duorū

H V B. ET amans, & fœmina) Duo
posuit, quæ facile decipi so-
lent, amans. s. ego, nam ut ipse
Ouid. inquit. Credula res amor
est, & fœmina, quæ etiam facile
credit, unde & pœta, Vna dolo
diuum, si fœmina uicta duorum
est. (Ista sit summa tuæ laudis)
i. si hoc tibi laudi ducis, utinam
nihil aliud unquam facias, quod
sit laude dignum. (Inter & Aeg-
idas) subaudi dii faciant. (Ve-
statuaris). i. colloceris. (In me-
dia urbe). i. Athenarum. (Inter
Aegidas). i. inter maiores tuos
qui ab Aegeo fuerunt. Nam sta-
tuæ cleroꝝ in publico proponēbatur, cū titulis rerū gestarū, ut infra ostendet. (Pater tuus)
Theseus. (Magnificus) Splendebat. (Suis titulis) Rerum clararum quas gessit ex quibus ali-
quot numerat. (Cum fuerit) Corrigenus est hic textus non enim legendum est Chyron,
sed Sciron, & Procrustes. Sciron aut̄ latro fuit, quē uiaiores spoliante uersus Megaram
Theseus interfecit, & saxo præcipitauit quod adhuc, ut historici perhibent, Scironium dē
Ouid. in Met. Scopulo nomen Scironis inhæret. Quidam autem ferūt hospitibus per iniu-
riā cibū porrigere solitū, ieiunare coegisse, deinde calce percussos in mare præcipitasse, quo
genere mortis cum Theseus affecit. Tornus crudelis. (Procrustes). Dicitur procroio
procruo uerbo græco. i. impello, is Polyphemonis cuiusdam filius hoc genere supplicii hospiti-
tes afficiebat, eorū corpora lecto imponebat, quæ si erant longiora lecto, mutilabat, si bre-
uiora, ui trahebat, & extendebat in parem longitudinē lecti, hunc Theseus domuit. Et Sci-
nis, ita legendum est. is crudelissimis hospitum corpora curuatis arboribus alligabat, deiu-
de arbores in alium dimittebat, ita q̄ corpora lacerabantur, quem Theseus et̄ interfecit, de
quo Ouid. in Ibin: Quinque trabes pressas ab humo mittebat in auras. Aequoris aspicias
huius, & huius aquas, & de hoc puto Ouid. sensisse Met. lib. 7. Cum dixit, occidit ille senex
magnis male uiribus usus Qui poterat curuare trabes, & agebat ab alto. Ad terrā late spar-
suras corpora pinus. Itē Claudianus supradictos inter crudelissimos numerat, li. 1. in Ruf-
inū. Quid tale immanes unq̄ gessisse feruntur, uel Scinis Isthmiaca pinu, uel turpe, pfunda
Scirō, uel Phalaris Taurus, uel carcere Silla. (Et Tauri, mixtaq̄; forma uiri). i. Minotaurus,

quem poeta fabulantur fuisse semi hominem, & semibovem, ferunt. n. ut scribit Diodorus Minoem Cretenſium regem de more ſolitum Nepruno ſacrificare Tauri ſpecioſiſſimum, eum ei Taurus eſſet præſtatur, ſacrificaffe detiorẽ. Qua ex re Neptunus Minoi irat' eius Tauri, quẽ ille ſacrificare noluẽrat, Paſiphæ eius filie turpeni amorẽ iniecit, cui ante Dædali ſignum pulcherrimæ uacæ quam Taurus amabat, factum eſt cui Paſiphæ ſuſpoſita cõ Taurus concubuit, ex quo fabulis decãtatur, Minotaurum genuiſſe fertur, duplici, ut dictum eſt, naturã, quæ uſque ad humeros Taurus, cætera homo fuit, ad hoc monſtrum nutriendũ aiunt, Dædali labyrinthum fabricaſſe. difficileſe habentẽ egreſſus, & inſciis penitus irremediabiles, in quo incluſo Minotauro 7. Athenienſium pueri, totidemq; puellæ ſingulis annis, ex decreto Minois, qui Athenienſes obſidione, qua eos circumdabat, ea lege liberauerant mittebant. Miſiſus igitur Theſeus, cum Ariadne filia Minois eius amore deperiret accepto ab eo filo, quo poſſet eſe labyrintho egredi, Minotaurum interfecit, reliqua de Ariadne dicitur loco ſuo. (Et demitæ bello Thebæ) Longa eſt hæc hiſtorix narratio, ſi ab Laio patre Oedipi exordiemur, facta igitur ſit breuiter dicere, quæ ad hunc locum pertinent, cõ Ethæocles & Polynices filii Oedipi de regno inter ſe diſſidentẽs, mutuis uulneribus concidiſſent, & prætere multos duces, aliaq; plurimos mortales, qui ad bellum Thebanum uenerat, occubiſſent, Thebaniq; ſepeliendi facultatẽ denegarent, Adraſtus, qui ſolus ex ducibus ſuperfuerat illis in ſepulchris reliſtis, rediit Argos: Cũ nullus auderet hoc tumulis eõderẽ, ſoli Athenienſes, qui alius uirtute præſtabant, oẽs ſepeliuere. Theſeus autẽ præcipue Adraſti precibus hoc ſeciſſe fertur, poſtea cũ filii eorũ, qui in bello interierant, parentum mortẽ ulturi, ex oraculo Alcemonẽ Amphiarai filium ducẽ elegiſſent contra Thebanos bella mouerũt. Eo. n. duce expugnatio urbis ab oraculo promittebatur. Acerrima igitur cõmiſſa pugna, Thebani attritis uiribus, multisq; amiſſis ciuibus uicti ſunt. Thebæ captæ, ac dirutæ ſunt, hoc in bello uirtus Theſei maxime emicuit, unde ei tota hæc aſcribitur uictoria cõ reliis non ſic ſcribat, & multi Herculi attribuat. (Fuſiq; bimẽbres) Cætauros dicit, ex Ixione, & nube à Iunone, q̃ ille de cõcubito iterpellauerat obiecta, genitos parte anteriore homines, poſteriore equos, Pyrithoas Hippodamiã deſpondiſſet, & Cætauros, & Theſeu ſibi cõiunctiſſimũ ad nuptias uocallẽt, & illi uiuẽbriũ, tũ Hippodamiã, tũ exteris feminis, quæ nuptiis aderat, uim inferre tẽrãt, hæc iniuria, tũ Theſeus, tũ Iaphithæ, quibus Pyrithoas imperabat, eõmoti, multos ex Cætauris p̃remẽrũt reliquos ciuitate eiecerunt, elegit igitur poeta uerbum utriq; rei aptũ. Nã fuſos, & caſos intelligimus, & fugatos. nõ ignoramus tũ hanc hiſtoriam uarie ſcribi & quõſdã ſentile Hercule huic pugne interfuiſſe, Sed quæ diximus, & huic loco cõueniũt, & à Dio. re feruntur. Et pulſata nigri ex hiſtoria locus fabule factus eſt. Scribitur. n. à græcis in uita Theſei. Adonem Molloſorum regẽ uxore Proſperinã nomine habuiſſe filiam uero Eryninẽ, canẽ Cerberũ, iuſſiſſeq; ut qui eius filiam optaret uxore cũ Cerbero pugnaret, quod ſi illũ ſuperaiſſet, eã aſſumeret uxore, multi ad hanc, ut Proci conuenerat, uerũ cõ rex animaduertentiſſet Theſeuũ, & Pyrithoũ, non ut Procos neſſiſſet, ſed ut eã furto auferrent, eos comprehendẽ iuſſit, à Pyrithoo à cane intercepto, Theſeu in carcere ſeruandũ tradidit, hoc habet hiſt. Dio. tũ magis fabulã ſecurus refert, Pyrithoas cupiens Proſperinã uxore hãc rem cum Theſeo cõcaſſe, uerum cũ p̃p̃ rei impietatem, propoſito Theſeuẽ eum auertere conaretur, ubi illũ perſeuerantem, & ſe ab illo in iuſurandum ad Proſperinã uerũ, & raptũ adigẽt uideret, ſe ſociũ, & adiutorẽ præbuit. cumq; ad inferos, ut eã raperent ambo diſcendiſſent, uterq; ibi captus. Sed poſtmodũ in gratiã Herculis liberatus eſt Theſeus, Pyrithoas apud inferos detentus. Iuit ſempiternas fux impietatis pœnas quidã ſcriptores utrunq; tradũt ab inferis rediſſe, hanc igitur fabulã nunc tangit. (Et regia cæca). i. aula obſcura. (Nigri Dei) i. Plutonis. (Pulſatu) i. uir quãdam intrata & occupata Theſ. Notandũ eſt, quod ubi legitur dicit, legendũ eſt dicit. Nã dicit primã naturaliter habet lögã, & ſic nõ ſtarec hic uerſus, quod autẽ ſit lögã, ex multis exẽp̃tis hoc Virg. in 6. Aen. ſit fatiſ, Noctes atq; dies patet arti ianuã dicit. nuſquã autẽ legitur prima breui. (Tua int.) Tua ſtatua. (Hoc eit.) Hæc inſcriptione. (Poſt illos) i. ritulos patris tui, quos ſupra diximus. (Hinc eſt) Ecce titulus, quem uult Demophoõti inſcribi, qd ad infamiam p̃tinet, quod & amantẽ, & hoſpitã decepit. Ordo eſt, hic eſt. f. Demophoõ. (Cuius d. am. hoſ.) f. Phyllis, & duo poſuit, q̃ eius dolũ, & crimen

aggrauat,

aggrauat, ut dictum est supra. (Capta) Decepta. (De tanta) Sensus est, de factis tui patris, remanet tibi tantummodo memoria fraudis, quae ille usus in Ariadnem, non autem alicuius ex supradictis probitibus parentis. Patris tui, Thesei (Sedit) Stetic. (In ingenio). i. in animo tuo. (Cressa). i. Ariadne Cretensis. Cressis autem non masculino cressus uenit, sed acres, cuius genitius est cretis. (Relicta) Deserta a patre tuo. Ut plenius dicitur in epist. Ariadnes ad Theseum.

Δ Σ C. SVMMA tuarum laudis. i. ultra quam nunquam merearis maiora cum tamen dicat Aeneas Aen. 2. Et si nullum memorabile nomine scemineae poena est, nec habet uictoria laudem &c. (Inter Aegidas). i. Aegei filios, & nepotes, sicut pater. s. Theseus Herculis socius, qui interemit Scyronem & Procasten, & Scinin latronem, aut Scirona, nam uerius Scinum dicitur, & Minotaurum monstrum bifforme, ut docet Virg. in 6. Item Creonte Thebarum regem, & Centauros, post quae facinora descendit ad inferos, ut inde Pyrrithonum abduceret. Unde dicit. (Et pulsata nigri regia caeca Dei). i. ditis seu Plutonis. non autem legendum est regia caeca ditis, qui dis, ditis, siue adiectiuum, siue substantiuum penultimam geniti producit. (Sedit in ingenio) Id est placuit ut 7. Aene. Et sedet hoc animo. (Puella Cressa) Id est Cretensis. Ariadnes. s. Minois filia a Theseo patre decepta in quo solo facto eum imitatrix, historia, ac fabula iam recitatae sunt.

H V B. Miraris Imitaris Luc. Miratoremque Catonis, id est imitatore. Virg. Primus, & te miretur ab annis. Nam praecleara ingenia, quae mirantur, ea facile imitantur. Unde antecedens pro consequenti ponitur. i. mirari pro imitari. (Heredem agis). i. es heres. Ornatus est. n. dicendi modus, hic agit legatarum. i. legatus est, hic agit heredem gratum est heres. (Fraudis patris). i. paternae, non autem uirtutis. (Illa, nec inuideo) Comparat fortunam suam cum fortuna Ariadnes, & ille ex fraude bene successisse, sibi uero pessime ostendit. (Illa) Ariadne. (Fruitur) Gaudet. (Melior) Quam patre tuo, quia ille erat mortalis, Bacchus uero deus. (Nec inuideo) Nec doleo. (Sed alta). i. celsa & laeta. (Inque tigribus capistratis). i. frangati, hoc est in curru Bacchi quem a tigribus trahi dicitur. Virg. lib. 6. Aen. Nec qui pampineis uictor ingraue sit habens Liber agens celfo Nyctae uertice tigris. Hac sententia quod melior adeptus sit maritum. Ipse lib. 3. Fast. ostendit. Ia bene periuro mutata coniuge Bacchi: Quae dedit ingrato sula regenda uiro. Sorte thori gaudens, quid seba rustica dixit, Ut iliter nobis praedictus ille fuit. At coniunctio aduersatiua hoc loco, q. d. non ita mihi euenit sicut Ariadnae. Despecti contempti a me, & ut inquit Dido. Quos ego sum toties iam designata maritos. (Quae) i. quia. (Fror) Dicor. (Praeposuisse). i. conubio. (Externum). i. peregrinum, & ignotum. (Mei) s. Thracibus, haec. n. solet esse causa acerbissimi doloris, & indignationis his, quasi spernantur, unde & Hyarbas apud Virg. maxime hoc queritur de Didone, quod sibi Aeneam externum proposuerit, foemina, quae nostri errans in sinibus exul. Cuique loci leges dedimus, coeua nostra. Reppulit, ad dnm Aeneam in regna recepit. Atque aliquis deridens me. (Inquit, eat) s. Phyllis Athenis q. d. quas plus amauit, quam Thrac. am cum maluit maritum Atheniensem quam Thracem. (Doctas) Quoniam illis omnium liberalium artium florebant studia, unde & Pallas de urbi nomen dedisse. (Alter) i. Alius propter ipsam Phyllida. Thracem accusatiuus a nominatiuo Thraece, nam regio ipsa dicitur Thraece, & Latine Thracia, Hor. Thraece ne uos eubros; ni ualid copede uinctus. Ite dicitur Thracia. (Armifera) Bellicosam. (Exitus acta probat) Sensus est, a fine demonstrant hominum facta, & est sententia exornatio. (Caret successibus, &c.) Sensus est, male illi eueniat qui non a fine rerum, sed ab euentu facta hominum denominat, & notat multa, n. solent euenire ante finem, quae uidentur esse mala quae postea eo sine cognoscuntur esse bona, ut exempli

exempli gratia, aliqua puella mediocris conditionis nupsit amatori diuici clam, & nescienti bus parentibus suis reprehenditur hoc factum ab his, qui hoc sciunt, ac si ducatur uxor ab eo omnes dicunt eam sapienter egisse, ita hic est intelligendum, sunt autem uerba Phyllidis dicentis, finis ostendit qualia sint facta, q. d. potes adhuc prouidere, ne uidear male fecisse cum te recepi in hospitio, & coniugio, ideo male illis eueniat, qui ante finem iudicanti de his, quæ feci per ea, quæ eueniunt, quia nondum redemisti, nam adhuc redire potes. (Opto) Deum precor ut ille. Careat successibus, scilicet prosperitatibus.

EXCVSAT) Agnoscit malefactum, excusamus eum peccata. Theseus autem deprecatur hanc culpam, quod in somniis esset libero monitus, ut eam relinquere.

AT mea despecta) Docet quod Dido apud Virg. Se suis iniuriam esse, quia externum prætulit eis. (Atque aliquis) Ordo est, atque aliquis. i. Thracum, inquit eat. s. Phylli. contempsit suorum Athenas doctas, ut sequatur niochum, quia alter erit. quia rogat Thracen. i. Thraciam (à nominatiuo Thrace, & ita per u. scribitur) Armiferam. i. bellicosam, & patriam Martis Geticis qui præfident aruis, sunt. n. uicini. (Exitus acta probat) Et sup. aliquis, inquit, exitus probat acta. i. euentus rerum docet qualiter incipit. i. sunt. quasi prudenter incipit non possint malum habere exitum. At quod respondet Phyllis, careat successibus opto, quisquis ab euentu facta notanda putat, quia sepe prudentissime cæpta in felicem sortiuntur exitum, unde qui dānabant, quia Demophoon non redibat, laudaret si redirent, quapropter addit.

P A R.

A S C.

Quisquis ab euentu facta notanda putat.

At si nostra tuo spumescant æquora remo:

Jam mihi, iam dicar consuluisse meis.

Sed neque consului: nec te mea regia tangit:

Fessaque Bistoniam membra lauabis aqua.

Illa meis oculis species abeuntis inhæret:

Cum premeret portus clasis itura meos.

Ausus es amplecti: colloque infusus amantis,

Oscula per longas iungere pressa moras:

Cūq; tuis lacrymis lacrymas confundere nostras:

Quodque foret uelis aura secunda, queri:

Et mihi discedens suprema dicere uoce:

malè egisse, sed si ad nos reuerfus fuerit, omnes dicent me pudenter egisse, & ita exitu probabit acta mea non fuisse mala. (At si nostra tuo spumescant æquora remo,) Periphrasis est. i. circumlocutio, hoc enim uoluit dicere si ad nos nauigaueris, nam nauigando, & mouendo remos æquora spumam mouent. Virg. Et spumas salis ære rubeant. (Iam) .i. tandè. (Consuluisse) Sapienter prouidisse mihi accipiendo te maritum. (Meis) Accipiendo te, qui eos regeres, Sed nequid consului, ut magis eum moueat, ostendit se desperare eius reditum, neque consului, quia non reuerteris. (Mea regia) Quam tibi tradideram. (Tangit) Mouet. (Fessa bistoniam) Subaudienda est negatio, neque lauabis membra &c. id est non uenies in Thraciam, neque lauabis aliquando membra tua fatigata aqua Threicia. Nam Bistonium Thracis stagnum est. (Illa meis oculis) Magnam uim habet recordatio præterite consuetudinis, & beneuolentia, ideo Phyllis nunc reducit in memoriam Demophoonti eius discessum, in quo ostendit eum sibi significasse amorem, ut ea commemoratione eum moueat. (Illa species) Illa figura (Abeuntis) Scilicet tui à me discedentis. (Inhæret) Infixa est. (Oculis meis) Hoc est uideor nunc habere ante oculos, quomodo à me discedisti. (Cū clasis itura) .i. abitura. (Premeret meos portus) .i. esset in portu meo. (Ausus es) Commemorat blanditias, quibus Demophoon erga eam usus est, ausus es. quasi dicat cum discederes non reuerfurus ausus es, tamen me amplecti. (Infusus) Impositus, circumdatus. (Collo amantis)

NOTANDA) Iudicanda (Ab euentu) .i. à casu, non à fine, qui potest uenire mihi melior, uel certe à fine quem ego respexi, & propter quem feci, nam finis mei facti fuit prodesse mihi, & meis accipiendo te maritum, ergo ab hoc sine intentionis meæ, & non ab eo, quod euenit iudicandum est, id quod feci, uam finis meæ intentionis fuit bonus, licet euentus fuerit malus, & hic sensus uidetur esse melior & uerior, quam superior, licet uterque possit accommodari. (At si) Sensus est reprehendor, dicor

H V B.

amantis) Mei Phyllidis. (Oscula) Pressa, pressę in fixa qualia solent esse oscula amantium, quę nou modo pressis labiis in faciem dantur, uerum etiam plerunq; ex nimio affectu de tribus, & morfu inseruntur, amatoria oscula dentibus impressa significat. Ouid. in 1. Amor. Alterius uideat toto uestigia lecto. Factaque lacteius liuida colla noris. Et Hora. in 1. Car. Siue puer furens, impressit memorem dente labris notam. (Cumque euis) Subaudi, & ausus es. (Confundere). i. commiscere. (Quodque foret). i. ausus est queri, quod haberes uen tui secundum, & tibi fauentem, quia potius uoluisses habere aduersum, ut esset tibi iusta causa remanendi (Et mihi) Ordo est, & tu discedens ausus est dicere. (Suprema uoce). i. ul timis uerbis tuis quia postea non dixisti aliud uerbum.

PAR.

A B uentum) A casu non uoluitate, & proposito. M. Tul. Epist. Fam. 1. Sed hęc sententia sic etiam illi, & nobis placebat, ut ex eue tu homines de tuo consilio existimatuos uideremus, si cecidisset, ut uolumus, & optamus omnes te & sapienter & fortiter, sin ali quid esset offensum, eosdem illos, & cupide, & temere fecisse dicturos. (Bistonis) Bistonem Thracię gentes à Bist. Martis, & Terpsichores filio, uel ab altero, quem genuit Ciron. ut auctor est Philostephanus.

ASC.

A T si nostra &c.) Consuluisse, i. consulte prouidisse, aut prospexisse mihi, & meis. (Fes saque bistonis) Ordo est, q. d. & nec sup. lauabis membra tua fessa. i. fatigata ex longinqua profectioe, aqua bistonis. i. bistonidis lacus Thracię. (Illa meis oculis) Comensorat dulcia, ut ostendat, quam sint, quę nunc patitur amara. (Quodque foret) Ordo est. Et ausus est queri. i. conuertere, quod aura foret. i. esse facunda. i. prospera quia sequens, & à puppi stas tuis uelis. i. dicebas te dolere quam tam bono uento abire cogebaris. Et mihi supple ausus es discedens dicere suprema uoce.

HVB.

Phylli face expectes) hęc sunt ultima uerba, quibus Demophon usus est ad phyl lida. (Expectem,) Nunc sunt uerba Phyllidis, q. d. ita dixisti mihi, ut te expectem, sed quid expectem te qui abiisti. (Nunquam uisurus me) id est nunquam reuersurus amplius ut me uideas. (Negata). s. à te. i. quę uela tua nunquam uis amplius re dire in meum mare, & tamen ar tificium est in summa causa dif fidentię, tamen non ostendere differentiam, dicitur igitur, quod licet, iam non debeat eum expe ctare, tamen expectat. (Modo) Tantummodo, q. d. etiam. (Seruus). i. tardus, quia ut est in pro uerbio melius est seruo, quam nū quam. (Vt tua). i. ut uidearis de fecisse in fide per aliquod tempus, & non per omne, ut tua fi des, quam mihi dedisti de reditu tuo. (Sit lapsa). i. defecerit. (Solo tempore) (Et non uoluitate tua, aut etiam opere. (Quid precor infelix) Diximus in prima epistola: muliebres esse, de maritis absentibus alienum amorem sospicari &c. (Quid precor) q. d. frustra precor. (Qui male fuit nobis). i. qui fuit nobis aduersus. (Vtque tibi) Vt. i. postquam. (Excidimus). i. ex memoria tua elapsi sumus. (Nullam Phyllida). i. nullam similem Phyllidis. (Hei mihi) Non sine gemitu potuit commemorare se, & sua erga Demophontem benefi

* admittit

Phylli face expectes Demophontem tuum. Expectem, qui me nunquam uisurus abiisti? Expectem pelago uela negata meo? Et tamen expecto: redear modo serus amantis: Vt tua sit solo tempore lapsa fides. Quid precor infelix? iam te tenet altera coniux: Forsitan, & nobis qui male fuit, amor. Vtque tibi excidimus: nullam, puto, Phyllida nostri Hęc mihi, si quę sim Phyllis & unde, rogas: Quę tibi Demophon longis erroribus actō Threiciis portus, hospitiumque dedi: Cuius opes auxere meę: cui diues egenti Munera multa dedi: multa datura fui: Quę tibi subieci latissima regna Lycurgi Nomine foemineo uix satis apta regi: Quę patet umbrosū Rhodope glacialis ad Ae- Et facer * emillas exigit Hebrus aquas. (mū:

cia

cia. (Hei) Interiectio dolentis. (Si rogas) Si queris & interrogas. (Vnde) Ex quo loco, cuius filia. (Quæ tibi) Nunc dicit, quæ sit ordo est. O Demophoon ego sum illa Phyllis, quæ de di tibi adio. i. agitato. (Erroribus). i. uagationibus per mare. (Regno Lycurgi). i. in quibus regnauit Lycurgus. Sic etiam Virg. de Thracia: Acri quondam regnata Lycurgo. Hic enim fuit rex Thraciæ, alter Lacedæmonius, qui suis ciuibus leges saluberrimas tulit. (Cuius). i. Demophoontis. (Opes) Facultates, diuitias. (Mex). f. opes. (Auxere) Fecerunt maiores. (Cui egenti). i. tibi Demophoonti. Sic Dido obiicit Aenæ, eiectum in littore egentem Ex cepi. (Quæ subieci). i. supponi, & in potestatem tuam dedi uix satis apta regni nomine fœmineo, quia hæc regna habet uiros bellicos & feroces, qui uix possunt ferre muliebri imperium. (Qua patet) Describit ambitum regnorum Thraciæ, quæ subiecit: & est ordo quæ subiecit tibi regno Lycurgi. (Qua). i. parte. (Rhodope) Patet ad æmum glaciale. (Et Hebrus facer &c.) Rhodope & Aemus ut diximus montes sunt Thraciæ. Sed Rhodope magis in Orientem porrigitur: deinde in Septentrionem reflectitur. Aemus ad Macedo. est unde & interdum mons Macedoniæ dicitur. (Qua patet). Id est extenditur. (Vmbrosum) Altum, uel arboribus plenum. (Et facer) Significat ostium Hebrus fluiui, facer quia omnes fluiui sacri dicebantur. (Exigit) Emitteit. i. in mare. (Aguas amissas). i. celeres, ut diximus in prima epistola, non autem legendum est admittas, neque etiam dicendum amissas. i. perditas. (Cui mea) Non est subaudiendum, ego Phyllis, sed cui refert illud pronomen supra dictum, scilicet tibi.

SACER Hebrus) Qua Iouis. F. ut Hom. in hymnis, uel ob Orphei caput, ut est apud PARR. Philostratum, & Papium. Abasis Hyperboris Orphei nuptias celebrauit. (Vt). i. postquam. Virg. Vt uidi, ut perii.

O P H Y L L I face). i. fac. Non. n. legēdum est fac, quia producitur, quamuis sint, quia ira legant. & corripit sentiant, ut etiam alibi expectes Demophoonte tuum. f. amicum, aut maritum. (Serus). i. tardus. (Quæ tibi Demophoon) Enumerat beneficia, ut memorem sui faciat, & amplitudinem regni sui commemorat, ut alliciat. Omnia autem manifesta sunt.

Cui mea uirginitas auibis libata sinistris:

Castaque fallaci Zona recincta manu.

Pronuba Tisiphone thalamis ululauit in illis:

Et cecinit mœstum deuia carmen auis.

Affuit Aleæto breuibus torquata colubris:

Suntque sepulchrali lumina mota face.

Mœsta tamē scopulos, fruticosaque littora calco

Quaque patent oculis æquora lata meis.

Biue die laxatur humus: seu frigida lucem

Sidera: prospicio quis freta uentus agat.

Et quæcunque procul uenientia lintea uidi:

CVI). f. Demophoonti pro HVB. à quo Demophoonte, da- Zona tius pro ablatino. (Mea uirginitas) Amplificat beneficia, bantur quia plus est dedisse uirginitatem, quam res. (Est libata) Desumpta. (Auibis sinistris). i. in felici omine, nam antiqui omnina auspiciato faciebant, & præci pue matrimonia. Virg. Cui pater intractam dederat primisque ingarat Omine. Lucan. Contentique auspice bruto. Iuuen. Veneret capiebatur autem augurium a uirginitate. (Mea Zona) Subaudi- tere. & cui, id est à quo. (Mea Zona est recincta). i. distincta. (Casta). i. mei castæ, nã adiectiua * littor- personarum sæpe attribuitur rebus, supra. Sed bene cõsuluit casto deus æquus amor. (Ma- nu fallaci) Id est tui fallacis. Erat enim mos, qui etiam hodie in aliquibus locis seruatur, ut uir deisingere Zonam mulieris sibi nubentis. (Pronuba) Loco lunonis, quæ coniugis pef- se solet, affuerunt furæ. Pronuba dicitur, quæ nubentibus præstet nũ, autem syllaba, quæ in primitiuo naturaliter longa est, in Pronuba semper breuiatur, ut cõnubio; interdum seruat naturam, ut per cõnubia nostra, per inceptos Hymenæos interdũ per solum breuiatur,

ut conubio iungam stabili. (Tiphone) Vna ex furiis dicta à *τίφῆ* quod græce significat
 ultionē, & φῶρῶ phoni, quod significat cædē. (Ululavit) Vlutulus enim attribuitur furiis,
 Dido ad Aeneam inferius. Audieram voces, nymphas ululasse putavi. Eumenides fati si-
 gna dedere meis. (Deuia auis). i. bubo, cuius querula uox malum omen significat. Virg. 3.
 Aen. Solaq; culminibus ferali carmine bubo. Vifa queri, & longas in fletum ducere uoces,
 deuiam autem appellauit, quia à cœtu aliarum uolucrum solet fugere. (Mœstum) Triste
 querulū. (Alecto) Alia ex furiis dicta, quasi irrequieta, & nūquam cessat. (Torquata) Cir-
 cundata, & quasi pro torque cincta (Colubris) Viperis breuius, ideo feuioribus, nam bre-
 uiores serpentes sunt feuiores. (Suntq; sepulchrali) In nuptiis malū omē habebatur, si aut
 faces quæ pro mortuis erant accensæ, deferebantur pro nuptialib. aut si ipse faces nuptia-
 les fuissent accensæ ex facibus, aut ex flaminis alicuius rogi, hanc rem ostendit ipse Ouid,
 lib. 6. Met. in fabula Terei : Eumenides faces, dicit ergo nunc Phyllis. (Luminas). i. ignes
 mearum thedarum nuptialium. (Sunt mota face sepulchrali). i. face, quæ pro mortuo erat ac-
 censa. (Mœsta tamen) Dicit quod licet omnia supradicta significent infelix coniugium, ta-
 men sæpe descendit locum alterum ex quo prospiciat in mare, si forte uideat nauem De-
 mophoontis. (Mœsta) Tristis. (Calco) Primo corpore neo. (Fructicosa) Dumosa plena fru-
 ctibus sæpe, nam nouis iuisse dicitur, ut Ouid. 1. de Rem. Et per quod nouies sæpius islet
 iter. & in eodē lib. Noua terebatur misere uia. (Quæq; patent oculis) Licet raro à uersu p̄
 tametro ad sequentes uersus incipiat sententia præcipue apud Ouid. tamen interdum sic,
 ut hic uidemus, & supra diximus in epist. Bris. est enim ordo, & ego prospicio quis uentus
 agat freta. (Qua). i. qua parte. (Littora parent nostris oculis). i. aspiciuntur à uobis. (Sive
 humus laxatur). i. aperitur nam terra die propter temperiem, uel calorem magis laxatur.
 (Sive frigida Sidera) Aut generaliter frigida sidera omnia dixit propter noctē, quæ frigida di-
 citur Virg. in Buc. Frigida uix cœlo uocis discesserat umbra. Aut certe Lunam intellexit
 quam frigidam esse constat. (Et quæcunq;). i. quamcunq; uideo nauem uenientem, statim
 existimo illa esse tuā. (Dua lintea). i. uela dicta à lino, quod ex eo fiunt. Procul longe.

A 5 C. C V I mea uirginitas &c.) Docet se malo auspicio nupsisse, aut de uirginitatē esse ipse nu-
 bendi, pro quo scimus. Romanus, Hæthruscorum disciplina, imbutos, nullas res aures, nō
 captato prius auspicio, inchoasse. Auspiciū autē dicitur ab auium inspectione in uolatu,
 augurium autem ab auium garritu. Et quia auspiciato inchoabant tractū est, ut auspiciū
 accipiat pro decetī inchoatione, & auspicio pro inchoare. Auspex uero is est qui & pro
 nubus dicitur, sed generaliter quicunq; rebus bene inchoandis præest. (A uibus libata) Li-
 bari dicuntur quæ modi a tanguntur & quasi degustantur, ut libamina sacrorū. (Zona ca-
 sta) Castus casti dicitur. (Pronuba) Quæ præest nubentibus, quæ Iuuo esse debet, quæ Io-
 nis, & soror, & coniux, diuorumq; regina. nunc autem fuit Tiphone furia infernalis ut
 ex euentu opinatur Pronuba, quæ ululauit loco cantus, sed medium est uocabulum quia
 etiam in rebus lætis reperitur. Lucan. Lætis ululare triumphis. hinc quarto Aen. de conu-
 bio Didonis. Summoq; ulularunt uertice nymphæ. (Quod proprie ad res tantē tristes per-
 tineat facie sepulchrali. funesta, & non nuptiali. (Littora fructicosa) In quibus crescunt fructū
 ces. (Meos deos) Salutis meæ auctores.

H V B. P Rotinus statim). i. existi-
 mo, & quasi certo augurio
 credo. (Esse meos deos) Nou
 dicamus, id est te quem colo tan-
 quam deos, sed augur illa esse
 meos deos, id est exauditione
 deorum, quos ego precata sum
 id est statim arbitror me exau-
 ditā esse à deis meis. (Procurō)
 Vado procedo, quando uideo

Protinus illa meos augur esse deos.
 In freta procurō, uix me retinentibus undis:
 Mobile qua primas porrigit æquor aquas.
 Quo magis accedūt: minus, & minus utilis asto
 Linquor: & ancillis excipienda cado.
 Est sinus adductos modice falcatus in arcus:
 Vltima prærupta cornua mole rigent:
 Hinc mihi suppositas ihimittère corpus ī undas

Mens fuit:& quoniam fallere pergis: erit.
 Ad tua me fluctus proiectam littora portent:
 Occurratque oculis intumulata tuis.
 Duritia ferrum ut superes, adamantaque, teque:
 Non tibi sic, dices, Phylli sequendus eram.
 Sæpe uenenorum sitis est mihi: sæpe cruenta
 Traiectam gladio morte perire iuuat.
 Colla quoque, infidis quæ se necenda lacertis
 Præbuerant: laqueis implicuisse iuuat.
 Stat nece matura tenerum pensare pudorem:
 In necis electu parua futura mora est.
 Inscribere meo causa inuidiosa sepulchro:
 Aut hoc, aut simili carmine notus eris.
 Phyllida Demophoõ leto dedit, hospes amatẽ:
 Ille necis causam præbuit, ipsa manum.

uela, quæ credo esse tua. (Vix re-
 tinentibus me) Propter nimium
 desiderium tui uidendi, (Pri-
 mas aquas). i. magis propinquas
 terræ, nam sunt prima ex terra
 euntibus in ipsas. (Quò magis)
 Quanto magis. (Accedunt). i.
 ad me, id est sunt propinquo-
 res. (Asto). i. sto, & sum. (Minus
 & minus utilis). i. quasi defecta
 spiritu, & languida. (Linquor)
 .i. deficio, & cado in terram pro-
 pter dolorem, quia ex appropin-
 quatione cognosco non esse na-
 uem tuam. (Excipienda) Erigen-
 da ab ancillis, quia per me non
 possunt, aut stare, aut surgere,
 sum. n. femimortua. (Est sinus)
 Describit locum, unde dicit con-
 stituisse se precipitare, enume-

rat uaria genera mortis, per quæ dicit se cogitare sin ire uitam. (Fal-
 catus) Curuatus tractum à falce, quæ est curua. (In arcus adductos). i. in similitudinem ar-
 cui adductorũ. i. contractorũ, nã adducere significat cõtrahere. (Vltima prærupta). i. exere
 ma illius sinus, quæ sunt in similitudinem cornuũ. (Rigent) Sunt aspera. (Prærupta mole)
 .i. ingenti saxo. (Hinc) Ex illa mole alta. (Fuit mens) Volũras, & dispositio. (Et erit). s. hic,
 ut mittam corpus meum. (Quĩ pergis). i. perseveras ad tua, operat, ut suũ corpus mari sub-
 mersum deseratur ad lictus Atticum, ut ita mortuũ uideatur ab ipso Demophoonte. (Por-
 tent) Non ponitur pro portabunt, ut quidam putant, sed modi est optaui. i. utinam fluctus
 portent. (Me proiecta) Sicut cadauera proiciuntur à mari. (Occurrantque). i. & tinã appa-
 reant. (Incumulata) Infepulta. (Duritia) Dicit quæ quamuis sit durissimus omnium rerũ du-
 rissimarũ tñ non poterit facere, quin cõmoueatur, cum uidebit eam mortuam. ad lictus suũ
 delatam. (Vt). i. quamuis. (Ferrũ) Metallũ nimix duritiæ. Ouid. 1. Met. De duo est ultima
 ferro. (Adamanta) Lapidem tãtæ duritiæ ut nulla refrangi possit, nisi sanguine hyrcino, si
 in eo diutius fuerit, non tñ aliter, q̃ calido, uel recenti, atq; eũ quatuor sunt species adamã-
 tum, ut Sol. refert qui nascitur in Cypro frangi potest. (Teque) Modus est dicendi, qui nã
 x qui pollere superlatiuo, ut si dicã Cic. uisus est superare seipsum eloquentia. i. fuit eloquẽ
 tissimus, utuntur hoc gnẽ dicendi non solum poetæ, sed interdum et oratores. (Dices) Viso
 cadauere meo. (Non eram sequi tibi) Pro te. (Sic). s. morte tua. (Phylli) Vocatiuus est
 græcus, quo solo in talibus dictionibus utimur. (Sæpe) Aliud genus mortis dicit. (Sitis) Ap-
 petitus. (Sæpe cruenta) Aliud genus. (Iuuat) Libet, est mihi imperus (Me traiecta). i. trans
 fossam. d. aut melius traiecta, q̃ transiãta, quia trans cum dictionibus incipientibus ab i,
 ad n, & à d, corrũpitur, ut traicio, traio, & raduco. (Morte cruenta) Sanguinolenta. (Colla)
 Aliud genus mortis. s. suspẽdẽ se, quod quidẽ executã est. Ordo est. iuuat et implicuisse,
 pro implicare. i. inuoluerẽ, & ligare. (Laqueis) Aliquo nodo funis, uel alterius rei, nã Zona
 se suspẽdit ut ipse ostẽdit in Rem. Am. Nona terre batur miserã uia, uiderit, inquit. Et spe-
 ctat Zonã pallidã factã suam. (Necenda) Amplectenda. (Lacertis infidiss). s. scus, uolo igitur,
 ut quemadmodũ meũ collũ peccauit patiendo se circũdari tuis brachiis ira ferat penã
 patiendo laqueum. (Stat). i. certum est placet, ut stat casus renouare oẽs. (Pensare) Cõpen-
 sare & emandare. (Pudorem) Castitatem quã mihi eripuisti. (Nec matura) Subita mor-
 te, quia non possum recompenfare, cum nisi per mortem. (In necis) Sensus est, in electione
 tot generũ mortis nõ erit mihi lógũ tempus quia cito deliberabo. (Parua mora) Breue spa-
 tiũ tps. (In electu). i. electione. (Inscribere) Palã scriberis, & intitulareris. (Inuidiosa). i.

odiosa, quia oēs detestabantur factum tuum. (Eris notus) Erit cognitum factum tuū. (Aut hoc). s. quod ego nunc subdo. (Aut simili) Eiusdem sententiæ. (Carmine notandum) Quod earmen interdū significat opus totum, ut carmine Aen. interdū significat epigrāma, & qui libet in inscriptione, licet pluribus uersibus constet, ut Virg. & tumulo superaddite carmē, & idē haud est ignobile carmē cū postea subdat multos uersus, & hoc pro inscriptione, & epigrāmate, siue epitaphio suo posuit carmē. (Phyllida) Ecce carmen, quod paucis uerbis amplā cōplectitur materiā, uidelicet beneficia Phyllidis in Demophoonte, & eius ingratiuē diuē de his beneficiis, & amore Phyllidis ex causa Demophoonte, hnt aut omnia uerba hic posita emphasim. i. uehementiā significationis, ordo est. (Demophoon hospes) Ecce obligatio ex beneficio hospiti. (Dedit letu). i. coēgit mori in loco remunerationis, hospes autem hoc loco passiuē accipitur pro eo q̄ exceptus est cū ēt adiuē ponat interdū p̄ eo qui accipit Phyllida amatē ecce alia obligatio, non solū ob hospitium, sed etiā ob amorē, & hæc oīa sunt ad amplificandū crimen Demophoontis. (Ille) Dem. (Causam necis) Quia decepit eā, & dereliquit. (Ipsa) Phyllis. (Præbuit manū) Ad uicem suā, q̄a se interficere ab eo coacta est.

IN III. EPISTOLAM, ARG. HVBERTINI.

Regio, quæ Troia est appellata, in nouem principatus diuisa sub Priamo tota suis tempore belli Troiam, ut auctor est Strab. Cum igitur Iheresi non modo per eos, qui erant in urbe, uerum etiam per omnes sibi subditos populos bellum inuiso aduersus Græcos euerent, Acl'yllis & eius sociis urbem debillatores leca llio circumuoluta sunt accesserunt: q̄ multas inter quas uasla a suis præcipue, quas Lesbos erant opposita, ut Theba urbs Aëtionis patris Andromachæ, quæ & singulariter, & pluraliter profertur, & Pedasus, quæ Eurypilij filij Telephi regio erat, & Lyrnesus, quæ subiecta erat Minæi, ex Lyrneso accepit Achilles puellam Briseis filiam, quæ Hyppodamia nomine proprio dicebatur, & hanc sibi habet. & sicut Chryse uero Apollinis sacerdotis filiam nomine Astynomen, quam pœta, sicut superiorem, à nomine patris, Chryseida appellerunt, Agamemnon habere uoluit. uerum cum precibus sacerdotis Chryse, qui sæpe filiam suam sibi restitui ab Agamemnone frustra petuerat Apollo p̄ se: ut maximam in exercitum Græcorum immisisset: intelligeretq̄ Agamemnon ex Calcantē uate p̄sitem non cessaturam, nisi restitueret sacerdoti Apollinis filiam, coactus est commuēnem utilitatē libidinis sue præferre. Restituta igitur Chryside, nisi postea Agamemnon ad Achillem, qui Briseida ab eo ad se duceret, quam quidem Achilles minimo recusauit tradere, sed tantum propter Briseidam se abduclam in eius esse, ut Agamemnonem contumelijs uocari assideret, & cum interficere uoluerit, nisi Palla. prohibisset, & demque pugnare desisteret. hac iam Achillis opem Græcis negantis, cum uideret Agamemnon sibi & suis perniciosam statui eum placare & restituere Briseidam, multasq̄ muneribus insuper addere, uerum Achilles, & Briseida, & muneribus recusabat. Quare Briseis ad eum hanc scribit epistolam in qua conuenit de eius iniuriis, & rogat, ut eam ab Agamemnone oblata recipiat, cum etiam si Agamemnon non offerret, eam se repetere deberet, commemoratq̄, nisi casus, quibus ostendat Achillem moneri debere, & ut eam recipiat, & tandem arma ad pugnandum capiat, orat, cum, ut si tenatur in castris sine discessu in patriam, eam secum dat, quæ amisso marito, & fratribus, & patria sua uersa nullam aliud habet persequens, nisi solum Achillem.

HVB.

LITTERA)
i. epistola,
ita. n. licet
pœtis: ut
numero sin
gulari, cum
in prosa pro
epistola uta
mur eorum plurali
numero. (A
Briseida) i. ab Hyppodamia fi
lia Brise; est. n. ut supra diximus
patronymicuni à patre ut ostendit
Dicitis Creteus in historia

BRISEIS ACHILLI.

EPISTOLA III.

MAM legis, à rapta Briseide
littera uenit.
Vix bene barbarica græca no
tata manu.
Quascunque aspicias, lacrymæ
fecere lituras:

Sed tamen hæc lacrymæ pondera uocis habēt.

Si mihi pauca que: i de te dominoque uiroque
 Fas est: de domino pauca, uiroque uerac.
 Non, ego poscenti quod sum cito tradita regi,
 Culpa tua est: quauis hæc quoque culpa tua est.
 Nam simul Eurybates me, Taltybiusque uocaru:
 Eurybati data sum, Taltybioque comes.
 Alter in alterius iactantes lumina uultum,
 Quærebant taciti, nos ter ubi esset amor.
 Differri potui: pœnæ mora grata fuisset:
 Hei mihi, discedens oscula nulla dedi.
 At lacrymas sine sine dedi: rupique capillos:
 Infelix, iterum sum mihi uisa rapi.
 Sæpe ego decepto uolui custode reuerti:
 Sed, me qui timidum prenderet, hostis erat.
 Si progressa forem, caperet ne nocte timebam,
 Quamlibet ad Priami munus itura nurtim.
 Sed data sum, quia dâda fui: tot noctibus absum:
 Nec repetor: cessas: iraque lenta tua est.
 Ipse Menœtiades tunc, cum tradebar, in aure,
 Quid fles? hic paruo tempore, dixit, eris.
 Nô repetisse, parû est: pugnas, ne reddar Achille:
 I nunc: & cupidi nomen amantis habe.
 Venerunt ad te Telamone, & Amyntore nati,
 Ille gradu proprior sanguinis, ille comes:
 Laërteque satus: per quos comitata redirem:
 Auxerunt blanda grandia dona prece:
 Viginti fuluos operoso ex ære lebetes,

præcones fuerunt quos Agamœnon ad Achillem misit, ut ab eo adducerent. (Vocaru me) Ut traderet Agamemnon. (Data sum comes) Ut cum eis irem ad Agamemnona. (Alter in alterius) Ordo est. Eurybates & Taltybius iactantes lumina alter in uultum alterius, proleptis implicita (Quærebant &c.) Id est aspicientes se uicissim nihil dicebant, sed admirantes, quod tam cito essem à te tradita inter se nutu dicebant. (Vbi esset nos ter amor,) q. d. uidebant esse nullum, quia si me uere amasses, non tradidisses tam cito. (Mora) Dilatio tenuoris, quo fuisset apud te. (Pœnæ,) Scilicet mex.) Hei mihi nulla dedi oscula) Propter breue spatium discedendi. (Sine sine) Assiduas & infinitas. (Rupi) Laniari. (Iterum) Fecundo, id est ita dolui discedens à te, sicut cum sui rapti à patria mea. (Sæpe ego) Occurrit obiectionibus. (Hostis) Pro hostes, id est Troiani. (Progressa) Procul egressa è tentoriis Agamemnonis. (Munus) Serua dona data. (Quamlibet) Quamuis etiam indignam, quæ me acciperet munus. (Sed data) Hippophora, ex persona. n. sua dicit, quod Achilles posset opponere. (Quia sui danda) Quia necesse fuit, ut daret. (Tot noctibus) Responso ad hanc obiectionem, quasi dicat quod dederit non penitus culpo: sed quod non repetas, & diuinus permaucas in ira. (Ipse Menœtiades) i. Patroclus tibi cõiunctissimus. (In aure) Submissa uoce, (Quid fles?) Patroclus uerba ad Briseida. (Hic) Apud Achillem. (Non repetisse parum, est)

Epist. Ouid.

C 2

Sensus

Troiana. (Rapta) .i. olim à te ex Lyncæo. (Vix bene notata græca) In uix literis græcis scripta. (Manu barbarica) Mei Briseidis barbaræ. (Quascunque) Ad commouendû auimum Achillis dicit ipsam epistolâ non alia re, quam lacrymis esse obligatam, & ierdatam. (Lituras) Maculas, à litendo diâtas. (Hæ lacrymæ) Quibus sedata aspicias epistolam meam. (Habent pondera nocis) .i. habent effectum uocis. i. debet significare animû meum, & uerbis exprimere. (Si mihi) Iam quasi seuentia quere se sibi esse dicit. (Domino) Quia iure belli sum capieua, & serua tua. (Viroque) Quia me semel uxore habere decreuisti. (Fas est) .i. licet. (Non ego) Ecce prima querela, & occulta incusatio, licet uideatur eum excusare. Ordo est. (Non est tua culpa) Quod ego sum tradita cito regi Agamemnoni. (Poscenti) Postulanti me, ut ei traderet. (Quauis) Quia uisa fuerat excusare, ideo aperte accusat, non in eo, quod tradiderit, quia non potuisset contradicere, sed in eo, quod cito tradidit, & hoc est quod dicit, differri potui. (Nam timul) Ostendit quomodo cito eam tradidit. (Simul) Postquâ. (Eurybates, & Taltybius) Hi

*foret

*aurem

*blâdx
*preces

Sensus, non sufficit tibi, quod nō repetiisti me, sed etiam resisti, & omnibus uiribus conaris, ne tibi reddat. (I nunc) Irrisio. (Cupidi amantis) Qui omnia uia querit, habere amici suam, cum te eam recuses (Venerunt) Probat, quod eam recuset, quia cum misisset Agamē non ad Achillem magnæ auctoritatis uxoris, qui ei suadent ut Briseida reciperet, & multa munera à simul non potuerunt tamen ei persuadere. (Natus Telamone) Pro ex Telamone intelligit Aiace. (Natus Amyntore), i. Phœnix. (Ille) Aiax. (Propior) Gradu sanguinis, quia est patruelis tuus, quia Telamon fuit frater Pelei patris Achillis. (Ille comes). f. Phœnix, quia Achillis & comes, & monitor fuit. Laërtesq; fatus). i. Vlyffes. (Satus Genitus, ut Sole fatus Phœton. (Laërte) Pro ex Laërte, deest præpositio. (Redirem) Ad te. (Auxerunt) Quidam leguntur, blandas preces, sed placent melius, ut legator, auxerunt blanda grandia dona preces, ut sit sensus, isti addiderunt muneribus tibi oblatis, blandum preces, enumerat autem ipsa munera. f. (Viginti fuluos lebetes). i. uiginti uasa. (Ex xre operoso). i. magno opere, & artificio fabricato. Est aut lebes uas æneum, interdum coquinarium, sed ut dicit Seru. apud Hom. ubi scribit lebetes missos esse Achilli. Iliad. lib. 1. accipitur pro uase in quo aqua cadit, dum manus abluuntur, in quo significatio accipitur etiam hoc in loco.

A S C E N S I V S.

ASC. QVAM legis, à rapta) Argumentum: quod Iliad. 1. continetur, expressum est superiori commentario, scribit hanc epistolam Briseis. i. Brise filia Hypodamia nomine, quod nomen interpretatur quasi domitrix equorum. (Littera). i. epistola, extra carmen litteræ dicuntur. (Littera græca notata). i. descripta. (Manu barbarica) Quia non græca, sed ex Lyneso est, aut Pedaso. (Non, ego quod sum tradita &c.) Culpa, inquit, tua est, & tua non est, non enim est culpa tua, quod sum tradita, quia regi, & principi exercitus parendū est, sed quod sum tradita tam cito. (Alter in alterius ipsi iactantes lumina). i. oculos, alter in uultum alterius. (Quærebant taciti). i. in animo suo mirantes, quod non resisteres, ubi esset noster amor. (Quælibet itura munus). i. pro munere, aut ut fieret munus ad quamlibet nurrum Priami, quia plurimas ille nirus habuisse legitur Aen. 2. (Pugnans, ne reddat Achille) Duplex sensus est alter quod pollicitus erat se non pugnaturū donec redderetur & reuera constat ex Hom. quia pugnare recusauit, sed nō, quod id amice pollicitus sit, unde ipsa ex suspitione dicit ipsum uō pugnare contra Troianos, quo uno facit ne reddatur. Alter sensus est, nō Achille (est. n. uocaturius) ut pugnans. i. certas & contendis contra eos, qui me cū multis mueribus ubi offerūt, ne reddat, & hic sensus est conformis sequentibus. (Venerunt ad te Telamone &c.) Hæc ex Hom. collecta sunt, qui scribit Aiace Phœnicem, & Vlyffem ad Achillem, cū pugnare nollet, cum multis muneribus missos. (Ille). f. Aiax Telamoni filius, & frater Pelei, qui erat pater Achillis (Ille). f. Amyntoris filius Phœnix nomine, uel legetur Amyntore, aut Amyntone, sed Amyntore. (Auxerunt) Ordo est. Præces blande auxerunt grãtia dona. f. (Viginti lebetes). i. ollas. (Fuluos). i. fului coloris. (Ex xre). i. illo metalli gne. (Operoso). i. fabricato, & artificiose operato. (Ex septem tripodas). i. trepide, uā græce tripas, latine tripes dicitur, & aut sedes, aut lebes tripes. (Pates pondere, & arte) Quod ad decus, & ualorē facit.

H V B. ET tripodas) Mensas à tribus pedibus, quibus sustentantur. (Pates pondere, & arte) Vel eiusdē ponderis, & eiusdē artificij, uel quorum ars tantum ualeat, quantum pondus ipsius metalli. i. quantum ualebat materia. i. lebetibus & tripodibus. (Talenta auri, & argenti) Talentum nomen est ponderis, sed ut Seru. scrib. in quinto Aeneid. Secundum uarias gentes, uā

Et tripodas septem pondere, & arte pates.

Addita sunt illis auri bis quinque talenta:

• Bis sex aslueti uincere semper equi.

Quodq; superuacuum est, forma præstante puella

Lesbides, euersa corpora capta domo.

Cūq; tot his; sed non opus est tibi cōiuge cōiug

Ex Agamemnoniis uā puella tribus.

Si tibi ab Atrida precio redimenda fuisset,

Quæ dare debueras, accipere illa negas.

Qua

Qua merui culpa fieri tibi uilis Achille?
 Quò leuis è nobis tam cito fugit amor?
 An miseros triftis fortuna tenaciter urget?
 Nec uenit inceptis mollior aura meis?
 Diruta * matre tuo Lyrnefia mœnia uidi,
 Et fueram patriæ pars ego magna inæ,
 Vidi confortes pariter generisq̃ue, necisq̃ue.
 Treis cecidiffe: tribus, quæ mihi, mater erat,
 Vidi; quantus erat; & fufum tellure cruenta,
 Pectora iactantem fanguinolenta uirum.
 Tot tamen amiffis, te compenfauimus unum:
 Tu dominus, tu uir, tu mihi frater eras.
 Tu mihi iuratus per numina matris aquofa,
 Vitale dicebas ipfe fuiſſe capi.
 Scilicet, ut quamuis ueniam dotata, repellar:
 Et mecum fugias, quæ tibi dantur, opes.
 Quinetiam fama eſt: cum craſtina fulferit * hora:
 Te dare nubiferis * linea uela notis.
 Qd̃ ſcelus ut pauidas miſera mihi cõtigat aures:
 Sanguinis, atque animi pectus inane fuit.
 Ibis: & ò cui me miſeram uiolente relinques?
 Quis mihi deſertæ mitè leuamen erit?

& exultat rauco uifitoria circo. (Quodque ſuperuacuum) Ordo eſt, & puellæ Lesbides. i. ex Leſbo inſula. (Forma præſtante). i. excellentis pulchritudinis ablatiuus pro genitiuo. Virg. Præſtanti corpore nymphæ. (Corpora capta domo euerſa) Subaudi ſunt additæ ſupradictis muneribus. (Quod eſt ſuperuacuum). i. quæ puellæ ſunt tibi ſuperuacua, & non neceſſaria. (Cumque tot his). i. ſupradictis puellis, quas uoluerunt tibi nomine Agamem dare. (Vna puella) Vna filia. (Ex tribus Agamemnoniis). ſ. filiabus. ſup. eſt addita, quia Agamemnon obrulit ei unam ex filiabus ſuis uxorem. (Sed non eſt opus) Hoc per parentheſim dicuntur, ſed ò coniux non eſt tibi opus coniuge, quia habes coniugem me. (Si tibi) Sè ſus eſt tu recuſas accipere illa munera, quæ tu ipſemet debueras dare Agamemnoni ſi noluiſſet reddere me tibi, niſi ei dares precium. (Ab Attrida) Ab Agamemnone que filiû Atrei exiſtimauerunt. (Precio) Pecunia uel aliis muneribus. (Redimenda) Recuperanda. (Qua culpa) Quo crimine meo. (Fieri uilis). i. à te contemni ut raura munera ſpernas, nec me recipias. (Leuis) Celer & eſt epitheton amoris. (An miſeros) Senſus eſt, an cû fortuna corpit aliquem premere, inſequitur ipſum aſſidue, & uſque ad ſinem. Triftis mala, quia eſt etiam bona. (Tenaciter) Perſeueranter. (Urget) Perſequitur. (Miſeros) Infelices. (Mollior aura) Si aura, erit translatio ſumpta à nauigantibus quibus poſt tempeſtatem mitior uentus muratur. Sed liber meus uerſus habet ora, quod non diſplicet. (Diruta) Incipit commemorare miſerias ſuas. (Lyrnefia mœnia) Urbem Lyrneſium, quod ut dixi ſupra in ora Troiz contra Leſbon erat. (Et fueram magna pars mee patriæ) quia non eram ex minimis, & amiſi ex meis multos. Sic Aeneid. apud Virg. Et, quorum pars magna fui. (Vidi) Enumerat quos amiſit de ſuis. Ordo eſt. Vidi tres confortes generis, & necis cecidiſſe. i. tres fratres meos confortes generis, & necis, quia ut erant coniuncti genere, ita fuerunt coniuncti nece, quia ſimul interfecti ſunt. (Tribus quæ mihi) Ordo illa, quæ erat mater mihi, erat

rium eſt, dicitq; apud Rom. talentum eſſe 70. lib. ſicut Plat. oſtendit in Muſt. qui ait duo talenta eſſe 160. lib. ſuit èt talentû Atticum, Euboicum, & Aegyptium. Atticum dicunt eſſe magnum & paruum. magnum dicitur è lib. 83. & uncias 4. & deniq; ualere 6. millia denariorum Roma. talentum Atticum paruum 60. continebat lib. Euboicum non multo minus erat Attico paruo. Aegyptium poudo 80. patere. Var. tradidit apud Hom. ut teſtatur Ser. pro minimo quodam præmio accipitur in ludis Patrocli. Hic uero apud Ouid. pro magno ponderè accipimus. (Aſſueti ſemper uincere). ſ. certamine & curſu non dixit eos fuiſſe pulchros, ſed ueloces. Nã in equis uelocitas maxime laudatur. Ideo Virgil. depiogens equos præcioſiſſimos non ſatis putauit dicere. Qui candores in ueis anteirent, ſed addidit, curſibus auras, & Iuuen. Nempe uolucrem. Sic laudamus equum, ſacili cui plurima palma Feruet,

* marce

* eos:
* linea,
uelut
Aarõ,
lintea
uela.

mater illi tribus. Vidi, quantus erat) Ordo uiri. (Virum). i. maritum meum subaudi tantam quantum erat. i. quantuscunque erat. Fufum). i. itratum, & iacentem. (Iaciantem mouentem. (Sanguinolentus.) Cruentata tuo gladio transfossa. (Compensauimus te). i. loco ipfiorum te computauimus. (Tot). i. f. patre patribus & marito. (Tu iuratus) Participium fignificationis actiue, nam apud antiquos, iuro, ficut punior, & populo i actiua fignificatione ponebatur. (Matris aquofe). i. Thetidis matris tue, Nymphæ Maris, filiz Nerci. (Vule capi) Quia di cebas q̄ eſſem i meliori conditione apud te q̄ ſi ſtaret patria, & eſſem apud meos. (Scilicet) Certe ſubaudi utile eſt, & ironice proferendū eſt (Vt ego repellar) Hæc eſt utilitas, ut ego repellar à te, quamuis tradar tibi cum magna dote, quam Agamæ. mihi facit. (Fugias opes mecum). i. & opes, quæ tibi inferuntur & me ſimul. (Quinetiam) In ſuper, præterea. (Fama eſt) Fertur. (Te dare) Pro daturum eſſet, tēpus præſens pro futuro. (Linea uela) Legendum eſt linea, non autem lintea, ne ſint duo ſubſtantia. (Quod ſcelus). i. quod factum ſceleratum. ſ. quod eras ſit diſceſſurus. (Vt). i. poſtquam. (Contigit aures). i. auditū eſt à me. (Peſtus ſiue inane). i. uacuū. (Sanguinis, atque animi). i. fugit ſanguis, & animus ex nimio. n. dolore ſiue metu. ita deſiciunt homines, ut uideantur mortui, & ſanguinis dicitur fugere, nō quia diſcedat à corpore, ſed quod fugit ad cor. (Cui relinques me) Interrogatiue legēdū eſt, q̄. d. non iam relinques me patri, aut marito, aut fratribus, quos omnes interfeciſti. (Quis) q. d. nullus. (Mite) i. molle, & ſauæ. (Leuamen) Solatium, recreatio meorum malorum.

A S C. **A D D I T A** ſunt illis & c.) Non ergo legendum eſt. Auxerunt blanda &c. Quia licet, tunc uero ſimile eſt, q̄ preces donis augeantur, ac dona precibus, tñ contextus conferuadus eſt qui imperfectus, eſſet ſi legatur blandas. Nam ſubaudire oportet. Attulerunt aut obrulerunt, aut ſimile uerbum. (Quodque). i. quod eſt ſuperuacuum, quia fruſtra habet coniu- gem, offertur, puella. (Puella Lesbides). i. ex Leſbo. (Præſtante forma). i. præſtantis formæ appoſitiue. (Corpora capta). i. quæ erant corpora capta domo. ſearū euerſa, quaſi non nr̄ corpus in eis conmandandū ſit, quod adiicit, ut forte ad illas animū adiceerit ſup ſunt additæ, & cū his, tot. ſ. donis ſup. eſt additæ una puella ex tribus. ſ. puellis, hoc eſt filiæ adhuc uirginibus. (Ex Agamemnoni) i. ab Agamemnone ſatis, ſed d. coniuſ nō eſt opus tibi cōiu- ge, quia coniugem habes in Sciro Deidamia, & me apud Troiam. (Tu negas accipere illa) ſ. munera, quæ debueras dare. Si ego fuiſſem redimenda tibi. (Ab Atreida) i. ab Agamemnone, qui me tibi abſtulit. (Pretio) i. per pretium, hoc eſt debeas me redimere pretio, quam rē ſpūs cum donis multis oblatam. (Vidi confortes) Ordo eſt. Ego uidi tres confortes. (Pari ter generis, & necis) i. qui forſiti ſunt idem genus, eandem necem. (Cecidiſſe) i. lapſos in mortem & occubiſſe, & ea ſup. erat. (Tribus) ſ. illis, mater, quæ erat mihi mater, hoc eſt uidi tres fratres meos occiſos capta ciuitate noſtra. (Vidi) ſ. uirum Mineten. (Matris aquofe) i. Thetidis dex. maris. Ordo eſt. (Ipſe) i. tu. (Iuratus) i. iuramento aſtrictus, capitur in actiua ſignificatione pro eo, qui iurauit, ſed ſic, ut obligatus ſit, & iuramento aſtrictus. Per numina) i. diuinā poteſtatem. (Matris aquofe) ſ. Thetidis. (Drebar utile fuiſſe) ſ. numi. (Capi) i. q̄ caperet. ſ. uocabulum aptum irriſionis, quaſi diceret, ſi eam quidem licet quam utile, mihi fuerit capi, uſque adco. (Vt quamuis uenia dorata, repellar) ſ. a te. (Et fugias mecum) i. propter me, ut fugias. (Opes) Quæ dantur tibi mecum. ſ. ab Agamemnone. hoc eſt tantum, abeſt, ut captiuam, & indotatam capias, & etiam nunc cum munera pro do te acceſſerint repellas. (Quinetiam fame &c.) Minatus enim id erat, ut patet apud Homæ. (Cui me uiolente relinques) Sic Dido. Cui me moribundam deſeris hoſpes? Violentum autem arreſtatur Hom. Vnde Hor. in Arte: Scriptor honoratum, ſi forte reponis Achille. Impiger, iracundus, inexorabilis, acer. Iura neget ſibi nata nihil non arroget armis.

H V B. **D**euorer Abſorbeat, (An-
te). i. potius. (Hiatu) Aper-
tione. Kutilo (Rubro quam ſiue
me phthiis caneſcant). i. ſpume-
ſcat, nauigetur, ſpuma. n. cana ē.
(Remis Phthiis) i. Achilleis.

Deuorer ante precor ſubito telluris hiatu.
Aut rutilo * miſſi fulminis igne cremer:
Quam ſine me Phthiis caneſcant æquora remiſſa
Et uideam puppes ire relicta tuas.
Si tibi iam reditus que placent, patriiq; penates

Non ego sum clausi sarcina magna tua.
 Victorem captiuam sequar, non nupta maritum:
 Est mihi, quæ lanas molliat, apta manus.
 Inter Achæiadas longe pulcherrima matres
 In thalamo coniux ibit, eatque tuos.
 Digna nurus, socero, Iouis, Aeginaque nepote,
 Cuique senex Nereus pro focer esse uelit.
 Nos humiles, famuleque; tuæ, data p̄sa trahemus:
 Et minuent plenas itamina nostra colos.
 Exagitet nē me tantum tua deprecor uxor:
 Quæ mihi nescio quo non erit æqua modo.
 Ne uē meos coram scindi patiare capillos:
 Et leuiter dicas, hæc quoque nostra fuit:
 Vel patiare licet: dum ne contempta relinquar:
 Hic mihi uæ miseræ concutit ossa metus.
 Quid tamen expectas? Agamēnona p̄nitet ire:
 Et iacet ante tuos Græcia mæsta pedes.
 Vince animos, itamque tuam, qui cetera uincis.
 Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?
 Arma cape Aeacide, sed me tamē ante recepta:
 Et preme turbatos Marte fauente uiros.
 Propter me mota est, propter me desinat ira:
 Simque ego tristitiæ causa modulusque tuæ.
 Nec tibi turpe puta precibus succubere nostris:
 Coniugis Oenides uersus in arma prece est.
 Res audita mihi, nota est tibi: fratribus orba

est Peleus Aeacus, ex Ioue & Aegina filia Afopi, ergo Peleus erit nepos Iouis & Aeginæ.
 (Cui) Cōiugi tuæ. (Nereus) Deus maris a uis matris. (Velit.) i. non dedignetur (Pro
 focer) Sicut proauus dicitur, quæ est ante auum, ita pro focer. (Humiles) Abiectæ, & uiles, est autē
 singularis numerus pro plurali. (Trahemus) Ex colo deducemus. (Pensa) A pensidō dicta
 dabantur. n. lanæ ad pondus inde ancilla, quæ huic officio perat, libraria dicebatur. Inueni:
 Perit libraria (Stamina) Fila quæ nebumus. (Minuēt) Euacuabūt. (Tm̄ deprecor) Hoc unū
 precib⁹ a te peto (Exagitet) uexet, male tractet. (Nō erit æqua) Liptote. i. erit iniqua. (Nescio
 quo) q. d. plus nimio & ultra q̄ debeat. (Ne uē meos) Subaudi deprecor. (Corā) i. te. (Scin-
 di) Lacerati ab uxore tua. (Leui) Sine turbatione & ira. (Hæc) Briseis, q̄ ita uis uerberare.
 (Quoq;) Sicut tu, hæc autē oīa dicta sunt ad cōmouendū aiūm Achillis. (Vel.) i. et. (Licet)
 Permitto tibi, & ut dicta cōtēta sum. (Dū) i. dūmodo. (Cōtēpta) Neglecta a te. (Hic nesci⁹)
 i. ne relinquar à te. (Cōcutit) Tremefacit (Vx) Intericidū ē dolēris, ut, Mātua ux miseræ.
 (Quid tm̄) Hortat, ut deponat irā, qn̄ quidē Agam. iā deposuit, & oēs Græci supplices orāt
 ipsū Achillē, ut recepta Briseide, dedonat irā, p̄ quā abducta irat⁹ fuerat. (An pedes) Supp-
 liciū. n. est ad genua, uel ad pedes eorū, q̄b⁹ supplicanti succubere. Cic. epi. lib. 6. ad Ligarium
 cū frēs & p̄pinqui tui iacerēt ad pedes &c. (Vince aīos irāq; tuā) q. d. tūc. n. eris uere uictor,
 Cic. i. orōne p̄ M. Marcel. uerū aiūm uincere, iracidiā cohibere, uictoria tēperare, aduer-
 sū nobilitate ingenio uirtute p̄stare nō mō extollere iacētē, uerū etiā amplificare eius p̄siti

nā dignitatē, hęc q̄ facit, nō cū ego summis uiris cōparo, sed simillimū deo iudico. (Quid) Cur. (Lacerat) Deliruit, q̄ d. cur tu qui solus potes, nō obitas et. (Impiger) Fortis. (Acacide) Victus est. (Sed me tū an rec.) Dupliciter potest hic locus exponi, ut recepta sit modi imperitui freq̄ uel melius, ut dicamus cape arma, sed subaudi cape arma me recepta ante .i. postquā receperis. (Cōprime) Coërce. (Viros turbatos .i. Troianos territos. (Definat) Finiatur. (Causa) Origo. (Modus) .i. finis. Iuuen. Nanq; obliata modi mellefima pagina surgit. (Nec tibi) Occurrit obiectioni. (Succumbere noitris precibus) .i. uicini precib. meis & eis fleſti ad accipiendum arma. (Coniugis Oen.) Hunc locum interpretes male intellexerunt, transferentes ad Tydeū, quē dāt pręcibus Deiphyles uxoris suę adductū, ut Polynicę maritū Argiæ sororis Deiphyles à fratre Etheocle regno inclusum cū annis uicibus regnare deberēt, in regnū reduceret, & bellū pro eo susciperet, sed hic sensus nō cōuenit huic loco, nā quod dicit. Et patris rigida mēte negauit opē non conuenit Tydeo, nā Thebæ nō erat eius patrie, nec ipse negauerat opē patrie. Sed re uera ad Meleagrū refertur, quod, ut scilicet intelligatur, bñ tāgenda est fabula, sed ut in plerisq; aliis fabulis, ita in hac est aliqua uarietas inter poetas, scribit. n. Oui. lib. 8. Met. quod cū Oeneus Parthaonius filius Rex Calidonis, quæ urbs est Aetholiæ solitus sacrificare Cereri, & Palladi primitias fructuū, præterisset Dianā inhonoratā, illa indignata, immisit aprū, qui regionē uniuersam uastabat, at Meleager principibus Græciæ, ad huius apti internicionē cōuocatis, ipse quorū uenationē ingressus est, ad quā ēt uenit Atalāra Scœnei filia, uirgo formosissima Arcadica, hęc ut uidit Meleager eius pulchritudinē captus est, deinde cū prima aprum sub aure uulnerasset, non tū formā, uerum etiā uirtutē eius admiratus cū ipse aptū interemisset exuias, & præde honorē ei cōceſſit. quod cū Pleuſippo & Toxeo Testii filii & Meleagri auuiculi aggreſſerēt, & ex uiuas illi eripere conati essent, à Meleagro sunt interfecti, mater noie Athletæ, Testii filia cū audisset fratres suos à filio interēptos domū ferri nimio dolore cōcitata, stipitē, in quo uita Meleagri cōsistebat quandiu ipse stipes seruetur in ignē cōcēſſe seruet, & uita Meleagri simul cū stipice cōsumpſiſſe, ita ser. Ouid. At ex Græcis sunt, qui alter sentiant, dūt. n. Maltheā, execrationib. tau. ūmodo, & detestationib. deuoniſſe uita filii, à quo fratres sui interfecti fuissent, imprecaramq; assidue inſelicē exitū, quod cū intelligeret Meleager adeo moleste tulit, ut cū hostes ad muros, uallumq; Callidonis ueniret ipse indignatus, nullo pacto arma sumere uellet, sed cū Cleopatra Eucni flauii, & Marpsie filia uxore sua latēs se oblectaret, & omniū pces sperneret tandē Cleopatra eius uxor periculū uidēs, eī orasse, ut pro defensione patriæ arma sumeret, adductus est, ut id faceret pibus uxoris, & hic est uerus sensus, quē etiā Hom. in Il. us approbare. Inducit. n. Phœnicę uolētē Achilli persuadere, ut Briseida recipiat multa de Meleagro dicentē, & i. patris, quod indignatus execrationes matris de homicidio auunculorū suorū pateretur usq; ad muros ūenire, dum uxori indulget. Str. lib. 10. dicit bellū à Testiapis aduersus Oenē ob suis caput, & spoliū secundū probabilis p regionis patrē susceptū fuisse. ergo ab uxore ad arma capiēda flexū intelligimus. iō nūc hoc exēplū ad propositū suū Briseida adducit, ut Achilles eius precibus fleſti nota indignetur. (Oenides) .i. Meleager filius Oonei (Versus) Inmutatus, & inducus cōtra propositū suū. (Ad arma) Quæ pp indignationē accipere recusabat. (Res) .i. casus Meleagri. (Nota est tibi) Quia in Græciæ partib. gesta est. (Pareſ) Althea mater Meleagri. (Orba) Priuata. (Fratribus) .i. Pleuſippo, & Toxeo interfectis à Meleagro filio suo.

A 5 C. D E V O R E ante precor) Sic Dido. Sed uel tellus optem prius ima dehisca. Vel p̄ omnipotēs adigat me summe ad umbras &c. (Agamēnona pœnitē iræ) Arguit ab exēplo eū debere irā deponere, sed (ut dixi) Achilles est inexcusable, id aut facit, ut dehortetur à p̄fectione, sciēs q̄ deseratur, si in patriā redierit. (Vince animos) Bonū uerbū omnibus quæ drans, sed persone aptissimū. (Nec tibi turpe puta) Argumentatur ab exēplo Meleagri, quē sola Cleopatra cōiug in arma uocare potuit, uerū ne superbe uideatur se cōiugi cōparasse, fatetur modeste se coniugē non esse, illi tñ fidelem, & intactam permanisse deinde sciens, quia generosus animus nulla re cuius in arma conuocari posset, q̄ fuga cōtumeliaz, obicit summā contumeliā, dices, timorē esse, nō alia de causa ab armis cessare, q̄ ut mollis, mulierosusq; uoluptati indulgeat. Textus eū dilucidus est, nec explanationis egēs. Qd̄ aut dicit.

Deuouit

Deuout nati spemque, caputque parens.
 Bello erat ille ferox:positis secessit ab armis:
 Et patriæ rigida mente negauit opem.
 Sola uirum flexit coniux:felicior illa:
 At mea pro nullo pondere uerba cadunt.
 Nec tamen indignor: nec me pro coniuge gessi,
 Sæpius in domini serua uocata to. um.
 Me quædam (memini) do. ninâ cap iua uocabat:
 Seruitio, dixi, nominis addis onus.
 Per tamen ossa uiri subito mal: tecta sepulchro,
 Semper iudiciis ossa uerenda meis:
 Perque triû fortes animas, mea numina, fratrû,
 Qui bene pro patria, cum patriaque iaceni:
 Perque tuû, nostrûque, caput, quod iuximus una:
 Perque tuos enses, cognita tela meis,
 Nulla Mycenæum, sociæ cubilia mecum
 Iuro:fallentem deseruisse uelis.
 Si tibi nunc dicam:fortissime tu quoque iura,
 Nulla tibi sine me gaudia facta:nege
 At Danaï mærare putant:tibi plectra mouetur,
 Te tenet in tepido mollis amica sinu.
 Et si quis quærat, quare pugnare recuses:
 Pugna nocet:citharæ,nox,ue,uenusque, iuuat.
 Tutius est iacuisse toro:tenuisse puellam:
 Threiciam digitis increpuisse lyram:
 Quam manibus clypeos,&acutæ cuspidis hastâ,
 Et galeam pressa sustinuisse coma.
 Sed tibi pro tutis insignia facta placebant:
 Partaque bellando gloria dulcis erat.
 An tantum,dum me caperes, fera bella p̄babas:
 Cumque mea patria laus tua uicta iacet?
 Dii melius,ualidoque precor uibrata lacerto
 Transeat Hectorem Pelias hasta latus.
 Mittite me Danaï:dominum legata rogabo:
 Mixtaque mandatis oscula multa feram.
 Plus ego,quâ Phœnix,plus,quâ facûdus Vlysses,
 Plus ego,quam Teucri(credite)frater,agam.
 Est aliquid solitis collum terigisse lacertis:
 Præsentisque oculos admonuisse sinu.
 Sis licet immittis, matrisque ferocior undis.

DEuoit) Ecce poëta ostendit quod supra diximus Altheam non dedisse mortem filio, per torrem igni consumptum, sed eum execrata fuisse, nam de uouere est execrari, ut supra diximus illo loco, Thesca deuoui, quia &c. unde deuotiones appellabantur execrationes, ergo. (Deuoit, id est execrata est, & imprecata, ut male accideret filio Meleagro, & cito moreretur, nam hoc significat deuouere spem, & uitam. (Ille) Meleager. (Ferox) Fortis. (Secessit, ab armis) Vt supra diximus indignatus propter execrationes matris. (Positis) .i. depositis, aphe-reus est. (Patriæ) Calidonis quæ ab hostibus oppugnabatur. (Rigida) Dura, & pertinaci. (Sola coniux) .i. Cleopatra eius uxor, ut diximus. (Flexit) Mutauit eum à proposito, & impulit, ut arma acciperet, pro defendenda patria. (Illa) Vxor Meleagri. (Felicior) Quam ego. (Cadunt) .i. uanua effunduntur. (Pro nullo pondere) id est sine effectu. (Nec gessi me pro coniuge) Nô fui t apud te, ut coniux. (Pro coniuge) id est loco coniugis. nam pro interdum significat secundum, ut nunc te marmoreum pro tempore fecimus, interdum significat loco, ut hic interdum ad fauorem refertur, ut egi causam pro te. i. in fauore tui. Mar. incipient omnes pro Cic. loqui, id est in fauorem Cice. licet pos sit etiam accipi loco Cic. quem Anr. interfecerat. (Sæpius uocata serua in torum domini) id est quæ sepe nomina. serua uocata sum, ut torum cum uenirem. (Dixit) Illi captiua, quæ uocabat me dominam. (Addis onus seruitio) id est seruitutem meâ magis aggrauas, cum uocas me honorifico dominæ, cum serua sim. Per tamen ne fortasse Achil les eam respueret, quia interea dum

dum fuit cum Agamem. cum eo concubiffet, affirmat, multos iuramentis, se nunquam ta-
 ctam fuisse ab Agamemnone. Ordo est. (Tamé iuro per ossa male recta) Semisepulta, quia,
 ut supra diximus in euerfionibus urbium, non possunt corpora, commode sepeliri. (Subi-
 co) Effusa tantimodo terra. (Verenda) Honoranda, & ira commendat se ab amore coniuga-
 li. (Perque trium) Sub. iuro. (Trium fratrum) Quos supra diximus. Vidi consortes pariter
 generisque &c. (Bene) Nam honestum, & laudabile est pro patria mori. (Cū patria) Quæ
 & ipsa euerfa est, ut supra, diruta Marte tuo &c. (Per tuum caput) Mos grecorum iurare
 per alienum caput Iuuen. Nondum grecis iurare paratis per caput alterius. (Vna). i. simul
 aduerbium est (Tela cognita meis) Quia hinc ensibus tuis, & fratres & uirum meum occidi-
 sti. (Mycenæum). i. Agamemnone, sic dictum à Mycenis urbe, cui imperabat, sic Virgil. de
 eo, Ipse Mycenis magnour ductor Achinum, &c. (Sociasse mecum nulla cubilia). i. nunquā
 mecum concubuisse. (Fallentem). f. me. (Deferuisse ne). i. me deferas, & nunquam recipias,
 si te fallo. (Si tibi,) Hoc dicit Briseis, ego quidem postquam à te abducta sum, fui intacta, &
 à nullo uiro cognita. Sed tu si iurare cogaris sine me uulla fuisse tibi gaudia, & uoluptates
 libidinis cum alia muliere. (Neges). i. negabis, q. d. non (Merere) Angi dolore propter me
 à te abductam. (Tibi plestra) Mouentur. i. in cytharæ indulgens, nā plestrum est, quo cordā
 tangitur, interdum pro tota cythara ponitur. (Mollis) Tēnera, & blanda. (Sinu) Gremio. i.
 in amplexu. Et quasi quis quærit. i. & aliquis dubitet. (Quare recuses pugnare) Cum iam
 satis constet, quod non recusas pugnā ob iram, ut ostendit, quia ego fuerim tibi rapta, sed
 quia indulget ueneri. (Pugna nocet) Ecce causa. (Citharæ). i. cātus cytharæ quæ delectaris,
 nam Achil. optimus cytharæ dux fuit à Chirone centauro canendi artem edoctus. (Nox)
 Quies nocturna. (Venus) Concubitus, hæc enim adolescentiam maxime iuuat. Plaut. in
 Bacchid. Isto illecebrofius fieri nihil potest uox mulier, uinum, homini adolescentulo. (In
 crepuisse) Insonuisse. (Lyra Thraicia). i. Orphei, qui trax fuit, & lyra optime cecinit. (Ga-
 leam) Casidem, munimentum capitis. (Precisa) Pondere grauata. (Si tibi) Est quasi quædā
 obiectio ad ea, quæ Achil. dicere posset, quod magis splendore rerum gestarum delectatus
 sit quam ocio, & tuta uita, dicit ergo Briseis. (Si facta insignia). f. splendida. f. in bello. (Pro-
 tutis). i. loco tutorum & ocii. (Et si gloria paratæque). i. quæstra. (Bellando) Pugnando, & te
 periculis obiciendo. (Erat dulcis). i. erant tibi iucunda. (An probabas). i. an laudabas. (Dū
 caperes me). i. dum patriam meam euertebas, & me rapiebas. (Cumq; mea patris). i. an uo-
 luisti laudem tuam iacere, & sepultam esse, postquam patriam meā euertisti. (Dii melius).
 Scilicet uelint, q. d. ira non fit. (Validoque precor). i. utinā potius hasta tua interficias He-
 ctorem, (Pelias). i. Theffalica à Pelio monte Theffalix, non autē à Peleo patre Achilles est
 deductum deriuatiuum, nam in eo mōte incisa dī ipse in 1. de remed. Vultus Achilleo quæ
 quondam fecerat hosti Vulueris auxilium Pelias hasta tulit. Notandum autē est hastā Achil-
 lis ex fraxino fuisse, ut testat. Plin. lib. 17. & Str. lib. 10. quam Hom. teste solus Achilles
 concussit, & tractare nouerat. Miritte me, cōuertit sermōnem ad grecos ostendens, q̄ si ipsa
 missa fuerit ad Achillem, magis poterit, cum sua presentia, & memoria solitæ consuetudi-
 nis moueri, quam oēs alii magna eloquentia. (Oscula mixtaq; mandatis). i. præter pccs &c
 osculabor eum. (Plus Agam). f. in persuadendo Achilli osculando eum. (Quam Phœnix)
 Eloquenter dicendo, &c. Quam Vlyff. & plusquam. (Fratr Teucri). i. quā Ajax Telamo-
 nius. patruelis Achil. ut supra dictum est. (Est aliquid). q. d. plurimum potest. (Solitis) Af-
 fueris. (Admonuisse). i. reducere in memoriam. (Oculos) Achillis (Siuu). i. pectore meo eā
 patefacto. (Sis licet) Nunc loquitur ad Achil. (Licet) Quamuis. (Sis immitris). i. mansue-
 rit. (Vndis matrisque). i. aquis maris. nam Theis mater Achillis Dea est maris.

ASC. PER'QVE tuum uostrumq; caput) Tractum est à grecis. Vnde Iuuen. Sat. 6. grecia
 nec dum iurare paratis per caput alterius. (Miritte me) Suadet scapud Achillē plus posse,
 quā tres illi legatī. Ajax Teucri frater, sed ex diuersa matrē. Phœnix, & Vlyff. Simile fecit
 apud Rom. mater Coriolani, quæ sola ipsum flexit, qd̄ potēte usurpāt. nā Briseidi notū erat.
 (Ist aliqd) Hæc particula p̄ excellētia ponitur, ut apud Iuue. Est aliqd̄ sese unius dñm, se-
 cū se lacertæ. Et apud Pers. Sese aliq̄ credens I talo, quam honore supinus fregerit heu-
 mas &c. apud D. Paulū. Qui uidebatur esse aliqd. (Admonuisse). i. castigasse oculos uagō-
 Vc

Vt taceam: lacrymis comminuere meis.
 Nūc quoq; (sic omneis Peleus pater impleat an-
 Sic eat auspiciis Pyrrhus ad arma tuis) (nos:
 Respice sollicitam Briseida fortis Achille:
 Nec miseram lenta ferreus ure mora.
 At si uersus amor tuus est in tedia nostri:
 Quam sine te cogis uiuere: coge mori.
 Vt que facis, coges: abiit corpusque, colorque:
 Sustinet hoc animi spes tamen una tui.
 Qua si destituar, repetam fratresque, uirumque:
 Nec tibi magnificum, foemina iussa mori.
 Cur autem iubeas? stricto pete corpora ferro:
 Est mihi, qui follo pectore sanguis eat.
 Me petat ille tuus, qui si Dea passa fuisse;
 Ensis in Atrida pectus iturus erat.
 At potius serues nostram, tua munera, uitam:
 Quod dederas hosti uictor, amica rogo.
 Perdere quos melius possis, Neptunia praebent
 Pergama; materiam caedis ab hoste pete.
 Me modo, siue paras impellere remige classem:
 Siue manes, domini more tenere iube.

V T. i. quam uis (Taceam). i. H V B.
 nihil tibi dicam. (Com-
 minuere). i. frangeris, & hēter-
 ris. (Lacrymis meis). i. eo fleru.
 (Nunc quoque) Adiurata ad ip-
 sum Achil. Briseis, ut sui mise-
 reatur ordo xque. O for. Achil.
 nunc quoq; respice &c. reliqua
 dicta sunt per emphasim. (Nunc
 quoque). i. cum non sum ad te
 missa. (Sic) Adiurantis est par-
 ticula. Virg. in Buc. Sic tibi cum
 fluctus sub ter latere Sicanus.
 Doris amara serum non intermi-
 sceat undam. (Omnes annos). i.
 à natura sibi debitos. (Tuis aus-
 piciis) Tua felicitate & uictor,
 sicut ut semper fuisti. (Respice)
 Verbum misericordiae, ut supra
 dictum est. (Sollicitam) Anxiā
 plenam curarum. (Ferreo) .i.
 tu. (Vre). i. crucia. (Lenta mo-
 ra). i. recipiendi me. (At si) Legi-
 tur etiam aut & melius. (Ver-
 sus) Mutatus. (Quā) Subaudi
 me. (Vt facis) Quia pergis omnia
 facere, quae me ad mortem
 possunt adducere. (Corpus a-

anima

biit). i. habitudo corporis, quia tota facta sum macilenta. (Color abiit) Quia effecta sum pallida. (Vnā). i. sola. spes animi tui: quam habeo de animo tuo, ut muretur. (Hoc). i. spe. (Repetam) q. d. non quia re occisi sunt. (Iussa) Coacta. (Nec magnificum). i. res magnifica .i. self. (Cur autem iubeas) Cum. i. tu hoc efficere possis, (Pete) Fero: percuote. (Corpora) .i. corpus meum. (Ferro) Ense. Metonymia. (Stricto) Nudo, & alibi strictum tenet altera ferrum. (Fosso) Percusso perforato. (Me petat) .i. feriat: est autem concessio. quae non modo magis prohibet, uerum etiam misericordiam comparat, ordo est, ille tuus ensis, qui erat iturus in pectus Atridae, si dea fuisset passa, petat me. Tangit autem, quod scribit Home. in 2. Iliad. Achil. iratum Agam. post multa in eum effusa conuicia, uoluisse eum interimere, sed eum eussem nudaret, Pallas superueniens manum eius continuit, eumque corripuit, facinus prohibuit. (In pectus Atridae) .i. Agam. (Si Dea) .i. Pallas. (Fuisset passa) .i. permisisset. (At potius) Post ironiam cum cessionem petit Briseide ab Achille, ut ei uisā cōferret quam ei dederat. (Tua munera) Quae mihi dedisti, & est appositio. (Quod dederas) Ordo est. (Ego amica) .i. tua. (Rogo) .i. id quod tu uictor: eueras patria mea. (Dederas hosti) .i. mihi quae erā hostis tua. autēq; me caperes. (Perdere) .i. d. si delectaris caede alicuius multo iustius potes interficere Troianos hostes tuos: q̄ me nunc amicam tuam. Pergama. (Neptunia) .i. Troiam, quam Nept. simul cū Phœbo edificauit. (Melius) .i. iustius. (Perdere) Interficere. (Pete) .i. accipe. (Caedis) Occisionis. (Ab hoste) Et non ab amica. (Modo) Tanquam modo. (Impellere) Mouere. (Remige) .i. nauis posuit aut singulare pro populi. (Sine inanes) .i. in castris. (More dñi) Tanquam ego sim serua tua & tu dominus meus.

COMMINVERE Penultima longa futurū indicatiui uerbi passiu. i. mitigaberis. A S C.
 (Si omnes) Sic aptissima precatioibus particula Virg. in Buc. Sic tibi cum fluctus subter labere Sicanos. Hor. in 1. carm. Sic te diuā potens Cy. &c. (Tuis auspiciis) .i. tua dexteritate & felicitate. Quia nihil sine auspicio factitabant prisci, nec quidquā cōtra auspiciis fententiam,

rentiam, uiz uero auspicio fiebant prospere succedebant, ideo auspiciu accipitur pro fe
 lici inclinatione, & auspiciari pro feliciter inclioare, ut diximus. (Vtque facis coges) Quia
 si nihil feceris mori tamen coges, quia auferretur spes, qui sola uitam conseruat. (Repetam
 fratres, & uirum) Quia apud inferos sunt, inter quos se post mortem putat locanda, sicut
 uiuens eum uiuentibus conuerfata erat. (Si dea fuisset) Scr. Hom. Palladem affuisse cum
 Achil. in agr. irrueret eiusque manum continuisse, significaus, per hoc eum per prudentiã
 abstinuiffe à uoce Imperatoris est enim dea sapientiæ. (Quod dederas hosti). i. Agam cui
 pepercisti, hoc est ueniam da mihi. ut illi. (Doniui more uenire iube) Hæc uotorum sum-
 ma est, quam ferè in fine ponit epistolarum.

IN IIII. EPISTOLAM, ARG. HVBETINI.

Cum obleges à Minoë impostas de uiclis Atheniensibus, ut mitterent quotannis septem corpora filia-
 rum & filiarum suarum decorauda à Minotauris tertio anno fors obigerisset Theseo, Aegæi Athenien-
 sium regis filio, ut mitteretur, ope Ariadnes Minois filia, qua eius amore detinebatur, Minotaurum in ere-
 mit. & Ariadnes, quam ob opem sibi præstam se, uxorem accepturum promiserat, simulcum Phædra eius
 sorore nauis impostas abduxit, ut in secunda epistola dictum est. uerum relicta Ariadne in Chio insula, aus
 (ut alij uolunt) in Naxo solam Phædræ secum duxit, & uxorem accepit, qua postea absente Theseo in
 Hippol. pruinigii sui. quem Theseus ex Hippol. sorore Antiope regine Amazonum susceperat amorem
 exarsit. Itaque hac epistola ei amorem suum indicat, conatumq; multis rationibus eum ad libidinem suam de-
 flectere, nitens persuadere, nullum esse crimen in conubitu pruinigii & nouerca, & ostendens commoditã-
 tem maximam ex absentia Thesei, quem nititur abducere in odium ipsi Hippol. postremo multis precibus
 Hippolytum in amorem suum adiuuat.

HVB.

VELLA Cres-
 sa mittit salutẽ
 tua Amazo-
 nio) Quia ipsa
 est caritura, ni-
 si tu dederis.
 (Puella) Phæ-
 dra. (Cressa)

Cretenfis, eius nominatiuus est
 cres, cuius genitiuus est cretis. Vir.
 Cretesq; Dryopesq; ruũt. (Amazo-
 nio). i. Hip. filio Amazonis posses-
 sium est, pro patronymico. Ama-
 zones autem mulieres fuerunt ex
 Scytarum gente quæ in Cappado-
 cia ora iuxta fluium Thermodo-
 nẽ post maritos amissos habitauere,
 & cum finitimis uubeudi aulmi
 omiissent, primo a finibus suis ho-
 stes submouentes, deinde etiam bella
 inferentes. auxere remp. sine uiris, &
 post pacem ar-
 tur, interficiabantur, Virgines in eundem
 ipsum nõ ocio, neque lanificio, sed
 armis, equis, & uenatipibus exer-
 ceant. inuisti infantium dexterio-
 ribus mammis, ne sagittarum i-
 ætus impediatur, unde Amazones
 dictæ sunt ab azione priuatiua, &
 paxos, zos mammila. cum autem
 Eriseus rex, Hercules duodecim
 stipendia debebat, quæ si impossi-
 bile imperasset ut arma reginæ
 Amazonum summa uirtute mulieris
 ad se referret, Hercules no-
 uem longis nauibus ea profectus
 comitante principium Græciæ
 iuuentute inopinã-

PHAEDRA HIPPOLYTO.

EPISTOLA IIII.

VA, nisi tu dederis, caritu-
 ra est ipsa, salutem
 Mittit Amazonio Cressa
 puella uiro.

Per lege quodcũq; est: quid
 epistola lecta noccebit?

re quoq; in hac aliquid, qd iuuet, esse pot.
 His arcana notis terra, pelagoq; feruntur:
 Inspicit acceptas hostis ab hoste notas.
 Ter tecum conata loqui: ter inutilis hæsit
 Lingua: ter in primo destitit ore sonus.

tes aggressus cū Orethia reginā foris bellum gereret eas superauit dux Orethix, & Antiope sorores quæ tunc Amazonum regna tractabāt captæ sunt. Menalippe ab Hercule, Hippo Thesee quam in præmium retentam Iust. ser. ab e. in matrimonium assumptam, ex qua natus est Hipp. ut diximus. Ouid. tñ in hac epistola ex uerbis Phædræ ostendit eā nō uxorem fuisse cum dicit. Ac ne nupta quidem, thædaque accepta iugali. Cur nisi hæ caperes regna paterna nothus, & hæc sātis de Amazoni. (Per lege) Quia scit eum contracturum frōtem inuitatum de re turpi, hortatur eum ad legendum totum epist. confidit enim rationibus suis posse persuadere, quod cupit. (Quodcunque est) .i. quaecunque, quasi dicat etiam si sit aliquid turpe, & quod tibi displiceat. (Quid nocebit,) Quasi dicat nihil. (Arcana) Se creta) Inspicit) Argumentum à maiori ad minus, si enim legitus epistolas hostium, quorum nomen, ne audire quidem uellemus, multo magis legendæ sunt literæ eorum, qui nos amant. (Notas) .i. literas. (Ter conata) Quia possit dicere quare non dixisti coram. dicit se pudore impeditam. (Inutilis) Quæ non præstabat mihi officium suum. (Hæsit) Retentata est. (In primo ure,) Id est in iunius labis.

QV A nisi & c.) Ordo est. (Puella Cressa) .i. Cretensis filia Minois Cretensis regis. A 5 C. (Mittit uiro Amazonio) .i. Amazonidis filio, uidelicet tibi d Hipp. quod nomen illi, aut præfatio, futuri euentus aut postea ab euentu datum est. Nam *λαπρ*, dicitur equus, & equa & *αλμ*, dissoluo, unde scribendum est Hipp. salutem, qua ipsa. s. quæ eā mittit, caricura est, nisi tu dederis sup. eā. (His notis) .i. characteribus scriptis. Monet ergo, ut perlegat, quia uerisimile est castum iuuenem à patris uxore non perlecturum literas presertim amatorias.

Qua licet, & sequitur, pudor ē miscēdus amori.

Dicere quæ puduit, scribere iussit amor.

Quidquid amor iussit, non est cōtemnere tutū:

Regnat: & in dominos ius habet ille deos.

Ille mihi primo dubitanti scribere, dixit,

Scribe: dabit uictas ferreus ille manus.

Adsit: & ut nostras auido fouet igne medullas,

Figat sic animos in mea uota tuos.

Non ego nequitia socialia fœdera rumpam:

Fama (uelim quæras) crimine nostra uacat.

* Venit amor grauius, quo serius: uirum intus:

Vrimur: & cæcum pectora uulnus habent.

Scilicet, ut teneros lædunt iuga prima iuuenos:

Frenaque uix patitur de grege captus equus:

Sic male, uixq; subit primos rude pectus amores

Sarcinaque hæc animo non sedet apta meo.

Ars fit, ubi è teneris crimen condiscitur annis.

Quæ uenit exacto tempore: peius amat.

Q Valicet, (Quia occurre- H V B.

bat, quod amatores sunt

impudentes, dicit ipsa oportere

etiam esse in amore aliquem pu-

dorem. (Quæ) Pro quatenus. i.

inquantum licet. (Et sequitur)

Consequens est & utile. (Miscē-

du) Iungendus. (Dicere) .s. orā.

(Scribere) Quia ut Cic. ad Luc-

ceium scrib. epist. minus erube-

scit. (Quidquid) Arguit necessi-

tatem scribendi à potentia amo-

ris, quem iussisse dicit. (Regnat)

ecce uerbum summæ potentiz.

(Ius) Potestatem. (In dominos)

deos) etiam in Iouem inde Vir-

dixit, Nate patris summi, qui te

la tiphœa tennis. & idem, Om-

nia uincit amor. (Ille) .s. amor.

(Dubitantij) Quia turbiditate ne-

gocii suspicendi dubium addu-

cit. (Ille) Hipp. (Ferreus) .i. etiā

si esset Ferreus, & durissimus.

(Dabit manus uictas) Transla-

to sumpta à uictis in prælio, qui manus uictoribus præbent ligandas, inde quos amor sub-

biegit dicuntur ligati, ut captiui. Ouid. in 1. A mo. Ipse ego præda recens factum modo uulnus habeo, & Noua captiua uincula mente feram. Mens bona ducetur nianibus post terga retortis. Et pudor, & castris quidquid amoris obest, Omnia re metuent ad te sua brachia tendent & c. Adsit, optantis est utinam mihi præfens sit, & faueat. (Vt fouet) Vt calesfacit. (Auido igne) .s. amoris. (Sic) Adaptatio similitudinis. (Figat) Vulnere. s. sagittis suis. (In mea uoia) Vt sis paratus facere, quod ego uelim. (Non ego) Laudat se ab honestate

ante a^u uir^u, ut ostendat se futuram fidelem, & firmam in amore Hip. (Non rumpam) Nō dirimam, & sperabo. (Fœdera socialia) Coniunctionem, & societatem nostrī amoris, quā mecum feceris. (Nequitia) Libidinem, ut ipse in fastis ad Sileium. Nequitia est, quæ te nō finit esse seum. Fama nostra. i. nomen nostrum. (Vacat) Caret. (Crimine) Quia nunquā cognita, aur dicta sum in pudica. (Venit) Ostendit amorem suum adeo magnum, ut ei resistere non ualeat. (Grauior). i. maior & uahementior. (Quo). i. quanto. (Serius). i. tardius. f. uenit. (Intus) In pectore. (Cæcum uulnus) Occultum, & lateans, ut pote in anima fixū Virg. & cæco carpitur igni. (Scilicet) Facit quandam similitudinem, quā ostendit, quā difficile ferat hunc amorem nouum & sibi insolitum. (Iuga prima). i. primū imposita collo. (Lædunt) Grauant (Teneros) Iuuenes, & inasuetos iugo. (Captis de grege). i. nouus, nondum domitus. (Vix patitur fræna) Quia ea recusa, & plerunquæ fessorem excutit tergo. (Sic) Adaptatio similitudinis. (Subit) Sustinet actiue ponitur. (Primos). i. mihi inasuetos. (Sarcina). i. onus. (Non sedet) Non locatur & stat. (Ars fit) Ars est, quæ dat certam uiam rationemq; dicendi, uel facienti a liquid, est igitur sensus, si quis uelit habere recte aliquā artem incipiat à teneris annis. (Fit). i. perficit Iuuen. hic sunt homines. (Vbi). i. quando crimen. f. amandi. (Condiscitur) Tota est una dictio composita. (Teneris annis) Quia postea crescens fit in eo doctior, & aliquid quotidie addit Iuue. Nemo repetete fuit turpissimus. (Quæ). f. mulier. (Venit) Ad amorem. (Exacto tempore) Præterito tempore ipsi amori conuenienti. (Peius). i. uehementius, ut isra Peius adulterio turpis adulter obest.

A S C. QUA licet, & sequitur. Ordo est. Pudor est miscendus amori. (Qua). i. quatenus, uel quia uia. (Licet). i. licitum est. (Et sequitur). i. conueniens, & conueniens est. (Adsit). i. auxilio, scilicet Cupido. (Tu noua seruata &c.) Callide appetendum docet lasciuia mulier, quod honesta conscientia cum primis refugiat. Primum. f. esse famæ læforem, & pudicitæ potitorem, nam cum uirginitatem iactare non posset, pudicitiam coniugalem cætenus seruata iactat.

H V B. **T**U noua) Allicit eam commendatione suæ pudicitie. (Libamina) Gustamenta. (Noua) Prima. i. tueris primus, qui me uitaueris, & pudicitiam meā abstuleris, nam à marito auferitur mulieri pudicitia, uel fama castitatis sed ab alieno, dicit ergo se semper fuisse intactam hæcenus ab omnibus præterquā à Theseo marito & Hippo. fore primum, quam eius pudicitiam delibet. (Seruatæ) Custoditæ. (Nocens pariter). i. uterq; pariter, & uno eodemque tempore amittemus pudicitiam, quia adhuc fuisti ignotus mulieribus. & ego intacta aliis, præterquā marito meo. (Est aliquid) q. d. non

Tu noua seruata carpes libamina famæ:
Et pariter nostrum fiet uterque nocens.
Est aliquid plenis pomaria carpere ramis:
Et tenui primam deligere ungue rosam.
Sed tamen ille prior, quo me sine crimine gessi:
Candor ab insolita labe notandus erat.
At bene successit: digno quòd adurimur igne:
Peius adulterio turpis adulter obest.
* Si mihi concedat Iuno fratremque, uirumque:
Hippolytum uideor præpositura Ioui.
Iam quoque; (uix credes) ignotas mitto in artes:
Est mihi per sæuas impetus ire feras.
In nemus ire libet: pressis que in retia ceruis,
Hortari celeres per iuga summa canes:

* Sed, a-
lii, sic.

contendendū. (Carpere pomaria). i. prima locū posuit pomorū pro ipsis pomis, & pomariū est repositorium pomorū, pomariū uero locus, ubi sunt arbores pomorū, sed interduum con fundit præter significatā. Quid. in Met. Id metuens ualidis poneria clauserat Atlas Menibus. (Deligere) Colligere. (Primum) Quia gratia maior solet esse primis rosas, nā uť quodā modo sibi felix qui p̄t primam rosam decerpere, ira, & qui primum concubitū alicuius mulieris consequitur. (Sic tñ) Est quasi quædam Hypophora ad seipsam, & est sensus illa itegritas meæ pudicitie, qua ante horuit. (Erat notandus) Ab insuetudine peccandi. i. debuerit diligenter

diligenter seruare, ut nō peccarem, quemadmodū nunquā ante peccaueram cum aliquo, & ad hoc responderet, quōd sequitur. (At bene successit) Ille can. s. castitatis. (Quo candore gessis, me). s. ante sine crimine, quia nunquam feci aliquid, quo possem esse infamis. (Erat notandus). i. considerandus, & seruandus. (Ab labe insolita) i. a delicto, & stupro insolito, hoc fuit, quod sibi ipsi ipsa obiecit. (At bene) Responso est ad obiectionē, & hoc dicit licet seruanda esset castitas mea, iniuriatā tamē bene euenit quod in ea uiolata elegi uirū dignum. (Peius) Magis. (Obest). i. nocet. (Turpis) Indignus uidetur enim excusanda mulier, quæ cū uiro digno committat adulteriū, unde Helena de matre sua Leda, quæ cum Ioue concubuit dicit illa bene errauit culpamque auctore redemit. (Ii mihi) Probat dignum esse amorem suū, quia si detur sibi optio Iouis, & Hippo. dicit se præposituram esse Hipp. Iouem. (Fratrem, & uirum). i. Iouem fratrem, & maritum suum, uam ambo Saturni, & opis filii fuerunt. (Præpositura) Potius electura. (Iam quoque) Secundum præcepta ipsius. Ouidii in Arte Am. quibus rebus delectantur quos amamus, eisdem debemus, & nos delectari, iō quia Hip. delectabantur uenatione, dicit Phædria uideri sibi sæpe exire in uenationem, & omnia agere, quæ ipse Hipp. agere solitus sit. (Vix credes) Parenthesis & est secunda persona pro tertia, id est uix credat aliquis. (Mittor) Non ab aliquo, sed meo proprio affectu. (Ignoras) Infuetas mihi. (Impetus) Magna uoluntas, (Perseus seras) Quas tu insequeris per silus. (Liber) Est uoluntas. (Pressis) Agitatis. Virg. Aut spumantis apri cursum clamore præmentem. (Hortari) Instigare mea uoce, ut faciunt uenatores.

DELIGERE, (ungue). i. delectam carpere. Alludit ad florem pudicitix intactum, sicut Maro in rosa. Collige uirgo rosas dum flos nouus, & noua pubes Et memor esto quū sic properare tuum. (Digno igne). i. formosi. uidelicet iuuenis amore. (Peius adulterio) Sensus est. Obest quidem nobis pater Theus, sed ipsa est adulter peius. i. magis: & cum maiori malo suo. (Turpis adulterio). i. propter adulterium quod commisit, & committere parat. Nam ipse, qui coniugem pulchram habebat, aliam rapere non debebat, cum Hip. coniugem non haberet, nisi quam pater præcipuerat. Obest ergo adulter, qui magis turpis est adulterio, & auctoritatem damnandi in uobis, quod in se admisit, non habet fratremque, uirumque: Vnde ipse i. Aen. Ast ego, quæ diuum incedo regina, Iouisque, & foror, & coniux. (Ignotas mittor in artes) In uenationem: quia scit Hipp. oblectari. & ob id Dianæ carum esse. Vnde Hora. Neque enim Diana pudicum liberat Hipp. Id autem fingit se facere, quia conformitas studiorum multum facit ad amorem, & amicitiam etiam castam.

ASC.

Iam mihi prima dea est arcu præsignis adunco
 Delia: iudicium subsequar ipsa tuum.
 Aut tremulum excusso iaculum uibrare lacerto:
 Aut in graminea ponere corpus humo.
 Sæpe iuuat uersare leues in puluere currus,
 Torquentem frenis ora fugacis equi.
 Nunc feror, ut Bacchi furibus * Eleleides actæ,
 Quæque sub Ideo tympana colle mouent.
 Aut quas semideæ Dryades, Fauniq; bicornes
 Numine contactas attonere suo.
 Nanque mihi referunt, cum se furor ille remisit:
 Omnia: me tacitam conscius urit amor.
 Forsitan hunc fato generis reddamus amorem:
 Et Venus ex tota gente tributa petit.

PRIMA) Præcipua maxima. HV B.
 (Delia) Diana in Delo insula. in qua nata dicitur. (Præsignis arcu quia eo telo utitur. (Iudicium tuum) Quia sicut iudicis hanc uenationis deam præcipuam: quam colas, ita & ego iudico, & quod tu sentis, idem sentio. (Aut tremulum) Reperendum est uerbum superius positum, libet. (Vibrare) Quassare mouere. (Excusso) Fortiter moto. (Graminea). Pro gramineosa. i. plena graminis. i. herba. in qua sepe uenatoribus suaue est requiescere (Versare) Verte, & arte regere. (In puluere) In campo puluereo Torquente. s. fleuentem. (Fugacis) id est celeris. Iuena. de equo cuius clara fuga ante alios, & primus in xquire pul. (Nunc feror) Dicit

* Eleides

Dicit interdum nimia ui amoris se fieri insanam. & similem sacrificantib. Cybele. (Fero) Rapiō impetu animi. Eleus, unum ex nominibus Bacchi; ut in Ouid. 6. Metam. Nictelus, Eleusque parens inde. Eleides Bacchæ dicuntur. Actæ agitate, concitate. (Furis) Quia creditur immittere furias quod fingitur propter uim uini. (Quæque sub Ideo) Mulieres dicit sacrificantes Cybele, quæ colitur in Phrygia. cui sacrificantes tympana galli. nã galli sacer dotes Cybeles sunt. (Sub Ideo colle) Sub idã môte Phrygiæ. (Aut quas) Dicit se sæpe similem esse earum, quæ nympharum, fauorumque spiritu uexantur sunt enim quasi furiosæ in de lymphatæ dicuntur, quasi nymphatæ à nymphis. Virg. & totam currit lymphata p urbẽ. (Dryades) Nymphæ quercuum, nam βελ; dryx quercum significat. Et Semideæ nondum in cælo receptæ nam semidei dicuntur nõdum omnino digni deitate, qualia sunt terrena uumina, & ideo semi deos appellant, quasi non plene deos. (Bicornes) Vt enim ostendit diuus Hierony. in uita Pauli primi heremitæ, effigiẽ habent caprarum, & cornua, inde alibi Cornigerumq; caput piuu præcinctus acuta, fauus in immensis, qua tumet Ida iugis. (Attonue re,) Id est attonitas reddidere. (Suo nomine) Quo eas mouent. (Nam mihi) Dicit se non sentire illam insaniam, sed postquã furor est remissus dici sibi, uel ab ancillis, uel ab aliis eã fuisse in hoc furore. (Referunt) Nariãt, omnia ista, quæ mihi accidere dixi. (Ille furor) Est remissus, quo ita agitabat. (Remisit se) Diminutus est. (Consciis amor.) i. cuius ego sum conscia, quia ille est causa omnium horum furorum. (Forfitan) Ne Hip. dicat hunc amorẽ omitti, & reiiciã à Phædra dicit eum esse fatalẽ, & ideo nõ potest repelli. (Reddamus.) i. reddere, hoc est attribuerẽ possumus. (Fato generis) Fortunæ mex gentis. (Et ex tota) Tangit fabulam, uenit enim indicante sole deprehensa in adulterio cum Marte à Vulcano marito ægre tulit iniuriam indicii, utq; ut ulcisceretur se immisit. in omne genus solis, impatiencia amoris, ita ut nulla fuerit de gente solis mulier, quæ castitatem seruare potuerit, si cut nunc ostendit Phædra. (Perit tributa) Quia propter iniuriam à sole auo meo sibi illatam uoluit tributa libidinis sibi solui à tota gente, nõ solum matris, quæ filia fuit solis, sed etiam à gente patris, nullam enim uoluit esse immunem, est autem translatio sumpta à subditis, qui superioribus præstant tributa.

A S C.

I A M mihi prima dea est) Quia suus cuique, deus. Primus. i. summus est. Nũc feror, ut Bacchi, &c.) Docet se tanto amore subinde capi, ut ubi sit, nesciat. Ordo est. Ego feror. i. agitator nunc, ut supple feruntur. (Eleides) i. Eleiei. hoc Bacchi sacer dotes. (Acte) i. impulsæ, & agitæ. (Furis Bacchi) i. à Bacch. immisissis dum eius sacra peragunt. (Quæque) i. & ut ille. (Quæ mouent tympana) i. instrumenta illa sonora ab extendendo τυμβηκι (u. n. dicitur extendo dicta, quia pellem ouinam extensam habent. (In colle deo) i. monte illo Phrygio, hoc est sacerdos cybeleæ, aut ut supple feruntur illæ. (Quas Dryades) i. arborum dex. (Semideæ) Quia cum arboribus post longissimam ætatem interire dicuntur. (Et fauni) i. dii illi siluestres. (Bicornes) Vt ægipanes. (Attonuere) i. attonitas, & lymphaticas, hoc est furiosas secerunt. (Suo numine) i. diuinitate sua infusa. Et si quæras quomodo id scias. eã furiosæ quid agant. nescia, respondere. (Nam) Supple Comites, & satellites mei. (Referunt) i. narrant mihi omnia cum ille furor remisit se. (Sed amor conscius urit me tacitã) Id est celantem amorem, & non dicentem, quã sit causa furoris mei. (Fortican hunc fato) Reiciit cupiam in fatum quod tamen sacrilegum esse censet poetarum antiquissimum dicẽs in persona deorum apud Aul. Gel. lib. 6. cap. 1. Hei mihi qui damnant mortales numina cęli. Esse aiunt enim per nos mala cum tamen ipsis uecordi præterfatum sint mente dolores. Quia ergo non facis. sed nobis imputanda sunt peccata, adie. Num est forfitan quod uero generi suo fatale putat, exemplis comprobare possit, & facit inductione quadam, & ratione, quam Seru. asserit ad 6. Aeneid. dicens indicato à Sole adulterio Martis, & Veneris, Vulcanus minutissimis carenis cinxit lætulum, quibus Venus, & Martis ignoras implicari sunt, & cum ingenti turpitudine resoluti sub testimonio cunctorum deorum.

H V D.

Iuppiter (Europam, Agenoris Tyri regis filia formosissima cum in litore ma-

Iuppiter Europam (prima est ea gentis origo)
Dilexit, tauro dissimulante deum.

Pasyphæ

Pafyphaë mater decepto fubdita tauro
 Enixa eft utero crimen * onusque fuo.
 Perfidus Aegides ducentia fila fecutus
 Curua meæ fugit tecta fororis ope.
 En ego nunc , ne forte parum Minoia credar:
 In focias leges ultima gentis eo.
 Hoc quoq; fatale eft: placuit domus una duabus:
 Me tua forma capit: capta parente foror.
 Thefides, Thefeusque duas rapuere forores.
 Ponite de noftra bina trophæa domo.
 Tempore, quo nobis inita eft Cerealis Eleufis:
 Gnofia me uellem detinuiſſe thumus.
 Tûc mihi ꝑcipue; necnon tamen ante placebas;
 Acer in extremis offibus hæzit amor.
 Candida ueſtis erat : præcincti flore capilli:
 Flaua yerecundus tinxerat ora rubor.
 Quemq; uocant alia uultum, rigidûq; , trucèq;
 Pro rigido; Phædra iudice; fortis erat.
 Sint procul è nobis iuuenes, ut fœmina, compti:

ris, ubi armenta paſcebatur, ſpa
 ciaretur, Iuppiter eius amore ca
 peus, in taurum candidiſſimum,
 & placidiſſimum ſe conuertit,
 cuius illa pulchritudinem admi
 rata acceſſit proprius, quem eſt
 uidere placidiſſimum, auſa eſt
 etiam eius tergum inſcendere,
 at ille paulatim litere progref
 ſus, tandem mare intrauit, & eſt
 in Cretam detulit, ibique cum
 ea concubuit, ex qua genuit Mi
 no eſt, re autè uera Iupiter rex
 Cretæ captus amore Europe, cū
 eam aliter habere non poſſet, na
 ui, quæ ſignum, auri habebat, eſt
 abduxit, inde à poetis datus eſt
 locus fabule, quod à tauro ſit ab
 ducta. (Prima) Quia ex ea na
 tus eſt Minos pater meus. (Ori
 go) Principium gentis familiæ
 noſtræ. (Diſſimulante) Occul
 tante, quia in forma tauri Iupi
 ter latebat. (Paſyphaë) Non per
 æ, diphthongum, ſed per ac diui

onuf
 que fu
 um. Sic
 & infra
 in Can
 nace.
 Et poſi
 tum eſt
 uteri
 crimen
 onusq;
 mei.

ſas ſyllabas pronuntiandum eſt. Fuit autè Paſyphaë filia Solis, q Tauri turpi amore capta
 cum eo concubuit, ex quo genuit Minota urum, ut plenius in ſecunda epiſtola ſuper eum
 locum. Et tauri mixtaque ſerma uiti. (Decepto) Fraudator, quia facta lignea uacca, ſuppoſi
 ta eſt pellis uaccæ, quam magis taurus amabat, & illa incluſa in illa uacca lignea, quam De
 dalus fabricauerat Tauri coitum excepit. (Enixa eſt) .i. peperit. (Crimè, onusque) .i. onus
 criminoſum, & infame, endyadis eſt (Perfidus Aegides) Aliud exemplû ſux fororis Ariad
 nes, quæ Theſei amore capta ei modum dedit, quo Minota urum interficeret, & ex labyrin
 tho poſſet exire dato ei filio, quod ſecutus ueniret ad egreſſum labyrinthi, narrata eſt alibi
 ſuperius hæc fabula. (Aegides) Theſeus filius Aegæi. (Perfidus) Quia non ſeruauit fidem
 forori meæ datâ. (Fugit) Euitauit. (Tecta curua) Periphrasis eſt labyrinthi. erat. u. multis
 circuitibus factus. Vir. Ille dolos tecti ambagesque reſoluit. Cæca regens filo ueſtigia. Ope
 fororis, auxilio, quod ei, Dædalus idicauerat, qui ipſum labyrintho fabricauerat. (En ego)
 lungit ſe ſupradicis, quârum amorem fatalem eſſe dixit. (En) Ecce. (Vltima gentis) Quia
 omnes quem me antecceſſerunt ita fecerunt, quia Minos & Paſyphaë nō habebant aliam fi
 liam minorem natu, Phædra. (Socias) Mihi, & illis cōmunes. (Leges) conditions. (Ne for
 te parum credar Minoia) .i. ne ſi aliter eſſem, non putaret eſſe de gente Minois, quæ fataliter
 amor ſibiecta eſt. Minoia uel filia Minois uel de eius gente. (Hoc) .i. qd ſequitur. (Quo
 que) Sicut amor fuit fatalis. (Placuit) Ecce quod eſt fatale. Quia. (Vna domus) .i. tua (Dua
 bus) Ariadnæ forori meæ, & mihi. (Soror) Ariadnæ. (Capta) Amore uicta. (Parente) Tuo.
 (Theſides) Hippol. (Ponite) Erigite, & oſtentate. (Bina trophæa) Bina monumenta uictori
 ræ. (De domo noſtra) Ex qua duas rapuiſtis. tranſlatio ſumpta à militia nam trophæa di
 cuntur bellicæ uictoriæ monumenta à uerſis hoſtibus dicta, nam trepo, ſignificat uerto no
 ſtri ad dunt aspira. (Tempore) Commemorat tempus quo primum eſt capta anore Hipp
 dicit enim fuiſſe cum myſteria Cereris Eleuſinæ celebraretur, eſt autè Eleuſis, ſiue Eleuſis,
 nam utrunque dicitur, urbs Africæ. ita dicta ab euentu Cereris, nauis Eleuſis græce additū
 ſignificat. In ea ut ſer. Str. fuit Eleuſinæ Cereris templum, & phanum myſticum, quod Io
 ſinus apparuit. Diom. etiam ſcri. Cererem cum ampliffimis ſacrificiis cultam fuiſſet, tum
 Epiſt. Ouid. D Eleuſinæ

Eleusine mysticis, quæ antiquitate, castimoniaq; apud oēs homines sunt uulgata in hæc igitur sacris dicit Phædra se uidisse Hippol. & eius amore exarsisse, quo tēpore operat se iussit se in Creta, quia nō incidisset in tantas curas amoris Eleusis. (Cerealis) Cereris sacra uel in qua, Ceres colitur. (Inira) Incrata adira. (Vellem) Cupere. (Tellus gnosis). i. terra cretensis, in quam sum nata. (Detinuisse me) Habuisse me, quia non incidissem in tantas curas, tunc cum uidi te apud Eleusina. (Necnon) .i. etiam ante alio tempore. (Acer) Vehemens & inexpugnabilis. (Hæsit) Afixus est. (Extremis ossibus). i. in medullis, quæ sunt intra ossa, extrema aut non exteriora sed interiora hoc loco intelligamus. i. ultima, extrema aut ossa sic dicimus, sicut primum, & ultimum, primam enim terram dicimus uicinam littori, si ex mari nemiamus, ut Virg. 1. Aen. Primamque ueracē consistere terra, at si in mare eamus erit ultima sic intellige debet hic locus ut dicamus extrema ossa magis propinqua medullis, in quibus maxime dicitur esse amoris calor, Virg. est mollis flamma medullas ordo est, amor acer tunc præcipue hæsit in extremis ossibus, &c. reliqua dicta sunt per parenthesim. (Candida) Ostendit ea, quæ excitauerunt tantam flammam amoris. scilicet uultum Hippol. & natura lem quandam decorem. (Caudida) Aut quia Hippol. in signum integritatis, & pudicitie delectatur talis ueste, aut quia mos sacrarū fortasse talem exigeret habitum. (Præcineri) Ornati. (Flore) Floreis coronis. (Tinxerat) Pinxerat. (Flaua) Alba cum cubore, flauus enim color, ut ser. Aul. Gel. ex albo uiridi, & ruffo constat. unde appellamus flauus segetes cum sunt iam maturitati propinque, tunc enim habent talem colorem. (Verrecundus) Iuuenilis, & qualis ex uerecundia prouenire solet. (Quenque uocat) Quia Phædra non poterat negare in Hippol. esse quandam uultus seueritatem. ascribit eam uirtuti, & dicit non appellandum rigidum, aut truculentum uultum Hippo. ut alix mulieres dicunt, sed suo iudicio esse fortē. i. uirilem, nam fortitudo proprie est uirorum. (Pro rigido). i. loco rigidi. (Sint procul) Non placent, inquit, nobis isti muliebres ornatus in uiris. (Copti) Ornati.

A S C E N S I V S.

A S C. 2. (H O C) Dolens Venus omnem Solis stirpem infandis amoribus profecuta est. Unde Pasiphaë Soli filia, Minois cretensis regis uxor, Tauri more arsit, & arte Dædali inclusa in liguleam uaccam septam corio cum eo concubuit, hinc natus Minotaurus, qui labyrintho inclusus carnis humenis uexebatur. Hæc ille. Et reliqua ad principium sexti ad illud Dædalus, ut fama est &c. Phædra autem Pasiphaë filia altius orditur generis sui amores, ut in textu uidere est. qui satis pater superioribus commentariis. Sic tamen trunculus licet rarix militix quod Pasiphaë, & Phæton, non Pasiphaë, nec Phæton legendum est. (Perfidus Aegides) Theseus pater Hippol. quem perfidum dicit, quia se decepam, & sororem, asferit quinetiam ipsum Hip. & matrem eius, ut astruat illi fidem seruari non oportere. (Me tua forma capio) Non dicit se captam amore patris, ut inuicem in eius matrimonium uenisse significet. (Thelides) Thesei filius Hippol. Sed quomodo, rapuit quia aspernatur eam Nymphæ formositate, qua capta est, & coacta sequi inuicem. (Inira Eleusis). i. initiata sunt festa Cereris Eleusina. i. cum Athenis propter scilicet aleusina essemus. (Quenque uocant alix, &c.) Ordo est. Et sup. is uultus, quem uultum alix uocant. (Et rigidum & trucem) truculentum. (Erit fortia). i. præ se ferre fortitudinem & robur animi. (Phædra iudice). i. iudicante, aut iudicio Phædræ hoc est iudicio meo, nam ipsa de se, quasi de alia loquitur, hoc est licet uultus tuus uideatur alis forte trux, & immittis, quia non colitur, tamen est meo iudicio placidus, & index fortis animi. Notandum autem quia iudex, & index communis sunt generis. unde hic Phædra iudice dicitur.

H V B.

(Coli) Ornari. (Modico fine) Apparatu, & mensura moderata, & non nimia, ut mulieres, de quibus Terentius dum moluntur, dum comuntur annus est. Ideo in primo de arte, dixit. Forma uiros neglecta de-

Fine coli modico forma uirilis amat.
Te tuus iste rigor, positique sine arte capilli,
Et leuis egregio puluis in ore decet.
Sive ferocis equi luctantia colla * recuruas:
Exiguo flexos miror in orbe pedes.

* retor
ues.

Seu lentum ualido torques hastile lacertos:
 Ora ferox in se uersa lacertus habet.
 Siue tenes lato uenabula cornea ferro:
 Denique nostra iuuat lumina quidquid agis.
 Tu modo duritiam siluis deponere iugosis:
 Non sum materia digna perire tua.
 Quid iuuat incincta studia exercere Dianæ?
 Et Veneri numeros eripuisse suo?
 Quod caret alterna requie, durabile non est:
 Hæc reparat uires: fessaque membra leuat.
 Arcus, & arma tuæ tibi sint imitanda Dianæ:
 Si nunquam cesses tendere, mollis erit.
 Clarus erat Cephalus siluis: multaque per herbas
 Concederat illo percuriente feræ.
 Nec tamen Auroræ male se præbebat amandū:
 Ibat ad hunc sapiens à sene Diua uiro.
 Sæpe sub illicibus Venerem, Cinyraque creatum
 Sustinuit positos quælibet herba duos.
 Arsit & Oenides in Mœnalia Atalanta:
 Illa feræ spoliū pignus amoris habet.
 Nos quoque iam primū turba numeremur in ista,
 Si Venerem tollas: rustica silua tua est.
 Ipsa comes ueniam: nec me * salebrosa mouebūt

cer, & idem paulo post Hippo.
 Phædra nec erat bene comprus
 amauit (Te tuus) Dicit illum
 rigorem, quem aliz mulieres
 damnant in Hippol. dicere. (Ri-
 gor) Scueritas in aspectu, siue
 aliqua lasciuia. (Posita) Relicti.
 (Siue arte) Te quia ars etiam
 est in ordinandis capillis. (Le-
 uis) Tenuis puluis qui signifi-
 cat exercitium. (In ore) In facie.
 (Decet) i. te. (Siue) Discur-
 rit Phædra per uarios actus, &
 exercitia Hippol. quibus omni-
 bus dicit se delectari & primum
 arte equitandi. (Recuruas) Res-
 flexis. (Lucantia) Dura resi-
 stentia sereno. (Ferois) Fortis,
 (Miror) Laudo. & cum admira-
 tione aspicio. (Pedes) s. equi.
 (Flexos) Reuolutos. (In exiguo
 orbe) In exiguo spatio terre &
 circulo, nam hoc magnæ est ar-
 tis, equitandi. (Seu lentum)
 Aliud exercitium iuuenile in
 iaculando. (Torques) Iacis (Lē-
 tuni) Molle, non asperum tactu,
 liber quidam uetustus habet u-
 stum, pro lentum. (Lacertus) i.
 brachium tuum. (Ora) s. mea,

* Late-
 brosa.

quia aspicio quanta arte iaculeris. hæc enim iuuenum exercitia que sunt fortitudinis in-
 ditia, solent mulieres maxime capere, unda & Ouid. in 8. Met. dicit Scyllam filiam Nisi re-
 gis Megarensium non pulchritudine Minois, sed etiam talibus uirtutibus esse captam.
 (Venabula) Tela apta uenationi. (Lato ferro) Pro lati ferri, qualia solent esse uenatoria
 tela. (Cornea) Non à cornu animalis, sed à cornu arbore dura, ex qua fiunt uenabula opti-
 ma est deductum deriuatiuum. (Lumina) Oculos. (Tu modo), Quasi dicat hoc solum uel-
 lim, ut non sis durus. (Siluis iugosis), Id est in siluis montium, ubi soles plurimum uer-
 sari. (Tua materia) Tua causa. (Quid iuuat), Quasi dicat nihil. (Studia) Exercitia. (Dian-
 næ), i. uenationis cuius ut supra diximus dea est Diana. (Eripuisse) Imminuisse. (Suos)
 Sibi debitos. (Numeros) Cradus amoris qui dicuntur esse quinque, uisus, & auditus, con-
 tactus, & ofcula, factum. (Sed numeros) Id est affectus. Quod caret (Sententia est.) Alter-
 na Variata, & uicissim post labores sumpta. (Durabile non est) Non diu durat. (Hæc)
 Requies. (Reparat) Rescit. (Fessa) Fatigata, & debilita. Nova, in pristinum sta-
 tum reducit. (Arcus) Proponit ei exemplum notum. (Et arma quæquorū ephexege-
 sis, id est declaratio. nam & ponitur pro, id est arcus enim sunt arma Dianæ. (Mollis erit),
 Id est arcus, & per consequens inutilis. (Si nunquam cesses tendere), Id est si semper fue-
 rit tentus, & in usu & nunquam cesserit. (Clarus erat) Adducit Phædra exemplum quo-
 rundam, qui in simili uix studio uersari sunt, quo Hippolytus quos dicit à Hippo-
 lyto esse imitandos in amore, sicut in uenatione. (Cephalus) Atheniensis fuit fi-
 lius, ut quidam dicunt Aeoli, sed ut Strabo scribit libro decimo Deione filius fuit, à
 quo Dulychium in insula Cephalenia dicta est, is uxorem habuit Procin, Erichthei
 Athenensium regis filiam à qua ardentem amatus est, nec minus eam mutuo amo-

re profecutus uerum cum studiosus uenationis in Hymeto Atticæ regionis mōte ab auro
 ra. & uisus, & amatus fuisset, atque in amorem mutuum ab ea inuitatus, tādē ei assensus
 creditur, uerum cum eum suspectum haberet uxor de alieno amore exiuit, ut cum deprehē
 deret, & ille fatigatus uenationes peteret auram, a qua refrigerareret, creditur Procris esse
 nympham aliquam, quam ille amare cūmq; in fructibus occultata fe mouisset, credidit
 Cephalus esse feram, & immisso iaculo ineuitabili eam interemit, hæc fabula plenius scri
 bitur ab Ouid. lib. 7. Met. in fine. (Clarus) Notus studio uenationis. (Conciderant) Inter
 sectæ fuerant. (Illo) Cephalo. (Tamen). s. quamuis daret operam uenationi. (Male) Inuitū,
 imo libenter adhærebat eius amori. (Diua) Aurora. (Sapiens) Quæ, prouideret sibi amato
 rem pulchrum, & iuuenem. (A uiro sene). i. a Tithone marito suo sene. Virg. Tithoni cro
 ceum liquens, aurora cubile, fuit autem Tithonus Laomedontis filius, & Priami frater, qui
 ex aurora filium suscepit Memnona quæ supra in prima epistola in auxilium Troianorū
 uenisse diximus, is Tithonus longissimam uitā assecutus, postremo in Cicadam uersus tra
 ditur. (Sæpe) Aliud exemplum hominis etiam soliti uersari in siluis, quem nihilominus
 amori indulgisse dicit. (Cynaraque creatum) Douin dicit filium Cinyræ, & Myrrha eius
 filix in cæsto concubitu genitum, ut scribit Ouid. lib. 5. Met. Nā myrrha insano amore pa
 tris accensa, cū ob desperationē eius potiundi de suspensio suo cogitaret, a nutrice, q̄ eius
 gementis uocē audierat intellecta causa in spem adducta potiundi patris desinit a proposi
 to mortis, & tandem opera nutricis noctu sub prætextu alterius puellæ deducta ad partem
 cum eo concubuit, & Adonem concepit, uerū post aliquot noctes cū pater uoluisset uidere,
 quæ nam puella esset illato in cubiculum lumine, cognouit esse filiam suam, quā cū siccio
 ense insequeretur illa in siluis profugit. ubi deorum miseratione in arborem sui nominis
 conuersa est, quæ etiam lacrymans guttas emittit ex quibus gummi Myrrha est, Adonis
 autem puer sub cortice Creuerat, & tandem tempore maturo Lucina dea partus fauente in
 lucē edilas est, qui mox factus ad ulescens formosissimus a Venere nou minus amarus est,
 quā ipsa Myrrha patrē amauerat, hunc monuerat Venus ut uitaret feras a natura arma
 tas, quales sunt Leones. Vrsū, & apri, uerū cum ille cupiditate laudis oblitus monitorū Ve
 neris aprum insequeretur, ab eo intersectus est quem Venus multū fleuit, & eius sanguine
 in florē purpurē conuertit. (Positos). i. iacētes. (Illicibus) Sunt enim ilices arbores magnæ,
 & glandiferæ. i. Meleager. (Arsit) Amore incensus est. (Atalanta Mœnalina). i.
 Arcadica a Mœnalo monte Arcadiæ. Narrata est hæc fabula supra in epist. Briseidis super
 eum locum. Coniugis Oenides uersus in arma prece est. (Illa) Atalanta. (Spoliū) Caput,
 aut ut alii uolunt pellem. (Fera) Apri. (Pignus amoris) Quo comprobatus est amor Melea
 gri erga eam. (Nos) Ego & tu. (In ista turba) In numero istorum qui licet uenatione dele
 ctati sint, tamen ab amore non abhorruerunt. (Si tollas uenerem). i. amorem. (Silua). i. ue
 natio tua. (Est rustica) Nihil habet pulchri, aut iucundi. (Ipsa) Ego. (Late) Cauernosa, ubi
 sæpe latent fera. (Moueunt) Terrebut.

A S C E N S I V S.

A S C. FINE coli modico, hoc in sententiā transit. (Tu modo duritiæ) Docuit mulier calli
 da sibi placere, iuuenem, nunc suadet docere, ut & ipsa ei placeat, cum non sit pulchrū iuue
 ni sic uenationi incumbere, ut amicam aspernetur, idque docet exemplo aliorum uenato
 rum. (Si nunquam cesses tendere) Vnde est prouerbiū. Redditur inualidus nimium si tē
 ditur arcus. (Sapiens ibat) Id petulanter dictum, quasi si quæ saperet quantum ad Venere
 præfret seni iuuenis. (Creatum Cynariæ) Adonit dicit. Ipsa comes ueniam (Purgatio est
 abiecti taciti. Nam dicere posset Hip. esto amicam diligam non tamen continuo nouerā.
 Ad quod illa se præferendam cæteris argumentatur, cū sit parata obsequi & possit, quia uir
 abest, qui fidem seruare non debeat, quam neque ipsæ seruauit, neque ut sibi seruetur, me
 rit, ut exemplis plerū.

H V B. **O**bliquo dente) Aut quid ue
 re sit incuruus dens apri,
 aut quod obliquū ferat ictum.

Saxa, nec obliquo dente timendus aper.
 Aequora bina suis oppugnant fluctibus Istrumō;

Et tennis tellus audit utrunque mare.
 Hic tecum Troëzena colam, Pythia regna:
 Iam nunc & patria carior illa mea est.
 Tempore abstinerit; diu Neptunius Heros:
 Illum Pyriothoi detinet ora sui.
 Preposuit Theseus (nisi uos manifesta negamus)
 Pyriothou Phædra, Pyriothouque tibi:
 Nec sola hæc ad nos iniuria uenit ab illo:
 In magnis læsi rebus uterque fumus.
 Ossa mei fratris claua perfracta trinodi
 Sparfit humis; soror est præda relicta feris.
 Prima securigeras inter uirtute puellas,
 Te peperit, nati digna fauore parens.
 Si quaras, ubi sit: Theseus latus ense peregit:
 Nec mater tanto pignore tuta fuit.
 At nec nupta quidem, tædæque accepta iugali
 Cur: nisi ne caperes regna paterna nothus?
 Addidit & fratres ex me tibi; quos tamen omnes
 Non ego tollendi causa, sed ille fuit.

ter absit. (Tempore) In opportuno. (Diu) Per longum tempus. (Neptunius heros) Theseus Neptunii nepos, nam Aegæus filius Neptuni. (Ora). i. regio. (Sui) Amici, quem carum habet. (Preposuit) Adducit Theseum in odium Hippo. dicens eum plures facere Pyriothou, quam eum, & quam ipsam Phædræ. (Manifesta) Quæ apparent, & non indigent probatione. (Sola) Pergita amplificare odium Thesei. (Hæc solo iniuria). s. quod plus amer Pyriothou, quam nos. (Uterque) Ego, & tu. (In magnis læsi rebus). i. in rebus maioris momenti. (Ossa) Ecce commemorat prius iniurias in se a Theseo illatas. (Mei fratris) Minorauit. (Claua) Telum fuit, quo Theseus ad imitationem Herc. est usus. (Sparfit) Dilacerauit. (Soror) Ariadne. (Præda) Rapina, ut in eius epist. ad Theseum uidebimus. (Prima) Nunc narrat iniurias illatas Hippo. & ut iniuria uideatur maior proponit laudem eius matris, in qua accepit iniuriam. (Prima) Maxima excellentissima. (Inter puellas secuti genas) Inter Amazonas, quæ securi ero telo utebantur. (Parens) Hippoly. mater tua. (Digna fauore nati) Digna talis filium peperisse. (Vbi sit) Mater tua. (Peregit). i. transiit, & transiit. (Nec fuit tuta tanto pignore). i. nec propter te pater tuus habuit respectum eam interficienti. (Tanto pignore). i. tanto illo plerumque enim mariti cauent inferre iniuriam uxori. non propter ipsas, sed propter filios, quem quidem respectum dicere non habuit fuisse a Theseo. (At nec nupta quidem) Alia iniuria, quod non accepit uxorem legitimum Hipp. matræ Hipp. idque factum fuisse dicit a Theseo in odium Hipp. ut non legitime natus non posset succedere paternæ hereditati. (Cur) Si non est accepta) Tædæ iugalis. i. legitimo matrimonio, nam in nuptiis tædæ deferebant accensas. (Nothus) Non legitime natus, & scribe tur per th, nam sine aspiratione, uentum significat. (Addidit fratres tibi ex me). i. genuit & alios filios ex me, qui sunt fratres tibi. nam si amasset te non curasset ex alia muliere suscipere, ne te offenderet ex Phædra enim natus est Demophoon, ut supra diximus, & Antiochus. (Quos omnes) Filios patres tui, & tibi fratres. (Ego non fui causa tollendi) Excusat se, quia posset Hipp. dicere quere ergo aliuisti, si sciebas hoc esse mihi nociturum. dicit se non fuisse, sed Theseum, qui lucri. (Tollendi) Alendi, educandi. Terent. Quidquid peperisset, decreuerunt tollere. & Inueni. Tollere dulcem cogitat heredem.

H V B.

O Utinam Optat se fuisse mortuam in partu, si filii, quos ex Theseo genuit, sunt nocituri Hippol. (Viscera mea forent rupta) Fracta. (Nixu) Partu, nam niti parere significat, in quo significato frequentius utimur composito eniti, sunt: qui uolunt intelligere. (Viscera). i. filii, sed prior sensus uidetur ostendere maiorem amoris affectum. (I nunc) Responso. (Meriti) Ironice, q. d. imo. non meriti. (Reuerere) id est honorata, & caue, ne uioles, quia Hippol. posset dicere magnum esse nefas priuignum cum nouerca coire, ideo magna auctoritate refellit hanc obiectionem cum dicit hoc a Io

* Hęc duo carmina multis codicibus non leguntur.

O utinam nocitura tibi pulcherrime rerum. I.

In medio nixu uiscera rupta forent.

I nunc: & meriti lectum reuerere parentis:

Quem fugit: & factis abdicat ille suis.

Nec quia priuigno uidear editura nouerca:

Tenuerint animos nomina uana tuos,

I sta uetus pietas, & uo moritura futuro,

Rustica Saturuo regna tenente, fuit.

* Saturno periiit: perierunt & sua iura:

* Sub Ioue nunc mundus: iussa sequare Iouis

I upiter esse pium statuit, quodcunque iuuares:

Et fas omne facit fratre marita soror.

I lla coit firma generis iunctura catena:

Imposuit nodos cui Venus ipsa suos.

ue permitti. (Nomina uana) Priuigni, & nouerca, qui licet nomine ipso uideantur habere affinitatem, tamen non habent, ideo dixit uana, nullus effectus. (Nec terruerint). i. nec terreat. (Coitura) Commiscenda. (Priuigno) Nam priuignus dicitur, quasi prius genitus, hoc est antequam nouerca adducta sit, nouerca autem quasi nouam arcam, hoc est nouam uxorem dici, quidam uolunt, sunt autem nomina ad aliquid dicta, sicut pater & filius utriusque etiam priuigno opponitur, dicitur enim cui mater alicuius nupit post prioris mariti mortem. (Ista) Hoc pronomen ad contemptum refertur. (Vetus) Et ideo iam digne deponi. (Moritura) Quod deficiat. (Pietas) Religio, & reuerentia concubitus inter affines. (Aetuo futuro) Saeculo uenturo. (Fuit). i. seruata est. (Saturno) Qui regnauit in Italia primi temporis cum Iano. (Tenente regna rustica). i. regna, quae nullum habeant cultum, ut uiperat autem illa tempora, ut etiam uituperet mores, qui in eis seruabantur, & cauendum ne dicitur fuit rustica. (Esse pium). i. licere, & recte fieri. (Quodcunque iuuares). i. quidquid liberet. (Statuit) Iudicauit, uel legibus sanciuit. (Marita). i. nupta. (Fratre) Vel cum fratre, ut praeposito subaudiatur, uel fratre pro fratri, ut sit casus pro casu, ut apud Iuuen. Quae molle calenum porrectura uiro miscet sitiente rubetam, pro sitiente, licet hoc possit stare ablatius absolute positus. (Illa) Laudat uinculum necessitudinis amoris, & coitus, quod quidem dicit esse firmissimum. (Cathena) Vinculo. (Iunctura) Coniunctio generis, consanguinitatis, uel affinitatis, & est sensus illa coniunctio affinitatis, uel consanguinitatis, quae ueneris nodis est ligata, est ualde firma, & inseparabilis. (Cui) Iunctura generis. (Nodos). i. nexus. (Suos) Quibus ipsa solet omnia animalia inter se ligare.

A S C.

I N V N C, & meriti) Aperta ironia, quae sub forma praecipienda uim negandi habet, quasi dicat non esse uerendum adire lectum talis patris, praecipue cum ipse pater fugiat, & abdicet eum. At si Hippo. dicat solis se nominibus posse terreri, na satis est, quia pater est, cui contumeliam faciat, & nouerca per quam. Ad quod callida mulier docet consanguinitatis, & affinitatis nomina nihil facillae apud Priseos. Nam apud eos sororem duxit frater ut Iunonem Iupiter, licet simplex rusticitas tempore. Saturni pium putauit abstineri a lesto alieno, quod Iuuen. expresse docet in principio sextae Satyræ dicens. Crede pudicitiam Saturno rege moratani. In terris &c. Et paulo post. Viderunt primos argenta saecula moechos. Auctoritate igitur Iouis utuntur serè perditu moerales cum is, & primus, & summus adulter praedictur. Sed auctore Plin. lib. 2. Dicere inter duos connubia, aut adulteris proxime ad dementia accedit. (Suos nodos). i. nexus coniugales, nam crasto ligat. Venus legitime nubentes, uerum uult maiorem esse amorem uim inter consanguinitate, aut affinitate coniunctos.

Nec labor est celare; licet; pete munus ab illa,

Cognato poterit nomine culpa tegi.

Viderit amplexus aliquis: laudabimur ambo:

Dicam priuigno fida nouerca meo.

Non tibi per tenebras duri referenda mariti

Ianua: nec custos decipiendus erit.

Vt tenuit domus una duos: domus una tenebi:

Oscula aperta dabas: oscula aperta dabis.

Tutus eris mecum: laudemque mercede culpa:

Tu licet in lecto conspiciare meo:

Tolle moras tantum: propera aq; fœdera iunge:

Qui mihi nunc sauit, ac tibi parcat amor.

Non ego dedignor supplex, humilisque precari.

Heu, ubi nunc factus, altaque uerba iacent?

Et pugnare diu, nec me submittere culpa:

Certa sui certi si quid haberet amor.

Victa precor: genibus tuis regalia tendo

Brachia: Quid peccat: non uidet nullus amas.

tum ambo sint in eadem domo, non erit multum laborandum, ut habeat aditum ad concubium Phœdræ, quem admodum sepe laborant alii amantes. (Referenda) Aperienda. (Per tenebras). i. nocturno tempore, quod solet esse aptum amantibus. Tibullus. Hec mihi te ad ducit tenebris &c. (Duri) Inexorabilis, uel crudelis qui plus xquo seuit in adulteros deprehensus. Iuuen. & pœnas metuet quasque uelut exigere irati. & paulo post. Exigit autem interdum dolor. plus quam lex ulla dolori concessit. (Custos) Qui solet adhiberi ianue. Iuuen. Sed quis custodiet ipsos custodes? &c. (Vt tenuit) id est sicut alias mecum fuisi in eadem domo patris tui. ita nunc erimus, & nihil quid faciemus, erit suspectum. (Vt) Siue. (Vna). i. eadem. (Aperta) In conspectu omnium ex affectu caritatis. (Dabis aperta) Ex affectu amoris Venerei. (Culpa) mercede laudem) id est peccando laudaberis. (Licet) Quamuis. (Tantummodo). q. d. cum nihil sit, quod obest. (Properata) id est sine dilatione facta. (Fœdera) scilicet nostri coitus. (Sic parcat tibi) scilicet ut mihi. i. sciat tibi, ut mihi, uel sic ponatur adiuratiue, & deprecatiue, sicut diximus supra in eo loco. Sic omnes Petrus pater impleat annos &c. id est sic amor non te ledat, sed sit tibi mitis. (Ego) Que sum neptis Iouis, & solis, habet autem Emphasis hoc pronomen: ut apud Virg. Alit ego que diuum incedo regina (Heu ubi nunc factus). i. superbia, & elatio mei generis, q. d. amor omnia depressit. (Et pugnare) Ad excusationem suam hæc subdit. (Pugnare) Resistere. (Certa sui). i. deliberaui. (Sic quid certi) Correctio: Quia auor leuis est, & incoûtans. (Victa) .f. ab amore. (Genibus tuis) Hæc enim erant dicata misericordie: unde supplicantes, ut supra diximus ad pedes eorum, quibus supplicabant, iacebant, & genua amplectebantur. (Quid de ceat) Quid sibi sit honestum, quia multa facit contra dignitatem suam.

N E C labor est celare) Docuit religionem deorum non obstrare, docet nunc pudorem mundanum non posse officere, cum facile sit celatu, quandoquidem nemo sit habiturus suspitione de affinitate coniunctis, & una domo sociatis. Itaque omnino, que ille obicere possit, hæc facere docet. (Dicam priuigno fida nouerca) Quod ratum est. nã in Buc. dicitur. Est mihi nanque domi pater, est iniusta nouerca, & in Georgi. Hippomanes, quod sepe male legere nouerit. Est. n. uouerca patris, uxor, nõ mater, tñ Priuignus uero coniugis filius, sed nõ eius cui priuignus, est quasi ex priore genitus. (Laudemque mercede culpa) Quia, qd

A S C.

lasciue facies, pie fecisse putaberis, sed non uera est ea laus, quam deus, & conscia damnat. (Non ego dedignor) Docet se uero amore capi, quem ad humilitatem cōpelit, unde Aene. 4. Improbe amor, quid non mortalia pectora cogis. Ire iterum in lacrymas, iterum tentare precando. Cogitur, & supplex animos summittere amor. Genibus tuis, quia ut dicit Seru. ad illud Aeneid. 3. Et genua amplexus phyci genua misericordiae consecrata uolūt, ut au res memorix, frontem Genio, dexteram fidei. (Quid deceat, nō uidet ullus amans) Diuertiale est, inde cæcus amor dicitur.

EV B.

* Quid mihi & c. per interrogatio - nem, & forte melior.

Depudit. i. pudorem ibiecit, de enim hoc loco non augmentum significat, sed priuationem. Prologus, quā me discellit. (Sua signa) Translatio sumpta à militibus, qui fugientes relinquunt signa. s. uexilla, & hic est uerus sensus, nā quod reliquerit signa. i. ruborem & c. aut quod sit translatio à literis sigillatis non conuenit. (Falsè) i. mihi, quæ confessa sum tibi amorem meum. (Dona) Flecte translatio sumpta ab equis. (Quod mihi) Legitur etiam. Quid mihi, & melior est lectio, q. d. quid prodest nunc mihi nobilitas? quid mei maiores? nam nobilitas ab amore uincitur & ei cedit. (Quid mihi) s. est uel prodest. (Qui possidet æquora) Id est qui dominatur Crete, & multis insulis, quæ in mari sunt. (Quod ueniant) Ordo quid prodest mihi, quod fulmina ueniant. (Torta) Id est iacta participium est, nam torquere significat iacere. (Manu proauis) Id est Iouis, qui Iuppiter licet ex parte Minois cuius est pater, sit auus Phædræ, tamen ex parte matris Pasiphaës est proauus, nam Phæbus filius est Iouis. Pasiphaë uero mater Phædræ filia Phæbi. Iuppiter autem est, qui iacet fulmina, ut ipse apud Ouid. ego sum, qui fulmina mitto. (Quid sit) Snaudi, quid prodest, quod sit auus, scilicet Phæbus, qui & sol dicitur, (Vallatus) Circundatus. Tempora caput. Radius, quibus illustrat orbem terrarum ipse lib. 2. Met. At genitor circum caput omne micantes deposuit radius. (Ane) i. corru. (Purpureo) Aut pulchro, aut rubicundo, quia sol mane rubet. (Iacet) Prostrata est. (Priorum) i. supplicancium tibi & qui re amant, de se autem intelligit licet pluraliter loquatur. (Est mihi) Post reliqua, quibus conata est persuadere Hippolyto ad amorem sui, subdit etiam spē doris. (Crete) Nominariuus est casus, est autem insula, ubi Iuppiter dicitur esse nutritus. Virg. Crete Iouis magni medio iacet insula ponto. de Ioue autem à Seru. talis refertur fabula. Saturnus ab oraculo Thetidis comperit se posse à filio regno depelli, quod timens, nato ex Rhea filios deuorabat, quæ nati Iouis pulchritudine delectata nymphis clam commendauit in monte Crete Dictæo, ubi eum aluerunt apes, & adhibiti sunt Curetes, & Corybantes, qui tinnitu zris pueri uagitus audiri prohiberent, unde ipsi sunt matris deum ministri. (Seruiat Hippolyto) Id est sit sub potestate Hippolyti. (Feros) Puros. (Potuit) Argumentum à maiori ad minus. (Mater) s. mea Pasiphaë. Corrumperet in coitum suum impellere. (Truci) Fero. (Per Venerem) Adiurat Hipp. Quæ Venus est plurima mecum) i. tota est mecum, uel plurima pro plurimum, nomen pro aduerbio. (Sic) Adiuuatiuus particula. (Ames, quæ nūquā, possit fallere te) i. sic amor tuus sit certus, & potius uotis paritica. (Ames, quæ nūquā, possit fallere te) i. sic amor tuus sit certus, & potius uotis paritica, ut ea mulier, quæ amabis, nūquā fallat te. (Sic) Adiurat per alia, & est sensus, sic tibi faueat

Depudit: profugusq; pudor sua signa reliquit:
Da ueniam salta: duraq; cōda doma:
* Quid mihi sit genitor. q. possidet æquora, Minois
Quod ueniant proauis fulmina torta manu:
Quod sit auus radiis frontem uallatus acuris:
Purpureo tepidum qui mouet axe diem:
Nobilitas sub amore iacet: miseret priorum:
Et mihi si non uis parcere: parce Crete.
Est mihi dotalis tellus Iouis insula Crete:
Seruiat Hippolyto regia tota meo.
Flecte seros animos: potuit corrumperet taurum
Mater: et tauro sauior ipse truci?
Per Venerem parcas oro: quæ plurima mecum est:
Sic nunquam, quæ te spernere possit, ames.
Sic tibi feci: cæcis agilis Dea saltibus adsit:

Diana Dea uenationis, ut nō desint tibi feræ, quas possis interficere. (Dea) Diana. (Agilis) Velox quidem oportet esse uenatricem. (Adiit) Præfens sit & saueat. (Salcibus) Nentiorib., & câpis. (Secretis) Remotis non frequentatis. Talia enim loca solent nutrire multas feras.

QVOD mihi sit genitor &c.) Docet non pauca amoris subdita esse eum omnem generositatem suam illi submittat, & simul laudat se à genere, & prius ab amore. (Est mihi dotalis) Laudat se à dignitate, & fortunis. (Sic nunquam) Particula sic, ut diximus, apta est comprehensionibus. Omnia facilia sunt, quo circa paucis rem absoluius.

Siluaque perdendas præbeat alta feras:

Sic faucant Satyri, montanaque numina Panes:

* Et cadat aduersa cuspide fossus aper.

Sic tibi dent Nymphæ, quamuis odisse puellas

Diceris: arentem quæ leuet unda sitim.

Addimus his precibus lacrymas quoque; uerba precantis

Perlegis, & lacrymas finge uidere meas.

PERDENDAS) Interficiendas. (Sic) Alia adiuratio. (Satyri, & Panes) Diu siluestres, quæ ipse declarauit, cum dixit numina montane. (Fossus) Percussus. Teren. Noli me fodere. (Cuspide) i. hasta. tua. (Aduersa) Opposita. nam uenabula solent opponi apris in pectus, supraque se sæpe immittunt. (Cadat) (Moriatur. (Sic tibi) Hæc omnes admirationes conueniunt, nam, adiurat. Hippolytum perca, que se ut opæari à uenatore. (Sic tibi) Ordo. Nymphæ, scilicet quæ præfunt undis, & fontibus. (Dent) Tibi undam. (Quæ leuet) i. quæ minuatur. (Sicim arentem) i. quæ ex ariditate, & siccitate concipitur. (Quamuis Diceris, &c.) Hæc dicta sunt per parenthesisem, q. d. quamuis Nymphæ hoc mihi debent facere, quia diceris habere odio puellas; cum ipse sint puellæ. (Lacrymas quoque) Etiam lacrymas, cum ipse sole precas debent sufficere. (Finge) Puta. i. exi tua ita uidere me sentem, sicut legis uerba mea. Hippolytus, pro ut potest fabulatur, uirginitatis & Diana cultor, spreuit Phædræ turpem petitionem, qua ex re indignata salo illum apud patrem Theseum detuler, quod ei uim uoluisse inferre. Ille patrem Aegæum, ut se ulciferetur, rogauit, qui agitantis curi Hippolyto, Phocam immisit, qua equi tertiti eam disacerauerunt. Tunc Diana eius castitate commota, ab inferis eum ad uitam per Esculapium filium Apollinis, & Coronidæ reuocauit, Hippolytumque in Aricia nymphæ Egerie commendauit, & eum Virbium, quasi suis uirum iustit uocari quod Virg. 7. Aeneid. ostendit. Phædræ uero audita morte Hippolyti, alii gladio, alii laqueo uitam finisse dicunt. Quo exemplo deterreantur mulieres omnes ab illicito detestabili quæ amoris uel idem, uel etiam miserabilior finis ea sequatur.

QVAMVIS adisse puellas) Muliebri genus inuisum fuit Hippolyto, quod apud Euripide desestatur, eius rei meminit & Plutarchus.

IN V. EPISTOLAM, ARG. HV BETINI.

QVIPURA de Paride uelut uidere: repetat argumentum primæ epistolæ. hic satis est dicere, quæ ad hunc locum pertinent. cum Paris in suis Phrygiæ apud pastorem, sive argumentis: inini (ut supra diximus) uineret: conuicio Oenones usus est: quæ Nympha erat illorum locorum, cui Paris conuicij fidem promiserat. Sed postquam iudicium de pulchritudine trium deorum uisit, & Venere in duabus præposuit: ut Helenam sibi ob precium iudicij promissum pareret, Lacedæmons accessit. Cumq; iam facta esset: quod eam secum adduxisset. Quid: ne etiam hoc uideret: dolens se priorem conuicem à Paride relictam esse: quæ ei semper fida fuisse: hanc epistolam ad Paridem scripsit. in qua fidem sui amoris erga eam commemorat, & promissu Paridis sibi facta, & conuicium, quod se relicta à adultera n accepit: nulli uirg: adducere eam Paridi in odium, & contempnum commemorans eius impudicissimam, & fraudem factam. Memcio eius priori marito, & contra dicit Oenone quam constans, & fidelis semper fuerit ipsi Paridis: cum tamen habuerit multos amatores, à quibus fuerat sollicitus.

PERLEGIS:

*Multi
hęc duo
carmi-
nā ascri-
ptitia
dicunt.

Erlegis? In-
terrogati-
ue pronun-
ciandū est.
(Noua con-
iux) Hele-
na, quā nu-
per duxi-

sti. (Prohibet) Verat te legere
epistolam meam. (Perlege) Hori-
cetiue ponitur, non imperatiue.
(Facta) scripta. (Mycenea) Mene-
lai, qui fuit ex Mycenis, q.d. non
est scripta manu alicuius tui ho-
stis, nā Menelaus propter rap-
tam coniugem suam debuerat scribere
te literas, quas Paris non libeter
legeret. Pegasus, ut & dictionum,
& locorum quorundam Græcorum
ratio omnino me non sugi-
at efficit Ios. Phacent. alias fra-
tris Carmelitani nunc monachi
singularis in beneuolentia, & stu-
dium, qui hospitio, domoq; mea
supra annum usus, nō minus mo-
ribus & religione, quam utrius-
que lingue doctrine mihi probā-
dus uisus est, is per tempus, quo
una sumus, quantum per occu-
pationes meas licuit, mihi non-
nulla græce interpretatus est, nō
nulla etiam extra lectionem ostē-
dit. Inter quæ apud Apollonium
1. Argon. uersum mōstrauit, quo
est Pegasus nomen esse fontis, di-
cit enim. i. statim hic fontem per-
uenit, quam uocant Πηγῆς, uult
igitur ipse ab Oenone Pegasia
appellari, est etiam pega, ut scri-
bit Plin. lib. 4. oppidum Bæotice,
uerum quā Musas Pegasidas ap-
pellamus à Pegasæo equo alato
uato ex sanguine Medusæ, uel à
froute ab eodem equo facto, quia

Græci fons pigi, pege dicitur, & ipse Musæ Nymphæ dicitur, nō erit fortasse inconueniēs
Oenonen appellatā Pegasida, quasi Nymphā nō tū à pege proprio nomine fontis, q̄ à page
appellatiuo, hoc est à fonte, nā & ipsa se Nympham iussit testatur, cū dicit Edita de magno
flumine Nymphæ sui, ergo. (Pegasis). i. Nymphæ. (Celeberrima) Notissime. (Lesa) Quæ ac-
cepi iniuriam a te. (Meo) Qui es meus coniux. (Si finis). i. si pateris me queri. i. si nō remo-
ues causam querelæ. (Quod crimen). q.d. nullum. (Leniter) sententia est, & est sensus, serē-
dū est x quo aio, qd qd accidit hoi mereti, at illud dolēter ferē, qd pter meritū euenit. (Pa-
uare) Pronūtiat aliq, secūda psona pro tertia. (Ex merito). i. p merito & iuste. (Ferendū)

OENONE PARIDI.

EPISTOLA V.

*Nympha suo Paridi, quamuis suus esse recusat,
Mittit ab Idæis uerba legenda iugis.

ERLEGIS) an coniux prohi-
ber nona? perlege: non est
Ista Mycenæa littera facta
manu.

Pegasus Oenone Phrygiis cele-
berrima filius

Lasa quæror de te (si finis ipse) meo.

Quis deus opposuit nostris sua numina uotis?

Ne tua permaneam; quod mihi crimen obest?
Leniter, ex merito quidquid patiare, ferendū est.

Quæ uenit indigne pœna, dolenda uenit.

Nondum tantus eras: cum te contenta marito
Edita de magno flumine nympha fui.

Qui nunc Priamides (ablit reuerentia uero?)

Seruus eras: seruo nubere nympha iuri.

Sæpe greges inter requieuiimus albore tecti:

Mixteque cum solius præbuit herba torum.

Sæpe super stramen, scenoque iacentibus alto,

Depressa est humili cana pruina casa.

Quis tibi monstrabar saltus uenatibus aptos?

Et, tegerer catulos qua fera rupe suos?

Retia sæpe comes maculis distincta tetendi:

Sæpe citos egi per iuga summa canes.

Incisa seruant a te mea nomina fagi:

Et legor Oenone falce notata tua.

Et quantum trunci, tātum mea nomina crescūt:

Crescite: & in titulos surgite rite meos.

Populus est (memini) fluminali consita ripa:

Est id qua nostri littera scripta memor.

Tolerandum patientiam (Leniter). i. m. illiter, & quo animo. (Dolenda). i. eā dolore ferenda. (Nondum) Narrat sicut in Parim beneuolentiam, & sua in eum merita. (Tantus) Tam magnus, quia tunc eras in numero pastorum, nō in numero procerum, sicut nūc es. (Nympha). Logo. (Edira) Genira. (De magno flumine) Alii dicunt fuisse filiam Xachi, alii Cebreni fluiui, quia quidem in p̄p̄tē Gecei eam Cebrenida appellat. ego qui certum affirmat Cebrenum fluiuium esse Phrygię, nondum memini me legere. Sed Cebreniam, siue Cebreniam regionem esse Phrygię. Scr. scr. lib. 13. ibi quę dicit Alexandri, siue Paridis, & Oenones sepulturam ostendit quā dicitur Alexan. tri uxorem fuisse priusquam Helenā raperet. (Seruus eras) Erat famulus. (Qui nunc Priamides) .i. qui nunc diceris filius Priami. (Ab sit &c.) Per parenthēsim hęc dicta sunt. (Reuerētia absit uero). i. respectus nō habetur, uerita ti dicendz. (Tuli) Passa sium. (Nubere) Fieri uxor, nam ad mulieres solum pertinet nisi in opprobrium referatur, ut apud Iuuen. Nubis amicus. Mar. Barbarus rigido nuptis Afris tū Afro. Idem: Nō tēdō fronti credere nuptis heri. (Sape greges) Commemorat consuetudinē, quę sibi fuit cum Paride. (Arborē rectē). s. sub umbra arboris. (Præbuit totū). i. fuit nobis pro toto. (Cana) Alba epitheton priuax. (Humili) Non alta. (Stramen) A sternendo dicitur, quiddid pōt subtersterni, ut Paleæ & similia. (Venatibus). i. uenationibus, uel uenantibus. i. uenatoribus. (Tibi) Qui etas impericus locorum. (Catulos) Filios, nam ut quārū dā domesticōrū animalū, & quorundā uolucrum filios dicimus pullos, ut pullum equi, pullum asini, pullum aquilę, pullum hirundinis, &c. si quorundam ferarū filios catulos dicimus, ut catulos leonum, catulos luporum, catulos urforum, &c. (Tegeter) Occularet, & tutas haberet. (Comes). s. tua. i. quę tecū ueniebam. (Distincta maculas). i. plena nodis. (Egi) Impuli instigauī (Per iuga) Per montes. (Incise à te). i. inscripse. (Notata) Scripta. (Legor) In phagis, & aliis arboribus. (Populus) Arbor, quā aquis gaudet. Virg. Populus in fluminis, Abies in montibus altis. (Constita) Posita, plantata, inde ager cōstitus dicitur, qui arboribus abundat. (Memor nōstri) Quę mei memoriam seruat, propter scripturam tuā. (Tantum mea nomina crescunt) Quia quanto maiores arbores sunt, tanto magis apparēt nōtę & literę mei nominis. (Crescite) Apollrophat ad arbores ipsas. (Et surgite) Erigimini. (Recta) Pro recte, nomen pro aduerbio, ut ranca sonans annis. i. rauce. (In titulos meos) Id est commemoratorem mei nominis.

PEGASIS) Nympha Nais. i. annis Cebreni filia, atque eo pacto se distinguit ab eiusdem nominis alii: Oenone, N. fuit etiam Budioni filia, à qua Aegma in insula appellata Oenone prius est, ut auctumat Pythoneus Aegmetarum primo. Oenocium prætere celebrat Euripides, in Iphigenia Aeaco patre uatam (Meo) Viro. Nam priusquam Paris Helenam raperet Oenone Paridi nupsit, ex coque Corythum peperit, ut est apud Lycophonem. (Magno flumine) Cebreni. Interpretes Lycophronis. *ὄζαν τρυφῆ τῆς κερβίρας ἢ ὄζαν*. i. Oenona filia fuit Cebreni, uel Oenei. (Absit reuerentia uero) Secedat, inquit, personę respectus, & omnis pudor, ubi quid ex fide narratur. (Seruus) Pastor, antiquo Romano ex more, secundum quem loquitur Ouidius omnes pastores fuisse seruos, ex Strabone dū de brutis agit: Salustioque & Luitio constat. (Deprensa) Corrige defensa, & uicata sub humili casa. Sed hęc in Claudianum copiosis. Itaque ne Iouis (ut aiunt) Corinthus, inculcare super sedebat.

PERLEGIS &c.) Nonnulli lib. habent hos uersiculos in capite. Nympha suo Paridi quamuis suus esse recusat, Mittit ab Ideis uerba legenda iugis: Quos quidem reor à grammaticis editos, maior enim multo uis est ex abrupto inchoasse ut fideles libros. (Perlegis) an coniu prohibet noua? (Mycenæa manu.) Agamemnonis, aut potius Menelai, cuius coniugem rapuisti. (Pegasis). Id est fontium Dea, seu Nympha, & quia Mux fontibus præfunt: Nymphęque sunt, etiam Pegasides dici solent. (Leniter), Id est leni. hoc est tranquillo, & modesto animo. Et transe uterque uersos in prouerbium. (De magno flamine.) Scilicet Xancho. (Qui nunc Priamides.) Supple es. (Absit reuerentia uero.) Id est ne contemnatur, quia ueritas odium parit. (Tuli). Id est sustinui, passa sum, dignata sum. (Quis tibi monstrabat) Docet se quoque magistrā eius, qua pollet artis, fuisse. (Fagi incise) Sic in Buc. Immo hęc in uiridi nuper, quę cortice fagi Carmina descripti &c.

IIV B.

Popule) Apostropham facit ad quandam populum arborem, in qua dicit adhuc remanere promissionem Paris ad ipsam Oenonem. (Constituta) Po sita. (Margine) Extremitate. (Rugoso) Aspero, siue contracto, & pleno rugis, quales solent esse cortices arborum. (Cum Paris) Hoc est carmen, quod in testificatione sui perpetui amoris in Oenonem Paris scripserat, cuius sensus erat. Tunc aquam fluvii Xanthi reuersuram ad fontem suum cum Paris posset uiuere Oenone a se derelicta, q. d. quod sicut impossibile est quod aqua Xanthi unquam reuertatur ad fontem, ita erit impossibile quod ego Paris possim sine Oenone

uiuere. (Spirare) Viuere. (Versa) A cursu suo mutata (Xante) Vertit Oenone sermonem ad Xanthum dicens, ut redeat quandoquidem Paris potuit eam deserere. (Lymphæ) Aquæ. (Sustinet) Paritur, & potest. (Illa dies) Narrat originem suorum malorum, que incepit, quando tres Deæ supposuerunt se iudicio Paris. (Fatum) Infortunium. (Hyems) Tempestas tractum à mari (Cœpit) Incipit. (Ab illa) s. d. die, qua Venus &c. (Decentior armis sumptis) i. e. esset honestior armis sumptis, quam depositis uestibus. (In arbitrium) In iudicium tuum de pomo, de quo diximus in argumento primæ epistolæ. (Attoniti) Terrificati. (Mieure) Tremere, ut in prima epistola, usque metus mieure sinus. (Gelidos tremor) Qui facit gelidos. Virg. Exemplo Aeneæ soluuntur fulgore membra. (Vt) Postquam. (Narrasti mihi) Dixisti mihi tres Deas ad iudicium tuum uenisse. (Confului) Interrogaui. (Anus) Quæ plerumque interpretatur talia. (Et senes longæ uos) i. longæ ætatis. (Ne quæ enim terrebar modice) i. multum terrebar, est. n. liptote, & per parenthesis legendum est. (Constitit) Per illos apparuit, & iudicatum est. (Esse nefas) Esse malum. (Cæsa abies) Breuis narratio apparatus Paris ad capiendam Helenam. (Abies) Arbor modo tanta apte nauibus adificandis. (Cæsa) Incisa. (Est) (Trabes) Ligna.

P A R . A N V S, & longæ uos senes) Sagos intelligit & coniectores, ex quo genere fuisse Pytheum Pelopis Tethron patrem diximus ex Plutarcho. (Constitit) Vno ore prædixerit. **A B C .** I L L A dies &c.) Ordo est. Illa dies, qua Venus, & Iuno, & Minerva nuda deciderunt. pulchrior supple futura. (Sumptis armis) i. si sumpsisset arma. (Venit in tuum arbitrium) s. quælibet earum. (Duxit) i. attulit. (Mihi miseræ fatum) i. fatale exitum. (Et hyems) i. tēpeltas incerta. (Amoris pessima) s. in me. (Cœdit mutari ab illa) i. post illam dictum. (Postquam) s. Veneri pulcherrimam puellam pollicenti data est à Paride sententia. Nota est fabula, cum enim eēt Thetidis cum Peleo nuptias omnes Deæque præter Martem, & Bellonam inuicem essent, id regerentes exclusi, Mercurium dimiserunt cum aureo malo, seu pomo, in quo scriptum erat detur pulcherrimæ, quod proiectum inter summas Deas. Palladem, Lunonem, & Venere, cum singulis sibi uendicare uellent; relatam est ad Paridem, qui pro Venere iudicauit, mercede pulcherrimæ puellæ illectus cum Minerva sapientiam, & in bello uictoriam, & Iuno regem, & gloriam pollicentur. Diserte, & graphicè dicit sempiternæ decentior armis, quia Veneri nuditas, Mineræ armatura competit, ad quod alludit Aufonius nosser, ut fere legitur sic. Armatam Venere, uidit Tritonia Pallas: Nunc certemus, ait iudice, uel Parida. Tum Venus, armatam quid me male sana lacefis: Quæ quotè uici tempore, nudâ fui.

Cæcula

Cærulea ceratas accepit unda rates.
 Flesti discedens: hoc saltem parce negare:
 Præterito magis est iste pudendus amor.
 Et flesti: & * madidos uidisti flentis ocellos:
 Miscuimus lacrymas mœstus uterque suas.
 Non sic appositis uincitur uitibus ulmus:
 Vt tua sunt collo brachia * nexa meo.
 Ah quoties, cum te uento querere teneri:
 Riferunt comites: ille secundus erat.
 Oscula dimissæ quoties repetita dedisti:
 Quàm uix sustinuet dicere lingua, uale.
 Aura leuis rigido pendentia lintea malo
 Suscitata: & remis eruta canet aqua.
 Prosequor infelix oculis abeuntia uela:
 Quâ licet: & lacrymis humet arena meis.
 Vtque celer uenias, uirides Nereidas oro,
 Scilicet ut uenias in mea damna celer.
 Votis ergo meis alii rediture redisti:
 Hei mihi pro dira pellice blanda fui.

C A Erula) Coloris cærulei, H V B.
 est autem caruleus color in
 ter uiridem & nigrum, & eius-
 modi solet esse color maris. (Ce-
 ratas) Cera, uel pice illitas. (Par-
 ce) Abittine & noli negare hoc
 te fleuisse, cum à me discederes,
 (Iste amor) i. Helenæ. (Est magis
 pudendus præterito). i. turpior
 tibi, quam meus. i. magis debe-
 ret te pudere amare Helenam,
 quam confiteri amasse me, quia
 amor meus erat licitus, & hone-
 stus. (Iste amor) Adulteræ, quæ
 uirum reliquit, & liberos, ut ex-
 ternum sequeretur. (Et flesti &
 nostros, q. d. uterque fleuimus,
 (Nostros ocellos flentis). i. oculo-
 los mei flentis, est enim flentia
 genitiuus casus, quia habet ul-
 mam breuem, non autem est ac-
 cusatiuus pluralis, ut quidam
 falso existimant, nam tales accu-
 sariui plurales in is desinentes
 semper habentis finale longam.

(Suas) Proprias, ut quisque suos patimur manes. (Non sic) Comparatio amplexus Pa-
 ridis. (Ulmus) Arbor nitibus apta, presertim in Italia. Virg. Ulmisque adiungere uites.
 (Uincitur) Legatur. (Vitibus appositis). i. adhærentibus, tanquam maritis suis. (Vt) Sicur.
 (Nexa) Implicata (Ah quoties) Dicit tantum fuisse aute Paridis erga se amorem, ut cum ef-
 fer discessurus, quæ reretur uentum esse aduersum, cum tamen reuera esset secundus, sed
 pigebat cum discedere, (Teneri) Impediri. (Riferunt) Quid uidebunt non esse uerum,
 quod querebaris, sed te hoc facere, quia pigebat te à me discedere. (Ille) Ventis. (Secundus)
 Felix. (Quoties, q. d. sæpissime (Repetita) Renouata, quia cum me dimisisses, sæpe reuera
 batis, ut me osculareris. (Quàm uix). i. quàm difficile. (Sustinuit) Potuit. (Aura) Exponit
 processum discelsus Paridis. (Malo) Arbore nauis, declinatæ hic malus. (Suscitata) Monet.
 Eruta (Commota). Canet (Spumescit). Prosequor oculis (i. prospicio. (Quâ licet). i. quate-
 nus licet. i. quantum possum. (Humet) Madefit. (Vtque celer). i. precor, facio uota pro ce-
 leri reditu tuo. (Nereidas) Nymphas maris Nerei filias. (Scilicet) Certe, & est quasi irrisio
 sui ipsius, quæ in damnum suum reditum Paridis optauerit. (Rediture) Qui eras reditu-
 rus. (Alii) Ad utilitatem alterius. f. Helenæ. (Hei mihi) Dolat, quod precata sit ad utilita-
 tem alterius. (Blanda) Supplex. (Pro dira pellice). i. in utilitatem pellicis, quæ mihi no-
 cet. (Pellice). f. mea. i. Helena, pellex autem dicitur respectu mulieris, & non uiri, ut Cali-
 sto fuit pellex Iunonis, & non Iouis, est autem pellex, ut Massurius Iurifonsulus scri-
 psit, quæ cum uxor non fit, cum aliquo tamen uiuit. ut uxor, quam nunc uero nomine ami-
 cam, & concubinam appellant. C. Flac. scribit. ff. de uerb. signi. eam pellicem nunc uulgo uo-
 cari, quæ cum eo, qui uxorem habeat, corpus miscet, quosdam eam uocare, quæ uxor loco
 sine nuptiis in domo sit Græci Pallacem uocant, unde non bene sentiunt, qui à pelliciendo
 dictam uolunt. Nam & Nonius à græco uocabulo significantiam trahere testatur. Festus
 dicit non solum mulieres alienis uiris succumbentes, sed etiam mares pellicis dici apud
 antiquos pellicem dictam, quæ uxorem habenti, nubebat, cui generi mulierum à Numa
 Pomp. etiam pœna constituta erat hac lege. Pellex aram Iunonis ne tangito, si tanget Iu-
 noni trinitus demissis agnam fœminam cædito.

P A R .
A S C .

ISTE amor) Adulteræ, quæ uirum reliquit, & liberos, ut externum sequeretur.
VINCITVR) A quartæ coniugatione media longa. i. circumligat. (Querere) Sic leg. est, ut fit qui uenit à querere, cuius secunda est psona querere, uel querere penulti ma longa, reliquis breuibus. (Ille secundus erat) Hoc est uentus, de quo querebaris, erat se cundus, & ita conueniens navigationi. unde comites scientes te irretitum amore riserunt. (Votis) Ergo tu rediture. i. qui debebas redire meis uotis. i. ad uota mea, redisti alii. f. Hele næ. extra carmen diceret, alius rediturus redisti, &c.

H V B .

Aspicit) Describit locum, un de primum uidit Paridem reuertentem à Græcia cum He lena. (Moles) Altitudo, magni tudo. (Natiua) Naturalis, non autem arte facta, (Aspicit) Dat sensum rei inanimatæ, nõ enim ipsa aspicit, sed, qui in ea sit, aspi cere potest. (Immensum) Quasi quod sit sine mensura. (Profun dum) Mare, alias pro cælo poni tur. (Mons fuit) .f. illa moles. (Resistit) Opponitur & eas fran git. (Hinc) Ex illa mole. (Prima) Nõ prima uela, sed ego pri ma. i. ante alios, affectus. n. facit, ut plerunq; primi sentiamus, quod alii etiam possunt cogno scere. Quid. de Pyramo & Tyf be: Quid non sentit amor? Pri mis uidit is amantes: Et uocis fecistis iter. (Fuit impetus) Vehemens uoluntas. Ire per flu atus, ut tibi obuiam irem. (Dum moror) Dum expecto. (In summa prora) .i. in summa par te proræ. (Purpura) Vestis purpurea, qui habitus erat multebri. (Tuus cultus) .i. quem tu soleres gestare. aut qui tibi conueniret. (Propior) Propinquior. f. nauis. (Cita aura) .i. uo lueri uento. (Genas) .i. uultum, partem enim pro toto posuit, nam gestes teste Festo, alii palpebras dicitur, alii eas partes, quæ sub oculis sunt, alii ear partes in quibus barbâ primum oritur. (Corde) .f. meo. (Id) .i. uidisset faciem muliebrem. (Non satis fuerat) Ad dolorem meum. (Quid enim) Parenthesis est. (Hærebat tuo gremio) Sedebat in sinu tuo, & hoc erat mihi acerbius. (Tunc) Cum uidi amicum esse in gremio tuo. (Rupi) Dilaniati. (Sinus) Velle. (Ilanxi) Percussit. (Secui) Incidit, & lacerauit. (Vngue rigente) .i. unguibus duris. (Impleui) .i. exclamati uita uoce. (Idem) Moutem, de quo Virg. iamque iugis sum mæ surgebat: Lucifer Idæ. (Sacræ) .f. Cybele. (Illuc) In Idam. (Has lacrymas) Quas fundo præ dolorem (in mea saxa) id est saxa montis Idæ, in quibus soleo habitare. (Sic Helenæ) Imprecatur nunc Oenone similem infelicitatem Helenæ, ut quemadmodum priuauit Oe nonem marito, sic ipsa remaneat priuata suo. (Helenæ) Nominatiuus est græcus. (Sic) Sic ego. n. d. o.

P A R .

M O N S fuit) Hoc ex eorum sententia, qui putant elementorum mutua uicissitudine .f. dum aliud in aliud transit, rerum faciem mutari, mareque nunc esse, quod antea fuit ter ra & e contrario. lege Meteora Arist. & Senecæ questiones naturales, hoc expressum in epi sola Ariadnæ. Mõs fuit appareret fructus in uertice rari Nunc scopulus pædet adefus aq. s.

A S C .

T E R R A S' Q V E cita) Coniuge, cita aura, non cita ratis, ut quæritas indicæ. (Sic He lena doleat) Vtitur nunc imprecatiua particula sic quia oppositorum sæpe effectuum una sunt arma.

Aspicit immensum moles natiua profundum:
Mons fuit: æquoreis illa resistit aquis.

* Hinc ego prima tuæ prospexi uela caiinæ:
Et mihi per fluctus impetus ire fuit.

Dû moror in summa fultit mihi purpura prora:
Pertimui: cultus non erat ille tuus.

Fit propior: terra squæ cita ratis attingit aura:
Femineas uidi corde tremente genas.

Nã satis id fuerat (quid enim furiosa morabar?)
Hærebat gremio turpis amica tuo.

Tunc * fleui, rupique sinus. & pectora planxi:
Et se cui madidas ungue rigente genas:

Impleuique sacram querulus ululatus Idam:
Illuc has lacrymas in mea saxa tuli.

Sic Helenæ doleat: deserta que coninge ploret:

Quæque prior nobis intulit, illa ferat.
 Nunc tecum ueniūt, quæ te per aperta sequūtur,
 Æquora: legitimos destituuntq; uiros.
 At cum pauper eras: armenta que pastor agebas:
 Nulla, nisi Oenone, pauperis uxor erat.
 Non ego miror opes nec me tua regis tangit:
 Nec de tot Priami dicar ut una nurus,
 Nō tamē ut Priamus nymphæ focer esse recuset:
 Aut Hecubæ fuerim dissimulanda nurus.
 Digna que sum: & cupio fieri matrona potentis:
 Sūt mihi, quas possunt sceptrâ de cæte, manus.
 Nec me, faginea quod tecum fronde iacēbam,
 Despicere: purpureo sum magis apta toro.
 Denique tuus amor meus est: tibi nulla parātur
 Bella: nec ultrices aduehit unda rates.
 Tyndaris infestis fugitiua reposcitur armis:
 Hæc uenit in thalamos dote superba tuos.

Quæque) Dux sunt dictiones: (Quæ).i. & ipsa. (Ferat).i. patiarur ea. (Quæ intulit nobis).i. similem iniuriam, quam nobis intulit. (Nunc tecum) Conatur inducere in odium Helenam Paridi commemorans eius impudicitiam. (Veniant) Inuidiose, & ad contumeliam usa est plurali pro singulari, sic Terent. potius quam perperâ meretricum contumelias. (Legitimos uiros).i. isto matrimonio sibi iunctos, quos non relinquunt, nisi impudicissimæ mulieres. (Iuuen. Nupta senatori comitata est Hippia ludum &c. (At cum), q.d. nō sequuntur te, sed fortunam tuā, ego autem secuta sum ui. (Agebas) Ducebas, & bene nam proprie dicuntur agi pecora. Virg.

En ipse capellas procinus æger

ago. Et idem: Et potum pastas age Tityre. & inter agendum. Occurrere capro, cornu ferit ille, caueto. (Non ego miror) Occurrit obiectioni. (Miror).i. suspicio, & cupio. i. non habeo respectum tuarum opum, & tuæ magnæ potentie. (Tangit) Mouet. (De tor). f. nubibus, erant enim plurimæ. Virg. Æneid. Vidi Hecubam, centumque nurus. Idem: Quinquaginta ille thalami spes tanta nepotum Procubere, siue enim singulas uxores habebant filii Priami, siue plures secundum morem barbarorum plurimas iuisse, necesse est, plurimi enim filii dicuntur filii Priami. (Non tamen). f. est. (Vt).i. quod recuset, spernet & dedignetur. (Nymphæ). f. mei. (Dissimulanda) Tacenda occulta. i. quod Hecubam debeat pudere, dicere me esse nurus suam. (Digna que sum).i. & mereor. (Matrona).i. uxor, nam, ut uoluit A. Gel. Matrona proprie dicitur, quæ cum uiro in matrimonium conuenit, licet aliter eam definiat Nonius. (Potentis). f. tui. (Dicere).i. sunt mihi aptæ manus ad ferendū sceptrum honeste, licet in siluis habitauerim, & ideo dicit nec me &c. (Faginea fronde) Aut sub arbore fagi, aut quia ex frondibus arborum fiebant plerunque lori, & præcipue ab his, qui habitabant siluas. Iuuen. Siluestrem montana torum cum sternebat uxor Frondibus, & culmo &c. (Purpureo toro).i. regio & purpurea ornato, quales sunt tori potentum uirorum (Denique) suadet hætenus a patre honesti, nūc uero, & à tuto, & ab honesto simul arguit se esse retinendam, & Helenam reiciendam. (Tutus) Sine periculo. (Ultrices) Quales pro Helena repetenda parantur. (Tyndaris) Helena filia putatiua Tyndarei, nam ut reuera filia Iouis fuisse dicitur. (Infestis) Inimicissimis (Reposcitur) A marito, & à tora Gregia. (Hæc dote) Derisive, q.d. pro dote àfert tibi bellum. (Superba) Quia uidet bellum propter se moueri.

A S C E N S I V S.

DESERTA QVE coniuge).i. à marito, seu à te, seu alio. (Nunc tecum ueniūt) Dissimulanter imprecatur, docet enim iniquum, & iuhoustum esse. (Faginea fronde) Est .n. arbor glandifera satis frontibus. Vnde, Tityre ru patule recubas sub tegmine fagi. Et potest scribi per quia, quia uenit à græco φαγῶν, quod est comedere. (Tyndaris).i. Tyndarei filia saltem putatiua, cum sit Iouis, & Lædæ. Tyndari uxoris progenita Helena. Sic Virg. lib. 2. Tyndarida aspicio. Sic & Amphyrionides ab eodem dicitur Hercules, cum sit Iouis filius ex Alcmena Amphyrionis uxore.

Quæ)

H V B. **Q** VAE), f. Helena. (Roga)
 .i. interroga. (Polydamanta) Polydamas uir Troianus
 fuit ex primoribus, habet autem
 naturaliter primam breuem,
 sed poetæ aut addunt unum l,
 aut per diphthongum græcam
 dicunt Polydamas, sed nostri
 potius addunt, l. (Grauis) Vene
 rabilis prudens. (Quid suadēs)
 Quid sentiat an reddendam, an
 retinendam Helenam, nam An
 tenor ut scribit Home. in concilio
 suafit Helenam omnino red
 dendam, ideo Hora. Antenor cē
 fet belli przcindere causam.

* sapias

(Consule) Interroga, sed interrogamus etiam minores, & pares, consulibus autem majores, & prudentiores. (Queis) .i. quibus. (Aetas longa fuit magistra) Longa enim ætas hominem facit prudentiorem, quia multarum rerum usum .i. experientiam habet. Nestor apud Ouid. lib. 13. Met. Non omnia grandior ætas, Quæ fugiamus habet, seris uenit usum ab annis (Turpe rudimentum) .i. turpis institutio. (Raptam) abductam, non autem legitime tibi iunctam, (Patris) A ut est adiectiuum, & subauditur, uxori. i. quæ sit de patria tua, aut patris. i. ciuitati tuæ. i. malle eam retinere, quam seruare patriam tuam, quæ propter ipsam est peritura. (Vir) Menelaus. (Iusta) Pro recuperanda uxore, nam si pro repetitionem aliarum rerum bellum dicitur iustum, quanto iustius pro repetitione uxoris. (Pudēda) Turpis digna pudore. (Arma) .i. bella, metonymia est. (Nec tibi) Reddi eam suspēctā infidelitatis, quia priori marito nō seruauerit fidem. (Si) .i. quamuis. (Cupias) .i. opes. (Lacenam) .i. Helenam à Laconia regione, unde fuit oriunda. masculinum est lacum, seminum est lacena, neutrum non dicimus lacenum, sed laconicum. (Quæ) .f. Helena. (Sit uersa) .i. mutata. sab amore Menelai. (In tuos amplexus) In tuū amorē, & concubiū. (Vt minor) Dicit Oenone successurū Paridi id, quod uenit, ut. sab ea deferatur. (Vt) Sicut. (Minor) Junior. f. Menelaus, nam Agamēnone minor natus fuit. (Clamat) Conqueritur. (Temerati) Adulterio uitiati, & læli. (Exteruo) Peregrino. f. tuo. (Tu quoq;) Sicut ipse. (Nulla reparabilis) Distinguedū est, ut hoc coniugatur cū inferiorib. sic, ut sit sensus, & ordo pudicitia læsa, est reparabilis nulla arte, quia ille deperit semel. i. pudicitia amissa nunquam amplius reparari potest, sicut pudicitia; alia, ut fides, beneuolentia, & similia, quæ amissa possunt et reparari quod non idē pudicitia contingit, quia mulier corrupta nō pot. esse oī tpe nō corrupta. (Illa) .f. pudicitia (Deperit) .i. amittitur. (Semel) Statim, & uno tpe, nō autē sepius.

P A R. **H E C T O R A** fratrem) Nō prohibet, ut quidam putat, omnino suadet, ut ad Hectore referre. Hector. n. connubii fidem sanctissime coluit. Adiecit Deiphobum non ex historia, quippe que constat auctorem fuisse ne Helena redderetur. Sed opinionii errore, & puellari bonitate, quæ non decebat, esse suspiciosam. (Polydamata) Scribe Polydamata, ut apud Persium. Non mihi Polydamas, exēplo Homeri notissimo. (Semel) Irreparabiliter. Horat. Et semel emissum uolat irreparabile uerbum. Semel. n. fieri dicit, quod insectū reddi nō potest.

A S C. **P V L I D A M A N T A**) Polydamas unus erat ex proceribus Troianis etiam Hectore reuertendus, ad quam alludit Pers. dicens Sat. 1. Nec mihi Polydamas, uel Troiades Labeo nē Præterierunt. Dicit aut quasi multorum dominus, & declinat ur hic Polydamas, huius Polydamantis, uel eos, sicut Calchas, unde accusatiuus est Polydamanta. (Consule) Cōsiliū pte, uñ consultor, a quo petitur consiliū. (Queis) .i. quibus ætas & c. (Patris) .i. incolumitati, & saluti pte tuæ, quæ nisi reddideris Helenā, salua pmauere neq. Reddēda ergo est. (Nec tibi) Aliud argui, quæ & ipsa statim reddi uolet. (Nulla reparabilis arte) Læsa pudicitia Pulchri, & nimis uerū diuerbiū. (Deperit illa semel) .i. ex toto, ita ut nihil referat, quod sedō pte possit.

Ardet amori tui sic & Menelaon amavit:
 Nunc iacet in niduo credulus ille toro.
 Felix Andromache certo bene nupta marito:
 Vxor ad exemplum fratris habenda fuit.
 Tu leuor foliis, tunc cum sine pondere succi
 Mobilibus uentis arida f. & uolant:
 Et minus est in te, quam in summa pōdus arista:
 Quæ leuis assiduis solibus uista riges.
 Hæc tua (non recolo) quondã germana canebat;
 Sic mihi diffusis uaticinata comis.
 Quid facis Oenone? quid arenæ semina madas?
 Non profecturis littora bobus aras.

Ardet Obiectio. (Sic & Me
 nelaon) Responso ad obie
 ctionem, q. d. non est fidendum
 eius amori. (Sic) .s. ut te amat,
 non uero amore. (Ille) Mene
 laus. (Credulus) Qui nimium
 facile credidit se amari. (Felix)
 Ex commendatione Hectoris
 fratris sui. (Certo) .i. fido, & sta
 bili. (Ad exemplo fratris) Quia
 sicut ille diligit Andromachē,
 ita ille diligere debueras. (Tu)
 O Pari. (Leuor) Mutabilior.
 (Tunc) q. d. non omnibus foliis,
 sed aridis, quæ soleat esse leuior.
 (Volant) Sparguntur, & per
 arca feruntur. Et minus alia cō
 paratio

caduat

Leuitatis Paridis comparat enim cum spicis siccis, & maturis. (Arista) Quæ ita
 dicta est ab ariditate, licet contra naturam sui primitiui corripiat primam syllabā. (Quæ)
 .s. arista. (Vista) Docta, ut Pers. Insana canicula mæstes Iandudum coquit. (Assiduis soli
 bus) .i. continuis caloribus. (Solibus) Nam soles in plurali pro caloribus uel diebus accipi
 mus, ut, Tris adeo incertos cæca caligine soles Erramus. .i. dies. (Hoc tua) Dicit Oenone
 hæc sibi fuisse pronunciata à Cassandra, sorore Paridis uaticinatrice, ponitque uerba eius
 uaticiniii. (Tua germana) .i. soror. .s. Cassandra. Fuit autem Cassandra Priami filia, cuius
 amore captus Phœbus promisit ei diuinandi artem, si sibi obsecrata esset, quod cum illa se
 facturam dixisset, postea accepta arte, & potestate diuinandi, negauit. Quam rem Phœbus
 egre ferens, cum ei auferri non liceret, quod semel dederat, abstulit ei fidem diuinationis,
 effecit. n. ut ei non crederetur, unde Virg. Aene. 2. Tunc etiam satis aperit Cassandra futu
 ris Ora, det iussu non unquam credita Teucris. dicit igitur Oenone Cassandra prædixit
 se sibi aductum Helenæ perniciosum sibi, & Troianis. (Cancbat) Diuinabat. (Hæc) Quæ
 nunc euenerunt. (Comis diffusis) .i. sparsis per humeros, quemadmodum uaticinantes ha
 bere solent, ut Virg. de Sibylla: Non compe manfere comæ. (Quid facis) Verba Cassan
 dræ, q. d. frustra aras Pariden. (Quid arenæ semina madas?) Translatio ab agricolis, si
 cur. n. amittunt semina, qui ea in arena spargunt, ita dicuntur amittere laborem, qui in ea
 re laborant, quam assequi nequeunt. (Non profecturis) .i. redditur frustum. Iuuen. Nos
 tamen hæc agimus, tenuique in puluere sulcos. Ducimus & sterili litus uersamus aratro.

A N D R O M A C H E Aenionis (ut est apud Home.) filia. Xenon autem tradit ex
 Andromone natam Lyrnæho, cui suffragatur Aëschylus, qui Lyrnæsiam uocat Androma
 cham in Phrygiis. (Certo marito) Qui præter Andromacham iusto matrimonio nullā
 sibi iunxit, et si liberos eum pellicibus eum suscepisse licet ex Euride suspicari, quod & Ana
 xicrates Argolicorum secundo uideatur affirmare.

P A R.

I N toro niduo. Id est deserto, ipse niduus. (Hæc tua (nam recolo)) Docet à Cassandra
 se quoque admonitam, sed Teucrorum neminem illi fidem adhibuisse, unde est illud Aen.
 2. Tunc etiam satis aperit Cassandra futuris Ora, dei iussu non unquam credita Teucris.
 Apollo enim perit, ab ea suppositum, quod illa se concessuram negauit, nisi prius donum pro
 phetæ & uaticinii perpetuum daret, quod ille cum iuramento detulit, sed ubi se à puella
 deceptum agnouit (non enim consensit) abstulit ab eius uaticinis ueri fidem, hæc creduli
 tatem. Hanc Bacchillides uaticinatem futura Troiani belli malā, dum classis in Græciam
 pararetur, inducit, quem imitatur Horat. lib. 1. Carm. sed Nereæ uatem inducit dicens. Pa
 stor cum traheret per freta nauibus Idæis Helenam, &c. (Diffusis comis) Uaticinantes. Na
 surorum rapte capillos dissoluebant. Vnde Aene. 6. de Sibylla. Non compe manfere comæ,
 sed pectus anhelum, Et rabiesera corda rument.

A S C.

H V B.

Graia) Ecce impedimentū
 sui laboris. (Iuuenca) Per
 contumeliam. nani mulieres in
 pudice iuuenca, & uacce dicun-
 tur, nec ob aliam causam Io, &
 Præcides in uacces conuersæ di-
 cuntur, nisi quia faste sunt im-
 pudice. Ouid. lib. i. de Arte.
 Nec fuge linigeræ memphithi-
 ca templa iuuenca. Multas illa
 facit, quod fuit ipsa Ioui. i. mul-
 tas mulieres facit uacces, sicut
 ipsa fuit. Perdat) Enerrat, & de-
 struat. (Io) Clamantis est, non
 autem nomen proprium. nam
 pro nomine proprio prima lon-
 ga est. Iuuen. Si candida iussit
 Iou. Cum uero habet primam
 breuem est aduerbio exclaman-
 tis, ut hic. interdum lætantis: ut apud Ouid. iu. 1. Amo. Miles Io magna uoce triumphā
 canet. dicit ergo. (Io prohibe). i. oh prohibe. sine ueniat. (Dum licet) Dum nondum attingit
 litus. (Obsecra nam puppim). i. quæ uelit obsecra nam mulierem. (Heu quantum), q. d. mul-
 tum. (In cursu). i. in processu. s. sui sermonis (Furentem). i. diuinantem. nam furor etiam de
 diuinatione dicitur. (Dirigere). i. rigidæ factæ sunt ex metu, declinat autem, non diri-
 go, sed dirigo secundæ coniugationis. (Fauentes) Albx, uel pulchrx de fluo colore dictū
 est supra. (Nimirum uera) Quia uenit illa iuuenca, & expulit me. (Meos saltus) Transla-
 tio est nani iuuenca solent pasci in saltibus. i. nemoribus, ubi sunt pascua, dicit ergo illa
 iuuenca est in possessione meorum pascuorum. i. possidere, quem ego deberem possideret
 (Sit facie) Adducit nunc Helenam in contemptum, ostendens eius infidelitatem, & impu-
 dicitiam. (Insignis) Egregia. (Capta hospite). i. Helena capta amore tui hospitis sui. (De-
 seruit) Fugiens a patria. (Deos socios) Vel conubio præcidentes, uel socios. i. patrios. (Ne-
 scio quis) Solemns ita loqui de ignotis. (Abstulit) Exportauit. (Sua ante) Suis dolis. Virg.
 At Cytherca uouas artes, noua pectora uersat Consilia. (De patria). s. sua. (Vnde Paris in
 epistola ad Helenam. Ergo arsit merito, qui noxerat omnia Theseus: Et uisa est tūc digna
 rapina uiro. (A iuuece) Reddit eam suspectam stupri, cum rapta fuerit, (Credatur) id est
 debeat ne credi? q. d. non. (Reddita) Restituta. (Virgo). i. intacta, & inuiolata. (A iuuece)
 Argumentum ab caritate. nani iuuenca, proniores sunt in uenerē. Scribit tñ Hellenicus The-
 scū iam quinquagenarium fuisse, cū Helenam rapuit. (Et cupido). i. amate, argū ab esse tū
 animi. (Vnde). i. a quo. (Compererim) Cognouerim, didicerim. (Hæc) Quæ dixi de Hele-
 na. (Amo) Et ideo amor cogit me ista inuicitare. Virg. Qui fallere possit amantem?

Graia iuuenca uenit: quæ te, patriâq; domumq;
 Perdat: Io prohibe, graia iuuenca uenit.
 Dum licet; obsecra nâ poto * demergite puppim;
 Heu quantum Phrygii sanguinis illa uelit,
 Dixerat: in cursu famulæ rapuere furentem:
 At mihi flauentes dirigere comæ.
 Ah nimium miseræ uates mihi uera fuisti:
 Possidet en saltus illa iuuenca meos.
 Sit facie quamuis insigris: adulectera certe est:
 Deseruit * patrios hospite capta Deos.
 Illam de patria Theseus (nisi nomine fallor))
 Nescio quis Theseus abstulit ante uirgo)
 A iuuenca, & cupido, credatur reddita iungo?
 Vnde hæc compererim tã bene, quærīs? amo.

* socios

P A R .

I V V E N C A Per ambages uaticinium. Nam quod iuuenca significet adulterā, quæ
 que sui copiam facit affamigunt, & merx nuge, quippe, cum dicit Ouid. in Arte. Multas il-
 la facit, quod fuit ipsa Ioui: intelligit uoluit, In Iseo. i. Iudis, cū puellas exemplo deæ sui
 amatoribus obsequiuitaq; morem gerere, ut ipsa Io. olim Ioui. (In cursu) In medio uatici-
 nandi calore, cum longe plura prædicenda sibi restarent. (Famulæ rapuere) Nam Priamus
 imperauerat, ut quoties Cassandra soluere os in oraculo, toties eâ famulæ coercerent mar-
 more thalami claustris, ut in sanam, meminit Lycophron, & eas interpret. (Iuuenca) Aux
 oratorie mentitur, ut Helenam adducat in suspicionem stupri, aut certe iuuentam produ-
 xit ex sententia Varronis ad annum 5. & 40. Nam cum Theseus Helenam rapuit, agebat
 annum serè quinquagesimum.

A S C .

G R A I A iuuenca uenit) Alludit ad boues oratorios, persatit in Metaphora. (Capta
 hospite). i. pulchritudine eius, uou iu.

Vim licet appelles: & culpam nomine ueles:

Qua toties rapta est: præbuit ipsa rapi.

At manet Oenone fallenti casta marito:

Et poteras falli legibus ipse tuis.

Me satyri celeres (siluis ego tecta latebam)

Quæsierant rapido, turba proterua, pede.

Cornigerum quæ caput pinu præcinctus acuta

Fauus in immentis, qua tumet Idae, ugis.

Me fide conspicuus Troiæ munitor amant:

Ille meæ spoliū uirginitatis habet.

Id quoque luctando: rupi tamen ante capillos:

Oraque sunt digitis aspera facta meis.

Mec precium stupri gemmas, aurumq; poposci:

Turpiter ingenium munera corpus emunt.

nia persona. (Fallenti) Tibi, qui me fallis. (Tuis legibus) Quia, quo iure uicitur maritus in uxorem, eodem potest uti uxor in maritum. (Me satyri) Commemorata copiam amantium, à quibus dicit se sollicitatam. (Satyri) Dii siluestres. (Turba proterua) Sunt. u. libidinosi mulsum. Ouid. Et in Veneret Satyrorum prona iuuentus. (Rapido pede) i. celeri persequutione. (Siluis &c.) Parenthesis. (Fauus præcinctus caput pinu acuta) Quia corona ex frondibus pineis ferre dicitur. (Qua subaudi ea. (Qua) .i. parte. (Ida) Mòs Purygiz. (Tumet) Alius est. (In uigis) .i. altitudine. (Me fide) Dicit se etiam amata à Phœbo; ab eoque per uim rapta uirginitate suâ. (Munitor) Murator, unde mœnia dicuntur, quasi mœnia, mutata & diphthōgo in u. Cōstat autē ex fabulis Phœbum cū Neptone promissa sibi mercede à Laomedonte Troiæ muros fuisse. (Conspicuis) Insignis. (Fide) Curhara. (Ille) .i. Phœb. (Spoliū) Translatio à uictore. nam spoliū dicitur quicquid uictō eripitur à uictore. (Id quoque) .i. spoliū uirginitatis. (Luctando) .i. habet. i. pugnando, & non uoluntate meæ. (Rupi) Laniari. (Capillos) Ipsius Phœbi. (Gemas precium &c.) Appositio est, uel declaratio. (Precium) Mercedem. (Turpiter) sententia est, exornatio Rhetorica. (Ingennium) Liberum. i. turpe est liberæ mulieri corpus suum pro quaestu prostitueret, inde & meretrices dicuntur a merendo.

T V R B A proterua) Alludit ad originem uocabuli. Satyros. n. dictos a σατυρ, quæ prius P A R.

Græcorū lingua significat mœtalem. Macrobius auctor est, quia salaces, & libidinosi sunt. A S C.

A T mater Oenone) Plena laus alterius uruperatione, & sui commendatione, nam se castam, & fidelem uiro adultero probat perimanisse. Helenam uero in castam, & uiro fideli infidelem fuisse criminari. (Me fide conspicuus) A nominatio fides, huius fides, quānis Priscianus uelit dici hæc fides, non fides in ea significatione, qua chordam plectri, seu cytharæ significat, nec est à nominatio fides, fidei, ut etiā quantitas probat, quia corripitur ablatiuus tertie, & producitur quintæ. Est ergo Apollo munitor Troiæ, conspicuus. (Fide) .i. lyra, quia ut dicit Hora. in Arte: Ne forte pudori sit tibi missa, lyra soler. Et canter Apollo est. Item est munitor Troiæ. Vnde Aeneas ad cuni lib. 6. Phœbe, graues Troiæ semper miserate labores, Dardana qui Paridis direxisti tela manibus. Is autem medicus reperor dicitur. Vnde ipse apud hunc poetam, Inuentum medicina meum est. Et potissimum ex herbis, quod ideo fingitur, quia Apollo Sol est, qui herbis, radicibusque uim medicam infundit. Est idem oraculorum, & uaticinorum Deus, quia certissima sunt solis iudicia. unde, Solem quis dicere salsum audeat? nuntiamen quia à summo Deo omnia dependet, ne ergo Apollo quidem futura noscat, nisi ab Ioue disceret. unde Aeneid. 3. Quæ Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo prædixit, nobis furiarum ego maxima pando.

H V B.

Phæbus, q. d. spēe sua, me nihil petente. (Ratus) Artieratus. (Medicæ artes) .i. artes melendi. (Admisit) Accipit, uel adhibuit. (Herba & radix) In his enim magna est uix ad curandos morbos. (Potens) Efficax. (Mea est) id est mihi cognita, & meæ arti subiecta. (Me miseram) Conqueritur, quod hæc ars eius morbo. i. amoris non possit mederi. (Prudens artis) .i. perita medicinx. (Deficior) Derelinquor. (Ipse) .i. Phæbus. (Repertor opis) .i. medicinx, quam appellat openi, quia hominibus etiam de uita periclitantibus opitulatur. hanc autem artē à Phæbo inuentam, ipse Meta.

* Feri:
& à no
stro

lib. 1. demonstrat dicente Phæbo: Inuentum medicina meum est, opiferque per orbem Diacor, & herbarum subiecta potentia nobis. (Pauille) .i. ad pascua duxisse, ab eo quod est pascuo. (Phæreas) Thesaliæ. i. uaccas Admeti regis Thesaliæ. Phærx enim pluraliter declinantur urbs fuit Phærxas, neque legendum est Phærxas. Fabula autem hoc habet: Cum ob Hippolytum discerprum ab equis, ut supra diximus, miseratione Dianæ ab Aesculapio ad usam reuocatur indignatus esset Iupiter, id cuiquam nisi sibi licere, & Aesculapii fulmine interemisset, Apollo pater Aesculapii id ægre serens Cyclops, qui fulmina Ioui fabricauerant, uerberauit. Quare Iupiter eum deitate priuauit, ut quidam uolunt per annos nouē, quo tpe dī pauille in Thesalia armenta regis Admeti. (Sautius) Percussus. Virg. At regina graui iadūdi saucia cura. (Nec Deus) .i. Phæbus. (Meruit) Quia te dilexi, & seru per tibi fida sui. (Dignæ) Merētis. (Non ego) Reuocat et odium Helenæ, pp quā significat bella à Græcis moueri (Cū Danais) Cū Græcis sicut Helena. (Puerilib.) P: o puellaribus, quia puer tulle Prilapud antiquos cōis erat gñis. (Tēporis) Subaudi id tēpis. (Quod super est) Quod restat, & sic finis est epistolæ. Paris autē nō hexus est uerbis Oenones, sed ea relicta, Helenam accepit, quæ (ut supra dictum est) causa fuit euerisionis Ilii, & totius Troiæ, dicitur tñ à Strabone in Cebrenia regione monstrari sepulchrum Parisidis, & Oenones eius uxoris, ex quo ut nō eā penitus dereliquisse, sed (ut diximus) magna est opinio uarietas.

ASC.

M E miseram, quod amor) Vt Valia docet, quores id, particula subiectetur, non tam uehemens est exandescencia, nec nāt, quocirca modestius dicere me miseram, quam dicitur heu me miseram, regitur tamen dō subintellectio, aut me miseram iudico, aut cōseo. (Quod) .i. quia amor non est medicabilis herbis. (Non ego cum Danais) Sic Didō. Non ego cum Danais, Troianam excindere gentem Aulide iurauit. (Et tua) Precor esse tua. Sic alibi: Me tamen excepto, qui precor esse tuus, ubi auctore Valia dicere potuisset, sed non tam eleganter, quem precor esse tuum. Ordo autem est. (Et precor) .i. precibus cupio esse tua, supplicio. (Illud temporis) .i. per illud tempus. (Quod superest) .i. reliquum est nobis.

IN VI. EPISTOLAM, ARG. HVBETINI.

VT huius epistolæ argumentum plenius & melius percipiatur, antequam uelleris fabula primam est referenda quæ ab Onid. lib. 4. Fæb. circa suum ponitur Antanas Arolis filius, a Nephelen uxorem primam habuit, ex quo Phrygam & Hellenæ genuit, quæ amissa, & in nubem conuersa, & facta Dea, duxit aliam uxorem Iyubodem, Cadmi filium, quæ cum more, nolens uirum edisset primogenos, coxit semina, quæ agricola seminauit, quæ cum eo auo nullum fructum produxissent, & magna frigora peritura essent

*subfectus: missus est sacerdos, qui oraculum sciscitaretur, de remedio huius mali. uerum sacerdos ab Inno
 corripit: siniticauit ueraculum petere, ut Phryxus & Helle mactarentur ad sacrificium ad placandos deos,
 quod cum pater Arihanas diu facere recusasset. tandem & cuius confensus, & ne cessare compellente, cum
 Phryxum & Helleniam ante aras uiuas constitisset, ut eos mactaret: Nephelae mater uobis
 sua deuicta ad eos, ut fugerent, praecepit, tradiditque arietem lanam a uecaam habentem, qui eos transfunderet
 uirga mare. Sed Helle puella, cum timisset, & male uiderent arietem, ercidit, & mari, in quod eeciderat,
 nomen dedit, nam Hellestritum ab ea appellauerunt. Phryxus uero in Ponto profectus in Colchida
 delatus est, ubi Arietem sacrificauit, & pellem auream ipsius Aetidis in templo Marti, suspendit, quod Dio
 nyssus exorata: uel monium fecisse dicit. Postea Aetia in Ponto regnans ex oraculo uisum datum
 sibi illum tunc moriturum, cum ab externis nauigio delatus, aurum illud uellus sublatum fuisset. hac causa
 sustentantur se inuicem crudelitate hospitium sacrificare, ut diuulgata tanti sceleris fama, uictori omne ab eius
 regionis accessu, & ab aetris uelleris raptu abstinere, & ut Dionys. 4. Hist. uoluit templum muro circum
 dedit, eius uelodestr. multos apposuit ex Taurica accios, de quibus & Graeci fabula mirande sunt. Decanta
 tum enim est Taurus igne spirans circa templum esse, & a Dracone prouigili custodiri uellus, quod qui
 uoluisse auferre sopiendum Draconem, domandos Taurus ignem nauibus uocant: Serpentes deus
 frendos, ex quibus ortuus homines armatos, contra quos pugnandum esset, & denique eos uincendos, &
 sic uocant uellus auferendos, quae omnia fabulosa sunt, nam allegorice aliter intelliguntur, ut postea dice
 mus. Foris per ea tempora in Thessalia quibat Pelias: Nefonis patris Iasonis frater, qui uirilis sexus
 liberos nullos habebat: Iason igitur cum esset robore corporis, animique praeter ceteros sua etatis ma
 gni, cupiensque diuino aliquid facere, ex superiorum exemplo, maximeque Persei, abouumque plurimam, quos ex
 claris, externisque expeditionibus immortale glorian, a securo audiret, communitate consilium cum Pe
 liae & patrio suo, qui eius desiderio astrictus est, non, ut Iasonis gloriam auerere, sed sperans illum in belli
 expeditione periturum, nam quia se filium masculum principem esse uidebat fratrem timebat, ne quando filij
 ope, & uirtute ademptus sibi, regnoque, infidaretur, simul & perperis oraculo, quod acciperat sibi Neptuno
 annua facta reddenti pede nudo interueniente aliquo se cito moriturum. Acciderat autem cum eo sacrifi
 cante, Iason altero pede nudo interueniret, quem discalciauerat, quia in aqua, sive limo Anaxri fluminis ma
 le fecerat: Hanc igitur fictionem oculum tenens Pelias, pollicitus est se Iasoni auxilia laturum, si
 expeditionem pararet in Colchos ad rapendam uellus auream, & cum propier barbaritatem offerentium
 gentium, quae Pontum habebant, crudelitatem uideret Iason, quo difficilius sibi terrarum propositum esset,
 eo sibi maiori gloria fore, necessaria ad id bellum parauit, & primum iuxta Pelium montem nauem ediscal
 ium, magnum dnelongae maiori, quam qua ad eam diem fieri consueuerat, erat enim ante paruum nauicula
 lam in sua uero eximia magnitudine in stupentibus omnibus diffusa per Graeciam eius rei fama mul
 ti egregij iuuenes uero ad certamen, & eius bellicommunionem allechi sunt. Iason in aquam deducta na
 ue, & necessarijs: ebus suis, optimis omnium, qui eum eo ire cupiebant, elegit numero quattuor & L. Ex eis
 clarissimi fuerunt Castor & Pollux, Hercules, Telamon, Orpheus, & ipse nauigij auctor Iason, nauis
 Argo dicta est ab Argo eius architecto, ut quidam scriptores afferunt, qui etiam inter nauigandum eius
 resarcienda curam acceperat, alij uolunt a uocitate dictam, nam argos graece uelocem significat, quibus
 Typhis fuit, de quo Virg. Alter erit cum Typhis, & altera, quae uelut Argo Delectus herosus, & Ouid.
 in 1. de arte: Typhis in Aemonia puppe maior, sicut erat, ipsosq; a nauis Argonautae dicti sunt. Ex Pega
 seo igitur Thesaliae sinu solutus in Lemno delatus fuit, ubi Iason consuetudinem habuit eum Hypsipyle
 Theontis regij filia, quae uero Lemni regina erat, nam uiros omnes (ut infra dicitur) Lemni mulieres inter
 fecerant, & famine rore, & baurit Imperio, uerum consumptis duobus annis cum Hypsipyle, & ea grauida
 facta Iason tandem discedere coactus est. Traue ex Lemno datae Hypsipyle soluerunt, ut propositam
 expeditionem perficerent. Cum igitur in Colchos delati essent, edocisissent a Medea de crudelitate pa
 tris, qui hospitium sacrificabat, pollicitaque esset se adiutricem ad perficiendum certamen, & Draconem sopien
 dum, Taurusque uincendos, sub cubile trahunt, Iason in uirando data fide, uxorem sibi futuram quae uita si
 perites esset, respondit ope igitur ipsius Medae uictoriam adeptus Iason eam secum abduxit, quod cum intel
 lisset Hypsipyle, dolens se relictam ab Iasone, & aliam sibi prelatam, hac & pistols, primum grauitatem Ia
 soni de reducto in colchi, & uictoria parca de auro uelleris, deinde conuenit, quod eam reliquerit propter Me
 deam, quam uultur adducere in odium, in inuidiam, & in contemptum ipsi Iasoni ostendens eam esse crude
 lem, superbam, & impudicam. Sed iam ad exitum.*

Ittora,) Id est portum (Thessalix) Regio nistug (Reduci) Incolum, & ex magnis pe-

riculi liberata. Nam Seruio teste proprie dicuntur reduces, qui pericula euadunt. Virgil. Aene. 1. Nanq; tibi reduces locios, classemq; relatum Nūcio. Et idē : Vt reduces illi ludūt stri dentibus alis. (Vellere) Lana. di-

HYP SIPYLE IASONI. EPISTOLA VI.

ITTORA Thessalix reduci te-
tigisse carina

Diceris, auratæ vellere diues
ouis.

Gratulor incolumi : quantum
finis: hoc tamen, ipso

Debueram scripto certior esse tuo.

Nam, ne pacta tibi præter mea regna redires,

Cum cuperes: ventos non habuisse potes :

* Quamlibet aduerso signetur epistola vento :

Hypsipyle missa digna salute sui.

Cur mihi fama prior, quàm nuncia littera veniit?

Isse sacros Martis sub iuga panda boues :

Seminibus iactis segetes adolese virorum :

Inque necem dextra non eguisse tua :

Peruigilem spoliū pecudes seruasse draconem :

Rapta tamen forti vellera fulua manu.

Hæc, ergo, si possem timide credentibus ista,

Ipse mihi scripsit, dicere: quanta forem?

Quid queror officium lenti cecidisse mariti?

Oblequium, maneo si tua, grande tuli.

* Inuenitur & in quibusdā libro. Quolibet, qua locutio uti in multis locis sicut alibi. Quilibet admittitur ad me cum velles redire. Ordo est. (Potes) .i. possibile est, te non habuisse uetos, ne redires. .i. ne redire posses. (Præter) .i. iuxta. (Littora mea) .i. Læni. (Pacta) .i. promissa. .i. a te. (Cum cuperes) .i. quauis cuperes. (Quilibet aduerso) .i. ecce accusatio, & est sensus, ueto contrario, ne posses redire, potuisti tamen aliquā scribere epistolā. Ordo est. (Quilibet) .i. quauis, q. d. et bre uissima. (Signetur) .i. non assignetur, ut aliqui dicunt, sed signetur. .i. claudatur, & scribatur, unde resignare epistolas contrarium est. .i. aperire. ponitur autem signetur, pro signata fuisse tempus pro tempore. (Vento aduerso) .i. contrario tibi, ne sineret te venire, uel signetur. .i. nunc. .i. postquam es reuersus, uel ut in aliis lib. legitur, Qualibet & c. (Quolibet) .i. quauis aduerso signetur. .i. scribantur, & mittatur, q. d. hoc facere potuisti ueto quantumuis aduerso. (Hypsipyle) .i. sego. (Missā) A te. (Cur mihi) Cōqueritur, quod prius ex sermōe aliorum, q̄ ex scriptis Iasonis intellexerit, eius uictoriā habitam in Colchis, ut infra. (Fame) Publicus sermo omnium. (Quam littera) .i. q̄ epistola tua. (Nuncia) Quæ nunciaret mihi. (Boues) Tauros. (Martis) Erat Marti consecrati propter ferocitatem, quæ ipsi Marti attribuitur. (Panda) Curua. Virg. Lancibus & pandit fumantia ponimus extra. deriuatur autē panda, neq; pauidus dicitur, sed pādus. ut Prisc. uoluit alternitatis uitandæ causæ. (Seminibus) Subaudiendum est, quam fama nuncia. (Segetes uirorum) .i. uiros seminatos. (Iactis) Sparis. (Adolese) .i. creuise. (Tua dextra) Quia te ipsos interemerunt. Nam cum Iason quædam, quæ Medea dederat, in medios illos terrigenas proiecisset, illi arma in se conuerterunt, & nutius uulneribus ceciderunt. (Peruigilem) Nūquam dormientem. (Serua: e) Colodice. (Spolum) Pellē. (Pecudis) Arictis, licet & interdum dicatur ouis, sicut supra. (Vellera)

hil ad eā rescripserit, & est sensus, possibile est quod nō habueris uetos prosperos ut redires ad me cū uelles redire. Ordo est. (Potes) .i. possibile est, te nō habuisse uetos, ne redires. .i. ne redire posses. (Præter) .i. iuxta. (Littora mea) .i. Læni. (Pacta) .i. promissa. .i. a te. (Cum cuperes) .i. quauis cuperes. (Quilibet aduerso) .i. ecce accusatio, & est sensus, ueto contrario, ne posses redire, potuisti tamen aliquā scribere epistolā. Ordo est. (Quilibet) .i. quauis, q. d. et bre uissima. (Signetur) .i. non assignetur, ut aliqui dicunt, sed signetur. .i. claudatur, & scribatur, unde resignare epistolas contrarium est. .i. aperire. ponitur autem signetur, pro signata fuisse tempus pro tempore. (Vento aduerso) .i. contrario tibi, ne sineret te venire, uel signetur. .i. nunc. .i. postquam es reuersus, uel ut in aliis lib. legitur, Qualibet & c. (Quolibet) .i. quauis aduerso signetur. .i. scribantur, & mittatur, q. d. hoc facere potuisti ueto quantumuis aduerso. (Hypsipyle) .i. sego. (Missā) A te. (Cur mihi) Cōqueritur, quod prius ex sermōe aliorum, q̄ ex scriptis Iasonis intellexerit, eius uictoriā habitam in Colchis, ut infra. (Fame) Publicus sermo omnium. (Quam littera) .i. q̄ epistola tua. (Nuncia) Quæ nunciaret mihi. (Boues) Tauros. (Martis) Erat Marti consecrati propter ferocitatem, quæ ipsi Marti attribuitur. (Panda) Curua. Virg. Lancibus & pandit fumantia ponimus extra. deriuatur autē panda, neq; pauidus dicitur, sed pādus. ut Prisc. uoluit alternitatis uitandæ causæ. (Seminibus) Subaudiendum est, quam fama nuncia. (Segetes uirorum) .i. uiros seminatos. (Iactis) Sparis. (Adolese) .i. creuise. (Tua dextra) Quia te ipsos interemerunt. Nam cum Iason quædam, quæ Medea dederat, in medios illos terrigenas proiecisset, illi arma in se conuerterunt, & nutius uulneribus ceciderunt. (Peruigilem) Nūquam dormientem. (Serua: e) Colodice. (Spolum) Pellē. (Pecudis) Arictis, licet & interdum dicatur ouis, sicut supra. (Vellera)

lera) Diues ouis. Sed quoniam promissimus supra interpretatuos huius fabulæ allegoriæ, dicit Diodorus custodes, ideo Taurus dictos fuisse, quod robusti essent, & fortes, igitur uero naribus efflase propter crudelitatem cædis hospitium, Draconem uero nonnem fuisse diligentis custodis. (Tamen) Licet hæc omnia supradicta essent. (Rapra) Vi capta, & expugnata. (Hæc ego) Dicit, quod existimaret, se felicem, si posset dicere, hæc sibi ab Iasone scripta fuisse. (Timide) credentibus. i. uix credentibus. (Ipse) Iason. i. propria manu. (Quanta) i. quam magna, quam felix, q. d. felicissima. (Lenti) i. tardi. (Cessasse) Desuisse mihi. (Officium) s. scribendi. (Tuli) i. accepi. (Obsequium) i. rem gratam. i. satis mihi fecisti, si modo remaneat tua, & non oportet, quod querar, quod nihil ad me scripseris.

ASCENSIVS.

ASC.

LITTORA Theſſaliæ) Quia argumentum &c. Explanatione digna utiliter explanata sunt, paucis ordinem profèquar, qui talis est. (O Iason tu diceris) i. uulgo. (Tetigisse littora Theſſaliæ) i. patriæ tuæ, unde ad aureum uellus in Colchone profectus eras. (Cariua) i. nauis. s. Argo. (Reduci) i. redacta, ac uos reuêhete. sed reduces, passiuè ferè dicitur i. reducos. (Existens diues uellere ouis auratæ) i. arietis aureo uellere tecto. (Ego gratulor incolumi) s. tibi hoc est lætor, & applaudo tibi de tua incolumitate sup. tantum. (Quam finis) i. permittis me gratulari, quia gratulor tibi, eo quod reuenisti incolumis, sed nõ eo, quod cum pellice, neque me celare uoluisti aduentum tuum, tamen ego. (Debueram esse) i. fieri certior. (Hoc ipso) i. de eo ipso, de quo tibi gratulor, hoc est de prospero reditu tuo. (Tuo scripto) i. per scriptum tuum, seu literas tuas. (Nam, ne pacta &c.) Reicit excusationem, si enim dicat Iason se uoluisse scribere, sed habuisse uentos contrarios, ita ut literæ perferri nequirent, nam sub aduerso uento potuisset scribere modicam epistolam, uidelicet saluatoriam, quæ aut non perferri, aut uideri sine periculo potuisset. Vnde dicit. (Nam, ne) i. ut non. (Ut redires præter mea regna) i. prætereundo mea regna. (Pacta) s. tibi. i. in contracto matrimoniali tibi addicta. (Non potes quidem, cum cuperes) i. etiam si uelles. (Non habuisset uentos) i. quamuis cuperes, & uelles. (Habuisse uentos) Qui obstitant. (Ne præter mea regna redires) Non poteras habuisse uentos tam contrarios, ut eis non potuisses etiam inuitis ad nos redire. (Quilibet epistola) i. breuissima, & minimi momenti. (Signetur) i. signari debeat, hoc est claudi. (Vento) s. existente aduerso. (Hypsipyle) i. ego coniuæ tua, & Lemni regina. (Fui) i. fuerim digna salute. (Missa) i. mihi misisset tum periculo, uento existente contrario, & non fuisse tam aduersum uentum, probat, quia iam accipit reditum eius, dicens mihi. (Boues) s. signiuomos. (Sacros) Quia Martis. (Iffe iam iuga) s. aratri. (Panda) i. incurua, hoc est te arasse bobus Marti sacris. Et supple. (Segetes) Id est copias uirorum. (Adoleſſe) Pro adoleuisse. i. statim adultos natos. Et hoc. (Seminibus, scilicet dentibus serpentinis) (Iactis) scilicet in sulcos illis bobus iactis. (Que) Pro &. (Segetes) Supple ororum, id est ipsos uiros è sulcis densis in morem fegetum natos. (Non eguisse tua dextra ad necem) Quia seipſos mutuis uulneribus interemerunt, & nuncians. (Peruigilem) Id est semper uigilam Draconem. (Serua e spoliū pecudis) Id est uellus aureum arietis. (Et tamen uellera fulua) Id est aurea, seu aurei coloris. (Rapra) Supple esse. (Forti manu) scilicet tua. (Quanta) Id est quam magna putas. (Forem) Id est esse. (Si ego possem dicere credentibus) Id est iis, qui credunt. (Illa) scilicet faciuora tua. (Timide) Id est cum timore de opposito, nam fama, ut dicit Virg in 4. Aene. Ipsa est parua metu primo, mox sese attollit in auras. Credunt ergo timide, quia certum non habeo auctorem, sed si possem eis dicere. (Ipse) scilicet qui ista gessit. (Scriptis mihi) scilicet quod ea gesserit. (Quanta forem, Quasi dicat maxima, hoc est gloriosissima. (Quid) Id est uti ad quid. (Queror) Id est conqueror. (Officium) Id est obsequium debitum, aut partes uiri. (Lenti) Id est tardi. (Cessasse) Id est in mora fuisse? quasi dicat frustra, quia ego. (Tuli) Id est abstuli, & impetrauit. (Grande obsequium, si maneo) Id est adhuc sum tua, scilicet coniuæ.

H V B.
* rece-
pra

Venefica) Incantatrix . f .
Medea , nam uenefici dicitur qui uel incantationibus uel alio quouis modo hominum mentes peruertunt , nam omnia que hanc uim habent , uenena dici possunt . Virg . in Buc . Has herbas , atque hæc ponto mihi læta uenena , Ipse dedit Mæris . Inde inferius ipsa , inquit . Hanc tamè ò demens , Colchis que ablata ueuenis , Diceris Hypsipyles præposuisse toris . Et Horat . in 1 . Sermo . Quantum carminibus , que uersant atque uenenis Humanos animos . (Credula) Que facile credit . (Temeraria) Audax , & sine ratione fingens . (Infirmum lassè) Accussallè . (Nuper) Narrat quomodo id intellexerit . (Oris) Regionibus , ut , Troie qui primus ab oris . (Aemoniis) Thessalicis , nam Aemonia Thessalia dicitur . (Limen) . i . ingressus domus . (Vix erat tacitum ab eo) . i . uix erat ingressus domum . (Aesonides) Iason filius Aesonis . (Meus) . f . maritus . (Ille Hælias , Deus) Tacuit . (Fixus lumina) Synecdoche , sicut , oculos sustulit . i . habens oculos fixos . (Pudore) Quia non audebat mihi dicere , quod feceras . (Protinus) Statim . (Exiit) . i . gressa sum ad eum propius . (Ruptis) Dilaceratis . (An uiuit) , q . d . quia mihi mihi respondit , an uiuit Iason meus , an mortuus est ? (Fata trahunt) . i . mors etià me uocat , si ipse mortuus est . (Timidum) Non ipsum timidum , sed id , quod ait timidum , pro timide . i . q . non audacter dixit . (Deo teste) . i . iurato ab ipso , & adducto in testimonium , nam Deus iuratus dicitur testis eius , quod iuramus . Tu facile , & pronus est , superos contemnere testes , (Vt) . i . postquam . (Animus radiit) . i . postquam respirauit aliquantulum . (Accripedes) . i . habentes pedes ære uiuitos , ita enim dicunt poète eos habuisse . (Vipereos dentes) . Non intelligamus fuisse dentes illius serpentis peruiigilis , qui seruabat uellus aureæ , sed alterius serpentis . (Pro semine) Loco feminis . (Subito) Statim , non per longum spatium temporis , ut alia femina . (Terrigenas) Natos ex terra . (Ciuii) Suo proprio . (Impleffe) Perfecisse . (Fata diurna) . i . uitam unius diei , quia que die nati sunt , eodem sunt mortui . (Deuictum serpentem) . f . narrat , ut serpens ille peruiigil sit à te deuictus . (Iterum) Secundo , quia semel interrogauerat .

* Retru
lit.

* Deui-
cto ser-
pente , a-
uius
serpens ,

A S C .

SE D uenefica barbara) . i . feris & immittibus moribus . f . Medea . (Narratur uenisse tecum , futura est .) . i . que futura est . (In parte tori) . i . in lecto coniugali . (Promissi mihi) . f . per facta nuptiarum . Et si dicat Iason , si tu credis ista de me non es fidelis mihi , dicit , quod amore cogitur ad hoc qua : (Amor est res credula) . i . facile persuadens , & cogens credere , que timentur . Vnde Zelotypia ferè ex amore nascitur . (Veniam dico) temeraria insinulasse uirum . i . maritum meum . (Criminibus) . f . adulterii , & uiolati tori . (Fallis) . i . non ueris . (Nuper ab Aemoniis) Docet à quo ista audierit , quia ab hospite Thessalico , qui ab Aemoniis oris . i . à Thessalia uenerat . At quia ordo perscatis est paucis percurrat . (Ille pudore hæsit) . i . non audet respondere , non quia Iason mortuus esset , quod amatrix suspicabatur , sed quia nihil boni de eo dicere poterat , eo q . pellicem adduxisset uenefici . (Boves xripedes) . i . æreos pedes habentes . (Dentes uipereos) Quos Aæta rex Colchorum spargi fecerat . (Ciuii Marte) . i . in bello intestino , quale inter conciuēs geri solet , qui se mutuis uulneribus interimunt .

Barbara narratur uenisse uenefica tecum ,
In mihi promissi parte * futura tori:
Credula res amor est: uinam temeraria dicar
Criminibus fallis insinulasse uirum.
Nuper ab Aemoniis hospes mihi Thessalus oris
Venerat: & tactum uix bene limen etat;
Aesonides, dixi, quid agit meus ille pudore
Hæsit in opposita lumina fixus humo.
Protinus exiit: tunicisque à pectore ruptis,
Viuit an exclamo? me quoque fata trahunt.
Viuit, ait: timidumque mihi iurare coëgi:
Vix mihi, teste Deo, credita uita tua est.
Vtque animus rediit: tua facta requirere cupis
* Narrat, & arripedes Martis arasse boues:
Vipereos dentes in humum pro semine iactos:
Et subito natos arma tulisse uiros:
Terrigenas populos ciuili Marte peremptos,
Impleffe atatis fata diurna suæ.
* Deuictum serpentem, iterum, si uiuat Iason.

Quærimus: alternat spesq; timorq; fidem:
Singula dum narrat: cursu, studio que loquendi
Detegit ingenio uulnera facta suo.

Heu ubi pacta fides? ubi connubialia iura?

Fax que sub arsfuros dignior ille rogosa

Non ego sum furtim tibi cognita pronuba Iuno

Adiuit: & seris tempora uinctus Hymen.

Ve mihi nec Iuno, nec Hymen, sed tristis Eriynys

Pæcūlit infaustas sanguinolenta faces.

Quid mihi cum Myniis: quid cū Tritonide pinu?

Quid tibi cum patria nauita Typhi mea?

Non erat hic aries uildo spectabilis aureo;

dignior, quæ interfectis funeribus, & regis mortuorum, quam nuptiis, qui erat futura iuse

lix. (Eriyn) Clam, & per adulterium. inde fere dicuntur adulteria, quia clam fiunt, ut

Veneris nuda dicitur foras. (Vini, suis temporibus, habent tempora. i. caput unicum. i. orna-

tum, & cinctum. (Seric) Coronis. (At mihi) Quasi, contradicite sibi (Tristis) Infelix. (In-

felices, ut in fabula Tereti lib. 6. Met. Eumenides tenuere faces defunere raptæ. (Quid mi-

hi) Terat, q. d. nihil. conqueritur autem, quod Iason unquam ad lectus suum uenerit. (My-

niis) Mynicium. Strabo teste Orchomenon uocat Homerus à Myniarum natione, hinc ue-

ro colonos quosdam deductos in Colcon Thessalix ex Myniis tenuit, unde Argonautas

Myniis diosce se constat. (Cum Myniis) Cypri, Argonautis. Ouid. lib. 6. Met. Iamque fre-

tum Myntis Pegæa puppa secebat, (Pinu) i. nauis, (Tritonide) i. Palladiæ, hoc est, quæ

erat an tueri Palladis nauis. Tritonia dicitur Pallas à Tritonide palude Africæ, & ipsa nauis

uixit. (Palladis) sicut faberata, unde, & Palladiaz ipsa, appellauit in lib. Quails, & ipse

fuit, quæ precipiente columba. F. d. data Palladæ, quæque, cæmesque xati. (Typhi) Guber-

uator nauis Iasonis, alloquitur autem ipsum abientem, tanquam presentem. (Quid tibi

cum mea patria) i. quid negotii tibi erat, quare deberes hic utire? (Non erat hic) Dicit,

si ibatis ad rapiendum aëcum, uellus non erat hic, sed in Colcius, (Spectabilis) Pulcher,

(Dillo) Pilo, aut Iana. (Aureo) Synaresis, sit in sententia.

A L T E R N A N T fidei. i. crudelitate, quia spes facit, ut credam adhuc uiuere, timor

autem, ut nesciam. (Singula dum narrat, &c.) Callidæ, ut sececa fere, adde hoc mulier,

nā si Iason dicat, Crædis stulta homini, per fugæ, qui ut ea narret ad te subornatus uenit? di-

cit, & non ex proposito, sed præter opinionem etiam Medææ raptum, & eius auxiliū. (Nar-

rat cursu) i. præcipitatione, & studio. i. auuiditate loquendi, & ita. (Detegit nostra uulne-

ra) i. aperit causam uostrorum uulnerum, cum Tuo ingenio. i. dum narrat ingenium tuū,

qui auxilio ueneficæ callidissime in re tam ancipiui usus fuisti. (Heu ubi) Non uitiosus

est uersus, quia, (ut dixi) monosyllaba, nō absumuntur, ut d. utinā, O & præsidium, & dulce

deceas meū. sed connubialia in secunda corripit, sicut Virg. sepe connubiū, ut Aen. i. Connubi-

o iungam stabili &c. (Hymen) Deus nuptiarū apud Athen. sicut Thalassius apud Ro-

manos, eo qd uterq; esset defensor uirginitatis repperus. (Sed tristis Eriynys) i. furia infer-

nalis, quæ auspices seu pronuba nihil boni persequitur. (Quid mihi cum Myniis) Dolet ad se

appellus Argonautas, aëc Iasonis decepta sic, unde dicitur. (Quid mihi) Supple esse debuit

Alternant) Variant, & incertam faciunt. (Fidem) i. meum credere. (Spes) Quæ faciebat credere, (Timor) Qui prohibebat credere, sic Virg. Spemque, incertumq; inter dubii. (Singula) Omnia figillatim, & per ordinē. Studio dilectione. (Cursu) Processu. (Detegit) Aperit, (Vulnera) Iuuiam. (Suo iugentio) Nō itelligamus facta suo ingenio. sed suo ingenio detegit.

(Heu) Accusat Iasona perituri & non seruare fidei. (Pacta) i. promissa. f. a te mihi. (Fax) s. cōnubialis. (Sub arsfuros) i. i-

gnior, quæ interfectis funeribus, & regis mortuorum, quam nuptiis, qui erat futura iuse

lix. (Eriyn) Clam, & per adulterium. inde fere dicuntur adulteria, quia clam fiunt, ut

Veneris nuda dicitur foras. (Vini, suis temporibus, habent tempora. i. caput unicum. i. orna-

tum, & cinctum. (Seric) Coronis. (At mihi) Quasi, contradicite sibi (Tristis) Infelix. (In-

felices, ut in fabula Tereti lib. 6. Met. Eumenides tenuere faces defunere raptæ. (Quid mi-

hi) Terat, q. d. nihil. conqueritur autem, quod Iason unquam ad lectus suum uenerit. (My-

niis) Mynicium. Strabo teste Orchomenon uocat Homerus à Myniarum natione, hinc ue-

ro colonos quosdam deductos in Colcon Thessalix ex Myniis tenuit, unde Argonautas

Myniis diosce se constat. (Cum Myniis) Cypri, Argonautis. Ouid. lib. 6. Met. Iamque fre-

tum Myntis Pegæa puppa secebat, (Pinu) i. nauis, (Tritonide) i. Palladiæ, hoc est, quæ

erat an tueri Palladis nauis. Tritonia dicitur Pallas à Tritonide palude Africæ, & ipsa nauis

uixit. (Palladis) sicut faberata, unde, & Palladiaz ipsa, appellauit in lib. Quails, & ipse

fuit, quæ precipiente columba. F. d. data Palladæ, quæque, cæmesque xati. (Typhi) Guber-

uator nauis Iasonis, alloquitur autem ipsum abientem, tanquam presentem. (Quid tibi

cum mea patria) i. quid negotii tibi erat, quare deberes hic utire? (Non erat hic) Dicit,

si ibatis ad rapiendum aëcum, uellus non erat hic, sed in Colcius, (Spectabilis) Pulcher,

(Dillo) Pilo, aut Iana. (Aureo) Synaresis, sit in sententia.

A L T E R N A N T fidei. i. crudelitate, quia spes facit, ut credam adhuc uiuere, timor

autem, ut nesciam. (Singula dum narrat, &c.) Callidæ, ut sececa fere, adde hoc mulier,

nā si Iason dicat, Crædis stulta homini, per fugæ, qui ut ea narret ad te subornatus uenit? di-

cit, & non ex proposito, sed præter opinionem etiam Medææ raptum, & eius auxiliū. (Nar-

rat cursu) i. præcipitatione, & studio. i. auuiditate loquendi, & ita. (Detegit nostra uulne-

ra) i. aperit causam uostrorum uulnerum, cum Tuo ingenio. i. dum narrat ingenium tuū,

qui auxilio ueneficæ callidissime in re tam ancipiui usus fuisti. (Heu ubi) Non uitiosus

est uersus, quia, (ut dixi) monosyllaba, nō absumuntur, ut d. utinā, O & præsidium, & dulce

deceas meū. sed connubialia in secunda corripit, sicut Virg. sepe connubiū, ut Aen. i. Connubi-

o iungam stabili &c. (Hymen) Deus nuptiarū apud Athen. sicut Thalassius apud Ro-

manos, eo qd uterq; esset defensor uirginitatis repperus. (Sed tristis Eriynys) i. furia infer-

nalis, quæ auspices seu pronuba nihil boni persequitur. (Quid mihi cum Myniis) Dolet ad se

appellus Argonautas, aëc Iasonis decepta sic, unde dicitur. (Quid mihi) Supple esse debuit

ſpectabilis uillo) Auro pro aureo, ſed credo ueram eſſe leſionem aureo, quia Virg. ferè ſem̄
tatus, qui aureis, & ferreis quaſi biſyllabis utitur, ut Aen. 5. Sallio uillis oncroſum, atque
unguentis aureis. lege ergo aureo.

H V B.

A Aetæ) Acetes dicitur, &
Aeeta per latinam decli-
nationem, pater fuit Medex Sol-
lis filius, & Perſeꝝ frater, ſcribitur
autem per æ, diphthongon,
& eſt triſyllabum, licet interdum
abiiciatur una ſyllaba, ſed raro.
(Non ſenis) Ordo eſt. Lē-
nos non erat regia Aetæ. (Certa
fui).i. deliberam. (Caſtra hoſpita).
.i. uos hoſpites, caſtra autem etiam
de nauibus dicuntur. Virg. 3. Aen. Nos caſtra mouemus.
(Fœminea manu).i. mulie-
ribus uiribus, & exercitu. (Sed
me) Parentheſis eſt. (Lemniades
que uiros) Vt oſtendat id po-
tuiſſe facile fieri, dicit mulieres
Lemniacas fortes eſſe, & affue-
tas uincere uiros, de quibus hæc

Non ſenis Aetæ regia Lemnos erat.
Certa fui primo (ſed me mea fata trahebant,)
Hoſpita fœminea pellere caſtra manu.
Lemniadesq; uiros nimiū quoq; uincere norūt
Milite tam forti uita tuenda fuit.
Urbe uirum uidi: te & oꝝ; animoꝝ que recepi:
Hic tibi bis que a ſtas, bis que cucurrit hyems.
Tertia meſſis erat: cum tu dare uela coactus
Impleſti lacrymis talia uerba tuis.
Abſtrahor hypſipyle: ſi dēt modo fata recurſum:
Vir tuus hinc abeo: uir tibi ſemper ero.
Quod tamen è nobis grauida cælatur in aluo:
Uiuat: & eiufdem ſimus, uterꝝ que parens.
Haſtenus: & lacrymis in falſa cadentibus ora,
Cetera te * minimi non potuiſſe loqui.

* neni-
ſi

narratur fabula. Cum Venus uxor Vulcani deprehenſa fuiſſet cum Marte in adulterio in
Lemno inſula, Lemniacæ mulieres cum ceteris diis, deabusꝝ que ſacra facerent, Venerem ob
adulterii inſaniam ſpreuerunt, & inhouoratam prætermiſerunt, ob quam rem illa indig-
nata hircinum ſortem omnibus immiſiſit, quò ita grauior elebant, ut à maritis ſperne-
rentur, qui cum expeditionem bellicam aduerſus Thracas ſuſcepiſſent, eorum uxores con-
ſilium cæperunt, domum, reuerſentes omnes interinere, & maſculos omnes delere quod
cum omnes eſſe ciſſent, ſola Hypſipyle Thoantis patris miſerata, ei pepercit, quem nauis im-
poſitum Bacchus eius pater in Thoam inſulam perduxiffe dicitur. Ipſa uero in regia ſuo
rogo conſtruſto alterius hominis ſunus celebrauit, pro patre, quem occidiſſe aiebat, & hoc
eſt, quod nunc dicit. (Lemniades).i. mulieres Lemni. (Noruit nimium).i. optime ſciuit.
(Uincere uiros).i. maſculos, quia deleuerunt maritos ſuos, & omnem prolem maſculinam;
(Vita mea fuit tuenda) Fuit defendenda, & ſeruanda contra te, qui ueneras in perniciem
meam. (Tam forti milite) Quam ſunt mulieres Lemni. (Urbe uirum) Amplificat benefi-
cium ſuum, q. d. non ſolum non nocui tibi cum potuiſſem, uerum meriam recepi hoſpitiis li-
beralis. (Hic) In Lemno. (Bis cucurrit) Quia duos annos mecum hic fuiſti. (Tertia meſſis)
.i. tertius annus, nam à meſſibus, quæ ſingulis annis ſunt, anni denominantur. (Coactus)
Inſtante Hercule cum ceteris. (Impleſti) Perfuidiſti, quia non potuiſti ea dicere ſine ſteſu.
(Abſtrahor).i. uolenter, & contra uoluntatem meam hinc abducor. (Recurſus) Egreſſus,
& re nauigationem. (Tamen) Licet hinc diſcedam. (Quod cælatur). Neutro genere uſus
eſt, quia adhuc ignorabat, maſculus ne eſſet, an fœmina. (Uiuat) Seruetur à te diligenter,
ut uiuat. (Haſtenus).i. locutus es, hoc eſt. hæc ſola uerba. (Falſa) Simulata, nam cum ſim-
lares mœrorem ex diſceſſu tuo, non tantum dolebas. (Cetera).i. alia. ſ. præter ſupradicta.

▲ 5 C.

LEMNOS non erat regia. ſ. domus, aut regnum, aut regio, ſed legendum eſt regia,
quia primam producit, uenit enim à Rex regis, & non regio, quod à rego, regis deductum
primam corripit. (Ego fui primo), Scilicet aduentu, aut à principio. (Certa), Id eſt decre-
ui. (Sed mea fata), Scilicet pernicioſa. (Trahebant), Id eſt retrahebant me. (Pellere ma-
nu fœminea) Quia in Lemno non erant niſi fœminæ. (Caſtra hoſpita), Id eſt naves exter-
nas hoſtiliter in morem caſtrorum inſtruitas. (Lemniadesque &c.) Docet ſe quoque po-
tuiſſe.

tuisse. (Hactenus &c.) Docet, quomodo in discessu veri amoris signa dederat, qui si verus erat, etiam nunc quoque eum allicere debet, si fictus, iuste illum perfidum damneret. (Moris autem est, vehementer amantibus non posse, quæ volunt, omnia eloqui.

Vltimus è fociis sacram conscendis in* Argo:

Illæ volat: ventus concava vela tenet.

Cærule propulsæ subducitur vnda carinæ:

Terra tibi, nobis aspiciuntur aquæ.

In latus omne patens turris circumspicit vndas:

Huc feror: & lacrymis* osq; , sinusq; madent.

Per lacrymas specto: cupidæque fauentia menti.

Longius assueti lumina nostra vident.

Adde preces castas, immixtaque vota timori,

Nunc quoque te saluo* persoluenda mihi.

Vota ego persoluam? votis Medea fruetur?

Cor dolet: atque ira mixtus abundat amor.

Donâ feram templis, viuum quod Iasona perdâ?

Hostia pro damnis concidit ista meis?

Non equidem securi fui: semperque verebar:

Ne pater Argolica sumeret vrbe nurum.

Argolicas timui: nocuit mihi barbara pellex:

Nô expectato vulnus ab hoste tuli.

spicere. Huc Pro illuc. i. in illam turrim. (Os) Facies. (Sinus) i. pectus. (Per lacrymas) Quæ effluebat ex oculis meis. (Lumina) i. oculi. (Fauentia cupidæ menti) Quia quod ego optabam, ipsi oculi volebant, ut aspicerem, ex affectu enim alicuius rei, & acutius, & longius uidemus. (Assueti, Id est solito. (Addo,) Id est addidi narratio enim præteriti temporis, sæpe numero per præfens eleganter fit. ut Dido inferius. Exul ager, cineræque uiri, patriam que relinquo, nam iam reliquerat. Terent. in Andria. interea funus effertur, nos sequimur. (Inmixta timori) Quia ex timore suscipiuntur uota. (Timeri) Quem habebat. i. reddenda tantum. (Nunc quoque) Etiam nunc, quia nondum ea solui. (Persoluenda) i. reddenda tantum quam debita. norandum est metri causâ, persoluenda diuisi syllabis esse legendum. ut u, post l, fit uocalis, & non consonans. ut ipse alibi: Debuerant fusos euoluisse meos. nam ibi etiam u, fit uocalis, sicut apud Hora. Nunc mare, nunc silux. nam silux teste Prisc. trissyllabum est. (Vota ego persoluam) Cuius utilitatem ex uotis meis? (Cur dolet,) quasi dicat diram pro dolore. (Ira) Intelligendum est, ut si dicamus mixtus ira, abundat ira, uel amor mixtus ira abundat. i. maior fit, secundum illud Terentii, quo minus mihi spei est, eo magis amo, & inferius Dido ad Aeneam. (Non tamen Aeneam quamuis male cogitet, odi, sed queror in fidum, quæstaque peius amo. (Quod,) Id est quia, q. d. cum beneficia soleant reddi uota, & dari dona deis, ego ne dabo propter damna mea? quia perdam maritum meum, ex quo magis doleo. quia si esset mortuus, non putarem amplius esse sperandum. (Hostia) Victimæ, & sacrificiæ. (Ista) Percussa cultro, & mactata. (Equidem.) Ergo quidæ. (Secura) Si ne timore. (Semperq;) Ostendit, qui esset timor eius. (Verebar) Timebam. (Pater) Tuus, Aeson. (Ex urbe argolica) Thessalica. nã Argos urbs fuit Thessaliæ, licet & eiusdè nominis fuerat alia in Achaia. (Argolica) Thessalica, ut diximus. (Barbara) Põrica. (Non expecto) nõ sperato, & iprouiso. (Vulnus) Iniuriâ, est autè trãslatio. i. læsã sũ, à quo minime putabã.

Nunc

H V B.

* Argo

* ora, si
nusque
madet.

* Persol
uenda,
penta-
syllabũ

ASC.

N V N C quae te saluo perfoluenda) Aut diarefim fecit, ut perfoluenda penta syllaba sit dictio, aut ut languorem animi significet, praeter uocem sponda, cum quatuor uersum facit, sed turtius est penta syllabum dicere, cum in alibi faciat poeta: (Vnum quod Iasoua perdam) Praeter legem. s. matrimonialem. Norint autē pueri, quando i, cum uocali sequenti in prima syllaba ponitur, noile cum ea syllabificari, sed in duas syllabas diuidi, ut in Iasōn, Ialuis, Iesus, Iollas, Iulus, Iacobus, Iambus, Iepra, Ioseph, & cetera. (Ne pater). s. tuus Aeson. (Ab hoste) Masculinum genus praepollēt, quia generaliter loquimur. potuisset tamen dicere non expectata, sed non tam uenuste.

H V B.

* Aarō legit carmine ne nouit. * curru & fortassis melior * sparsit

Nec facie, Adducit eam in Nodium dicens eam esse in cantatricem. (Facie) Pulchritudine. (Meritis) Virtutibus, uel certe officiis. (Mouit) Peruertit te ad amorē suum. (Pabula dira) Herbas noxias (Falce cantata) .i. incantata, ut maiorem uim uocendi haberent. falce autem dixit, quia secundum rationem magicam herbae alix uellebatur, alix incidebantur, pro ut uolebant earum esse uim. Inde Virg.

* ne age, & mage, pro magis.

4. Aeneid. Falcibus & mœxæ ad Lunam quaeruntur ahenis, Pubentes herbae nigri cum lacte ueneni. (Illa) .i. Medea pergit narrare ea, quae Medea facit per incantationes suas, quae uenae, arte magica solent facere, ut ostendit Lucilius, ubi Thesallidum narrat magicas artes. & ipse Ouid in 1. amorum de Dispsade Iena, quam eandem ueneficam esse dicit, sic, inquit, Illa magas arteis, & aequae carmina nouit. Inque caput liquidas artes recuruat aquas. Scit bene quid grapien, quid torto concita thombo. Liciat, quid ualeat uirus amantis eque. Cū uoluit, toto glomerantur sidera caelo, Cum uoluit, pur o fulget in orbe dies & c. (Deducere Lunam) Virg. in Buc. Carmina uel caelo possunt deducere Lunam. Tibul. Cantus & cūrru Lunam deducere tentat. (Reluctantem) Inuitam, resistentem. (Abdere) Occultare. (Tenebris) Caliginē, id est facere solem obscurari. (Illo refrænat) Retinet. (Obliqua) Curua, epitheton huminum: (Sistit) Moratur. (Loco) Ex loco suo, ubi erant. (Viua) Naturalia, eo loco nata. (Per tumulos) Per sepulchre Mortuorum. (Passis) Sparsis. (Discincta) Soluta, sic enim exigebat ratio magica. (Certa) Quaedam omnia, non autem omnia. (Tepida) Adhuc Calentibus, ubi paulo ante fuerunt combusta cadauera. (Deuouet) Execrat, & incantationibus suis intricit. (Pingit) Facit. (Simulacra cerea) .i. effigies cereas, quae representet eos, quos uult deuouere. Virg. in Bucc. Limus ut hic durefcit, & hxc ut cerea liquefcit, uno eodemque igni, sic nostro Daphnis amore. Idem Terque hxc altaria circum effigiem duco, & Hora. in 1. Serm. Lanca & effigies erat, altera cerea, maior Lanca, quae pennis compefceret inferiorem & c. (Urget) Infcigit. (Tenues acus in iecus) .i. ulcerat imaginē ceream in iecore, quasi in sede amoris, ut ita percutiatur ille, cuius est illa imago. (Et quae) .i. alia facit, quae. (Nesciam) .i. nesciam, uel nescirem dicere. (Melius mage) Distinguentium est, & cauendum, ne dux dictionis comparatiuæ cum eodem uerbo iungatur, & nec magne iungatur, cum nescierim, sed sic dicendum. (Amor melius conciliandus) .i. qui iustus, & honestus conciliandus, & acquiritur. (Moribus) .i. uirtutibus. (Et forma) Quia hæc duo maxime alliciunt uirgas ad amorem alicuius mulieris, & econtra. (Mage) Pro magis. (Queritur) scilicet à Medea. (Herbis) .i. in herbarum & incantationibus, & hic est uerus sensus, & ueris ordo. amor melius conciliandus moribus, & forma, quaeritur magis herbis, scilicet à Medea.

Nec facie, meritisq; placet: sed * carmine motus: Direque cantata pabula falce metit. Illa reluctantem * cursu deducere Lunam Nititur: & tenebris abdere solis equos. Illa refrænat aquas: obliquaque flumina sistit: Illa loco siluas, uiuaque saxa mouet. Per tumulos errat * passis discincta capillis: Certa que de tepidis colligit ossa rogis. Deuouet absentes: simulacra que cerea fingit. Et miserum tenues in iccur urget acus. Et que nescierim melius. * male quaeritur herbis, Moribus, & forma conciliandus amor.

S E D carmine mouit, Id est incantatione magica. (Metit).i. fecat. (Falte cantata).i. ar
 te magica, & incantatoria. munita. (Pabula dira).i. uenefica. (Illa relustantem) Sic in Buc.
 Carmina uel caelo possunt deducere Lunam, sed locus sumptus est 4. Aenei. ubi de sacro do
 te magna dicitur. Hæc se carminibus promittit soluere mentes, Quas uelit, est aliis duras
 inmittere curas. Sillere aquam fluuuii, & uertere sidera retro, &c. (Et quæ nescierim me-
 lius mago) Legendum uult superior ne age. ne alterum comparatium abundet. ordo au-
 tem nunc est. (Et supple alia. (Quæ ego nescierim).i. nescire deberem. (Melius).i. conue-
 niencius, & decentius, quam supple icrem. (Age).i. agendum dic mihi Iason. (Queritur
 ne).i. acquiritur ne a pnd te. (Herbis).i. magicis. (Amor conciliandus).i. acquirendus. (Mo-
 ribus).i. probis. (Et forma).i. elegantis, quasi dicat id quidem fit, sed indecenter. de imagi-
 nibus laneis, & cereis ab incantatricibus fieri solitis, dicit Horat. lib. 1. sermonum in Saty-
 ra quæ incipit. Olin truncus eram, &c.

Hanc potes amplecti? thalamoq; relictus in uno

Impavidus somno nocte silente frui?

Scilicet ut tauros, ita te iungi ferre coegit:

Quaque feros angues, te quoque mulcet ope.

Adde: qui adscribi factis procerumque, tuisque

Se facit: & titulo coniugis uxor obest.

Atque aliquis Phælix de partibus æcta uenenis

Imputat: & populum, qui si i credat, habet.

Non licet Aefonides, sed filia Phæsis Actæ

Aurea phrixæ terga reuellit ouis.

Non probat Alcimedea mater tua: consule matrè:

Non paterna gelio cui uenit axe nurus.

Hanc potes Admiratiue

H V B.

pronunciandum, q. d. unde

est tibi tanta fiducia. (In uno)

Ve sis solus cum sola uenefica.

(Impavidus) Intrepidus debe-

re enim semper esse in maxi-

mo timore, quando dormis cum

ea. (Scilicet) Certe, q. d. ita te in-

cantauit, sicut tauros, quos eius

ope dicis te uicisse. (Coegit te

ferre iuga).i. sibi esse subditum.

(Ope) Eadem ui, id est incanta-

tionem. (Adduxit eam in odium,

nunc adducit in inuidiam di-

cens, quod ea, quæ Iason fecit,

Medea sibi omnia attribuit.

(Adde) Supradictis uitiis. (A-

scribi) Annumerari (Procerum) Castoris, Pollucis, Herculis, & cæterorum heroum qui te

cum fuerunt in rapiendo uellus aureum, sunt autem proceres teste Seruio, Capitella tra-

biuum, unde & eminentiores uiri proceres dnt. (Et tuis).i. factis. (Obest) Nocet. (Titulo

Coniugis).i. laudibus tuis. quia non tibi, sed ipsi uult ascribi uictorias tuam. (De partib.

Pælix) Non intelligamus de Thesalia, sed de iis, qui Pælix fauent, nam partes dicuntur, qui

diuersis fauent, unde Lucanus: Hæc facient partes, & c. partes Romanas appellauit, quoru

alii Pompeio alii Cæsari fauebant; unde dicimus Cic. fuit de partibus Pompeii. i. qui Pom-

peo fauit, hoc aut pluribus uerbis dixi, quia multi male interpretantur ut dicant de partib.

Pælix. i. de Thesalia, quasi Iason esset etiam ipse Thesalus, sed partes dixit, quia alii Iaso-

ni, alii Pælix fauebant. Imputat, assignat, & attribuit. (Æcta).i. a te. i. uictorias tuas. (Vene-

nis).i. incantationibus, & herbis Medæ, & dicit te uicisse eius auxilio. (Populum) Maxi-

mum partem Thesaliæ. (Qui credat sibi) Ita esse, ut dicit, & ita minoris æstimet uirtutem

tuam. (Non hæc) Ponit uerba, quæ dicit ille fautor Pælix. (Aefonides) Iason. (Non reuel-

lit) Non abstulit, & bene reuellit, quia fuerant affixa templo Martis à Phryxo, ut supra di-

ximus. (Hæc Demonstrat) Iason enim portauerat in Thesaliam. Reuello

aut, & reuellit, & reuelli facit. Virg. in Bucco. Cynthus aurem nellit, & admonuit, & in 2.

Aeneid. postea que a cardine uellit. (Sed Phæsis).i. Medea, legitur autem & Phæsis, & Pha-

sis, si Phæsis breuiatur propter uocalem sequentem prima syllaba huius dictionis Actæ,

quæ erat longa diphthongo, quod placet magis, si uero legatur Phæsis abiiicerit una sylla-

ba in medio, quod minus placet, & rarius reperitur. (Non probat) Dicit hanc fama non pla-

cere iis, qui amant ipsum Iasona. (Consule).i. interroga, quid tibi uideatur. (Non pater)

probat. (A gelido axe) à regione septentrionali. nam Colchi in regione frigida sunt.

* Pha-
 sias &
 etiam
 Phæsis
 Oetæ
 * reuul-
 sis

scribi) Annumerari (Procerum) Castoris, Pollucis, Herculis, & cæterorum heroum qui te
 cum fuerunt in rapiendo uellus aureum, sunt autem proceres teste Seruio, Capitella tra-
 biuum, unde & eminentiores uiri proceres dnt. (Et tuis).i. factis. (Obest) Nocet. (Titulo
 Coniugis).i. laudibus tuis. quia non tibi, sed ipsi uult ascribi uictorias tuam. (De partib.
 Pælix) Non intelligamus de Thesalia, sed de iis, qui Pælix fauent, nam partes dicuntur, qui
 diuersis fauent, unde Lucanus: Hæc facient partes, & c. partes Romanas appellauit, quoru
 alii Pompeio alii Cæsari fauebant; unde dicimus Cic. fuit de partibus Pompeii. i. qui Pom-
 peo fauit, hoc aut pluribus uerbis dixi, quia multi male interpretantur ut dicant de partib.
 Pælix. i. de Thesalia, quasi Iason esset etiam ipse Thesalus, sed partes dixit, quia alii Iaso-
 ni, alii Pælix fauebant. Imputat, assignat, & attribuit. (Æcta).i. a te. i. uictorias tuas. (Vene-
 nis).i. incantationibus, & herbis Medæ, & dicit te uicisse eius auxilio. (Populum) Maxi-
 mum partem Thesaliæ. (Qui credat sibi) Ita esse, ut dicit, & ita minoris æstimet uirtutem
 tuam. (Non hæc) Ponit uerba, quæ dicit ille fautor Pælix. (Aefonides) Iason. (Non reuel-
 lit) Non abstulit, & bene reuellit, quia fuerant affixa templo Martis à Phryxo, ut supra di-
 ximus. (Hæc Demonstrat) Iason enim portauerat in Thesaliam. Reuello
 aut, & reuellit, & reuelli facit. Virg. in Bucco. Cynthus aurem nellit, & admonuit, & in 2.
 Aeneid. postea que a cardine uellit. (Sed Phæsis).i. Medea, legitur autem & Phæsis, & Pha-
 sis, si Phæsis breuiatur propter uocalem sequentem prima syllaba huius dictionis Actæ,
 quæ erat longa diphthongo, quod placet magis, si uero legatur Phæsis abiiicerit una sylla-
 ba in medio, quod minus placet, & rarius reperitur. (Non probat) Dicit hanc fama non pla-
 cere iis, qui amant ipsum Iasona. (Consule).i. interroga, quid tibi uideatur. (Non pater)
 probat. (A gelido axe) à regione septentrionali. nam Colchi in regione frigida sunt.

Hanc

A9C.

HANC pores amplecti) Aggreditur principalem totius epistolæ intentionem, quæ est odiū Medæe inducere, quam quia uenefica est, & horrendam omnibus, & præcipue ei, quæ cum ea in uno lecto coniungitur, significat, dicens eum subactum ab ea, quomodo tauros à los feroces subegit. Adde quæ scribitur & c. tangit, quod Dares Phrygia afferit, derelictum uide licet Medeam, ne turpe sit Iasonem, non sine femine auxilio uincere potuisse. (Atque aliquis Pelix de partibus) Pelias patruus Iasonis in somnis uisum habuit ab eo excidium se passurum, quem postmodum altero pede nudum offenderet, atque cum is Iason esset, quæ occidere honeste nequibat, persuasit Colchos ad aureum uellus habendum adire ea spe, ut nunquam rediret. Qui ergo Pelix partes sequerentur, dicerent non propria, sed Medæe uirtute rediisse. (Aurea Phryxæ terga reuulsi ouis) Alii legunt, reuulsi, & reuello, sed Medæe uirtute ceter ab eo reuelli, & non reuulsi deduci, licet reuulsus in passiuo dicatur participio. Est tamē perfectior, & manifestior constructio, ut sit. (Aesonides) .i. Iason Aesonis filius. (Reuulsi) .i. à loco, ubi Marti consecrata erant. (Reuellit hæc aurea terga) .i. uellera. (Ouis Phryxæ) .i. arietis, quo Phryxus trans Pontum uectus dicitur. (Sed Phasis) .i. mulier apud Phasiā nata, ut Medea filia Aetæ regis. s. Colchorum. Phasis ergo patronymicum à loco est.

WV B.

Illa,) Quasi dicat non est, quod ipsa Barbara debeat querere maritum in uestris regionibus, sed in suis, quæ eius moribus conueniunt. (Tanais) Fluvius Scythiæ, qui Europam ab Asia diuidit. (Paludibus unde Scythiæ) Puto itellexisse Mæo eadem paludem in quam & alix aquæ multæ Scythiæ, & ipse Tanais influit. (A patria Phasidis) .i. à Cholchide, ubi est Phasis fluuius, unde Phasiani delati ad nomen accederunt. (Mobilis) Mutabilis à mouendo. (Inerior) Inconstantior. (Aura uerna) .i. uento ueris. (Bacchus auus) .s. paternus. (Bacchi cōiux) .s. Ariadne auia mea. (Redimita corona) Qua Bacchus eam ornauit, cum in cœlum rapuit, & Sydus fecit, quod Coronam appellauit, de quo Virg. 1. Georg. Gnosiaque ardentis decedat stella Coronæ. Hanc autem coronam cum Venus à Vulcano marito in donum accepisset, postea donauit Ariadne, cum nubere Baccho, quam (ut diximus) Bacchus etiam in cœlum translata habere uoluit, ut ipse in 3. Fast. dicit. Sincque tuæ faciam tecum monumēta coronæ, Vulcanus Veneri quam dedit illa tibi. Præradiat Splendore uincit. (Suis stellis) Nam Bacchus nouem gemmas coronæ Ariadnes mutauit in nouem stellas, ut Fast. lib. 3. Dista facit, gemmasque nouem transformat in ignes. Aurea per stellas nunc micat illa nouem. (Dos) Addit etiam dotem. (Lemnos) Insula mea. (Terra ingeniosa) .i. fertilis, & natura bona. nam ingenium, & natura etiam de terra dicitur: pro ui, & possibilitate. unde & Ouid. lib. 4. Fast. Frigida Carseolis, nec oliuus apta ferendis Terra, sed ad segetes ingeniosus ager. Ergo non legatur ingeniosus, ut à quibusdam male. (Me quoque quod tales) Melius legitur res tales. ut si sensus inter tales res. .i. inter nobilitatem, & dotem, & similia, non debes me spernere. (Nunc etiam peperit) Laudat se à fecunditate, quæ solet esse gratæ maritis. (Gratare) Gratularè. (Ambobus) Mihi, & tibi. (Auctor) .i. is, per quem eram grauidā, scilicet tu. (Dulce) Non molestum, quia si uxor amat maritum licet graue sit

Illā sibi à Tanais, Scythiæque paludibus undæ
 Querat, & à patria Phasidis usque uirum.
 Mobilis Aesonides, uernaque incertior aura,
 Cur tua pollici pondere uerba carent?
 Vir meus hinc ieras: cur non meus inde redisti?
 Sim * reducis coniux: sicut euntis eram.
 Si te nobilitas, generosaque nomina tangunt:
 En ego Minoo nata Thoante feror.
 Bacchus auus, Bacchi coniux redimita corona,
 Præradia: stellis signa minora suis.
 Dos tibi Lemnos erit, terra ingeniosa colenti:
 Me quoque iam tales inter habere potes.
 Nunc etiam peperit, gratare ambobus Iason:
 Dulce mihi grauidæ fecerat auctor onus.
 Felix in numero quoque sum: prolemque gemellā
 Pignora Lucina bina fauente dedi.

*referā

ferre partum in utero, tamē fert libenter propter maritum, cui uidet esse gratum. (Quoq;) Etiam. i. præter hoc quod peperit. (Sum etiam felix.) Quia non vnuum, ed geminos peperit Thoantem. f. & Eunuum. (Lucina) Dea partus, quam eandem Iunouem esse uolunt: Terent. Iuno Lucina fer opem. (Lucinam autem appellant uel à Iuno, qui erat sub Esquilino monte ubi de fecunditate mulieres responsa acceperunt, ut ostēdit Ouidius lib. i. Factorū uel à luce, in quam pueros nascentes de Iucere dicitur, ut idem est auctor loco supradicto. Grata Lucina dedit hæc tibi nomina lucus: Aut quia principium tu dea lucis habes: hæc græce dicitur Ilithya. Ouid. lib. 9. Met. Præpositam timidis parientibus Ilithium. (Fauci te) Dante mihi præridendi facultatem. (Pignora. i. filios.

N V N C etiam peperit) Conatur allicere per gemellos, quos illi peperit, quæ summa conciliandi, atque conseruandi inter coniuges amoris ratio est. Ordo est. (Ego etiam,) Id est præter cetera dotes, & amoris pignora. (Peperit nunc) Supple gemellos, quos facile intelligitur subdendo. (O Iason gratare) .i. gratulare. (Ambobus) Non enim ambobus gratulari posset, nisi duos peperisset, nec potuit ex Iasone duos peperisse, nisi gemellos, cum ante profectionem eius nullam peperit. (Auctor) .i. Iason fecerat mihi grande onus, dulce, potest tamen scius esse, & ordo. (O Iason ego peperit ambobus) .i. & tibi, & mihi, hoc est communem nobis prolem (Gratate,) Id est gratulare nobis, quod libentius dixerō, quam præori modo, quia subditur, Felix in numero quoque sum, quasi prius numerum nō expresisset.

A S C.

Si quæras, cui sint similes: cognosceris illis:
Fallere non norunt: cetera patris habent.
Legatos quos penè dedi pro matre ferendos.
Sed tenuit cæptas srua nouerca uias.
Medeam timui: plus est Medea nouerca:
Medea faciunt ad scelus omne manus.
Spargere quæ fratris potuit lacerata per agros
Corpora: pignoribus parceret illa meis?
Hæc tamen ò demēs, Colchisq; , ablade uenenis,
Diceris Hypsipyles præposuisse toro.
Turpiter illa virum cognouit adultera virgo:
Me tibi, teque mihi teda pudica dedit.
Prædidit illa patrem: rapui de cæde Thoanta:
Deseruit Colchon: me mea Lemnos habet.
Quid* refert: scelerata piã si vincit: & ipso
Crimine dotata est: emeruitque virum.
Lemniadum facinus culpo, non miror Iason:
Quælibet iratis ipse dat arma dolor.

Illis) Per illos. i. si quis uideat illos, uidetur te videre. (Fallere) Sicut tu. (Cetera) Præter cognitionem fallendi (Patris) .i. tui, qui es eorum pater. (Legatos) Quasi nuncios. (Pro matre) Pro me. (Tenuit) Impediuit. (Cæptas) Institutas, & propositas. (Plus nouerca) .i. crudelior crudeli, uam cum omni nouerca sit crudelis, ipsa est plus quam nouerca. (Faciunt) .i. conueniunt (Spargere) Argumentum à maiori ad minus. si inquit, tam fuit crudelis, quod poruerit interficere fratrem suum, nunquid parceret filiis meis? quasi dicat minime. nam cū fugeret cum Iasone, ut patrem insequentem retardaret, fratris sui Absyrti membra dilacerauit, & varijs locis sparsit: ut pater occupatus in eis colligendis desisteret ab insecutione. Is lo-

H V B.

*reduci

cus postea Tomos, id est iucisio dictus est, ut Ouidius in Trist. scribit. Inde loco nomen Tomos est, quid dicitur illic Membra sui fratris subsecuisse soror. (Parcere) Interrogatiue, quasi dicat non. (Ablare) Capere. (Præposuisse toto Hypsipyles,) Id est maluissē eam uxorem, quam me. (Turpiter) Adducit eam in contemptum, eius impudicitiam commemorans. (Virgo) Ad ætatem retulit. (Virum) Scilicet te. (Turpiter) Quia id fecit clam patre suo. (Teda) Pro nuptijs ponitur. (Prodidit) Decepit, quia sauit tibi, qui eius res eras rapturus, & eo insciente aufugit. (Rapui) Liberaui. (Thoanta) Patrem meum, ut supra diximus. (Deseruit) Quia fugit. (Habet) tenet me, quia remansit in patria,

scut

scit honestas decet mulieres. (Quid referam) Male legitur quid referam, cum legendum sit, quid referam? nam postea quam commemorauit Hypsi probitates suas, & Medæ flagitia, dicit quid tñ referat? quod ego sim proba. & ipsa flagitiosa, si plus possunt scelera, quam probitates: & hæc est uera lectio, talis est et sensus apud Ouid. lib. 2. Met. Quid tñ hoc prodest, si diro facta uolueris. Crimine Nictymene nostro successit honori: ergo. (Qui refert). i. qd prodest. (Si scelerata) Medea. (Vinciat piam). s. me, & est dotata. (Ipso crimine). i. si à te existimatur habere satis magnam dotem, quia est uenefica. (Emeruit). s. per crimina & scelera sua Lemniadum, ne ipsa Hypsipyle dicatur esse crudelis, quia erudela factum. (Lemniadum) Supra commemorauit: excusat eas. (Culpo). i. reprehendo. (Non miror) Quod interfecerint uiros, à quibus spernebantur. (Quælibet arma) Sic Virg. Quodcunque reperitum, Rimanti telum ira fecit. (Dolor) Qualis erat ipsarum quæ spernebantur.

A S C E N S I V S.

A S C.

COGNOS CERIS illis) Id est in illis, aut per illos, quia simillimi sunt, & tui, sed. (Fallere non norunt, cetera patris habent). i. in omnibus patri similes sunt præterquam, quod non sunt fallaces, ut tu. (Pignorigibus parceret illa meis) quasi dicat minime. Notus est uersiculus. Pignora natorum dicuntur, pignora rerum. s. aliarum, quæ in pignus datur. (Ablate). s. à sensu, & ratione. (Venenis Colchis). i. Colchicis, principale pro deriuatio. (Emeruit). i. expresse meruit. Culpo non miror). i. nec approbo, & laudo, nec inuito, ut mirator quæ Catonis apud Lucanum. (Quælibet iratis) Sic Aenei. 1. Furor arma ministrat.

H V B.

Dic age) Interrogat Iasona, quo uultu uidisset, & eam, & filios suos, si uentis delatus fuisset ad littus Lemni. (Age) Hortantis ordo est, Age dic quo uultu uideres natos, & me si tu actus uentis iniquis intrasses portus. & ego exissem obuia &c. Hiscere. per parenthesis, & interpositionem. legendus est hic uersus. (Terra foret roganda hiscere). i. ut hisceret, & se aperiret tibi, ut te absorberet, potius quam aspectum meum, quam deceptas uideres cum ad uultera tua. (Quo). i. quali. (Quo pretio). i. qua pæna. Sic Terent. ego pretium ob stultitiam sero. Iuuen. Ille crucis pretium sceleris tulit. i. penam. (Qua nec) Quasi dicat crudelissima. (Ipse) Tu. (Per me). i. quantum ad me pertinet, quia nihil nocuisti mihi. (Non quia tu dignus) scilicet sis esse tutus. (Sed quia ego mitis) id est clemens. quæ n. scio nocere. (Pellicis) Medæ. (Sanguine) suo, quia dilacerassem eius uultus. (Quosque) id est & uultus, scilicet tuos. (Quos abstulit ueneficis suis) Id est quos suis inuentationibus cepit, ut supra.

* Nêpe

* subnu
ba

* atque
uiro.

Dic age, sic uentis, ut oportuit, actus iniquis
Intrasses portus tuæque, comesque meos:
Obuiaque exissem factu comitata gemello:
* Hiscere nonne tibi terra roganda foret?
Quo uultu natos, quo me scelerate uideres?
Perfide quo pretio, qua nec dignus eras?
Ipse quidem per me tutus, sospesque fuisses:
Non quia tu dignus: sed quia mitis ego.
Pellicis ipsa meos implestem sanguine uultus,
Quosque ueneficis abstulit illa suis.
Medæ Medea forem. quod si quis ab alto
Iustus adest uotis Iupiter ipse meis:
Qd̄ gemit Hypsipyle: lecti quoque, succuba nostri
Mœreat: & leges sentiat ipsa suas.
Utque ego destituor coniux, materque duorum
A totidem natis orbe sit * illa uiro:
Nec male parta diu teneat: peiusque relinquat:
Exulterat: & toto quærat in orbe fugam.
Quam fratri gerinana fuit, miseroque parenti
Filia: tam natis, tam sit acerbo uiro.
Cum mare, cum terras consumpserit: aëra tēteta
Erret inops, expes, cæde cruenta sua.
Fæc ego coniugio fraudata Thoantias oro:
Viuite deuoto nuptaque, uirque toro.
Colchisque ablata uenenis. Medæ Medea) Proprium no-

men pro appellatio posuit. i. Medeam pro crudeli. (Quod si quis) Imprecatur Medea eadem, quae ipsa patitur, ut ita aliquando priuatur marito, sicut ipsa priuata est ab ea. (Si Iupiter iustus) Exaudit preces, & uota nisa. (Succuba) Concubina. f. Medea. (Mareat) Fleat. (Quod Hypsipyle gemit) .i. id quod ego doleo. f. mihi ereptum maritum. (Suas leges) Quia alii facit iniuriam, dat quodammodo leges tibi quoque; inferendae iniuriam. (Ut ego) Oportet, ut Medea, iam facta mater de Iasone, post filios susceptos ita relinquatur sub Iasone, ut ipsa relicta. (A totidem natis) .i. post totidem natos. i. postquam duos filios suscepit, quod quidem ita ei accidit, sicut imprecata est. (Male parca) Male quae sita, secundum pro uerbum, & dictum cuiusdam poetae. Male parca male delabantur. (Veius) Quam facquis fuerit. (Exulter) Expellatur ex patria. (Qua fratri) Ut terreat Iasone; imprecatur, etia, ut Medea sit ei, & filius eius crudelis. Ordo. (Illa sit tam acerba natis) .i. tam crudelis mater. (Et tam acerba uiro) .i. tam crudelis uxor tibi marito suo. (Qua) .i. acerba. (Germana) .i. soror. Fuit fratri Absyrtum, quem supradiximus fuisse ab ea laceratum. Et. (Quam acerba filia fuit misero parenti) (Quem, prodidit, cui interfecit filia.) (Aera tenter) .i. uolet per aera, quod quidem Ouis scribit fecisse lib. 7. Met. Quae nisi pennatis serpentibus iller in auras. Non exempta foret pennis. (Erret) Vagetur, & eat huc illuc. (Expes) Sine spe. (Creuta sua cade) .i. quae se ipsam interficiat. (Ego Thoantias) .i. Hypsipyle filia Thoantis. (Nupta) O Medea. (Vir) .i. de Iasone. (Vigite) Diu manete. (Denoto) .i. execrationibus, & infelicitatibus pleno. Finis fuit quod Iason nunquam recepit ipsam Hypsipylem, sed cum cognitum fuisse a Lemniadibus, quod duos filios masculos ex Iasone suscepto contra leges suas alii faceret, & ad supplicium posceretur, illa accepta nauicula fugere parabat, sed comprehensa a piratis data est domino Lycurgo regi Nemeae, quae cum eius filium Opheltem nutrirer, & redeuntibus a bello Thebano regibus, & in Nemea filua penae sibi pereuntibus, cum ab eis rogata fuisset, ut Langiam fontem eis ostenderer, & ab Adralto Argiuorum rege interrogaretur, quae nam esset, dum ad omnia responderet, diutius morante puer, quem inter herbas, floresque ludetem reliquerat, a serpente interceptus est, uerum a filiis Thoante, & Euncho, qui cum Adralto erant cognita est, esse eorum mater. Quamobrem cum Lycurgus audito casu filii eam quaereret ad supplicium, a regibus, & filiis auxilium implorata liberata est. Quid postea de ea fuerit, non legi. Medea uero post quos filios ex Iasone susceptos, ab eo repudiata est superinducta uxore Creusa filia Creontis Corinthiorum regis. Medea ultra mariti iniuriam Athenas fugit, ibique Aegeo patri Thesei nupta, & ex eo suscepti Medum filii, a quo postea Media regio dicta est, eique penae omnia eueniunt, quae imprecata est Hypsipyle.

D I C age si uentis) Prudentes ponit casum, ut casus fiat, & contingat, nam desiderabile esset patri liberet gemellos, quos nunquam uiderat, obuiam habere. (Medex Medea) .i. eru delisimae interfecit interfecit. (Si quis Iupiter) .i. iuuuus pater deus. f. Succuba dicitur, quae sursum tubat, ut in alieno toro, nam sub occultationem denotat, ut sublegere, subripere, suffurari, subducere, sustollere, &c. Imprecationes autem, quas ponit, omnes Medes eueniunt, sicut quas Dico ponit Aen. 4. Aeneae. (Thoantias) .i. Thoantias filia, patronymice adiecta syllaba formatum. nam haec Thoantias huius Thoantis fieri debet a genitio Thoantis, cuius nominatiuus est Thoas. (Deuoto toro) Hinc notum est, quia deuotio in natali saltem penae sumitur. nam is dicitur deuotus alicui, qui pro eius salute morti addicitur. Et ideo quia pro fide deuoti sumus, tractum est, ut is Zelus, quem in Deum, & religionem habemus, a Christianis deuoti dicatur.

A S C.

IN VII. EPISTOLAM, ARG. HVBETINI.

I Lio, Troia? omni a Graecis uersa Aeneas Veneris & Anchise filius patriam relinquens, constructa classe apud Andrandum ciuitatem, se mari credidit immisere & Ascano filio, & deo penatibus & melius Troianis, qui se eius nauigationis comites, & socios praebuerunt, & primum quidem in Thraciam delatus est, ubi Aenum oppidum condidit, ut multi putant: Mox, per arcem territus, & uoce Polydori crudeli, sime a Polyminstora Thracum rege interfecit admonitus, ut inde fugeret Delum tenuis, illuc accepto ab Apolline responso, errore paruis male interpretatis responsum, Cycladas insulas pra-

Epist. Ouid.

F

terucltus,

terre est: ad Cretam venit quam fatalem terram, & ab oraculo præd. stam. Anchises crederet verum cuius
 ubi per silens laboraret, à dijs penatibus in somnijs monitus, ut discederet, ad Scropladas delatus est iustis
 las, inde præteritus maxima Græcia, apud Epirum suscipitur est Heleni hospitio, qui Troianus, & Præa
 mis silens illic Pyrrho successerat in regno inde profectus Calabriam tenuit, ex qua statim discessit territus ad
 uento Diomedis nauigauitq; usque ad Scyllam, & Charybdim, quæ sunt in mari Siculo Aetnae uicine inde
 uento in partibus tertia maxima parte Sicilia Drepanum uenit, ubi (ut Virg. ueluit) patrem amisit, quo in
 Sicilia se pulso & honoribus præditis, donatis ab Acesto Troiano, quin Sicilia regnabat, uino & ceteris
 necessarijs, cum discessisset, ut in Italiani ueniret, quam sibi satis dari, & à Creusâ uxore, & ab oraculo e-
 perio in Delo, & ab Heleno intellexerat, tempestate maris, & uiuentorio agnatus, in Libyam delatus
 est, ex 20. nauibus una duntaxat submersa. Fortè per ea tempora, ut Virg. finxit Dido, quæ ex Tyro fuger-
 rat marito suo Sycheo à Pygmalione ipsius fratre interfecto, metuens & ipsa fratris sententiam, & amantiam
 in terra Libica urbem portam Carthaginiem condebat, emptio ab Huriâ rege solo, quantum posset taurino
 ceruo circumdate, quo secto in minutissimis corrigias, in tantum id extendit quod occupauit. Iudicia duo & 20.
 quo spatio urbem condidit. Ad hæc igitur Didonem cum Aeneas uenisset cum socijs ab ea, & urbe, & hospi-
 tio exceptus & liberalissime, mox etiam ab ea amatus cum illa concubuit, cunq; ibi moraretur, admonitus ab
 Anchise patre in somnijs, & à Mercurio ab Ioue missio, ut inde discederet, & fatalem terram peteret non au-
 sus regina dicere, cum clam abire pararet, regina Dido præsentem posuit quam frustra precibus sarigauit. A-
 eneas inquit ut Ouidio hæc epistolam ad eum scripsisse, in qua misit ut reuocare eum à proposito mouendi,
 arguens ad honesto, & tuto, ab honesto quidem, quia non diceat eam deserere, & à qua hospitio sit exceptus
 omnibus res admittit, & cui sedem dederit, à tuto, quia mare procellosum, & tempestuosum sit, à quo sit tutum
 ubi inire, & habeat terram paratam, quam relinquere propter incertam impudentia sit. Commemoratur au-
 tem sua in Aeneam beneficia, & rogatur, ut si de creuit omnino discedere, saltem disserat, & expectet donec ma-
 re et tranquillum sit. Quod si uoluerit dicit, quod si ipsam interimet, & iubebit inscribi epitaphium in sepulchro,
 quo Aeneas cognoscatur fuisse causa eius mortis.

HVB.

I C, ubi) Dicit
 Dido se appro-
 pinquante sine
 suæ uitæ, effun-
 dere flebiles uo-
 ces ad Aeneam
 sicut cygnus ui-
 cinus morti so-

let tibilater cantare. Ferunt enim appropinquantibus cygnis extremo uitæ pennam in capite natam paulatim in cerebrum descendere, interea uero ipsos cygnos flebiliter cantare, donec moriantur. Ouid. lib. 2. Fast. Flebilibus numeris ueluti canentia dura Traiectos penna tempora cantat olor. Plin. lib. 10. olororum morte narratur flebilis cantus fallis (ut arbitror) aliquot experimentis. Ordo est. Olor albus. (Abiectus) Positus. (Ad uada) id est apud aquas. nam uada dicuntur aquæ, per quas pedibus uadere possumus interdum simpliciter pro omnibus aquis ponuntur. (Mæandri) Fluii Lydiæ, iuxta quem multi sunt cygni. (Concinit) Cantat. (Sic) s. flebiliter, sicut ego nunc tanto. (Vbi) id est quando. (Fata uocant) i. mors eum trahit. (Moueri.) Id est flesti. (Mouimus

D I D O A E N E A E

EPISTOLA VII.

Accipe Dardanide morituræ carmen Elifæ.
 Quæ legis, à uobis ul. ima, uerba legis.

I C, ubi fata uocant, uadis abio.
 Cus in herbis
 Ad uada Mearndri concinit al-
 bus olor:
 Nec, quia te nostra sperem pre-
 ce posse moueti.

Alloquor: aduersus mouimus ista deo.
 Sed meriti famam, corpusq; animusq; pudicū
 Cū male perdiderim: perdere uerba leue est:
 Certus es ire tamē: miseramq; relinquere Dido:
 Atque iidem uenti uela, fidemque ferent:
 Certus es Aenea cum fœdere soluere naues:

(Mæandri) Fluii Lydiæ, iuxta quem multi sunt cygni. (Concinit) Cantat. (Sic) s. flebiliter, sicut ego nunc tanto. (Vbi) id est quando. (Fata uocant) i. mors eum trahit. (Moueri.) Id est flesti. (Mouimus

(Mouimus ista).i.tibi preces fecimus.(Deo aduerso).i.nobis irato, & non fauente. Iuuen.
 de Demofthene. Dijs ille aduersis genitus. (Sed.) q.d. cum maiora perdiderim, possum etiã
 Perdere liuiores. i. verba frustra fundere. (Famam) Laudẽ. Meriti) .i. beneficij mei tibi colla-
 ti. (Corpus) A te violatum. (Leue).i. facile. (Certus es).i. deliberasti. (Feret) A uferentia (Fidem)
 quam mihi dedisti, quia discedet tecum, neque eam mihi seruabis. (Cum sedere).f.
 conubiali. (Soluere) Proprie dixit. nam naues dicuntur solui cum a littore mouentur. Sta-
 tius in Achilleide. Soluatur Oebalio classem de littore pastor Dardanus. dicit ergo delibe-
 rasti & naues, & fœdus nuptiale, quod mecum feceras, tecum abducere.

S I C, ubi fata vocant. Hęc epist. vij. quam Dido ad Aeneam scripsisse fingitur, priusquã
 abiret, ferẽ ex iiii. Aen. argumentum assumpsit, verum illic nõ scripsisse, sed sororem Annã
 misisse dicitur. Principium videtur tacite obiectioni per antiphoram respondere. ac si ip-
 sa se aut Aeneam induxerit per longã cogitationem obijcientem, ac dicentem si certum,
 aut decretum eum omnino tibi mori. teq; interficere, cur scribis Dido? quid canis mori tu-
 ra? Respondet. (Sic ubi fata vocant &c.) Hoc est, sicut ego moriura cano, hoc est carmine
 epist. scribo. (Olor).i. cygnus albus, sed per excellentiã abiecius in herbis. (Concinit).f. su-
 nus suum. vnde Marcialis Cantator cygnus funeris ipsẽ fuit. (Ad).i. iuxta (Vada Mæandri)
 Fluminis illius flux uolũ. (Vbi).i. quando, aut postquam, nam aduerbia loci & temporis, cõ-
 funduntur, ita vt alterũ pro altero passim ponatur. (Fata vocant).i. moriendi vis fatalis in
 stãter vrget, hoc est ideo scribo, vt id faciam, quod cygnus. (Nec alloquor) Quia sperẽ pos-
 se moueri nostra prece. (Nos moui).i. cum molimine auspicate sumus, & incepinus ista.
 (Deo aduerso).i. irato, & abnuete. (Sed cum perdiderim male).i. cõ malo meo hoc est inde-
 center. (Famam meriti).f. prioris. (Et corpus & animum pudicum) Propter carmen legen-
 dum est corpus, animumq; nec minor est ornatus. (Leue).i. parui momenti est. (Perdere
 verba).f. scripta in hac epist. Certus es ire tamen) Anacoliton est. nam non precessit, quã
 quam mori constitui, si abieris, tamen certus es ire, & relinquere. (Miserã Dido).f. me Ser-
 docet, & Grænitum in o vtimur tribus, aut quatuor casibus, nominatiuo actiuo, & vocati-
 uo in o, & genitiuo in us, aut in oos, vt hæc Dido, huius Didus, vel Didoos, hanc Dido, ð Di-
 do. multi tamen hoc nomen latine declinant dicentes, huius Didonis, huic Didoni, hæc Di-
 donem, quod etiam sequar, licet non continuo dixero, huius Sapphonis &c. sed Sapphus, &
 hanc Sappho. (Ijdem ventis) Scribitur, ij duplici, quia pluralis est humeri. sensus est. cõmit-
 tes eisdem, seu ijsdem ventis vela, & fidem, id est fidelitatem tuam, quia fœdisragus eris.

ASC.

Quæque ubi sint nescis, Italia regna sequi.
 Néc noua Carthago: nec te crescentia tangunt
 Mœnia: nec sceptrõ tradita summa tuo.
 Facta fugis: facienda petis: querenda per nrhem
 Altera, quæ sita est altera terra tibi.
 Vt terrã inuenias: quis eam tibi tradet habendã?
 Quis sua non notis arua tenenda dabit:
 Alter hadendus amor tibi restat, & altera Dido:
 Quamque iterum fallas, altera danda fides.
 Quando erit, vt condas instar Carthaginis vrbẽ?
 Et videã populus altus ab arce tuos?
 Omnia si veuiant: nec te tua vota morentur:
 Vnde tibi, quæ te sic amet, & vxor erit?
 Vror, vt inducto ceratæ sulfure tedæ:
 * Vt pia famosis adijta thura * rogis,

Quæque ubi sint) Quia so-
 lum audita, non autem vi-
 sa sunt tibi. (Noua) Aut allu-
 sit ad significationem nominis;
 quia vt Seru. dicit, Carthago
 lingua Pœnorum noua ciuitas
 dicitur, aut re vera quia tunc no-
 na fiebat. Virg. Aen. j. Surgen-
 tenq; noue Carthaginis arcẽ.
 (Tradita) Commissa. (Tuo
 sepero) Tu e potestati, nã sceptrum
 regibus datur. (Facta) Dis
 suadet ab vtili. (Facta fugis)
 Quod est imprudenti. (Quer-
 renda) Ordo est. (Alterã ter-
 ra).f. Italica, est quæreda. (Alte-
 ra) scilicet hæc, quam tibi dedi.
 (Est quæ) .i. nã parta tibi. (Ve)
 .i. quamuis. (Habendam) Possi-
 dendam, & habitandam. (Quis)

HVB.

* Fugie
da.* Focis.
* Hæc.

* duo
carimi-
na in a-
lis nō
legunt.

Quasi dicat nullus. (Tenenda) Habenda ut Tyrii tenere coloni. (Alter amor) Quem fortasse nunquam inuenies. (Iterum) Secundo, sicut mihi datam semel fecististi. (Quando erit,) q. d. nunquam, aut tardissime. (Cōdas) Aedifices. (Iustar) Ad similitudinem, est autem, ut uoluit Seru. nomen indeclinabile, & notandum nunquam præpositionem apud idoneos ei præpositioni, ut instar montes equum, & Ouid. Deque genis lacrymarum fluminis instar erit. (Et uideas) subandi quando erit. (Tuos) Tibi subditos. (Omnia) supradicta. (Si) i. quamuis. (Veniant) i. eueniant, & contingant tibi. (Morentur) Tardent, & impediant. (Vnde erit,) q. d. ex nullo loco inuenies. (Sic) sicut ego amo te. (Vror) Per quamdam similitudinem demonstrat uim sui amoris erga Aeneam. (Vror) i. ardeo. s. amore tui. (Inducto) super imposito. (Ceratæ) Illitæ. (Tedx) species arborum, quæ ex se liquorem emittunt, sunt autem,

* Aarō
legit, il
la tua.

* medi-
tatis

ut dicit Plu. s. ammis, luminibusque sacrorum gratæ. (Refert) Representat. Virg. illum absens absentem auditque uidetque. (Ille) Aeneas. Loquitur autem de eo, tanquam de tertia persona. (Surdus) Non respondens, translatio ab eo, qui auditu caret. (Et quo) i. est talis, quo ego debeam, uelle carere, & esse sine eo. (Si non) i. nisi. (Sim stulta) Quia stultus est, qui eo non uult carere, ubi intelligit sua beneficia non esse grata, nec se ab eo amari, tamen quia dixerat cum talem esse, ut deberet uelle eo carere, rimouet a se suspicionem odii dicens. Non tamen & (Infidunt) s. esse Aeneam. (Questiā) i. licet lamentata de eo. (Amo peius) Amo uehementius. Terent. Quo minus spei est, eo magis amo. (Parec) Conuertit sermouem suum ad Venerem, & Cupidinem, ut Aeneam in amoris castra compellant. (Nurui) i. mihi, quæ sum nurus tua, nam sum uxor Aeneæ filii tui. (Amor) Cupido. (Fater) s. Aeneæ, nam ambo estis filii Veneris. (Militet) Verbetur, & proprie dixit. Nam, ut inquit Ouid. b. amorum. Militat omnis amans, & habet sua castra cupidō. (Aut ego) s. militem in tuis castris, subaudiendum est enim uel tui. (Quem cepi amare) Ex quo eū uidi, & audiui loquentem. Virg. At regina graui iandudum faucia cura vulnus alit uenis, & creco carpitur igni. (Neque enim dedignor) Patentibus est. (Ille) Aeneas. (Materiam) Fomentum, nutritiuum, id est respondeat meo amoris, nam cura amorem significat, ut ex uersu Virgil. supra serpio patet, dicitur autem, quod cor urat, (Fallor) id est frustra hoc cogito, & peto, ut meo amoris respondeat. (Fædatur) id est laudatur uel ostentatur ab eo. (Matris) Probat, quod dixit, dicit enim eam omnino esse contrarium Veneri matri suæ. (Discidet) Discordat. (Ingenio) Natura, quia Venus est mollis, & placabilis, Aeneas uero durus, & inexorabilis. (Te lapis) Hæc supradicta dixit, tanquam de tertia persona, nunc conuertit sermonem ad ipsum Aeneam, Arguens ipsum nimix duritix. Est autem tota hæc emulatio Virgiliana in 4. Aeneæ ubi Dido sic loquitur. Nec tibi diua parens, nec Dæ

* Aeneas que oculis semper uigilantibus hæret,
Aeneamque animo nox que, diis que refert.

Ille quidē male gratus, & ad mea munera surdus
Et quo, si non sim stulta, care. e. uelim.

Nō tamen Aeneam, quamuis male cogitet, odi
Sed quæror infidum: quæstaque; penus amor.

Parce Venus nurui: durumque; amplectere fratrem
Fratres Amor: castris militet ille tuis.

Aut, ego quæ cepi (neque enim dedignor amare
Materiam curæ præbeat ille mea.

Fallor: & ipsa mihi falso iactatur imago:
Matris ab ingenio discedit ille sua.

Te lapis, & montes, innataque; ruppibus altis
Robora, te sate progeuere feræ:

Ant mare, quales uides agitari ruc quoque; uentis
Quo tamen aduersis fluctibus iro paras. (sic)

Quo iugis obstat hyemis: hyemis mihi gratia
Aspice, ut euersas conciet Euris aquas.

Quod tibi malueram, sine me debet. e. procellis;
Iustior est animo uentus, & uinda tuo.

Non ergo sum tantum: quod non * meditatis iniqui
Ut percas: dum me perfracta longa fugis.

danua

danus auctor Perside, sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus, hyrcanaque ad morunt ubera Tigres. (In nata). i. genita. (Robora) Arborea. (Scuz feræ) Vt Tigres, aut ursæ, aut Lænae. (Aut mare). i. genuit te. (Quale uides) Non tranquillū, sed procellosum, quale nūc uides. (Agitati) Moueri. (Quo). i. per quod mare. (Tamen paras ire). i. cum ira agitur uēris. (Quo fugis) Conemulose dixit, fugis, unde ipse apud Virg. respondet, ne finge fugam. (Obstat) Impedit te hyemis mihi gratia prospit. i. in tu tua spē non uis mihi hoc munus præstare, ut aut maneat, aut differas fugā tuā, saltem facias hoc necessitate tēpestatis. Aspicce) Demonstret ei magnitudinem tempestatis. (Concitet) Cōmoueat (Sine permitte. (Me debere) Me esse obligatum. (Procellis) Tempestatibus, & imperuosis uentis. dicuntur autē quasi percellā à percellendo. i. percutiendo. (Iustior tuo animo) Quia uult reddere gratiā mihi bene merenti, cum uult te apud me retinere, tu autē, qui accepisti beneficium, non uis reddere gratiā. (Nō ego sum) Dicit Aeneam non debere se obicere periculo mortis propter ipsam, dum uult eam fugere. Ordo est. (O inique non sum tanti, ut pereas). i. perire uelis, dum fugis me per longa freta. (Quod). i. quam rem. (Nou meditari) Non cogitas.

QV AE QVE ubi sunt) Et certus es sequi regna Italica, quæ nescis, ubi sint. dixi ex 4. Aen. serē sumpta, ubi dicitur. Quid si non arua aliena, domosque ignotas petere? Sed quia Virg. omnibus notus est, frustra eius carmina ad hanc epist. facientia repetiero. (Male gratus). i. non gratus, sed ingratus, & immemor beneficii. (Quæstaque peius). i. intentus, & cū maiori malo meo, amo. (Quæstā). i. post querelas, unde amoris non questus, obliuio, si qua fieri potest, animi est remedium, ut aulem obliuio sit, occupandus est aliis curis animus. (Fratr amor) Frater Aeneæ, & etiam Didonis, quia se cōiugem Aeneæ dicitur. (Aut ego quem &c. (Ordo est. Aut ille, quem ego cōpi amare præbeat. (Materia mex curæ). i. se amabile præbeat. (Neque enim dedignor amare). i. libenter amarem, si se amari sinat. Vnde dicit Aen. 4. Quæ mihi reddat eū, uel eo me soluat amantem. (Fallor, & ipsa mihi falso iactatur imago). i. falso præ se fert pietatem, & Veneris filium nuncupat, tum sit durior caute. Vnde Aen. 4. Nec tibi diua parens, generis nec Dardania auctor Perside, sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus, hyrcanaque admorunt ubera Tigres. (Aut mare) Hoc uide cur sumptum ex Homero, qui (ut interpretatur A. Gellius lib. 12. ca. 1. dicit sic.) Nō eques ipse pater fuerat tibi me Hercule Peleus, Nō Thetis est genitrix; glaucū te protulit æquor, Acris & rupes, mens quiddā tibi dura, seroxūque. (Quale uides agitari) Aen. 4. Quin est liber no moliris fidere classem. (Quod tibi malueram) Sensus & ordo est. (Sine). i. permitte. Me debere procellis, id supple, quod malueram debere tibi. i. permitte, ut beneficio uentorum te detineam, & quæ fruatur quæ cum beneuolentia tua te malim, sed non possim frui, non possum quidem, quia non permittis, & ita uentus, & unda est. (Iustior). i. clementior, aut iustior, quia iustum est, ut amans ametur, & amato fruatur tuo animo. (Ego non sum tanti). i. ualoris, ut pereas, dum fugis me per longa freta. (Quod). s. dictum. (Non mediteris). i. interpreteris. (Inique). i. in malam partem, hoc est, quod per ironiam addit.

A S C.

Exerces pretiosa odia, & constantia magno:

Si, dum me fugias, est tibi uile mori.

Iam uenti ponent: strataque æqualiter unda,

Ceruleis Triton per mare curret equis.

Tu quoque cum uentis utinam mutabilis esses:

Et, uili duritia robora uincis, eris.

Quid, si nescires insana quid æquora possent?

Expertæ toties tam male credis aquæ?

Vt pelago suadente etiam retinacula soluas:

Multa tamen latus tristitia pontus habet.

Nec uiolasse fidem tētantibus æquora prodest:

Epist. Ouid.

Exerces) Sensus est, si habes me odio, & propter hoc parui facis obicere te morti, hæc tua odia sunt nimis magni pretii, & nimis cara, & constantia magno, quia constant tibi uita, quæ est res magna. (Si est uile tibi) id est si paruifacis, nam interdum ordo zlicuius solent hominis paruifacere pericula, & mortem, unde est illud amantis apud Virgil. in Buccol. Specula de montis in altum De serar, extremum hoc munus mo

H V B.

riētis habeo. (Tam venti) Dicit, cito cessaturam tempestatem in deque. eum tutius nauigaturum (Ponent). i. quiescent. (Tam). i. cito (Strata). i. multum quieta. (Trion) Deus maris, Neptuni ex Salacia Dea maris filius, & eisdem tibicem. Ouid. 1. Met. Caua buccina sumitur illi Trotilis in latum, quæ turbine cresecit ab imo. (Curret) Celeri curru ibit per mare. (Equiseruleis). i. Delphinibus iūctis ad currum inuicem equorum, nam deorum maris equi sunt Delphines volunt aut poeræ Deos maris non ire super vnas, nisi ferè quieto mari, vnde Virg. in 1. Æn. post placatum mare dixit de Neptuno. Cæloque inuectus aperto flectit equos, Curruque volans dat lora secundo. (Cum

uentis) Quorum natura est, vt mutantur. Horat. 2. carm. Non semper imbres nubibus hispidos manant in agros, aut mare Caspium vexant inæquales procellex. (Eris). f. mutabilis (Nisi vincis). i. nisi luperas. i. nisi es durior roboribus. Robur autem species arboris est ex qua deterrimam esse gallam Plin. scribit, est autem eius lignum nimix duricix, ponitur autem pro omni re, quæ dura sit. (Quid). f. facere? q. d. ignoscendū esset tibi, si intrares mare, cuius periculum ignores. (Experet) Probare à te. est in significatione passiuæ participium. (Tam male. i. tam periculo tuo. (Credis) Confidis, vt, O formosè puer, uinum nē crede color. (Vt). i. quamuis. (Retinacula) Funes nauim. (Etiam pelago suadente). i. etiā mari tranquillo, quia tunc vī suadere nobis nauigationē. (Nec prodest) Liptote est. i. nocere. (Tentantibus) ingredientibus, à tento deriuatur, vt Virg. tentanda fuga canit æquora Calchas. (Exigit pœnas perfidiæ). i. punit perfidos. (Præcipe) Hoc dicit, vt magis eum terreat. (Quia) Rationem ponit. (Mater amorū) Venus. amorent aut dixit, quia duo dñr esse Cupidines. (Edita). f. genita (Aquis Cytheriacis) Hoc secundū fabulā dixit, quā Seru. in 5. Æne. refert. Dicit enim Cælium patrem fuisse Saturni, eum iratus filius falce virilia amputasset lapsa in mare fuit, de quorū cruore, & maris spuma nata dicitur Venus, vnde & Afrodite dicitur, uam Afros cum accētum in sine habet spumā significat, inde & Virgil. libro supradīcto. Fas omne est Cythera meis te fidere regnis, Vnde genus ducis. Huius autem tabulæ allegoriam qui vult scire videat Seruium loco suprascripto. Cythera autem dicitur à Cytheris insula tantū pluraliter declinata, quæ vt Plin. lib. iij. inquit, in Laconico sinu est, antea Porphyris appellata. Venus autem cum primū nata est mari, eo concha deuecta est, vnde & nomen accepit, inuenitur artem & pro vrbe, & pro insula eodem nomīne. interdū tamen Venus, Iouis, & Dioneæ filia dicitur, vnde & ipsa nonnunquā dicitur Dione, & Dioneus à Venere nomen deducitur. vt apud Virgil. in Buc. Ecce Dionei processit Cæfaris astrum, & Æneid. iij. Sacra Dionei matri. i. Veneri. (Perdita). i. timue, ne te perdam naufragio, quem tamen amisi quia non vis mecum mauere. (Neu). i. & ne. (Hostis) Æneas. (Nautragus) summersus. (Viuere precor) Conciliat sibi Æneam, oprans ei vitam. (Sic). f. uiuendo. (Quam funere) Quam morte, id est melius est, quod caream te uiuo, quam mortuo. (Ferrare). Id est dicere. (Potius). f. quam ego dicat esse causa tuæ mortis. (Finge) Artificiose ei commemorat recodationem conscientix in magnis periculis. (Age) Hortāris est. (Finge) Puta, animo tuo cogita. (Te deprehendi) Vfus est uerbo nauico, nam nauigantes

uigantes deprehendi dicuntur. Virgil. lib. v. Aeneid. Hunc ego Getulis agerem si Sytribus exul Argolico ue mari deprensus, & vrbe Mycene & c. (Quid mentis?) Id est quæ mens, & cogitatio erit tibi? (Nullum sit) Parenthesis est. (Pondus) Effectus. (In omine,) Id est in augurio meorum verborum, id est hoc tamen propter verba mea tibi nõ eueniat. (Protinus) Dicit quæ mens ei futura sit. (Occurrent) Venient in mentem. (Periuria) Quibus me decepisti. (Et Phrygia Dido) Phrygia legendum est, non autē Tyria, vt sit ordo Dido coacta mori fraude Phrygia, id est fraude tua, nã Aeneas Phrygius est. nam si dicitur Dido Tyria verus non patitur, si vero fraude Tyria sensus repugnat. (Imago) Species, videre enim vide re me, quam decepisti, quod maxime te anget. Iuuenal. Et quod præciuis montem ludoribus vrget, Te videri in somnis, tua sacra, & maior imago Humana turbat pauidum, cogitq; fateri. (Tristis) Id est mæsta. (Sanguinolenta) Vt pote quæ tui causa se interfecerit. (Merui totum,) Id est iuste patior. (Putes) Pro putabis, id est credes non esse fortuita, sed missa à dijs, vt vindicent perfidiam tuam, hæc enim cogitatio solet male conscientie euenire. Iuuen. Hi sunt, qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent. Cum tonat exauimes primo quoque murrare cœli. Non quasi fortuitus, nec ventorum rabie, nec iratus cadat in terras, & vindicet ignis. (Da breue) Præscribit modum petitionis suæ dicit enim se non petere, vt Aeneas perpetuo maneat, sed tantum differat, donec ira ipsius Aeneæ, & pelagi aliquantulum fuerit remissa. (Da breue spatium,) Id est concede breue tempus.

ASCENSIVS.

ASC.

EXERCES preciosa,) Id est res preciosa. (Constantia magno) Animo, id est videtur tibi magnum, & preciosum, hoc egregiū facinus. (Si dum me fugias & c.) Id est si parui pendis mortem dummodo me fugas, quali vero maiori odio me, quam mortem prosequaris, cū vt me fugias, illam incurras. (Expertæ aquæ) Passiue dixit, nam experiri cõmune est. (Nullum sit in omine pondus) Honestæ, & amica parenthesis, nam dum mala commemoramus, ne malorum omeu in amicis conuertatur, auerti petimus ab eis, & in inimicos conuerti. Vnde si non 2. Aeneid. Locutus de euerfione Troiæ addit quod Dii prius omen ipsum conuertant Sumebant autem veteri superstitioni pro omine, id futuræ rei iudicio quidquid primum audirent, vnde Aemilius deliberans an Persen oppugnare deberet, audito à filia, Persa mea perijt, illud pro omine perdendi à se regis illius suspic, quamuis filia de catella, seu canicula, cui Persæ nomen fuit, loqueretur. Et ideo patris familias querenti quis me petit, aut vocat? non respondebatur nullus, aut nemo, sed bonâ fortuna pater. Nec qui nihil haberet, audebat se nihil habere dicere sed recte vnde in Eunucho. Tamen quod illi dem, recte, est nam nihil dicere, mihi religio est, id est mali omnis metus, vbi ostendit pro eo, quod est nihil, doceri solere, recte, quia ergo Dido dixerat finge age te rapido, dictura turbine deprædi interponi. Nullum sit in omine pondus, id est nolo id tamen eueniat, nec vt ratum sit illud omē. (Et Phrygia Dido) Ordo est. Et Dido coacta mori fraude Phrygia id est Phrygum, qui fraudolenti sunt vnde ipsa Aeneid. 4. Nec dum Laomedontæ fens periuria gentis. Nec legendum est Tyria, vt scolorum præuitate inuerfus est textus. Nam videntes, quia Tyria esset Dido, & nescientes malum esse versum, & meliorem sententiam, vt sit Phrygia fraude. pro Phrygia, Tyria scriperunt. (Coniugis ante oculos) Sic Maro omnibus vmbra locis adero. (Da breuæ fructiæ spatium pelagique tuzque,) Id est differ fructiæ tuam, & vitæ fructiæ maris, quia grande precium est nrõri. nam via est futura tuta si aliquantulum immoratus fueris.

HVB.

* cura:

Grande moræ precium, tuta futura via est.
Nec mihi tu * parcas: puero parcatur Iulo:
Te satis est titulum mortis habere moræ.
Quid puer Ascanius? quid Dii meruere penates?

Epist. Quid.

Grande moræ) Sensus est. Hæc mora erit vtilis, quia postea habebis nauigationem tuam. (Via) Nauigatio. (erit grãde precium,) Id est magna vtilitas. (Moræ) Tardationis tuæ.

F 4

(Nec

*Se quo
que.
(Nec parcatur mihi). i. ne habeas respectum tuum in morando, seu filij tui. (Titulum) Nomē, & famam (Mox) Non etiam filij tui. (Quid Meruere) scilicet vt submerſionis periculo à te obijciantur. (Penates) Dij, quos tecum, vt dicis, portas. (Ereptos) Liberatos. (Ignibus) Incendijs Troianis. (Fers) Portas. (Prestant tuos humeros) .i. tuis humeris sunt portata. nam vt ipse narrat in 2. Aeneid. Apud Virg. Sacra penatesq; sibi ab Hecatore qui in eis somnijs apparuerat, commendatos humeris imposuit, & patrem simul: vt Virg. Er

go age care pater ceruici imponere nostræ, ipse subibo humeris, nec me labor iste grauabit. (Mentiris) Falso iactas. (Neq; incipit à nobis) Quia iam est assueta iallere alios. (Plector) .i. punior. (Si quæras) Probat, quod alias deceperit. (Mater) Creusa. (Occidit) Perijt. (Sola) siue te. (Duro) Inhumano. (Hoc) .f. Creusam esse à te relictam, nam circa finem 2. Aen. Virg. narrat Aeneas Didoni Creusam fuisse à se amissam, cum discederet à Troia, sed tana conuersam in ministram matris Deum. (Ad me) Videtur hic textus, vel obscurus, vel ambiguus alij, mouere: alij, mouere, legendum putant, sed cum in alijs multis libris, codicibus, tum in meo vetustissimo legitur, inouere, erit ergo sensus. n. narrabas mihi Creusam à te relictam, sed ego non solum sui tibi vxor, sicut ipsa, sed ego tibi præstiti beneficia, vnde maiorem poenam es daturus, quod me deceperis, & dereliqueris, quam quod illam reliqueris. (Nouere) sciunt. somnes. (Merentem) .i. præstautem tibi beneficia, nam hoc significat mereri. Virg. in 6. Aeneid. Quique sui mentores alios facere merendo. (Illa poena) Quam tu dabis, & patieris propter Creusam relictam. (Est futura minor culpa mea) .i. culpa, quam de nie habes, nam in genitiuis nominum & pronominum, & item in nominibus possessiuis persona possessoris dupliciter accipitur, & actiue, & passiue, actiue sic, iniuria Paris concitauit vniuersam Græciam aduersus Troianos: hic iniuria intelligitur quam Paris alijs intulit, passiuè vero, iniuria Menelai Græcos omnes ad auxilium suum commouit, hic accipitur iniuria, quæ Menelao illata est, & sic culpa mea interdum intelligitur, quam ego de alio habeo, interdum quam alius de me, vt hic, (Nec mihi) Probat culpam de se accepta esse maiorem, quia non dubitat, quin propter ipsam sit daturus poenas. (Quin) idest vt nō. (Damenent) Dignum poena iudicent, & puniant. Septima hyems, septimus annus. vt ipsa apud Virgil. in huc 1. Aeneid. Nam te iam septima portat omnibus errantem terris, & fluctibus æstas. (Eiectum) Naufragum, vt ipsa in 4. Aeneid. Eiectum littore, egentem Excepi, & regi demens in parte locui.

A S C E N S I V S.

A S C. T E satis est titulum mortis habere meæ) Parcas ergo Ascansio, & ne eius mortis titulum habeas, dicarisque intersector filij tui. (Omnia mentiris) Quæ, scilicet de pietate tua in deo, & patrem narraueras, vt secundo & tertio Aeneidos recitatur. (Hec) .f. pietatis opera in comuzem etiam tuam, quam per Troiam quæ filij. (Ac) Pro & hæc. (Mouere) Id est mouerunt, id est assecerunt commiseratione me. (Merentē) .f. ex pia credulitate, & tamen. (Illa poena) Quam pro tam facili credulitate dabo. (Est futura minor mea culpa) Quia plus mali merui, quam mori, dum tam perhido fidem habui. (Fluctibus eiectum) Virg. Nusquam tuta fides, eiectum littore egentem Excepi, & regi demens in parte locui.

Vixque

Vixque bene audit o nomine, regna dedi.
His tamen officiis vtiā contenta fuisset.

Et mihi concubitus fama sepulta foret.

Illā dies noctū, qua nos declive sub antrum

Cæruleus subitis compulsi imber aquis.

Audieram voces nymphæ vularse putavi:

Eumenides fati signa dedere meis.

Exige lææ pudor pœnas violatæ Sichei;

Ad quem (me miseram) plena pudoris eo.

Est mihi marmorea sacratus in æde Sicheus:

Opposita frondes, velleraque alba tegunt.

Hinc ego me sensu noto quater ore citavi:

Ipse sono tenui dixit, Elisa veni.

Vix bene adiuro nomine (Nam vt in 1. Aeneid. scribit Virgil. cum audisset Dido ab Ilioneo: Rex erat Aeneas nobis, &c. Respondit ipsa. Vultis, & his mecum pariter consistere regni? Urbem quam statuo, vestra est. (His officiis). quod te hospitio excepi, & regna dedi. (Fama) Quæ iam sparsa, & Vulgata est; me tecum concubuisse. Virg. 4. Aen. de hac fama. Hæc tum multiplici populo sermone replebat, Gaudens, & pariter facta, atque insecta canebar: Venisse Aeneam Troiano sanguine Cretū: Cui sepulchra viro dignetur iugere Dido. Nunc hyemem inter

*Sicheo

le luxu:q̄ iōga, fouero, Regnorum immemores, eūpiq̄; cupidine captos. Hæc passim Dea fœda virum didūdit in ora. (Sepulta) Incognita, à nullo commemorata. (Fores) Subaudi vti nam. (Illā dies) Commemorat tempus, quo primum se cum Aenea commiscuit, exierat. n. in venatō nem cum Aenea: vt scribit Virg. lib. 4. Aen. immisloq̄; subito imbrī à Iunone Venere consentiente Aeneas, & Dido in eandem speluncā imbrēm fugientes deuenerūt, vbi primum concubuerunt. (Noctū) Vir. Ille dies primus leci: primusq̄; malorum causā fuit. (Declive) Pendens. (Sub antrum). i. in speluncā. (Compulsi) Coegit ire. (Cæruleus) Obscurus. Virg. Insequitur commixta grandine nymphæ. (Audieram voces). i. clamorē. (Nymphas vularse putavi) Virg. Summoq̄; vularse vertice nymphæ. (Eumenides), q̄. d. non sicut sunt nymphæ, sed fati signa dederunt. (Fati meis). i. infelicitati. (Exige) Non ad Sicheum, vt quidam male existimant, sed ad pudorem à se violatū sermonem conuertit, ne que enim le tendum est Sicheum, quia neque ratio carminis patitur, nā Sicheus non est dis syllabum, vt Thefeus, sed trisyllabum, vt Anthegus. Virg. Huic coniux Sicheus erat, ergo Sichei legendum est, vt sit ordo. (O pudor læse violatæ) Est autem distinguendum, ne vitiosum sit, duo adiectiua, siue copula poni, sicut apud Virg. Tectum Augulum, ingens, cœtum sublimē columinis. (O pudor) O pudicitia. (Violatæ) Vir. Ante pudor, quā te violem, aut tua iura resoluam. (Exige, pœnas Sicheo). i. sume de me pœnas, quas Sicheus deberet exigere, quia ei non seruauit fidem. Virg. Nec seruata cineri promissa Sicheo. (Plena pudoris). i. plena verecundia, quæ pudet me. (Est mihi) Dicit Dido se vocatam fuisse noctū à simulacro mariti, quod in domo colebat summa veneratione. (Sicheus) Imago Sichei. (In æde) In templo. Vir. Præterea fuit in tectis de marmore templum Cōiugis antiqui, miro quod honore colebat, Velleribus nucis, & festa fronde reuinctum. (Opposita) Ad ornatum. (Vellera, Lanæ). (Tegunt) Ornant. (Hinc) Ex illa æde. (Noto ore). i. notis verbis. Virg. Huic exaudiri voces, & verba vocantis visa viri, &c. (Ipse) Sicheus. (Elisa) Hoc enim fuit prius nomen Didonis, nam postquam Carthagine condidit, Dido appellata est quod nomen lingua punica significat viraginem, alij volunt, vt Seru. postquam seipsum interemisset, hoc nomen appellatam fuisse (Veni) Imperatiui est modus, q̄. d. necesse est, ut mecum sis.

I L L A dies. Sic Maro. Ille dies primus leci, primusq̄; malorum causā fuit. (Nymphas vularse) i. e. Maro. Summoq̄; vularse vertice nymphæ. (Eumenides) Dicantur ita rig infernales per antiphrasim. i. contrariā inscriptionem. e. u. bonum significat, cum mihi me bonæ sint. (Exige &c.) n. legitur Sicheus, ut sit uocatiuus græcus, cū tamen non sit diphthongus. Ordo est. (O pudor læse) i. extinctæ, & violatæ. (Exige pœnas). i. a me. (Et ò Sicheo violatæ) i. a u. honoratæ per secundas nuptias, exige pœnas. Aut ite legendum est Sicheo. Ordo est. O pudor læse, & violatæ. (Sicheo) i. in damnum Sichei exige pœnas. (Ad quas). i. pœnas.

A S C.

pœnas. (Me miseram) subaudio, vel heu, sed reprimi, ne sit vehemens exandescencia, ad quas igitur, ð me miseram, ego eo plena pudoris. i. verecundia, & ruboris. (Est mihi) Hoc quoque ex Virgilio sumptum est, vt patet in quarto. Vnde frustra &c.

H V B.
*quòdâ

NVlla mora) Dicit separata mori, vt sit cum Sicheo, qd etiam libentius, & celerius faceret, nisi pudicitia amississet. (Da veniam) Ad Sicheum loquitur. (Idoneus) Cui credendum quis que putaret. (Inuidiam) odium. (Noxæ) .i. culpæ. Virg. Vnius ob noxam. Detrahit auler. (Diua parens) Enumerat ea, quæ fecerunt fidem. (Diua) Non mortalis. (Pia sarcina) Pium onus .i. pater, quem humeris suis se gestasse dicebat. (Spem) Nam ea videbantur esse officia hominis boni, & fidelis neque videbatur qui talia fecisset, posse quæquam decipere. vnde dicit se propter supradicta superasse eum esse remansurum apud se, sicut promiserat. (Si fuit errandum,) q. d. si ob vllam rem debui non serui

*In ter
ras.

re, quod Sicheo promiseram, nam in hoc errauit. (Honestas) Probabiles. (Adde fidem) Quæ dedit mihi id est adde quod mihi iurauit. (Pigendus) .s. Aeneas. i. non erit, quare pigeat & turpe mihi sit ei creditur. (Durat) Enumeratis ijs, quæ Aeneas poterat facere fidem viri boni, non culpam in ipsam Didonem transfereudam diceret, dicit se esse infelicem vsque ad vltimum vitæ spiritum, & enumerat seriem suarum infelicitatum. (Nouissima) Vltima. i. vsque ad mortem. (Tenor) perseverantia. (Fati) Infortunij fatalis. (Occidit) Incipit enumerare infortunia, inter quæ primum ponit mortem mariti sui Sichei, quem miro amore dilexit. Fuit autem Sicheus Didoni auunculus, vt Iust. scribit lib. xviii. sacerdos Herculis qui honos secundus a rege erat, qui magnas, sed dissimulatas opes habebat, aurumq; metu regis non tectis, sed terræ crediderat, quam rem & si homines ignorabant, famam tamen loquebatur. itaq; Pygmalioni oblitus iuris humani auunculum suum, eundemq; sororis maritum sine respectu pietatis occidit. (Occidit) Perijt. (Mactatus) Tanquam victima interfectus. (Ad aras) .i. apud aras. Virg. Impius ante aras, atq; auri cæcus amore, Clam ferro incautum superat &c. (Fater) s. meus, quod magis est dolendum. (Præmia) Nomen, & titulum. (Exul agor) Narratio est reliquarum infelicitatum, quæ licet sit de præteritis, tamen eleganter fit per præsens, vt res nunc geri videatur. (Exul agor) Expellor à patria, nam crudelitas fratris coëgit eam facere suadete Sichei imagine, quæ Didoni noctu apparuit, & omne facinus Pygmalionis enarrauit. (Patriam) Quam deserere quisq; infelicissimum putat. (Et feror) Amplificatio infelicitatis, dicit. n. se non habuisse locum certum, quod iret, neq; etiam tuto nauigasse. (Hoste sequente) .i. fratre Pygmalione, qui vitæ, & rebus meis in sidia batur, vt hostis, inde Virg. Germaneq; minas. (Applicor) Adducor. (Elapsa) Clam, & cum difficultate erepta. (Emo) sic legendum est in præsentis tempore sicut & supradicta verba, quod etiam ratio carminis exigit, nam emi, quod primam naturaliter producit, nullo pacto legi potest, quod autè quidam exponunt emi. i. orna vt sit imperatui modi, stultissimū est.

A S C.

D V R A T in extremum) docet fatale esse generi suo, vt erumnis concutiat, ne culpe detur, quod necessitatis est. de fuga autem Didonis ex Tyro habetur ad longum. Aeneid. i. (Quod

Nulla mora est: venio: * venio tibi debita cõiux:
Sum tamen admisi tarda pudore mei.
Da veniam culpa: decepti idoneus auctor,
Inuidiam noxe detrahit illic mex.
Diua parens, seniorque pater, ipsa sarcina nati,
Spem mihi mansuri rite dedere viri.
Si fuit errandum, causas habet error honestas:
Adde fidem: nulla parte pigendus erit.
Durat in extremum, vitæq; nouissima nostræ
Prosequitur fati, qui fuit ante, tenor.
Occidit * internas coniux mactatus ad aras:
Et sceleris tanti præmia frater habet.
Exul agor: timereq; viri, patriamq; relinquo:
Et feror in duras hoste sequente vias.
Applicor ignotis: fratrisq; elapsa, stretoque,
Quod tibi donauit perfide, litus emo.

(Quod tibi &c.) Cōsentio cum superiore cōmentario, legendum esse, emo, quia emi pr̄teritum bisyllabum prima p̄ducit, nec est rō cur in pr̄terito ponatur, cū dicat in p̄nti, Applicor ignotis &c. nec obitat, q̄ donauit, dixit, nam q̄ de pr̄terito sc̄pe, quasi de p̄nti loquit, bene dicit, applico; & emo litus &c. (Quod donauit). s. nō tūc. unde non dicit domo, sed postea.

Vrbem constitui: lateq̄ue patentia fixi
 Mœnia finitimis inuidiosa locis.
 Bella tumēt: bellis peregrina, & fœmina tentor;
 Vixq̄ue rudes portas urbis, & arma paro.
 Mille procis placui: * qui me coire, querentes
 Nescio quem: halamis pr̄posuisse * suis.
 Quid dubitas uinctam Getulo tradere Iarbæ?
 Pr̄buerim sceleri brachia nostra tuo.
 Et etiam frater: cuius manus impia poscit
 Respergi nostro, sparsa cruore uiri.
 Pone deos, & quæ trugendo sacra profanas:
 Non bene cœlestes impia dextra colit.
 Si tu cultor eras elapsis igne futurus:
 Pœnitet elapsos ignibus esse deos.
 Forsitan & grauidam Dico scelerate relinquis;
 Parsq̄ue tui lateat corpore clausa meo.
 Accedet fatis matris miserabilis infans:
 Et nondum nati funeris auctor eris:
 Cumq̄ue parente sua frater morietur Iuli:
 Pœnaq̄ue connexos auferet una duos.
 Sed iubet ire Deus: uellem uetuisset adire:
 Punica nec Teucris pressa fuisset humus.

malion. (Sparsa) Fœdata. (Viri) Mariti mei Sichei quem interfecit. (Pone) Pro depono. Aph̄refis. (Profanas) Polluis, & maculas tangendo, q̄a ab impiorū manibus Dei tangi, indignantur, inde apud Virg. Donec me flumine uiuo abluero, nam cruentis manibus tangere sacra Aeneas nefas duxit. (Non bene cœlestes) Sententia est rhetorica. (Si tu) Senfus est. Dei nolent se esse liberatos ab incendio Troiano, si tu, qui es impius, eras culturus deos elapsos ab incendio. Ordo est. Deos pœnitet esse elapsos ignibus &c. (Si) s. sceleratus, & impius habet. n. hoc pronomen demonstratiuum emphaticū. (Eras futurus cultor ipsi creptis). i. liberatis. (Igne) Quia mallēt se esse cōbustos, q̄ h̄re talem cultorem. (Forsitan) Addit, quod possit eum mouere ad cōmiserationem. (Relinquis) Pro relinques. & melius legitur, quam relinquis, uel relinques, quod sequens uerbū indicat, nam dixit (Lateat) Pro latebit, uel latere contingit. (Pars tui) Aliquis filius, qui est pars patris. (Accedet) Addeatur. (Fatis). i. morti. (Miserabilis) Quia nulla culpa sua morietur. (Nondum nati). i. filii nondum editi in lucem. (Frater Iuli) Qui erit ex te genitus, sicut Iulus. (Cum sua parente). i. mecum quæ sum mater sua. (Vna pœna). i. una mors. (Cōnexos) Cōniūctos. (Sed iubet) Obiectio, quam possit facere Aeneas. (Deus) Mercurius, sic. n. se excusabat Aeneas, ut apud Virg. lib. 4. Aen. Non est interpres diuū Iouemissus ab ipso, Testor utrumq̄; caput, celeres madata p̄ auras Detulit. Ipse Deū manifesto in lumine uidi &c. uel certe Apollinē uerius intelligit, cuius Iulius p̄tebat Italiā, ut ipse apud Vir. lib. 4. Sed nūc Italiā magnā

Inuidiosa) Passiue est significationis. i. quibus inuideretur. uñ Anna ad ipsam Didonem libro 4. Aen. sic inquit, Non uenit in mentē, quorum cōfederis aruis? Hinc Getulæ urbes genus insuperabile bello: Et Numidæ infreni ciungunt, & inhospita Syrtis: Hinc deserta sit regio lateq̄ue sarete Barcei. Bella tument. Virg. Quid bella Tyro surgētia dicā, (Peregrina, & fœmina) Et à fortuna, & à sexu mouer cōmiserationē. (Rudes) Nouas. (Mille) .i. multis, numerus finitus, pro infinito. (Coire) Congregati sunt. (Nescio quem) Quasi ignotum. (Suis thalamis). i. cōiubio ipsorū. (Quid dubitas) q̄d. non est talis tortura mea, ut debeam recusare et captiuitatem. Virg. Quid moror? an mea Pygmalion dum mœnia frater Destruat, & captam ducat Getulus Iarbæ? (Getulo) Qui imperat. Getuliæ q̄ est pars Africæ. (Pr̄buerim) Pro pr̄bēdo. (Sceleri tuo) Ecce hoc uerbo magis prohibet, quod uidetur concedere. (Frater) Pygmalion. (Pone) Pro depono. (Profanas) Polluis, & maculas tangendo, q̄a ab impiorū manibus Dei tangi, indignantur, inde apud Virg. Donec me flumine uiuo abluero, nam cruentis manibus tangere sacra Aeneas nefas duxit. (Non bene cœlestes) Sententia est rhetorica. (Si tu) Senfus est. Dei nolent se esse liberatos ab incendio Troiano, si tu, qui es impius, eras culturus deos elapsos ab incendio. Ordo est. Deos pœnitet esse elapsos ignibus &c. (Si) s. sceleratus, & impius habet. n. hoc pronomen demonstratiuum emphaticū. (Eras futurus cultor ipsi creptis). i. liberatis. (Igne) Quia mallēt se esse cōbustos, q̄ h̄re talem cultorem. (Forsitan) Addit, quod possit eum mouere ad cōmiserationem. (Relinquis) Pro relinques. & melius legitur, quam relinquis, uel relinques, quod sequens uerbū indicat, nam dixit (Lateat) Pro latebit, uel latere contingit. (Pars tui) Aliquis filius, qui est pars patris. (Accedet) Addeatur. (Fatis). i. morti. (Miserabilis) Quia nulla culpa sua morietur. (Nondum nati). i. filii nondum editi in lucem. (Frater Iuli) Qui erit ex te genitus, sicut Iulus. (Cum sua parente). i. mecum quæ sum mater sua. (Vna pœna). i. una mors. (Cōnexos) Cōniūctos. (Sed iubet) Obiectio, quam possit facere Aeneas. (Deus) Mercurius, sic. n. se excusabat Aeneas, ut apud Virg. lib. 4. Aen. Non est interpres diuū Iouemissus ab ipso, Testor utrumq̄; caput, celeres madata p̄ auras Detulit. Ipse Deū manifesto in lumine uidi &c. uel certe Apollinē uerius intelligit, cuius Iulius p̄tebat Italiā, ut ipse apud Vir. lib. 4. Sed nūc Italiā magnā

HV B.

* in me
coire,
* uelim

Gryneus Apollo, Italiam Lycie iussere capessere sortes. (Pressa) Tacta calcara, sic ipsa apud Virg. Felix heu nimium felix. si littora tantum Nunq̄ Dardaniz tetigissent nostra carinae.

A S C.

V R B E M confitui Virg. Urbem præclaram statui mea mœnia iudi. (Getulo tradere) Non dices me, quia Getulo tribus longis constat. (Non bene cœlestes) Memorabile dictū. (Si tu cultor erat) Sensus est. Tanta est perfidia tua, quod si tu eras fururus cultor diis penabus. (Elapsus) .i. lignibus & ruinis. (Pœniteat elapsos) .i. quod maluerint igne cōsumi pri esse, quam abs te coli. (Sed iubet ire) .i. abire. (Deus) .i. Iupiter per Mercurium. Vnde Virg. Nunc etiam interpres diuum Ioue missus ab ipso &c.

H V B.

HOc duce Jh. d. Dido, ut Aeneas minus sit cupidus parere responsis Apollinis, dicit. n. eum esse causam malorum Aeneas quia dum eius respōsa uult sequi, quibus iubetur neire, agitur iam multis annis & mari, & terra. (Hoc) .i. deo Apolline. (Duce) Au&ore. (Teris) Consumis, unde ipse in 7. Aenei. Magnas ob euntia terras, Tot maria intravi duce te, penitusque repostas Masylym gentes, prætentaque Syrtibus aua. (Pergama) Troia. (Quanta) Quam magna, quam florida. (Tanto labore) Quanto petis arua aliena, unde ipsa apud Virg. Quid si non atua aliena, domosque Ignoras peteres, & Troia antiqua maneret? Troia per uosum petere-
 * remif
 fa
 * sce-
 pra fa-
 crata
 * matrē
 tur clasibus æquor? (Patrium) .i. Troianum. (Sed undas Tybridis) Qui procul est ab his locis. (Vt) .i. quamuis. (Quo cupis) .i. ad Italiam. (Hospes) Nouus, & aduena. (Vique) .i. semper alii legunt, utque, & n. clus, ut sit sensus. (Terra) Quam tu peris. (Vt lateat) .i. sicut est remota, & obstrusa, & penitus occultata. Vir. 1. Geo. Vt silicis uenis obstrusum excuderet, igne. Idem lib. 6. Aen. Quærit pars semina flammæ Obstrusa in uenis silicis (Vitat) Quasi ipote fugit, ut Virg. Italiam petimus fugientem. (Vix continget) Eueniet. (Tibi seni) .i. etiam si uixeris multos annos. (Hos Meos, ΔΟΥΛΩΟ. (Remissa) Omisita. (Ambage) Circuitu, ut, longæ ambages. (Opes Pygmalionis) Quas Pygmalio habere cupiebat, & sperabat, unde illud Virg. Portentur aua: i Pygmalionis opes pelago. (In Tyriam urbem) .i. in Carthaginem, quam Tyriam à conditoribus appellauit. (Ilion) .i. res Ilienses. i. statum Troianum, & regnum transfmutata in hanc urbem, & esto huius loci rex. (Felicis) Quam Troia fuit. (Sacra) Venerabilia, quia omnes reges erant sacri. (Si tibi) Satisfacit obicctionib. quas Aeneas facere posset, quod uellet uenire in Italiam, ut exerceat se, & filium Aescanium in bellis. (dicit enim etiam in illis regionibus darā eis hæc opportunitatem. (Vnde) Ex qua causa. (Neq̄ deficit) .i. ut omnia habeas. i. & rerum, & etiam opportunitatem uictoriarū, & triumphorū. (Hic pacis) Et paci, & bello cōuenit. (Hic locus) Noster. (Tu modo) Per multas adiurationes cū orat Dido, ut sui miseretur, sumitur aut uerbū perfecti sensus inferius. Pater precor domui. (Tela fraterna) .i. arma Cupidinis fratris tui. (Deos) Penates. (Sic) Adiuratis ē, ut

Hoc duce nempe Deo tentis agitaris iniquis
 Et teris in rapido tempora longa freto.

Pergama uix tanto tibi erant reptenda labores
 Hectore si uino quanta fuere, ferent.

Nō patriū Simoēnta petis, sed Tybridis undas.
 Nempe, ut peruenias quō cupis: hospes eris.

Vtque latet, refugitque tuas obstrusa carinas,
 Vix tibi contingit terra petita seni.

Hos populos potius in dotem ambage*remota
 Accipe, & aduectas Pygmalionis opes.

Ilion in Tyriam transfer felicis urbem?

Inque loco regis, * sceptraque sacra tene.

Si tibi mens auida est belli, si querit Iulus

Vnde suo partus Marte triumphus eat:

Quem superet, ne quid desit, præbebimus hoste,
 Hic pacis leges, hic locus arma capit.

Tu modo, per * patrem, fratremque; tela sagittas,
 Perque fugæ cōmites, Dardana sacra, deos:

Sic superent, quoscumque tua de gēte reportas
 Mars ferus & damni sit modus ille tui.

Aescanisque suos feliciter impleat annos.

fæpius diximus. (Superce.) i. ulteant. nam superate interduo vincere ut hic: interduo superesse signa significat apud Virgil. lib. 4. Quid puer Aſcanius superat ne? Et Iuena. Et quod superauit unum, uel o. pro ra suo. (Ille Mars) Illud bellum. si Troianum. (Sis modus) sic finis. (Tui damni) i. ultra illud bellum, nullum unquam parlaris damnum. Suos annos natura, implato sibi debitos. Sic supra Briseis ad Acaillem. Nunc quoque sic omnes Peleus pater impleret annos.

PERGAMA. uix tanto &c.) Docet ne Troiam quidem repetendam tanto labore, quanto Italiam fugiente currit. (Simone) A n d m i n a t i u o S i m o n i s, s e d u t S e r u. d o c e t p r æ c e s c r i b e t u r p e r e i, d i p h r o n g o n S i m o n i s, h e c s i t s e m p e r e r i s y l l a b u m. (Hos) potius populos in dosem.) Vnde Iuno ad Venerem Aen. 4. Dotalisq; tuæ Tyrios permittere dextra.

Et senis Anchisæ molliter ossa cubent:
Parce precor domui: quæ se tibi tradit haberdã.

Quod crimen dicis, præter amasse, meum?

Non ego sum Phthia, magnisq; oriunda Mycenis;

Nec specte unum in te utroque, paterque meus.

Si pudet uxoris, non supra, sed hospita dicar.

Dum tua sic Dido, quidlibet esse feret.

Nota mihi fræta sunt Afrum* frangentiæ litus:

Temporibus certis danq; negantque uiam.

Cum dabit aura uiam: præbebis carbasæ uentis:

Nunc leuis pietatam continet alga ratem.

Tempus ut obsequem: manda mihi: seruis ibis:

Nec te, si cupias, ipsa manere sinam.

Et socii requiem poscunt: seminataque clasiss

Postulat exiguas semirefata moras.

Pro meritis, & si qua tibi debemus, ultra:

Pro spe coniugii, tempora parua peto.

Dum freta mitecunt: & amor dum temperat usum:

Fortiter ediscam tristitia posse pati.

Sin minus: est animus nobis effundere uitam:

Quælibet. i. sub quavis conditione. i. serua, & amica. (Dum) Pro dummodo. (Nota

mihi) Arguit a natura maris Lybici non esse puac nauigandum, sed differendum. (Frangentiæ) Percutientia. (Certis) Quibusdam. non omnibus. (Viam) i. opportunitatem eundi.

(Leuis) Vilis. (Eiectam) Ad litus subductam. (Alga) Herba maris, quæ in tempestate

rollitur super undas, & interdum moratur naues. (Manda) C m i t t e, & ad hanc curam. (Se

rius) Tardius, ut eas tutius. (Nec sinam) i. nō patiar. & permittam. (Te manere) s. hic. (Si

i. quamuis. (Cupias) i. uelis quia hortabor te, ut eas, cui uenti possent. (Et socii) Alia ratio,

quæz debeat dittere discesum ut & socii recedunt, & naues quassata reficiantur. (Socii)

Tui, fessi, ac fatigati. Virg. lib. 1. Aen. Desessi Aeneadæ, quæ proxima litorea, cursu Contem

dine petere, & Lybix uertuntur ad oras. (Laniata) Ventis quassata Virg. Quassatam uentis

licet subducere classem. (Semirefata) Non plene instaurata. (Exiguas moras) Exiguū spa

tium morandi. (Pro meritis) Pro beneficiis in te collatis, ut ipsa apud Maronē. Si bene quid

de te merui. (Si qua debemus, ultra) i. præstare debemus ultra hæc quæ iam præstitimus.

(Pro spe coniugii) Virg. Per connubia nostra, per inceptos Hymenæos. Tēpora parua pe

to) Sic apud Virg. Tempus inane peto, requiem, spatiumque furori. (Et amor dum tempore

A S C.

H V B.

* Recerant

* tangētia

* Sunt qui certius, malūt.

rat vsum).i.dum assuetudine amor sit tolerabilis. Sic Virg. Dum mea me victam doceat fortuna dolere, amoris enim & fortunæ iniuria, & aduersitas vsu fit tēperatior. (Edisco) Constatisco. (Sin minus).i. si non. subaudi præstiteris hoc paratum tēpus. (ER animus) ER firma dispositio. (Effundere vitam) scilicet mori.

A S C.

P A R C E precor domui Aen. iij. Si bene quid te merui sicut tibi quidquam Dulce meum, miserere domus labentis &c. (Nō ego sum Phthia) Sic primo Aeneid. Cum domus Affaraci Phthiam, claraeq; Mycenæ Seruitio premet. Non ergo legendum est Phthiam. (Quidlibet esse feret) id est parietur quolibet scilicet modo. (Nota Afrum) More oratorio iuxta præceptum rethoricorum æque validissima parat argumenta, & nouissimo loco repetit scilicet vt opportunam expectet navigationem, ad quam se illi profuturam pollicetur. (Et amor dum temperat vsum) Sic quarto Aen. Tempus inane peto requiem, spatiumque furori: Dum mea me victam doceat fortunæ dolere.

H V B.

D I V) Quia cito moriar & tua crudelitas non poterit nocere mihi mortur. (Imago) Species, vel aspectus. (Quæ) scilicet qualis (Troicus) Tuus, quæ mihi reliquisti. Virg. Ensemque relictum. (Scriptum) Nudum. (Pro lacrymis) Loco lacrymarum. (Tinctus) Maculatus. (Quæ bene) irrisus. (Fato nostro) id est morti nostræ. (Instruus) Ornas. (Nunc primum) Quia etiam antea percussa sum. (Ille locus) id est pectus meum. (Vulnus amoris) Virg. At regina graui iandudum faucibus cura, Vulnus alij venis. (Anna soror) Commiseratiue veritatem sermone ad Annam, quam dicit cito executuram funus eius. (Male)

Quia mihi professe nequisti. (Conscia culpa) Nam vt est apud Virg. ei amorem suum detexit. Anna (sarebor enim) miseri postisata Sichei coniugis &c. (Culpa amoris) Secundi mariti, quem culpam appellauit, vt Seru. voluit, quia antiquo ritu bis nuptæ sacerdotio repellabuntur, sed melius placet culpam dici propter fidem non seruata prioris marito, vt apud Virg. Nec seruata fides cineri promissa Sicheo. (Iam) Mox, cito. (Vltima dona) Exequias, quæ & iusta dicuntur. (Consumpta rogis) id est combusta a ignibus rogalibus. (Nec inscribar Elissa Sichei) scilicet vxor. nam ibi mulierum epitaphijs scribebantur nomina maritorum suorum. Lucret. Licet tumulo scripserit Catonis. Mart. Non vt te ergo scribi vxor Sichei, quia non fuit, ei fida vxor. (Hoc tamen) Igitur etiam tantum, & melius scilicet solummodo. (causam) Quia decepit. Et ensem) Quia reliquit ensem quo se interfecit. (Ipsa) Per se. (Concidit) Mortua est. Secundum fabulas Dido propter discessum Aeneas se interfecit gladio, quem Aeneas reliquerat apud eam licet Seru. dicat quod secundum historiam, cum Iarbas Didonem vxorē petiisset, & illa negasset intulit bellum Carthagini, cuius timorē, cum cogeretur a ciuibus petijt, vt antè placere manes mariti, & esse dicitur pyra se in ignem præcipitauit, ob quam rem Dido id est Virago appellata est. nam proprie Elissa dicebatur, alij tamen dicunt eam, Didonem id est Viraginem dictam, quia dux fuit tot viris secum euntibus, & vrbem in alieno solo condidit, vnde Virg. de ea quasi per admirationem tanti animi, dixit, dux femina facti.

A S C.

Q V A M bene conueniunt fato tua munera nostro) Aen. iij. ex persona Poëta contradicitur

dicitur. Non hoc quod situm munus in usus. (Feriuntur te lo.) Significat se percussam te lo a moris, & percutiendam a se te lo lrali. (Ille locus) Doctē hoc excogitavit poeta. Nam solum fontes pumri etiam in hac uita in his membris, quibus peccauerūt, ut parafiti uentre. unde, ingerere in uentre calces, inquit Comicus. Vaniloqui in ore. sicut Ligur quidam apud Virg. Lubrici amatores, in oculis, ut in Eunuchō patet. Meticulosi, in p̄cordiis, ut apud Hom. Theristes scepro contra p̄cordia percussus. Amatrix ergo, quz corde peccauit, corde uultus susceptra est. (Anna soror) Idem ferē Aeu. 4. reperies. unde super sedeo.

IN VIII. EPISTOLAM, ARG. HVBERTINI.

Hermione Menelai, & Helena filia sui, hac admodum puella Tyndareo suo materno Orestis Agamemnonis filio & patri sui suo desponsata est. Menelaus uero eius pater, huius desponsationis ignarus eam Pyrrho despondit huiusmodi bello Troiano reuersus Orestis Hermionem rapuit, & eam per uim tenebat, cum illa mallet esse Orestis quam Pyrrhi uxor. quare Hermione scribit ad Orestem hanc epistolam, qua eum rogat, ut eam recipiat: Pyrrhus, & non patitur eam esse inuenculis apud Pyrrhum, & ita crudeliter tractari. adducit autem rationes plurimas quare id facere debeat, & adducit ipsam Pyrrhum in odium & inuidiam Orestis, & postremo adiurat se aut moriturum, aut uehntum in conuincium Orestis, quod quidem, assecutus est. nam Orestes interfecto Pyrrho eam tandem recepit, & ut quibusdam placet, sociam in omnes casus suam habuit, & qua & Orestem filium suscepit.

HERMIONE ORESTI.

EPISTOLA VIII.

Alloquor Hermione nper fratremq; uirūq;
Nunc fratrem: nomen coniugis alter habet.

Chilleides) HVB.

Filius Achillis, ei autem, quam nos in i, longam uertimus, nunc poeta diuinit, genitio. n. Achillei Achilleides fecit, non Achillides, licet etiam Achillides legi possit, dicitur autem & Achilles, & Achilleus in nominatio. Natus est autem Pyrrhus ex Achille, & Deidamia filia Lynceddis Regis Scyri insulz, quo tempore Achilles apud eum sub puellari habitu educabatur. (Animosus) Audax, uel iracundus. (Imaginem patris) Virgil. Instat ui patria Pyrrhus. (Contra ius) Contra humanas leges. (Contra piūm). i. contra religionem, & deorum institutum. nam pietas debetur deis. (Ne) Pro ut. (Quod potui.) Id est quantum potui. (Renui.) Id est recusauit. (Inuita) Contra uoluntatem. (Cetera) Præter renuere. (Fœminex) Et ideo imbecilles. (Vindice.) Vel ultore, uel defensore, ut Lucanus de Pōpeo, vindexq; Senat. (Sub suo dño) Nō subre, quia,

* In aliis exēplarib. hæc duo carmina non inueniuntur.

* Regio pro prosona. * nunc

PYRRHVS Achilleides animosus imagine patris
Inclusam contra iusque, piūque tenet.
Quod potui, renui, ne non in uita tenerer:

Cetera faminet non ualere manus.
Quid facis Acacide? non sum sine uindice, dixi:
Hæc tibi sum domino Pyrrhe puella suo est.
Surdior ille freto clamantem nomen Orestis
Traxit inornatis in sua tecta comis.
Quid grauius capta Lacedemone serua tuliffem:
Si raperet graias barbara turba nurus?
Rarcius Andromachen uexauit * Achaia uictrix
Cum Danaus Phrygijs ureret ignis opes.
At tu, cura mei si te * pia tangit, Oreste
Inice non timidas in tua iura manus.
An, si quis rapiat stabulis armenta reclusis,

quia alterius iam sum dicata cō
nubio. (Surdior) Quia sicut ma
re non audit precautes, ita ille
multo minus audiebat me su
pradicta dicentem (Claman
tem (Vocauem, quasi mihi au
xilium esse deberet. (Inorhatu
Solutus, & laceratis. (Quid gra
uis) q. d. nihil, dicit se non esse
in deteriori conditione, quam si
capta Lacedæmonie urbe sua fa
cta tulisset captiua. (Parsius
Modestius, & mitius. (Vexauit)
Agitauit. (Victrix) Quæ iure ui
ctoriæ poterat esse scænor. (Cū
Danaus) .i. cum Troia igne gra
co consumeretur. (Phrygius
opes) Sic Virgil. Troianas ui
opes, erat. n. Troia ditissima re
gio. (Cura) Amor. (Iniice ma
nus) Verbum est iuris, dicitur
enim iniicere manus, qui nulla
inducis auctoritate expectat a re
sibi debitam uindictam. Virg. 10.
Aen. Iniicere manus parca, te
liæque sacrantur Enandri. (In
tua iura) .i. me uindicandā, quæ
sum tua (An, si quis) Arguit a
mihori ad maius, si. n. pugnatur
pro armentis, multo magis pu
gandum est pro uxore. (Lentus) Piger eris? q. d. non. (Si focer) Arguit ab exemplis. (Socer
Menelaus pater meus, focer tuus. (Nuptæ) Helenæ matris meæ uxoris suæ. (Ademptæ) Ra
ptæ à Paride. (Focer) .i. si fuisset lentus, & non curasse repetere eam armis. (Vt ante) .i. fuisse
nupta. (Non tu) Arguit à facili, Orestes sine classe, & exercitu eam repetere possit. (Milite)
Virg. Non anni dombere decem, nisi mille casine. (Ipse) .i. tu, & non alius pro te. (Sic)
.i. cūtu classibus, & numero militum, si opus esset. (Nec tu) .i. immo honestum. (Pro ca
ro toro) .i. pro cara coniuge. (Quid? quod) Arguit uinc a consanguinitate, quod si ite cōiu
gii pollat Orestes eam repetere. dicit cum tamen id sacre debere iure consanguinitatis,
erant. n. Orestes & Hermione patruelis. .i. nati ex duobus fratribus, & sic eundem habebat
auum. (Atræus) Pater dicitur fuisse Agamemnonis patris Orestis, & Menæ patris Hermio
nes, ergo auus erit utriusque. (Pelopius) Filius Pelopis, posses auum pro patrono. nico. Pe
lops autem filios Tantali genuit Atræum, & Thyestem, Atræus Agamemnona, & Menelaū,
Thyestes iero ex Penelopea filia genuit Aegylū, qui postea adulter fuit Clytemestræ. (Si)
Quāuis erat frater. .i. patruelis, nā in hoc significato: epe ponitur. & frater, & soror. (Vir) .i.
tu maritus. (Instat officio tuo) .i. urgent te ita facere bina nomina. s. & mariti, & patruelis,
sive fratris. (Me tibi) Probat, qd sit legitime nupta. (Tyndareus) Auus meus maternus, nā
pater fuit Helenæ. (Grauis) Venerabilis, & dignus auctoritate. (Vira) Honestæ uinendi.
(Et annis) Quia iam senex. laudat autem eum, ne fortasse obiciatur, quod temere, hoc fece
rit. (Arbitrium) Potestatem. (Neptis) .i. mei, quæ nata sum ex eius filia. (Cū tibi) Alia ra
tio honesti matrimonii quod priuum nupte ipsi Orestis, cum nulli facerent iniuriā, nunc
autem dicit se facturā iniuriam Orestis, si eo dimisso uisisset Pyrrho. (Læsus) Iniuria affe
ctus. (Et pater) Connta id, quod posset obici. s. Menelaum, qui eam Pyrrho promiserat, nō

Arma feras? rapta coniuge lentus eris?
Sic focer exemplo nuptæ reperitor ademptæ:
Cui pia militiæ causa puella fuit.
Si focer ignauus vacua iterisset in aula:
Nupta foret Paridi mater, vt ante fuit.
Non tu mille rates sinuosaq; vela parabis,
Nec numerum Danae militis: ipse ueni. (est,
Sic quoq; eram repeteda tamē nec turpe marito
Vespera pro caro bella tulisse toro.
Quid? quod auus nobis idem Pelopeius Atræus?
Et si non esses vir mihi, fratres eras.
Vir precor uxori, frater succurre sorori:
Instant officio non: nina bino tuo.
Me tibi Tyndareus vita grauis auctor, & annis
Tradidit: arbitrium neptis habebat auus.
At pater Acacida promiserat infcius acti:
Plus quoq; qui prior est ordine, possit auus:
Cum tibi nubebam: nulli mea tēda nocebat:
Si iungat Pyrrho: tū mihi læsus eris,
Et pater ignoscat nostro Menelaus amori:
Succubuit telis præpetis ipse Dei.
Quem sibi permisit. geneto permittet amorem:
Proderit exemplo mater amata suo.

* sedil-
set

* conce
det

esse passurum, ut nubat Orestis. (Ignosceret) Dabit ueniam. (Succubuit Victus est. Preperis Alitis, uel uolucris, ut Virg. Et preperis omnia pennis. (Dei) Cupidinis. (Genero) Tibi (Matris) Helena. (Suo ex pello) Quia quod propter eam fecit pater, licet tibi pp me facere. PYRRHVS Achilles &c. Nonnulli lib. sic auspicantur, seu incipiunt. Alloquitur Hermione nuper fratremque uirumque: Nunc fratrem, nomen coniugis alter habet. In quibus quidē uarriculis uidetur phralis Ouidiana, nec sunt à negotio abhorrentes. In principio autem narrationis cum purgatione sui fatetur uiolētiam sibi factam, sed ab eo, cui facile restituisse non potui, Pyrrho uidelicet Achilles filio, & imitatore, addit tamē, se illi restituisse, quatenus potuit. (Nomen Orestis) Quasi in eo pōdus sit terroris. (Achaia uictrix). i. ipse Græcus uictor, qui eam Heleno permittit habendam, ut patet Aeneid. 3. (A tu Oreste) Suauiter deponitur, in uocatio ppriorū, ut Achille, Vlyse, Oreste, Chreme. (Ignauus) .i. sine industria, iners, & ad nullum opus utilis. (Stertit) .f. resideret desidiosus, nec legendum est, stertit, quia uersus non staret, nec sententia tam congrua esset. (In aula uacua). i. uacuata coniuge sua Helena, quam Paris rapuerat. (Non tu mille ræces) Tor enim in expeditione Troiana fuisse perhibetur. Virg. Aen. 2. Non anni domuere decem, non mille carissæ. (Sic quoque eram) .i. etiam cum tanto numero nauis, quanto mater Helene. .f. repetita est. (Me tibi Tyndareus) Nōtā probare, quia illi legitimus sit cōiux, quod desponsata sit per aū maternum, cui pater potestatem fecerat. Tyndarus enim pater fuit Helenes salteputatiuus. Vnde Tyndaris dicta est, licet Iouis filia censeatur, Virg. Non tibi Tyndaridis facies. Sanē à quibusdam Græcis dicitur, hinc Tyndareos, ut à Thucydide, quem nūc sequitur poeta, idem tamen & Tyndarus dicitur. (Arbiterium nepi). Non tantum quia auus, nā aūo materno non competit ius in nepotes, sed quia potestatem, iusque fecerat illi domus suæ abiens pater, aut certe artificiosus est error, ut significet ingeniosus poeta mulierē amoris, quā iuris peritorem esse, aut ut calliditate mulierum doceat quæ, quod uolunt, quouis colore persuadere moliantur. (At pater) .f. Menelaus promiserat. (Acacis) .i. Achilles Acaci nepoti, sed inscius acti. (Et pater ignosceret) Ut expertus uim amoris, quia. (Succubuit telis præperis) .i. præperibus pennis uolantis dei. .f. Amoris, seu Cupidinis.

A S C.

tu mihi, quod matri pater, es: quas gesserat olim Dardanius partes aduena, Pyrrhus agit. Ille licet patris sine fine superbiat actis: Et tu, quæ referas, facta parentis habes. Tantalides, omneis, ipsumque regebat Achille: Hic pars militiæ, dux erat ille ducum. Tu quoque habes pauū Pelopē, Pelopisq; parētē: Si melius numeres, à Ioue quintus eris. Nec uirtute cares: arma inuidiosa tulisti: Sed tu quid faceres? induit illa * patrem. Materia uellem fortis meliore fuisses: Non lecta est operi, sed data causa tuo. Hanc tamē implesti: iuguloq; Aegisthus aperto Tecta cruentaui, quæ pater ante tuus. Increpat Acacides: laudemq; in crimina uertit: Et tamen aspectus sustinet ille meos.

Achillem, quo Pyrrhus tam superbit. (Hic) .f. Achilles. (Erat pars militiæ) id est unus ex militibus & ducibus, qui erant sub Agamemnone. (Ille) Agamemnon pater tuus. (Erat dux ducum) Quia omnes duces ei parebant. Virgil. ipse Mycenas magnorum ductor

Epist. Ouid.

G

Achium.

TV mihi). i. sicut pater meus est legitimus maritus matri meæ Helenæ, ita tu mihi. (Quas gesserat olim) .i. sicut Paris non legitimus coniux erat matri meæ, sed raptor, ita & Pyrrhus agit eas partes .f. raptoris. (Quas) Dardanius). i. Paris olim cum habebat apud se matrē meam. (Partes) Officia & nomina. Ille licet Cōciliat sibi amorē Orestis præponendus cum Pyrrgo. (Sine fine) Infinite. (Patris) .i. paternis. (Et tu) .i. etiam tu. (Quæ referas) .i. quæ possis memorare. (Tantalides) .i. Agamemnon, longe repetitum patronymicum, sicut ex superioribus commemorata genealogia patet. (Ipsum) Habet emphasim hoc pronomen, q. d. etiam ipsum hoc memorat. (Erat pars militiæ) id est unus ex

H V B.

* Quidam patre le-
gunt, ut
idem
Qui. in
duit ar-
ma tibi
genitor
patris-
que, tu-
usque.

Achium. (Proauum) sicut supra ostendimus, in ordine generis. (Parentem Pelopis). i. Tantalum. Horat. in 1. Carm. Occidit & genitor Pelopis coniugis deorum. (A Ioue) Quia uolupter genuit Tantalum, & sic eris quintus ab eo. (Nec arte) Laudauit Hermione Orestem à nobilitate, nunc laudat à fortitudine. (Virute) .i. fortitudine nam in actibus militaribus. uirtus pro fortitudine accipitur. (Inuidiosa) Odiosa, quia interfecit matrem. (Sed tu) Excusatio matricidii Orestis. (Quid faceres) q. d. nihil aliud, quam quod fecisti. (Induit illa patrem) .i. dedit ei uellem superiori parte non apertam, qua caput emittere non posset, qua implicatus, & uxoris, & adulteri uerbis interfectus est, licet alii dicant in conuiuiis interfectum primo die, quo domum rediit, ut Iuue. Quippe ille dies auctoribus, uxor Patris ex si media inter procula, & idem ferro à Clytemnestra occisum sentit in sine Satyre. sextæ his uerbis: Hoc tibi refert, quod Tyndaris illa bipennem Insulam, & fatuâ dextra, & laeuaq; tenebat. & Vir. lib. 11. Ipse Mycenezus magnorû ductor Achium, Coniugis infandæ prima intra limina dextra Operiit. (Melior) Honestiore, quâ cæde matris. (Non lecta est) Excusatio est, q. d. non sponte, sed coactus, hoc fecisti. (Lecta) .i. lecta à te. (Sed data) .i. & scelere matris, & responso oraculi. (Operi tuo) .i. tuo factio. s. matricidio. (Implesti) Perfecisti. (Hanc) .i. causam tibi datæ. (Aegisthus) Adulter matris tue. (Cruciat) Cruore sub se da uit. (Quæ pater tuus ante) .i. cruciatu erat. .i. eisdem testibus interfecisti, quo ille patrem tuum interfecerat, & artificiose tacet cædæ matris, & tãtũmodo cædæ adulteri cõmémorat. (Acacides) Pyrrhus pronõpus Acæci, nam Acæcus eius proauus est. (Increpat) .i. hoc factum tuum. (Laudem) .i. ultionem cædis paterne, quæ tibi laudi est. (Vertit in exitima) .i. inculcat, & dicit homicidium esse. (Et tamẽ) .i. quamuis ita derte male dicat. (Sustinet meos aspectus) .i. patitur se à me uideri, quâ scit tibi esse uehementer affecta, & non posse male de te audire.

A S C.

ILL E licet) Comparat genus Orestis cum genere Pyrrhi, illiq; præferat. (Sed tu quid faceres) induit illa patrem) Purgat facinus Orestis, quantum ad scelus nefarium, & laudat, quantum ad audaciam. Nam iustum fuisse contendit, ut, quæ patrem indhæret typica extulit, quam camisiam uocant sine orificio, seu exitu ea spe, ut si nunquam eam exueret, sed in ea ab adultero interficeretur, etiam à quocunque interfecta sit. Subtiliter autem dicit. (Illa) Quasi dicat quæ meruit morti, subiciens non ten matris. (Non lecta) .i. delecta, aut electa, sed data. .i. præter spem oblata. (Et tamẽ aspectus) .i. licet damnos facinus tuum, tamen libenter uidet me coniugem tuam.

H V B.

Rumpor. .i. dolore. (Ora tu mescut cum mente) Quia ita timidos homines facere uidentur (Vsta) Ardencia. (Ignibus incluis) Indignationibus, quæ tantquam ignes latentes pectus meum urunt. Iuuenal. Quid referam quanta sicum iecur ardeat ira? (Quisquã ne obiecit) Pro quisquam ne obiecit, id est quisquam ne maledicet de Oreste in presentia mea? (Nec mihi sunt uires) id est nec possum ulcisci hæc iniuriam. (Flere licet) id est possum solum flere, & non aliter uindicare. (Diffundimus) Spargimus, & abicimus iram flendo, quia uolunt physici, plus ledit ira reuocata, & occultata, quam si fleru effundatur. (Instar fluminis) .i. ualde abunde. (Has lacrymæ semper) Quia nunquam cesso flere. (Profundo) Emitto. (Hument) Madefiunt. (Fonte) .i. copia lacrymarum perenne, iugi perpetuo. (Hoc generis fatum est) .i. hoc est

Rumpor: & ora mihi pariter cum mente mescut: Pectoraque incluis ignibus uista dolent. Hermione coram quisquam ne obiecit Orestis? Nec mihi sunt uires; nec ferus ensis adest. Flere licet: flendo certe diffundimus iram: Perque sinus lacrymæ fluminis instar eunt. Has semper solas habeo: semperque profundo: Hument incultæ fonte perenne genæ. Hoc generis fatum: quod nostros errat in annos: Tantalides matres apta rapina sumus. Non ego flumini referam mendacæ Cyni: Nec querar in plumis deliquisse Iouem: Qua duo porrectus luge freta distinet Isthmos:

omnes

est infortunium gentis domus nostrae, quod etiam ad meam etatem peruenit, ut ex gēte nostra omnes mulieres rapiantur à viris, sicut ego rapta sum nunc a Pyrrho, commemorat autem multas de genere suo raptas. (Matres) Milietes. (Tantalides) id est genere Tantalici. (Nō ego) Occupatio est rhetorica, dicit enim se nolle deserere, cum tamen referat. (Mendacia) Fictionem falsam figuram. (Cycni fluminea) Habitantis iuxta flumina. Nam Cycnus confan guineus Phaeonias, postquam Phaeon fulminis incendio à Ioue consumptus est in volucrem sui nominis ob dolorem mutatus, ut inquit. Quid libet. Men. Non se ex loq; Iouique credit, ut inuisset nulli memor ignis ab illo. Scrupula petit, parulosq; lacus, ignemq; perofus. Quae colat, elegit cōparata flumina fluminis. (Delicuisse) id est uisisse. In plumis. id est in forma Cycni. Nam Inpiter captus amore Leda uxoris Tyndari conuersus in Cycnum ideam volauit, quae ut Fabulae tradunt, cum eum sinu excepisset, illi dicitur ovis in eius gremio peperisse, ex quibus nati sunt Castor, & Pollux. Helena & Clytemnestra. Ouis autem duo tantū fuisse dicuntur, ex quo nati altero Castor & Pollux, ex altero Helena, & Clytemnestra nati dicitur. Horat. in Arte poetica: Nec gemasto bellum Troianum orditus ab oue. Idem in epist. Castor gaudet equis, ouo prognatus eodem pugax, Sūt qui uelint noī Cycnum, sed Ledam ex compressu Iouis ella duo oua peperisse. (Qua duo) Refert rapinam alterius. Hippodamia filia fuit Oenomatregis Elisidis & Pise, quam cum ob epyrosiā pudicitiam nem multi uxorem petere, pater propositus Procus, hanc legens, & durissimam conditionem, ut qui eam uellem curare, contamine curae ea contenderent, & qui uictus fuisset, capite puniretur, qui uicisset eam uxorem haberet. Ad hoc terram conu. Pelops Tantalici filius ex Phrygia uenisset, corupto Myrtillo Hippodamiae uirga pollicitatione primi cōcupit uictor euasit. Nam Myrtilus axes currus fractos cera dicitur texisse, qua postea calore liquefacta concidit currus, & hac fraude potius est Pelops Hippodamia. Cum uero Myrtillos petere protulisset mercedem, a Pelope in mare praecipitatus est, quod ab uisus nomine Myrtillo denominatus in feruente. Sed haec fabulosa, nam reuera, bello rapta est corrupto Myrtillo praefecto exercitus. (Qua duo) Describitur docum, ubi rapta est Hippodamia, uidelicet in Achaia, quae postea à Pelope, qui ibi regnauit Peloponnesia, à P. Iopis insula dicta est. Nam, ut supra diximus, Isthmos est terra tenuis inter duo maria, & sunt duo Isthmi celebres, unus in Achaia, de quo nunc intelligitur, & alter in Thracia. (Distinet) id est separat.

A S C E N S I V S.

R V M P O R, & ora &c.) Dicit se rumpi dolore, atq; secam dicere. (Obiecit quisquam Orestis coram Hermione) id est. i. audeat me quisquam coram me obijcere marito meo tale crimen. (Fonte perēne) Licenter dixit. Nā nos tantū perēni dicimus, nec dixit perēne pro perenniter, quia permittit se uiper. (Hoc gentis fatū) Reijcit in fatū culpā, ut & Helena prius.

A S C.

Veſta peregrinis Hippodameia rotis.
 * Castori Amyclato, & Amycleo Polluci
 Reddita Mopfopia Tyndaris urbe ſoror:
 Tyndaris Idæo trans æquora ab hōſpite rapta,
 Argolicas pro ſe uertit in armā manūs.
 Vix quidem memini memini tamen: oīa luctūs,
 Omnia ſolliciti plena timoris erant.
 Flebat aurs, flebatque ſoror, fratresq; gemelli:
 Orabat ſuperos Leda, ſuumque Iouem.
 Ipſa ego non longos etiam nunc ſciſſa capillos
 Clamabam: ſine me, me ſine mater abis?
 Nam coniux abeat. ne non Pelopeia credar:
 Epist. Ouid.

R Otis peregrinis) id est curru peregrino. Nam ut diximus Pelops ex Phrygia uenerat, inde Ouidius. lib. 2. Tristium. Quid nisi Tantalide agitante Cupidine currus, Piseam Phrygijs uexare burnis equis. Castori Amycleo dictum est supra Heleni in certamine palestre à Theſeo raptam fuiſſe, quae postea Caſtori, & Polluci fratribus eam bello repetētibz reddita est, Immo (ut quibusdam placet) uis recuperata, abducta etiam cum ea, Aethra matre Theſei, quae postea

H V B.
 * uerſus
 licentio
 fuſ.

stea semper comes fuit Helenæ, vt in eius epistola ad Paridem infra patet. (Amyclæo) Ex Amyclis vrbe Lacomix. Norandū est autem in quinta sede eius versus pro dactylo esse spondeum, & in prima syllaba tertijs pedis vocalem, nec elidi, nec breuiari sequente vocali. (Tyndaris) Helena. (Soror) scilicet Castoris, & Pollucis. (Vibe Mopsopia) idest Atheniensis. Nam tres fuisse Mopsos scribit Str. lib. 9. vnum vārem hinc in Tyresia, alter fuit La-pitha Argonautarum nauigationis comes, à quo oppidum Mopsium in campo Pelasgico vocatum est. Tertius à quo Atticam appellauere Mopsopiam. Alibi tamen eodem lib. dicit eum Mopsopum appellatum, à quo Mopsopij Atheniensēs dicti sunt, quod videtur verisimilius. (Tyndaris) Narrat secundam rapinam Helenæ, quæ Paride rapta, & Troiam abdu-cta belli Troiani causa extitit. (Idæo hospite) Paride Troianum, quem illa hospitio accep-erat. (Vertit) Mouit. (Pro se) Pro recuperatione sua. (Vix equidem) Dicit se fuisse admodum paruum, cum mater sua Helena rapta est, & enunterat, quædam, quæ dicit subdere sibi memoriam eius rei. (Plena lactus) .i. plena mæroris. (Solliciti) Ab effectu dicit. .i. facientis ho-mines sollicitos, & anxios, vt in prima episto. Res est solliciti plena timoris amoris. (Auis) Tyndareus. (Soror) Clytemnestra soror Helenæ matris mæx. (Fratres gemelli) .i. Castor, & Pollux, fratres mæx matris. (Læda) Mater Helenæ. (Suam Iouem) A quo fuerat amata, & oppressa. (Non longos) .i. breues quātos habent infantulæ. (Sine me, sine me) Conduplicatio, color Rhetoricus. (Cōiux) .i. materis mæx. à Metelæus. (Abegat) Iuerat enim in Cro-tam. (Ne non) Addit nunc se supradictis quas dixit fuisse raptas. (Ne non) .i. vt. (Creda) Pelopeia. .i. de genere Pelopis. Nam dixit supra. Tantalides matres apta rapina sumas. Phædra ad Hippol. Ne forte parum Minoia credat.

ASC.

HIPPODAMIA Licet de genere Tantalij nō sit, fuit tamen eius affinis, quia nu-rus, & in familiam eius venit, vnde, non est omnino alienū exemplum. (Castori Amyclæo) Amyclæ ciuitatis Oebalix, vnde rapta est Helena. Statim Achill. Soluerat Oebalio elusis de litore pastor Dardanum incautas blæde populatus Amyclas. Erat autem Helena rapta prius à Theseo, quam à Paride. Vnde dixerat in eius contemptum Oenone. Quæ toties ra-pita est, præbuit ipsa rapti. Recitare ergo raptam à Theseo, & restituta Castori, & Polluci fra-tribus eius. Est autē versus hæcœciolus, factus tamen ad imitationē illius in Buc. Anphion Diræus in actio Aracyntho, & illius, Vale, inquit, sola. Nam in dictione Castori non assu-mit vocali sequenti, sed corripitur sicut ibi: Vale, inquit, & sub Ilio est, lib. 5. Act. in Anty-clæo autem neq; assumitur, neq; corripitur. Nam o, & a, dactylo est, sicut ibi, actio Ara-cyntho. Est præterea spondiacus, quia spondeum habet in quinto, qui pondus, & mærorem indicat. (In vrbe Mopsopia) .i. Aphidna, de qua in Oenone dictum est. (Soror) .i. non Her-miones, quia eius mater erat, sed Castoris, & Pollucis, quibus reddita est. (Tyndaris) q. d. eadē rapta est à Paride. (Fratresq; gemelli) Id recte dicitur, sed ineptè dixeris gemellos fra-tres, quia omnes gemelli fratres sunt. intellegat Castorem, & Pollucem, qui secūdum pluri-mos geminos constitunt in cælo signum. (Apollinis arcus) Sic Virg. Aeneas Phæbe gra-ues Troiz, semper miserata labores, Dardana qui Paridis diræcæpela manusq;.

HV B.

*parens
Legitur
etiā, sui.

Neoptolemo idest Pirrho, quia ita dicitur est quasi nouus pugnator, nam πρῶτος, gre-ce nouū significat polemos, Po-lemo poetice Prolemo, idest pu-gno. (Pelides) idest Achilles pater Pyri. (Vtinam vitasset arcus) idest vtinam nunquam fuis-set interfectus, quia si viueret, culparet factum huij, qui alienā vxorem vult rapere, Apollinis autem arcus dixit, non quod re-vera Apollo eum sagittis intere

Ecce Neoptolemo præda parata fui.
Pelides vtinam vitasset Apollinis arcus;
Damnaret nati facta proterua * pater.
Nec quondā placuit, nec nūc placuisset Achillis;
Abducta viduum coniuge flere virum.
Quæ mea cælestis iniuria fecit iniquos?
Quod ue mihi miseræ sidus obesse querat?
Parua mea sine matre fui: pater arma ferebat;
Et, duo cum viuant, orba duobus eram.
Non tibi blanditias primis mæca mater in annis

In

Incerto dictas ore puella tuli.
 Non ego captavi breuibus tua colla lacertis.
 Nec gremio sedi sarcina grata tuo.
 Non cultus tibi cura mei: nec pacta marito
 Intraui thalamo matre * parte notos.
 Obuia prodieram reduci tibi (vera fatebor)
 Nec facies nobis nota parentis erat.
 Et tamē esse Helenē, qđ eras pulcherrima sensi:
 Ipsa requirebas, quæ tua nata foret.
 Pars hæc vna mihi coniux bene celsit Orestes:
 Is quoque, ni pro se pugnet, ademptus erit.
 Pyrrhus habet captam reduce, & victore parēte:
 * Et minus à nobis diruta Troia fuit.
 Dum tamē altus equis Titan radiantibus instat:
 Persequor infelix liberiore malo.
 Nox ubi me thalamis vlulantē, & acerba gemētē
 Condidit: in mæsto procubuique toro:
 Pro somno lacrymis oculi funguntur obortis:
 Quaque licet, fugios, sicut ab hoste, viro,
 Sæpe malis stupeo: rerumque oblita, locique,
 Ignara tetigi Scyria membra manu.
 Utq; nefas sensi: male corpora tecta relinquo:
 Et mihi polluta credor habere manus.
 Sæpe Neoptolemi pro nomine, nomen Orestis
 Exit: & errorem vocis, vt omen, amo.
 Per genus infelix * oro, generisque parentem,
 Qui freta, qui terras, & sua regna quatit:
 Per patris ossa tui, patrui mihi, quæ tibi debent:
 Quòd se sub tumulo fortiter vltia iacent:
 Aut ego præmoria: primoq; extinguar in ævo:
 Aut ego Tantalidæ Tantalus vxor ero.

puud eam educari. (Ferebat arma) idest gerebat bella. (Cum viuant) scilicet quamuis sunt viui. (Orba) Priuata, idest eram orphana. (Non tibi) Dicit se caruisse ijs iocunditatibus, quas alie puellæ habere solent in infantia, quæ & parentes delectant, & ab eis gremio tenentur. (Incerto ore) Incertis verbis, quia infantes nondum sciunt bene expricare verba. (Captavi) Amplexa sum. (Grata sarcina,) idest gratum onus. (Cultus mei) sicut alie matres solent habere curam cultus suarum filiarum. (Pacta) Desponsata. (Matre parante) vt est mos. (Prodieram) Exieram. (Reduci) Reuerentia à Troia. (Parentis) Id est matris mex. (Sens) Cognoui, iudicavi. (Quod) Id est quia. (Pulcherrima) Valde pulchra (Ipsa,) idest tu (quæ forte nata tua) Quia etiam tu non cognoscebas me. (Pars hæc) Enumeratis multis infelicitatibus suis, dicit Hermione se tantum fuisse felicem in hoc, quod Orestem coniugem sortita sit. (Hæc vna) idest sola, scilicet. (Orestes coniux) idest datus mihi maritus. (Bene celsit) Euenit, in reliquis sui infelix. (Is) Ores-

mit, sed quod in eius templo sit interfectus. Nam cum Theijs Achillem in fantulum in aqua Stygis infernæ tinxisset, toto corpore præter partem pedis, quæ cum tenebat eum inumeris in aquam vt apud Statium legimus. Si telygis amne seuro Armaui, totumque veinam. fuit inuulnerabilis omni parte corporis, quæ aqua tincta fuerat. Sed cum captus amore Polyxenæ filiz Priami constituisset, vt eam caperet in templo Apollinis: Paris post simulacrum latens, in partem pedis, quæ erat vulnerabilis, quia non fuerat tincta aqua stygis, ditecta sagitta eam occidit inde factum est, quod tenente Apolline arcum Paris direxerit tela, vt apud Virg. lib. 6. Phœbe graues Troiæ semper misuraret labores, Dardana qui Paridis direxerit tela, manusque Corpus in Aeacidæ. (Damnaret) Culparet. (Nec nunc placuisset) Legendum est nunc ne, si legatur non, ex duabus negationibus fit sensus conterarius. (Quæ) Admiratiue, q. d. nescio. (In quos) Inimicos, & aduersos. (Quod fiducia) Quia vitæ conditionem qualitate siderum nobis asseri tradunt. Iuueni. Distat enim quæ sidera te excipiant modo primos incipientem Edere vagitus, & adhuc de matre rubentem. (Parua) Ecce commemorat sua infantia. (Parua) Infantula: quo tempore debueram maxime apud eam educari.

* parēte

* Ah nō

hoc nobis diruta Troia fuit. In alijs, munus, & hoc nobis diruta Troia dedit. quod eadem & Plaudes interpretatur & fortasse rectius. Sunt & qui legunt. Et minus hoc nobis diruta Troia fuit.

* Iure.

fte. (Pro se). s. ne adimatur mihi. (Pyrrhus habet) Conquestio est de audacia Pyrrhi, qui post victoriam Menelai, & reditum in patriam deiecit Hermionem captiuam. (Et minus à nobis). i. Troia ah non est ad utilitatem nostram deductus, alius lib. habebat: Manus & hoc nobis diruta Troia fui. i. hauc utilitatem habeo, quod Troia sit diruta, sicut aut fuit, sicut dedit legatur, idem est sensus. (Cum tamen) Dicit, & licet omni tempore sit in magno dolore, tamen minus angitur die, quam nosse, nam per totam noctem dicit se flere. (Titan). i. Sol. (Astat altus). i. est in summo caeli. (Radiantibus) Splendentibus. (Malo). i. dolore. (Liberiore) Mitiore, & minus vrgente me. (Acerba) Pro Acerbe, nonien pro adverbio, sicut ratura sonans amnis. (Funguntur lacrymis pro somno). i. cum debent dormire, lacrymantur. (Quaque licet). i. quantum possum. (Ab viro) Pyrrho. (Stupeo) Careo sensu, & exanimor. (Oblita rerum & loci). i. quae non recordor quid faciam, aut vbi sim. (Ignara) Non aduertente (Scyria membra). i. membra Pyrrhi, cui natus est in Scyro insula, vbi regnavit Lycomedes, vt supra diximus. (Vt) Postquam. (Sensu nefas). i. sensu me retigisse illum, quem nolebam. (Credor mihi). i. videor mihi (Pollutas). i. factas datas eius contactu. (Sepe Neoptolemi) Dicit Hermione te tantum habere cordi Orestem, quod cum velit nominare Pyrrhū, sepe pro Pyrrho nominat Orestem. (Errorum) Quod te pro eo vocem. (Vt) Tanquam. (Omen). i. augurium felix, quia puto id mihi contingere, quia aliquando sim futura tua. (Per genus) Nunc adiurat Orestem, vt cum recuperet. (Parentem generis). i. Ionem; patrem Tantalū, vnde genus nostrum est. (Et sua regna). s. caelum, nā Iupiter omnia regit. (Patris tui) Agamemnonis. (Patru mihi) Quia fuit mater patris mei. (Debeat tibi). i. sunt obligata. (Vita) Vindicata. s. te interfectis Aegiltho, & matre tua, à quibus ipse interfectus fuit. (Praemoriari). i. moriari antequam. (Ego Tantalus, quae sum de genere Tantalū. (Tantalidæ). i. tu, qui & ipse es de eodem genere. Orestes interfecto Pyrrho tandem recepit Hermionem, ex qua suscepit filium nomine Orestem, à quo Orestæ populi dicti sunt.

ASCENSIVS.

A S C. QVAE mea caelestis. De se specialiter querelas praefert, quod ab inculte aetate misera fuerit, & parentibus adhuc vivis orba. Nam mater rapta fuit, & pater pro ea r. peteda apud Troiam. graphice autem enumerat matrum in filias officia. (Te tamen esse Helenem, quod eras pulcherrima, sensu) Donatus dicit Helenam tam pulchram fuisse, vt omnes pulchre ab ea postmodum Helenae nuncupatae sint. (Cum tamen altus equi & c.) Non dixerō, liberiore. i. validiore malo, quia longe alius est sensus. Vult enim dicere, quia Sole Oriente, cum inter populos, verferetur, minus angatur, quam sub noctem, quia, vt Maro dicit Aen. 4. Sub noctem cura recurrit, quae neciam physica ratione comprehenditur, omnes morbos ingruente te Occidente Sole, & leuari eo Oriente. Dicant ergo. (Malo liberiore). i. minus premite, & magis liberam permittete. sic sit ordo. (Tamen). i. tamen est multus malis angar. (Cum) id est quando. (Titan). i. Sol, qui vnus est de Titanibus. (Instat equis radiatibus). i. vehitur. (Altus). i. sublimis. (Ego infelix periuor). i. etiam pro fructu tangor. (Malo). i. doloris, & curarum. (Liberiore). i. magis liberam permittente, & minus stringente, sed, vbi vox acerba nisi sit gemeunte acerba, pro acerbe. (Condidit). i. abscondidit. (Me vultantem, & gemetem) Quia. s. coniugem non inueni. (Thalamis). i. meis. i. cubili meo. Et procubui in maele toto. i. ego moesta in toto mellam faciente, tunc sup. (Oculi mei funguntur lacrymis obortis). i. praeter intentionem ortis. (Pro somno) i. loco somni. (Sic fugio à viro). s. Pyrrho sicut ab hoste. (Qua). i. qua parte, aut qua ratione, aut quatenus licet. Nam quaeq; dux sunt partes. i. & quae (Ignara manu). i. ipsa ignara, putans Orestem contingere, contingo. (Membra Scyria). i. inphus Pyrrhi in Scyro Lycomedis insula ex Deidamia geniti. (Sepe malis stupeo) Male interpretatur superior dicens, cum malas tango, quae horridae sunt. Nam male, vnde per diminutionem maxillae, prima longa ab omnibus ponitur, vt Aen. 4. Anibesas tu bigar malis consumere menses, dic ergo. (Ego stupeo). i. hebetor, & quasi solida ho, hoc est alienor, & abstractior à ratione, & memoria. (Sepe malis). i. propter mala, quae perpetior. (Per genus) Claudis epistolam cum obsecratione pondus votorum continere.

ASC. GRATV LOR Oechaliam) Huic quoque epistolę in nonnullis lib. prætermittitur distichum. Mittor ad Alciden à coniuge conscia mentis Littera, si coniux Deianira sua est. Cuius ordo est. (Ego littera). i. epistola. (Conscia mentis). i. præpositi, & infœctionis animi. (Mittor ad Alciden). i. ad Herculem. (A coniuge). i. uxore eius, si Deianira est cõiux sua, uerum credo Ouidianum non esse, quia mala est reciprocatio, si coniux Deianira sua est dicendum est enim eius, sed id uersus uon patitur. (Tulius nostris) Quia glorię mariti particeps est cõiux. / Fama Pelasgiacas (Melius sit, quam Pelasgiadas, quia nulla necessitas cogit pro possessiuo patronymico abuti.

HVB. **D**ecolor) Turpis. (Insciantia. i. neganda. nam insciantia negare significat, unde insciantia tantum pluralis numeri, quo nomine utimur cum eo, ut eo insciantia. i. nego, & tu is insciantia &c. (Iuno) Quę semper conata est te opprimere. (Series) Ordo & numerus. nam plurimos labore passus est. (Huic. s. tibi. (Imposuisse iugum) id est domuisse te. tractum à bobus. est autem ordo. fama decolor &c. uenit Iolen imposuisse iugum huic, quem Iuno, & immensa series lab. nunquam fregerit. (Hoc uelit,) quasi dicat facis, quod placet inimicis tuis, quia tui cupiant tuum dedecus gaudens, quod à muliere sis subiugatus. (Eurystheus)

Decolor, & factis insciantia tuis:
 Quem nũquam Iuno, seriesq; immensa laborũ
 Fregerit, huic solen imposuisse iugum.
 Hoc uelit Eurystheus: uelit hoc germana Tonã-
 Lætãque sit uitę labe nouerca tuę. (tis:
 At non ille uenis: cui nox (si creditur) Iuna
 Non tanti, ut tantus conciperere: fuit.
 Plus tibi, quã Iuno, nocuit Venus: illa præmendo
 Sustulit. hæc humili sub pede colla tenet.
 Respice uindictibus pacatum uiribus orbem:
 Qua latam Nercus cærulæ ambit humum.
 Se tibi pax terrę, tibi se tota æquora debent:
 Implesti meritis solis utranque domum.
 Quod te laturum est, cœlum prius ipse tulisti:
 Hercule supposito sidera fulsit Atlas.

Rex, qui tibi laboret imperat. (Germana Tonantis) Iuno soror Iouis, qui Tonã dicitur, quia & tonitrua cieat, & fulmina mittit. (Sit). i. erit. (Nouerca) Ipsa Iuno, quę est nouerca tua. nam Hercules filius fuit Iouis ex Alcmena. (Labe) Macula, turpitudine, aliã ponitur pro ruina à labendo, ut apud Vir. lib. 2. Aen. Hinc mihi prima mali labe. (At non) Increpat ipsum, quod non respondeat spci, quę de eo fuit habenda, quia non una nocte generari potuit. s. coniunctis tribus noctibus simul, ut fabulę tradunt, ex quo debuit esse uir magis admiranda. (Non uenis) Non exhibes te, non appares. (Ille) Talis. (Cui) Quali. (Vna) sola quia geminata est nox. (Non fuit tantus) Non sufficit. (Ut conciperere) i. ut generare. (Tantus) Tam magnus, tam fortis. (Illa) s. Iuno. (Sustulit) Exaltauit. (Præmendo) Dũ premit. (Hæc) s. Venus. (Respice) Considera. (Pacatum) Pacificatũ. (Vindictibus) Defen-
 traticibus, uel ultricibus. nam Hercules ad tollenda monstra, quę in qualibet parte orbis terrarum uocabant hominibus, properabat. Inde Lucan. Terras monstra, æquorq; leuantem Magnanimus Alciden Lybicas exciuit in oras. Et Virgil. lib. 8. Nam maximus ultor Tergemini nece Geryonis, spoliisque superbus Alcides aderat. (Qua latã) i. per totum orbem terrarum. (Nercus) i. Oceanus, potuit. n. Ieu pro mari. Oceanus autẽ circuit ipsam terram. Ouid. 1. Met. Tum freta disudit, rapidisque tumescere uentis Iussit, & ambicę circumdare litora terrę. (Pax terrę) i. terra pacata à te (Debet s. tibi) i. tibi est obligata, & pax est propter te. cauendum est autem. ne legatur: pars terrę, quia contrarium esset, quod dixit superior. qua latam Nercus &c. (Vtrunque domum solis) i. Orientem, & Occidentem. (Meritis) Beneficiis tuis. (Tulisti) Humeris sustinuisti. (Quod est laturum te) Quia tuis uiribus es ascenurus cœlum. (Hercule) Ferũ. n. fabulę Herculem pro Atlante cœlum sustinuisse, quod ideo fictum est quia ei successit in Astrologia (Fulsi) sustinuit.

ASC. IOLEN) Nõ Iolen, ut uersus indicat. q. a. b. c. sit in non eni, in accusatiuo. (Hoc uelit

Eurystheus) Imitatio est illius Aen. 3. Hoc Itachus uelit, & magno merentur Atridæ. (At non ille) Ordo est. (At) .i. sed. (Tu non uenis ille) .i. talis, & tatus, sicut Aen. 2. Hei mihi qualis erat quantum muratus ab illo Hector &c. (Cui, si creditur) Sic Virg. si credere dignum est. (Vna nox non fuit tanti) .i. non uisa est tanti esse momenti ut sufficeret, ut tu. (Cōcipere: tantus) .i. qui esses tam magnus. (Sustulit) .i. fursim tulit, & erexit. Nam nisi Iuno nouerca Herculem exercuisset, nunquā tantus fuisset habitus. (Respice uindicibus) Significat turpe esse, ut, qui &c. Vicerit mundi monstrum, à muliere uictus succumbat, uirēs autem uindices uocat, quibus mundum à seruitute monstrorum in libertatem uindicauerat, quasi uindicta. .i. uirga prætoria. unde patet, quia iudex, iudex, & similia cōmunis sunt generis. (Vtriq; domū solis) Et orientalem, & occidentalem. nā sol utrobique habitat ut uulgo.

Quid, nisi noticia est misero quaesita pudori:

Si cumulas stupri facta priora nota?

Te ne ferūt geminos presississe tenaciter angues?

Cum tener in cunis iam Ioue dignus eras.

Cœpisti melius, quàm desinis: ultima primis.

Cedunt: dissimiles, hic uir, & ille puer.

Quē non mille ferē, quē non Stheneleius hostis,

Non potuit Iuno uincere: uincit Amor.

At bene nupta seror: quia nominor Herculis u-

Sitq; focer rapidis: qui tonat altus eqs. (xor:

Quàm male inæquales ueruent ad atra iuuenti:

Tam premitur magno coniuge nupta minor.

Non honor est, sed cinis, species læsura ferētes;

Si qua uoles apte nubere: nube pari.

Vir mihi semp̄ abest, & coniuge notior hospes:

Monstraque, terribiles persequiturque seras.

Ipsa domo uidua notis operata pudicis

Quid nisi) Sensus est quid ti

bi comparati per hæc tua

clara facta, nisi ut nunc

magis cognoscatur dedecus tu-

um? (Quid) .i. fest quaesitum. (Ni

si est quaesita noticia) Id est co-

gnitio. (Pudori) Declatori tuo,

nam quo aliquis elarior est, si

quid turpe facit, eo magis cogno-

scatur eius turpitudine. Iuuenal.

Omne animi uitium tanto con-

spectius in se crimen habet quā-

to maior, qui peccat, habetur.

(Si cumulas) Auges. (Nota) Ma-

cula, uitio. (Stupri) Adulterii, &

libidinis, id est si factis tuis prio-

ribus claris, & magnis, addis nūc

turpitudinem libidinis. (Te ne

ferunt) Te habet emphasim, q. d.

qui nunc es ita turpis, & infam-

is. (Tenaciter) Fortiter: nam,

ut fabulis traditur, Alem. Hercu-

le, & Iphicium peperit, sed Hercu-

lem ex Ioue, Iphicium ex Amphitrione marito genitum. Sed cum Iuno duos serpentes immisisset Herculi, Iphicium de cumis terrore lapsus, suo uagitu excitauit parentes, qui cū surrexissent, uiderunt Hercu. ambabus manibus angentem angues nouercalibus oditis immisissos. Inde uir, ut prima nouerca Monstra manu geminosque præternos eliserit angues. (Dignus Ioue) Qui posses uideri genitus à Ioue, non autem à mortali. (Quam desinis. .i. quam sinis. (Cedunt) Sunt minora. (Hic uir) Hæc tua ætas uirilis. (Et ille puer) .i. tu ille puer, qui hæc fecisti. .i. illa tua ætas puerilis (Dissimiles) .i. sunt. (Stheneleius hostis) .i. Eurystheus Stheuelei filius. (Hostis) Tuus. (Amor uincit) Quod est tibi turpissimū. (At bene) Obiectio. (Herculis) Quasi magni uiri, & filii Iouis. (Quam male) Respondet obiectio nis dicens non esse conueniens matrimonium, ubi uir sit maior uxore: est autē sententia ad personā loquentē accōmodata: uā Mart. cōtra sentit oportere uxorem inferiorē esse uiro, inferior matrona suo sit Prisce marito. Non alijet hunt scēmina uirque parēs. (Quam male) Per similitudinem probat incōuenientiā amoris sui. (Inæquales) Aut ætate, aut magnitudine, & robore corporis. (Venient) Conueniunt. (Nupta) Vxor. (Minor) Inferior cōditiōne generis, & fortunæ. (Non honos est) Sententiæ est color rhetoricus. (Species) Dignitas. (Ferentem) Habentem ipsam speciem. (Sed onus) Sicut mihi est onus, quod imonus tanti uiri, cum tamen te non fruar. (Non honor est . sed onus) An nominatio est color rhetoricus. (Si qua uoles) Sententia generalis. (Pari) Aequali tibi, & ætate & condi-

tionē fortunę. (Hospes) Peregrinus. (Est notior coniuge) Quia iudeo sepius hospites, quæ maritum meum. (Monstra) Vt Lernæam Hydram, & Cerberum, & Cacus, de quo Virg. Huic monstro Vulcanus erat pater. Monstrum enim dicitur quidquid est præter naturam. (Feras terribiles) Vt aprum Erymantheum, & Leonem Nemezum. (Operata) Intenta; sacrificans, nam operari proprie est sacrificia perficere. Virg. lib. 3. Aen. Aruisque nouis operata iuuentus. Idem 1. Georg. In primis uenerare Deos, atque annua magna sacra refer Ceteri lætis operatus in herbis. Hora. Prodeat iustis operata sacra. Iuuen. Et matutinis operatur festa licernis. i. operando, hoc est sacrificando colit, inducti ponunt pro agere quiduis generaliter, in quo significatio nunquam iuueni exemplum idoneum.

ASC.

QV I D nati notitia est Vnde Iuue. Omne animi uitium tanto conspectius in se Crimen habet, quanto maior, qui peccat, habetur. (Quam male inxuales) Comparatiue, & sunt figura, & sic licite in tribus gradibus, ut, quam bonus, tam prudens. i. quantum bonus, tantum prudens. Quam magis illa tremens, tanto magis effera flammis, quam maxime potes, tam maxime debes Deo complacere. i. ut maxime, ita &c. (Si qua uoles apte &c.) Insigne consilium. (Operata) Operari, & facere cum per se ponuntur, per excellentiam rebus sacris attribuuntur, & significant, sacrificare, ut, Cum, faciam uitula pro frugibus, ipse neno, & operata iuuentus, in Georgicis.

HV B.

Torqueor Crucior. (Cadat) Interficiatur. (Ab hoste) Aut homine, aut fera. (Iator) Verlor, scilicet cogitatione, quam a cogito hæc pericula, in quibus ille uersatur, & uideor esse in eisdem periculis, quod accidit amantibus. Virg. de Gallo ad Lycordia, quæ erat i. Castris. Nunc insanus amor duri me Martis in armis, Tela inter media, atque aduersos detinet hostes. (Hæsiuros per ossa). i. aggressuros te, nam hæsiuros hic ab hebreo uenit, non ab edeo. (Me pecudum) Dicit se multis modis terri propter pericula Herculis. (Fibre pecudum) id est extra, quæ inspicio, ut intelligam, quod sit de te futurum, hæc enim ars haruspicina dicebatur, inspiciebant autem præcipue fibras iccorum, siue iccorum, & pulmorum. Iuue. Calido pulmone columba Tractato Armenius, uel Commagenus haruspex Pectora pullorum rimantur & extra Catelli: Interdum & pueri. Luc. lib. 1. Cernit tæbe iccorum madidum, uenasque minaces Hostili de parte uidet pulmone haneli, Fibra latet. Virg. lib. 4. Aen. Pecudumque reclusis Pectoribus inhians spirantia consulit extra. (Simulacra inania) Figure siue corpore. (Omnia) Auguria. (Petita) Capta. (Mouent) Terrent me. (Aucupor) Inquiro percunctando multos. (Murmura) i. uoces. (Fame incertæ). s. de te. (Speque timor) id est interdum spes uiuic timorem, quem habeo de te, interdum timor uincit spem. (Mater abest) Dicit, quod in absentia Herculis non habet aliquid, qui eam consoletur. (Mater) s. tua Alcmena. (Abest) scilicet hinc, erat enim Deianira in Trachyne ubi regnauit Ceix, quando scripsit hæc epistolam. (Deo potenti) Id est Ioui. (Pater) s. tuus. (Puer) i. filius noster. (Arbiter Eurystheus) i. cum omnes alii desit, solus Eurystheus sentitur a me, quia quoties nouis tibi imponi labores, quibus me torqueri necesse est. Arbiter dicitur, qui totius alicuius iudicii habet potentiam, inde arbiter dicitur, quæ habet auctoritatem alicuius rei, ergo arbiter, id est execu-

Torqueor: infesto ne uir ab hoste cadat.
Inter serpentes, aprosque, auidosque leones
Iator: & hæsiuros cerno per ossa canes.
Me pecudum fibræ, simulacraque inania somni,
Omniaque arcana nocte petita mouent.
Aucupor infelix incertę murmura famæ:
Speque timor dubia. spesque timore cadit.
Mater abest: quæriturque Deo placuisse potētis:
Nec pater Amphitryō, nec puer Hyllus adest.
Arbiter Eurystheus iræ Iunonis iniquæ
Sentitur nobis, ira que longa * deæ.
Hæc * mihi ferre parū est: peregrinus addis amo
Et mater de te quolibet esse potest. (ris
Non ego Partheniis temerata uallibus Augen:

* deq est
* me

tor voluntata enim Tuno labores Herculi imperabat, vñ supra diximus. Virg. Et rerum mæl
 le labores Reges sub Eurytheco. (Sentiuntur) Quasi perniciosus, nam sentimus proprie, quæ
 nos ledunt. (Lenta) .i. longa & diu durans. (Parum est) Non sufficit. (Ferre hæc) .i. pati hos
 dolores, & timores de periculis viri tui. (Pescruios) .i. peregrinarum mulierum. (Queli
 bet) .i. quævis mulier, nam iam nulla est quam non tentes. (De te) .i. ex compressu, & coitu
 tuo. (Non ego) Commemoratur quædam puellas, quæ dicit fuisse compressas, & violatas ab
 Hercule, eam autem occupari, dicit enim se non esse disturam, cum maxime dicat. (Augen)
 Sic legendum est, non augem, fuit autem auge Alci regis Arcadiæ filia ab Herc. compressa,
 ex quo grauida facta peperit filium, qui postea Telephus dicitur est. anto vero, quæ pareret,
 Aleus eius pater cognitio tumore ventris filix non credens eam grauidam ex Hercule tra
 didit eam cuidam nauæ mergendam, illa nauæ imposita doloribus partus vrgentibus impe
 trauit, vt in terram exponeretur, tanquam ad rem necessariam, & filium apud Parthenium
 môtæ in quadam filia peperit, deinde misericordia natura salutè præter spem patris conse
 cuta data est dono quibusdam ex Caria in Asiam proficiscentibus; qui eam Teuthrati My
 sîæ regi dono dederunt. infans à pastoribus Corythi regis apud Parthenium repertus est,
 cui cerua vbera præbebat, quem postea Corythius pro filio educavit, & Thelephi nomen ei
 imposuit, quia cerua nutritus esset, nam $\epsilon\lambda\epsilon\phi\theta\varsigma$, grecæ ceruum, & ceruum significat, hic po
 stea quærens matrem accepto responso in Mysiam venit, vbi iuuicæa matre apud Teuthran
 tem cognitus cuius esset filius, in magno honore habitus est. Teuthras filij masculis caris
 ei Argiopem filiam desponsauit, & regni successorem reliquit, qui postea tempore belli Tro
 iani volens resistere Grecis, ne transirent per Mysiam, ab Achille grauiter vulneratus est,
 quo vulnere cum nõ possit sanari, accepto responso ab Apolline ab eodem Achille iterum
 vulneratus sanatus est. iude Ovi. in 2. de remed. Vultus Achilleo quæ quondam fecerat ho
 sti. Vultus auxilium Pelas hasta tulit. Strabo lib. 14. variat opinionem huius fabulæ.

(Temerariam) Victicam. (Parthenia) Arcadiæ.

(N E C puer) .i. filius. (Hylus) .i. nomine. etæ enim filius Hercules ex Deianira. Histo
 rix satis aperte sunt supra. (Non ego Parthenijs, &c.) Commemoratur Hercules adulteria.
 Parthenius mons est arcadiæ, in quo virgines venare solent, vnde ab eis nomen sumpsit,
 nam $\pi\alpha\rho\rho\iota\varsigma$, virgo dicitur. (Augen) Autem vocat filiam Alci, quod partum suum dereli
 quit, vnde. (Temerariam) Id est violatam dixit genere sœminio.

A S C.

Nec referam partus Ormeni nympha tuos.
 Nec tibi crimen erunt Teuthratiæ turba sorores:

Quarum de populo nulla relicta tibi est:

Vna recens crimen desertur adultera nobis.

Vnde ego sum Eydo facta notera Lamo,

Mæander, toties qui terris errat in isdem:

Qui lapsas in se sepe retorquet aquas:

Vidit in Herculeo suspensa monilia collo,

Illo, cui cœlum sarcina parua fuit.

Non pudit fortes auro cohibere lacertôs:

Et solidis gemma apposuisse toris.

Nempe sub his animam pestis Nemeæa lacertis

Edidit: vnde humeris tegmina lætus habet.

Ausus es his futos mixta redimire capillos:

stius, vel Thepicius; sed Thepsis Atheniensis, vt Dionysius scribit, à quo Thepsentis re
 gio denotatur est, ad eum filias ex plebeis sœminis genuit, quæ omnes Hercules adhuc
 puer.

H V B.

ORmeni nympha Atyda
 miam dicit filiam Orme
 ni regis. quam cum Hercules
 dari sibi coniugem petiisset,
 pater rennuit, sciens eam habe
 re Deianiram: Hercules indi
 gnatus regi bellum intulit,
 captaque vrbe, ac rege interfecto
 Atydamiam captam vitauit,
 genuitque ex ea Cresippum fi
 lum. Dyonisius scribit: (Nec
 tibi crimen erunt, id est nec
 etiam crimini à me tibi dabi
 tur, quod tot sorores compres
 seris. (Teuthrantia turba) Mi
 nor, cui quidam Thepiciæ tur
 ba, legendum putent, nisi li
 brariorum. (quod magis cre
 do) culpa sit, nam non The
 psis, sed Thepsis Atheniensis,
 vt Dionysius scribit, à quo Thepsentis re
 gio denotatur est, ad eum filias ex plebeis sœminis genuit, quæ omnes Hercules adhuc
 puer.

puer, sed robore præstans compressit. & ex eis. i. genuis filios omnes mareis, qui Thespiæ dæ dicti sunt, quos per Iolæum in Colonias transmisit, sed cur dixerit Teuthrantia turba, non satis competunt habeo, cum Teuthras regnauerit in Mysia, nisi Hercules etiam in Mysia, siue Teuthrantia regione fortasse alias sorores compresserit licet nihil apud quenquam legatur, quod meminero, sed omnia, aut non sunt mandata literis, aut non extant quamobrem non ausim textum corrumpere. (Vna recens) Non de Iole intelligit, sed de Omphale Lydorū regina: cui Hercules ita seruisse dicitur, vt omnia faceret, quæ inpetraffet, vnde Teren. in Eunuch. Qui minus huic quam Hercules seruiuit Omphale. Ex hac genuit Hercules Lamum filium, vnde nunc dicit Deianira. (Vnde) Ex qua Omphale. (Sum facta nouerca Lano) Quia cum sim vxor tua, ille est factus priuignus meus. (Lydo) Ex Lydia, vt diximus. Lydi autem populi Afrix, qui aliquando Mæronij dicti sunt, neq; vllō pacto intelligendum est de Iole, quia ex ea non suscepit Lamum, neq; ex Lydia, aut Mæronia fuit, sicut hæc fuisse ostendit, cui Hercules ita seruisse dicit. (Mæander) Fluuus Lydiæ, aut (vt Ser. dicit) Carix, quæ est vicina Lydiæ. (Qui errat). i. labitur, & vagatur. (Tortis) sepius. quia ita fluxuosus est vt in se videatur recurrere. (Retorquet) Reflectit. (Mōnilia) Ornāmēta muliebrīa, quæ teste Seru. etiam segmenta dicuntur, quæ tantummodo mulieribus conueniebant, inde Iuuen. Virum obiurgat, quod segmenta induat. Segmenta, & lōgos habitus, & flammea sumit &c. (Illos). s. collo. (Parua sarcina) Paruum onus, quia sultū inuisset etiam maius. (Nō puduit) Pluribus verbis vituperat Herculem de hac mollitie. (Cohibere) Astringere. (Solidis) Fortibus. (Toris). i. torosis. i. pulposis, & neruosis membris. Persius: Multumq; torosa iuuentus. (Nempe) Ostendit turpissimū esse exornare molli, & lasciuo habitu brachia, quæ res magnas, & dignas laude gesserint, quales sunt, quas commemorat. (Pestis Nemeæ). i. Leo Nemeus, quem interfecisti, in cuius facti memoriam gestas pellem ipsius Lebnis. (Leuus humerus). i. sinister. Nam humerum dextrum ferebat Hercules exertum, & erectum, vt esset expeditior. (Nemeæ) Vt scribit Ser. Silus est inter Cleonas, & per Phliuntem, in qua Argiui sacra faciebant, vbi Hercules Nemeum Leonem occidit, quem interdum Poëta appellat Cleonæū, à Cleone oppido Nemeæ siluæ propinquo. Luc. Ille Cleonæi proiecit terga Leonis. (Mitra) Teste. Seru. non in barbarum, est pileus incuruus, de quo pendebat baccharum tegmen, quo utebantur Lydi, & Phrygii. Inue. Itē quibus grata est picta lupa barbara mitra. continebant autem mulieribus præcipue, aut viris mollioribus, & effœminatis. Virg. Et nunc ille Paris cum semiuirō comitatu Mæronia mentum mitra crimēque madentem Subnixus &c. (Redemire). i. ornare id est addere redemicula, quæ ex mitra pendebant. vnde Virg. lib. 10. Et tunicæ manicas, & habent redemicula nitæ.

A S C E N S I V S.

ASC. ORMENI. Nympha) Vocatiuus est nominis patronymici. Nam declinatur hæc Ormenis, huius Ormenidis &c. Ormeni, & fit à nomine Ormenus Ormeni addendo litteram. est autem Altydamia Ormeni filia. Vna recens crimen referetur adulteram nobis) Referetur. i. recēsebitur nobis. i. à nobis, nec stat versus, si legatur refertur, lege ergo referetur, vt sit sensus. ommissis alijs dicam de vna adultera, quæ crimen recens cōmisit, sed *μυρνία*, dicit eam crimen, nō criminofam, sicut Comicus, scelestum scelus, & senem senium vocat.

H V B. POpulus) id est Corona populea. (Mæronia zona) id est zona ipsius Oniphales. (Dedecuisse) Turpe tibi fuisse, Hercules enim ita Omphale deditus fuit, vt omnia, quæ illa iuberet, faceret, & eum suo cultu instruxisset refert Ouidius 2. Fast. Duniq; parant epulas, portandaque vina ministri, Cultribus Alciden-

Aptior Hercules populus alba comæ.
Nec te Mæronia lasciuę more puellæ.
Incingi zona dedecuisse pudet,
Non tibi succurrit crudi Diomedis imago:
Efferus humana, quid ape pauit equos.
Si te vidisset cultu Busris in isto:
Huic victor victo nempe pendendus eras.
Detrahat Antæus duro redemicula collo:

Ne pigeat molli succubuisse viro .
 * Inter Ionas calathum tenuisse puellas
 Diceris: & dominæ pertinuisse minas .
 Non * fugis Alcide victricem mille laborum
 Rafilibus calathis imposuisse manum:
 Crassaque robusto deducis pollice fila:
 Aequaque formosæ penitæ rependis heræ.
 Ab quoties, digitis dum torques stamina duris:
 Præualidæ fufos comminuere manus.
 Crederis infelix scuticæ tremefactus habentis
 Ante pedes dominæ pertinuisse minas.
 Eximii pompis * præconia summa triumphi,
 Factaque narrabas disimulanda tibi:
 Scilicet immanes * elifos faucibus hydros
 Et * Infantem & caudis inuoluiffe manum .
 Vt Tegæus Aper cupressifero Erymantho
 Incubat: & vasto pondere lædit humum .
 Non tibi Treiciis affixa penatibus ora,
 Non hominum pingues cadæ tacentur equæ:
 Prodigiumque triplex armenti diues Iberi
 Geryones: quamuis in tribus vnus erat.
 Inque canes totidem trunco digestus ab vno
 Cerberus, implicitis angue minante comis .
 Quæque redundabat fœcundo vulnere serpens
 Fertilis, & damnis ditior ipsa fuis.
 Quiq; inter læuumque latus, læuumq; lacertû,
 Prægræue compressa fauce pependit onus.
 Et, male cõfifum pedibus, formamque bimæbri,
 Pulfum Thefalicis ægmen equestre iugis .
 Hæc tu fidonio putes insignitus amictu
 Dicere? non cultu lingua retenta silet?

(Detrahat) Pro detrahere idest auferret. (Ioniaca) puellas idest Mæronias, nam Ionia regio Afæ est finitima Mæandro. (Dominæ) Omphales. (Non fugis) Non caues. (Rafilibus) Polaris quasi Rafis. Virg. Et toruo rafile buxum. (Crassa) idest magna, non autem legendû est, grossa. (Deducis) Nes. (Rependis) Ad pensum reddis tu quoque, sicut ancillæ. (Commnuere) Fregere. (Habenis) Loris. (Præconia) Laudes. (Triumpho) Victorix tux, alij libri habent. Emixijs pompis immania femina laudum. (Disimulanda) Exlauda, tacenda (Scilicet) Dicit ea, quæ narrat Hercules. (Elifos) Strangulatos, præfocatos. (Inuoluiffe) Diuifis syllabis legendum est sicut alibi, Debuerant fufos euoluiffe meos. (Immanis hydros) Maximos angues, supra diximus hanc subulam. (Tegæus) Areadicus. (Erimantho) Monte Arcadiæ, illic enim interfecit aprum vastantem regionem. (Incubat) Iacet. (Penatibus) Tectis. (Threicijs) id est Diomedis. (Ora) Capita. (Equæ pingues) Su-

instruit illa suis: Dat tennes tunicas gerulo murice cinctas, Dat teretem zonam, qua modo cincta fuit. Ventre maior zona est, tunicarum vincla relaxat, Vt possit magnas exeruisse manus. Fregerat armillas non illa brachia factas: Scindebant magni vincula parua pedes. (Non tibi) Commemoratur eius ante adâ forcia, quæ deberent ipsum detereere a talib' lasciujs. (Succurrit) Venit in mentem. (Crudi) Violenti, & inhumani. (Efferus) Valde ferus. (Pauit) Aluit. (Humana dape.) Hic Trax tyrannus se uulsum humanis hospirum car nibus equos, equasque suas alebat, & capita suis tectis affigebat, quem Hercules interfecit, & eodem supplicio affecit, quo ille hospites. (Si te vidisset Bustris) Rex Aegypti ad prouocandum Nili inuudationem hospites solebat immolare, hoc genus sacrificij primû expertus est in Thra sum a quo sibi monstratum fuerat. Ouidius de Arte aman. Dicitur Aegyptus earuiffe iuuantis vulnere arua imbribus, arque annos sicca fuisse nouem. Cum Thra sius Bustrin adit, monstratq; piri Hospitis effuso sanguine posse Iouem. Illi Bustris, fies Iouis hostia primus, Inquit, & Aegyptozu dabis hospes aquam. Cum aut vellent immolare etiam Herculem, Hercules eum interfecit. (Isto cultu) Isto ornatu muliebri, & lasciuo. (Pudendus eras) id est fuisse ei pudor à te vincit.

* Inter Ionias al. Mæronias iuter * Pudet

* Alias immania femina laudum. * Elifis * Infantem nuda dilacerasse manu.

Pra uisa est fabula. (Prodigium triplex) Geryones, ut fabula tradit, rex regnavit in Gadibus. Hispaniae, que locum Etythram appellant, quem tricorporem fuisse fabulantur, distillantiq; pecoris, quod Hercules eo superato, in Italia aduexisse dicitur Diodorus dicitur Chrysanri filios tribus magni exercitibus fidentes ab Hercule superatos, & greges bouu deuicta hiberia secum abductos. (Prodigium) Monstrum. (Triplex) Tricorpor. (Hiberi) Hispani. (Geryones) Primæ est declinationis, declinatur enim sicut Anchises. (Vnus erat in tribus) Quia unus erat, licet tria corpora haberet secundum fabulas. (Cerberus) Monstrum est tria capita habens, dicitur autem uestibulum tartari seruire, hunc Cerberum triplici catena unctum Hercules ad superos iussu Eutythi traxisse dicitur, cum primis athenis mysterijs Eleusinae Ceretis initiatus fuisset. (In totidem canes). i. in tres, ut Geryones. i. totidem capita canina. (Ab uno trunco). i. ab uno corpore. (Digestus) Diuisus. (Queque redundabat) Serpentem dicit Lernæam ex cuius corpore, ut Diodorus scribit, centum prodibant serpentes capræ, & ceruices, quarum singulis oculis duas renascebantur, ob eamq; rem minime unci posse uidebatur, cum pars amputata ualidior efficeretur, hanc disfacilitatem Hercules arte superans, Iolaum monuit, ut incisam ceruicem subito face lignea inureret, ne sanguis efflueret, hoc pacto superate bellua sagittas suas eo sanguine tinxit, quo illarum uulnus mortiferum redde retur. (Redundabat) Abundabat, & ualidior efficiebatur. (Diues à suis danis) Quisquam magis amputabatur, tato plura capita habebat, ut supra dictum est. (Quodq; inter) Athrum intelligit filium terræ corporis robore, ac palestra præclarum in Lybia, qui multos externos secum certamine congressos occiderat, hunc Hercules & uiribus, & arte superatim interfecit, nam cum uires à terra matre assumeret simulas se cadere, Hercules eum ita sustulit, ut terram tangere non sineret, ex quo ille matris auxilio priuatus, inter lacertos Hercules elisus exspirauit. (Compressa) Astricta. (Et male confixum) Centauri ex Ixione, & Nubigeniti Thesaliam incontinentes, odore & nerustate uini quod Pholus Centaurus à Dyo. si bi datum seruauerat in honorem Herculis, cum eum hospitio suscepisset, ebrii facti domum Pholi magno impetu ingressi diripere conati sunt, quos licet fortissimos, & matris Nubis intrem effundentis auxilio usos, Hercules tamen partim occidit, partim fugauit. (Male confixum pedibus) Quia uelocitate sua fracti, effugere non potuerunt. (Formaq; bimembri). i. humana, & equina, in qua maius inerat robur. (Sidonio). i. purpureo, qui nubi ebrius conuenit. (Non silet) Non debet silere, præ pudore? (Cultu) Qui non decet.

A S C E N S I V S.

A S C. CRASSAQVE) Robustiora. Iuuen. Sat. 1. Vos lanam trahitis, colloq; perasta refertis Vellera, uos tenui prægnatem stamine sumum: Penelope melius, leuius torquetis Arachne. (Dicens infelix &c.) Enumerat Herculis egregia facinora, cum detestatione præsentis decoreis, quod paritur in seruendo adulteræ. (Infantem caudis inuoluisse manum) Dixeris est in ditione, inuoluisse, nam pentasyllabum fecit. (Ut Tegeæ aper) Sic legendum est, nam Tegeæ primam, & secundam corripit, ut 5. Aen. Tegeæ de sanguine gentis, ubi alij legunt Tegeæ sanguine gentis, sed utroq; modo duas priores corripit, nec legendum est, in cuius pressi sero. uerum licetiosisus est uersiculus, quia uocalis ante uocalem, neque absumitur, ne que corripitur, sicut nec ibi, in Actæo Aracyntho. (Non tibi Threicijs) Non Thracijs, nam Virg. Threicijs utitur non Thracijs. (Geryones) Legitur Geryones in nominatiuo etiam in terdum primæ declinationis, potius quam Geryon. (Queque redundabat) Serpens communis est generis. (Lauumq; latus) Sic legendum est, nam si dempseris, quæ uersum deprauaueris. (Non cultu lingua retenta silet) Figurata interrogatio, uim increpationis habens, q. d. debeat maxime refrænarî, & refrænarî a cultu, cui talia facinora non congruunt.

H V B. Nympha Iardanis) idest, Se quoq; nympha tuis onerauit Iardanis armis: Omphale. Iardanis) idest, Et tulit è capto nota trophæa viro. est Phrygia, nam Meones, & I nunc: tolle animos: & fortia facta recense,

Quod

Quod tu non esses iure: uir illa fuit.
 Qua tanto minor es quanto te maxime rerum,
 Quam quos uicisti, uincere maius erat.
 Illi procedit rerum mensura tuarum:
 Cede bonis: heres laudis amica tua est.
 O pudor, hirsuti costis exuta Leonis
 Aspera texerunt uellera molle latus.
 Falleris, & nescis: non sunt spolia ista Leonis,
 Sed tua: tuque fera uictio es: illa tui.
 Fœmina tela tulit Lernaïs atra uenenis,
 Ferrè grauem lana uix satis apta colum:
 Instruxit que man. in claua douitrice ferarum:
 Vidit & in speculo coniugis arma sui.
 Hæc tamen audieram: licuit non credere fame:
 En uenit ad sensus mollis ab au. e dolor.
 Ante meos oculos adducitur aduena pellex:
 Nec mihi, quæ patior, dissimulare licet.
 Non fini. auerti: mediam cap. iua per urbem
 Inuicis oculis aspicienda uenit.

tuntur, quæ hosti eripiuntur in uistoria dieit, illa pellex, qua illa induca est, non significat, quod tu uiceris Leonem sed quæ illa te uicerit, & ex te spolia abstulerit. (Illa tui) .i. uictrix. (Atra) Cin. ita: (Lernaïs uenenis) Diximus supra in fabula Hydræ Lernaë. (Grauem) Plenam. (Claua) Hercules enim claua ad demandas ieras usus dicitur, quam Vulcanus simul cum Thorace ob meritum uirtutis ei dedisse dicitur. (In speculo) Quo mulieres præcipue utuntur. hæc autem sumpsisse Omphalen, scribit Ouid. lib. 2. Fast. Illa capit clauamq; grauem, spoliūque Leonis, Contraque in pharetra tela minoræ sua. (Tantum) Solummodo. (Audieram) Non autem uideram. (Licuit) Porui. (Fame) Quæ de rebus supradictis ferebat. (En) Demonstrantis est. (Ad sensus) Ad usum. (Ab aure) .i. ab auditu. (Aduena) Peregrina, & nunc Iolen intelligit, nam (ut supra uidimus) enuenerat mulieres, quas Hercules amauit, usque ad Iolen, quæ fuit ultima. (Dissimulare) Occultare, & tacere. (Auerti) Anori à me. (Capriua) Ut supra diximus in argum. cyfist. (Oculis) Meis.

ASCENSIVS.

I N V N C) Figura, concessio uim prohibendi continens. (Qua tanto &c.) Sensus & ASC. ordo est. (Quia) .i. Omphale tu es tanto minor, quanto maius erat uincere te, ò maxime rerum, quam quos uicisti. Notanda est latitudo, quia cum genitiuis transcendens, aut collectiuium est, non seruetur necessario incongruitas generis. Horat. 1. Serm. Quid agis dulcissime rerum? Sic optimus plebis &c. & ò Danaum fortissime gentis &c. (Illi procedit) .i. ad eam deriuatur, unde ipsa succedit, & res præcedit. (Cede bonis) Non quia soluendo non sis, sed quia illa sibi ea bona iure uendicat, & ita tua non sunt. (O pudor) Ordo est. O pudor. Aspera uellera, Id est uillosa tegmina. (Exuta) Id est detracta. (Costis Leonis hirsuti) Id est uillosi, & iubat. (Texerunt molle latus) Scilicet lubricæ puellæ. (Falleris) Arguta argumentatio ad consimilia decenter applicabilis. (En ueni ad sensus mollis ab aure dolor.) Ordo est. (Dolor mollis) .i. leuis, & tolerabilis. (Venit ad sensus) Id est ad præcordia. (Ab aure) Id est per auditum, quia Cicerone, immo experientia teste, minus afficiunt

ioris. ut scribit Str. nec de Iole possumus intelligere. (Ornauit) Instruxit, armauit. (Nota) Clara. (E capta uira) Ex te, quem cepit, & triumphauit. (In nunc) Increpatio est per irrisionem. (Rocense) Narra. (Quæ) scilicet esse uir. (Tu non esses) .i. esse deberes, quia melius esse se minima, quam uir. (Qua tanto) Dicit quod quanto dulcius fuit Herculi uincere seipsum, quam eos, quos uicit tanto est Omphale eo maior, quia uicit eum. (Procedit) id est euenit. (Heres tuae laudis) Quia tu ex ea decidis, & ipsa tibi succedit. (O pudor) Amplificat hoc dedecus Hercules, quod passus sit, amicam tegmine suo, & armis intruit. (Uellera) Pellis. (Exuta costis) Diximus supra ex pelle Leonis Nemezis Herculem fecisse sibi tegmen corporis. (Texerunt molle latus) .i. tunicum. (Spolia) Di

tatum

afficiunt ad ita, quam uisa, minusque, certa sunt. Vade Plautus plus, inquit, ualet occulatus tellis inus quam auriti decem.

HV B.

Fassa, .i. confessa, & testificata. (Fortunam suam) .i. aduersam. (Te gente) uultu. Sicut illæ, quæ sunt in tam misera fortuna facere solent. (Dat) Ostendit. (Sublimis) Pro sublimiter. .i. alte nomen pro aduerbio. (Visito) A se, quæ in amore subigit. (Putes) Pro putet aliquis, se cunda persona pro tertia, sicut apud Virg. Migrantes cernas. (Oechaliam) Parriam suâ. (Stat) (Esse in statu suo. (Forfitan) Addit, & aliud, quod si, futurum turpius ipsi Herculi, quia forsæt se expulsa ipsa Deianira accipiet Iolen uxorem. Ordo est. (Iole forsitan erit uxor deposito nomine pellicis) .i. Iole, quæ

Nec uenit incultis captarum more capillis
Fortunam uultus fassa tegendo suos.
Ingreditur late multo spectabilis auro:
Qualiter Phrygia tu quoque cultus eras:
Dat uultum populo sublimis, ut Hercule uictor:
Oechaliam uiuostare parente putes.
Forfitan expulsa Aetolide Deianira
Nomine deposito pellicis, uxor erit.
Eurytidos Ioles, atque insani Alcide
Turpia famosis corpora iungit Hymen.
Mens fugit admonitu: frigusque; perambulat artem
Et iacet in gremio languida facta manus.
Me quoque; cû multis, sed me sine crimine amasti:
Ne pigeat, pugnae bis ibi causa fui.

erat pellex, erit uxor tua, deposito nomine pellicis. (Expulsa Deianira). .i. me. (Aetolide) .i. de Aetolia, nam Deianira ex Aetolia. (Eurytidos Ioles) Ordo est. Hymen famosus iungit turpia corpora Ioles Eurytidos, atque Alcide insani. (Hymen famosus) .i. matrimonium infame, quod erit, si me legitima uxor expulsa, concubinam duxeris, non famosus semper id malam partem accipitur. cauidum, ne legatur formosus, sed famosus. Hymen autem cum sit Deus nuptiarum, sepe pro ipis nuptiis ponitur. (Iungit corpora turpia) .i. turpiter iunget. (Insani) .i. magni. Habet autem hic uersus spondeum in quinto loco, neque uocalis sequente uocali abiicitur. (Mens fugit) Magis ex consuetudine loquendi hoc dicit, quàm quòd mens possit fugere, uidetur enim ex aliquo timore animus, & mens nobis suggerere. (Fugit) .i. horret. (Admonitur) .i. recordatione huius facti, ne me relicta aliam accipias. (Frigusque perambulat) Virg. Gelidusque per ima cucurrit Ossa tremor. (Languida) Pigra ad scribandum. (Me quoque) Nunc Iolcm. (Sine crimine) Quia amasti me, ut coniugem, non adulteram, aut concubinam. (Causa pugnae) Quia bis pro me pugasti: Semel aduersus Acheloum, & iterum aduersus Nestum, Achelous fluiuius ex Pindo Thesaliæ monte ortus Aetoliam ab Acarnania diuidit. Vnde interdum Aetolis, siue Calydoniis, interdum Acarnanum fluiuius à poetis dicitur, ut est uidere apud Ouid. lib. 8. & 9. Meta. ubi narrat, quòd nunc hic dicitur, quòd mutatus in uarias formas pugauit cum Hercule propter Deianiram. Primum enim in propria forma luctando speratus, uertit se in serpentem, & postremo in Taurum, cui Hercules cornu auulsit, quòd Naiades nymphæ diuersis floribus, & pomis refertum copiose dicaerunt, ille præ pudore omnibus modis uictus, & cornu mutilatus intra suum flumen se occultauit.

ASC.

DAT uultum sublimis, .i. in sublime. .i. aduerbialiter ponitur. (Forfitan) Ordo est. (Forfitan ipsa Iole erit uxor) .i. tua. (Deposito nomine pellicis) .i. nec dicitur amplius pellex, & hoc me sup. (Deianira Aetolide) .i. de nobili Aetolû genere, aut Aetoli regis filia. (Expulsa) .i. s. legitimo toro. declinatur Aetolis, huius Aetolidis, uel dos; unde ablatiuus Aetolide, neque est hæc synalæpha, expulsa Aetolide, utque correctio uocalis a antecedentis, quâ pè thememeric forsan excuset. (Eurytidosque) .i. Euryti filia, à nominatiuo hæc Eurytis, patronymicum enim est à patre, sicut Aetolis a patria. Quia uero os corripitur in genitiuo, legendum est, Eurytidosque Ioles. Nam Iole trissyllabum est, & à uocali inchoas. (Turpia) Ordo est. (Hymen) Id est Deus nuptiarum, aut torus aut paranympus. (Formosus)

Id est

Id est decens, & est ironia. (Iunge corpora turpia.) Id est ad turpe facinus, quia ad illicitos concubitus, sicut, atque mala uitae incidere falce nouellas. (Corpora) inquam (Ioleu Eurytidos.) Id est filix Euryti deuicti. (Et Alcide.) Id est Hercules infanti. grauius est uersus, quia spondaicus, & uocalibus non absumptis impeditus, qui ironiam significat, aut potius iniurię & dedecori &c. satis explicantur.

Cornua flens legit rapidis Achelous in undis?
 Truncaque limosa tempora merfit aqua.
 Semiuir occubuit ui* lerniferoque ueneno
 Neflus: & infecit sanguis equinus aquas.
 Sed quid ego hæc refero? scribenti nuncia uenit
 Fama, uirum tunicae labe perire meæ.
 Hei mihi quid feci? quod me furor egit amãtem?
 Impia quid dubitas Deianira mori?
 An tuus in media coniux lacerabitur Oeta?
 Tu sceleris tanti causa superstes eris?
 Et quid adhuc habeo facti, cur Hercules uxor
 Credar? coniugii mors mea pignus erit.
 Tu quoque cognosce in me Meleagre sorore:
 Impia quid dubitas? Deianira mori?
 Heu deuota domus: folio sedet* Agrius alto:
 Oenea desertum* nuda senecta premit.
 Exulat ignotis Tydeus germanus in oris?

(Impia) Instigat seipsam ad mortem. (In media Oeta) Nam, ut supra diximus, in Oeta monte Thessalię constructa fuit pyra, in qua Hercules combustus est, uide Oeteus Hercules dicitur à Seneca. (Causa tanti sceleris). i. mortis mariti sui. (Eris superstes). i. uiues post eum? q. d. abit. (Et quid adhuc) Alia causa, quare debeat mori. dicit enim, quod cum nullum habeat certum signum, quare sit uxor Hercules, si propter eum mortua fuerit, credetur esse eius uxor. (Et quid habeo) q. d. nihil. (Adhuc) Hucusque. (Pignus) Probatio, confirmatio. (Tu quoque) Dicit se etiam debere hoc facere, ut uideatur esse soror Meleagri, quia sicut ille propter amorem Acalantę mortuus est, ita ipsa propter amorem Hercules uult mori. (In nie). i. in morte mea. (Sororem) Quia cognosces, quod te imitata sum. (Impia) Versus intercalaris dicitur, quia sæpius interponitur, sicut apud Vir. Incipit Mœnialios me cum mea tibia uersus, & idem, Ducite ab urbe domũ mea carmina, ducite Daphnin. (Hec deuota domus) Moritura Deianira desset infelicitatē suę domus, ut ostendat se non debere dubitare, quin moriatur. (Deuota) Execrationibus infelix, nam, ut supra diximus, sup il lum locum. Deuotit nati spemque caputque parens: Althaia uirum; & fortunas Meleagri filii execrata est. (Acrior). i. acerbior, & infelicior. (Alto folio). i. quãto maior fuit, tãto est infelicior. (Desertum) A filiis derelictũ. (Nuda) Orbata. (Tydeus germanus) Fraier meus. (Oris) Regionibus. (Exulat) Abest à patria, nam cum Menalippum frater inaduertẽter occidisset, à patria sponte abiit, & uenit Argos ad Adrastrum regem qui eam filiam suã Argiã uxorem tradidit, & Deiphilen Polynici, cum ambo casu quodam in eius regiã uenissent, & uidisset eos esse, quos oraculi respõsum significauerat, acceperat enim ex oraculo, ut eas seceret Leoni, & apro: Tydeus autem aprum secebat insigne: Polynices nero leonem, itaque secundum rãsum oraculi eos sibi generos delegit, narrat igitur nunc Deianira Tydeĩ exiliũ.

Epist. Ouid.

H

Alter

H V B.

* qbus-
fã leti-
fero pla-
cet.* Acrl-
or
lõga

ASC. SED quid ego refero?) Scribendi nuncia uenit. (Fama) Bene scribenti, nam si antequam scripssisset, deprecasset pp id facinus seipsam interimere, frustra de pollice coquere tur. (Tunicz). s. interioris, quam camisam uocant. (Hei mihi) Sic Corydon. Heheu quid uolui mi sero mihi, perditus austrum Floribus, & liquidis inmissi fontibus apros. (Impia quid dubitas) Sic Dido. quiu morere, ut merita es. & est uersus inter calaris, sicut, Ducere ab urbe domū. (Heu deuota domus) Vt superiores. uere ostendit fatale, & familie debitū, quod paritur malū. Nā, ut dixi, deuotū dicimus, quasi uoto additū inori. (Oenea) Acculatiuus est à nominatiuo hic Oeneus, sicut ab Orpheus Orpheæ & in solo accusatiuo corripitur penultima nominum in eus diphthongon exequantium. (In oris ignotis) Quia ad Adrastū fugit.

HVB.

Alter. (s. Meleager.) In igne fatali) Propter lignum siue torrem, quem parca in natiuitate Meleagri Althææ matri seruandum dederant, in quo uita Meleagri consistebat, dicta est hæc fabula supra in episto. Briseidis in eo loco, fratribus orba, Deuouit nati spemque, caputque parens. (Exigit) Transmisit. (Ferrum) Ensem, quia se interfecit gladio. Diodorus tamen scribit eam laqueo uitam finiuisse. (Deprecor) Adiurat Herculem, ne credat eam hoc dolose, aut in sidiose fecisse. (Sacerrima) Valde sacra. (Tuus thalamus) Quia haberes alia mulierem. (Nessus) Narrat quomodo fuerit decepta. (Vt) .i. postquam. (Audium) Amans. (Hic sanguis). s. meus. (Texta) .i. indumenta à texendo dicta substantiuū est. (Illita) Infecta, tincta. (Veneno Nessio) .i. sanguine Nessi, qui erat mixtus ueneno Lerne, ut supra dictum est. (Vale) Deferentis est. (Gorge) Erat soror Deianire. (Et patria) .i. Calydon. (Fratres) Tydeu. (Adepte) Ablate. (Mæx patriæ) Qui es exul, nā de Meleagro iā mortuo stultū est intelligere. (Puer) .i. filius. (Hylle) Hyllus. n. filius fuit Herculis, & Deianire. (Nouissima) Vltima, quia, nunquam sum uisura aliam lucem. (Sed ut possis) .i. utinā possis. sualere. (Puer Hylle) .i. filii Hylle, nam puer. & seruum significat, & eum, qui est in ætate puerili, & filium, ut hic. Exitus rei fuit, quod prius quam Hercules mortuus esset, Deianira, ut in argumento dixi, audita calamitate Herculis, de qua dictū est, laqueo uitam finiuit, ut scribit Diodo. Hyllus uero Iolem iussu patris Herculis post eius mortem uxore duxit, & ex ea prolem suscepit. Scribitur hæc fabula plenè ab Ouid. lib. 9. Met. & èt deificatio Herculis, & multa, quæ ad hunc locum pertinent, quæ breuitatis gratia non uisa sunt narrada.

* Tu quoque

Alter fatali uiuus in igne fuit:
 Exegit ferrum sua per præcordia mater.
 Impia quid dubitas Deianira mori?
 Deprecor hoc unum per iura sacerrima lecti,
 Ne uidear thalamis insidiata tuis.
 Nessus, ut est audium percussus aridine pectus:
 Hic, dixit, uires sanguis amoris habet.
 Illita Nessio mihi tibi testa ueneno;
 Impia quid dubitas Deianira mori?
 Iamque uale seniorque patet, germanaque Gorge,
 Et patria, & patriæ frater adempte mæx.
 * Et tu lux oculis hodierna nouissima nostris,
 Virque (sed ò possis) & puer Hylle uale.

ASC.

A L T E R. .i. Meleager, uel Meleagrus. Nam quæ graecè exunt in ros apud nos exunt in er, & in rus, ut Menæder, Teucer, Alexander, Tymber. Euader, Meleager, uel rus. unde hic, Meleagre dictū est in uocatiuo, non per Metathesim, sicut Alexander uult, sed à ntō Meleagrus. (Deprecor) .i. pcor, ne fit. Nā pcamnr nt fiat, qđ uolumus, deprecamur, ne fiat, qđ timemus.

IN X. EPÍSTOLAM, ARG. HVBETINI.

NE & caritas frustra impleam, & auditori sim fastidio, non enarrabo iterum fabulam Minotauri, unde pedet argumentum huius epistola, quoniam satis dictum est in secunda epistola Phylidii ad Demophoonta, s. per eum locum. & Tanti, mixtaque forma uiri, & item in argumento epistolæ Phædra ad Hippolytum. Itaque qui uelit pleno uidere illuc recurrat. Quod autem ad hunc locum attinet, hoc est in summa. Cum ob leges à Minoc deuictis Atheniensibus impostas, Theseus in Cretam nauigasset, Ariadno

Ariadne Minois filia eius specie ac decore, capta consilium operamq; dedit Mino auri occidendi, & Labyrinthi egressum edocuit. Deinde cum Ariadne noctu clam recedens in insulam appulsi aliquando Diom, nunc vero Naxos vocitaram, ubi dicitur reliquisse Ariadum, & sine ea in patriam nauis esse. Quare fingit Poeta eam derelictam scribere hanc epistolam ad Theseum & eum necrepa e de dicitur, & in mansuetate animi, & integritudine beneficiorum, quae ei commemorat, & post commemoratas etiam in felicitates suas, rogat: cum, ut nauem flectat, & redeat ad eam recipiendam.

A R I A D N E T H E S E O .

E P I S T O L A X .

* Illa relicta feris etiam nunc improbe Theseu.
Viuit . & hæc æqua mente tulisse velis .

T I T I V S inueni, quam te genus
omne ferarum .

Credita non vlli, quam tibi
peius eram .

Quæ legis: ex illo Theseu tibi
littore mitto .

Vnde tam sine me vela tulere ratem :

In quo me somnusq; meus male prodidit, & tu,
Pro facinus, somnis insidiate meis .

Tempus erat: vitrea quo primum terra pruina
Spargitur: & tectæ fronde queruntur aues .

Incertum vigilans * a somno languida, moui
Thesea prensuras * se nisopita manus .

Nullus erat: referoq; manus: iterumq; retento:
Perque torum moueo brachia: nullus erat .

Excussere metus somnum: conterrita surgo:
Membraque sunt viduo præcipitata toro .

Protinus adductis sonuerunt pectora palmis .
Utque erat è somno turbida, rapta coma est .

Luna fuit: specto, si quid, nisi littora; cernam:
Quod videant oculi nisi littus, habent:

Nunc huc, nunc illuc, & vtroq; sine ordine curro:
Alta puclares tardat arena pedes .

ut diximus legendū sit, quod idē significat, quod semisopita, ut ex textu Virgiliano patet. (Nullus) Pro nō ponitur, quia de Theseo solo intelligit, uel nullus, nec Theseus, nec alius, (Refero) Iterum sero. (Retento) id est sæpius tento. (Excussere) Expulere, & uiolenter remouere. (Præcipitata) id est celeriter demissa. (Viduo) De relicto à te marito meo. (Sonuerunt) Propter percussionem. (Adductis) Retractis. (Vt) .i. sicut. (Erat turbida) .i. turbata, & in comæ. (A somno) id est propter somnum quia dormiendo turbantur capilli ab ordine, & cultu suo. (Rupta est) id est dilacerata. (Luna) id est splendor Lunæ. (Nisi) .i. præter. (Vt roque) In utranoue partem. (huc & illuc, (Sine ordine) id est sine ratione. (Tardat) Impedit. (Puclares) .i. meos quæ sum puella. quia difficilis est cursus per arenam. Reddebat nomen

Epist. Ouid.

H 2

Scilicet

I t i u s . i . m i
n * erudele,
nā nulla fe
ra mitis ē.
(Credita)
.i. cōmissa,
eradica .
(Vlli) Ali
cui, siue hōi, siue feræ. (Vā) .i. ex
quo littore. (Tulere) Pro abstule
re. (Sōnus) .i. sopor. Et tu . .i. pro
didisti. (Tēpus erat) Dicit fuisse
autūnale tēpus. (Vitrea) Splēdi
da vt vitrū. (Spargitur) Imple
tur. (Pruinis) Iuuen. Ia læuero
cedete pruinis Autūno. (ncerū)
Subaudi est, vel pro incerte
posuit. (Languida) Cadēs, & debi
lis. (Pressuras) Traçtaturas. (Sem
isopita) .i. semidormiens. puo
tn esse legēdū semisēpula, vt uer
sus stet, quod idem erit in sensu,
qđ semisopita, ut Vir. in 6. Aen.
rande cultode sepulcro, ubi Seru.
exponit .i. dormiete, cuius autē so
por corripit primā, ut apud Vir
gi. Alciū pecudumq; genus so
por altus habebat. Sopire, & so
pitis primā producit. Ouid. lib.
7. Metam. Soluera. alta quies
nullo cū murmurē serpens sopi
eis similis nullo cū murmurē ser
pit. idē lib. supra scripo. Peruigi
lē superest herbis sopire draco
nē. Aduertendū est igitur semis
opita male legicū semisēpula.

H V B .

* Multi
hęc
duo car
mina
non ha
bent.

* An sō
no.

* Sic &
primo
amorū
elegia
14. Pur
pureo
cui sem
isopita
toro.

Scilicet per Echo. i. per resonationem. nam ἠχώ, græce resono significat. vnde Echo dicitur vox, quæ ex concauis, & desertis locis ex clamore: edditur: quæ aliquando secundum fabulas, nympha fuit in solani vocem respondentem à Lunone mutata, vt scribit Ouid. lib. 2. Met.

A S C.

M I T I V S inueni) In quibusdam exemplaribus principium est ab his versiculis. Illa relicta ferris etiam nunc improbe Thefeu uiuit, & hæc æqua mente tulisse velis? Sed non opinor esse Ouidianum, potuissentque quisquis est, dicere, illa relicta ferris, q. d. quam feris dereliquisti improbe Thefeu illa uiuit, & hæc velis, potius dicere cum admiratione potes, sed ad auctorem accedamus. (Peius) .i. cum maiori malo. (Eram) .i. essem apud poetas ferè eram pro essem, aut fuissem reperitur. Vigi. Georg. 2. Et si non alium late iactaret odorem, laurus erat. Horat. Sermon. 1. Huic parco decies centena dedisses, Nil erat in loculis. i. nil fuisset; Thesea presuras. Ordo est. (Ego semisopita moni manus pressuras) .i. vt præmerens, & contingerent. (Thesea) .i. Theseum, sed omnia facilia sunt.

H V B.

* Ipse.

* Quia
nie vi-
disse pu-
taui.

Clamanti) scilicet, mihi id est vocanti alta voce. (Toties) Locus ipse vocabat) Quia echo reddit eadem verba: Ouidius in fabula Narcisi & Echoos, & totidem, quot dixit verba, recepit. (Ferre opem) Quia quod tu nolebas facere, ipse faciebat, vt mihi responderet. (Mons fuit) Describit locum, ex quo dicit se prospexisse nauem Thesei, & eam vidisse. (Frutices) Arbusculæ. (Adesus) Corrosus, & cauat. (Vires animus dabat) Quia occurrebat posse obijci. quomodo poterat ascendere? nemo, animus dabat vires: quia nemo est tam inbecillus, & timidus: quem animus, & mira cupiditas aliquid faciendi non faciat & fortem, & audacem. (Metior) Contemptor. (Meo prospectu) Meis oculis, prospicere autem est procul id est longe aspiciere. (Inde) Ex eo monte. (Nam ventis &c.) Parenthesis. (Quoque) Etiam, sicut te, fuerunt enim crudeles. Quia te cito auferabant. (Præcipiti) Fessino, aut certe cum putarem me vidisse, quia sæpe ex affectu animi putamus nos videre ea quæ non videmus. (Frigidior glacie) Hyperbole est, id est superlatio, id est oratio supra verum. (Semianimis) id est semimortua. (Languere) id est ita esse stupidam. (Illo,) scilicet dolore. (Excitor) Conduplicatio est. (Summa) Maxima. (Reuertere) Redi, imperatiui est modi. (Numerum suum) id est omnes, qui in ea esse dicitur. (Hoc ego) id est dicebam. (Plangore)

Interea toto clamanti littore Thefeu,
Reddebant nomen concaua saxa tuum.
Et quoties ego te, toties locus ipse vocabat:
* Illæ locus miseræ ferre volebat opem.
Mons fuit: apparent frutices in vertice rari:
Nunc scopulus raucis pendet adhesus aquis.
Ascendò: vires animus dabat: atque ita late
Aequora prospectu metior alta meo.
Inde ego (nam vêtis quoq; sum crudelibus vsa)
Vidi præcipi carbasa tensa noto.
Aut vidi: aut certe * cum me vidisse putarem.
Frigidior glacies, semianimisque fui.
Nec languere diu patitur dolor, excitor illo:
Excitor. & summa Thesea voce voco.
Quò fugis? exclamo: scelerate reuertere Thefeu;
Flecte ratem: numerum non habet illa suum.
Hoc ego, quod voci deerat, plângore replebam:
Verbera cum verbis mixta fuere meis.
Si non audires, vt saltem cernere posses,
Iactatæ late signa dedere manus.
Candida que imposui longe velamina virgæ,
Scilicet oblitos admonitura mei.
Iamque oculi ereptus eras: tunc denique fleui:
Torpuerant molles ante dolore genæ.
Quid potius facerent, quàm me mea lumina flerent.
Postquam desiderant vela videre tua,
Aut ego diffusis erravi sola capillis,
Qualis ab Ogygio concita Baccha Deo.

(Plangore)

(Plangore) Percussione. (Verbera cum verbis) Quia, & clamabam, & feriebam pectus meum
 (Si non audieres) Dicit etiam fecisse signa motu manuum, vt saltem videretur a Theseo.
 (Iactare) Motu. Iuue. A facie iactare manus. (Velamina candida) Lineum pannum. (Longæ virgæ). i. peritæ. (Scilicet) Certe, q.d. hac sola causa. (Admonitura) Redditura in memoriam. (Oblitus) Te, & socios. (Ereptus oculus). i. non amplius viderabis à me. (Tunc de niq; fleui) Quia antea clamaueram, & me percusseram tantum, nec potueram præ dolore la crymare. (Torperant) Factæ erant stupide. (Genæ) Oculi. (Dolore) Propter dolorem. (Quid facerent) q.d. nihil. (Nisi fletent me. i. miseriam meam aliqui legunt te. i. discessum tuum, sed melius me. (Desierant) Cessauerant. (Aut ergo) Dicit quid egerit postea quia non amplius vidit nauem Thesei. (Erraui) Huc illuc ini. (Diffusis) Sparsis. (Qualis) Facit cõparationem, dicit enim se sic præcipitè cucurrisse, sicut currunt sacerdotæ Bacchi, cum dei sui numine stimulantur. (Bacchâ) Mulier Baccho sacrificans. (Concita) Commota. (A Deo Ogygio). i. Baccho Thebano. Ogygus rex fuit Thebanorum. Bacchus autem ex Semese filia Cadmi, qui Thebas condidit, natus, vt scribit Quid. in Met. Bacchæ autem solent præci pites huc, illuc currere. Phædra supra. (Nunc seror, vt Bacchus furijis Eleleides actæ.

M O N S ER Docet, quam diligentiam fecerit in illo perquirendo, vt fe inique deser tam proder. (Pendet adesus aquis) Non legatur adhæsus, quia venit ab edendo id est consu mor. (Vires animus dabat) Memorabile uerbum. (Verbis) Quia percussit pectus. (Quid potius facerent, quam me mea lumina fletent) id est oculi mei quid potius deberent facerent, quam flere infortunia mea?

ASC.

Aut mare prospiciens, in saxo frigida sedi,
 Quamque lapis sedes, tam lapis ipsa fui.
 Sæpe torum repeto, qui nos acceperat ambos,
 Sed non acceptos exhibiturus erat.
 Et tua, quæ possum, pro te uestigia tango.
 Strataque, quæ membris interpuere tuis.

Incumbo: Lacrymisque toro manante profusis,
 Prefsimus, exclamo, te duo: redde duos.
 Venimus huc ambo: cur non discedimus ambo?
 Perfide pars nostri lectule maior ubi est?
 Quid faciam? quo sola ferar; uacat insula cultu:
 Non hominum uideo, non ego facta boum:
 Omne latus terre cingit mare: nauita nusquam est:
 Nulla per ambiguas puppis itura uias.
 Finge dari comitesque mihi, uentosque; ratemque;
 Quid sequar? accessus terra paterna negat.

Vt rate felici pacata per æquora labar;
 Temperet* ut uentos Acolus: exulero.
 Non ego te Crete centum digesta per urbes
 Aspiciam, puero cognita terra Ioui.
 Nam pater, & tellus iusto regnata parente,
 Proditæ sunt factæ nomina cara meo:
 Cum tibi, ne* uictor tecto morerere recur:
 Quæ regerent passus, pro duce fila dedi.

Epist. Ouid.

I N saxo In môte saxeo. (Tam lapis sui) id est ita sui frigida, & stupida, ut est lapis, sicut lapis fuit sedes mea. (Repero torum) Reuertor ad lectum. (Exhibitur) Redditurus, (Pro te) Loco tui. (Strata) Culcitiam lecti, à ster nendo dictam. Quidius in 1. de Amõribus. (Esse quis hoc dicat, quod tam mihi dura uidentur strata? (Interpuere) Incaluere, quia illic cubuisti. (Incumbo) scilicet stratis id est impono os meum super lectum. (Profusis) Lar giter effusus. Manante) Fluente, & madido. (Duo) Ego, & Theseus. Maior pars nostri) Theseus, quia maritus maior est uxore. (Lectule) Contumelix, & indignationis causa diminutio usa est. (Quo ferar) id est quo ire de beo? Vacat caret. (Cultu) Vel cultura terre, uel certa habitio ne. Facta hominum) Vt sunt edificia. (Facta boum) Vt pote terras cultas. (Cingit) Circundat. (Omne latus, id est omnem partem). (Nauita) id est naura, est autem Epsestis id est extensio ditionis. (Ambiguas) Du bias, quales sunt uix maris. (Fin

HVB.

* Et

* uetus

H 3 ge)

- * Tu ge).i.pone.i.ponatur, quod ego inueni rē comites, & naues, quo tamen ire deberem? / Quid, id est quem locū. (Accessus).i.aditus. (Vt).i.quamuis. (Labor).i.nauigem & celeriter eam. Virg.in 4. Aen. Et tamen hanc pelago præter labarē necesse est. (Temperet ventos).i. licet det mihi ventos secundos. (Exul ero).i. non habeo tamen, quo eā. (Non ego) / Dicit non licere sibi adire Cretam, in qua regnabat pater suus, quia eum proderat, & vt supra dixi m^o, cū eo discessit. at. (Digelita) Diu. fa. (Per centū vrbes). / Habebat. n. olim Creta centum vrbes (Cognita Ioui puero) Quia Iupiter hic nutritus est, diximus supra in epist. Phædræ. Est mihi dotalis tellus Iouis insula Crete. (Regnata) Participium sine verbi origine. (Nomina cara).i. pater, & patria. (Prodita) Decepta, offensa. (Cū tibi) Dicit se prodisse patri, & patriam vt prodesset Theſeo. (Cum) Subaudi tunc. s. sunt prodita. (Cū dedi sili) Quæ regerent passus (Producere).i. loco alicuius, qui te duceret. (Ne tu victor).i. à Minotaurō. (Morerere) Perires. (Testo returo) Periphraſis Labyrinthi, sit supra Phædra. Curua mea fugit tecta sororis ope. (Iuro, Verba quibus vt bebatur Theſeus ad Ariadnem. (Fore).i. futura. (Dum).i. donec. (Si modo viuūt) Ad seipſam conuertit sermonem Ariadne, corrigens quod dixerat, viuimus vult. n. hoc dicere, viuimus ambo, si modo ò misera & muna Ariadne potes tu dicere viuere quæ es sepulta fraude Theſej. (Sepulta).i. quasi mortua nō quod esset sepulta. (Mactalles) Deest vtinā. (Qua fratrem).i. mactasti, hoc est Minotaurū. (Soluta) Liberata, quia fides, & obligatio coniugij soluitur ipsa morte. (Quæ sum passura).i. quæ sunt mihi occasura. (Vlla relicta) Sicet ego. (Occurrūt, Offerunt se. (Mille figuræ) Mille formæ. (Morsq; minus).i. minus graue, & pœnosum est mori, q. expectare, & tamen ipsam mortē. (Mora).i. dilatio. (Iamā, Mox subito. (Aut hęc, aut illac).i. ex oi parte insule. (Viscera) Mea. (Auido) Famelico. (Ista) Fu hęc. (Fuluos) A colore na vt A. Gell. ser. fuluus ex viridi, & rufo cōstat. datur aut hoc epitheton fuluū, & auro, & leonibus. (Quis scit).i. quis pōt scire, cū nemo hic habitet. (Sæuas Tigros).i. feras, & nimis crudeles, abundant aut apud Hyrcanos, & Indos nimis tremēdæ velocitates, de cuius natura sct. Plin. lib. 8. (Expellere).i. ei; cerere in sicum. (Phocas).i. vitulos marinos. ita. n. dñr a nobis quæ licet inter aquatilia nominentur, tñ & pilo vestiuntur, & animal paritū & in terra noctū dormiunt. Virgil. 4. Georg. Sternunt se semino duerſo in litore Phocæ, nullū aut animal tesse Plin. grauiore somno pramitur, inde Iuuen dixit. Eripit somnum Diſo, vt iliq; marinis. (Quis vetat, q. d. nullus. potest enim veniē alicuius, qui ne gladio transodiatur. (Tantum) q. d. supradicta non multum cuius. (Tantum) Solum modo scilicet t meo. (Ne religor).i. abducā ligata, tanquam captiua. (Ne traham) Ex colo de d. canū. (T. et. fa) Lanæ ad penitum datas. (Manu serua).i. seruii. (Cui).i. ego, cui. (Minos) libet

Habet emphasim, q. d. filius Iouis & Europæ, rex Crete. (Mater) Pasiphaë filia Phœbi, dictū est supra in epist. Phœdræ. (Quodq; magis). i. qd plus est. (Quæ sui p̄cta ribi) Quæ sui sponsa tua, pluris enim hoc facio, quam patris & matris genus. (Si mare) Dicit se undique uidere sibi parata pericula. (Porrecta) Extēta, longa. (Multa). i. mala pericula. Cælum restabat) Vnde non essent mihi pericula. (Simulacra) Figuras, in qua dei dicuntur se mutare.

Q V A M Q V E lapis) Ordo est. (Ipsa). i. ego. (Fui tam j. tm.) (Lapis). i. dolore indurata, & amens, ac sine sensu effecta. (Quam). i. quantum, sedes fuit lapis. (Vacat insula cultu) Non est respiciendum ad historia, nam licet insula non uacabat, uisa est tū uacare amanti, uel quia sine amato erat, solent. n. amātes se solos dicere, eum sine amatis sunt, uel quia prima luce nullos uiderat cultores. (Nō hominum uideo, non ego facta boum) Quia in litore erat. (Omne latas) Docet se in iniquo loco desertam, quia in insula, unde sine nauibus exire non detur, nec tū ullæ occurrunt naues. (Finge dari) Sic Dido. (Quis me aut) Fac uel le finet & c. (Te Crete) Græce, nam latine Crete dicitur. (Centum urbibus digesta) Aeneid. 3. Centū urbes habitat magnas uberrima regna. (Cognita terra Ioui) Ibidē. Crete Iouis magni medio iacet insula poto. (Nomina cara) .i. pater, & patria. (Me quoq; ma) .i. matrem debuisses, aut uinā mactasses. (Quoq;). i. etiam me. (Claui sup. ea. (Qua) sup. nactasti. (Fratrem). i. Minotaurū, quia tunc. (Fides, q̄ dederas) sanctā promissio. (Esset soluta morte). i. mea. (Forſitan & fuluos) Bene dubitat, ut si minima loci imperita, & non est error poetæ, si leones, ac tigres non habet insola illa. (Cui mater filia Phœbi) .i. Pasiphaë Solis filia.

A S C.

Destituor rapidis præda, cibusque feris.
Sive colunt, habitantque uiri, diffidimus illis:
Externos didici læsa timere uiros.
Viueret Androgeos utinam: nec fata luisses
Impia funcribus Cæropi terra tuis:
Nec tua mactasset nodoso stipite Theseu
Ardua parte uirum dextera, parte bouem.
Nec tibi, quæ reditus mōstrarent, sila dedissem,
Fila per adductas sæpe recepta manus.
Non equidem miror, si stat uictoria tecum:
Strataque Crætæam bellua strauit humum.
Non poterant figi præcordia ferrea cornu.
Ut te non tegeres: pectore tutus eras.
Illuc tu silices, illuc adamanta tulisti:
Illuc qui silices Thesea uincat habes.
Crudeles somni, * qui me tenuistis inertem.
At semel aterna nocte premenda fui,

P R E D A Rapina. (Cibusque) H V B.

Esca. i. destituor rapienda, aut deuoranda a feris. (Sive colunt) si et habitant. (Diffidimus) .i. non fidimus. (Externos) .i. hostes. (Læsa timere uir) quia nunc timeo, ne omnes noceant mihi sicut tu noquisti. (Viueret And.) Muliebres est, ut sepius diximus, lōge reperere causas sitorum malorum. sic in i. epist. Penel. O utinam tunc, cū Lacedæmonia classe petebat, & c. dicitur, quod posset optare, qd And. frater suus nunquam fuisset in terfectus inuidia Atheniensū, quia Ath. non coacti fuissent uicti à Minoe mittere 7. corpora filiorum. & 7. filiarum quot annis ad Minoraurum, ut supra dixi. & sic Theseus nunq̄ uenisset in Crætā, & p̄ cōsequēs ipsa nūq̄ fuisset ab eo decepta. (Andro-

* facta tulisses

* quid

geos) Nominatiu* est atticus, cuius ult. lon. est, quæ est a. sui: aut filius Minois, & Pasiphaës, qui cū esset fortissimus Athleta, ab Atheniensib. per inuidiam interfectus est, ob quā causam Minois cōtra eos bella mouit, & uictis eas leges imposuit, quas supra diximus. (O terra Cæropi) .i. Atheniensis. est aut uocatiuus à forma patronymica Cæropis Cæropidos, fuit aut Cæropis rex Atheniensū, qui primus apud eos maris, & feminæ legitimā coniunctionē inuenit quo fixerunt eum fuisse geminæ naturæ, ab eo Athenienses Cæropidæ dñr. (Luiffes) soluisse, purgasse. (Impia fata) .i. crudelē mortē Androgei. (Funcribus tuis) .i. mortibus tuorū (Scipite) Trūco. (Ardua) Ex quāritate syllabarū distinguēdi sunt casus, ut nō dicamus ardua parte, sed dextera tua ardua. .i. in altum sublata ad inferendū maiorem idem.

Epist. Ouid.

H 4 (Nec

(Nec maſtaſſet uirū parte). ſ. ſuna. (Et bouē parte). ſ. altera, & ita ē periphras̄ Minotauri.
 (Monſtraret redicus). i. reſſeſſus ad locū, per quē introieras in labyrinthū. (Sæpe rec.) Ex-
 pe reuoluta. (Adductas) Flexas, & retractas. (Non equidē) Obiicit ei nimia duritiā. (Stat)
 .i. eſt. (Strata) Interfecta. (Bellua) Minotaurus. (Strauit). i. texit, uel percūſſit, aliqui legūe
 tinxit. (Non poterant) Ecce cauſa, quare habuit uictoriā. (Præcordia) Dñr, qua ſunt circa
 cor ponuntur tñ pro omnibus intellinis. (Ferreā) Dura. (Cornu). ſ. Minotauri. Aliqui uo-
 lunt intelligere de tauro Creteꝝ quē Theſeus uicit, ſed nō in Creta, ſed apud Marathonē
 eū interfecit. (Figi) Vulnerari. (Ve). i. quāuis. (Tegeres) Deſeuderēs, ut Virg. nec Apollin-
 ſula texit. (Peſtorē). i. duritiā peſtoris. (Tutus) Munirus. (Illuc in peſtore tuo. (Scilices)
 Lapides duriffimos. (Adamāta) Alibi dixim⁹ lapidē nimie duritiæ. (Habes Theſ. q. uincat)
 .i. hēs feritātē tibi ingeniā, q̄ eſt durior ſilicibus. (Crudeles) Cōqueritur de ſomno, à quo ſi
 tardata diſcedere Theſeus, apoſtrophat ad ſomnos. (Inertē) ſopitā, nō ſentiente. (At ſemel)
 Dicit, qđ ille ſonus deſuiſſet eſſe æternus. ita qđ nunq̄ eſſet excitata, q̄a nūc nō eſſet i cæcis
 doloris. (Semel) Vno tpe. (Æterna nocte). i. morte. Vir. In æternā claudunt lumina noctē.

ASC.

SIV E colūt Sic 1. Aen. Qui tenent nā inculta uidet, hōies ne, feræ ne. (Viuert And-
 uinā) Is eſt, de quo 6. Aen. in torib. lerum Androgeꝝ, & credo hic legendū eſſe Androgeos.
 (Nec facta). i. exitiū tuorū. (Cecropi terra) Patronymicū cum pro patrio, hæc Cecropis, hu-
 ius Cecropidis, in uocatiuo d Cecropi, ut hic. (Ardua parte) Si ardua & dextra ablatiui
 ſint caſus, nō ſtare metru, q̄a apud oēs ablatiuus patrię in productā definit dīcamus ergo.
 (Virū parte) Pro parte. (Ardua. ſ. i. ſm ardua. (Et Bouē partē). i. Pro parte. ſ. (Dextera). i.
 ſecūdū dextera. ſ. mēbra, ut ſit figurate actiuus neutri gñis pluralis numeri. (Strata). i. pſtra-
 ta. (Strauit). i. ſeipſā cooperuit flores ſter nunē p pauimēta. (Cornu) Quia ſemita^r erat.

HV B.

Nimium parari) Qui tam ci-
 to Theſeum abtulit.
 (Flamīna) auræ ſtatus. (Officio-
 ſa) Prompta. (In meas lacry-
 mas). i. ad faciendum me flere.
 (Dextera). ſ. Theſei. (Fratrem)
 Minotaurum. (Et me) Quia
 ſuit etiam cauſe mex mortis.
 (Fides). ſ. ſuit crudelis. (Nomen
 inane). i. ſine effectu, ſic in 1. de
 arte. Nomen amicitie, nomen,
 inane, fides. Nam cum dicitur a
 ſio ut uoluit Cic. non tamen ſit,
 quod promiſiſſi, & ita eſt nomē
 inane. (Data). ſ. a te. (Poſcenti)
 Mihi poſtulari. (Vna) id eſt ſo-
 la.) Tribus cauſis ſcilicet ſom-
 no, uentis, & fide. (Ergo) patri-
 ca eſt nou illatua hoc loco, ſed
 indignatiua, ingemiſcit enim
 quod ſit moritura in illa inſiſſa,
 ubi nullum ſentiat officium ſuo-
 rum. (Nec uidebo lacrymas ma-
 tris) id eſt non uidebo matrem
 meam, quæ me morientem de-
 ſteat. (Qui donat) id eſt qui
 claudat. nam mortuis ſolebant
 propinquioreſ claudere oculos,
 ut ſupra in prima epiſ. Ille meos

Vos quoque crudeles uenti, nimiumque parati,
 Flaminaque in lacrymas officioſa meas.
 Dextera crudelis, quæ me, fratremque necauit:
 Et data poſcenti nomen inane fides.
 In me iurarunt ſomnus, uentusque, fidesque:
 Prodi a ſum cauſis una puella tribus.
 Ergo ago nec matris lacrymas moritura uidebo:
 Nec, mea qui digitis lumina condat, erit
 Spiritus infelix peregrinaſ ibit in auras:
 Nec poſitos artus unget amica manus.
 Oſſa ſuperſtabunt uolucres inhumata marina.
 Hæc ſunt officiis digna ſepulchra meis.
 Ibis Cecropis portus: patriaque receptus,
 Cum ſteteris turbæ cellus honore turæ:
 Et bene narraris letum taurique, uiri que.
 Secta que per dubias ſaxea teſta uias:
 Me quoque narrato ſolam tollere relictam:
 Non ego ſum titulis ſurripienda tuis.
 Nec pater eſt Aegæus: nec tu Pittheidos Aethræ
 Filius: auctores ſaxa, fretumque tui.
 Dii facerent, ut me ſumma de puppe uideres:
 Mouiſſet uultus mœſta figura tuos.
 Nūc quoque, nō oculis, ſed, quæ potes, aſpice mēte,
 oculos

oculos cōprimat, ille tuos. (Spiritus). i. anima. (Peregrinas) Ignotas. (Positos artus). i. mēbra mortua. Virg. Sic ò, sic positum astiti discedite corpus. (Iunget) Melius legitur, Vnget, nam cadauera prius lauabantur, deinde ungebantur. Ennius, Tarquini corpus bona frēmīna lauit, & unxit. (Volucres marinx) Quæ sunt vicinæ huic insulæ. (Ossa inhumata). i. sta bũ super ossa mea carentia humatione, & sepultura. (Hæc sunt sepulchra digna meis officiis). i. hæc sunt officia talia, qualia merentur mea erga te beneficia, ironice dixit. (Ibis) Vt enim magis moueat, dicit, ut Theseus meminerit, cū redierit Athenas, & narrabit res suas gestas, inter eas cōmemorare, quæ admodum decepit Ariadnem, à quo tanta acceperat beneficiz. (Cecropios) Atheniensis dictum est supra. (Portus) Decit in prima urbe Athenarũ. (Celsus) Altus. (Turbx) Populi. (Et bene narratis) Decit eum, & legendum est narratis, nõ aut narrabis. (Letum) Mortem. (Tauriq; uiriq;) i. Minorauri. (Saxea tecta). i. labyriuthũ. (Tellure) Hæc insula. (Non ego) Deridet ipsum, & ironice loquitur. (Surripiendã) Remouenda. (Tuis titulis) Tuis laudibus. (Nec pater) Ex nimia ira dicit eum non esse humano sanguine genitum, sed saxis. (Pater). s. tibi. (Aethræ Pithcidos). i. hlix Pithci, ut supra diximus. (Auctores tui). i. parentes, & ex quibus es genitus. Sic Dido ad Aeneã apud Virg. lib. 4. Acn. Non tibi diua parens, generis nec Dardanus auctor, Perseide, sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus hyrcanæq; admorũ ubera Tigres. (Dii facerent) Nixitur more uere cum ad cōmiserationẽ sui. (Videres) Pro uidisses. (Mœsta figura). i. aspectus meus tristis, & lacrymosus. (Mouisset) Ad misericordiã, & lacrymas deduxisset. (Non oculis) Quia ex remotione locorum non potes oculis corporis me uidere. (Sed mente) Sed cogitatione.

ERGO ego &c.) Delet sibi desuturum officium funere, & exequiale, quod morituri ferẽ sibi desore quæruntur. (Ibis Cecropis) Inuidiose dicit Theseum, quasi triumphantem parata uictoria in patriam rediturum, cum ipsa, perquam uictoria parata est, insula deserta mori cogatur.

ASC.

Hærentem scopulo : quem uaga pulsata aqua.

Aspice demissos ludentis more capillos :

Et tunicas lacrymis ; sicut ab imbri ; graues.

Corpus, ut impulsæ segetes Aquilonibus, horret :

Littera que articulo pressa tremente labat.

Non te per meritum, quoniam male cessit, adoro.

Debita sit factõ gratia nulla meo,

Sed nec pœna quidem. si non ego causa salutis :

Non tamen est, cur tu sis mihi causa necis.

Has tibi plangendo lugubria pectora lassas

Infelix tendo trans freta longa manus.

Hos tibi, qui superant, ostendo mœsta capillos.

Per lacrymas oro : quas tua facta mouent :

Flecte ratem Theseu : uerso que relabere uento :

Si prius occidero : tu tamen ossa feres.

HAerentem) id est frige uidere me statem in scopulo ab aqua pulsato. (Demissos) Per humeros sparsos. (More ludentis). i. more eius quæ mortem alicuius mœret. (Tu). s. meas. (Graues lacrymis). i. madefactas. (Sicut ab imbri). i. sicut ab aqua. (Corpus) Dicit se pro dolore, & timore tremere. (Sicut segetes) Tremunt per uentos. (Horret) Tremat. (Impulsæ) Motæ. (Aquilonibus). i. uentis, posuit aut Aquilones pro omnibus uentis, & hæc comparatio est et in 1. lib. de Ar. amã. de ipsa Ariadne. Horrui, ut steriles, agitatur quas uetus, arista: Vt leuis in madida canna

HVB.

* facta

palude tremat. (Littera pressa). i. signata, & scripta. (Articulo). i. digito. (Labat) Vacillat. i. nõ het rectũ ordinẽ. (Non adoro). i. nõ oro, nec adiuro. (Per meritũ). i. p. beneficiũ, quod tibi præstiti. (Quĩ male cessit). i. male successit mihi, quia male locui ipsum. (Nulla gratia). i. nulla retributio. (Sit factõ meo). i. beneficiũ, quod tibi feci. (Sed nec pœna). s. sit nico factõ. i. si non uis reddere gratiã factõ meo. non debes etiam reddere pœnam, & malũ. (Si nõ). i. si non fui tibi causa salutis, sicut fortasse tu existimes. (Non tamen est, cur tu sis mihi causa necis). i. cur tu debeas esse causa meæ mortis. (Has) ΔΕΙΚΤΙΚῆς. i. demonstratiue. (Plangendo

do

do).i.percutiendo,tamen.n.percussis pectora mea,quod ipse manus sunt lassæ. (Têdo) Por rigo.(Qui superant).i.qui supersunt,& restant:Nam reliquos præ dolore laceraui & aul si.(Tu facta).i.scrudelia,quia me deseruisti solam. (Flecte) Ordo pendet ab eo solo: Non te per meritum,huiusque. (Flecte ratem) Verte nauem ad me recipiendam. (Relabere) Re tronauiga.(Verfo)Mirato (Si occidero prius).i.si mortua fuero anteq̃ redeas ad me abdu cendam ex his locis.(Tu ferens ossa).i.efferes,& sepelies. Conclufit aut epistolam per com miserationem.Exitus rei fuit,quod Theleus nunquam reuersus est ad eam, sed illa inuêta à Baccho in ea infula facta est uxor eius,& translata in cœlum cum Corona sua,& facta est signum,quod hodie quoque dicitur corona, ut supra alio loco diximus. eius autem trans mutationem describit optime ipse Ouid.lib.1.de Arte am. & lib.8.Fast.& lib.8.Metam.

A S C E N S I V S .

FLECTE ratem Theleus,Summa uotorum epistolæ fini apra.(Verfoque relabere) .i.uelo conuerso uêto retro ad me labere.(Si prius) Quàm tu uenies. (Occiduo) Mortua eroi (Tu ramen ossa hinc tecum feres) Mouet à desperatione,ut plerunque fit.

IN XI. EPISTOLAM, ARG. HVBETINI.

EX qua uoxe Aeolis rex uentorum susceperit Canacem, & Machareum milii incertum est: sed tamen Seruio teste, & Ouid in hac epistola scribente patet eos Aeolis filios, fuisse: qui cum turpiter se ama rent, & consanguinitatis prætextu regentes scripam conebussen: Canace ex eo concubitu concepit, & peperit filium, quem cum clama & regna per nutricem emitteret, ut aleretur: infelix infans se suo uagitu prodidit auo, qui tanto offensus scelere, misit infantem in rocuum exponi canibus, gladium uero per saclitem misit: quo illa pro meritis uteretur, quo se in effectusse creditur. Machareus pater, & ira patris in interitibus, ex patria inuigil, creditur: factus sacerdos Delphici Apollinis, qui post ea uerbo oraculis Ores em in eadem Py rithi ob raptam He mionem horatus dicitur. Interea deprehensus scelere Canace, priusquam moreretur, fingit poetæ eam scripsisse hanc epistolam ad Machareum quæ ei narrat casum suum, & iram patris, & postremo rogat, ut colligat ossa sua, & infans, & una urna ea recondat.

HVB.

I qua ta-
men) Sunt
qui existi-
uat hic a-
liquid de-
esse, quia
tamen nō
uideat con-

* Alii
hæc duo
carmi-
na non
legunt.

uenire principio, & in quibusdā lib.inucni hos duos uerfus. Aeolis Aeolidæ. quam non habet ipsa, salutem Mittit, & armata uerba notata manu. In duobus tamen lib. meis uetustissimis hii uerfus non leguntur, quod autē ante tamen uideatur aliquid esse præponendū, plerūque magis sit in sensu, q̃ in uerbis, nā intel ligitur, mittit tibi hæc epistolā,

* soluta

tamen. (Si qua scripta).i.si aliquæ partes mex epistolæ. (Errant).i.uacillabunt, & nō habebunt rectum ordinem. (Lituris) signis literarum, à linendo, uel maculis. (Cæcis) Obliscuis, quæ non bene possunt legi. (Libellus) Epistola, uel carta. (Oblitus) Fœdatus. (A cæde) Propter eadem (Dominā).i.mei Canaces. (Dextra) Describit casum suum. (Fer rum) In sensu Metonymia. (Scrictum) Nudum. (Iacet) sedet, posita est. (Soluta) Apera,

CANACE MACHAREO.

EPISTOLA XI.

* Aeolis Aeolidæ, quam non habet ipsa, salutem Mitti, & armata uerba notata manu.

I qua tamē cæcis errabant scripta lituris:

Oblitus à dominæ cæde libellus erit.

Dextra tenet calamum: stridum tenet altera ferrum:

Et iacet in gremio carta * notata meo.

SI qua tamen) Est huic epistolæ pannosum uescio cuius assumptum principium tale. Acolis Acolidæ, quam non habet ipsa saluam Mitric & armata uerba notata manu. Quod pannosum dixi, quia non coheret sequentibus, detrahiturq; artificiosè poetæ, qui cunctastundam inducit mulierem ex abrupto epistolam inchoasse correspondentem ad ea, quæ animo præmeditata fuerat, Videlicet iamã me ipsam interfectura sum, sed ne penitus inhumata, & mea, & nati seris expositi maneat ossa, scribam in hoc statu ad fratrem, & significabo illi mentem meam. Si qua tamen exeis &c. (Oblitus) Media, siue penultima breui. ab obliuor. Vnde Doctrinale datq; lino, lini, uel leui, deinde litum dat. ab obliuiscor autem oblitus me diam producit. (Licurus Calamus). i. obscuris allegabilibus. (Libellus). i. epistola. (Cæda). i. an guine per exdem effuso. (Calamum) Calamus est genus arundinis, quo Itali scribunt, uti Galli pennis asferinis. (Carta, Est, quam Galli abnhiue papyrus vocant, eo quodd in papy ro. i. pellicula papyri, quæ arundinis genus est, in Aegypto frequens olim scripturatum est.

Hæc est Acolidos fratri scribentis imago:
Sic uideor duro posse placere patri.
Ipse necis cupere non nostræ spectator adisset:
Auctorisque oculis exigeretur opus.
Vt ferus est, multoq; suis truculentior Euris:
Spectaret sicis uulnera nostra genis.
Scilicet est aliquid cum sauis viuere ventis:
Ingenio populi conuenit ille sui.
Ille Notus, Zephyroq; & Scythionio Aquiloni
Impetrat, & pennis Eure proterue tuis.
Imperat heu uentis tumida non imperat ira:
Possidet & uitiis regna minora suis.
Quid iuuat admotam per auorum nomina cælo,
Inter cognatos posse referre Iouem?
Num minus insectum, funebria munera, ferrum.

H V B.

Hæc est Imago) Hæc est forma, in qua tu potes considerare me esse. (Acolides) Mei Caces, quæ sum filia Aeoli. (Sic) Hac forma, scilicet ense parato ad necem meam. (Duro) Crude liss, adducit eum in odium comemorans eius scuitiam. (Ipse) scilicet pater. (Spectator) Qui uideret. (Opus) idest eadem meam. (Exigere) Perficeretur. (Oculis). i. in conspectu. (Auctoris) scilicet patris, qui est auctor & causa, ut me interficiam. (Truculentior) i. uior. (Suis) Qui sicut sub imperio suo. (Spectaret sicis). i. uideret eadem meam sine ulla effusione lacrymarum. (Scilicet) Arguit a consuetudine idest conuersatione, dicit quod, quia uer-

satur, & uiuit cum uentis, qui sunt sui, ipse quoque est sauis, & conuenit naturæ uentorum. (Conuenit) Pacit. (Ingenio) Naturæ. (Sui populi). i. uentorum. (Ille Notus) Enumerat quatuor uentos. (Notus) Notus sine aspiratione uentus Meridionalis humidus, & pluuus, qui à nostris Auster dicitur. Zephyrus autem Occidentalis est, qui Latine Fauonius dicitur. (Aquiloni). i. Boreæ, qui ab aquis discutiendis dicitur Aquilo Latine. (Scythionio) Thracico, stat enim ex Thracia. Scyton autem, ut in Æpi. diximus mons est Thraciæ. Eur? est uentus Orientalis. de his omnibus uentis Cardinalibus Quid. lib. 1. Metam. Enrus ad auroram Nabathæque regna recessit, Perfidæq; & radijs iuga subdita matutinis: Vesper, & occiduo que litorea Sole tepestunt. Proxima sunt Zephyro: Scythiam, septemq; triones Horriser inuauit Boreas, contraria tellus, Nubibus assiduis, pluuioque modestæ ab Austro. (Pennis) Quia uenti dicuntur habere alas, uide ipse lib. 6. Metam. de Boreâ abducente, Orithyam, dicit pauidani caligine tectus Orithyam amans uuluis complectitur alis. (Tumida) Quæ tumidum facit. (Minora suis uitiis) Quia potest reprimere uentos, qui sunt sub regno suo, uitiâ autem suâ. aram, nō potest coercere. (Quid iuuat admotam) sic legendum est, non autem ad mortem, est autem ordo & sensus. (Quid iuuat) Id est quid prodeit? (Me admotam nomina proauorum) Figuratè, idest habentem nomina proauorum admotâ, sicut Virgil. Oculos suffusa nictentes. (Admotâ). Id est appropinquata. (Posse referre)

referre).i.enumerare.(Iouem inter cognatos).i.posse dicere,quod Iupiter fit de gēte mea. Aeolus autem non Hippotæ filius fuit,vt quidam male existimant, sed nepos. Natus est. n. ex Segesta filia Hippotæ Troiani, & Ioue. Hæc eadem Segesta à Crinifo fluuio Sicilia con- pressa genuit Acestem, qui postea in Sicilia regnauit. (Non minus).i.nihilominus. s. licet sim de gente Iouis. (Munera funebria).i.apta funeri.i.morti, est autē appositio figura pro- pter duo substantia apposita siue copula, videlicet ferrum, & munera.

A S C.

AEOLIDOS) Aeoli filix, hæc Aeoli, huius Aeolidos. (Opus exigeretur).i. cęde ex- presse ageretur, & exhiberetur. (Oculis).i.coram oculis. (Auctoris).s.patriis. (Euri) Ven- ti sunt Orientales Zephyri Occidentales, Noui Meridionales, & Aquilones Septentriona- les, quia vero Aquilo seu Boreas à Thracia flat, vocat eum Scythonium, sicut Virg. grues, dicens, Scythonasq; grues. (Scilicet est aliquid) Amara irrisio, ni mirum, inquit, magnum est habere rationem cum ventis, qui illorum naturam induit pennis, quia finguntur venti pennis vti, dum præcipites feruntur. (Possidet & vitij &c.) Bonum verbum. regno, inquit, suo dominatur, non vitij. Maiora ergo sunt vitia regno, quia dominamur inferioribus, & minoribus duntaxat (Quid iuuat &c.) Sic Iuuen. Stenmata quid faciunt, quid prodest Pontice longo sanguine censerī? &c.

H V B.

* cōiun- xit.

FOemiuea).i.imbelli. (Non mea tela).i.nou mihi apta aut conuenientia. (O vtiuam) Opat se fuisse mortuam, ante- quam coniuuēta fuisset fratri, or- do. (O Machareu hora, quę com- misit).i.coniunxit. (In vnu).i. si mul. (Venisset ferior).i.tardior. (Meo leto).i.mea morte.i. vti- nam prius essem mortua, quā me vnquam cognouisset, na non venissem ad tantā calamitatem, vt coacta essem mihi, vt paterna mādata adimplerem mortē con- scissere ni tu pri⁹, si potes, opem feras. Et ex hoc Canace auget miseriam suam conaturque Ma- chareum ad misericordiam mo- uere impredāo sibi mortē, quę sæpissimē cū à teneris annis con- tingat, mortales quibuscunq; calamitatibus futuris eripere so- let. Mors enim vt testatur Seneca, nullum habet incommodum, neq; vitam interimere videtur. & si ipsam quoquo modo eripiat. De qua plura legito apud Herod. & Cic. (Cur vnquā) Doler de hoc amore illicito. (Quā frater) Quia amor fratris erga forem debet esse moderatus, nec debet esse ad concu- bitu. Et cur sui, quod soror nō debet esse) Cur obsecuta sum tibi in coitu quod soror facere nō debet. (Ipsa quoq;) Dicit se etia fuisse amore cōpulsam, sicut & fratē. (Incalui) Incensa sum amore. (Deū) Cupidinē. (Tepente) Calēte. (Nescio quē deū,) q.d. antea mihi incogni- tū. (Fugerat) Describit signa amanti. (Color) Rubor. (Fugerat ore).i.ex facie. nam amā s efficitur pallidus. Ouid. in 1.de Ar. Palliat oīs amans color hic est aptus amanti. (Macies) Macilētia. (Adduxerat) Attenuerat. Ouid. in loco supradictō. Arguat & macies vultū (Co- acta) Cōpulsā, quia nou habebat appetitū, qui ex ægritudine amoris solet discedere. (Soni) Dormitiones. (Nec faciles).i.difficiles. Oui. loco supradictō. Attenuat inuētū vigilatę cor- pora noctes, Curaq; imēso q fit amore, dolor. (Annua) Lōgissima. i. vnā nox videbat mihi

* Furen- tis.

Feminea teneo non mea tela manu?
O vtiuam Machareu, quæ nō * cōmisit in vnu,
Venisset leto serior hora meo.
Cur vnquam plus me fratē, quā frater amasti?
Et tibi; non debet quod soror esse fui?
Ipsa quoque incalui: qualemq; audire solebam,
Nescio quem, sensi corde tepente deum.
Fugerat ore color: macies * adduxerat artus:
Sumebant inimicos ora coacta cibos.
Nec somni faciles: & nox erat annua nobis.
Et gemitum nullo læsa dolore dabam.
Nec, cur hoc facerē, poterā mihi reddere causā:
Nec noram, quid amans esse: a illud eram.
Prima malum nutrix animo præsensit anili:
Prima mihi nutrix, Aeoli, dixit, amas.
Erubui: gremioq; pudor deiecit ocellos:
Hæc fatis in tacita signa * fatentis erant.

vnus annus. (Læsa nullo dolore) Quæ non sentiebam dolorem aliquem. (Dabâ gemitum) Emittebam suspiria. Reddere causam, cur facerem, Quia nesciebam amorem esse, qui me faceret suspirare. (Quid) Quæ res. (Ateram illud) idest illa res. (Amans. (Prima) Ante alios. (Animo anili) Quali cauto, & perico talium rerum. (Malum) A morem meum. (Aeoli) Vocatiuus est patronymici feminini. (Amas) Es correpta amore. (Erbui) Verecundiam vul tu rubore ostendi. (Dececit) Demisit, nam verecundia facit oculos decerant. Quid. de Cali stone. Vix oculos attollit humo. (Hæc satis) scilicet licet tacerem, hæc erant satis. (Signa satis) idest consentire me amare. (In racita) idest me nihil ei respondente.

NON mea). i. non decentia me. (O vitinam) Dixi monosyllaba in vocalem desinentia à vocali sequente non absumi. (Venisset serior). i. tardior. (Leto). i. morte hoc est vitinam non fuisset iuncti, nisi post mortem. (Cur vnquam plus me frater, quàm frater) i. quàm fratrem decet. (Et) Cur supple. (Fui tibi, quod non debet esse soror). i. amica, & concubina. (Ipsa quoque incalui) Non tua solus culpa est, sed & mea, nam, (Ipsa) idest ego. (Quoque). i. etiam. (Incalui). i. intrinsecus calui, &c. (Senti nescio quem deum) Cupidinem vide licet, quem tunc non norat, supple talem. (Qualem solebam audire / Supple alijs fuisse. (Fu gerat ore). i. ab ore color & c. signa sunt amoris. (Nullo læsa dolore) Nesciens causam, quia amor erat. (At illud eram). i. q. od non eram. (Quid esset) Videlicet, amans nesciui quid ef set amas, & eram amans. (Animo anili). i. sagaci, & callido ex longa experientia, qualis est in anu, dixit. (Aeoli). i. Canace Acoli filia, tu amas.

A S C .

Iamque tumescabant vitati pondera ventris :
Aegraque furtiuum membra grauabat onus.
Quas mihi non herbas, quæ nō medicamina nu-
Attulit? audaci supposuitq; manu? (trix
Vt penitus nostris (hoc te exlauimus vnum)
Visceribus, crescens excuteretur onus .
* At nimium viuax ad motis restitit infans
Artibus, & tectus tuus ab hoste fuit.

Iam nouies erat orta soror pulcherrima Phœbi:
Denaque luciferos luna premebat equos:
Nescia quæ faceret subitō mihi causa dolores,
Et rudis ad partus, & noua miles eram .
Nec tenui vocem: quid ait, tuo crimina prodīs?
Oraque clamantis conscia præsit anus.
Quid faciam infelix? gemitus dolor edere cogit:
Sed timor, & nutrix. & pudor ipse vetant.

nimium genitus ad viuendum. (Restitit artibus, ad motis). i. vicit appositas artes. (Tectus) In ventre meo. (Tutus ab hoste). i. ab illa anu, quæ illis medicaminibus quærebat eum in- terficere. (Soror Phœbi) i. Luna. (Erat orta nouies). i. iam erat nouus mensis. (Dena) i. de cima. (Luciferos) Ferentes lucem, est autem hoc loco adiectiuum idest iam aderat decimus mensis, quo vt plurimum dicuntur mulieres parere. (Virg. Matrī longani decem tulerunt fastidia menses. (Nescia) Ignara. (Quo causa faceret dolores) Quia nesciebant eos fieri ex se tu, qui iam erat maturus in uentre. (Rudis) Inexperta. (Miles) Translatiue dixit. (Nouus) Quia nunquam ante pepereram. Solent utique nouæ parturientis intolerabili dolore afflicti, & præ nimio dolore exclamare, ut paulo infra ostendit, dum inquit. Nec tenui uocem. Et ex hoc ostendit tanquam rudis ad furta, in nime potuisse partum exire, ut eius nutrix sibi auxiliata fuisset, ipsiusque os adeo compressisset, ut etiam magno pudore, & timore pro-
hita,

Tumescabant. crescebant. HV B .
(Vitati) Grauidi. (Ouis furtiuum) idest puer, quem ferebam in utero. (Furtiuum) Occul- tum, vel futuro id est stupro conceptum. (Membra) scilicet, mea. (Quas herba non attulit) q. d. omnes est enim legendū interrogatiue. (Supposuit) Per inferiores etiam partes immisit. * Ab
(Vt ouis excuteretur nostris Visceribus. i. iiceretur è ventre, & vt facerem abhorrui, sunt enim * Vche-
quædam herbæ, & quædam medi- bat.
camina, quæ habent vim facien- di abhorruium. (Hoc te exlauimus) Parentes est idest hoc so- lum tibi occultauimus, quod vo- luerim ante emittere partum, di- cimus autem cælo te hanc rem, & de hac re. (Nimium viuax). i.

hira, silere adacta fuisses. Arguitq; hoc loco quantum doloris inter parturientum passa fuerit, connectendo alias conplures erumnas suas, quas seriatim exequitur: Cum ait. Mors erat ante oculos &c. Ordo est. (Ego nescia quæ) .i. qualis causa. (Faceret) Hoc est causaret. (Mihî tam subitos) .i. repentinos dolores. (Et) .i. quoniam eram rudis & noua miles ad partus. (Nec) Pro non (Tenui vocem) Hoc est me potui continere, quin clamarem. (Nec tenui vocem) .i. non potui comprimere vocem, quin clamarem. (Quid ait) Ordo est. (Anus) Ait (Quid p: odit?) Quid incipias? (Tua crimina) Tuum scelus. (Et ipsa conscia) .i. quæ sciebat crimen meum. (Preslit) Clausit. (Clamantis) .f. mei. (Quid faciam?) Pro facerem? (Edere) Emittere. (Gemitus) Clamores. .i. ex vna parte dolor partus cogebat me clamare, ex altera prohibebat timor patris, & nutrix, quæ increpabat me. (Ex pudor) Ex tanto scelere.

A S C.

V I T I A T I .i. violati ventris. (Onus furtiuum) .i. furtum conceptum, nesciente patre. (Quas mihi non herbas &c.) Hoc est nullas non attulit, & oēs attulit, sed plus est in figurata interrogatione, quam in expressa etiam vniuersa affirmatione. significat enim qui sic quærit, velle inuenire exceptionem, & non posse, vt, Hæc eadem vt sciret, quid non faciebat Amyntas? Et, Quæ nō inculcaui amens hominumq; deorumq;. (Hoc te ex lauium vium) Honestata purgatio, ne Machareus, tam infandi conatus conficius innuatur. (Ah infans nimium viuax idest vitalis. (Relittit a.) idest medicaminibus admotis. (Et rectus) scilicet, in ventre mco. Fuit tutus ab hoste) scilicet nutrice, aut arte nostra. (Iam nouies) Significat quomodo aduentante maturo partu peperit. (Soror Phœbi) idest Luna. (Noua mil.) scilicet Lucine, quæ Deo partus est. (Quid ait) scilicet nutrix anus.

H V B.

E Lapsa) Iam ore emissa. (Re) predo) .i. iterum prehendo. (Cobibere) (Exiccare, & itra me tenere. Legendū est, cōbibere, nō autē cohibere, quia rō metri non patit. (Ante oculos) .q. d. certa & parata. (Lucina) Dea partus, de qua diximus in epist. Hypsipylæ ad Iasonē. (Opē) Quia solet auxiliari parientib⁹. (Mors erat graue crimē) Quia non potuissē mori sine infamia, i. tali casu, quo fuisset cognitū scelus meū. (Sup incubens) .f. tu. (Scissa tunica) .i. veste. (Et coma) .i. capillis pp dolore quē de me capiebas. (K cofouisti) Recalescisti. (Nostra pectora pressa tuis) .i. imposuisti pectus tuā sup meū. (Tuis) .f. pectoribus. (Et mihi) Dixit verba, quibus Machare⁹ vsus est ad Canacē. (Dixit) Pro dixisti, synecopa est. (Duos) .f. te & filiū. (Corpore vnius) .i. corpore tuo. (Det vires) Faciat te nō deficere. (Fratri na) Ecce, quæ spes sit. (Fratri)

* Et

.i. mihi pōt etia legi, fratris, vt dicamus. (Es futura nupta) .i. vxor, & ita nupta. erit nomen, si vero legitur fratri, est particula. (Illius) Dupliciter pōt hic textus ordinari. .f. cū præcedenti sic, es futura nupta fratris illius, de quo &c. Vel melius, vt legatur fratri, & postea ordinetur sic. (Tu eris &) .i. etiam. (Vxor illius) .f. mei. (De quo) .i. pp quem. (Tu es mater) idest filiū peperisti. His verbis dictis intelligimus eum statim discessisse. (Mortua) .f. vt videbar

Continuo gemitus, elapsaque verba reprendo:
Et cogor lacrymas combibere ipsa meas.
Mors erat ante oculos: & opem Lucina negabat:
Et graue, si morerer, mors quoque; crimē erat:
Cum super incumbens, scissa tunicaq; , comaq; ,
Pressa refouisti pectora nostra tuis.
Et mihi, viue soror, o carissima, dixit.
Viue: nec vnus corpore perde duos.
Spes bona d. t vires: fratri nam nupta futura es:
Illius de quo mater es, vxor eris.
Mortua (crede mihi) tamen ad tua verba reuixit:
Et positum est vteri cōimen, onusque mei.
Quid tibi grataris? media sedet Aeolus aula:
Crimina sunt oculi surripienda patris.
Frondebis infantem, amisq; albentis oliuæ.
Et leuibus vittis sedula calat anus.
Fictaque sacra facit: dicitque precantia verba:
Dat populus sacris, dat pater ipse viam.
Iam p: ope limen erat: patrias vagitus ad aures
Vcnit: & indicio proditur ille suo.

debar mihi. (Reuexi) Respiraui. (Ad tua uerba). i. ppter uerba, quæ mihi dixisti. (Crimē, onusque. i. criminofum onus. (Pofitum) Pro de pofitū. i. peperit. (Quid tibi) Dicit fe frustra peperiffe, quia & fibi, & filio nuper nato ſit moriendū. (Grataris) Grataris, & gaudes, quia dixi me peperiffe. (Æolus) Pater meus. (Surripieda) Remouēda. (Oculos patris) Ne ab eo uideatur. i. auferendū eſt puer ita natus, ne pater eum uideat. (Frondebis) Dicit quo modo nutrit eum occultauit, ſimulās ſe facturam rem diuinam. (Frondebis) Folis, ramis (Albentis oliuæ) Hæc enim arbor erat in tutela Palladis, & dicata paci, apta ſacrificijs, quæ anus uolebat ſimulare. (Velat) Tegit. (Virtis) Faſcijs, tanquam rem ſacrā. (Sedula) Studio ſa. (Ficta) Simulata. (Verba precatā) i. dicit hymnos, & ſupplicationes. (Dat uia) i. cedit, quia credebat eam ſacere uera ſacrā. (Eræ prope limen) i. iuxta ianuam. ut egrederetur cū infante. (Vagitus) Proprie dicitur uox, & clamor infantum. Virg. lib. 6. Hinc exaudiri uoces uagitus & ingens. Infantumque animæ ſentes in limine primo. (Patris) i. paternas. (Proditur) Detegitur, cognofcitur. (Suo indicio) Propria uoce.

A S C E N S I V S.

G E M I T V S Accuſatiuus eſt pluralis. nam ordo eſt, dolor cogit edere gemitus. (Reprendo) Per ſyncopam, ut uerſus indicat, pro reprehendo, dictum. (Cōbiberē) Metaphora ab arena, & cinere. (Lucina) Dea partus, quæ præſt nenientib. in lucem, Diana. ſaut Iuno. (Peſtora noſtra tuis) & peſtoribus. (Dixit) Per ſyncopam, pro dixiſti. nam non in ſolis præteritis in ui ſit. Dixit enim. Virg. in 1. Aen. Accelſis ſcopulos, p̄ acceſſiſtis, & in 6. Direxiti tela manusque, pro direxiſti. (Perde duos) Ve, & ſortum. (Mortua) Superam. (Poſitū eſt) i. expoſitum, ante pedes poſitum poſt partum. Cui dicto uidetur per phantaſiam gratulari Machareus. unde addit. (Quid tibi gratariſ? media ſeder Æolus aula,) q. d. ſæuus excubator. (Laubus uirtis) i. dicitis, quæ tempora in modum uitæ tuam cingat. (Iam prope limen erat) Dicit agnuitum eſſe partum à patre. Facinusque; reſcitum, ſed ut ſepe facit, & tunc, mouet. i. affectionem, ſeu compaſſionem à ſuſtrata ſpe. ſicut 5. Aenei. Iamque pro pinquabant metis ſinentique; tenebant & c.

A S C.

Eripit infantem, mentitaque ſacræ reuelat.
 Æolus: inſana regia uoce ſonat.
 Ut mare ſit tremulu, tenui cum ſtringitur aura:
 Ut quatitur tepido fraxina uirga Notō:
 Sic mea uibrari pallentia membra uideres:
 Quæſſus ab impoſito corpore lectus erat:
 Irruit: & noſtrum uulgat clamore pudorem:
 Et uix à miſero continet ore manus.
 Ipſa uihil, præter lacrymas, pudibūda profudit:
 Torpuerat gelido lingua retenta metu.
 Iamque dari paruū canibusque; auiſusque; nepotē
 Iuſſerat: in ſolis deſtitiuque; locis.
 Vagitus dedit ille miſer, ſenſiſſe putares:
 Quæque; ſuum peterat uoce rogabat auum.
 Quid mihi tunc animi credis germane fuiſſe?
 * Nam potes ex animo colligere ipſe tuo:
 Cum mea coram ſiluas inimicus in altis
 Viſcera montanis ferret edenda lupis.

Reuertat Detegit remotis
 frondibus. (Mentita) Ficta. (Regia) id eſt aula. (Sonat) Reſonat. (Inſana) Magna (Ve mare) Facit comparationem de ſuo tremore, cum audiret patrem ita clamantem. (Stringitur) Leuiter percutitur. (Tenui) Leui. (Fraxina) pro fraxinea. (Notō) id eſt uento. (Tepido) Quia uenit à meridie, ideo eſt tepidus. (Sic) Adaptatio ſimilitudinis. (Videres) pro uideret aliquis. (Vibrari) Moueri, tremere. (Quæſſus ab) ſenſus eſt, lectus, ſuper quo eram quatiēbatur à meo corpore tremente. (Quæſſus) Concuſſus. (Irruit) i. cū impetu intrant cubiculum meum. Virg. Irruimus denſis, & circumfundimur armis. (Vulgat) Mani feſtat. (Pudorem) i. dedecus & infamia, ita enim ſignificat hoc loco

H V B.

* Tu

didit alas. (Testa nefanda) In quibus nefandum facinus admiffum est inter fratres, & sororem. (Ferte faces) Dicit non hynemzum adhibendum suo concubitu, sed Erinyn ferentem faces infelices, ut supra Hypsipyle Iafoni. At mihi nec Iuno, nec Hymē, sed trilitis Erinnyes prætulit insaufas sanguinolenta faces, dicit ergo. (O Erinnyes) .i. d. furix, sic aut legendū est, nā declinat ur Erinnyes, Erinnyos. (Atræ) Internæ. (Faces, quas fertis) .i. funebres, & nō nuptiales, ratio autem meri nullo pectō patitur, ut legatur Eumenides, sed Erinnyas recte legitur. (Vt meus rogos) .f. in quo sum cremanda, cum ero mortua. (Luceat) Incendatur. (Ex isto igne) .f. quem uos furix asertis, est autem rogos proprie lignorum, cōgeries, & pyra ad comburenda caudæra, cum ardere cōperit. Virg. Ter circum accensos subiectis ignibus atris Decurrere rogos. (Nubite) Intelligimus eam habuisse alias sorores, licet de eis apud pōetas nou fiat mentio. (Meliore parca) .i. meliore sorte, & fortuna, quā ego. (Admissi) .i. delicti mei. (Admissi) .i. peccauit. (Editus) In lucē datos, & emissus. (Vix bene natus) .i. qui uix lucem. (Quo factō læsit audm) .i. quid fecit, propter quod læserit Aeolū aut suum, ut eum nunc inbeat mori? (Si potuit) Quia non potuit. (Ah) Dolentis. (Plectitur) Punitur. (Meo admisso) .i. propter peccatum meum.

V A G I T V S) .i. ploratus infantis. (Inditio proditor ille suo) Sicut forex secundū Comicum, qui suo strepitu se feli prodit, selem autem cantum dicit uulgu. (Ipsa) .i. ego solū, inquit, lacrymare potui non proloqui. (Nepotem) Is enim proprie dicitur respectu aui. Erat autem rarus eius & paternus, & maternus Aeolus. (Sensisse putares) .i. quilibet putare posset, qui gestum eius uideret. (Quid mihi) Sic Virg. Quis tibi tunc sensus cernenti talia Dido? (Viscera) .i. partum, quem uiscera mea portauerunt, & ediderunt. (Edenda) .i. eduo randa. (Lupis montanis) Lu montibus uersari solitis. (Satelles patrius) .i. a patre missus, ap paritor, uulgo seruens dicitur, olim latero, quasi lateri ad adhereret. Ignari cliētē uocant, cum cliens à colendo dictus ad aduocatum referatur, est enim qui alterius in iudicio utitur præsidio, & ob id ei addictus est, nec publicus est minister, is uero qui ad publica negocia mittitur, & minister, & uiator dicitur. (Acolus hunc emsem mitte tibi) Verba satellitici. (Tradidit emsem) Verbum Canaces, hoc est cum diceret, mitte tibi, simul tradidit emsem addens. (Et iuber eis merit o scire, quid iste uelit) Quia meruisse occidi. mouet ergo, ut tute id facias. (His mea numeribus) Planum & c. cum apostrophe, sic Aen. Hoc erat alma parens, quod me per tela; per hostes, Eripis? & c. (Hymenæus) Nuptiarum Deus creditur. (Parca meliore) .i. meliore fato. (Quid puer & c.) Quia facinus suum omnino purgare non potest, adducit causam infantis, quem in fontem dicit inique, & impie trucidatum. (Si potuit meruisse,) Quasi dicat certum est, quod non.

ASC.

Nate dolor matris, rapidarum præda ferarum,
Hei mihi natali dilacerate tuo.

Nate parum frustra miserabile pignus amoris,
Hæc tibi prima dies, hæc tibi lumina fuit.

Non mihi te licuit lacrymis perfundere iustis:
In tua nec tonsas ferre sepulchra comas.

Non super incubui: non oscula frigida carpsi:
Diripiunt auidæ uiscera nostra feræ.

Ipsa quoq; infantis cū uulnere psequar umbras:
Nec mater fuero dicta, nec orba diu.

Tu tamen d' frustra miseræ sperate sorori,
Sparsa precor nati collige membra tui.

Et refer ad matrem: sociog; inpone sepulchro:
Vrnaque nos habeat quamlibet arcta duos.

Epist. Ouid.

Nate) Vertit sermonem ad filium, cuius miserrimā sortem dolet, quod eodē die natus & mortuus sit. (Præda) Rapina, cibus. (Tuo natali) die, quo natus, dicitur autē & hic natalis sub stantue, & hoc narale in neutro gñe, & tunc facit ablatiuum natali, ut hic dicitur aut adiectiue, hic, & hec natalis, & hoc narale, & ad diē dies, uel lux, uel tēpus, dicitur et locus natalis, in quo aliquis natus est, ut Ouid. in Trist. Nescio qua narale solum dulcedine cunctos Detinet. (Pignus) Confirmatio. nā filii dicuntur pignora cōiugii. (Parū sauū) .i. parū felicitis, & fortunati. (Hæc) Quia

HVB.

l

l ater

pater meus iussit te exponi ieris. (Summa) Ultima. (Nec mihi) Conqueritur, quod non potuerit prestare officium, quod solet in funere filii. (Iustus) Debitis pp affectum naturæ, unde

Viue memor nostri: lacrymasq; in funere funde:
Ne ue reformida corpu. amantis amans.
Tu (rogo) proiectæ nimum mandata sororis
* Perfer: mandatis parfruar ipsa patris.

* Quæ & Plaudes obserua uir, Mâ datû psequar.

ipse Ouid. alibi: Quis matrem, nisi mentis inops, in funere uari Flere uetet? (Perfundere) Irrigare. (Nec toulas). i. longas. (Non super incubui) Nam parentes ex affectu naturali solent incumbere cadaueribus filiorum, & sic eos mortuos osculari. Virg. lib. 11. de Euanδρο, Pheretro Pallante reposito Procubuit super, atque hæret lacrymansque, gemensque. (Diripiunt) Auferunt, dilacerant. (Ipsa quoque) Dicit se fecuturam filium suum quia gladio à patre misso se interficiet, ut supra dixit. (Vmbra infantis). i. animam filii mei. (Cum uulnere) Quod mihi faciam. (Nec fuero dicta diu mater) Quin priuabor filio, sine quo nō possum dici mater. (Nec dicat orba diu) Quæ licet, caream filio, & propter hoc sim orba, tamē cito moriar, & sic non dicar orba. (Tu tamen) Nunc rogat fratrem Machareum, ut colligat ossa matris, & filii, & reponat in eadem urna. (Frustra sperate) Quia cum sperarem te futuru maritum meum, non potui, id cōsequi. (Sorori) Pro à sorore. (Sparsa) Dispersa & dilacerata. (Refer) Reporta. (Ad matrem) Ad me, ex qua paulo ante exierant. (Socioque) Coniūcto, & communi. (Quamlibet arcta). i. quamuis stricta, & melius, quam quelibet urna, i. uas in quo reponerentur cineres cadauerum. Iuue. Et in urna perpetuum uer. (Funde lacrymasque in funere). i. prosequere mortē meā lacrymis. (Reformida) Vetere, time. (Perfer) Effice. (Mandata) Hæc. scilicet quæ tibi commisi. (Proiectæ) Infelicis, & abiectæ. (Ipsa) Ego. (Perfruar mandatis patris). i. facia, quod pater mihi mandauit, quia sup. dixit. Atolens hūc censum mittit tibi (tradidit censum) Et iubet ex merito scire quid iste uelit.

ASCENSIVS.

ASC. HEI mihi natali *πάρτῳ* à tempore, quia die natali solebant præfici indulgere ganio. i. dare operam uoluptati. Vnde Pers. Hunc Macrine diem nuniua meliore lapillo Qui tibi labentes apponit cædidus annos. Et in Buc. Phyllida mitte mihi, meus est natalis Iola. Hinc Herodes dicitur die natali conuiuium celebrasse, quo peritum esse caput Baptistæ. Hæc tibi prima dies Idem *πάρτῳ*. sic de rosis Maro. Quam longa una dies, ætas tam longa rosarum est. (Non super incubui) Id enim moris. Vnde Anna de Didone: Et extremus si quis super halitus errat: Ore legam. id autem faciebant applicando os ori, & superincumbendo. (Nec mater fuero dicta). i. uiua, quia sese occisura est. Sparsa precor nati) Hæc epistolæ principalis est intentio. (Ne ue reformida) Quia amor, quod & horror facere solet.

IN XII. EPISTOLAM, ARG. HVBETINI.

A Vre iuelleris fabulam plectis sine diximus in epistola Hypsipyles, que incipit. Littora Thessaliae itaque illic recurritur. Quantum autem pertinet ad hunc locum, recitetur ex Diode. Iasona Corinthi tradunt, cum annis decem cum Medea misisset gemissis ex ea filios duos, quo tempore auit Medeam magno in honore non solum propter speciem qua emuebat, sed etiam propter prudentiam, ceterasque uirtutes, quibus ornata erat, à viro haberi amfuisse. paululum deinde aiam deco. em forma auferente, Iason Glauce, quam Poeta appellat Creusam Creontis filia amore captus, uirginem uxorem à patre perimit, a ueniente Creonte, certumque nuptiarum statuentem diem: Iason Medea spontaneum diuorum perficere conatus est. Antem in se cupere illam uxorem dicere, non in eius contentum, sed ut filios suos in domum regiam ea cognatione introduceret. Medea hæc uerba agrefere, deoique insurandam præstiti testes appellant, Iason beneficii accepti immemor, & ingratus Creonti filia uxore accepta, Medea abi se expulsi, quid postea fecerit, id. emus in fine epistole. Irata igitur Medea hanc epistolam ad Iasona misit, in qua primum commemorat Iasonis suam erga eum beneficium, & promissa & insurandam Iasonis deinde adiurat ipsam Iasona, ut si minus sua causa saltem causa filiorum communium uelit eam recipere, & loco solito coniugii eam habere, quod si non fecerit, amantem se super nuptiarum mundiciam se iurauit a iurata.

MEDEA IASONI.
EPISTOLA XII.

* Exul, inops, contempta nouo Medea marito
Dicit, * an regni tempore nulla vacant.

T* tibi Colchorū memini Regina vacui.

Ars mea cum peterens, vt tibi ferret opem:

Tunc, quæ dispensant mortalia fata, sorores

Debuerant fusos euolisse meos.

Tunc potui Medea mori bene: quidquid ab illo
Produxi vitæ tempore: pœna fuit.

Hei mihi cur vnquam iuuenilibus acta lacertis
Phrixeam petiit Pelias arbor ouem?

Cur vnquam Colchi Magnetida vidimus Argo?

Turbaque Phasiacam Graia bibistis aquam?

Cur mihi plus æquo stauit placere capilli?

Et decor, & linguæ gratia ficta tuæ? (nas

* At semel in nostras quoniam noua puppis are-
Venerat: audaces atuleraque viros)

Isset anhelatos non præmeditatus in ignes

Immemor Aesonides, ora que adunca boum.

Semina icessit: totidem sumpsisset & hostes:

Vt caderet cultu cultor ab ipse suo.

Quantum perfidiæ tecum scelerate perisset.

Dempta foret capiti quam mala multra meo.

Est aliqua ingrato meritū exprobrare voluptas

Hac fruar: hæc de te gaudia sola feram.

multis epistolis conqueritur ergo, quod Iason cum Argonautis vnquam uenerit in Colchos, & quod eius amore capta fuerit. (Acta) Impulsa. (Iuuenalibus) Fortibus. nam iuuenes robustiores. (Pelias) Thesalica à Pelio monte Thesalix, ubi incixit arbores ex quibus Argonautis fabricata est. (Ouem Phrixeam) Quam Phrixus Marti consecrauit, ut supra dictum est in epistola Hypsipyles. (Arbor) Nauis. (Magnetida) Thesaliam, Magnesia enim regio est annexa Thesalix, ut Plinius scribit: Magnetes eius populi dicuntur equitan di periti, de quibus Lucan. lib. 6. Et Magnetes equis, Minyx gens cognita frenis. (Colchi) scilicet nos. (Argo) Nomen est nanis Iasonis, ut alibi diximus. (Turba Graia) idest uos Argonautæ qui estis Graij. (Aquam Phasiacam) Nam Phasis fluuius est Colchorum. (Plus æquo) idest plus iusto, ut propter pulchritudinem tuam proderem patrem. (Decor) Pulchritudo tua. (Gratia ficta) idest facièdia simulata. (At semel) Vt magis augeat beneficium suum erga Iasonem, dicit, quod debuisset pati eum ire in magna, & aperta pericula. (Noua puppis) Nam quidam uolunt eam fuisse primam nauem. (Audaces) Temerarios, qui non

Epist. Ouid.

I 2 con-

T) .i. sicut (Regina) .i. ego filia regis Acetæ, vt Virg. Magnū reginæ, sed enim miseratus amorem Dedalus &c. illic reginam intelligit Ariadnem filiam regis Menois. (Colchorū) Colchi populi sunt in Pôrto, qui bus imperauit Acetæ, regio Colchis appellatur. (Vacui) præstiti operam, inferuiui tibi. (Ars mea) .i. magica, & incantatoria. Nā Str. lib. 1. dicit Medeam ueneficam fuisse, memorix prodicium esse. (Sorores) .i. tres Parcæ. (Dispensant) Disponunt, sed quia dicuntur nere fata hominum, ideo dixit dispensant, unde, & pensa dicta sunt à pendendo. (Filâ) Allusit ad officium earum. Iuuen. de parcis, & staminis albi lanificæ. (Enoluisse) Diuisis syllabis, vt supra diximus, legendum est .i. euacuasse. (Fusos suos) .i. debuerant finiuisse vitam neam. (Bene) .i. honeste. (Quidquid) Sensus est, omnis vita, quæ fuit mihi post illud tēpus, fuit pœna, quia semper vixi in magnis curis, & doloribus. (Hei mihi) Longe reperit causam suorum malorum, quod quidem est muliebre, vt in 1. episto. plene diximus super eū locum. O vtinam tunc cum Lacedæmonia classe petebat, & alijs

H V B.

* Alijs hæc duo carmina adulerterina dicunt. * An à regnis. * Ac

considerauerant magnitudinem periculi. (Iffet. i. ire debuisset. (Acsonides) Iason. (Nō prae meditatus) Inconsideratus. (Anhelatos) Effratos, & ex peritos c̄ naribus Taurorum, & in. (Ora) In facies. (Adunca) Curua. (Iecisset) Iacere debuisset, & spargere. (Semina) Dentes serpentis. Toridem) Quod erant semina, hoc est dētes. (Caderet) Periret. (A suo cultu). i. à semine, quod ipse seminasset, & coluisset tāquam agricola. (Quantum) q. d. multum, quia non decepisses postea me. (Dempta) Amora. (Capiti) vitæ meæ, quæ non esset in discrimine, sicut est. (Est aliqua) Sententia est, color rhetoricus. (Exprobrare) Obijcere, quasi cum probro. i. contumelia opponere, & referre. (Hac). i. voluptate exprobrandi beneficium.

ASC.

V T tibi colchorum) Ex abrupto & ad præcogitata respiciente incipit exordio quocirca non dicam versiculos eos, qui ex quibuldā lib. præponuntur, esse Quidianos. hi autem sunt. Exul, inops, contempta nouo Medea marito Dicit, an a regni tempore nulla vacāne? (At tibi &c.) Ordo priorum est. Medea exul, inops, & contempta dicit nouo marito. f. Iasoni. Non dicit quid, & id artificiose subricet, quia non congruit salutem dicere repudiānti, nec male diceret cuius sibi gratiam reconciliare motitur. A reificiosam quoque apospesin facit, quasi ea obruent obiectiōne, quid dicis Medea iam contempta viro in regnum susceptorū cui illa. (An à regni tempore). i. postquam in regno fui, quod propter eū deserui. (Nulla vacat). i. tēpora, vt mihi aures præbeat? aut quid simile. Sed quia, vt dixi hoc principiū Quidianum non est, dicamus Medeam præcogitasse sic. Fateor quidem Iason, noua nupta regno dorata est, quod ipsa asserre non possum. & ita minus vtilis nunc fuero. (At meminī). i. memoria repeto. (Quia ego regina). i. cum essem regina, hoc est filia regis Colchorum. (Ego vacui). i. vacua omni alio negotio operam nauaui. (Tibi). f. vni, tunc. i. (Cum) id est quando. (Peteres, vt ars mea feret tibi opem). i. auxilium. (Tūc forores). i. Dex fatales, quæ Pæreū dicuntur. (Deburer fubos enoluisse suos) Euoluisse pentasyllabum est. dicuntur autem filio, seu stamine cuiuslibet fata, ac dies cōmensurata, vnde sunt versiculi. Clotho colū portat, Lachesis trahit, Atropos occat. (Tunc porui Medea mori bene) Quod Cherea Terentianus dicit sic. Nūc est tempus profecto interteci, cum perpeti me possum, ne hoc gaudium contaminet vitæ ægritudine aliqua. (Atbor Elias). i. in Pelio monte Thesaliæ natali, hoc est ex ea facta Argo nauis. Est ergo patronymicum a loco natiuo, hoc est à patria, nec abusiue, quia, vt Porphyrius asserit, locus, & patria etiam genus, hoc est principium generationis dicuntur, & à se denominantur, declinat ergo hæc Pelas, huius Peliadus &c. Similiter Magnetis, huius Magnetidos, vnde profert accusatiuū Magnetida, quocirca vt rone patronymicum locale est. dic ergo. (Argo Magnetida). i. in Magnesia fabricata, diximus autem in o. græce habere etiam o, in accusatiuum, vnde ices Argo, non Argon, quia non descendit a nominatiuo Argos, sed Argo, vt, & altera, quæ vchar Argo. (Turba Graia). i. vob Græci. (Aquam Phasiacam) Phasidis fluminis Colchorum. (Iffet) Pro iussit. & bene in terra persona loquitur, quasi de alio, & redit ad eum in secunda dicens. (Quantum perdidit) O quantum, q. d. ad vitam perisles quia tūc multa mala fuissent dempta meo capiti. Nā ordo est. (Quātum). i. o quantum multa, q. d. plurima mala fuissent adempta &c. (Est aliqua in grato) Licet nullum, inquit, sim abs te expectatura solatium, nec querelæ meæ prec iū, tamē non desinam exprobrare meritum in te nunc, eū ipsa exprobratio voluptatem pariat animo meo, quod & Charinus Terentianus sic dicit in And. Sed quid ago, adeo ne ad eum, vt cum eo hanc iniuriam exposulem? ingeram mala multa. Atque aliquis dicat, nihil promoueris. Multum molestus certe ei fuero, atque animo morem gesserō.

HV B.

Iussus) Repetit longe beneficia sua, a primo aduentu Iasonis in Colchos. (Iulius) A Pelia patruo tuo. (Iuxpertam) Insuetam navigationem. (Aduertere) id est appellare. (Beata) Dicit, & latenter tangit historiam. Nam vt Str. scribit re-

Iussus in expertam Colchos aduertere puppim

Intra sti patriæ regna beata meæ.

Hoc illic Medea fui, noua nupta quod hic est.

Quam pater est illi, tam mihi diues erat.

Hic Ephyren bimarem, Scytia tenus ille * niuofa

Omne tenet: Ponti qua plaga læua iacet.

* Excipit hospitio iuuenes Aeeta pelafgos :
 Et præmitis pictos corpora Graia toros.
 Tunc ego te vidi tunc cæpi scire, quis esses :
 Illa tui mentis prima ruina meæ .
 * Ut vidi, vt perii: nec notis ignibus arsi ,
 Ardet vt ad magnos pinea teda deos.
 Et formosus eras: & me mea fata trahebant:
 Abstulerant oculi lumina nostra tui .
 Perfide sensisti: quis enim bene cedit amore?
 Eminent indicio prodita flamma suo .
 Dixerat interea tibi rex: vt dura ferorim
 Insolito premeres vomere colla boum.
 Martis erant tauri plus, quàm per cornua, sæui:
 Quorum terribilis spiritus ignis erat .
 Aere pedes solidi , præteritaque naribus æra :
 Nigra per afflatus hæc quoque facta suos .
 Semina præterea populos genitura iuberis
 Spargere deuota lata per arta manu:
 Qui peterent natis secum tua corpora telis :
 Illa erat agricolæ melsis * iniqua suo .
 Lumina custodis succumbere nescia somno
 Vltimum est aliqua decipere arte labor ,
 Dixerat Acetes: mæsti confurgitis omnes :
 Mensaque purpureos deserit alta toros .
 Quàm tibi nunc longe regnum dotale Creusæ ,
 Et focer, & magni nata Creontis erat .
 Tristis abis: oculis abcuntem prosequor vdis:
 Et dixit tenui murmure lingua, vale .

rem. & in primis formositatem. (Et me mea fata,) Hoc dicit ex ipsa te sua, quod & mala fata sua trahebant eam. (Abstulerant) id est furati fuerant, multum enim valent nutus oculorum ad prouocandum amorem. (Sensisti) Aduertisti, cognouisti id est quod ergo eram capta. (Quis enim, q. d. nullus.) (Eminent) i. apparet. (Suo indicio) Quoque magis, tegitur tanto magis æstuar ignis. nam flamma indicio se detegit, & ita amor, qui flammæ comparatur. (Dixerat) Ostensura Medea, quàm magna multa que fuerint sua erga Iasonem bene nescia, commemorat singula pericula que Iason fuerat subiturus, à quibus cum eum liberauerit arguit eum ingratiſſimum esse, si eam deseruerit. (Rex) Aceta pater meus. (Insolito) Insueto. erant enim idomiti Tauri. (Martis) Marti consecrati, vt in epistola Hypsip. If se sacros Martis sub iuga panda boues, (Plus quàm per cornua) i. qui etiam igne, quem naribus euomebant, erant sæui, non solum per cornua, sicut alij Tauri. (Spiritus) i. flatus. (Erant ignis terribilis) Nam pro statu emittebant ignem terribilem. (Aere pedes) Distiuguen dū est, vt sint duæ dictiones. (Pedes) scilicet erant. (Solidi) Duri, & fortes. Aere (Per es quo erant munitis. (Præterita) Opposita. (Naribus) Ori. (Hæc) f. æra. (Facta nigra) i. fumosa, & caliginosa (Per suos afflatus) Quia flatus igneus solet facere nigra, quæ tangit. (Semina)

tionis eius opes ex auri & argenti, & ferri metallis iustam quandam in ea loca expeditionis occasionem suballegant. (Illic) In Colchis (Noua nupra) Creusa, quam nunc accepisti. (Pater) f. eius Creon. (Iam diues erat mihi) f. Aeeta pater meus. (Hic Ephyre) Ephyre olim dicebatur, quæ postea Corinthus à Coryntho filio Orestis instaurata nomen accepit, ære clara, iude Vir. Ephyreiaque æra. Cauendum autem ne legatur Zephyræ. (Bimaræ) Dicit, quia est inter duo maria, inde Hor. Bimarisq; Corinthi mœnia. (Hic) f. Creon pater vxoris. (Ille) f. pater meus. (Tenuis Scythia) f. vsq; ad Scythiã. (Omne Ponti) i. omnem partem Ponti. (Qua) f. parte. (Plaga) Regio. (Læua) Sinistra. (Licet) Posita est. (Pelafgos) i. vos Argonautas grecos. (Præmitis pictos toros) i. discumbitis in totis ornatis pictis tapetibus. (Prima ruina) Primum inuocentum. (Virg. lib. 4. Aen. Ille dies primus lecti &c. (Vt vidi, vt perij) i. vno eodemque tempore te vidi, & amore tui capea sum. (Ignibus) i. amoribus. (Nec notis) i. maximis, non vtitatis. (Ardet) Comparatio. i. sicut teda accesa ad sacrificia deorū crematur. (Et formosus) Enumerat in Iafone multa, quæ eam trahebant ad amo-

* Accipit hospitio iuuenes p̄ Aeeta pelafgos.
 Et vidi & perij.

* Acerba.

Dentes serpentis. (Populus). i. homines. (Deuota manu). i. quæ se huic fato deuoueret, & dedicaret, sicut dicimus Decios deuotos. (Qui). i. homines nati ex dentibus serpentis. (Petterent). Ferirent, inuaderent. (Telis natis secum) Vt supra Hyplipyle. Et subito uatos arma tulisse viros (Illa melius) Trasilario est. (Iniqua). Grata, & iniusta. (Suo agricolæ) Cui pp la boreim deberet fructum, nõ dandum reddere. (Ultimus) Vel maximus, vel certe extremus. Nam non huius peruigilis Draconis dentes, sed alios erat feminacurus. (Nescia succumbe- re fomno). i. quæ a fomno non poterant vinci. (Aetes) Nominatiuus est græcus, nam Latine dicitur Aæta. (Dixit at) Supradicta esse tibi facienda. (Oes). s. vos Argonautæ. (Cõsurgitis) Ex toro, vbi discumbebatis, vt supra. Et præmitis pictos corpora Graia toros. (Mensa deferit toros) Quia remota est, vt postquam exæpta fames epulis mæxq; remotæ. (Quam tibi,) Hoc dicit tunc non cogitabas de vxore, quæ daret tibi magnam dotem, sed de salute. (Dotale) Quod dices esse datum tibi in dotem. (Quam). i. quatum. (Erat longe). i. remotum ab animo & cognitione tua. (Socer) Creon. (Et nata Creontis) Creusa, q; erat longe. (Tristis noctus. (Profuseq; oculis) Prospicio. (Vidis). i. lacrymantibus. (Lingua). s. mea.

ASC.

H O C illi Medea sui, i. filia Regis. (Quam diues). i. quantum diues p̄. (Est illi). s. Creu- se nouæ nuptæ. (Hic). s. Creon pater Creulæ. (Teuet Ephyren). i. Corinthum. (Bimarem) .i. sitam inter duo maria Aegeum, & Ionium. (Ille). s. pater meus. (Tenet omne). s. omnem regionem. (Qua plaga Ponti iacet Leua). i. sinistra: Tenus Scythia niuosa. Scitote iuuenes, quod Aæta trisyllabum est. nec legatur Aeta pro Oeta. (Vt vidi & perij.) Virgilianum Homistichion in Buc. cuius sensus est. (Vt vidi). i. statim, postquã te vidi. (Vt). i. qualiter, cum admiratione, q. d. boni qualiter perij. (Ad deos). i. ante deos, in sacrificijs eorum. (Et for- niosus eras &c. Bene vtriuq; commemorat. Nam alterum non videtur facis fuisse, vt sic pe- rirer. Non omnia enim formosa continuo amamus. Quia tamen formosus, erat amabilis, & quia fata trahebãt eam. (Nam fatale putat quoddã per amorem in tanta mala incidere) ama- batur misere. (Quis enim bene exlat amorem), q. d. nemo, & est prouerbiale. (Dixerat in- terea tibi rex, q. d. pater meus, qui præscripsit tibi, quo pacto vellus aureum acquirendum esset, quia non nisi domitis prius Tauris Mart. facti ignem naribus præ ferocitate efflantibus, qui pedes æreos habebant, his autem domitis erat solum sulcandum. & in sulcis serendi dentes serpentini, serpentis (inquam) à Cadmo interfecti, è quibus nascerentur statim ar- mati homines, quos etiam intrerim: oporteret, & illis interemptis peruigilem draconem necare, quæ omnia cum suis opibus nequit Iason effucere, confugit ad Medeam, cuius ope & arte fretus, victor euasit, sed tamen, quam ille prius dederat fidem, nunc non seruat, unde perfidia damnat, atq; incusat. (Plurquam per cornua) Nam ceteri Tauri cornibus tantum feroces sunt, hi autem etiani naribus, & pedibus, nam spiritus. i. status eorum erat igneus. (Nam ære pedes solidi) sup. erant, hoc est pedes erant ex solido ære, & habebãt anteriorem partem narium æream, au. saltem æratam, hoc est ære munitam, quod tamen ex flamma e- uomitam nigrum erat. (Manu deuota). i. morti addita. (Per aura dura) Et difficilia sulca tu. (Telis natis secum). i. cum primum ipsi nati essent. (Suo agricolæ). i. cultori qui dentes se- minuauerit. (Erat) Pro foret. (Dixerat Aetes) Vtroq; igitur modo legi, & Aetes, & Aæta. Nam prius dixit Aæta pelagos. (Quam tibi &c.) Docet ope suas non minus vtilis fuisse Iasoni, quam nunc regnum Creulæ, cum natus sit beneficium vitam conseruare, quam reg- num conferre, cum bnc vita inuile sit regnum, & tamen spreta ea, à qua vitam conserua- tam habet duxit eam, à qua regnum obtineat. (Magni Creontis). Iquem nunc tanti facis. (Et lingua dixit, tenui murmure) i. ubaudi cum, vt sit concomitante tenui murmure, quia non congrueret puellæ audacter, vale, dixisse homini peregrino. Nec leges, dixi, sed dixit, quia lingua nominatiui est casus, vt decet metrum.

HV B.

M Are faucia) id est amore percussa. Virgil. 4. Aen. At regina graui iandudum faucia cura. (Male) In perniciem meã. (Vt) Postquam. (Acta). i. præte-

Vt positum thalamo tetigit male faucia lectum:
Acta est per lacrymas nox mihi, quanta fuit.
Ante oculos taurique meos, segetesq; nefandæ,
Ante meos oculos peruigil anguis erat.

Hinc

*Hic amor:hic timor ē:ipsū timor auget amorē,
 Mane erat:& thalamo cara recepta soror,
 Disiectamque comas, auersaq; in ora iacentem
 Inuenit, & lacrymis omnia plena meis.
 Orat opem Minyis:petit altera habebit:
 Aesonio iuueni, quod rogat illa,damus.
 Est nemus,& piceis, & frondibus ilicis atrum:
 Vix illuc radiis solis adire lices.
 Sunt in eo(fuerant certe)delubra Dianæ:
 Aurea barbarica stat Dea facta manu.
 nescio an exciderint mecū loca:uenimus*ambo:
 Orsus es infido sic prior ore loqui.
 Ius tibi,& arbitrium nostræ fortuna salutis
 Tradidit:inq; tua est uitaque morsque manu.

mis.(Orat).f.soror mea.(Minyis) Argonautis, uobis Thessalicis.Nam ex Orchomeno, quod prius Minyem uocabatur:colonos quosdam ad Iolchon deductus constat, ut Strabon scribit,unde Argonautæ Minyx dicti sunt,Nam Iason ex Iolcho fuit.(Alter perit).f. soror mea.(Alter a habebit)Sic.n. quidam lib.habent,& tunc intelligimus.(Alter a habebat).f.ego Medea, si habebit.intelligimus Creusam.i.altera perit altera capiet fructum.(Aesonio iuueni).i.Iasoni.(Quod perit).f.opem.(Est nemus) Describit locum, in quo Iason locutus est cum Medea, & eam rogauit in auxilium suum.(Atrum) Obscurum.(Picea species arboris.Virg.) Procumbunt piceæ, interdum piceus adiectiuum est. Pix uero dicitur ipse liquor, qui ex ipsa arbore manat.(Frondibus ilicis).i.ilicibus frondosis.(Vix illuc) Dicit ex densitate nix posse illum locum illustrari à sole.(Illuc) In illud uenimus.(Delubra) Tempia.(Certe fuerant) Quasi correctio, quia dixit sunt. Dicit nescio, an nunc sint, certe fuerant.(Dea) i. simulacrum dæ Dianæ.(Nescio, an exciderint) Cauendum est ne legatur, nescis, quia neque ratio metri, neque sensus patitur, sed nescio, & est sensus, nescio, an ita oblitus sis locorū, sicut mei.(Nescio, an loca exciderint) i. ex memoria lapsa sint.(Mecū) Sicut ego excidi tibi.(Orsus es).f.incepisti, ab ordior.(Infido ore) Infidis uerbis.(Ius tibi) Verba quibus Iason ad Medeam usus est, eam sibi concilians.(Ius) Potestatem, arbitrium auctoritate.(Salutis) Vitæ.(Manu) Id est potestate.

A S C E N S I V S.

NOX mihi quanta).i.tanta (Est acta mihi).i.à me.(Quanta fuit) Sic 4. Aen. Nūc hie mem inter se luxu, quam longe souere.(Segetes que nefando).f.amentorum, ut Aen.3. Terlorum seges, ac iaculis increuit acuris.(Ipsum timor auget amorem) Quia amor oritur ex sollicitudine, & curis.(Cara soror).f. Calciopæ.(Inuenit disiectam comas).i. habet. (Comas disiectas, & iacentem in ora aduersam) Morem. f. impatiens amantium, & amore languentem.(Orat opem Minyis).i. Thessalis. Nam Minyx Thessalix sunt populi Iasonis in ea profectione comites, ut attestatur Orpheus in Argonautis. Vnde Metam. 7. Iamque fretum Minyix Pegaseæ puppe secabant, huc est Argo à Pæfæse urbe Megastix. (Petit altera, & altera habebit) Meo iudicio, sensus est. (Ipsa perit altera. i. altera res, quia opem perit. (Et habebit altera). i. altera res, quia amissionem fratris, & sororis. f. Medæ. (Est nemus & piceis) Piceæ arbores à pice, quæ ex eis distillat, dicuntur. (Ilicis) Sunt glandiferæ de genere quercuum.(Sunt in eo) Corripit per parenthesis dicens fuerant certe, q.d. nescio, an ad huc sint, nec legendum est, & fuerant, nec sunt & in eo fuerant. (Si quem iuuat ipsa potestas) Immo multos posse iuuat, quamuis nocere nolunt.

Epist. Ouid.

I 4

Per

* Hic amor hic

* illuc

A S C.

H V B.

Perdere posse fat est) Sententia rhetorica. Sensus est, si quis delectatur potestate satis ei debet esse quod possit nocere, nō autem debet nocere. (Si ipsa potestas. i. posse. (Iuuat) Delectat. / Quem) id est aliquē. (Est fat) sufficit. (Posse perdere) Possit interficere. Iuuenta. Et qui noluit occidere quemquam, posse uolunt. (Sed) subaudi, licet possis me perdere. (Seruatus). i. ego tu auxilio liberatus. (Ero maior gloria.) Quam si passa fueris me mori. (Per mala) Adiurat Iason multis precibus, ut sui misereatur, & sibi opem præstet. (Leuamen) Auxilium. (Per genus) scilicet tuū. (Aui) .i. Phœbi, uel Solis: Nam Aetnes filius fuit Solis, q̄ uidet omnia. (Triplices uultus) Virgil. in 4. Tria uirginis ora Dianæ. Tripli-

* horū

ci aut uultu depingebatur, quia ipsa est Luna in cælo, Diana in terris, & filius, Proserpina apud inferos. (Arcana) Mystica, quæ noctu celebrabantur. (Et si forte). i. p̄ istos Deos uelstræ gentis. (Si forte) Aliquos habetis. (Meorum) Sociorum qui mecum sunt. (Effice me tuum) Fac me tibi deditum, & obligatum. (Meritis) Beneficiis tuis. (Quod si forte) Pollice te etiam se perpetuo habiturum eam legitimam uxorem. (Non dedignare) Non spernis, & fastidis. (Virum) Maritum. (Sed mihi) sunt, qui corrumpant hunc uerum non intelligentes: est autem legendus sic. (Sed mihi tam faciles unde meosq; deos?) Cauendū autem ne dicamus deosq; meos: est autem sensus. (Sed unde deos tam faciles) Subaudi, sperem uel habeam? & uñ habeam deos. (Tam meos). i. tā obsequētes mihi? ita. n. solemus loqui, spero te mihi facilem, & meū, & est uerius interpositus, quasi per parenthesis. (Spiritus) .i. uita. (Ante uanescat). i. abibit. (In auras). i. ante moriar. (Qua ulla sit meo) Nisi tu (Conscia) Cōfirmat promissionem suam per iuramentum, adducens lunouem testem. (Sic conscia). i. testis. .i. huius meæ promissionis. (Præfecta). i. p̄posita, quia ipsa præest nubentibus. sic supra Phyllis: lunouemq; toris quæ præfidet alina maritis. (Dea) Diana. (In æde) In templo, nam in singulari templum significat, in plurali domū. (Hec animū) Dicit, ex minima parte promissionum, quas fecit Iason, se potuisse moueri, & impelli ad id, quod petebat. (Hæc). .i. q̄ à re hinc dicta. / Et quota pars). i. minima pars. (Possuit mouisse). i. flexisse, lib. rāmen ueluti hñt mouere, quod quidem accipiendum est p̄ æteriti tēporis sic, hæc mouere. i. mouerunt animum puellæ simplicis, & quota pars possunt. .i. mouere. nam si infiniuius sit primam corripit. (Simplicis) Credulæ, ut supra. Simplicitas digna fauore fuit. (lūcta). .i. in pignus fidei. (Pars fraudis in illis). i. eū & ipsæ sciunt fallere? sic Phyllis supra. Credidimus lacrymis, an & hæc simulare docētur? Hæc quoq; hñt artes, quaq; iubentur eūt.

A S C.

PER triplices uultus) Acn. 4. Tria uirginis ora Dianæ. Seru. dixit eandem esse quæ Luna in cælo, Diana in siluis, & Proserpina apud inferos dicitur, unde tris uultus habere prædicatur propter triplicem potestatem, quæ numinis serē conceditur & significatur in Ioue per fulmen trifidulum, in Neptuno per tridentē, & in Plutone p̄ Cerberum canē triplicē. (Aui cuncta uidēris). .i. solis, a noiatiuo au. (Effice me tuā). i. tibi obnoxii. (Sed mihi) Pulcherrima reticentia pudoris, & amoris plena, q. d. Si auderē me tibi offerre maritum, & uelis hñe uirū Pelasgū, non est in terris, quæ tibi præferre. (Sed unde, sup. inueniam. Horat. ser. 2. Vnde

Perdere posse fat est, si quem iuuat ista potestas:
Sed tibi seruatus gloria maior ero.

Per mala nostra p̄cor, quorū potes esse leuamē:

Per genus, & numen cuncta uidentis aui:

Per triplices uultus, arcanaque sacra Dianæ,

Et si forte aliquo .gens habet ista deos:

O uirgo mise ere mei: miserere meorum:

Effice me meri: is tempus in omne tuum.

Quod si fore uirum non dedignare pelasgum:

(Sed mihi tam faciles unde deosque meos?)

Spiritus ante meus tenues uanescat in auras:

Quam thalamo, nisi tu, nupta sit ulla meo.

Conscia fit Iuno sacris præfecta maritis:

Et dea, marmorea cuius in æde sumus.

Hæc animum, & quota pars etiam mouere puellæ

Simplicis: & dextræ dextera iuncta meæ.

Vidi etiam lacrymas: an & est pars fraudis in illis?

Vnde mihi lapidem. Aut nanciscar. (Deos tam faciles). i. qui, tam cito faciunt, quod optem. (Et tam meos). i. mihi tam favorabiles, q. d. maius est id bonum, q. ut optare audeat. Si tñ ita esset, Spiritus ante meus tenues uanescat in auras: Quā thalamo nisi tu, nupta fit ulla meo. (Iuno sacris præfeta maritis). i. pronuba. Virg. 4. Aen. Iunoni ante oēs, cui uincla iugalia curæ. (Et quota) q. d. etiā minima. (An & est pars fraudis in illis) Sic Phyllis. Creditimus lacrymis, an & hæc simulare docentur? Hæc quoque habent artes, quaque iubentur, eunt.

H V B.

Sic cito sum uerbis capta puella tuis.
Iungis & æripedes inadulto corpore tauros:
Et solidam iusto uomere findis humum.
Arua uenenatis pro femine dentibus implex:
Nascitur & glad. os, scutaq. e miles habens.
Ipsa ego, quæ dederā medicamina, pallida sedi:
Cum uidi subitos arma tenere uiros:
Donec terrigenæ (facinus miserabile) fratres
In se constrictas conseruere manus.
Pec. uigil ecce draco squamis crepitātibus horrēs
Sibilat: & torto pectore uerit humum.
Dotis opes ubi erāt ubi erat tunica regia cōiux.
Quiq. maris gemini distinet Isthmos aquas?
Illa ego, quæ tibi sum nunc deniq. barbara facta,
Nunc tibi sum pauper, nunc tibi uisa nocens:
Flammea subduxi medicato lumina somno:
Et tibi, quæ raperes, uellera tuta dedi.
Proditus est genitor: regnū, patriamq. reliqui:
Munus, in exilio quod licet esse, tuli.
Virginitas facta est peregrini præda latronis:

CApra) Decepta. (Sic sum)
Cum iurasses per Iunonē,
& Dianam, & iunxisses dexteram
dexteræ meæ, & addidisses
lacrymas. (Iungis) Dicit quem
admodum implorato auxilio &
impetrato, ipse Iason incepit fa-
cere, quæ supra memorauit ei
fuisse faciendā, cum dixit. (Di-
xerat interea tibi rex &c. (In-
adulto) Vel ualde usto, uel non
usto, quia licet semper effarent
ignem, nunquam tamen eo igne
urebatur. (Solidam) Duram.
(Pro femine) Id est loco semi-
nis. ita enim sparit Iason den-
tes serpentis, hinc spargitur se-
mel. (Cladios) id est enies. (Ipsa
ego) Habet emphasim, uult au-
tem intelligere. quanto magis
tu, & reliqui debuitis timere?
(Pallida) Timida, consequens
pro antecedenti. Luc. Ipsaque
inexpertis quod primum fecer-
at herbis, Expauit Medea ne-
fas. (Subito, id est subito natos.
(Terrigenæ) id est geniti ex ter-

* quod-
libet

ra. (Facinus) id est factum. (Conseruere) Commouere. (Constrictas). i. strictas, hoc est nu-
dis ensibus armatas. (Ecce) Magnum, & improuissimum aliquid significat. (Crepitantibus)
Resonantibus. (Horrens) Asper. Iunt enim serpentes squamis. Virg. Ter collos quæ me-
a circum Terga dati. (Sibila) Proprie dixit de serpente. e. Virg. Sibila lambebat linguis uibrā-
tibus ora. (Torro) Obliquo, sinuoso. (Dotis opes) Medea ita amplificat beneficium suū, ut
doti id anteponat. (Ubi erant) q. d. non quæ rebas tunc dotem cum solū de salute tibi cogi-
tandum putares. (Regia). i. regi. sanguine creata, ut nunc iactas esse istā tuam. (Isthmos)
Subaudi, ubi erat id est Corinthus, quæ est in Isthmo dixi in epist. Herm. super eum locū.
Qua duo porrectus longe freta distinet Isthmos, & in epist. Phædræ super eum locum. Aequora
bina suis oppugnant fluctibus Isthmō. (Distinet) Diuidit. (Gemini) Ut supra, Hic
Ephirembiareū. (Illa ego) Dicit se fuisse, quæ ei rot, & tanta pericula ademerit. (Nūc de-
nique) Nam tunc non tibi uidear barbara, nec spernenda, cum a me opem expereres. (Nūc
tibi sum pauper) Subaudi, ego illa. (Quæ nunc tibi). i. iudicio tuo. (Sū uisa). i. purata. (Nocens)
scelerata, uenetica. (Subduxi). i. remoui. (Flammea) Ignea habet. n. serpentes oculos
lucentes in modum ignis. Quid. in 3. Met. de serpente, quem Cadmus interfecit. Igne mi-
cant oculi. (Medicato). i. medicamine quodam uictō. (Quæ raperes). i. quæ rapere posses.
(Tuta). i. tu tutus, & sine periculo salutis tuæ. (Proditus) Deceptus. (Munus quodlibet)
Ita quidam legunt: ut sit. ego tuli esse quodlibet munus in exilio: placet tamen magis, ut
legatur

legatur, quod licet, & tunc erit senfus magis ex probans ingrati tudinem Iasonis sic ego pro
supradictis habui hanc remunerationem, quod licet mihi esse in exilio. (Tuli) .i. accepta.
(Virginitas) Mea. (Præda) Rapina. (Latronis) Prædonis. .f. cui Iasonis, quia non ut mari-
tus te gessisti, sed ut prædo.

ASC. **I V N G I S** & æripedes &c.) Docet quæ beneficio suo peregerit. (Corpore inadusto)
.i. non adusto, sed illæso ab igne, quem naribus efflabant. (Facinus miserabile) Acclamatio,
πάρῃ habens, q. d. indignum esse illos perisse, ut perfidus saluetur. (Doris opes ubi erant?)
q. d. nisi meis tunc operibus adiutus fuisses, nunquam ad regnum aspirasses. (Somno me) .i.
per medicamentum inducto in serpentem.

HV B.

S Oror) .f. mea Chaliope.
(Cum matre) .f. Idya, ita enim teste Hesiodo uocata est mater Medæ, licet quædam dicat hanc fuisse Aetææ, & Hypsææ, & Dio. dicit fuisse hanc Aetææ ex Hecate. (At non te) Fratrem Absyrtum à se interfectum dolet, dicit ergo. (O germane) Absyrtæ. (Ego fugient) De patria. (Nō reliqui te sine me) Nam Medea eum secum dixit, & cum pater eam insequeret, dilacerato fratre, & membris in uariis locis sparsis (ut alibi diximus) patrem remorata est. (Littera) Epitola. (Vno) id est solo. (Deficit) Non habet animum, quia ex omnibus, quæ pro te feci, hoc unum est, quod uō audeo scribere. (Sic) sicut frater dilaceratus est à me. (Sed tecum) Quia etiam tu meruisti. (Quid enim timerem post illa) Nam qui maiora ausus est, nō timet minorā, dicitur. (Ego fœmina, & iam nocēs) Duo ponit, quæ nauigationem timere solent fœminæ uex timidus esse, cōsueuit. (Fœmina, q. d. uaturaliter timida. (Iā nocens) Quæ iam admiserat scelus fraternæ cædis, ex mala. n. conscientia solent magis timeri pericula. Iuuen. Hi sunt, qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent. (Non extimui credere) Non ue rita sum cōmittere me pelago. (Quid. n.) Parenthesis est. (Numen) .f. Diane læsz. (Dii) .f. somnes. per quos tu peierasti. (Vbi) .f. sunt qui nos puniant inter nauigādū. (Subeamus) .f. ambo, hoc est ego, & tu est autē proleptis. (Tu) .f. sub eas. (Pœnas fraudis) Quia me decepisti. (Et ego pœnas credulitatis) .i. ego puniar. quia tibi nimium facile credidi, cauendum ut legatur crudelitatis, nam ratio in ceteri nullo pacto exigit, de enim syllaba secunda eius dictionis longa naturaliter est quam nō liceret breuiari. (Symplegades) Dicit quod uellet se fuisse comprehensam, & elisam inter symplegades, sunt autem symplegades scopuli duo in Bosphoro Thracio, quos aliquando cōcurrille poëta finxerunt, fortasse pp opinionem, quam metus nauigantium fecit, nam cum loca ita sint angusta: ut sinus, non transitus procul uisentibus uidebantur, ob metum arbitrati sunt se iungi scopulus, qui antea iuncti uidebantur, credideruntque cum euntibus inter se faxis quæ dissiūta interdum uidebantur, solum absumi, intercipi que; nauigia dicuntur autem à συμπίπτω. i. cōcutio dicuntur etiā à græcis συνδραμάδης. i. concurrentes, inde & Iuuen. & concurrentia sexa, Cyaneas dicuntur & Cyaneæ. i. nigra. nam κυανός, nigrum significat inter hæc saxa Iason eūdo in Colcho, & redeundo cum magno discrimine transisse dicitur. Luc. lib. 1. Ut Pagæfa ratis peteret cum Phasidos undas, Cyaneas tellus emisit iniquora cantes. Rapta puppe minor subducta est montibus argo. Vanæque percussit pontum Symplegas inanē: Et statuta redit. dicit igitur Meæa utinam fuissetis compressi, & interfecti inter Symplegades, cū transiuimus per eas. (E) .f. sent) .i. compressissent. (Adhærerent tuis) .i. utinam ambo simul fuissetis collisi, & contracti

Optima cum cara matre relicta soror.
At non te fugient sine me germane reliqui:
Deficit hoc uno littera nostro loco.
Quæ facere ausa mea est, nō audet scribere dextra:
Sic ego, sed tecum, dilaceranda fui.
Nec tamē extimui (quid enim post illa timerē?)
Credere me pelago fœmina, iamque nocens.
Numē ubi est? ubi Dii mei itas subeamus in alto,
Tu fraudis pœnas, credulitatis ego.
Compressos utinam Symplegades elisissent:
Nostraque adhærerent ossibus ossa tuis.
Aut nos Scylla rapax canibus misisset edendos;

confracti. ita vt ossa mea fuissent coniuncta ossibus tuis. (Scilla) In mari scilicet, nauæ magis pelagi defenditis voraticibus territi vndas (vt Iust. scr.) latrare putauerunt, quas sorbētis æstus vorago colligit. Hinc fabulæ Scyllam, & Charibdim peperere, hinc latratu auditos, hinc monstri credita simulacra. Hanc aut Scyllam Phorcæ & Cræteidos nymphæ filiam ferunt, quam cū amaret Glaucus deus marinus, cuius amore Circe tenebatur, quæ ipse eâ sperneret illa irata fontē, quo Scylla se abluere solebat, venenis quibusdam insedit, in quem cū illa descendisset, pube tenus in feras, hoc est marinos canes mutata fertur, quæ transeuntibus nauibus periculosissima esse fertur, de qua nūc intelligit. Altera fuit filia Nisi Megaræsiū regis, quæ Minoë patriam suam Megarā obsidete eius amore capta est, cumq; Nisus eius pater purpuream comā ita consecratam haberet, vt quod illā intactam teneret, patria potiretur, neq; ab vllō ei imperium auferri posset. Scylla vt hosti, quæ amabat, placeret, comam patris clam obscidit, & patrem, patriamq; ei prodidit quæ postea cū ab eo præter spem sperneretur, dolore in auem conuersa est, pater quoq; Nisus deorū miseratione in auis formam & ipse mutatus dr. Hæ volucres ppetuas inter se gerūt inimicitias, vt ostendit. Virgil. in Georg. Aduertendum est tñ, quod hæc Scylla Nisi interdū pro mōstro maris à poetis ponitur, vt à Virg. in Buc. Quid loquar aut Scylla Nisi &c. item ab Ouid. in lib. 2. de Rem. Præterita cautus Niseide nauita gaudet. Ait ergo. Aut Scylla rapax vo.) Quæ naues in se rapit. (Canibus) pp fabulam, vt diximus. sic Virg. in Buc. Ah timidus nautas canibus lacerasse marinis.

D E F I C I T hoc vno, q. d. id perscribere nequeo, quō fratrem saltem discerpserim. sic 6. Aen. Ter patriæ cecidere manus &c. Cred' re me pelago Id Iuuen. Sat. 6. Late docet feminas videlicet, amatores, ac mæchos sequentes nihil vereri maris tempestatē. (Symplega des elisi) Tenet spōnda: cus versus pōdus in sensu hñs. Nā in grauiori exitio optamus minus.

ASC.

Debit ingratis Scylla nocere viris.
 Quæq; vomit totidē fluctus, totidēq; resorbet:
 Nos quoq; Tinacriæ supposuisset aquæ.
 Sospes ad Hæmonias, victorq; reuertes vrbes?
 Ponitur ad patrios aurca lana deos:
 Quid referam Pelix natis pietate nocentes?
 Celsaque virginea membra paterna manu?
 Vt culpent alii, tibi me laudare necesse est:
 Pro quo sum toties esse coacta nocens.
 Ausus es ò (iusto defunt sua verba dolori)
 Ausus es Aefonia dicere cede domo.
 Iussa, domo celsi natis comitata duobus,
 Et, qui me sequitur semper, amore tui.
 • At subito nostras vt Hymen cantatus ad aures

DEbit quia & ipsa aliqui in der amates fuit. Charybdis vt Ser. scri. mulier fuit voracissima, quæ quia Herculi boues rapuit, a Ioue fulminata est & in mare precipitata, vñ naturā præstī nā seruat, nā sorbet vniuersa & secūdū Sal. ea circū lictus Tauro minitanū egerit. de his duob' periculis Virgil. in Aen. Dextrum Scylla latus leuū implicata Charybdis Obsidet. (Supposuisset) Submersisset. (Nos quoq; (Sicut & alia omnia. (Tinacriæ). i. Siciliæ nā, vt dixim', Sicilha est, quæ Trinacria dicitur. (Sospes) Incolumis. (Et y.) Cōpos voti, quia porius es auro vellere. (Hæ monias) Thessalicas. (Ad deos patrios) Thessalicas. (Ad deos patrios) Thessalicas.

HV B.

rius). i. Thessalicos, tanquā monumentū victoriæ. (Qui referam) Commemorat aliud suum erga Iasonem beneficium, quia in eius gratiam periuisset filiabus. (Pelix) Vt patrem iugularent, pollicita se reditura eū ad ætatem iuuenilē; q. d. cū illæ fecissent; Medea mortuum eum reliquit, quia faciebat ab eo non amari Iasonē. (Nocentes pietate) Quia non in terfecerunt patrē, nisi p'p'pter pietatē, vt. sei prodessent. (Pietate) Nimio amore erga patrē (Celsa) Incelsa, lacerata. (Virginea) Puellari. hanc fabulā ser. ple. Quid. lib. 6. Met. (Vt) iudic quibus. (Alij culpent). i. dñent ea, quæ feci. (Tibi est necesse laudare me) Quia tuo amore cōpulsus ea feci. (Pro quo). i. causa cuius (Ausus es) Ostendit ingratiūdinē Iasonis, q. post rata beneficia ipsam Medea ab se eijcere ausus est. (O iusto parenthesis est. q. d. nō possum exprimere dolorē, quem cōcepi. (Ausus es) Cōduplicatio est. (Cede) Abi. (Aefonia) Patris

* Vt fubito nostras hy men.

mei Aesonis. Nam vt supra diximus, in argenti. Iason spontaneum diuortium Medea per-
 fuadere conatus est. (Iulfa). fa te. (Cefsi) Abi, disceffi. (Duobus natis) Quos ex te suscepi-
 (Et amore tui) Subaudi comitata. (Qui). f. amor. (Semper sequitur me). i. q. nunquā me de
 relinquit. (At subito) Corrigenus est hic textus, vt sensus, & ratio metri cōstet, nam sic le-
 gendum est. At subito nostras vt Hymen cantatus ad aures. (Venit &c.) Sensus est, at post
 quam audiui carmina vestra nuptialia, vobis quidem socialia, sed mihi funebria, pertimui.
 pendet enim ordo vsque ad hunc locum. est autem talis. (At) Pertimui. (Vt). i. postquam.
 (Hymen cantatus). i. cantibus celebratus. nam vt alibi diximus, inuocabatur in nuptijs, vt
 vulgus hymen hymenæ, vocant, hymenæ frequentant.

A S C.

DEBVT Ingratis Scylla nocere, viris) Quia & Glaucus illi ingratus fuerat. (Quæ
 que viris) Caryb. f. vtraq; autem est in mari Siculo. (Sopfes ad Hem.) Reuerfum in patriā
 Iasonem videlicet. (Thesaliam) Quam non recte tunc vocasset Thesaliam, nondum enim
 sic dicta erat, sed postmodum à Thesalio communi Iasonis, ac Medæ filio. Exprobrat Me-
 dea propter ingratitudinem eius, vocat ergo Hæmonias vrbes Thesalicas, ab Hæmone en-
 nim rege dicta est Thesalia. prius Hæmonia. (Aurea laua) Aureum vellus. (Quid referam
 Pelix, q. d. etiam suavis meo compulsa sunt filix Pelix patrem occidere, putares se pie cum
 eo acturas, hoc est ipsum ad iuuentam ætatem renouaturas. id autē suasi Med. in vlcionem
 quia Iasonis fratres, & (vt quidam asserunt) patrem occidi fecerat Pelias. (Nocentes ergo
 pietate) Quia putabat se rem piam acturas. (Hymen can.) i. carmē nuptiale, quod epitha-
 lamium dicitur, accipimus enim nomina deorum pro rebus, quibus præstant.

H V B.

L Ampades) Faces nuptiales.
 L (Micant) splendet. (Tibia-
 que) Tibiæ adhibebantur nup-
 tialis: Tuba vero funeribus. Per-
 sius, hinc tuba candelæ &c. (Tibi-
 a que). f. postquam. Effudit
 Emisit. (Carmina socialia vobis).
 i. tibi, & vxoritur præben-
 tia lignum societatis. i. matrimo-
 nij. (At mihi) scilicet effudit car-
 mina. (Flebilia) id est tristio-
 ra. (Tuba funesta). i. quæ funeri-
 bus adhiberi solet, vt supra dixi-
 mus, nam erat etiam militaris
 tuba ad acuendos animos mili-
 tum ad pugnam. (Tantum scelus)
 Vt legitime duceres illam.
 (Frigus) id est timor. (Turba ru-
 unt) Synthesis est in numero.
 (Ruunt) Properat. (Hymenæ)
 sic legendum est in vocatiuo, non
 autem Hymenæ: quia nulla ra-
 tione potest talis accusatiuus re-
 periri, faceret enim vel latine
 Hymenæum, vel græce Hyme-
 neon, vt alibi diximus. (Quo)
 Quanto. (Hoc) id est tanto. (Pe-
 ius erat) id est magis angebar.
 (Diuerſi). i. in diuerſis locis domus. (Tegebant) Nō enim audebant clare flere. (Quis) q. d.
 nullus, quia malarum rerum inuiti nuncijs esse debemus. (Iuuabat). i. placebat mihi ignora-
 re. (Tanquam id est quasi fuisset plene instructa, & scirem te vxorem ducere. (Minor) f.

* Hyme-
 næa fre-
 quētāt.
 Hyme-
 næa, sci-
 licet fe-
 sta.

* Rap-
 tāq; cō-
 positis
 demere
 ferta co-
 mis.

Venit: & accenso lampades igne micant;
 Tibiaque effudit socialia carmina, vobis,
 At mihi, funesta flebiliora tuba:
 Pertimui: nec adhuc tantum scelus esse putabam:
 Sed tamen toto pectore frigus erat. (tāt.
 Turba ruūt: & hymē clamāt, *hymenæe frequen-
 Quò propior vox est: hoc mihi peius erat.
 Diuerſi flebant serui: lacrymasque tegebant.
 Quis vellet tanti nuncius esse mali?
 Me quoq; quidquid erat, potius nescire iuuabat:
 Sed tanquam scirem, mens mea tristis erat.
 Cum minor è pueris iussu, studioque videndi
 Constitit ad geminæ limina prima foris.
 Hinc mihi, mater ab, pompâ pater, inquit, Iason
 Ducit: & adiunctos aureos vrget equos.
 Protinus abscilla planxi mea pectora veste:
 Tuta nec à digitis ora fuere meis.
 Ire animus mediæ suadebat in agmina turbæ:
 * Sertaq; compositis demere rapta comis.
 Vix me continui, quin sic laniata capillos
 Clamarem, meus est iniiceremque manus.

natu, & reate. (E pueris) Ex duobus filius nostris. (Iussu) Mandato meo. (Studio) .i. cupiditate, quia pueri cupidi sunt videre omnia noua. (Gemiuz) .i. duplices. Ouid. in Am. Me duplices occulere foras. (Foris) Genitiuus est hoc loco singularis. (Constitit) .f. vt videret, quid fieret. (Hinc) Ex limine domus. (Mater abi) Verba pueri ad Medeam. (Pompam) .i. nuptiale triumphum & apparatus. (Aureus) .i. vellibus aureis in datus. (Vrget) .i. premit. (Equis adiu) .i. vehitur curru, & ducitur ab equis. (Protinus) Statim auditis illis verbis. (Planxi) .i. percussii. (Abscissa) Lacerata (Nec suere tuta) Quia dilacerata sunt. (Animus) Voluntas, impercus animi. (Suadebat) .f. mihi. (Ire iu agni) .i. ire in mediam multitudinem, quæ circum te, & sponfam tuam erat. (Et demere) .i. auferre. (Rapta) Coronas quas habebat sponfa tua. (Compositis) Ornatis. (Laniata cap.) .f. meos. (Sic) .f. ita lacerata, & squallida. (Quin) .i. vt non. (Meus est) .f. maritus Iason. (Iuiceremque ma) .i. eum mihi capere, & mihi debitum ipsam vendicare. diximus supra de iniectioe manus in episto. Orestis, cum exposuimus, Ni ice non timida in tua iura manus.

H Y M E N clauant) .i. repetunt hanc vocem Hymen, dicentes, Hymen, o Hymenæ, o Hymenæ, vt est apud Catul. & locutus est, sicut in Euagelio, Vocatis, me Magister, & Domina. (Hymenæ) .f. festa, aut gaudia, aut carmine, aut alia ad legitimas nuptias pertinentia. est enim adiectiuum Hymenæus, a, um, sed ponitur hic substantiue verum Deus ipse etiam Hymenæus dicitur, nam græce Hymen dicitur membrana, seu pellicula virginalis claustri. (Putatur tamen) Hymenæus fuisse vir quidam Atheniensis, defensor virginum in bello, ita vt eius præsidio ad legitimas nuptias peruenerit, vnde eius nomē in nuptijs faustis, & legitimis frequentabatur, quamuis non desint, quam Venus, & Bacchi filii putant. apud Romanos autem Talassio vocatur nuptiale carmen, quia Talassio clamitatio seruata est in captu Sabinarum egressæ: puella virginitas, vt docet Plin. lib. 1. (Quo) .i. quæto. (Propior) .i. vicino vox est. (Hoc) .i. cæto. (Peius) .i. molestius erat mihi. (Qui vellit) q. d. nullus. (Aureus) Pulcher aut auro ornatus. (Laniata capillos) .i. habens capillos lanatos, & discissos.

A S C.

Læsa pater gaudet: Colchi gaudete relicti:
 Inferas vmbra fratris habete mei:
 Deseror, amissis, regno, patriaque, domoque,
 Coniuge: qui nobis omnia soles erat.
 Serpentes igitur potui, taurosque furentis,
 Vnum non potui perdomuisse virum.
 Quæque; feros repuli doctis medicatibus ignes:
 Non valeo flammam effugere ipsa meas.
 Ipsi me cantus * artes, herbæque relinquunt.
 Nil dea, nil Hecates sacra potentis agunt.
 Non mihi grata dies: noctes vigilantur amara:
 Nec tener in misero pectore somnus adest.
 Quæ me non possum, potui sopire draconem:
 Vitior cuius, quam mihi, cura mea est.
 Quos ego seruaui, pellex amplectitur artus;
 Et nostri fructus illa laboris habet.

Læsa pater) Conuertit sermonem ad eos, quos videtur læsisse, dicens, nunc factam esse eorum vindictam. (Læsa) .f. a me (Colchi) Populi regioni mer. (O vmbra fratris) Quæ ego crudeliter interfeci. (Habete inferias) id est estote placatæ, & habete uobis factas inferias ex malis meis existimabantur enim fieri inferis mortuis id est sacra quoties eorum inimici, uel hostes fuissent, uel morte, uel alio supplicio affecti. inde Virg. lib. 19. Totidem quos educat Vltens Viuentis rapit inferias. & Pyrrhus apud Ouidius. Placet Achilleos mactata Polyxena manes. sunt enim inferis sacra mortuorum. (Deseror) Ecce quomodo ei ferantur inferis. (Deseror) Vi-

H V B.

*herbæque artesque.

dua derelinquor. (Regno, patriaque, domoque amissis, &c.) Synthesis est. (Coniuge) sollicita amissa. (Qui solus erat omnia) Quam omnia amissa xquo animo ferebam, dummodo eum haberem, hic Bristis ad Achillem. Tor tamen amissis te compensauimus unum. Tu do minus, tu uir, tu mihi frater eras. (Serpentes igitur) Conquerunt, quod potuerit domare serpentes, & tauros, & non potuerit domare Iasona, & in amore suo retinere. (Vnum) id est solus

solum .s.te. (Quæque) Dux sunt dictiones .i. & ego, quæ. (Pepuli).i. remoui. populi autem legendum est non reppuli. Nā post re geminatur consonans; in tribus præteritis, reppuli, reppeti, retuli, in reliquis seruat naturā præsentibus. (Medicatis).i. medicaminibus, ab eo, quo est, hic medicatus quartæ declinationis. (Flammæ).i. ignis amoris. (Cantus) In cantationes. (Herbæque) Vires herbarum (Artesque).s. magicæ. (Dea).i. Diana. (Sacra Hecates).s. Proserpinæ. Diodorus, tamen scribit, Hecatē filiam fuisse Perse, fratris Aetæ viri crudelissimi, quæ audacia, & immanitate patrem superauit, quæ cum ad venena mortiferæ sumum studium impendisset, prima aconitum inuenit, vim, naturamque; cuiusque; veneni in cibis, quos aduenis dabat, ex terra his rebus admodum edocta veneno patrem sustulit, deinde regno assumpto templum Dianæ statuit, cui nauigantes hospites sacrificabat, existimans eā crudelitate suum nomen clarius futurum, ex hac & Aetæ paruo, vult Diod. natam Medeā, Circem, & Aegialeū, sed de matre Idyā, de qua supra diximus, certior est opinio. ergo Hecatē intelligamus Proserpinam, quæ omnibus magicis præesse dicitur, quam, & ipsa Medea 7. Met. inuocasse dicitur his verbis. Tuque; triceps Hecate, quæ ceptis cōscia nostris, Aditrixque; venis. & supradicto loco. Statuitque aras ē cespite bias, Dexteriore Hecates, at læua parte Iuente, & item, Ibat ad antiquas Hecates Perseidos aras, ex quo ostēdit eam Medeæ pro numine cultam fuisse. (Sacra) Quæ facio, vt tuum animum flectat ita ipse loco supradicto. Haud procul egesta ferobibus tollere duabus Sacra facit &c. (Nil agunt).i. nil profunt. (Non grata).i. non iucunda. (Amaræ) Acerbæ, pleuræ Anxietatis. (Somnus).i. sopor. (Miseram).s. me. i. nec dormio. (Quæ).s. ego. (Non possum me).s. sopire. i. dormire facere. (Dracōnem) Peruigilem. (Cura) Diligentia, ars est. (Pellex) Concubina. (Quos ergo seruaui).s. à morte. (Fructus) Vtilitatem. translatio est sumpta, et à terra, vel ab arboribus.

A S C E N S I V S.

A S C. LAESE pater &c.) Docet se iustas dare pœnas patri, & Colchis, alijsque; quas amore Iasonis offenderat. (Habere inferias).i. sacrificia, quæ inferis fiebant occisione facta, quam in feri nimirum gaudent. (Coniuge, qui) Qua propter ipsum cetera dereliquerat. (Quæque; sero repuli) Vnum p, posuit, vt dactylus sit. nam vsus niulorum reppulit, habet, nec stare hic versus, si reppulit ponatur. (Doctis medicatis).i. per medicamentum doctorum, aut medicamentis doctè adhibitis. (Sacra Hecates) Quæ magicis artibus præest. (Mea cura) Non accipitur hic pro sollicitudine, sed quasi pro curatione, & Medela, quam curamus morbos, nō qua torquemus, & vrimus corda. (Cuius) idest cui libet alteri. (Pellex græcum est, licet à pellendo quidam deductum putent.

H V B. **F**orsitā) communis est suspicio vxorum de maritis, quod de eis apud amicas maledicant, vt alibi diximus. (Iactare) Ostentare, laudare. (Apra) Conuenientia, scilicet de vitijs vxoris tuæ, quæ vt est iniusta, ita libenter audiet. (In faciem moresque meos) idest maledicis de pulchritudine, & moribus meis. (Nova) Inaudita. (Figis) Commiseris mentiris. (Rideat) Pro ridebit. (Rideat) Hæc concedentis est per indignationem. & subauditur, licet. (Subli

Forsitan &, stultæ dum te iactare maritæ
 Quæris: & iniustis auribus apta loqui:
 In faciem, moresque meos noua crimina fingis.
 Rideat: & vitis læta sit illa meis.
 Rideat: & tyrio iacent sublimis in ostro:
 Flebit: & ardores vincet adusta meos.
 Dū ferrum, flammæque; aderunt, succusque; veneni:
 Hostis Medæ nullus inultus erit.
 Quod si forte preces præcordia ferrea tangunt:
 Nunc animis audi verba minora meis.
 Nam tibi sum supplex: quod tu mihi sæpe fuisti:
 Nec

Nec moror ante tuos procubuisse pedes.
 Si tibi sua uilis: communes respice natos:
 Scuiet in partus dira nouerca meos.
 Et nimum similes tibi sunt: & imagine tangor:
 Et, quoties nideo, lumina nostra madent.
 Per superos oro, per auita lumina flammæ,
 Per meritum, & natos pignora nostra duos:
 Redde torum: pro quo tot res insana reliqui:
 Adde fidem dictis: auxilium que refer.
 Non ego te imploro contra taurosq; uirosque:
 Vt que tua serpens uicta quiescat ope:
 Te peto: quem merui: quem nobis ipse dedisti:
 Cum quo sum pariter facta parente parens:
 Dos ubi sit, quæ: in campo numerauimus illo:
 Qui tibi laturo uellus, arandum erat.
 Aureus ille aries uillo spectabilis auro,
 Dos mea: quam dicam si tibi, redde, neges.
 Dos mea, tu sospes: dos est mea, graia iuuentus:
 I nunc, Sisyphias improbe confer opes.
 Quod uiuis: quod habes nupta, socerumq; potetæ,
 Hoc ipsum, ingratus es potes esse: meum est.
 Quos equidæ actuum, sed quid prædicere potæ
 Attinet? ingentes parturit ira minas.
 Quod feret ira, sequar: facti fortasse pigebit:
 Et piget infido consuluisse uiro.
 Viderit ista Deus: qui nunc mea pectora uersat:
 Nescio quid certe mens mea maius agit.

tem dixit, quia Dicunt Solem esse igneum. (Meritum) Beneficium, quod tibi præstiti. (Pignora) Quia filii sunt pignora matrimonii. (Torum) Ius tori. i. matrimonium. (Insana) i. amore deniens. (Tor res) Patrem patriam, matrem, & sororem. (Adde fidem dictis) i. fac, ut dicta tua seruentur, & fidem habeant. (Refer) id est redde, sicut ego dedi, quod est iustissimum. (Non ego) Dicit se præstitisse auxilium in maiori re, quam ipsa petat. (Imploro) Iuuo. (Contra tauros) sicut tu implorasti meum. (Quiescat) Dormiat. (Vista) sopita, notandum id posuisse serpentem feminino genere, sicut, & Iuueena. Et mouisse caput uisa est argentea serpens, nam utriusque generis. Ipse dedisti id est tu propria uoluntate sponte. (Cum quo pariter sum facta parente) id est ex quo suscepi filios. (Dos ubi) Responder obiectiõni, quæ posset fieri de dote. (Campo) Ecce responsio. (Numerauimus) s. dotem. (Qui erat arandum) Vt seminare dentes serpentis. (Tibi laturo.) Id est ablaturo. (Vellus) i. lanam auream, & est sensus accepisti à me dotem magnam cum taurorum ferocitas per me compressa est, & denique cum abutulilli uellus auream, uam cum id per me habueris, est dos mea. (Spectabilis) Pulcher. (Villo) Pilo, & lana. (Quam) Dotem. (Neges.) Id est nolis mihi reddere. (Tu sospes,) Id est uita tua præfer uita est dos mea. (Graia iuuentus,) Id est omnes socii tui per seruati sunt. (Improbe) Perfidie. (I nunc) Irrisio est. (Confer) id est compara. (Opes Sisyphias) i. opes Creon-

mis) superba. (Ostro Tyrio) i. purpura. quæ apud Tyron abudat. (Flebit) subaudi tamen. (Adulta) Cremata. (Vincet meos ardores) Quia magis ardebit, quam ego nuc arleo. (Dum ferrum) Enumerat ea, per quæ possit se ulcisci. (Succusque ueneni) id est succus uenenosarum herbarum. (Inultus) Impunitus. (Quod si forte) Precatur nunc laiona. (Meis animis) Quia sum superba, & alto animo, licet humilibus uerbis tibi supplicem, & significat eam, quam Horat. præcepit. Sit Medea ferox, inuictaque. (Quod) s. esse supplicem. (Procubuisse) i. iacere? sicut supplicantes facere solent. (Si sum uilis tibi) si me paruifacis. (Communes) Ex utroque nostrum genitos. (Scuiet, Facit aliquid crudele. (Et nimum similes) Adducit eos in gratiam, ostendens esse simili patri. (Tangor) Delector. (Imagine) similitudine. sic Dido ad Aeneam lib. 4. Aen. Si quis mihi paruulus aula Luderet Aeneas, qui te tantum ore referret. (Madent) id est rigantur lacrymis, quia per eos recordor tui. (Lumina) id est radia, & lucem. (Flammæ, auitæ) i. Solis aui mei, flammæ autem

• tuos

eis filii Sisyphi. Sisyphias autem contumliose dixit, quoniam constat eum fuisse latronem, quod suis latrocinij maximas opes cumulauit, quarum heres fuit Creon. (Quod uiuis). i. quod habes uitam. (Nupta). s. Creusam. (Socerum). Creontem. (Potentem). Diuitem. (Quod potes esse in gratus, est meum). i. beneficium meum, quia nisi ego essem ne ingratus quidem esse posses, quia iam non uiueres. (Quos). s. te, & uxorem tuam, & socerum. (Acturum) Vna est dictio, & significat statim, cito, & est eclipsis, deest enim uerbum, subauditur enim punia, sicut apud Virg. lib. 1. Aen. Quos ego, sed motos praeferat componere fluctus, conuenit enim talis sermo menti iratae. (Sed quid attinet) Quid opus est? quid pertinet? (Praedicere) Multo ante minari. (Penam) Quam sum sumptura. (Parturit) Coepit, generat. (Sequitur quod ira feret) .i. faciam id, quod ira suadebit. (Facti fortasse pigebit) Terret ipsum Iasona dicens se esse facturam id, cuius fortasse postea eam pigebit, ex quo ostendit id futurum, & magnum, & cru dele. (Et piget) Est sensus. Si piget, quia etiam piget me. (Consultuisse). i. profuisse, & rem utilem fecisse. (Viro infido). i. tibi, quia non seruasti mihi fide. (Viderit) p. uideat, q. d. ego non curo. (Qui uersat mea peiora). i. qui immittit mihi in animum tam diras cogitationes. (Nescio quid maius) Pro nescio quid magnum, & terribile. Exitus rei fuit, quod cum Iason nequaquam precibus, & uerbis Medae flexus esset, sed ei iussisset, tu ex urbe statim discederet, & interim nocturnam clam ingressa quibusdam medicamentis immutata facie, ne cognosceretur, domum incendit quadam radice a Circe inuenta, quae eam uim habebat, ut iucensus ignis nequiret extinguere. repente conflagrante regia Iasonem exiluisse ferunt. Creontem uero, & Glaucem, hinc Creusam igne absumptos. Alii dicunt Medae filios dona quadam uenis illita sponte attulisse ad Creusem, quae cum illa corpori applicuisset, incidit in morbum, & cum pater filiae auxilium ferre uolens eius corpori haesisset, eue fligio expirauit, ita de hac re uaria est opinio. Medea ubi cognouit Iasonem flammis euasisse, ultionem intentam, animum ad mortem filiorum in patris calamitatem adiecit, & omnes uno excepto, qui aufugit, ingulauit, eorumque corpora sepeliuit in Iunonis templo. Deinde hidissimis fuge locis assumptis nocte ex Corintho fugiens Thebas ad Hercule uenit, deinde Athenas ad Aegeum Thesei patrem confluxit, ex quo ferunt Medum genuisse, a quo Media regio, ubi imperauit, nominata est. Inde ueneficij accusata ingrediens in Phociam delata est. Inde ad superiores Asiae partes transiens cuidam potentissimo regi haesit, ex quo quidam uolunt potius susceptum filium Medum, a quo Media dicta sit. Errauit postea multum licet Solinus, ubi de Italia tractat, dicat eam ab Iasone Butroci sepultam fuisse, Marsium uero filium Marsis imperasse, qui ab eo dicti sunt. At qui in fabulis tanta est uarietas, ut Dio. sentiat Iasona non multo post filios a Med. interfectos diem suum obiisse dicit enim quod filiis & uxore priuatus, cum omnes dicerent eum iuste plecti, quia in Medeam ingratus fuisset, & cum uim doloris ferre non posset, mortem sibi consciiuit, & haec satis de Iasone, & Medea.

ASC.

M A R I T A E). i. uxori. (In facie). i. ad uiruperiorem facie meae, ut supple rideat, & uirijis leta sit illa meis. (Rideat) Amara concessio, quae uim prohibendi habet. nam minabundo uultu profertur. (In ostro tyrio). i. purpura, quae apud tyrum preciosa esse, quia dibis plia. i. bis tincta. (Flebit. & ardore uincet adulta mens) Quia plus est uultum esse. i. consumptum igni, quam utri. (Dum). i. donec, aut quandiu. (Ferrum flammis, & suc. ue. ade.). i. exta bunt. (Hostis Medae nullus inultus erit) Per quod tacite est Iasoni minatur. (Quod si forte precet precordia ferrea) Precordia dicuntur passionum sedes, pelliculae quaedam cor, & ei uicina cingentes. (Quod). i. quare. (Tu mihi sepe fuisti) Hoc est etiam supplex. (Comes natus) Accusatiuus in is legitime exit, dum genitiuus in ium. idem dixit Creusa Aeneae. Iamque uale, & nati seruae eorum amorem. (Per auxilium lumina flamma). i. per Solis radios, Nam Sol auus est Medae, pater uidelicet Aegeae. (Numerauimus) Dotem. i. perfoluimus tot beneficij, non pecunijs. (Laturus). i. ablaturus. (Vellus, uillo spectabilis aureo) Sityresis est. i. contractio duarum syllabus in una, sicut s. Aen. Dat Salio uillis onerosum, atque unguibus uureis. (Sisyphias). i. Corinthias, quae in xre Corinthio plurimae sunt. (Quos equidem acturum). i. coestum, postquam sen sero te nolle flecti. subicitur autem uerbum, quod est occida, aut trucidabo, sed qui irae suae moderantur. solent uerbum reticere, sicut Neprunus Aen. 1. Quos ego, sed

motos præstat componere fluctus. Addit ergo. (Sed quid prædicere pœnam Attinet?) q. d. nihil. Cetera à superiori commentatio explanata sunt.

IN XIII. EPISTOLAM, ARG. HVBERTINI.

Gracis proficiscētibz ad obfidionem Troia responsum datum erat qui primus in terram Troianam ex clāse descendisset, eum manu hostis periturum. Quare cum in ea expeditione esset Protesilaus Iphiclus filius viri magni animi: Laodamia Acasti filia eius vxor sine ere maritum amans de eius salute anxia, hanc epistolam ad eum scripsit, cum intellexisset Gracos tempestate in Aulide reineri, ostendū quam exānter tulerit eius discessum deinde cum monit, vt non sit nimium audax in pugando, memineritq; imēdos Troianos, & præcipue Hectora, quem dicit se intelligere esse fortissimum. Præterea quoniam intellexerat ex oraculo responsum esse eum in re scilicet vi ab hoste, qui primus Troianum solum tangeret, mouet eum & orat, vt vltimus descendat de nauī quod si noli respectū propie salutis, facia: saltem respectū ipsius Laodamiae, ne, si forte periclitaretur, sit ei causa doloris & mortis, quia eo mortuo nullo pacto vliet esse superstes. Laodamiae dua fuerunt, vna filia Bellerophonis, ex qua Iupiter genuit Sarpedonem, & hac filia Acasti Thessalica, vxor Protesilai, qui & ipse Thessalicus fuit, vnde dicit. §

LAODAMIA PROTESILOO.
EPISTOLA XIII.

MITIT, & optat amans, quod mittitur ire, salutem.

Hæmonis Hæmonio Laodamia viro.

Aulide te fama est vento retinente morari:

Ah, me cum fugeres, hic vbi ventus erat?

Tunc freta debuerat vestris obistere remis,

Illud erat sæuis vile tempus aquis.

Oscula plura viro, mandataque plura dedissem:

Et sunt que volui dicere plura tibi.

consulta oracula dixerunt, Dianā Agamemnonio sanguine placandam esse Iphygenia igitur Agamemnonis filia cum ab Vlyssē per nupriarum simulationem adducta tam in eo esset, vt immolaretur Dianæ miserationem sublata est, & cerua in eius locum supposita, ipsa in tauricam regionem translata, Dianæ sacerdos effecta est. Interea autem, dum Græci in ea insula morarentur, coniurauerunt se nunquam ante reuersuros in patriam, quam Troia ca peretur, inde Dido apud Virg. Non ego cum Danais Troianam excindere gentem Aulide iuravi. (Fama est). i. fertur. (Morari) Manere, moram facere. (Retinēte) Quia, vt dixi, Diana flatus ventorum sustulerat, aut quia ventis esset contrarius. (Ad me) Melius ab interiectione dolentis, quam præpositio, dolet enim talem non fuisse ventum, quo non posset nauigare, cum ab ea esset discessurus. (Sequis) Turbatis. (Veile) Aprum, & cōmodum. (Oscula) Enumerat quasdam vtilitates sibi futuras, si tunc retentus fuisset domi. (Mandata) Admonitiones. (Que volui dicere) Que dictura fui, quæ non potui dicere, & dicit casam.

MITIT & optat amans) Tora hæc epistola facilis est in verbis, nec tam vehemens, vt habet in sententijs, vt superiores ferē habuerunt. Nam quæ eam scribit, non ex postulat, neque queritur de iniuria facta, sed quia coniugem amat, eiusque imagine vexatur, cohortatur eum, vt sibi prospiciat, ne præfagia mortis effectum sortiatur. Ea autem sunt quia

Epist. Ouid.

K

egres-

Laodamia HVB.

Hæmonis) .i. Thessalica Nā Thessalica Hæmonia dicta ē. (Optat salutem ire,

quo mittitur).i. puenire ad maritum suum .i. cupit eū saluere, & incolumem esse. (Aulide) Aulis Euboæ in fule portus est, obiectu laterum effectus. Ad hunc cum Græci peruenissent Troiam nauigantes, Agamemnon Dianæ ceruam occidit ignarus, vnde irata dea flatus ventorum remouit, ita vt nauigare non possent, & pestilencia laborarent. Quare

* Multa.

A S C.

egressurus limen pedem offendit, & quia, vt nomē indicat primus in terrā hostilem descensurus est, & quia iam tunc, cum adhuc in Aulide erat, aut potius cū illic ab ea adhuc esse putabatur, imago eius occurrebat. Torrel. docet, quia sine aspiratione scribitur Protefilaus. (Hæmonis) Patronymicū à patria, q.d. mulier ex Hæmonia. (Aulide) Pro Aulidi si Servio credimus. Nam nomina tertix declinationis pro adue: bijis in loco posita in i exire debent pro de loco, in e vt studui Carthagini, Auinioni, & cetera. & discessi Cartagine, & Auinio-ue, & cetera. (Ah me) Ordo est. Ah, vbi erat hic ventus, s. profectio in Phrygiam contrarius, qui te inimoratus fuisset, cum fugeres. i. tanquam fugiens me celeriter abires: q.d. vti- nam tunc ille flasset ventus. (Et sunt quæ volui dicere) Ea est occasio scribendæ epill.

H V B.

Raptus es) Abreptus, abla-
tus. (Præceps) Festinus.
(Quem nauæ cuperent) id est
secundus, qualem nauæ cupidi
nauigandi optarent, non qua-
lem ego cuperem: quæ noluis-
sem te discedere. (Soluor) Sepa-
ror, disiungor. (Imperfecta) In-
cōpleta: nā non potui finire, quæ
tibi dicere volebam. (Triste)
mæstum, & cum lacrymis mix-
tum. (Incubuit) Prælo fuit, &
totis viribus comparatis. Vir-
gilius Incubere niari. (Tetendit)
Flatu suo impleuit, & exten-
sā fecit. (Louge) A meo aspe-
ctu. (Iam) Subito. (Sumque tuos
oculos) id est cum tu oculos
ad me conuerteres, ego assidue
te spectantem spectabam. (Vt)
Postquam. (Te non poteram)
scilicet videre. (Tua vela) Quæ
longius apparebant, quæ erant
aut maiora, aut altiora te. (De-
tinuere diu) id est ea prospexi.
(Fugacia) ita legendum id est
celeriter euntia, & quæ videban-
tur fugere. (Pontus) Mare. (Lux
abijit) scilicet, ex oculis meis.
(Abortis tenebris) id est indu-
cta caligine ante oculos. (Succiduo)
Inclinato, & flexo, a sub,
& cado venit succiduo ante pe-
nultima breui, cum vero longa

est: à sub, & cædo: vnde dicitur arbor succidua, quasi subcædua. (Iphiclus) Pater tuus,
socer meus. (Acastus) Pater meus. (Grandæuus) Senex. (Mater) Mea. (Refecit) In flau-
rauit, & viuificauit. (Aqua gelida) Asperione aquæ frigidæ in faciem, quod solet fieri ali-
quo languore deficientibus. (Pium) Ex pietate proueniens. (Sed inutile nobis) Quia vti-
litus fuisset mihi tunc mori, quam nunc viuere in tantis curis. (Indignor) Doleo, & mo-
leste tero. (Non l. cuius) Non permisissim esse. (Vt) id est postquam. (Animus rediit) id est
postquā respiciam. (Pariter) Simul. (Momordit) Pupugit, terigit. (Nec mihi) Dicit se ob ab-
sentiam mariti ita esse anxiam, vt nec ornatu corporis delectetur, nec possit quiescere. (Pe-
tendo

* Man-
datis.

Raptus es hinc præceps: &, qui tua vela vacaret:
Quem cuperent nauæ, non ego, ventus erat.
Ventus erat nauis aptus, non aptus amanti:
Soluor ab amplexu Protefilæ tuo.
Linguaq; * mādatis verba imperfecta reliquit:
Vix illud potui dicere triste, vale.
Incubuit Boreas: arreptaque vela tetendit:
Iamque meus longe Protefilaus erat.
Dum potui spectare virum, spectare iuuabat:
Sumque tuos oculos vsque secuta meis.
Vt te non poteram, poteram tua vela videre:
Vela diu vultus detinere meos.
At postquam nec te, nec vela fugacia vidi:
Et, quod spectarem, nil, nisi pontus erat:
Lux quoq; tecū abiit: tenebrisq; exaguis obortis
Succiduo dicor procubuisse genu.
Vix socer Iphiclus, vix me grandæuus Acastus,
Vix mater gelida mæsta refecit aqua.
Officium fecere pium, sed inutile nobis:
Indignor miseræ non licuisse mori.
Vtque animus rediit: pariter redire dolores:
Pectora legitimus casta momordit amor.
Nec mihi pettendos cura est præbere capillos:
Nec libet aurata corpora veste tegi:
Vt quas pampinea tetigisse Bicorniger hasta
Creditor: huc illuc, quæ furor egit, eo

tendo

stendos) Peſtine cōpouendos, & ornandos. (Præbere). ſ. ancillis meis. (Tegi) Indui. (Vt bi corniger). i. Bacchus. dicit ſe furore ita agi, ſicut aguntur Bacchantes. (Haila pampinea). i. Thyrio, eſt aut Thyrius haſta pampinis inuolucra, quâ bacchantes ferre ſolent. Ouid. 7. Me-
 ra. Frontentes ſumre Thyrſos Imperat. (Tetigiſſe) ſtimulaſſe, concitaſſe in furore. ſic Vir.
 4. Aen. Sæuic inopis animi, totamq; incenſa per urbem Bacchatur, qualis cōmotis exiſta ſa-
 cris Thyas, audire ſolemus Thricias fuſis Mænadas ire comis. Item in epi. Ariadnes. Aut ego
 diſſuſi erranti ſola capillis. Qualis ab Ogygio cōcita Baccha deo. Bacchus aut dicitur hęc
 cornua propter ſuperbiam, & elationē, q̄ teruor uini inducit. (Matres) Matronæ mulieres.

T R I S T I F, uale) Non, quia triſticiam optabat, ſed quia cū triſticia foret, ſicut de ſunere
 Miſeni dixit Vir. triſte miniſteriū. (Incubuit Borcas) Vetus à Thracia in Troia inſpellēs.
 (Nil niſi pontus) Vir. Creū undiq; & undiq; pōtus. (Obortis). i. præter ſpē ortis tenebris.
 (Nec mihi peſt.) Docet ſe legitime amare, nec uellet uoluptati indulgere tantisper dū uir
 i caſtris degat. (Vt quas) Docet iſu p ex nehemēcia amoris iterdū more Bacchiū uagari.

ASC.

Conueniunt mater Phylacides: & mihi clamāt:
 Indue regales Laodameia ſinus.

Scilicet ipſa geram ſaturatas murice ueſtes:
 Bella ſub Iliacis mœnibus ille gerat?

Ipſa comas peſtam: galea caput ille prematur?
 Ipſa noua ueſtes, dura uis arma ferat?

Qua poſſum, ſqualore tuos imitata labores
 Dicar: & hæc belli tempora triſtis agam.

Dux Pari Priamide damno formoſe tuorum,
 Tam ſis hoſtis iners: quàm malus hoſpes eras.

Aut te Tænariæ faciēm culpaffe maritæ:
 Aut illi uelim diſplicuiſſe tuam.

Phylacides) Ita eſt legendū,
 Peſt enim forma patronymi-
 ca, pro deriuatiuo, & Phylace,
 quę ut Homer. in 2. Iliad. ſcri.)
 fuit urbs Theſſaliæ. in qua Pro-
 teſilaus regnauit, quod etiã offē-
 dit Luc. lib. 6. Et prima Rhœtia
 litora pinu: Quæ tetigit Phy-
 lace. hanc Ptolemæus ponit in
 Pieria parte Macedonię. Scab.
 uero in phthoricia, quæ tamen
 regiones ſunt in Theſſaliæ, quæ
 & Macedonia dicitur. phylacus
 aut pater Iphichi fuit, & ſic auus
 Proteſilai, unde Proteſilaus ap-
 pud poëtæ ſæpe dicit Phylacides:

HVB.

Ipſa Laodamia Phylacea ab urbe Phylace, uel à Proteſilao Phylaceio interdum dicitur. Ouid.
 lib. 5. de Ponto. Vt uiuat fama, coniuſ Phylacea cuius Iliacæ celeri uii pede preſtit humū.
 (Scilicet) Rñſo Laodamię. (Scilicet gerã,) q. d. minime. (Saturatas) Pene tinctas, unde di-
 baphæ ueſtes dicebantur, quę bis erant tinctę. (Murice) Purpura. Eſt. n. murex piſcis, cuius
 ſanguine tinguntur ſanę. (Gerat) Bella) Quod eſt laborioſum, & durū. (Premat) Grauari
 tur. (Galea) Pōdere galeæ. Ipſe alibi ſupra, & galeã preſſa ſuſtinuiſſe coma. (Dura) Aſpera,
 q. d. nõ decet, ut ego ſim in deliciis, & maritus meus ſit in laboribus. (Dicat imitata). ſ. eſſe.
 (Squalore) ſorde, neglectu corporis. (Agã triſtis). i. uiuã in triſtitiã, & mœrorc. (Dux Pa-
 ri) Male legitur hic textus: Dux Pari, neq; n. cōuenit ut irata, & turbata ducẽ appellet Pa-
 ride, & ex uerbis Hom. lib. 3. Iliã apparet legẽdũ eſſe Dyſpari, dicit. n. d. v. x. x. i. i. d. d. x. x. i. i. d. d. x. x. i. i.
 & c. i. d. male, & infelix Pari formã optime, alludens igitur Poëta. Ouid. ad illa uerba Ho-
 meri facit iratã Laodamiã loqui de Paride contumelioſe ſit. O dyſpari. i. d. male, & infelix
 Pari, nõ d. v. apud Grecos in cōpoſitione malum aliquid ſignificat, uel diſſicultatẽ aut im-
 poſſibilitatẽ, ut exẽpli gratia, τὴν ſignificat fortunã, δὴ ὅτι uero infortunium ἴππεος ſigni-
 ficat opus, & officiũ, δὴ ὅτι οὐκ εὐκρίτως diſſicultatẽ, & δὴ ὅτι ſignificat formoſum, & δὴ ὅτι οὐκ εὐκρίτως ſignat
 deformẽ. ſunt plura huiusmodi apud Grecos, error aut facilis eſt, uel ex ignorantione
 gręcarũ literarũ, uel qđ ypiſilon puratũ fuerit eſſe u, n, m, & ſ. litera cōuerſa ſit i, x, ſed abſq;
 dubio affirmauerim legendũ, Dyſpari. (Formoſe dãnno tuorum). i. cuius forma & pulchritudo
 magno cōſtatura eſt tuis, qđ pp te, qđ placuiſti Helene, cui multa patiẽt dãnna. (Tã triſtu) Op-
 tatiui modi eſt, & ſubaudi uerũ (Tã ſis hoſtis iners). i. ita negligēs, & ignau' ſis pugnator.
 (Quã mal. ho.) ſ. apud Menelaũ (Mal') Aut. i. p. fidus, qđ ſidẽ hoſpiti nõ ſeruafſi. (Aut te)

Dicit, quod uellet, quod aut Helena displicuisset Paridi, aut Paris Helenæ. (Maritæ Tenariæ) .i. uxoris Helenæ Lacernæ, Nam Tenarus promotorium est Laconæ, ex qua Helena fuit.

ASC.

PHIRACEIDES Patronymicum a patria, à Phylace. s. urbe. (Regales sinus) i. uos fas uestes reginâ decentes. (Scilicet) uocabulum indignationi aptum, q. d. nequaquam commiserio, ut ego purpurata incedam, dum ille armis atteretur, Magnifice autē dixit saturatas non imbutas murice, ut dicitur phas. i. bis tinctas significet. (Ipsa. i. ego. est enim trium personarum. (Dux Paris) uocatiuus à nominatiuo Paris. Ordo est. (O Paris). i. Alexander, sic. in etiâ uocabatur. (Priamide) uocatiuus est. i. fili Priami. (Formose dux). i. in raptu Helenes cum damno tuorum, ego sup. uelim, ut sis tam iners hostis. (Quam). i. quantum. (Malus hospes eras) Erat autem pessimus hospes, quia hospita abduxit, unde uelit inertsimum quoque esse. Iners autem dicitur sine arte, & sine industria. Ego uellem, inquit, aut te culpasse faciem. (Maritæ). i. coniugis. (Tenariæ). i. Lacenæ à parte totum. s. Helenes. (Aut tuam) supple faciens. (Displicuisse illi). i. quod uterque alteri non tantum placuisset, ut tu eam re pere, & ea rapi uellet.

H V B.

T V. s. d. Menelaë. (Flebilis ultor) quia multi hac tua uisione peribunt. (Dii precor) Quia quoties Laodamia recordabatur belli, trepidabat, & flebat, ideo precatur, ut hoc non sit ei malo omni, id est augurio. (Sinistrum) Infelix. (Det) Offerrat. (Ioui reduci). i. Ioui eum reducenti, nam reducem appellamus, & qui reducit aliū, ut hic, & qui reducit ab alio, ut supra, Littora Thessalix reduci tetigisse carina, & Virgil. i. Aene. Nanque tibi reduces socios. (Subiit) Venit in mentem. Virg. (Subiit cari genitoris imago). (Madenitis) Liquefcentis. (Sole) Propter calorem solis. (Ilion) Dicit, quod quoties audit aliquod nomen regionis Troianæ, ferè solo nomine terretur. (Ilion) Oppidum ipsum Troix. (Tenedos) Iniula in conspectu Troix, quam a Tene quodam, qui cum nouera concubuit, occupatam, cum antea esset uacua, & ab eo nomina tam Seruius scribit. Diodo. appellat Tenem, dicitque eius patrem calunnia uxoris inductum filium Tenem in arca impositum in mare deiecit, quæ tempestate acta cum in Tenedum appulisset, Tenus mirabili deorum ope salutem consecutus insulæ imperauit, ut præclarus, ac iustitiam, uirtutibusque aliis immortaliū honores affectus. (Et Xanthus) Fluuius iuxta Troiam, de quo diximus in epist. Oenones. (Ide) mons Phrygiæ, à quo & silua Idæa. Virg. Cernimus Idæa claræ se condere siluæ, & idem. Ianiq; iugis summæ surget Lucifer Idæ. hoc declinat gratæ dicitur. (Pene). i. ferè. (Ipsa sono). i. sola uoce, & nomine, q. d. ergo multo magis ipsa. (Nec rapere) Occurrit obiectioni. quia posset dici, quod magna est potentia Græcorum, dicit quod Paris non rapuisset Helenam, nisi uidisset se hinc uires defendendi se contra Græcos. (Aufurus). ferat Paris. i. non fuisset aufus rapere. (Hospes erat). i. peregrinus. (Vires suas). i. quantum posset. (Spectabilis) Ornatus. (Ferret) Ostentaret. (Suo corpore) Quia qui uidisset eum ita ornatū, potuisset iudicare, quā diues esset Phrygia. (Opes Phrygiæ). i. Troianas. Virg. Troianæ ut opes. erat enim in toto oriente potentissimum imperium Troix. (Classe) Nauibus. (Viris) Numero uirorum. (Per quæ). i. per quas res, scilicet naues, & uires. (Geruntur bella) Quia sine uiris bella geri non possunt, nec rursus sine classe,

Tu, qui pro rapta nimium Menelaë laboras:
 Hæc mihi quàm multis flebilis ultor eris.
 Dii precor à nobis omnem remoue sinistrum:
 Et sua dec reduci uir meus arma Ioui.
 Sed timeo: quoties quæ subit miserabile bellum:
 More niuis lacrymæ sole madentis eunt.
 Ilion, & Tenedos, Simoisque, & Xanthus, & Ide,
 Nomina sunt ipso pene timenda sono.
 Nec rapere aufurus, nisi se defendere posses.
 Hospes erat: uires nouerat ille suas.
 Venerat, ut fama est, mul: o spectabilis atro
 Quique suo Phrygiæ corpore ferret opes:
 Classe, utrisque: potens: per quæ fera bella geruntur:
 Et sequitur regni pars quota quenque sui.

classe, cum ad eos, qui separantur mari, transitori sumus. (Quora), Id est minima, ut Iune. Quora portio fecis Achææ. & est sensus. potens est classe, & viris, & habet secum minimam partem sui regni.

FLEBILIS vxor) Videtur noue dictum, ut sicut matram vocat sex minam, ita virum vocet vxorem, sed legendum puto non vxor, sed vltor, caret. n. exemplo vt vir vxor dicit, licet vxorius sepe. (Quam). i. quantum. (Multis) Cū admiratione, q. d. plurimis. (Et suadet reduci vir meus arma Ioui) Hic redux, actiue ponitur pro reducere. cum apud Virgiliū pro reducto legatur. Moris autē erat, negocij arma consecrare deo præfidi negocij illius. (Ilioi, & Tenedos) Declinat hunc Ilium, vel Ilioi, huius Ilij. Nam quæ apud nos exeunt in um, si sunt græca, exeunt apud eos in on. reperitur tñ etiam hæc Ilios, & apud hunc, & apud Horat. Ilioi autē erat regia Priami in Phrygia, quæ expugnabatur. Tenedos in insula in cōspectu Troiæ. (Simois, & Xathus) Fluuij Troiani. (Ida) filia Troiana. (Pars quora quæq; fui) q. d. rarissima quæq; vnde non legā quæq;. Eleganter autem ponitur, quæq; cum quorū, & cōiuncta petunt ferē negatiuum responsonem. (Confors Læda) i. filia Lædæ soror gemellorum, hoc est, ò Helena, ego reor te victam. (His). f. opulencia; classe, & viris Paridis.

His ego te victam confors Lædæ gemellis
 Suspitor: hæc Danais posse nocere puto.
 Hæctora nescio, quem timeo: Paris Hæctora dixit.
 Ferrea sanguinea bella mouere manu.
 Hæctora quisquis is est, si sum tibi cara, caueto:
 Signatum memori pectore nomen habe.
 Hunc vbi vitaris: alios vitare memento:
 Et multos illic Hæctoras esse puta.
 Et facio, vt dicas, quoties pugnare parabis:
 Parcere me insit Laodameia sibi.
 Si cadere Argolico fas est sub milite Troiam:
 Te quoque non vllum vulnus habente cadat.
 Pugnet & duersos tendat Menelaus in hostes:
 Vt rapta Paridi, quam Paris ante sibi,
 Irruat: & causa quem vincit, vincat & armis,
 Hostibus à medijs nupta petendo viro est.
 Causa tua est dispar: tu tantum viuere pugna:
 Inque pios dominae posse redire sinus.
 Parcite Dardanidæ de tot (precor) hostibus vni:
 Ne meus ex illo corpore sanguis cat.
 Non est, quem deceat nudo concurrere ferro;
 Sæuaque in oppositos pectora ferre viros.
 Fortius ille potest, multo qui pugnat amore:
 Bella gerant alij: Proteusilaus amet.
 Hunc, fateor, volui reuocare animusq; ferebat:
 Substitit auspicii lingua timore mali.

His ego) Dicit Laodamia Helenam esse captam amore Paridis, propter supradicta. (Lædæ) Helena filia Lædæ. possessiuum pro parronymico. (Cōfors). i. soror, & sanguine cōiuncta. (Gemellis) id est Castori, & Polluci, qui gemini fuerunt eodem nati ouo, vt supra diximus. (Hæc) scilicet diuitias, & potentiam Troianorū. (Poste nocere Danais). i. græcis. Nescio quem) q. d. inter Troianos fortissimum. (Paris Hæctora) Probatio fortitudinis Hæctoris ex testimonio Paridis. (Sanguinea) Cruentata, qui semper interficit aliqueum (Ferrea bella) aut aspera; aut quæ ferro geruntur. (Hæctora) Adiurat Proteusilaum per amorem suum, vt caueat hunc Hæctora. (Si sum cara tibi) si me amas. (Signatum) Infixum, & quasi signo quodam notatum. (Nomen) scilicet Hæctoris. (Vbi) Postquam. (Hunc) Hæctora. (Alios) Troianos. (Multos Hæctoras) id est multos fortes, quales est Hæctor. (Parabis pugnare) id est ingredieris pugnam. (Me parcere sibi) id est me habere respectum sui, & vt me ei seruem. (Si fas est) id est si licet, & fata permittunt. (Cadere) id est

ASC.

HVB.

CVT

ruere. (Non vllum) id est nullum. (Pugnet) Hoc dicit, sine, vt Menelaus, ad quem pertinet recuperare vxorem, pugnet ipse. (Nupta) Vxor. (Petenda) Capienda. (Dispar) Dissimilis.

(Viure pugna) sicut Menelaus, vt Helenam habeat, pugnat, ita vt me habeas, tu viuere pugnēs. (Viure) vt viuas. (In sinus) In amplexus, in gremium. (Dominx) Vxoris, quæ te amat. (Pios) Tibi affectos, & deditos. (Parcite) Conuertit sermonē ad Troianos, vt suo Proteſilau parcant. (Ne meus ex illo). i. ne ipſo mortuo ego quoq; moriar. (Meus sanguis eat) .i. exeat. (Ex illo corpore). i. interfecto. (Non est) Dicit, cum non esse aptum bello. (Oppositos) Aduersos, hostiles. (Fortius) Animosus. (Ille). f. Paris. (Amor). f. me. (Hunc fateor.) q. d. ante dicere non sum ausus. (Renocare) Ne ires ad bellum Troianum. (Ferebat) .i. cupiebat: (Substitit) .i. destitit, cessauit timore mali auspicii. i. metu, ne darem tibi malum auspicium, & augurium reuocando, quod solet vulgo ciedi.

A S C.

H E C T O R A nescio quem) Formidandum docet nomen Hectoris, de quo tanta prædicantur. (Caueto) .i. fugito. Horat. Hic neget est, hunc tu Aomane caueto. (Memori) Peſtore. Virg. etiam in accusatiuo memor genere neutro dedit dicens. Curz nomen habet, in sumq; memorq; precatur. (Multos Hectoras) .i. fortes. (Percere me iussit Laodamia sibi) Vt amore, non timore abstinuisset bello putetur. (Si cadere) .i. si quidem fas est, quia in factis esse censet. (Te quoq;) Hoc est, cadat sine te. (Percite Dardanidæ) Preces vanæ si hosti deferantur, sed quia per apostrophē legendæ à viro scribuntur, multo gratiarum habent. (Non est, quem deceat,) q. d. non hic vobis capitali odio cruentum inferet bellum. parcite ergo ei, & conuertite ferrum in capita bellorum Menelaum, & agamēnona. (Nunc fateor) Recitat præſagia futuæ mortis, atque omnia, quæ cum fierent, ne accepisse putetur, timuit reuocare maritum, quia reuocando ratam fecisset omen, & ille forsitan nihilominus obiisset, vnde tutius putauit, tunc dissimulare, quod nunc territa in somnijs, vt caueat, monet.

H V B.

Cum foribus) Dicit, quoddam omen, quod apparuit, cum Proteſilau esset ex domo sua exiturus ad bellum Troianum quia cespitauit in lumine domus. (Signa) Auguria. (Offenso) l' actio. (In pectore tacito) id est ego tacita, & mentem dixi. (Ista sint signa viri reuersuri) id est vt inam hæc sint signa, quod maritus meus possit reuerſi à bello Troiano. (Referro) Dico. (Nunc) Quæ ante non ausum dicere. (Ne sis animosus) id est ne sis audax. (Inuētos) In nihilum id est vt frustra sit. (Sors) id est oraculum. (Designat) id est designat. (Fato) id est morti. (Nescio quem) id est quoddam. (Qui primus Danaum) id est, primus ex Græcis. (Troada) Troianum. (Ademptum) sublatum, & eripsum sibi. (Strenuus) Audax, & animosus, vt velis primus exire in terram Troianam. (Millesima) id est vltima, quia inter mille, millesimus dicitur vltimus, qui facit nomen numero millenario. (Verſet) Moueat. (Iam fatigatas) id est iam impulsas, & commotas remis aliarum. (Nouissimus) Extremus. f. (Præmonēo) Etiam te, non solum vt tua nauis sit vltima, quæ appellat ad litus Troianum, sed etiam tu sis vltimus, qui de ipsa nauis

* Fac meus.

Cum foribus velles ad Troiam exire paternis :
Per tuus offenso limine signa dedit.

Vt vidi, ingemuit: tacitoq; in pectore dixi:

Signa reuersuri sint precor ista viri.

Hæc tibi nunc refero, ne sis animosus in armis:

* Irritus in ventos hic timor omnis eat.

Sors quoq; nescio quem fato designat iniquo:

Qui primus Danaum Troada tanget humum.

Infelix, quæ prima virum lugebit ad exitum.

Dii faciant, ne tu strenuus esse velis.

Inter mille rates tua sit millesima puppis:

Iamq; fatigatas vltima vider aquas.

Hoc quoq; præmonēo: de nauis nouissimus exi:

Non est, quo properes, terra paterna tibi.

Cum venies: veloq; moue, remoq; carinam.

Inq; tuo celerem littore siste gradum.

Sicut latet Phæbus: seu terris altior extat:

Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte venis,

Noctē tamen, quā luce, magis, nox grata puellis:

Quarum suppositus colla lacertus habet.

ni descendas. (Terra quo properes) .i. quo properare debeas, & ita legendum est properes. & ordo est, terra non est tibi paterna. (Quo properes) .i. quo debeas ita celeriter ire, quia ad terram paternam omnes libenter properant. (Cum uenies) Dicit ei esse properandum, cū redibit. (Cum uenies) Cum ridebis in patriam, utere remis, & uelis, ad nauigandum. (Sisse) Fige, pone. (Gradum) Gressum. i. cito descende in tuum litus, quando redibis. (Sive) Dicit se diu, noctuque assiduus curis angī propter absentiam mariti, & eius pericula, sed magis tamē nocte. (Latet nocte) Eadem sententia usa est supra Hermione ad Orestem. Cum tamē altus equis Titan radiantibus inlat: Perfruo infelix liberio malo &c. (In gratia) Dicit quare maior dolor sit ei nocte, quam die, quia nox aptissima est uoluptatibus puellarū, sub quarum collo mariti brachia tenere solent, & eas crebro amplecti, & osculari.

AS C.

F O R I B V S exire paternis) Sic Vir. Quamuis multa meis exiret uictima sepeis. Ex eo enim ablatiuo iungitur, quia componitur ab ex, & accusatio secundum Alexan. quia componitur etiam ab extra. (Vt uidi) .i. statim postquā uidi. (Signa reuerfuri) Magni animi est mali omnis signa in melius conuētere, atque interpretari. (Sors quoque) Ergo & ipsa foretilegos cōsuluerat, territa. in somniis, & malo omine. (Qui primus) Ordo est. Eum. (Qui primus Danaum) Pro Danaorum. hoc est Græco: um, seu Arginorum. (Tangit huiusmodi Troada) .i. Troianam. patronymicum enim est pro patrio, seu possessiuo positū, hęc Troas, huius Troados, huic Troadi, hanc Troada. (Remo & uelo) .i. plena opera, quę fit uentis, & uelis, hoc est ultimis descendas in terram hostilem, & primus redeas in patriam. (Luce) .i. interdiu. Orator diceret luci, poetis quam luce. (Lacertus) .i. brachium condormionis. unde in Canticis: Lęua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.

Aucupor in lecto mendaces cœlibe somnos:
 Dum careo ueris, gaudia falsa iuuant.
 Sed tua cur nobis pallens occurrit imago?
 Cur uenit à uerbis multa querela tuis?
 Excutor somno: simulacraque noctis adoro:
 Nulla caret fumo thessalis ara meo.
 Thura damus, lacrymasq; sup: q̄ sparsa relucet:
 Vt solet effuso surgere flamma mero.
 Quādo ego te reducē cupidis amplexa lacertis,
 Languida letitia soluar ab ipsa mea?
 Quando crit, ut lecto mecū bene innctus in uno
 Militiæ referas splendida facta tua?
 Quę mihi dum referēs: quamuis audire iuuabit:
 Multa tamen rapies oscula, multa dabis.
 Semper in his apte narrantis uerba resistunt:
 Promptior est dulci linguā referre mora.
 Sed cum Troia subit, subeunt uentique, frētūq;
 Spes bona sollicito uicta timore cadit.

H V B.

Aucupor) Dicit se multa somnariare de marito, quę licet sint falsa, tamen asserunt uoluptatem. (Aucupor) Capio. (Mendaces) Falsos. (Cœlibe lecto) id est sine marito, nam cœlebs dicitur teste Prif. quasi cœlestem uic tam agens. Cœlebs autem dicitur qui, uel quę coniugio non copulatur. Horat. in episto. Nil ait esse prius, melius nil cœlibe uita. (Iuuant) Delectant. (Dum careo ueris) .i. dum non habeo uera gaudia cum marito meo. (Sed tua) dicit sibi apparere tristitia omnia, scilicet imaginem ipsius Protefilai mortui. (Pallēs) Mortua. Virgil. Ora modis at tollens pallida miris. (Occurri) Apparet. (Cur uenit à uerbis) id est cur uideo audire te multa conqueri? (Excutor) Vio lenter excitor. (Adoro) id est oro. (Simulacra noctis) Id est ip

* retēta

fos somnos, qui nocte habentur. (Meo fumo) Id est meo sacrificio, quia ubique sacrificio. (Sper) scilicet thura. (Quę) scilicet Thura. (Sparsa) Madefacta, & aspera lacrymis. (Relucet) Incenduntur. (Vt solet) Comparatio est. (Surgere) Crescere. Flamma enim uino superfluo maior fieri solet. (Quando ego) Oslendit quanto affectu eius reditum expectet. (Languida) Resiciens. (Soluor) Cadam. (A mea letitia) Vt enim nimio dolore, ita, & nimia letitia homines deficere solent, imo & plerunque mori,

refert Valerius Maximus lib. 9. exemplum in duabus mulieribus: quæ nimia læticia ex in-
 sperata salute filiorum, quos perisse audierant, exspirauerunt. (Referas) Narres, ut solent ma-
 rici à bellis reuerfi. (Iuuabit) Delectabit, placebit. (Rapies) A me. (Resistunt) Remoran-
 tur retardantur. (Apte) Cõuenienter, grate. (In his) .i. ofculis. (P̄p̄tior) Paratior. (Dul-
 ci) Grata. (Mora) Spatio, quia recreata aliquantulum hoc spatio ofculandi promptior pos-
 sita efficitur ad narrandum. (Sed cum Troia) Ostendit superius se delectari falsis somniis
 de marito suo, quem interdum somniat esse secum, postea uero ostendit quanto affectu eũ
 reuertit optet, & speret: nunc dicit, quod quando recordatur belli Troiani, & navigationis
 eius, amittit omnem spem. (Subit) Venit in mentem. (Fretum) Per quod nauigas, quod ha-
 bet cor, & tanta pericula. (Cadit) Deficit.

A S C.

IN lecto cœlibe. .i. sine coniuge. Cœlebs enim dicitur quicumque extra coniugium ui-
 uit, siue caste, siue non, unde & cœlibatus, eius, qui ita uiuit, status. Dũ careo ueris, gaudea
 falsa. .i. simulata. (Iuuant) .i. delectant, quod Epicureis summo opere p̄suasum est. (Sed tua
 cur nobis) Causam mittẽdæ Epistole recitat. (Excutor somno) Quod Seruius futuri ma-
 li prognosticon putat, nam cum somnus, inquit, sit donum deorum, (sicut dicitur 2. Aene.
 Tempus erat, quo prima quies mortalibus egris Incipit, & dono dium gratissima serpit)
 Non excutitur uehementer sine futuro malo. (Ara Theffalis) .i. Theffalica, iterũ patrony-
 micum pro patrio, seu possessiuo. (Ut solet affuso mero) .i. postquam affusus est merum.
 (Quando ego te reducem) .i. reducem, aut reuertentem. (Soluar ab ipsa) Ordo est. (Ipsa)
 .i. ego soluar languida ab læticia mea? quia A. Gel. docet enectas esse mulieres non minus
 gaudio uehementi, quam dolore. (Militiæ referas) Atqui dixerat: Bella gerant alii, Proce-
 ssus amet. quomodo ergo nunc dicit? (Militiæ referas splendida facta tuæ) Sed non est ui-
 tiosum Poëtæ, si tam inconluciam dat mulieri, amant enim laudem, licet cum periculo
 mereri nolint. (Sed cum Troia subit) .i. perfectio Troiana, quam paratis inuicis uentis, &
 aquis, cum tamen repugnantibus illis nemo in patriam redire parat.

H V B.

HOc quoque) Quia supra
 dixit, se audisse eos remo-
 rari in Aulide, dicit nunc quod
 ueretur, ne illud sit malũ omen,
 ne dei per hoc significant quod
 nolint uos nauigare. (Exire) Di-
 scedere ex Aulide. (Mouet) Ter-
 ret, & turbat me. (Inuitis) Con-
 trariis, & uos prohibentibus.
 (Quis uelit) q. d. nullus, & est ar-
 gumentum à maiori ad minus,
 si enim nemo contrariis uentis
 uellet redire in patriam suam,
 cuius quisque cupidissimus est,
 quanto minus deberet uentis
 contrariis & mari prohibente à
 patria sua discedere? (Ipse suam)
 * Inui-
 deo cū
 accusa-
 tivo.
 * Et di-
 cet, refe-
 ras arma
 fac
 ista lo-
 ui
 * Offendit nunc, quod con-
 tra uoluntatem numinum nauig-
 ant, dicit enim Neprunum
 Deum maris impedire eorum
 nauigationem ad destruendam
 Troiam, quam ipse condidit,
 unde supra Perdere quos possis
 melius Neprunia præbet Perga-
 ma, id est à Nepruno condi-

Hoc quoq; quod uenti prohibent exire carinas,
 Me mouet: inuitis ire paratis aquis.
 Quis uelit in patriam uento prohibente reuertit?
 A patria pelago uela uetante dat.
 Ipse suam non præbet iter Neptunus ad urbem:
 Quò ruitis? uestras quisque redite domos.
 Quò ruitis Danai? uentos audite uetantes
 Non subiti casus, numinis ista mora est.
 Quid petitur tanto, nisi turpis adultera, bello?
 Dum licet, Inachie uertite uela rates.
 Sed quid ego reuoco hæc omne reuocatis abesto:
 Blanda que compositas aura secundet aquas.
 Troadas * inuido: que sic lacrymosa fuorum:
 Funera conspiciet: nec procul hostis erit.
 Ipsa sui manibus forti noua nupta marito
 Imponet galeam: barbara que arma dabit.
 Arma dabit duq; arma dabit, simul ofculum ameti
 Hoc genus officii dulce duobus erit.
 Producet que uirum: dabit & mandata reuertit:
 * Et dicit, referas ista face arma Ioui.

ra. (Quo ruitis) Quo uaditis ita præcipites, & inconsiderati. (Domos). s. uestras. (Audi te) Scitite, & eis ne resistite. (Ista mora) Quam nunc facitis in Aulide, cum non potestis in de discedere. (Non est subiti casus). i. fortuita, & ex aliquo subitico casu, ut uos fortasse putatis. (Est numinis) Deest, sed est. i. diuinæ uoluntatis. (Quid petitur) Agitur à causa, dicitur. causam esse turpem & inhonestam, cui nullam debeant. præstare fauorem, quia tanto bello repetitur tantummodo adultera. (Rates Inachiz). i. Græcæ, uel Argolice. Nam Inachus pater uis regnavit Argis, unde Argiui nonnunquam Inachi dicuntur. (Vertite uela). i. re uertimini in patriam. (Dum licet) Vobis. (Sed quid ago reuocans) Sic legendum est, non autem ego cuius ultima syllaba semper breuis est. (Omnem reuocantis abest). i. uitiam nullam ut malum omen ex reuocatione mea. (Composita) Quietas. (Blanda) Miris, suauis. (Troadas) Dicitur feliciores esse mulieres Troianorum, contra quos geretur bellum, quam uxores Græcorum, qui gerent ipsum bellum. (Troadas inuideo) Pro inuideo Troadibus. i. fortunæ Troianorum, non auidæ hæc locutio, ubi inuideo cū solo accusatio, sine datio iungitur, quod nusquam alibi me legere memini nam cum accusatio, & datio sepe ponitur, ut Teue, inquit, miserande puer, cum læra uenire: Inuidit fortuna mihi, & Liber pampineas inuidi collibus umbras. (Funera) Cædes. (Suorum) Maritorum, uel parerum, fratrum. (Noua nupta) Paulo ante maritata. (Suis) Propriis. (Barbara) Troiana. (Sumet) A marito. (Simul) Dando arma. (Officii). s. osculandi. (Dulce) Gratum. (Duobus) Marito, & uxori. (Producet) Procul ducet, & comitabitur. (Mandata reuerti). i. mandata, ut reuertatur. (Referas). Reportes. (Iouij) Iolebant enim reuertentes ex bello arma sua diis suspendere, unde Virg. Armaque fixæ Troia.

QVIS uelit &c. q. d. nemo. Et tamen uos datis à patria pelagò uela uetante. (Quisq; redire) Locutio congrua in re. nam quisque uim collectiuam habet. (Quid petitur) Dehortatur à bello ob indignitatem causæ. (Troadas inuideo). i. inuidia prosequor, nam nos dice remus. (Troadibus inuideo) sensus est. Ego inuideo id. (Troadibus). i. Troianis mulieribus. est enim patronymicum à patria, & si. (Funera). i. mortem suorum conspiciere cogentur, præsentibus tamen erunt & maritos armabunt. (Arma fac ista) sic & prius, quia tñ fac produ citur, credo utrobique face legendum est, quo modo olim dicebatur, sicut nunc perfice.

ASC.

Ille ferens domine mandata recentia secum,
 Pugnavit caute: respicietque domum.
 Exuet & reduci clypeum: galeamq; resoluat:
 Excipietque suo corpora lassâ sinu.
 Nos sumus incertæ: nox anxius omnia cogit,
 Quæ possunt fieri, facta putare timor.
 Dum tamen arma geris diuerso miles in orbe:
 Quæ referat uultus, est mihi cæra, tuos.
 Illi blanditias, illi tibi debita uerba
 Dicimus: amplexus accipit illa meos.
 Crede mihi plus est, quàm quæ uideatur, imago:
 Adde sonum cæra: Protesilaum erit.
 Hanc specto: teneoque sinu pro coniuge uero:
 Et tanquam possit uerba referre, queror.
 Per reditus, corpusque tuum, mea numina, iuro:
 Perque pares animi, coniugii que faces:
 Perque, quod ut uideam canis alberè capillis:
 Quod tecum possis ipse referre caput:

Ille maritus. (Ferens) Habebit. (Recentia) Adhuc memorie hærentia. (Caute) sapienter. (Respiciet domum). i. habebit animum ad domesticos suos, & præsertim ad uxorem. (Exuet). s. ipsa uxor spoliabit, & extrahet, reduci, reuerso incolumi: (Resoluet) Remouebit. (Corpora lassâ) scilicet mariti. (Sinu) Amplexu, & gremio. (Nos) Hanc conditionem supra dictam habebunt Troianæ. (Nos) .s. græcæ. (Sanus incertæ) scilicet quid agatis, quia procul absumus (Nox anxius) sensus est ex timore puro omnia acciderè tibi, que possibile est acciderè. (Putare facta) id est putare euenisse tibi. (Quæ possunt fieri). i. que sunt possibilis. (Dum tamè) Ostendit magnum argum amoris sui erga Protesilaum, dicitur. n. quod

HVB.

quod eius absentia habet imaginem ceream ad eius similitudinem, qua secum tenet, & amplectitur pro marito. (Diuerso orbe). i. in diuersa, & remota parte orbis. (Cera) Imago cerea. (Referat) Representet. (Verba debita tibi). i. quae tibi deberem dicere, si adesses. s. d. dulcis coram, & similia uerba. (Accipit amplexus meos). i. eam amplexor, tanquam si tu ipse esses. (Imago) Illa cerea. (Est plus). s. mihi. i. plus uoluptatis mihi afferet. (Quam quod uideatur). s. posse esse imago. (Adde sonum ceree). i. si habeat uocem. (Erit Protesilaus). i. uideberis tu esse ille. (Specto) Cum delectatione iutuor. (Pro coniuge uero). i. loco ueri coniugis. (Et queror) Apud eam. (Tanquam possit referre). i. tanquam sit uiua, ut possit mihi respondere. (Per reditus) Iura nunc se secuturam Protesilaum, siue uiuum, siue mortuū, hoc est, si uixerit, se uicturam cum eo, si uero mortuus fuerit, se etiam moriturā. (Reditus) Reuerfionem. (Mea nunina) Quod ego colo tanquam iumen. (Pares faces animi). i. per parē amorem. (Faces coniugii). i. redas, quae in coniugio nostro affuerunt. (Et per caput quod ut). i. utinam. (Albere canis capillis). i. quod utinam uideam senescere. (Referre) Reportare. (Me uenturam). s. iuro. (Quocunque) In quacunque conditionem me uocaris. (Siue) Voluit diceret morieris, sed suppressit. & maluit intelligere, quam exprimere. (Quod) Quam rem. s. ne moriaris. (Heu timeo, Vltima epistola). i. ultima pars epistolae. (Sit tibi) Ecce mandatum, ut seruet se, & propter seipsum, & propter uxorem, uerum cuni Protesilaus priuus egressus de nauī in bello Troiano perisset, Laodonia eius morte audita ex mariti desiderio in amplexu imaginis ceree, quam supra apud se habuisse diximus, dicitur expirauisse. Ser. in 6. Aen. dicit quod cum maritum in bello Troiano perisse cognouisset, optauit ut eius umbram uideret qua re concessa, ne desereret eam, in eius amplexibus periit.

Me tibi uenturam comitem, quocunque uocaris
Siue quod heu timeo, siue superstes eris.
Vltima mandato claudetur epistola parito:
* Si tibi cura mei: sit tibi cura tui.

Si

Q V A E referat uultus & c.) Magni amoris indicium est amati colere effigiem. (Adde sonum). i. loquelam. (Cere). i. imagini cereae. (Protesilaus erit, pro coniuge uero). i. loco coniugis ueri. (Canis capillis) fatis esset dicere canis, nam cani numero plurali pro capillis canescenibus accipi solent. (Siue quod heu timeo). i. mortuus subaudi ad inferiori. (Eris, Vltima epistola). i. aut ultima pars epistolae, aut ultima, quam mittere constituerit, sed prior mihi placet interpretatio, haec enim uidetur primae epistolae formam habere.

A S C.

IN XIII. EPISTOLAM, ARG. HVBETINI.

DANAEUS, & Aegyptus Beli Prisci filij fuerunt quorum Danaus ex pluribus uxoribus. L. suscepit filia. Aegyptus uero frater totidem uiribus sexus liberos: Sed cum Aegyptus iniret, ut filia fratris filij sui inberent, & Danaus ex oraculo accepisset se manibus generi mortuum, recepit hoc coniugium, quare arto inter eos bello: Danaus ex patria fugiens cum filiabus in Graciam uenit, ubi Steleno Argiuo mure ex-pulso Argi, ne ueniam qui ut abbi dixi, ex auctoritate Str. adeo praecedentes uoluit illius reges excellens ferret, ut qui antea Pelasgi nominabantur, impedita per Graciam lege Danaui nocerentur. Sed Aegyptus agro ferens se, filio suo a Danao spreto filios cum exercitu misit ad oppugnandum fratrem Danaum, qui tandem coactis filiis suis, a tris filij despondit. s. d. in ipsorum patris die gladius uirginibus dedit, quibus imperauit, ut prima nocte uiros interficerent, eius iussa facerent, eadem enim uirginibus, omnes sigitur praeceptum patris patuerant, sola Hypermestra excepit, apud quam plus ualuit consanguinitas, & coniugij pietas, & amor, quam ira paterna metus, dum enim Lynceo marito suo pepercit, et inq. semio excitat in mouit, & impulit, ut discederet, sua se a se uisum consulere, quod ille fecit. Cum uero pater Danaus cognouisset ab omnibus perfectum facinus praeterquam a sola Hypermestra, eam crudelis uine uindictam in carcere seruandam tradi-dit, Quare haec epistola ad Lynceum patrem suum, & eundem maritum scribitur, qua & praeceptum patris, & facinus fororum, & pietas em suam mariti, & constantem ueritatem meriti a se ipsis Lynceo. Oratq. cum libere et ipsam huius panis, quibus inuoluit tenetur, capti q. conuisionem ex fortuna, & ex crudelitate patris. Postremo rogat Lynceum, ut aut in efficiat, & mortuam seq. eliat, & sepulchro inscribat, quem admodum ipsa mortua est, ut Lynceum a morte liberaret.

HYPER-

HYPERMNESTRA LYNCEO.
EPISTOLA XIII.

ITIT Hypermnestra de to-
modo fratribus vni.

Cetera nuptiarum crimine
turba iacet.

Clausa domo teneor, grauibul
que coërcita vinculis:

Est mihi supplicii causa, fuisse piam.

Quod manus extimuit uigulo dimittere ferrū:
Sum rea: laudarer, si scelus ausu forem.

Esse ream præstat, quàm sic placuisse parenti:
Non piget immunes cædis habere manus.

Me pater igne licet, quem non violauimus, vrat:
Quæque aderant sacris, tendat in ora faces:

Aut illo iugulet, quem non bene tradidit, ense:
Ut qua non cecidit vir nece, nupta * cadam:

Non tamen, vt dicant morientia, pœnitet, ora,
Efficiet: non est, quam piget esse piam.

Pœniteat sceleris Dædæum, sæuasque sorores:
Hic solet euentus facta nefanda sequi.

Cor pauet admoni u temerata sanguine noctis:
Et subitus dextræ * præpedit ossa tremor.

Quam tu cæde putes fungi potuisse mariti:
Scribere de facta non tibi cæde timet. (ris:

Sed tamen experiar. Modo facta crepuscula ter-
Ultima pars lucis, primaq; noctis erat:

Nō iuste, neq; honesta mihi tradidit ad interficiendū maritū meū. (Nece, qua vir non cecidit). i. licet moriar ea nece, & morte q̄ maritus meus euasit. (Non tñ efficiet) Pendet sensus vsq; ad hunc locum. (Ora morientis). i. ora mei morientis. (Pœnitet). i. facti. (Non est). i. facti. Hypermnestra Danaū patrem meum. (Sceleris) Crudelitate, q̄ mandauit. (Sorores) Quæ perfecerunt crudelia mandata patris. (Hinc euentus). i. pœnitēdi. (Facta nefanda). i. crudelia, nam nefandorum. non piorum operum pœnitere solet. (Cor pauet) Amplificat beneficium suum, & describit torum negocium. (Admonitu). i. recordatione. (Temerata) Pollutæ, sordatæ. (Præpedit) Impedit. (Ossa dextræ). i. digitos. (Quā tu) Arguētum est magnū suæ pietatis. (Timet). i. dextra mea. (De cæde) De occasione. (Nō facta tibi) Pro a se. i. quam non fecit. (Quam). i. dextram. (Putes) Pro putes aliquis. (Poruisse fungi) cede mariti. i. potuisse interficere maritum. (Sed tamē) Licet timeat. (Experiar) Tentabo, & conabor scribere. (Modo facta) Incipit narrare totius facti processum, sum pro initio, vnde oportuit. (Modo) vel nup, & paulo ante, vel tatūmodo. (Crepuscula) Creperū. Var. & seito testib' dubiū significat inde crepusculū dicitur cum neq; lux, neq; tenebræ sunt. i. cū dies, an nox fit dubiū est. id aut tempus tam matutinū, q̄ vespertinū intelligimus, hic de vespertino intelligēdū est, qd declarat, cū dicit. Ultima pars lucis, primaq; noctis erat. nā eo tpe nuptæ fiebat.

Mittit

E tor) De. I. (Modo). i. paulo ante. (Vni) Soli. Cetera turba) Fratru tuorum. (Iacet) Perij. H V B. Lynceo non Lino le gēdum est. Eusebium auctori tate.

(Clausa) Narrat infortuniū suum. (Coërcita) Ligata, constri-cta. (Causa supplicii). Causa pe- nx. (Est fuisse piam) Et pp pietatē tem peperisse tibi. (Quod manus) Ecce pietas. (Sū rea) Accu- sor. (Dimittere ferrū iugulo). i. te iugulare. (Laudarer) A patre meo. (Scelus) Te interficiendi. (Præstat) Melius est. (Sic) Inter- ficiendo te. (Non piget) Quia su it voluntariū factū. (Immunes) Vacuas. (Cædis) occasionis tue. (Me pater) Dicit quòd quamuis pater ei pareat omnia genera cru- delissimæ mortis, quæ cōmēno- rat, non tamen poterit efficere, vt eam pœniteat peperisse ipsi Lynceo. & vsum fuisse ea pietate. (Licet) Quamuis. (Quem non violauimus) Quem non lesimus vlla iniuria. (Quæq; Dux sunt dictiones, & Subaudiur licet. (Tēdat) id est immitat. (In ora) In faciē meam. (Faces, quæ ad- rant) id est quæ erant incensæ. (Sacris) Nuptialib'. (Aut) sub- audi licet. (Non bene tradidit)

* Cadat

* Præci dit.

ASC. MITTIT Hypermnestra &c.) Nihil est tota epist. facilius ne nihil tñ dicam ordinem subinde cōtraxero qui talis est, Hypermnestra filia Danaï, & vxor Lini, seu Lyncei patrue-
 lis eius (Patrueles autem sunt patruū. i. fratris paternis liberi) mittit sup. salutem, aut epi st.
 (Vni modo). i. Lino, aut Lynceo qui modo vnus est de tot videlicet quinquaginta fratrib*.
 (Cetera turba). i. multitudo fratrum. (Iacet). s. prostrata. (Crimine). i. homicidio. (Nupta-
 rum). s. sororū Hypermnestra. (Ego teneor clausa domo, & cōticit). i. cōstituta, ne ex ea gra-
 uibus vinclis pro vinculis. (Fuisse pia). i. q̄ fuerim pia. Nā verbū est, dñi supponitur verbo
 secū accusatiū trahit. (Est mihi causa supplicij). Hoc est quod te nō occiderim, vt sorores
 sponfos suos, frater tuos, afficior huiusmodi supplicio. (Ego sum rea). i. criminor, & accusor
 a patre. (Quod). i. quia. (Manus). s. mea. (Extimuit immittere iugulo). i. in iugulū tuū, qui
 est in gutture sanguinis meatus. (Ferrū). i. gladiū, aut Mucronem. (Et ego laudarer). s. a pa-
 tre. (Si fore). i. essem. (Ausa scelus). s. homicidii. (Præstat). i. melius, & præstantius est. (Esse
 ream). i. q̄ sum rea. (Sic). i. pp pietatem, & sine cæde mariti. (Quam placuisse. i. q̄ placue-
 rim. (Sic). i. per scelus. (Parenti). i. patri. (Non piget). i. nō trille est mihi, nec pœnitet. (Me
 hie manus immunes). i. nō participes, & opatrices. (Cædis). i. occisionis. (Licet). i. tamen si.
 (Pater vrat me igne). s. regali. (Quem non violauimus). s. in nuptialibus cædis, ac facibus.
 (Quæq;). i. & quæ, hoc est, & licet. (Tendat in ora). i. in faciem, nam id fieri solet ijs, q̄ exu-
 ritur, vt suffocentur. (Facies). s. nuptiales. (Quæ aderat facris). s. nuptialibus, & Hymenæis,
 aut licet pater iugulet me illo ense, quē tradidit. (Non bene). i. indecenter, & iniūte contra
 fidem, & equitatem. (Vt videlicet ego nupta cadam) sup. ea nece, quia vir non cecidit. (Ta-
 men pater non ciliçiet, vt ora) sup. mea. (Morientia). i. etiam in morte. (Dicat pœnitet) sup.
 non pepetrasse facinus, nam sup. Hypermnestra. (Non est) sup. ea quam piget esse piam (Pœ-
 nitent) i. iustum est, vt pœnitent, aut impetrandi est. (Danaui). s. patrē meū, sed aptius dī-
 cit Danaū, quasi scelestū illum hominē, qui tantum scelus præcepere ausus est. Nam in pa-
 tris cōspellatione nescio quid sacrilegij est, si execratio cōmiserat quātumcunq; scelestus
 sit. (Pœnitent ergo Danaū sceleris, & sorores suas). i. immites. (Hic euentus). i. præsentia.
 (Soler sequi facta nefanda). q̄. d. nō pia, quia neminē proprie pœnitent, qui male nil commi-
 sit. (Cor pauit admonitum) Facta digressione recitat facinoris atrocitatem, vt in se cōmiser-
 rationem, & in patrem odium concitet. (Admonuit). i. admonitione, ac commemoratione.
 (Noctis temeræ). i. pollutæ, & cōtaminatæ. (Sanguine). i. effusione sanguinis. Quia. n. nō
 est incempellat ne bonū quidem opus faciendum est grauius puniūtur qui scelus perpetræ.
 (Et subitus tremor præpedit). s. a scribendo dextram. Ea sup. (Quā tu putes). i. putate pos-
 sis. (Potuisse fungi cæde). i. occidēdi negociū explere. (Nō timer scribere, & cæde facta sibi)
 .i. a se, sed manus mea timer scribere, de cæde, ergo nō potuisset fungi cæde. Aut cū in ferro-
 gatione. (Quā putes potuisse fungi cæde mariti). q̄. d. non manū meam, quia timer scribere
 de cæde non facta sibi. i. a se. (Sed tñ experiar). i. scribere conabor de cæde, quā facere nō po-
 tui. (Vltima pars lucis &c.) sic legēdū est, nā qui legeret. Vltima pars noctis, primaq; lu-
 cis erat, totā inuenteret sententiā crepusculū enim est tempus dubiū, cum tenebræ lucē vin-
 cere incipiunt, & deluculū ecōuerit, cum lux defecit, cum lux defugatis, duci aut solēt
 nuptæ suo noctē, quæ tunc imminēbat. Vnde dī, dū nox finit, effuge dixi. dū nox atra finit.

H V B. I Nachides) Proneptes Ina-
 chi, nam Inachus genuit Id,
 ex ea, & Ioue natus est Epa-
 phus. Ex Epapho Belus prifcus,
 ex Belo, vt diximus Aegyptus,
 & Danaus, cuius hæ sunt filiz,
 ergo Inachides. (Pelafgi) Fuit
 rex, à quo populi quibus im-
 perauit, Pelafgi dicti sunt, qui
 postea, vt supra diximus Da-
 nai sunt nominati. (Socer)

Ducimur Inachides magni sub tecta Pelafgi:
 Et socer armatas accipit ipse nurus.
 Vndiq̄e collucent præcinctæ lampades auro:
 Dantur in inuitos impia thura focos. (tes:
 Vulgus Hymē, Hymenæe vocat: fugit ille vocan
 Ipsa Iouis coniux celsit ab vrbe sua.
 Ecce mero dubii comitum clamore frequentes,
 Flore nouo madidas impediēte comas,
 In thalamos læti, thalamos sua busta, feruntur:
 Strataq;

Strataque corporibus funere digna premunt.
 Iamque cibo, uinoque; graues, somnoque iacebat:
 Securumque quies alta per Argos erat.
 Circum me gemitus moriatur audire uidebar:
 Et tamen audieram: quodque uerebar, erat.
 Sanguis abit: mentemque calor, corpusque; reliquit:
 Inque nouo iacui frigida facta toro.
 Utque leui Zephyro graciles uibrantur ariste:
 Frigida populeas ut quatit aura comas:
 Aut sic, aut etiam tremui magis, ipse iacebas:
 Quaeque tibi dederam uina, soporis erant.
 Excussere metum uiolenti iussu parentis:
 Erigor: & capio tela tremente manu.
 Non ego falsa loquor: ter acutum sustulit ensē,
 Ter male sublato decidit ense manus.
 At rursus monitis, iussuque; coacta parentis
 Admoui iugulo tela paterna tuo.
 Sed timor: & pietas crudelibus obstitit ausis:
 Castaque mandatum dextra refugit opus.
 Purpureos laniata sinus, laniata capillos,
 Exiguo dixi talia uerba sono.
 Sæuus Hypermnestra pater est tibi: iussu parētis
 Effice: germanis sic comes iste suis.

Aegyptus. (Armatas) Gladiis instructas, quos Danaus nobis dederat. (Præcinctæ auro) .i. ornatae, sicut in regalibus nuptiis mos erat. (Impia) Quæ ab impiis offerebantur. (Inuitos) Nō libentur accipientes ipsa thura, & sacrificia, quæ ab impiis offerrebantur. (Vulgus Hym.) Hæc celebratur in nuptiis, & epithalamiiis, inuocabatur enim Hymeneus deus nuptiarum, ut etiam Catullus ostendit Hymenæe legendum esse in uocatio, supra alibi diximus, nam Hymenæa in accusatiuo dicere non possumus, sed Hymenon. (Fugit) Quia ad infaustas nuptias non solet uenire, unde supra Hypsipyle. At mihi nec Iuno, nec Hymen, sed tristis Erynnis Pertulit infaustas sanguinolenta faces. (Ipsa coniux Iouis) Quæ solet adesse coniugiis. (Cessit) Discessit. (Ab urbe sua) .i. ab Argis, ubi præcipue colitur, & eo loco maxime delectatur, quia, ut Scribit, Argis nata esse dicitur, unde ipsa in 6. Fast. inquit. Peniteat Sparten, Argosque, meaf

que Myceas: Et ueterem latio supposuisse Samum. Samum autem dilexit, quia in ea cum Ioue nuptias celebravit, dicit ergo eam fugisse ab Argis, ne interesset talibus nuptiis, (Du bij) .i. sponsi. (Feruntur) Eunt. (In thalamos busta sua) In thalamos, qui erant futuri busta eorum, est autem appositio. (Dubij) Labantes. (Mero) Propter uinum, quod biberant. (Freque uertes) Denfati, & circumdati. (Impediente) Ligante. (Madidas) Vnguento delibutas. (Premunt strata) .i. iacent in lectis. (Digna funere) Quæ strata magis erant digna funere, quam nuptiis. (Graues) Grauat, & oppressi. (Sono) Qui maxime ex cibo, & uino fit. (Alta quæ) .i. profundus somnus. Inuen. & nos consilium dedimus Syllæ, priuatus ut altum Dormiret. (Per Argo securum) .i. ubi nullus erat timor dicitur aut hoc Argos, & hi Argi. (Quodque uerebar) .i. quid timebam. (Cædes meorum patrueli) .i. Calor reliquit corpus. Quia ex timore, ut sepe notauimus effimur frigidi. (Utque leui) Comparatio est. (Graciles) Tenues. (Aristæ) Summitates segetum. (Vibrantur) Mouentur. (Comas) Froudes. (Populi) Arboris (Ipsæ) Tu. (Iacebas) Dormiebas. (Erant saporis) .i. erant uina, quæ facerent, saporum. (Violentia) Crudelitas. (Erigor) Ex lecto. (Tela) Gladium. (Male sublato) Non fortiter eleuato, uel male, non in iuste contra maritum. (Iussu parentis) Qui mortem minatus fuerat, nisi interficeret. (Admoui) Appropinquauis. (Timor) Quia naturaliter in scitis est mulieribus. (Pietas) Mea erga te. (Crudelibus ausis) .i. prohibuit, ne auderet interficere. (Dextera) Mea. (Mada tu) .i. a patre meo. (Sinus) Vestes. (Sono) Voce. (Exiguo tenui) Demisso ne audiret. (Sen) Dicit hæc uerba secū. (Iste) Lyuceus. (Sic oēs germanis) Interficiatur, sicut alii fratres sui. (NOS) Inachides) .i. puellæ Argiæ ab Inacho Argiuorum rege originem ducentes, aut denominatæ. (Dicimur fibi) .i. Id est in regiam. (Magni Pelasgi) Id est quæ regiam, aut quæ testa Pelasgus Argis extruxerat. (Et ipse) Socr. Hoc est legatus Aegypti.

& eius locū tenens. Accipit nurus. .f. non filias Danaī, filiorū suorū spōsas. (Armatas) .f. armis inuasimus, uidelicet mucronibus, quos pater singulis dederat. (Vulgus) .i. totus populus. (Vocat) .f. in signū lxtitix, & gaudij nuptialis. (Hymen, Hymeneæ) Hoc est uocādo dicunt Hymen, d̄ Hymenee, Hymen, d̄ Hymenæ. alij legunt uocat, ut sit congruitas in uoce, alij uocant, ut sit in sensu, quia collectiuum est. (Ille) .f. Hymen, deus nuptiarū. (Fugit uocates) Quia noluit adesse, cum infelices sciret fore nuptias, nec ueras, sed simulatas. (Ipsa) .f. Pronuba, & cui uinela iugalia curæ, ut dicit Maro. (Coniux Iouis) .i. Iuno. (Cessit ab urbe sua) .f. Argis: unde Aen. 1. Veterisq̄ue memor &c. Prima quod ad Troiā pro caris gesserat Argis. (Ecce) q̄. d. ex improposito. (Dubij) .i. incerti, qd̄ agerent. (Mero) .i. pp̄ niuum per infidias propinatū. (Frequentes) .i. celebrati. (Clamore comitum) .f. stipantium, & hoc. (Non uo flore impediēte) .i. ue uoluerent. (Comas madidas) .i. cæsarium delibutum. (Ferūtur) Nō dicit, ducunt, sed quasi agatur. (In thalamos) Thalamos dicit. (Sua busta) .i. sepulchra, quia illic occidēti erant & æterno somno sepeliendū. bustum aut̄ dicitur quasi bene uelū, & est receptaculum cinerum ustorū, quæ in urnam condebantur, unde ab utēdo dicta sunt sicut ustrina locus, ubi fiebat cæuauerum ustio. (Et premunt corporibus sui strata) .i. lectos stratos. (Digna funere) .i. dignos talium morte. (Tamq̄ue cibo, uinoq̄ue graues &c.) (Hic locus approbat, quod prius diximus legendum) .f. esse ultima pars lucis &c. quia non est uerisimile uinolētos, & somnolētos in diluculo fuisse, sed uinolētos ab Danao dimissos in hospitium, quod a coacto patris suscepant. (Per Argos securum) Argos ciuitas est in Achaia, in singulari neutri generis, in plurali masculini, declinatur. n̄ hi Argi Argorū, sed tunc est populum Argiū significat. Est eiusdem nominis in Attica, & in Thesalia, seu Pelasgia. (Securū) (Dicitur, quod securum est a cura, licet sit in periculo. Accipitur ergo more poetico continens pro contento. Argos pro Argiuis. Et declamat per contentionem, quia alij securi, sed circum me gemitis. Sicut Aen. 4. Cetera per terras animalia somnos habebat &c. Quodq̄; uerebat erat, sic Sen. Quidq̄; uerebar accidit. Et potuit facile suspicari maritos in perfectos, quia & ipsa ad hoc Mucronem acceperat. (Graciles arisæ) .i. spicæ, quia Zephyro flante, nec dū proprie Arisæ sunt quæ ab ariditate d̄nr. sed spicæ graciles sunt flat. n. primo uere, unde in Georg. Vere nouo gelidus canis cum montibus humor Liquitur & Zephyro patris fe gleba resoluit. (Frigida populeas) Id in Autūno sit, sed tam uerq̄; autūnus uentos habet plurimos. Aut sic tremuli, aut etiam magis. (Ipsē. i. tu securus eras, sed non tutus iacebat. i. in tepidus. (Quæque) .i. & quæ, hoc est & uina, quæ dederam tibi, arant sup. uina saporis. i. saporifera. aut causa saporis. (Violentia iusta) Poetice nam etiam oratorie dicere potuisset uolentia iusta parentis, sed gratius uolētiam in iusta retorquet, quasi iustā nō parrentem. incuset. (Sustulit) .i. sursum tulit, & erexit ut demittant in iugulū. (Sublato) .i. sursum lato. (Male) .i. ad maleficium. (Ad moui iugulo) .i. ad iugulum. (Refugit) Media longa præteriti est t̄pis. (Purpureos laniata sinus) (Docet se pietate uictam eamq̄ue plus potuisse, q̄ parentis seui mandata, docetq̄; ob Linum, seu Lynceum ad fugam cohortata sit, & ob pietatem a patre capta. (Purpureos sinus) Non uestes dicam, nam noctu uestita non erat, sed pectora rubicunda, quia dictura est dum petis amplexus &c. Et licet sub ueste pugione in thalamos intulerant, uero simile est t̄n. nudas concubuisse. (Scuus Hypermnestra) Ordo est, d̄ Hypermnestra pater est tibi scuus. sic in Buc. Est mihi nauq̄; domi pater, est in iusta nō uerca. & est pondus in uocabulo pater, sic Daus in Andria pater est Amphile.

H V B. **F**œmina Ostendit nūc, quod non possit eum interficere, & arguit a sexu, cum dicit, tremina, arguit ab etate, cum dicit, & uirgo. (Molles) Muliebres. (Quin age) More muliebri uariat consilium, hortatur nunc seipsam ad interficiendū eum, cum antea dixerit se non

Fœmina sum, & uirgo, natura mitis, & armis:
 Nam faciunt molles ad fera tela marus.
 Quin age: dumq̄ue iacet, fortes imitare sorores:
 Credibile est cæsos omnibus esse uiros.
 Si manus hæc aliquam posset committere cadē:
 Morte foret domina sanguinolenta suæ:
 Quid meruere necē patruelia regna tenerēdo?

Quæ tamen externis danda forent generis .
 Finge viros meruisse mori: quid fecimus ipsæ?
 Quo mihi commissio non licet esse piam?
 Quid mihi cum ferro? quid bellica tela puellæ?
 Aptior est digitis lana, colusque meis. (tur:
 Hæc ego: dūq; queror, lacrymæ sua verba sequunt
 Deque mei oculis in tua membra cadunt.
 Dum petis amplexus: sopitaque brachia iactas:
 Penè manus telos faucia facta tua est.
 Tamq; patrè, famulosq; patris, lucemq; timcbar:
 Expulerant somnos hæc mea dicta tuos.
 Surge age Belide, de tot modo fratribus vnus:
 Nox tibi, ni properes, ista perennis erit.
 Territus exurgis: fugit omnis inertia somni:
 Aspicias in timida fortia tela manu.
 Quærenti causam, dum nox finit, effuge, dixi.
 Dum nox atra finit, tu fugis: ipsa moror.
 Marce rat, & Danaus generos in cæde iacentes
 D numeras: summæ criminis vnus abes.
 Fert male cognatæ iacturam mortis in vno:
 Et quæritur factum sanguinis esse parum.
 Abstrahor à patriis manibus: raptamq; capillis
 (Hæc meruit pietas præmia) carcer habet.
 Scilicet, ex ille lunonia permanet ira:
 Quo bos ex homine est, ex boue facta dea.
 Ah satis est pœnæ, teneram mugisse puellam:
 Nec modo formosam posse placere Ioui.
 Astitit in ripa liquidi noua vacca parentis.
 Cornuaque in patriis non sua vidit aquis.
 Et conate loqui, mugitus edidit ore:
 Territaque est forma, territa voce sua.
 Quid fugis infelix? quid te miraris in vnda?
 Quid numeras factos ad noua mēbra pedes?
 Ipsa Iouis magni pellex metuenda forori
 Fronde leuas nimiam, cespitibusque famem.
 Fonte bibis: spectasq; tuam stupefacta figuram:
 Et te ne feriant, quæ geris, arma times.

guinis factum). i. queritur, quod paucus sanguis sit fufus, propterea quod tu solus aberas numero. (Carcer habet meruit raptamq; cap.) i. ego rapta, capillis in carcere feruor. (Hæc mer.) Parenthesis est. & est ironia. (Hæc) i. alia Ordo est. (Abstrahor à ped. prijs) Et carcer habet me raptâ capillis. reliqua, vt dixi, dicta sunt p Parêthesim. (Scilicet) Dicit hæc infelici

poss. (Fortes) Animofas. (Credibile est) id est credendum est. (Si manus) Etiam mutat consilium, & dicit, quod si esset possibile, & posset admittere eadem, interiret poti' seipsam, quam Lynceum. (Hæc manus). f. mea (Haud) Nô (Patriella regna). f. regna patris; nam Danaus coactus fuerat, nò solum dare filias vxores filijs frateris, vt dictū est, sed etiam regna sua. (Forêt danda generis externa) .i. peregrinis, quia Danaus nò habet filios masculos. (Quid tecimus ipsæ) .i. nos quid peccauimus? quare debeantur fieri homicidæ? Cōmisso) Peccato. (Quid mihi) Ad seipsum loquitur. (Tela bellica) .i. quæ bello conueniunt. (Quid puellæ. f. faciunt?) (Lana colusq;) Quia hæc conueniunt mulieribus. (Hæc ego). f. mecū dixi. (Ia tua membra) Quia incumbebã super te. (Petis amplexus) Dum vis me amplecti. (Iactas) Moues in somnijs. (Faucia) Vulue rata. (Penè) Ferè, cum iandiu essem morata in hac cogitatione. (Lucem) Quæ appropinquabat. (Expulerant tuos somnos) id est excitauerant te. (Age) Hortantis. (Belide) Nepos Beli, vt supra monstratum est. (Perennis) id perpetua. (Inertia) Pigritia. (Fortia tela. i. ensem, qui solet esse telum fortium. (Quærenti). f. tibi) Sinie) permittit. (Ipsa) Ego (Moror) Remanco. (Vnus) .i. eu solus. (Abes) Deus. (Summæ criminis) id est numero, & complemento cordis, quia si tu fuisses interfectus, omnes fuissent interfecti. (Male) Inique. (Iacturam) Damnum id est ægre ferri te solū, non fuisse interfectum, & desuisse morti aliorum. (Cognatæ) Consanguineæ. (Esse parum san

*Hæc fabula tractatur ab Ouidi' in 1. Metam. *quæri,

tatem suā in mulierib. suę dom⁹ procedere ex ira Iunonis ab eo tpe incepta, quo Io Inach filia mutata est. (Ex illo) Tempore. (Bos) Io, quę erat iuuenta. (Facta Dea est boue) Qui a postea in Deā conuersa est, vt gētilitas credidit, & fabulę tradit, & præfertim Ouid. & hic, & lib. 1. Met. Fuit. n. Io Inachi Argiuorū fluij filia pulcherrima, quę à Ioue amata cū eius preces sperneret. subita uube tecta compressa est, & ne puella à Iunone, quę adulteria Iouis obseruabat, deprehenderetur, in vaccam transfigurata est, quam fraudem cum Iuno intellexisset, petiuit eam vaccam manus sibi dari Iupiter veritus, ne negando proderet puellam, tamen inuitus ei tradidit. Iuno, ne vnquam eius pellex cum marito cōcubere posset. Argo Aristoris filio centum oculos habenti seruandam tradidit, quo à Merc. in soporem cauēdo inducto, & interfecto, eius oculi in caudam Pauonis transfigurati sunt. Io cū ab Iunone ob interfectum Argum indignata furijs exagitaretur, maxima orbis terrarum parte percurra, & pererrata, tandem in Aegyptum delata, rursus in humanam formam redacta, pro Dea ab Aegyptijs culta est, quam Iidem appellant, & hæc est fabula, quę nunc hic tangitur. (Satis est pœux) Satis supplicij, & punitionis. (Mugisse) Factam fuisse vaccam. (Nec) Ordo est. Et est satis pœnæ. (Illam modo formosam) .i. quę paulo ante erat pulchra. (Nec posse placere Ioui) Propter formam pecudis. (Liquidij) Propter aquas. (Cornuaq; nō sua) .i. aliena & nō sibi conuenientiam, quia sunt belluarum, & nō hominum. (Mugitus) Boninas voces. (Forma) Figura. (Voce) sono. ipse primo Met. Et conata loqui mugitus edidit ore: Pettimuitq; sonos, propriaq; exterrita voce est. (Quid fugis) Apostrophat ad eam, & multis verbis scribit eius fortunam. (Numeras pedes) Quia sunt quatuor. (Ipsa) Tu. (Pellex) .i. ante. (Sorori Iouis) Lunoni, quę est & soror, & coniux Iouis. (Merceda) Ne propter pulchritudinem tuam te ei præponeret. (Leuas) Minuis. (Fronde) Pro frondibus folia generaliter de omnibus dñr, frondes tantummodo de arboribus vnde subdit. (Cęspitibus) idem printo Meta. Frondibus arboreis, & amara pasciū herba. (Cęspitibus) Herbis, nā cęspis proprie est terra cū herba reuulsa, sed hic pro herba capiū. (Stupefacta) Territa. (Arma quę geris) .i. cornua.

A S C.

I M I T A R E) Imperatiuus modus cohortatiue positus. (Quid meruere necem) Argumentatur contra patrem. (Quid) .i. in quo meruere necem? (Tenendo) .i. occupando. (Regna patruelia) q. d. in nullo, vnde addit. (Quę tamen exteris dāda forent generis. Et accipitur tamen pro taudem, aut quę tamen nihilominus, cum non sint Danao masculi, danda forent generis externis, & ideo potius filijs fratris cum non putarent illicituū, tūc inter patruelles matrimonium, vt patuit de Oreste, & Hermione. (Finge) .i. pone casum, q; viri meruerit necem. (Belide) Vocatiuus est à nominatiuo Belides. i. d. nepos Beli. (Aspicis in timida) Antithesi, & intermixtis epithetis comparauit ornatū. (Parum sanguinis) Quia sciuit se à genero perimendum, ad quod facinus vnus sufficiebat. (Vnus abes summę) .i. à summa criminis. s. committendi, quia debebāt quinquaginta occidi, & est rarus abesse cum datiuo iungi. (Scilicet ex illo &c.) Sicut superiores serē, infortunii suum rejicit in fatum, & dcos, argumentans Iunonem iratam adhuc puellis Achiujs propter Io Inachi filiam, quā in vaccam mutatam persequi iussit, noluisse eis pronubium scisse, & faustas nuprias concessisse, qua occasione progreditur ad transformationem, & miseriam i' eūs describendam. (Scilicet) .i. scire licet, cur tā inausultę simus quia. (Ira Iunonia) .i. ipsius Iunonis. (Permanet) .i. perdurat. (Ex illo) .i. tempore. (Quo bos facta est ex homine) .i. virgine (ergo etiam homo pro muliere ponitur) .f. Io. (Et Dea) .f. Ius. (Facta est ex boue) .f. in quam mutata fuerat Io, declinatur, vt alibi dixi, hæc Io, huius Ius, nec alibi declinatur, licet hanc Io vsurpent. (Ah factis) fructum damnat Iunonis, quę mutatam in vaccam adhuc persecuta est. (Quid numeras) Quia quatuor iam habuerat pedes. (Fronde leuas) .i. mitigas, & imminuis. (Fonte bibis) .i. de fonte, aut in fonte bibis aquam. f. (Quę geris arma) .i. cornua.

H V B.

Quęque id est tu, quę ita eras diues, & deliciosa, vt posses existimari digna Ioue. (Nunc nuda) .i. sine vestibus. (Recumbis) Iaces. (Humo nu-

quęq; modo, vt posses etiam Ioue digna videri, Diues eras: nuda recumbis humo.

Per mare, per terras, cognatq; flumina curris:
Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.

Quę

Quæ tibi causa fuge? quid Iò freta lōga pererras?

Non poteris vultus effugere ipsa tuos.

Inachi quò properas? eadem sequerisq; fugisq;:

Tu tibi dux comiti, tu comes ipsa duci.

Per septem Nilus portus emissus in æquor

Exiit infanz pellicis ora bouis.

Vltima quid referam, quorū mihi cana senectus

Auctor? dant anni, quod querar, ecce mei.

Bella pater. patruusq; gerunt: regnoq; domoq;

Pellimur: eiectas ultimus orbis habet.

Ille ferox solus solio, sceptrisq; potitur:

Cum senec nos inopi turba uagamur inops.

Defratrum populo pars exiguisima restat:

Quique dati leto, quæque dedere fleo.

Nam mihi quot fratres, totidē periere sorores:

Accipiat lacrymas utraque turba meas.

En ego, quod uiuis, pœnæ crucianda referuor:

Quid fiet fonti, cum rea laudis agar?

Et consanguinæ quondam centesima turbæ

Infelix uno fratre manante cadam.

* At tu, si qua piæ Lynceu tibi cura sororis:

Quæque tibi tribui munera, dignus habes:

Vel fer opem: el dede neci: defuncta que uita

Corpora furtiuus insuper adde rogis:

Et sepeli lacrymis perfusa fidelibus ossa:

* Sculptaq; sint titulo nostra sepulchra breui.

Exul Hypermetra, precium pietatis iniquum,

Quam mortem fratri depulit, ipsa tuli:

Scrivere plura libet: sed pondere lassâ cathenz

Est manus: & uires subtrahit ipse timor.

querendi. (Bella pater) Incipit commemorare in felicitatis sui temporis. (Pater) Danaus. (Patruus) Aegyptus. (Pellimur) Pater, & non filie. (Vltimus orbis) idest vltima pars orbis, quia venimus in remotissimas regiones. (Eiectas) Ex regno expulsa. (Ille) Patrius. (Solio) Sede regia. (Sceptro) Imperio. (Cum senec) Donao. (Uagamur) In alienis terris erramus. (De fratrum) Alia infelicitas sui temporis, quia ex tot fratribus, vnus solus Lynceus superfuit. (Exiguissima) Miterua. (Quique dari) idest doleo, & propter eos, qui interfecti sunt, & propter eas, quæ interfecerunt. (Fratres) Consanguinei. (Periere) Amissa sunt, quia licet uiuant, non tamen eas habeo sorores. (Vtraque) turba) Et interfectorum & interfectricum. (En) Ecce. (Ego referuor pœnæ) idest ad pœnam. (Quod) idest quia. (Viuis) idest quia tibi peperci. (Quid fiet, q.d. multo crudelius. (Fonti) Nocenti. (Cum agar rea laudis) idest cum accuser de eo, de quo laudem mereor, & est sententia ex Andria Terentii. Nam si illum obiurges vix qui auxilium attulit, quid facies illi, qui dederit damnum, aut malum? (Quondam centesima) Quia cum vos eiectis quinquaginta fratres, & nos quinquaginta

da) idest dura, vel sine frang. ne.

(Cognata) Quæ sunt tibi cognatione coniuncta propter patrem tuum, qui est fluius, inde ducens originem, vnde & ipsa flumina. (Percurr. as) Percurris. (Tu os vultus) Bouinos, qui te terrent, quia, quocunq; fugis, te sequuntur. (Inachi) id est filia Inachi. est autem hic vocatiuus patronymici sœminini. (Eadem)

sequeris que fugis que) idest ipsa es, quæ sequeris, & ipsa, quæ fugis. nam licet credas te fugere vaccam, vna tamen, eademque es. (Comiti) scilicet tibi, id est teipam præcedis, teipam comitatus. (Per septem portus) Dicit eam in Aegypto deposuisse figuram bouis. (Nilus) Fluius Aegypti in mare per septem hostias influens: vnde Virgilius. Et septem gemini turbant trepidam ostia Nili. (Exiit) Deposuit abiit. (Ora) Faciem. (Bouis) Vaccæ. (Inianæ) Eurentis, & itimulis exagitatæ. (Vltima quid referam) Quia commemorauit antiqua dicit nō esse opus commemorare infelicia exempla suæ domus ita remora, quia sunt ex mpla suæ memoriæ. (Vltima) Extrema, & remota. (Quorum) scilicet vltimorum. (Cana senectus est auctor) idest quæ ab antiquis audiuit. (Anni mei) idest secula mea, quibus nata sum, & vixi. (Dant quod rar) id est dant mihi materiam

* Lino est, quibus magis placet Lino.

* Scrip-taque.

LAODAMIA PROTESILAO.

ginta sores,eram quinquagesima.(Cadani)Moriar.(Maudente)Superstite.(At tu)Nūc rogat Lyncum, vt aut ferat opem, vel eam sepeliar.(Lyncus sic legendum est.(Si qua cura)li quis amor.(Pix)Quæ te amauit.(Sororis)Patruelis consanguineæ. Quæque subaudi.(Si tu dignus habes)idest si mereris.(Munera, quæ tribui)idest vitæ.(Defunctaq; vita)idest mortua.(Furtiuus)Occultis, clandestiniis, si aperte non audes mihi facere rogam.(Sepeli)idest tumula.(Perfusa)Rigata.(Lacrymis fidelibus)scilicet tuis.(Sculptaque)Incisa, inscripta.(Titulo)Epigramate.(Exul)Ecce titulus.(Exul)Patria expulsa, vt supra dictum est.(Ipsa tulit)Passa est.(Mortem, quam depulit fratri,)idest quam a fratre remouit.(Precium iniquum)Apositio est, idest iniquam remunerationem.(Pietatis)Quia non merebar mortem.(Libet)Est animus.(Lassa)Fatigata.(Pondere cathenæ) Quia pater meus iussit me ligati.(Et vires)Alia causa, quia non possit scribere, quia.(Timor)idest patris.(Subtrahit)Aufert.(Vires)scribendi.

ASCENSIVS.

ASC. QUID Id freta longa pererras? Horat. Id producit dicens in Arte. Perfidus Ixion, Id vaga tristis Orestes. (Inachi) Vocatiuus à nominatiuo Inachis, & est patronymicum significans Inachi filium Id. (Eadem sequerisque, fugisque) Quia reipsam fugis'. Cetera nota sunt. (Vltima quid referam?) Ab antiquis transit ad sua, sui que temporis incommoda. (Senectus auctor) Auctor enim ab auctoritate communis est generis. vnde Iuno apud Virg. auctor ego audendi. Et Sappho apud hunc, auctoris nomina Sapphus. ab augeo dicitur hic auctor, & hæc auctrix: auctor ergo senectus est, quia prima protulit, auctrix fama, quia auxit. (Ille ferox) scilicet pater. (De fratrum populo) Quia patruelis etiam fratres dicitur, aut quia maritorum fratres etiam fratres dici potuerunt ex affinitate. (Nam mihi quot fratres, totidem perire sores): sancta est hæc sententia, quæ vult malefactoribus & v. senectus tunc interfici, quando interfici per iustitiam executores merentur. perierunt ergo sores, quia perire meruerunt, aut ideo perditæ sunt, quia perpetuo matrimonio spoliata. (Aut tu, si qua piæ & c.) summa est hæc vororum, quam ferè in fine epistolarum ponit Ouid. Quoniam in soluta oratione post exordium, ac narrationem solemus ponere petitionem. (Precium pietatis iniquum) Virgilius de Culex: Parue Culex custos pecudum nil tale merenti Funeris officium vitæ pro munere reddo.

IN XV. EPISTOLAM, ARG. HVBERTINI.

DE iudicio Paridis inter tres Deas satis abunde dictum est in argumento prima epistole. quod ad argumentum huius epistole pertinet, cum Paridi ob iudicium datum in suam Veneris, Venus promississet Helenam omnium mulierum pulcherrimam: & ob eam Loced amore nauis affecit, exceptus hospitio à Menelao, Helenam in amorem suum, quantum potuit, sollicitum conatus est. & presens merito. Sed postea Menelao profecto in Cretam, per hæc epistolam etiam ad relinquendum maritum: & se in Asiam sequei, dum exortatus est. Vixit autem magno artificio, se ab omnibus commendans quibus amatores commendari solent: à pulchritudine nobilitate diuitiis, & robore corporis: à reo sincerorum amore, & contra mittit ei adducere in odium, & inuadendam, & in contemptum Menelaim: & studet ei persuadere, tum ab utili, tum ab honesto eam debere eius amoris adherere, dicens eam nullam habituram infamiam propter hoc, & qui à abducta à Paride, aut nunquam reperitur à Menelao, aut si repetita fuerit: facile aduersum eius vires defendetur.

P A R I S H E L E N A E.
EPISTOLA XV.

A N C tibi Priamides mitto
Ledaꝝ salutem.

Quæ tribui sola te mihi dan-
te potest.

Eloquar? an flammæ non est
opus indice notæ?

Et pius, quàm uellem, iam
meus extat amor.

Ille quidem lateat malim: dum tempora dentur
Lætitie, mixtos non habitura metus.

Sed male disimulo quis enim cælauerit ignem.
Lumine qui semper proditur ipse suo?

Si tamen expectas, uocem quoq; rebus ut addi:
Vror: habes animi nuncia uerba mei.

Parce precor fasso: nec duro cetera uultu
Per lege, sed formæ conueniente tuæ.

Iandudū gratū est, q̄ epistola nostra recepta est:
Spem facit, hoc recipi me quoq; posse modo.

(*Quis. n.*) Bene exler amorem? (*Suo lumine*) *Suo splendore.* (*Si tñ.*) *i. si tñ uis, ut uerbis di-
cam tibi id, quod est in re. Anno, te (Rebus) Effectui.* (*Fasso*) *Mihi confesso amorē meum.*
(*Duro*) *Difficili.* (*Conueniente tuæ formæ*) *i. uultu miti, & placido, qualē exigit pulchri-
tudo tuā, quia cum sis pulchra, debes et esse placida.* (*Iandudū*) *Conciliato animo Helene,
nunc incipit narrationem.* (*Iandudum*) *Vel tandiu, ut sit tēporis, uel ualde Terentius in
Eunuc. Iandudum illa re amat.* (*Recepta est*) *Pro accepta à te. Norandū est, apud idoneos
oratores non esse in usu, recepi epistolā tuam, sed accepi sed hic fuit necessitas metri.* (*Hoc
modo*) *i. quo epistola mea est recepta. Nam cum aliqua puella ab amatore uocipie scriptū,
& legit, signum est, quod sit semi ex pugnatam. ipse Ouid. in 1. de Arte, Quæ uoluit legisse,
uolet rescribere lectis. Per numeros ueniunt ista, gradusque suos.*

H A N C tibi Priamides) Artificiosa est, epistola, & insinuationi, personæque accōmo-
da, rem. n. inhoneſtam persuadere nititur, sed mulieri iam parumper a uiro neglectæ, atq; deſertæ,
Quocirca, quia nouit muliebrem ſexum eſſe fragilem, gloriæ cupidum, & laudis,
à forma, à genere, à ſacundia cupidiffimum, omnia aſſert Paris, quæ ſibi Helenes animū cō-
ciliare poſſent, & quæ odium mariti, eiusque contemptum excitent. Cum uero contextu
ſacillimus ſit, nemo tam inſcius, atque iners, qui non aliquid deliciarum, atque argutiarum
illinc hauriat, ſerimus ergo in exponendo ſuccincti. (*Ledæꝝ*) *Autem poſſeſſium eſt pro
patronymico, ſed à matre poſitum, ſicut 3. Aen. Ledæꝝꝝ Hermionem &c. potius autem Le-
dæꝝꝝ dicit q̄ Tyndarida, quia dicturus eſt Iouis eſſe filiam ex adulterio concepti, ut ad cō-
ſimile inuiret ſacinus.* (*Eloquar*) *Sic Aen. 3. Eloquar, an ſileā? (An non eſt opus indice).* *i.
iudicio.* (*Flamæ*) *i. amoris.* (*Note*) *i. perceptæ à te.* (*Et*) *i. quia potuiſſet tñ dixiſſe nā plus q̄,
aut ſi cōiungitur, notæ (dico) flamæ (Et meus amor extat).* *i. eminet, & apparet, quaſi extrin-
ſecus ſtans.* (*Plus q̄ uellem*) *Quia malim, ut ſupp. (Ille lateat quidem).* *i. certe, q. d. nō ſem-
per.* (*Sed dum*) *i. donec (Tempora dentur nō habitura metus mixtos).* *i. immixtos lætitiæ.
(Quis enim cælauerit ignem) Quāſi dicat nemo, ſed amor ignis eſt, imo eſt ἡμῶντινος ama-
tores amatum, atque amicam ignem dicunt, ut in Bucolicis. Meus ignit Amyntas, &c.*

Epist. Ouid.

Riamides) I V B.

i. ego Paris
ſilius Pri-
ami, cū autē
in Priamo
ſyllaba pri-
ma propter
ſequentem

uocalem naturaliter breuietur,
in patronymico neceſſitate me-
tri producitur. (*Ledæꝝ*) *Helena
ſilia Ledæ. dictum eſt ſupra in
epiſtola Hermiones de eius nati-
uitate.* (*Eloquar*) *Ex primā uer-
biſ? Virg. Eloquar an ſileam?
(An non eſt opus indice noſtræ
flamæ).* *i. an potius non eſt opus
indicare amorem meum, quia tu
ipſa noſſe debes? (Extat) Emi-
net apparet. (Malim) Potius ue-
lim (Dum) Donec. (Tempora)
Oppurtunitates. (Meus mixtos
lætitie).* *i. q̄ tēpora ſunt ſine ul-
lo timore. (Male) Difficile. (Diſ-
ſimulo) Cælo, & occulto. (Quis
.n.) q. d. nullus, nam ſupra dixit.*

ASC.

(Iandudum gratum est) Aut ordo est. (Gratum est iandudum). i. ab eo tempore, quo epistola nostra est, aut gratum est iam, & epistola nostra recepta est, dudum. i. paulo ante. Et causam addit, quia. (Hoc). Scipistolam meam receptam esse. (Facit spem quoque). i. etiam me posse recipi. (Modo). i. iam, postquam epistolam legisti, aut sic, spem facit me quoque posse recipi hoc modo, quo. Scipistolam recipisti. Quo uerbo hortatur poeta matronas pudicas, ut suspectas literas repellant, quia quæ amatorias legit, se amari uelle indicat.

H V B.

Quæ (Rata) Firma, certa. (Mater Amoris) Venus. (Monitu diuino) Non sponte mea, sed Veneris mandato. (Nescia pecces). i. ut sis admonita, ne per ignorantiam erres. (Non leue). i. maximum, liptote est. (Non indebita) Quia sunt promissa mihi ab ea cui licuit promittere. (Cythera) Venus ita dicta à Cytheris insula, ut alibi diximus. Virgi. At Cytheres nouas artes, noua pectora uersat Consilia. (Hæc duce) Dicit Paris, ego suscepi hanc navigationem à Troia in Græciam auctore, & Venere ipsa duce. i. regente me. (Dubias) Incertis, quales sunt uix navigationis. (A litore Sigæo) id est Troiano. Nam Sigæum promontorium est Troiæ, ut dictum est in prima epistola. (Puppe Phereclea) Neque Pharetrata, neque Pharetra legendum est, sed Phereclea. Fuit enim Phereclus, ut scribit Homerus lib. 5. Il. filius Harmonide fabri lignarii, qui naues Alexandro, qui & Paris dicitur, fabricauit, quæ fuerunt principium malorum Troianorum. à Phereclo igitur possessum sit Pherecleus. (Phareclea puppe) i. fabricata à Pherecleo, & hic est uerus sensus, & emendatus textus. (Orta mari) Ductum est supra in epistola Didonis super eum locum, quia mater Amorum, Nuda Cythereiacis edita fertur aquis. (Perstet). i. utinam perseueret, ut Virg. Talia perstabat memoria, fixusque manebat. (Aestum) Ad utrumque retulit hic, & ad feruorem amoris, & ad morum maris, & est sensus, ut adiuuet navigationem, ita adiuuet amorem meum. Ordo est. (Perstet, & ita adiuuet aestum pectoris, ut pelagi). i. aestum adiuuat. (Et). i. etiam. (Mea uota) Sicut & nauè. (Attulimus) Quia ex patria discessimus huc propter amorem. non autem incepti solum te amare. postquam huc ueni. (Hæ) Flammæ. (Hymes) Tempestas. (Error) Quia ignorarem quo uenirè. (Tænaris) tetra. i. Laconia, à Tænaro promontorio Laconiz. (Petita). i. uenit classis mea dedita opera in hanc terram propter te. (Nec me) Occurrit obiectioni quia posset dici, quod propter alias causas uenisset, dicit se propter solam Helena uenisse. (Nec crede). i. nec crede me nauigare propter mercaturam, quia sunt dies sine hoc exercitio. (Tucentur) Seruent, quia satis sunt mihi. (Spectator) Admirator, ut uideam pulchras urbes Græciæ. hæc

Quæ rata sit: nec te frustra promiserit opto,
Hoc mihi quæ suauis mater Amoris iter,
Nanque ego diuino monitu, ne nescia pecces,
Aduchor: & cæpto non leue numen adest.
Præmia magna quidem, sed non indebita posco:
Pollicita est thalamo te Cytheræa meo.
Hæc duce, Sigæo dubias à litore feci
Longa Phereclea per freta puppe uias.
Illa dedit faciles auras, uentosque secundos:
In mare * nimirum uis habet orta mari.
Perstet: & ut pelagi, sic pectoris adiuuet æstus:
Deferat in portus & mea uota suos.
Attulimus flammæ: non hic inuenimus illas:
Hæc mihi tam longe causa fuisse uia.
Nā nec tristis hyems, nec nos huc appulit error:
Tænaris est classis terra petita meæ.
Nec me crede fretum merces portante carina:
* Findere: quas habeo, Dii tueantur opes.
Nec ueni Graias ueluti spectator urbes:
Oppida sunt regni diuitiora mei.
Te pecto, quæ pcepit lecto Venus aurea nostro:
Te prius optaui, quàm mihi nota fores.
Ante tuos animo uidi, quàm lumine, uultus:
Prima fuit uultus nuncia fama tui.

* nil mirum

* Sciunde

enim solet esse multis causa nauigandi, vt in alienis terris videant præclara oppida. (Oppida) Vrbes, vt Virg. A screuntique cano Romana per oppida carmen. (Diuitiora) Opulentiora, nam A lia ditissima est. Horat. Et dices Afrix capos. Virg. Troianas vt opes. Cic. in Orat. pro lege Manilia de laudibus Pompeij. A lia vero tã optima est, & fertilib, vt Vberta te agro rum, & varietate fructuum, & magnitudine passionis, & multitudine earũ verum, quæ exhortantur, facie omnibus terris antecellat. (Aurea) Formosa (Pepigit) Promisit, vt in argu mēto primæ epistolæ, & huius diximus. (Animo) Cogitatione, desiderio. (Quam lumine) Quã oculis corporis. (Fama fuit pr. nũc. cui vul.) .i. prius audiui dici de pulchritudine tua.

Q V A E rata sit) progrediens docet non inane suam spem esse debere, cũ stabilita sit pollicitatione Veneris, quæ Dea amorũ est. (Quæ) igitur spes. (Sic rata) .i. firma, & non irrita. (Nec mater Am.) .i. Venus, quæ sua sit mihi hoc iter. (Promiserit mihi te frustra) .i. in vanum. Nam sup. quod dico tibi. (Nescia preces) Quasi peccatum sit contra Veneris iusta facera. (Ego aduehor monitu diuino) .i. Deæ Veneris, & .i. (Numen non leue) .i. futile, nec cõtempnibile. (Adest) .i. auctoritatem dat. (Cæ pro) .i. incepto meo. (Posto quidem magna præmia) Hoc in assentationem dicit, quasi pluris faciens adhuc præmia Veneris, quã Pal ladis, ac Iunonis. (Cytheræa) dicitur Venus à Cytheris Cypri lucæ. (Ego feci hac dulcē) .i. Venere ducente. (Vias dubias) .i. incertas, & incognitas mihi. A litore Sigro) .i. Trolano. Nam Sigrum promontorium est Troiz. teci (dico.) (Puppe Phereclea) .i. a Pherecleo ædifi cata. (Vias dubias pro longa freta) .i. maria. (In mare nimirum) Vnde Neptunus ad eam Aen. 5. Fas omne est Cytheræa meis te fidere regnis. Vnde genus ducis. Nam è spuma maris nata dicitur (Perstet) .i. perseueret, opto Ven. (Et vt) supple adiuit. estus. .i. feruore pelagi, sic adiuuet ætus pectoris mei. (Et deferat mea vota in suos portus) .i. ad operũ finem. Vt au tem non seui nec dudum parto amore, se caprum fateatur, addit. (Attulimus flamas, tristis hyems) .i. tempestas nautis tristitiam asserens. (Terra tænaris) Pro tænaris, patronymicũ à loco. (Quas habeo, Dij tueiur opes) Aut satis diuitem se significat, nec propter diuitias velle negociari, aut se significat, q. d. nõ alias merces aduexi, quam meis psum. (Oppida sunt regni diuitiora) .i. secũdũ artem à diuite, nam, sicut raro dicitur homo diues, sed diues, ita raro hõ diuitior, sed diuitior. (Ante tuos) Ante. .i. prius vidi. (Animo) .i. consideratione. (Vultus tuos, quã lumine) .i. extero oculorum. (Minor est tua gloria verò) Idem dixit regina Sa bea ad Salomonem, sed non id nõũ erat Paridi, qui & prior erat, & ethnicus. (Fame est pe ne) .i. quasi (Maligna) Ex quo multo minus d. xit, quasi per malignitatem, quam sit.

Hæc ceterum & quatuor carmina nõ inueniuntur in antiquis exemplaribus, & quin & Pla nudes eos non agnouit, neque tamen dubium esse vlli potest, quin Quid. ipsius sint, sed for tasse credendum est, cum epistolam hanc composuisset, aut dempsisse illum hæc, vt nimia lu xuriam, & loquacitatem quasi quãdam refecaret, quæ in his verbis cernitur, aut addidisse potius venustatis gratia (venusta enim & elegancia sunt eorum multa) luxuriam autem & abundantiam non solum hic poëta ut vitiũ nunquam fugit, sed & vt eritecem semper ap petiunt. Animaduertendum tamen est, si hæc relinquuntur carmina summouenda duo illa paulo inferius. Cum Venus, & Iuno Pallasque in vallibus Idæ, Corpora iudicio supposue re meo. Per moleste enim sepius idem diceretur.

Noctamens est mirum, si, sent operat, arcu
Miserabilibus telis eminus icinusano.
Si placuit satis, quæne conuelleretentes:
Accipe cum re a dicta relata side.
Matris adhuc vtero partu memorans ete nebar;
Lum gran dus in ita pondere venet erat.
Illa sibi ingenu em visa est sub imagine somni
Flammiferam pleno reddere ventre facem.
Territa consertit, metuentidij; noctis opac e
Visa seui Priamo, raris ibi ille refert.

Arsirum Paridis rates canit Ilionigmi.
Pectoris vt nunc est sax fuit illa meri.
Foma, vigori; animi, quamnis de plebe videbar,
Indicium recto nobilitatis erat.
Est locus in media nemorosa vallibus Idæ,
Dehmis, & piceis, illicium; frequens.
Qui nec omis placida, nec amantis saxa capelle,
Nec patulo corde carpitur ore bouis.
Hinc ergo Dardani amros, excelsaq; tella,
Et freta prospiciens, arbore nixentem.

Ecce pedum pulsu risa est mihi terra moueri:

Veraloquar, vero vix habitura fidem.

Constitit ante oculos actus et clotibus alis

Ailantii magni, Pleioneq; nepos.

Fas ridisse fuit: fas sis mihi risa referre:

Inq; Dei digitis creata vix estis.

Tresq; simul diua, Venus, & cum Pallade Iuno.

Gravibus: ceteros imposituer pedes.

Obstipui: gelidusq; metus exeret horror:

Cum mihi, pone metum, nuncius alesuis.

Arbitur esse fuma: certaminaq; deorum:

Vincere quae forma digna sit vna duas.

Ne ue rexurarem, respis Iouis imperata: & se

Protinus aetheris tollit in astra peras.

Mens mea comaluit: subitq; au dacia venit:

Nec umui vultu quaque notare meo.

Vincere erant omnes digna: iudexq; verebar

Non omnes causam vincere posse suam.

Sed tamen ex illis tam tunc magis vna placebat:

Hanc esse viscires, inde mouetur amor.

Tantq; vincendi cura est: inq; entibus ardent

Iudicium donis sollicitare meum.

Regna Iouis comitans, virtutem filia iactat:

Ipse potens dubito sortis an esse velim.

Dulce Venus risit: nec te pari munerat augant

Viraque suspensae plena iunioris, ait.

Nos dabimus quod aues: & pulchra filia Leda

Ibit in amplexus pulchro, inq; ianuo.

Dixit: & ex aquo donis formosq; probata

Victorem caelo rettulit illa pedem.

Interea (credo versis ad propraerhasus)

Regis agnoscor per rata signa puer.

Lesadomus nato per temporale longae cepto:

Adit: & ad festus hunc quoque Traia diem.

Viq; egote cupio, sic me cupiere puella:

Multarum votum solatere potes.

Nec tantum regem uata petere, documq;

* Sed nymphis etiam cui ap; amurq; sui.

At militem nec iam subeuntis iustitia: postquam

Comuget, spes est Tyndaris salustis.

Te vigilans oculis, amatoe nocte videbam:

Luminum in placido vicia sopore iacent.

Quid faciet praesens, quae nondum visa placet?

Ardebam, quamuis tibi procul ignis erat.

Nec potui debere mihi form longius istam:

Cerulea peterem quin mea vortaria.

T. oia caduntur Phryg; a pineta scruis.

Quaeque erat aqueres vrilis arbor aquis.

Arda proceris spoliantur Gargarae filius:

Innumerasq; milionum a dai Idatrabes.

Fundatura citas flentur rebora nauis:

Texitur & costis pauda carinae fuis.

Addimus ante mmas, & velle sequentia malor:

Accipit & pictos puppis aduicadeos.

Quatamer ipse vehor, comitata Cupidines arno,

Sponsor comitq; sit ad aepia? sui.

Imposita est facta postquam manus vili: ma classis:

Protinus Aegaeis inubelat aquis.

E pater, & genitrix illi vnt me aruo, arca do:

Propositi nq; vna voce morantur iter.

Eis for effusus, vterat, Cassandra capillis,

Cam illem nos tra iun dare velat ates:

Quoruz exelamat: vrefe esse incedia recum:

Quansa perhas, me scis, flamma petatur aquas.

Verae iurates: delusio enim migenes:

Esferus in molli peclare flagrat amor.

Portibus egredior: vntiq; serentibus vsus,

Applicui inserias Oebaluz mfloras.

Excipit oppulsi vnt me iuns: hoc quoque sustinens

Nous in consilio inminibusiq; deho.

Il e quid amo stendi: quid, quid Laceda mone tota.

Obstendi dignam, conspiciuq; fuis.

Sea mitala diuam capu miterent formam,

Lumina, nil aliud, quo caperentur, e at.

Vtrid, obstipui: pra cordiaq; iun a serfi

Attomta curris in omiffi nois.

His similes vrisus agi antum remiscor, labeas.

Veni msa, buu miam Cylberia memm.

Sin r eniffes partier certamen in iud:

In dubium Venerts palma sursura fuis,

Magna quid com de. erumor praconia fecit.

Nullaq; de facie ne sius terra est.

Nec tibi par vsquam Phrygia, nec solis ab ortu

Inter formias silera nome ulabet.

* Tui.

* Quid est qd nymphis curasse dicit, An & alias praeter Oenonem amavit? * Per vsquam Phrygi am ne.

HVB.

CRedis & hoc) Extollit eius pulchritudinem, veta laudando eam alliciat ad amorem suum: nulla enim est mulier, quae laudibus suae formae non delectetur. Ouidius in 1. de arte: Nec faciem, nec te pigeat laudare capillos. Et tetretes digitos, exiguumque pedem.

Credis & hoc nobis? minor est tua gloria vero: Fama quae de forma penè maligna tua est. Plus hic inuenio, quam quod promiserat illa: Et tua materia gloria victa sua est. Ergo arsit merito, qui nouerat omnia Thecus: Et visa es tanto digna rapina viro: More tuae gentis nitida dum nuda palæstra

Ludis

Ludis: & es nudis scemina mixta uiris.
 Quod rapuit, laudo: miror, quod reddit unquam.
 Tam bona constanter præda terenda fuit.
 Ante recessisset caput hoc ceruice cruenta:
 Quam tu de thalamis abstraherere meis.
 Te ne manus unquam nostræ dimittere uellent?
 Te ne meo peterer uiuus abire sinu?
 Si reddenda fores: aliquid tamen ante tulissem:
 Nec Venus ex toto nostra fuisset iners.
 Vel tua uirginitas esset libata: uel illud,
 Quod poterat salua uirginitate rapi.
 Da modo te, quæ sit Paridis constantia, nosces:
 Flamma rogi flamma finiet una meas.
 Præposui regnis ego te: quæ maxima quondam.
 Pollicita est nobis nupta, sororquæ Iouis.
 Dumquæ tuo possem circundare brachia collo:
 Contempta est Virtus, Palladæ dante, mihi
 Cum Venus, & Iuno, Pallasquæ in uallibus Idæ
 Corpora iudicio supposuere meo:
 Nec piget: aut unquam stulte elegisse uidebor:
 Permanet in uoto mens mea firma suo.
 Spem modo ne nostram fieri patiæ caducam
 Deprecor, ò tanto digna labore peti.
 Non ego coniugium generosæ degner opto:

bata) Desumpta, gustata. (Vel illud). s. oscula. (Da modo) Quia posset obici, ita dicis, sed fortasse ita non faceres, dicit, fac periculum, & proba, uidebis quæ constantia sit in me. (Flamma rogi). i. amor meus sola morte finietur. Terent. in Andro. Hanc mihi, nisi mors, adimet nemo. (Flamma) In qua comburetur cadauer meum, cum ero mortuus. (Flammæ) Amoris. (Quæ maxima). s. regna. (Pollicita est) Ut plenè demonstrauimus in argumento primæ epistolæ. (Nupta) sororquæ Iouis. i. Iuno. (Virtus) sapientia. (Contempta) sperata. (Dante) Dare uolente. (Elegisse stulte). s. quod te, potiusquam regna, uel uirtutem elegerim. (In suo uoto) Quod primum habuit, ut te haberem coniugem. (Caducam) Fluxam, uanam. (Non ego) Incipit se laudare à nobilitate. (Non degneret) Vel uilis generosæ, uel à maiorum uirtute remorus. (Generosæ) Tui nobilissimæ.

A S C E N S I V S.

ET sua) Alii legunt, & tua, sed non procedit, quia ordo est. Et gloria sua. s. quam ipsa cõferre potest. est tamen inæpra urcunque legatur, reciprocario, nisi dicatur, sua. i. propria ipsi fame, quæ gloriam conferre potest etiam inanem. (Est uicta). i. superata. (Materia tua) Id est subiecto circa quod uersatur gloria, quod illi præbes, quia plus materiæ gloriæ præbes iam, quam ipsa retribuere potest gloriæ, ex quantitate autem cognoscitur, quod sua nominatiui est casus, nam corripient, tua autem, qui ablatiui casus, produci debent, unde ma los esset uersus legendo, tua &c. (Ergo arsit merito) Probat formam Helenes, etiam aliis probatam, nam ob eam rapta est à Thæseo, uerum integra restituta, quod signum censet, quia minus amauit, quam ipsæ, qui aliquid. i. ab ea prælibasset, aut uirginitatem, aut saltem

Epist. Ouid.

L 4

oscula

Delectant etiam casti ras præconia formæ &c. (Minor est uero) Quia minus dicitur de te, quam sit. Maligna auara, & detractatrix, quia minus dicit, qua debet. (Gloria) Laus commendatio. (Est uicta sua materia) id est à pulchritudine tua, quæ est materia ipsius gloriæ. (Rapina) Præda, dictum est in epistola Hermiones, & Oenones de Helena rapta à Thæseo. (More) Cõsuetudine. (Tuæ gentis) id est Laconicæ. nam Lacedæmonii præcipue palæstra delectati sunt, cuius etiam inuictores creduntur, unde Propert. Multa tuæ Sparte miramur dona palæstræ. (Nirida) Propterea, quod corpora oleo ungebatur, palæstra autem latine ludandi certamen significat. (Constanter) Fortiter, animo se. (Ante) id est potius. (Hoc). i. meum. (Abstrahere). i. eripereris. i. ante passus essem mihi incidi caput, quam te reddidissem. (Ne) An. (Uellent dimittere) q. d. non. (Uiuus) Dum uiuerem. (Fores). i. fuisses propter necessitatem. (Tulissem) Accepissem. (Ante) Quam fuisses reddita. (Ex toto) Penitus. (Li-

A S C.

ofcula, uidit autem, formã eius, inquit Theſeus, dum more uirginum Iacernarum nuda pal-
leſtram exerceret. (Abſtrahere) .i. abſtraheris, nam inſectitur abſtrahere, abſtrahere-
ris &c. (Te ne) Nequaquam, nunquam. (Aliquid) Florum uirginitatis intelligit. Sicut: Sile-
nus in Buc. Huic alius mercedis erit. (Tu liſſem) .i. abſtuliffem. (Libata) .i. primũ cõtaãta.
Traãtum à libamibus, quæ ſummo eius attinguntur ore. (Flamma rogi) .i. exuſtionis
meæ rogalis. (Finiat una) .i. ſola, non ſimul, quia aduerbium eſſet, & ultimam produceret.
(Meas flammas) .ſ. amoris. i. ad mortem uſque te amaſſem, & tui amore ariſſem. (Præpoſui
regni) Docet quanti eam faciat, & fecerit. Cum enim tres ille ſummæ. Deæ iudicium pul-
chritudinis ad Paridẽ referrent, & Iuno regnorum Dea (eſt enim ær ſuper terram, ubi ge-
ritur onine ex mortaliũ regnum) promitteret pulcherrimũ regnum, & Pallas Dea ſapientia
regni (nam ex cerebro Iouis. i. puriore igne nata dicitur, unde uis ingenij & intellectus in ſon-
di putatur) promiſſiſſet bellandi peritiã dicens: Te, ſi me ſequeris, non abſtrahet inuidus
error: Venus autem per quam omnia, quæ naſcuntur, ueniunt, & oriuntur, pulcherrimã
puellã promitteret, dicens (ut non ignobilis auctor deſcripſit) Pleſtra ſonora, ioci plau-
ſus, laſciua uoluptas. Hæc mea, ſi reliquia me præfers ipſã puellã, Pro mercede dabo, qua
non formoſior ulla. Reſpondit Paris: Grata mihi tua forma Venus, tua munera grata. Plus
alijs mihi mente ſedes certaminis ecce Pignus habes uidtriæ auri ſpectabile malum. In qua
re ſignificatur, quod hic poëta expreſſe docet, quia Paris, dum Helenã rapuit ob pulchritu-
dinem, cum quia neque regnum, neque bellandi gloriam, aut peritiã habere potuit, uolu-
ptatem gloriæ & ſapientiæ prætulit. Triplex enim aium bonũ, honeſtiũ, uel ſapientiæ, quod
Pallas cõfert, uile, ut regnorũ, cuius Iuno adminiſtratrix, unde Aëolus ad eam lib. Aen. 1.
Tu mihi quodcunq; huc regni, tu ſceptra Iouemq; concilias. & delectabile, ut uolupta-
tum, quæ beluiſ cum hominibus communes ſunt. Ideo dicit dictorum carm. auctor. Hæc
in lite, triplex hominum mellita poëſis Depinxit ſtudio, quorum datur optio cunãtis.
Falluntur tamen optando perique ſequaces. Luxus habet multos, honor, & ſapientia pau-
cos, &c. (Nupra ſororq;) Et ſoror, & coniux Iouis Iuno, ſcilicet. (Contempra eſt uirtus)
.ſ. bellica, quæ ſine ſapientia non recte adminiſtratur, unde Pallas tam ſapientiæ, quam bel-
lorum Dea eſt. (Nec piget, aut unquam ſtulte elegiſſe uidebor) ſupple mihi, non ueget qn
elegit ſtulte, ſed tamen amanti non ita uidetur, unde excuſ fingitur amor. (Spẽ modo) .i.
dummodo, reperit autem, unde inceperat. Quæ rara ſit &c. (Non ego coniugium) Docuit
licitum eſſe, quod petijt, quia diuino monitu, & promiſſu, docet etiam ex perſona ſua, quia
non minus nobilis ſit, imo nobilior, & ditior, & formoſior. & tali ſcmina dignior, quam Me-
nelaus, deinde quod eam non ad concubinatum, ſed ad coniugium poſcit. Nobilitatem au-
tem Phrygum probat ex Ganymede deorum pincerna, Tithono Auroræ coniuge, & Auchia
ſã Veneris amato, imo (ſi Heleno Virgiliano credimus) Coniuge, dicit enim. Coniugio An-
chiſa Veneris dignate ſuperbo.

H V B.

Turpiter) Dedecoroſe,
ſed cũ magna laude tua.
(Pleiada) ſux genealogiæ ue-
ruſt ætem repetit à Ioue, & E-
leãtra. Nam Iupiter concu-
bit cum Electra ſilia Atlan-
tis quæ fuit una ex ſeptem Ple-
iadibus, quæ in cœlum, in ſtel-
las tranſlatæ ſunt, & ex ea ge-
nuit Dardanum, à quo Troia
ni originem, & nomen ducit
Quid. in Faſt. Dardanum Ele-
ãtra quis neſcit Atlantide na-
tum? .ſ. Electræ cõcubiſſe Io

Nec mea (crede mihi) turpiter uxor eris.
Pleiada, ſi quæras, in noſtra gente, Iouemq; Inuenies: medios ut taceamus auos.
Sceptra parens Aſiæ, qua nulla beator ora eſt:
Finibus immenſis uix obeunda tenet.
Innumeras urbes, atque aurea tecta uidebis:
Quæque ſuos * dicas templa decere deos.
Ilion aſpicies, firmataque turribus altis
Mœnia, Phœbæ ſtructa canore lyræ.
Quid tibi de turba narrem, numeroque uiro: um?
Vix populum tellus ſuſtinet illa ſuum.

Ocur-

* dices

Occurrent denso tibi Troades agmine matres:
 Nec capient Phrygias atria nostra nurus.
 O quoties dices:quam pauper Achaia nostra est.
 Vna domus quæuis urbis habebit opes.
 Nec mihi fas fuerit Sparten contemnere uestrâ:
 In qua tu nata es, terra beata mihi est.
 Parca sed est Sparte:tu cultu diuite digna:
 Ad talem formam non facit iste locus.
 Hanc faciem largis sine fine paratibus uti,
 Delitiis quæ decet luxuriare, nouis.
 Cum uideas cultos nostra de gente uirorum:
 Quales Dardanijs credis habere nurus?
 Da modo te facilem: nec dedignare maritum
 Rure Therapnæo nata puella Phrygem.
 Phryx erat nostro genitus de sanguine, qui nunc
 Cum Dijs potando nectare miscet aquas.
 Phryx erat Auroræ coniux: tamen abstulit illum
 Extremum noctis quæ dea finit iter
 Phryx etiam Anchisæ: uolucrû cui mater amorû
 Gaudet in Idæis concubuisse iugis.
 Nec puto collatis forma Menelaus, & armis,
 Iudice te nobis, antefereendus eris.
 Non dabimus certe socerum tibi clara fugantē
 Lumina, qui trepidos à dape uertat equos.

(Vna domus) Quælibet sola domus nostræ regionis habebit opes unitis uestre urbis.
 (Nec mihi) Ne uideatur spernere Græciam, dicit se uenerari plurimû Lacedæmona terrâ
 natalē ipsius Helenæ. (Sparten) Lacedæmonia. (Beata) Felix. (Mihi) Iudicio meo. (Parca)
 Non luxuriosa, neque sumptuosa in uestibus. (Tu digna cultu diuite). i. tu mereris ornatum
 sumptuosum. (Non facit) Non conuenit. (Paratibus) Ornamentis, cultibus. (Sine fine) Infi-
 nite. (Luxuriare) Abundare affluere. (Cum uideas) Sumit argumentum ornatus mulierû
 ab ornatu uirorum, qui solēt esse minus delitiosi. cū ergo uideas uiros ita cultos. (Qualē)
 q. d. multo sumptuosiorē, & splendidiorem. (Nurus) Puellas. (Facilem) Exorabile nō du-
 ram, ut, Faciles uenerat Napeas. (Rure Therapnæo) Therapne Laconiz oppidū est. (Pō-
 ponius) Mela in Laconide Therapne, Lacedæmon, Amycle. (Phryx erat) Laudat Phrygum
 nobilitatem. (Qui nunc cum dijs potando) Ganytedem intelligit. Hic filius fuit Trojs re-
 gis Troianoi uui, amatus à Ioue, qui cū in Ida uenaretur, à Ioue in formam Aquilæ transi-
 gurato raptus est, & expulsa Hebe, quæ sibi ministrabat, pincernam suam instituit. Ouid.
 lib. 10. Met. Atripit Iliaden, qui nunc quoque pocula miscet, Inuita quæ Ioui nectat Iunō-
 ne ministrat. (Nectare) Nectar potio est deorû. (Auroræ coniux). i. Tithonus. Si arce fuit
 Laomedontis, qui ab Aurora amatus ex ea genuit Memnon, quæ postea in auxiliū Troia-
 norum misit. (Quæ finit extremū iter noctis) Quia Aurora tenet cōfinia lucis, quâ incho-
 at & nō rit, qua finit. (Anchisæ) Is filius fuit Capis, formosissimus, amatus à Venere, cum
 quo concubens in mōre Ida posset ea apud Simoēnta fluuiū genuit Aen. (Volucrû) Velociū,
 habentia alas. (Amorû) Sūt enim gemini, ut alibi diximus. (Gaudet) Quasi te honesta. un

& apud

uem? Pleida). i. Electra, quæ ita
 dicta est, uel à Pleione matre, uel
 à πλεω græce nauigo, quia nauig-
 antes solent Pleiadas ipsas ob-
 struare. (Medios auos) .i. qui
 sunt inter Ionem, & nos intelli-
 git Erichthonium, Troem, Ilū,
 Asaram, capini, & reliquos.
 (Ora) Regio. (Beatior) Diritior,
 ut diximus supra. (Obeunda)
 Circumeunda. (Fiuibus immen-
 sis) Propter magnos fines, & am-
 bitus. (Innumeras) Infinitas.
 (Quæ dicas decere suos deos). i.
 quæ sint ornata, & talia, quæ de-
 ceant, quibus sunt dicata. (Iliō)
 Commemorat hoc oppidū præ-
 cipue, in quo sedes erat regnum
 Asiaticorum. (Structa) Aedifi-
 cata. (Canore. i. sono) ablatiuus
 est casus. (Lyre Phœbe) Quia,
 ut alibi diximus, Neptunus, &
 Phœbus menia Ilū condiderūt.
 est autem Ilium oppidum ipsius
 Troiæ maximum, & celeberrim-
 um, nam Troia est regio.
 (Troades) Mulieres Troianæ.
 (Occurrent) Venient obuiam.
 (Agmine) Multitudine (Cap-
 rent) Continebunt, quia etunt
 plures, quam possint stare in no-
 stra domo, (Achaia) Græcia.

& apud Virg. Cōiugio Anchisa Veneris dignate superbo. (Iugis) Vertice. (Nec puto) Lau-
dat se à pulchritudine, & fortitudine, quib. duabus rebus preponit se Menelao. (Collatus)
Comparatus. (Iudice te) Iudicio tuo. (Non dabimus) Ita laudat se, ut deprimat patrē Me-
nelai. dicit. n. se non habere patrum, qui sit futurus socer Helenæ, qui filios coxerit, & Solē
eos scelere fugauerit. (Fugantem) Repellentem. (Trepidat) Vel territos, vel festiuos. (Adi-
pe) A conuiuio suo scelerato. Fabula hoc habet, Atreus & Thyestes fratres fuerunt, filii Pe-
lopi. Atreus uxorem habuit Aeropen nomine, quam cum frater Thyestes ardent ama-
ret cum ea concubuit, quod cum frater intellexisset, in ultionem huius sceleris filios coxit,
& comedendos fratri apposuit asimulata cum eo concordia. hanc rem ne Sol uideret, dici-
tur auertisse se. De hac re scripta est Tragedia apud grecos. ex Atreo creditur natus esse
Menelaus, unde esset socer Helenæ. dicit ergo, non dabo tibi talem socerum. qualis fuit
Atreus, qui humanas dapes fratri apponat.

ASC.

PLEIADA). f. Electram Dardani matrem ex qua Iupiter Dardanum genuit Troia-
norum progenitorem. (Beatior) .i. ditior, & melius habens. (Canore) .i. cantu tonoro, hic
cānor, huius canoris dicitur. n. Apollo cum Neptuno mœuia Troiana fabricasse conuocā
dō saxa ad sonum liræ, quomodo Amphion ad constructionem menium Thebanorum, un-
de Horat. in arte. Dicitur & Amphion Thebanæ conditor Arcis Saxa mouere sono testudi-
nis, & prece blanda Ducere, quo uellet. Quod ideo fictum est, quia eloquentia, ut dicit Cic.
lib. 1. Rhetor. in præfatione, uidelicet uir quadam eloquentia (quem per canorē hic intelli-
git) præditus primus homines siluestris in ciuitatis concordiam, & ad mœuia construenda
concitauit, ut in dicto libro attestatur Hora. Neptunus autem, quia aquarum Deus est, ad
iutor fuisse dicitur, quia sine aqua non fit conglutinatio, & ad eas descendunt fundamenta,
quæ Neptuno sacrantur, unde quia (ut in fabulis est) iusturandum non seruauit Laomedō,
dicitur Aen. 2. Neptunus muros, magnoque emota tridentis Fundamenta quatit. (Opes ur-
bis) .i. quæ sufficiunt urbi. (Spære) Græce, nam Latine dicitur Sparta. (Non facit) .i. non est
idoneus locus iste. i. uilis. (Luxuriare) .i. superfluere in quauis re, unde & segetes uimium
uegetæ dicuntur luxuriare: & quia habito nimis ampla Venerem excitat, uocamus carnis
petulantiam, luxuriam. Cum uideas cultus nostra de gente uirorum. Hunc damnat in Ae-
nea Iarbas Aen. 4. dicens. Et nunc ille Parie cum semiuirō comitatu, Mœonia mentum mi-
tra crimenque madentem Sibnixus rapto poritur & c. Et eundem laudat Paris, fed mulie-
ri, ueruntamen sunt quibus animus est longe alius, de quibus uidelicet dicit Iuuen. Sat. 6.
Ferrum est, quod amant. (Nec puto collatis forma Menelaus, & armis) Quod summe nec-
essarium erat, incipit Menelai amorem excludere, sicut Maro dicit, abolere Sichæum. (So-
cerum) .f. Thyestem, sed Priamum. Nam à cæna Thyestæ auertit Sol equos, ad quod allu-
dit Dido Aen. 1. dicens. Nec tam auersus equos Tyria sol iungit ab urbe.

HVB.

Nec pater est) id est nec pa-
ter Priami, auus meus socer
suum interfecit, sicut Pe-
lops auus Menelai. diximus su-
pra in epistola Hermiones fa-
bulam Oenonia patris Hippo-
damix, quam Pelops cu. su uic-
cit. Is autem Pelops, ut regno so-
ceri poteretur, eum interfecit.
(Et qui Myrtoas) id est nec dabi-
mus auum. qui aliquem in mare
præcipitauerit submergen-
dum, sicut Pelops Myrtilium au-
rigam Hippodamix, quo fauen-
te eam uicerat, in mare præci-
pitauit, à quo mare Myrtoum

Nec pater est Priamo soceri de cæde cruentus:

Et qui Myrtoas crimine signat aquas.

Nec proauo stygia nostro captantur in unda

Poma: nec in medijs quæritur humor aquis.

Quid tamen hoc refert? in tenet ortus ab illis:

Cogitur huic domui Iupiter esse socer.

Heu facinus, totis indignus noctibus ille

Te tenet: amplexu perfruitur que tuo.

At mihi conspiceris posita uix denique mensa:

Multaque, quæ ledât, hoc quoque tēpus habēt.

Hostibus eueniant conuiuia talia nostris:

Experior posito qualia sæpe mero.

Pœnitet

Pœnitet hospitium: cum me spectante lacertos
 Imponit collo rusticus ille tuo. (rem?)
 Rumpor: & inuideo (quid nũc tamen omnia nar
 Membra superiecta cum tua veste fouet.
 Oscula cum vero coram non dura dareis:
 Ante oculos posui pocula sumpta meos.
 Lumina demitto, cum te tenet arctius ille:
 Crescit & inuito lentus & in ore cibus.
 Sæpe dedi gemitus: & te lasciuia notaui,
 In gemitu risum non tenuisse meo.
 Sæpe mero volui flammam compefcere: at illa
 Creuit: & ebrietas ignis in igne fuit.
 Multaque ne videam, versa ceruice recumbo:
 Sed reuocas oculos protinus ipsa meos,
 Quid faciam; dubito: dolor est meus illa videre:
 Sed dolor à facie maior abesse tua est.
 Qua licet, & possum luctor celare furorem:
 Sed tamen apparet dissimulatus amor.
 Nec tibi verba damus: sentis mea vulnera, sentis:
 Atque vitinam soli sint ea nota tibi.
 Ah quoties lacrymis venientibus ora reflexi:
 Ne causam fletus quaereret ille mei.
 Ah quoties aliquem narraui potus amorem,
 Ad vultus referens singula verba tuos.
 Indicium quæ mei ficto sub nomine feci:
 Ille ego, si nescis, sterus amator eram.
 Quin etiam, vt possem verbis petulantibus vti:
 Non semel ebrietas est simulata mihi.
 Frodita sunt (memini) tunica tua pectora laxa:
 Atque oculis aditum nuda dedere meis:
 Pectora vel puris niuibus, vel lacte, tuamque

dictum est. hæc fabula loco supra
 dicto narrata est. (Nec proauo)
 Amplificat odium gentis Menela
 lai, dicēs, nec proauus meus dam
 natus est apud inferos eadem pe
 na, vt aquam vsque ad os habeat
 & poma, neque tñ bibere, aut co
 medere possit, sicut Tantalus pro
 auus Menelai, Tantalus enim cū
 esset familiarissimus deorum, &
 Iouem cum ceteris dijs ad conui
 uium inuitasset, dicitur Pelopē
 filium suū coxisse, & deis conie
 dendū apposuisse, vt eorum diui
 nitatem tentaret, à quo oēs abli
 nerūt excepta Cerere, quæ hu
 merū eius consumpsit. postea cū
 ad vitā reuocare vellent, hume
 rus est ei eburneus restitutus: vn
 de Virg. Humeroque Pelops in
 signis eburno. Inde Tantalus hæc
 pena damnatus apud inferos di
 citur, vt nec vndis, nec pomis tā
 gentibus ora perfruarat. Sunt ta
 men, qui eum hæc pena non pp
 credem filij, sed quia indicauerit
 arcana deorum, danatum pu
 tēt, quod quidē Ouid. in 1. Am.
 signat. Quærit aquas in aquis, &
 poma fugacia captat Tantalus,
 hoc illi gartula lingua dedit, &
 idem lib. 4. Am. Sic aret medijs
 tacitis vulgator in vndis. Poma
 quæ, quæ nullo tempore tangat,
 habet. Euripides dicit eū suspen
 sum in aëre, propterea quod ad
 uersus deos esset maledicus.

(Quid refert?) Quid interest?
 quid mihi prodest, maiores Me
 uelci tales esse? (Si ort?) .i. si Me

* Hæc
 omnia
 ab ama
 tore es
 se faciē
 da ostē
 dit O
 uidi. de
 Arte a
 mandī.

nelas natus ab illis. (Tenet te.) Placet tibi. (Cogitur) subaudi, si. (Iupiter cogitur esse so
 cer huic do.) .i. contra voluntatem suam cōpellitur esse socer ipfius Menelai, qui est de ge
 nte ita scelerata, & impia, nam si Helena, quæ est filia Iouis, si eius vxor, necessario Iupi
 ter erit eius socer. (Heu facinus) Pergit adducere eū in odium. (Indignus) Qui non mere
 tur talē vxorē. (Mihi) q. d. qui te amio ex corde. (Vix deniq;) .i. etiā cū difficultate. (Ostia)
 Parata. (Hoc tempus) Mensæ, & cœne. (Quæ lædāt) Quæ displiceant. (Eueniāt) Optatis est.
 (Talia) Ita acerba. (Pœnitet hospitium) .i. pœnitet me esse in ea domo. (Rusticus) Incultus, si
 nē moribus, & blanditijs. (Rūpor) .i. dolorē (Cū ille) Menelas. (Fouet tua membra veste su
 periecta) .i. cū te amplectit, & tenet in vlnis sub veste sua. (Quid nũc) Hæc dicta sunt p pa
 rēthesim. (Nō dura) Moll a, & lasciuia. (Posui pocula ante oc.) Ne viderē (Demitto) Incl
 no. (Arctius) stritius. (Crescit in ore cib.) vt crescere, quia pæ dolore comedere nō possū.
 Iuuc. Iutere; molares difficili crescētē cibo. Ex anxietate. n. cib. multū cōmasticat*, & cōmā
 sus

fus vix potest demitti per fauces. (Notaui) Aduerti. (Compescere coercere. (Ebrietas fuit ignis in igne) Quia ex vino crescit amor. Ouid. lib. 3. de Arte. Cum veneris puero non male Bacche facis. Idem: Vina parant animos, faciuntq; caloribus aptos; vnde Paulus apotholus. Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. (Recumbo) Discumbo ad mensam; (Cerulea versa) Verso capite in aliam partem. (Protinus) Statim, quia non diu possum manere, quin te aspiciam. (Maior). s. quam videre. (Ab esse) Discedere. (Qualiter) Quatenus licet. (Lustor) Conor. (Disinulatus) Occultatus. (Nec dani us verba) Nec te decipimus. (Tibi soli) Ne alius aduertat. (Reflexi) Retollexi, ne videret lacrymari. (Ipse) Maritus tuus. (Potus) Cum bibissem. (Aliquem amorem). i. amorem alicuius. (Referens) Conuertens. (Ad tuos vultus) Vt intelligeres me ea dicere pp te. (Indiciuni) Demonstrationem mei ipsius. (Sub nomine ficto) Nam cum alium nominarem amarem de me significabam. (Ille) Cuius amorem narrabam. hęc autem omnia esse faciendā ab amatore ostēdit Ouid. lib. 2. de arte. Hic tibi multa licet sermone latentia tecto Dicere, quę dici sentiat illa sibi, Blanditiąsq; leues tenui perscribere vino, vt dominam in mensa se legat ille tuam, Atque oculos oculis spectare fatentibus ignem, &c. (Peculantius) Licentius, audacius. (Non fenum). i. sepius. (Simulata). i. ostendit me esse ebrium, quod Ouid. in 2. de arte precipit. Ebrietas, vt vera nocet, sic ficta iuuabit. Fac titubet blefo sub dola lingua sono. Et quidquid dices facies ue proferuius xquo: Credatur nimium causa fuisse merum. (Prodita) Aperta. (Tunica laxa). i. veste laxata, & largius aperta. (Nuda). s. pectora. (Dedere aditum oculis). i. visa sunt oculis meis. (Pectora) Laudat pulchritudinem, & candorem eius pectoris, dicit potuisse comparari vel natiuis intactis, vel lacti, vel ei cygno, in quem Iupiter transformatus concubuit cum Leda eius matre, cum eam omnes cygni sicut candidi, credibile est, illum fuisse candidissimum.

A S C.

N E C pater. s. Pelops Thyesis pater, qui Plistheum genuit, vnde Agamemnoni, & Menelaus nati sunt, quos amnis Atride dicantur. (Nec proauo). s. Tatalo, qui proauus est Menelai, quia pater Pelopis. (Cogitur huic). s. tam scelestę (Domui). i. familiaris. (Iupiter esse solet), q. d. tam bonus deus, qui Iupiter dictus est. i. iuuans pater. indignum ergo censet Helenam filiam Iouis ex Leda Tyndari vxore progenitam, in tam scelestam familiam detrusam, inueniens contra se ea dignum, quidpe qui de sanguine Iouis ortus sit. (Et te lasciuia) Per gratam peculantiam, libertatem, ac proferuiam hoc proferui Paris, quasi inuidia percitus & Zephyri xfluans, qua re nihil gratius amantibus. Sic Maro. Malo me Galathea petit lasciuia puella. (Ebrietas). i. superabundantia vini. (Fuit ignis). i. incendium. (In igne). i. in amore. (Aut Ebrietas ignis). i. amoris. (Fuit in igne). s. indignationis. (Quid faciam dubito) Amatorie docet cruciatum suum, cum neq; videre, neq; nō videre patiatur eam. nam videntem dolet a rustico tractari, non videntem, non posse talem vultum contemplari. (Narraui potus) Quia post potum & lasciuia narrari solent, & liberius, incautusque. vnde Flaccus dicit. Reges dicuntur multis vrgeri culis, Et torquere mero, &c. (Prodita sunt) Quia gaudet sumo opere formosę laudari, laudat eam a forma, & lepore corporis.

H V B.

D Vm stupeo). i. vix sum apud me. (Visis). s. pectoribus tuis. (Ansa) dicitur in poculis ea pars, qua manu capitur, & tenetur poculum, Virgi. in Buc. Et grauis attrita pendebat cantharus ansa, nam manubrium, & capulum de gladijs dicimus. (Tortilis) Fiebat enim ansa torta. (Excidit) id est cecidit a manu. (Nam pocula) Per parenthe sim legendū est. (Nate) Filie tue Hermione. (Ego tuli illa) id est ego osculabar illam, vbi tu de-

Complexo matrem candidiora Ioue.
 Dum stupeo visis (nam pocula forte tenebam)
 Tortilis a digitis excidit ansa meis.
 Oscula si nata dederas: ego protinus illa
 Hermiones tenero latus ab ore tuli.
 Et modo cantabam verus resupinus amores:
 Et modo per nutum signa tegenda dabam.
 Et comitū primas Clymenęq; Aethręque tuarū
 Ausus sum blandis nuper adire sonis.
 Quę mihi nil aliud, quā formidare locutę,
 Oranti medias deseruere preces.

Dij

Dii facerent, precium magni certaminis esses:
 Teque suo posset uictor habere toro.
 Ut tulit Hippomenes Schœneida præmia cu: sus:
 * Venit ut in Phrygios Hyppodamia sinus.
 Ut ferus Alcides Acheloia cornua fregit:
 Dum petit amplexus Deianira tuos
 Nostra per has leges audacia fortiter issit:
 Teque mei scires esse laboris opus.
 Nunc mihi nil superest: nisi te formosa precari:
 Amplectique tuos, si patiare, pedes.
 O decus, o præsens geminorum gloria fratrum.
 O Ioue digna uiro, ni Ioue nata fores.
 Aut ego Sigeos repetam te coniuge portus:
 Aut hic Vanaria contegar exul humo.
 Non mea sunt summa leuiter districta sagitta
 Pectora: descendit uulnus ad ossa meum.
 Hoc mihi (nam repeto) fore, ut à cœleste sagitta
 Figar, erat nerax uaticinata soror.
 Parce datum fati Helenę contemnere amorem:
 Sic habeas faciles in tua uota deos.
 multa quidē subeūt: sed corā ut plura loquamur,
 Excipe me lecto nocte silente tuo.
 An pudet an metuis uenerem temerare maritā?
 Castaque legitimi fallere iura tori?
 Ah nimium simplex Helenę, ne rustica dicam,
 Hanc faciem culpa posse carere putas?
 Aut faciem mutes, aut sis non dura, necesse est:
 Is est cum forma magna pudicitia.
 Iupiter his gaudet, gaudet Venus aurea furtis:
 Hæc tibi nempe patrem furta dedere Iouem.
 Vix fieri, si sint uires in semine amorum:
 Iouis & Leda filia, casta potes.

deras oscula tua. (Modo) Inter-
 dum. (Tegenda) Calinda. (Per
 nutus) Ut ipse in i. Amor. Me
 specta, notisque meos, uulnere
 que loquacem. (Primas) id est
 præcipuas, & tibi intimas. (Ae-
 thram) Hæc creditur fuisse ma-
 ter Thefei, ut alibi diximus.
 (Adite) Alloqui, hoc præcepit
 Ouid. in i. de Arte. Sed prius
 ancillam captate nosse puellæ
 Cura sit, accessus molliet illa tu
 os. (Quæ) Comites tue. Non lo-
 cutæ aliud. i. aliud respondentes.
 (Quam formidare) Quam
 se timere. (Deseruere medias
 preces) i. noluerunt audire om-
 nes meas preces. (Precium cer-
 taminis esses) id est ut propone-
 reris precium ei, qui te in aliquo
 magno certamine uincendo con-
 sequeretur. (Ut tulit) Sumit
 exempla quorundam, qui certa-
 runt pro amore, quos dicit se esse
 imitaturū. (Schœneida) Atal-
 antam filiam Schœnei, quæ cū
 ab oraculo accepisset, ut uitare
 coniugium, cum esset pernicita-
 te pedum præstantissima, & mul-
 ti eam uxorem peterent. hanc cō-
 ditionem precis imponebat, ut
 à se currendo uicti morte plecte-
 rentur, uictor eius coniugio po-
 tiretur. Cum igitur inter mul-
 tos, qui eam petebant, adesset
 Hippomenes illius pulchritudi-
 ne incensus, uenerem in auxilium
 rogauit, quæ ex Damasceno agro
 Cypri tria mala auræ
 ei attulit, mox uirg: ut intercur-
 rendum uirgini ea obiceret, fore
 enim ut illorum cupiditate

* Addū-
 tur i ali-
 quibus
 hæc duo
 carni-
 na.
 Quæ p-
 pero
 cursu vi-
 cerat an-
 te pro-
 cos. Sic
 & tu
 Phrygi-
 as ueni-
 es regi-
 na per
 urbes.

tardaretur. parens igitur eius præceptis unum in obliquum coniecit, ad quod primum ca-
 picudum Atalanta à cursu diuertit, mox alterum, & postremo terrium, quæ omnia dū puel-
 la cupida attollere curat, cursu ab Hyppomene est præuenta, & superata. postea ingratus ad
 uersus Venere fuit. quare illa indignata impatientiam libidinis in eos immisit, ita ut in
 loco sacro Cybele matri deorū concubuerint, ob quam causam in leones conuersi sunt à
 Cybele. ut scribit Ouid. lib. i. o. Met. Dicit ergo Paris, quod sicut Hippomenes non terribus
 conditione mortis certamine cursus Atalanta meruit, ita & ipse idē facerēt pro Hele. (Al-
 cides Hercules (Cornua Acheloia) i. cornua Acheloi, q & ipso p Deianira certauit. dictū
 est i epistola Deianire in eo loco. Ne pigeat, pugne bis tibi causa sui Cornua flēs legit rap-
 dis Achelous in undis. (Nostra) subauditur hic. (Per has leges) Per tales condiciones ausus
 cilem

esse ire. (Te esse opus mei laboris). i. te meo labore esse comparandum. (Nil superest) Nil
 restat, quia non proponeris talibus certaminibus. (Amplecti pedes) Quod precantes facere
 solent. (O deus) Precatur eam, & laudat simul. (Fratrū) Castoris, & Pollucis. (Digna Ioue
 uiro). Digna, quæ esse uxor Iouis, nisi esses filia (Sigæos Troianos) (Te coniuge) Te abdu-
 cta mecum in coniugem. (Aut cõtēgit) Sepeliar. (Humo) Txznarea. (In hac tua terra Laconi-
 ca.) (Exul) Nunquam amplius domum reuersus. (Districta) Percussa. (Leuiter) Parum, sed
 uehementer. (Vulnus) Amoris. (Ad ossa) In medullas. (Hoc) Oitendit amorē suum esse fa-
 talem, quem dicit prædictum sibi fuisse à Cassandra sorore sua diuinatrice. (Ræpeto) In me
 moriam reduco. (Fore) Futurum esse. (A fagitta cœlestē) .i. ab amore cœlestis mulieris. no-
 tandus est autem hic ablatiuus cœlestē in e cõtra regulam desinens necessitate metri. (Par-
 ce) Serua noli. (Helene) Vocatiuus est à nominatiuo Helene. (Sic) Adiuratis est. (Faciles)
 Exorabiles, benignos. (In tua uota) Ad ea, quæ optaueris. (Subeūt) Succurrunt, ueniunt in
 mentem, quæ pollem scribere. (Coram) Præsentes. (An pudet) Excipere me lecto tuo? (Le-
 gitimi) Menelai, quem legitimam tibi putas. (Simplex) Imprudēs. (Ne rustica dicam) q. d.
 quod etiam possum dicere, si habes hunc timorem. (Hæuc) Talem. tam pulchram. (Puras)
 q. d. falleris. (Mutes faciem) Vt non sis pulchra. (Non dura) .i. facilis. (Lis est) Sententia est
 rhetorica, pudicitia, & pulchritudo non concorditer simul esse possunt. Iuuen. Rara est adeo
 concordia formæ atque pudicitie. (Furtis) Adulterijs. (Txznarea) Iouem patrem tibi
 Quia nisi mater tua, quæ uxor erat Tyndarei cum Ioue concubuisset, non esset pater tuus.
 (Vix fieri) Latenter ostendit filios; filias ue trahere mores à parentibus, dicit enim cum sis
 filia Iouis, & Ledæ; qui adulterio delectati sunt, uix potes esse casta. Tu filia Iouis, &
 Ledæ uix potes esse casta. (Si uires amorum sunt in semi) .i. sunt in generatione. .i. si filij tra-
 hunt uim amoris à generatione parentum.

A S C. I O V E complexo matrem) Quia conuersus in cygnum complexus est Ledam, quæ ex
 eo, & Tyndaro duo oua concepit, ex quorū altero natus Pollux, & Castor. unde Horatius,
 ouo prognatus eodem, & cetera. Creditur tamen Castor Tyndari filius, & ob id mortalis
 fuisse. (Anse) Ek, qua caput poculū, in Bucolicis, Et grauis attrita pendeat cantharus an-
 sa. Erant autem aliquando ansæ tortiles. .i. intortæ, & interdum sculptæ. Vnde in eisdem. Et
 molli circum est ansas amplexus acantho. (Et comitum primas) .i. principes inter pedisse-
 quas, ac comites tuas, quia ab illis (ut Ouid. in arte docet) Auspicadus est amatoribus ad-
 tus. (Quæ non locutæ mihi aliud, quam formidare) Supp. se. (Deseruere medias preces orā-
 ris) .i. mei, hoc est preces meas orantiis eas, & ita significat longe aliud respondiisse, sed mina-
 tas fuisse illi mortē, si amplius loqueretur, nec uoluisset auscultare, unde quia seclusa est uia
 per eas, exclamat, q. d. O utinam dii facerent, & c. (Dij facerēt) Subaudi utinam, q. d. si daret
 aliqua tui acquirendæ uia, adire, etiam cū uix periculo, sicut Atalantam acquisiuit Hip-
 pomenes, & Deianiram Hercules, ut in Deianira præteritum est. (In phrygios sinus) Hos
 uersiculos non omnes codices habent, immo paucissimi. (Vt à cœlestē) Rara declinatio, nā
 cœlesti regulariter dicitur, uerum sicut cœlestē licenter dixit, ita & in genitiuo plurali, cœ-
 lestū, pro cœlestium, sicut & Maro. Cœlestum uis magna & c. (Lis est cum forma) Sic Iuuen.
 Rara est concordia formæ, Atque pudicitie.

H V B. C A S T A tamen) Dicit nunc ue-
 cli fallas maritum tuum: sed
 cum eris mecum, sis casta, & cū
 nullo peccas, nisi mecum. (Ea
 conmittimus. (Quæ hora iuga-
 lis corriget) id est quæ postea
 emendabit matrimonium, & fa-
 ciet non esse peccatum, corrigi-
 tur enim adulterium cum adul-
 teri legitimum copulantur ma-
 trimonio. (Non uana) Non fal-
 Casta tamen tunc sis: cum te mea Troia tenebit:
 Et tua sim quæso crimina solus ego.
 Nunc ea peccemus, quæ corriget hora iugalis:
 Si modo promisit non mihi uana Venus.
 Sed tibi & hoc suadet, rebus, non uoce, maritus:
 Neue sui furtis hospitis obest, abest.
 Non habuit tempus, quo Cresia regna uideret
 Aptius: ò mira calliditate uirum.
 *Exit: & Idæi mando tibi, dixit iturus.

Curam pro nobis hospitis vxor agas.
 Negligis absentis (testor) * mandata mariti:
 Cura tibi non est hospitis vlla tui.
 Huncine tu speras hominē sine pectore, dotes
 Possē fati formæ Tyndari nosse tuæ?
 Falleris: ignorat: nam li bona magna putaret,
 Quæ tenet: externo crederet illa viro?
 Vt te nec mea vox, nec te meus incitet ardor:
 Cogimur ipsius commoditate frui:
 Aut erimus stulti, sic, vt supremus & ipsum:
 Si tam securum tempus abibit iners.
 Penē suis manibus ad te deduxit amantem:
 Vtere mandantis simplicitate viri.
 Sola iaces viduo tam longa nocte cubili:
 In viduo iacco solus & ipse toro.
 Te mihi, meque tibi communia gaudia iungant.
 Candidor medio nox erit illa die.
 Tunc ego iurabo quænis tibi numina: meque
 Astringam verbis in sacra iura meis.
 Tunc ego, si non est fallax fiducia nostri:
 * Efficiam, præsens vt mea regna petas.
 Si pudet: aut metuis, ne me videre secuta:
 Ipse reus sine te criminis huius ero.
 Nam sequar Aegidē factum, fratrumq; tuorum:
 * Exemplo tangi non propiore potes.
 Te rapuit Theseus: geminas Leucippidas illi:
 Quartus in exemplis annumerabor ego.
 Troica classis adest armis instructa, virisque:
 * Tam facient celeres remus, & aura vias.
 Ibis Dardania ingens regina per vrbes:
 Teque nouam credet vulgus adeste deam.
 Quæq; feres gressus, adolebūt * cinnama flāmæ:
 Cælaq; sanguineam victima planget humum.
 Dona pater, fratresq; & cum genitrice sorore,
 Iliadesque omnes, totaque Troia dabit.
 Hei mihi vix a me pars dicitur vlla futuri:
 Plura feres, quam quæ littera nostra refert.

Hæc mihi te abducit tenebris, multoq; timore. Coniungit nostras clam taciturna manus. Ex fructu (Sola) Dicit esse conueniens, vt ei morem gerat, & vno lecto coniungantur, quia ambo soli dormiūt. (Cōmunia) Quæ vterq; capiemus. (Gaudia) Voluptates. (Candidior) I. erit mihi Plin. li. ita iucunda, vt videat esse lætior medio die. (Quæuis) quælibet. (In sac. iu.) s. marrimonij. i. obligabo

sa, quod sis futura vxor mea. (Sed tibi) arguit à cōmoditate, q̄ absentia mariti ei præstat. (Rebus) Effectu. (Non voce) Quia non dicit tibi, vt hoc facias, sed si significat esse contentū, cum me hic p̄ntē discēssit. (Et abest) ne obstat furtis sui hosp.) i. ne præsentia sua impediatur amorem, & concubitum meū tecum. (Crescia) Cretensia. Nam vt dixi, Menelaus profectus fuerat in Cretā, quo tpe Paris in eius domo hospitabatur. (O mira cal.) Pro miræ calliditatis, & astutis, & ironia, q. d. simplici, & stultū hominem. (Ipse, q. d. stultus. (Iturus) Abiturus. (Dixit à vx.) O Helena. (Mando) Committo tibi, & præcipio. (Hospitis Idx) Parisi Troiani, ab Ida monte Phrygiæ. (Negligis) quia ei non pares. (Tyranni) Regis, vt Virg. Pars mihi pacis erit dextram te tigiſſe tyrāni. Legit tñ etiam hic mariti. (Huncine) Adducit Menelaū in contemptum dicēs esse fatuū, & stultum qui nō possit cognoscere pulchritudinem ipsius Helenæ. (Huncine) pro hūc ne. (Sine pe.) i. sine sapientia. Hor. in epist. Non tu corpus eras sine pectore. (Dotes) Precium excellentiam. (Tyndari) O Helena. (Magna b.) s. pulchritudinem. (Non cr.) Non cōmitteret. (Vt) Quamuis. (Mea vox) mea verba & est sensus. licet nec verbis meis, nec vehemēti meo erga te amore exciteris, tñ est fallendus * Cinnamum, i. dēque gerere, quia simplex est, & stultū dēque rus. (Vt superemus & ipsum) i. vt simus etiā ipso stultiore. (Iners) id est sine effectu amoris, & concubitus. (Amanem) Me. (Pe romanē) Ferē suis manibus, quod solēt facere leones, & lenæ. Tibul. riferi

mando tibi (dixit iturus.) * Mandata ty ranni.

* Cinnamum, i. dēque gerere, quia simplex est, & stultū dēque rus. (Vt superemus & ipsum) i. vt simus etiā ipso stultiore. (Iners) id est sine effectu amoris, & concubitus. (Amanem) Me. (Pe romanē) Ferē suis manibus, quod solēt facere leones, & lenæ. Tibul. riferi

obligabo me futurum semper maritum tuum. (Petas mea reg.) .i. venias in Troiam. (Si pu-
det, Occurrit obiectioni. (Ne videat sec. me.) .i. ne videaris ipote discessisse. (Ipse ero reus).
Volo oem culpam huius facti in me transferri. (Sequar) Imitabor. (Aegidæ) T hesei. (Fratrū
tuorum, Castoris, & Polluci. (Te rapuit) Dictum est supra. (Illi) Castor, & Pollux. Gemina-
nas Leucippidas). .i. duas filias Leucippi subaudi; rupperunt. Fabula autem hoc habet. Leu-
cippus duas habuit filias Phœben, & Elairam, quæ desponsatæ Idæ, & Lynceo inuenibus for-
tibus, die nuptiarum à Castore, & Polluce carum amore accensis raptæ sunt, cum Castora
Lynceo interfectum dicunt. hanc fabulam scribit plene Ouid. lib. 5. Fast. & eam breuiter te-
tiget Propter. Eleg. 2. his verbis. Non sic Leucippis succendit Castora Phœbe, Pollucem cul-
tu nō Elaira soror. (Propiore) Quam fratrum tuorum. (Tangi) Moueri, incitari. (Troica)
Arguit a facilitate descendendi. dicit enim se habere omnia parata. (Ibis) Pollicetur ei ma-
gnos honores in regno Troiæ. (Quaq; feres) Dicit quod ei fient honores, tanq; dex. (Adole-
bunt) Cremabūt. (Cinnama) Genus est aromatis odoriferi ex arbuscula, quam Aethiopia
mittit. (Cæsa) Interfecta sicut numinibus. (Planget) Percutiet, cum in terram cader. (Do-
na) Allicit eam munere pollicitatione. (Iliades) Troianæ mulieres. (Tota Troia) Con-
tinens pro continet. .i. omnes Troiani. (Vlla) .i. minima. (Feres) Accipies.

ASC.

SE D tibi & hoc suadet & c.) Docet maritum quasi consentientem opportunitatem se-
cisse, qui in Cretam proficiscens hospitem domi suæ derelictum coniugi tam formosæ con-
mendaauerat, vñ per ironiam manifestā exclamat, o mira caliditate virum. (Huncine, &c.)
Argute probat Menelaum esse indignum tam formosa coniuge, nam pulchritudo & formosa
potest satis coli, & amari ab eo, qui eam ignorat, quem admodum Menelaus, qui tam stolidus
erat, atq; rerum imperitus erat, vt coniugem hospiti, atq; hospitem coniugi commendaret.
vocat ergo hominem sine pectore, idest sine corde. Nam in pectore, & corde videtur pruden-
tia, vnde cordatos vocamus, quibus res suæ cordi sunt, atq; eas prudenter curant. (Tyndari)
Patronymicum putatium putabatur enim Tyndari filia. est ergo vocatiuus à nomina-
tuo Tyndaris. (Commotitate ipsius) .i. quam ipse nobis per absentiam suā præstat. (Aut
erimus stulti) Si. .i. tam expectandam opportunitatem in vacuum transire sinamus. (Tem-
pus securum) In quo vos securi esse possumus, cum abist maritus, & hospitio tuo susceptus
sum. (Vtere mandantis supplicite viri) .i. tam simpliciter, hoc est sine caliditate obsequere,
vt ille mandauerat. (Caddior) .i. melior, & aptior, quia bona tempora candidis lapillis
signabant Cretes, & Thaces. Ipse reus sine te) .i. in me omnem culpam assumam, nec di-
cam te secutam me, sed raptam à me. (Factum, Aegidæ) .i. Thesei, qui ipsam prius rapuerat,
vt ipse declarat persequentia. (Troica classes adest) Docet faciliter rari posse, & difficile
repeti, raptam quoque magis veneratum iri, quam dimissam, cum pro dea apud Troiam ha-
benda sit. (Adolebunt) .i. incendent, cremabunt. (Victima planget humum sanguineam) .i.
quam sanguineam faciet plangēdo. .i. concutiendo eam pectore suo. Vnde planctus proprie
he cum percussione pectoris, sicut de Annā dicitur Aeneid. 4. Vnguis ora soror sedans, &
pectora palnis. (Hei mihi) Dici solet, quando rebus dicendis impar est, qui dicit. (Vt, ei mi-
hi) Quails erat, quasi dicat eloqui neciam.

H V B.

Nec Occurrit obiectioni, &
nam refutat, quod nulla bel-
la propter eam mouebantur, &
probat id exemplo militarium,
quæ raptæ sunt, nūquam tamen
reperit. (Conciter) Commo-
ueat contra me. (Quæ) qd. nul-
la. (Vanos) Stultos, & sine cau-
sa. (Nomine Aquilonis) Histo-
riam tetigit, non fabulam. (E-
rechtheus rex Atheniensium filia
dua habuit formosissimas qua-

* Ma-
gna.
* Ecquæ
est repe-
tita.
* Et tu-
ra a bel-
lo.

Nec tu rapta time, ne nos fera bella sequantur;
Concitet & vires Græcia * tota suas. (ma-
Tot prius abductis, * quæ nam est repetita per ar-
Crede mihi, vanos res habet ista metus.
Nominè reperunt Aquilonis Erechthida Thra-
* Tuta tamen bello Bistonis ora fuit. ces:
Phasida puppe noua vexit Pegasteus Iafon:
Læsa nec est Colcha Thesiala terra manu.
Te quoq; qui rapuit, rapuit Minoida Theseus;
Nulla

Nulla tamen Minos Cretas ad arma vocat.
 Terror in his ipso maior solet esse periclo:
 Quæq; timere libet, pertimuisse pudet.
 Finge tamen, si vis, ingens confurgere bellum:
 Et mihi sunt vires: & mea tela nocent.
 Nec minor est Asia, quàm vestræ copia terræ:
 Illa viris diues, diues abundat equis.
 Nec plus Atrides animi Menelaus habebit,
 Quàm Paris: aut armis antefendus erit.
 Pene puer cæsis abducta armenta recepi
 Hostibus: & causam nominis inde tuli.
 Pene puer iuuenes vario certamine vici:
 In quibus Ilioneus, Deiphobusq; fuit.
 Ne ue putes, non me nisi cominus esse timendû:
 Figitur in iussu nostra sagitta loco.
 Non potes hæc illi primæ dare facta iuuentæ:
 Instruere Atridem non potes arte mea.
 Omnia si dederis: nunquam dabis Hæctora fra-
 Vnus is innumeri militis instar erit. (trem:
 Quid valeam, nescis: & te mea robora fallunt:
 Ignoras, cui sis nupta futura viro.
 Aut nullo igitur belli repetere tumultu:
 Aut cedent Marti Dorica castra meo.
 Nec tamen indignè pro tanta sumere bellum
 Coniuge: certamen præmia magna moueunt.
 Tu quoque si totus de te contenderit orbis:
 Nomen ab æterna posteritate feres.
 Spe modo non timida, diis hinc egressa secûdis,
 Exige cum plena munera pacta fide.

quando hæc scribebat erat in Græcia. (Plus animi) Plus audaciæ. (Antefiendus) Præponendus mihi. (Pene puer) Narrat testimonia suæ probitatis, & fortitudinis, incipiens vlg; à puericia. (Pene puer) Adolescens, adhuc teneræ ætatis. (Recepi) Recuperaui. (Cæsis) Interfectus. (Causam nominis) Fallantur multi qui credunt eum ob hoc dictum Paris à paritate, cum dicto græca non deriuetur à latina, sed vt Porphyrius in lib. 1. 2. Iliad. scribit Paris dictus est à παρισηνι verbo græco, quod est transeo quoniam fatalem mortem transiuit, cum expositus à matre, à bulbuco nutritus est, postea Alexander dictus est, quasi auxiliator vir, ἀπὸ τοῦ ἀνδρός id est à viro, & ἀλγυν, id est auxiliator, quod futurum facit ἀλγυν, quia hostibus armenta abducentibus (vt nunc refert) auxilium suis tulit, & armenta recuperauit, ex quo hoc, quasi agnomen meruit. (Causam nominis) Quia dicor Alexander. Inde ab auxilio dato. (Vario certamine) In ludis agonalibus, diximus in argumento primæ epistole (Ilioneus) Qui non solum eloquentissimus, sed & fortissimus fuit, vnde & Virgil. Maximus Ilioneus. (Deiphobus) De quo Virgil. Deiphobe armipotens genus alto à sanguine diuum. Fuit enim bellicossissimus. (Nisi cominus) i. certamine, in quo prope, & manu so-

rum Procris nupsit Cephalo, vt supra diximus in epistola. Phædræ alteram Orithyam nomine cū Rex Thracum vxorem petiuisset, & non impetrasset, ille parata & instructa classe misit, qui eam reperere & quoniam spirante borea vento, quæ erat Attica in Thracia nauigantibus abducta ei datus est locus fabulæ, quod Boreas ventus eam abstulerit. (Nominè) Parte. (Aquilonis, Boreæ.) (Ora) Regio. (Bistonis) Thracia. nominatiuus est casus, & forma patronymici feminini generis, est autem Bistonum stagnum Thraciæ. (Pagæseus) Thessalicus, à pagæso linu, vnde soluit nauem, vt diximus supra. (Phæside) Medeam. (Manu Col.) Exercitu, & virib; Colchorum. narrata est hæc fabula supra in in epistola. Hypsipyles, & in epistola. Medææ à Iasona. (Miuidæ) Ariadnem, visa est fabula supra in epistola. Ariadnes, & in epistola. Phædræ. Cretas) Accusatiuus est græcus, cuius nominatiuus est Cres. (Terror) Timor. (Major periclo) Est secundum eam sententiam, peior bello timor ipse belli. (Pudet pertimuisse) Est postea pudor pertimuisse ea, quæ aliquis voluit timere. (Finge) Pone, fact. (Et) id est etiam. (Mihi) sicut Græciæ. (Copia) Multitudo virorum. (Illa) Asia dixit autem illa quia

lum pugnator. (Figitur) Locatur. (Loco iussu) Vel ab aliquo, vel mihi placito. (Nō potes) Extollit se, & Menelaum deprimit, ostendens eum non habere hos titulos. (Arte mea, sagacitandi. Si quamuis. (Hectora fratrem) Talem, & tam fortem fratrem, qualis est Hectora. (Is vnus) .i. solus. (Instar) similitudo. (Innumcri militis) Pro innumerorum militum. i. ipse solus esse potest pro vno exercitu. (Fallunt te) Ignorantur a te. (Cui viro) Quali merito. (Aut igitur) Concludit epistolam inferens ex supradictis, quod aut nō reperitur bello, aut si repetita fuerit, defendetur, & ei erit maxima gloria. quod propter eā Europa, & Asia magno bello certauerit. (Tumultu belli) .i. motu belli. (Dorica) Græca. (Cedent) Vincentur. (Magna præmia) Digna, propter quæ non debeat me pudere sumere bellum, puderet autem si præmia essent parua, & vilia. (Contenderet) Certauerit. (De te) Propter te, nam de inter dum propter significat. Terent. Quantum me amas de fidicina hac. (Feres) Accipies. Ab æter na posteritate) .i. ab omnibus posteris, qui erunt vsque ad finem seculorū. (Spe modo) Hor ratur eam, vt non dubitet discedere, & discessura petere ab eo quiddam ipsa voluerit, quod promittit se fideliter præstaturum. Ordo est. (Tu modo) .i. tatum modo. (Egressa hinc) Ex domo Menelai, & ex Lacedæmone. (Spe non timida) .i. firma, & certa spe, non dubitans de me. (Exige) Reposce. (Pacta) Promissa tibi a me. (Cum fide pleua) .i. plenissime, & sine frau de, vel sine dubitatione.

T O T prius abductus (Argumentum est ab exemplis. idque Rhetoricum, atque probabile, sed non necessario cōcludens, vnde fallitur Paris. (Bissonis ora) .i. Thracia. Manu Colcha) .i. exercitu Colchico. (Cretas) Accusatiuus à nominatio Cres Cretis, hi Cretes, hos Cretas. (Queque timere libet, pertimuisse pudet) Docet hoc versiculo poëta, quid intersit inter timere, & pertimere, ac consimilia. Nam timere est qualitercumque, siue perfecte, siue imperfecte, pertimere ad finem vsque consumatione eius, de quo erat timor. Sed vt dixi, nihil est poëta hoc facilius, & expositius. (Finge tamen, si vis &c.) Quia Argumentū ab exemplis inualidum est postetq; dicere Helena se potius repetendam, quam superiores aut quia marito suo carior sit, aut quia maritus potentior cum fratre presertim Agamemone purgat obiectionem dicens, etiam si Grecia tota bellum moueat in Troianos, nihil verendum esse, cum maiores vires, & copie sint in Phrygia, quā in Græcia. (Illa viris diues) Alij legūt, Fortibus illa viris diues, abundat equis. & est melior lectio. (Nec plus Atrides) Cōfert spe cialiter se cum Menelao, atq; illi se præfert, ostendens facinora sua egregia. Nā (vt in Troicis scripsit Nero) Paris siue Alexander etiā Hectorem vicit luctando, vnde dicit, & causam nominis inde tuli. Est enim Alexander vocatus ab ἀλέξω, verbo, quod significat arce, & ἀνίψω, vir, quasi arcens, & cōstringens in lucta viros. (Comiuus) Dicitur, quasi cum manu, hoc est conferendo manus. Eminus contra, quasi è manu, quando telum longe iacitur. (In loco infuso) .i. quem iussero figere, & est rara locutio, vim hypallages habēs. non enim locus iubetur, sed sagittæ in locum. (Omnia si dederis) Cōtra Agamemnona Hectorem obijcit. (Instar) .i. æqui ualens, quasi in statum & valorem. (Tu quoq;) Pollicetur eam insignem fore, si pro ea bellum moueatur, quam laudem mulierculz nouumquam affectant, nā nihil gloriofius ducunt, quam ob formam multis complacere, sed in te manifestaria finem facio.

IN XVI. EPISTOLAM, ARG. HVBERTINI.

V T alibi diximus, scribis Ouid. in 2. de Arte. Quia noluit legisse, vales rescribere amanti Helena iuratur lecta Epistola Parisi cum ea delectata esset, licet ostendat se indignam, non potius tamen non rescribere, ita lenis est, & demissa blanditijs. Parisi, qua magno artificio comexit. Respondet igitur Epistola Parisi & primum quidem ostendit se valde iratam, quod Paris ausus sit eam tibi scriptis sollicitate, moxita detegit ingenium, vt det spem Parisi, & quodammodo ei aperiat consilium. & viamq; possit ea potius Ostenditur autem mulicbe ingenium rariū, & mutabile, & id, quod Ouid. in Arte scribit.

Forssan & primo venies tibi littera tristis.

Quaque roget ne se sollicitare velis.

Quod rogat, illa timet, quod non rogat, optat, ut insites, dicit ergo.

HELENAE PARIDI.
EPISTOLA XVI.

VNC oculos tua cum uiolarit
epistola nostros:
Non rescribendi gloria uisa
leuis.

Aufus es hospitiū temeratis ad
uena sacris

Legitimam nuptę sollicitare fidem?
Scilicet iccirco uentosa per æquora uentum.
Excipit portu Tænaris ora suo?
Nec tibi diuersa quamuis à gente uenires:
Oppositas habuit regia nostra fores?
Effet ut officii merces iniuria tanti?
Qui sic intrabas, hospes, an hostis eras?
Nec dubito, quin hæc, cum sit tam iuxta, uocetur
Rustica iudicio nostra querela tuo.
Rustica sim sanè: dum non oblita pudoris:
Dumque tenor uitæ sit sine labe meæ.
Si non est ficto tristis mihi uultus in ore:
Nec sedeo duris torua superciliis?
• Fama tamè clara est: & adhuc sine crimine uixi:
Et laudem de me nullus adulter habet.
Quo magis admiror: quæ sit fiducia cæpto:
Spemque tori dederit quæ tibi causa mei.
An, quia uim nobis Neptunius* intulit heros:
Rapta semel, uideor bis quoque digna rapi?
Crimen erat nostrum, si delinita fuissem:
Cum sim repta, meum quid nisi nolle fuit?
Non tamen è facto fructum tulit ille petitum:
Excepto redii passa timore nihil.
Oscula* luctanti tantummodo pauca proterus
Abstulit: ulterius nil habet ille mei.
Quæ tua nequitia est, non his contenta fuisset.
Dii melius: similis non fuit ille tui.

Concedētis est. (Dū) Pro dū modo. (Tenor) Perseuerantia. (Sine labe) sine macula, & infamia. (Si nō) Respōdet ei parti, q̄ dixit, Vultu nō cetera duro Perlege, sed formę conueniēte euz dicit. n. quod si nō est seueri, & duri uultus, est tamē pudica. (Torua) Terribilis. (Superciliis) Quib. ostēditur seueritas. Virg. Cōueniēs Latio pone superciliū. (Vixi) Legitur & lusi. i. fui læta, & iocata sum, salua tamen pudicitia mea. (Laudē de me) Vt possit se iactare de cōcubitu meo. (Quo) Quare, quam ob rem. (Cæpto) Audaciz tuę. (Meitori) Mei concubitus.

Epist. Ouid.

VM tua epi HVB.
sto.) Quæ conatus es alienare me ab amore mariti, & ad tuū solius citare. (Violarit) Læserit. (Non rescribendi) sunt qui ita dicunt, gloria nō rescribendi est uisa mihi leuis. i. facilius. sed melius, Leuis, pro uili, & parua accipitur, uel certe sic uerius, gloria rescribendi est uisa mihi non leuis. i. non parua. i. putauit magnam gloriam mihi fore rescribere tibi, quia affectisti me magna iniuria. (Aufus) Obiicit ei ingratitude, & impietatem, quod uiolauerit iura hospitiū. (Temeratis) Violatis. (Sacris) Quia, quando aliquis uir magnis excipiebatur hospicio, Ioui, & diis hospitalibus sacra fiebāt, quod Virg. Ostedie lib. 1. Aen. cū Dido Aeneā excepit. Sic memorat, simul Aeneā i regia ducit honorē. Tecta, simul diū rēplis dicit (Sollicitare) Cōmouere. (s. s.) Dicitio est apta ad ironiā, & indignationē. (Tænaris) Laconica (Oppositas) Oclusas tibi. (Agēte diuersa) Remota, & q̄ nobiscū non habuisset cōsueu diuem. (Iccirco) Propter hanc causam. (Ut iniuria) Quæ pars mihi inferre. (Effet merces) i. remuneratio, & premium. (Tanti off.) i. bene icit accepti a nobis. (Sic) Ea intētionē, ut mihi iniuriam faceres & me abduceres. (Hostis an hospes) Quasi dicat poti⁹ hostis. (Nec duris) i. scio, q̄ licet iuste de te cōquerat, iudicabis me tamen rusticā, quæ cōquerat de eo, q̄ me amet. (Sim)

rit) Læserit. (Non rescribendi) sunt qui ita dicunt, gloria nō rescribendi est uisa mihi leuis. i. facilius. sed melius, Leuis, pro uili, & parua accipitur, uel certe sic uerius, gloria rescribendi est uisa mihi non leuis. i. non parua. i. putauit magnam gloriam mihi fore rescribere tibi, quia affectisti me magna iniuria. (Aufus) Obiicit ei ingratitude, & impietatem, quod uiolauerit iura hospitiū. (Temeratis) Violatis. (Sacris) Quia, quando aliquis uir magnis excipiebatur hospicio, Ioui, & diis hospitalibus sacra fiebāt, quod Virg. Ostedie lib. 1. Aen. cū Dido Aeneā excepit. Sic memorat, simul Aeneā i regia ducit honorē. Tecta, simul diū rēplis dicit (Sollicitare) Cōmouere. (s. s.) Dicitio est apta ad ironiā, & indignationē. (Tænaris) Laconica (Oppositas) Oclusas tibi. (Agēte diuersa) Remota, & q̄ nobiscū non habuisset cōsueu diuem. (Iccirco) Propter hanc causam. (Ut iniuria) Quæ pars mihi inferre. (Effet merces) i. remuneratio, & premium. (Tanti off.) i. bene icit accepti a nobis. (Sic) Ea intētionē, ut mihi iniuriam faceres & me abduceres. (Hostis an hospes) Quasi dicat poti⁹ hostis. (Nec duris) i. scio, q̄ licet iuste de te cōquerat, iudicabis me tamen rusticā, quæ cōquerat de eo, q̄ me amet. (Sim)

* Lusi

* attulit
heros:

* luctan
do.

cubitus. (Neptunius heros). i. Theſeus nepos Neptuni. (Attulit vim): ſi in rapiendo. (Rap-
ta. ſemel) A Theſeo. (Bis) Etiam a te. Aduertendum eſt. Quod licet hoc exemplum videatur
diſſuadere Paridi, ne eam rapiat, tamen la tenter ad incitandum poſitum eſt. (Delinita). i.
blanditijs captata, & illeſta. (Erat noſt rum crimen). i. ſuſcepit mea culpa. (Rapta) Violenter
abduſta. (Quid fuit meum). i. quid potuit imputari mihi? (Niſi nolle). i. quod nolui, & vo-
luntas mea non fuit. (Ex factio). i. ex rapina ſua. (Petitum) Deſideratum. (Redi) Ab eo di-
ſceſſi. (Paſſa nihil excepto timore) Quæ nihil ab eo mali habui, niſi quod timui. (Abſtulit)
Acceptit. (Luſtando) Contendendo, non ſpote mea. (Nil mei). Nil de me. (Vlterius) Ultra
Oſcula. (Quæ tua) Dum ſimulat Helena ſe dicere iniuriam Paridi, cū magis incitat, dicit
enim, tu non fuiſſes contentus his quia voluiſſet aliud præter oſcula. Ordo eſt. (Nequitia)
.i. libido, vt, Nequitia eſt, quæ te non ſinit eſſe ſenem. (Quæ eſt tua) Quæ eſt tibi. (Non fuiſ-
ſet contenta his). i. paucis oſculis. (Dij melius) Voluerunt, & conſulerunt mihi. (Similis
tui) Ita proteruus, & libidinoſus, vt tu es quia me vitiaſſet.

A S C.

N V N C. oculus &c.) Epistoſta hæc reſponſiua Helena parum quidem in rebus difficul-
tatis habet, eo quod argumentum à Paradis epistoſta dependet, nec multum in verbis, eſt. n.
facilior, & pedestrior, quàm Ouidiana compoſitio, vnde ex ſola Phraſi Ouidianam ne-
ges. In principio autem alij nunc, alij tunc legunt, & vt rone tollerari poteſt. Ego autem lege-
rem potius nunc, ſub hoc ſenſu. Cum. ſita ſit, quodd epistoſta tua. (Violari) Pro violauerit,
hoc eſt læſerit. (Nunc noſtros oculos) Quia ante hæc nihil ſpurcum, aut laſciuum viderat,
aut legerat (nam & oculi legunt) Gloria non reſcribendi). i. quæ eſt ei non reſcribendo,
(Eſt mihi viſa leuis). i. modica. Præſupponit ergo peccatum eſſe in legendis epistoſtis ama-
torijs, & in reſcribendo, ſed maius in legendis, vique adeo, vt violata legendo parum gloriæ
mereatur non reſcribendo, & is certe animus eſt mulieribus, vbi ſemel libata eſt pudicitia,
nihil in eis poſt illam commendandum eſt. Et ideo (vt monet Naſo noſter) Principijs ob-
ſtandum eſt. Nam quia ex viſu, cuius prima eſt amoris linea, ad alias gradatim peruenitur,
quia ergo violata: am ſe ſenſit legendo. paruifacit, ne amplius violeto reſcribendo. Reſcribit
tamen criminando, ſed ea quoq; eſt mulierum natura, vt quod libentiſſime facturæ ſunt, in
principio negent, ſic tamen, vt niſi iuſtes, ipſe ſe corrigant, & placari poſſe ſignificet. De u-
re hoſpitalitatis autem ſcias, quod id apud antiquos erat ſciſſimum, na vt Iouem ei præeſſe
ſignificent, vnde 1. Act. Iupiter (hoſpitibus nam te dare iuria loquūtur) &c. Erat autem ho-
ſpitiū amicitij nõ mercedis gratia, nam cauona dicitur diuerſorum mercenarium, quã
tunc nõ tam frequens erat, vt nunc. quã p p necelle erat ſibi hoſpites comparare, inter quos
magna fides obſeruabatur, quam Paris ſolicitando coniugem hoſpitijs violafſe criminatur.
(Ora Tenaris) Pro tenaria, nam tenarius promontorium eſt Laconix pro quo imperiri.
Tenarius legunt apud Alexandrũ. Tenarius inferni &c. (Hoſpes. an hoſtis eras, q. d. potius
hoſtis, qui ſit non cum tâta hoſpitalitate, ſed tali animo intrabas. (Nec dubito) Callide iu-
diciū illius laudat ſuamq; pudicitia cõmendat, in qua videlicet laborat. (Vultus triſtis)
ſeuerus, & atrox. Et bene vultus potius, quam facies. Nam vultus quali a volendo dẽ, facies
à faciendo, & ita facies à factore fit, nec muetur. (Vultus) A voluntate alius, & alius fit. (Et
laudem) Quafi laudis fit habuiſſe cõmercium cum tam formoſa, quo verbo aduacia Paridis
potius probat, quam damnet, ſed mire in ſe crimen cenſet, quod in illo laudem, quaſi mulie-
ri ſit crimen, quod viro laud; datur, ita enim mundo videtur, cum eadem fit vtriuſq; apud
Deum cenſura. (Neptunius heros) Theſeus. (Meum). i. meæ opis, & facultatis. (Quid niſi
nolle fuit?) q. d. nihil. Et ideo quia citra conſenſum nemo peccat immunis eſt a crimine, li-
cet contra voluntatem rapta. (Nihil habet ille mei) Latine, & ſignanter dictum, & plus, quaſi
ſi diceret, nil habet ille meum, quia tunc de rebus ſuis loqueretur, nunc de ſe. (Similis tui)
Etiam eleganter dictum. Nam ſimilis cum de moribus agit, potius genitiuo iungitur.

H V B.

M Odeſtia) Ipfius Theſei.
(Minuitque crimen) Cul-
pam rapinæ. (Theſea pœnituit)
Interrogatiue legedum eſt, q. d.

Reddidit intactam: minuitq; modeſtia crimen:
Et iuuenem facti pœnituiſſe puet.
Theſea pœnituit: Paris vt ſuaderet illi:

Nequando

Nequando nomen non sit in ore meum.
 Nec tamen irascor: quis enim succenset amanti?
 Si modo, quem præfers, non simulatur amor.
 Hoc quoque enim dubito: non quod fiducia desit:
 Aut mea sit facies non bene nota mihi:
 Sed quia crudelitas damno solet esse puellis:
 Verbaque dicuntur vestra carere fide.
 At peccant alix: matronaque rara pudica est:
 Quis prohibet raris nomen inesse meum?
 Nam mea quod visa est tibi mater idonea: cuius
 Exemplo flecti me quoque posse putes:
 Matris in admissio falsa sub imagine lusæ
 Error inest: pluma testus adulter erat.
 Nil ego, si peccem, possum nescisse: nec vllus
 Error, qui facti crimen obumbret, erit.
 Illa bene errauit: vitiumque auctore redemit.
 Felix in culpa quo Ioue dicar ego?
 Et genus, & proauos, & regia nomina iactas.
 Clara domus satis hæc nobilitate sua est.
 Iupiter vt focii proauus taceatur, & omne
 Tantalidæ Pelopis, Tyndarei que genus:
 Dat mihi Læda Iouem Cycno decepta parætem:
 Quæ falsam gremio credula fouit auem.
 Thun: & Phrygiæ: claræ primordia gentis,
 Cumque suo Priamo Laomedonta refer.

Dulter) Iupiter. (Possum nescisse nil). i. scio, quid peccem, neque possum excusari per ignorantiam, nam dux negationis affirmant. (Adumbret) Tegat. (Illa) Alia excusatio. (Vitium) Crimen suum. (Redemit) Recompensauit. (Auctorem) Propter auctorem, quia Iupiter. (Felix in culpa). i. bene peccasse. (Quo Ioue). i. Qua magna excusatione, quia tu non es Iupiter, quo possum excusari. (Quod genus) Respondet ad id, quod dixerat. Phryx erat, & item. (Non dabimus certe focium tibi clara fugantem Lumina. (Hæc domus) Mea & Menelai. (Iupiter) Commemoratur nobilitatem suam cum nobilitate mariti. (Vt) Quauis. (Proauus focii). i. Atrei diximus supra, Tantalus filium fuisse Iouis. Tantalus genuit Pelopem: Pelops Atreum, ynde Agamemnon, & Menelaus, licet quidam eos Plithenis fuisse dicant. (Tyndarei) Patris mei putatiui (In nunc) q. d. frustra iactas genus tuum. (Primordia) Initia. (Suo) scilicet filio.

MINUIT QVE modestia) Quia osculis contentus erat. (Nequ nomen non sit in ore meum) Semper sit ore vulgi de me loquentis, & de amatoribus meis. (Nec tñ irascor) Incipit condescendere, & pati se amari, & ut muliebris naturæ decorum seruatum agnoscat, plus se moueri faceret forma, & amore Paridis, quam genere, aut diuitijs. Hoc quoque; enim dubito) Morderi est. Ego enim dubito. (Quoque) id est etiam. (Hoc) An scilicet amor tuus in me simulet. (Non quod) .i. quia. (Fiducia) .i. bene cõfidendi de me ratio desit, aut quia mea facies nõ sit bene nota mihi. Fallimur enim plerumq; in indicandis rebus nostris. (Sed quia credulitas damno solet esse puellis) Hoc est, licet, quia amabilis sum, confidam me amari, ta

an ideo pœnituit, vt tu postea ne raperes? (Ne quando) .i. vt semper homines de me loquantur. (Nec tamen irascor) Ecce more muliebris iam incipit conciliari Paridi, & ei blandiri. (Quis) Nisi vultus, & stulta? (Præfers) Ostendit. (Non sinuatur) id est non est fictus, quia Paris dixit. (Attulimus flamas non hic inuenimus illas. (Dubi tu hoc) Ne amor tuus sit simuletus. (Fiducia) Meæ pulchritudinis. (Credulitas) Facile credere, multæ enim propter hoc sepe decipiuntur. (Verba vestra) id est virorum. (Carere fide) Terent. in And. Fidelem haud sermo mulieri inuenias virum. (At peccat) Quia dixerat: Lis est cum forma magna pudicitia, dicit se velle esse inter raras, id est inter eas, quæ seruant pudicitiam. (At peccant alix) Obiectio. (Quis prohibet) Responsio obiectiois. (Nā mea) Quia Paris dixerat, Hæc tibi nempe patrem surra dedere Iouem. Ad respondet, matrem posse excusari, quia decepta sit, se vero nullam posse habere excusationem imprudentis. (Admissio) Delictio. (Sub imagine) Cygni. (A-

* Leua-
uit.

AS C.

men, quia credulitas multis obfuit, vector credere, & potiffimū quia Troiani perfidi, & periuri perhibentur; aut potius generaliter in omnēs amatores dictum est. (At) Recitat obiectiōnem Paridis conantis exemplo in crimen allicere, fed prudenter refpondet turpiter a-ctura. (Error). i. deceptio. (Inest in admiffio). f. adulterio. (Matris luxu. i. deceptu. (Sub falfa imagine. Quia in specie Cycni cōcubuit cum Læda matre Helenæ Iupiter. Vide addit, pluma rectus adulter erat. (Obūbrer). i. occulter, aut protegat ab infanna. (Quo Ioue) q. d. nullo, fed manifefario adultero, eoque mortali, cum fim ex Deo genita, atque immortalis habēda. (Genus Tyndarei) Sicut in epiftola I aridis, fecutus Thucydidem declinauit à nomīnatio Tyndarcos, huius Tyndarei, pro quo nos Tyndarus Tyndari.

HV B.

Suspicio) Venero. (Sed qui tibi gloria magna est,) Id est sed is, quo tu potiffimum gloriaris, quintus est tibi in ordine, & mihi est primus. Iouem autē significat, nā Helenæ primus est, quia er^o pater: Paridi vero, quintus, quia Iupiter genuit Dardanum ex Electa, Dardan^o Erichthoniū, Erichthonius Troē, Tros Ilum, Ilus Laomedonta, Laomedon Priamum, Priamus Parim, & reliquos filios. ergo quintus est Iupiter à Paride exclusiue. (Sceptra) Re'pondet ad id, quod dixerat: Sceptra farēs Afie, qua nulla potentior ora est: Finibus immētis vix obeunda tener &c. (Hæc) Nostra Græca. (Si iam diuitijs) Quia Paris dixerat, O quoties dices, quā pauper Achaia nostra est: Vna domus que vix vrbs habebit opes, dicit, q' si terra sua vincitur diuitijs, saltē hoc habet, q' non barbara, sicut terra Troiana. (Munera) Dixit enim ipse, Dona parens fratresque, & cum genitrice sorores, &c. ad hoc respondet, quod si velle ei obsequi, faceret potius eius causa, quā causa munerum, quia turpiter ingenium munera corpus emunt. T ranfere fines pudoris). i. verecundie, & est sermo Ciceronis ad Lucceium. Nam qui semel verecundie fines tranferat &c. (Non sperno). i. accepto, & grata sunt liprote est. Virg. Munera nec sperno. (Munera sunt, auctor que pretiosa facit) Sententia est color, & est sensus. (Munera, que auctor). i. ille qui dat. (Facit pretiosa) Facit digna: nam munera pro dignitate dantis pretium capiunt. (Sunt acceptissima) Sunt gratissima. (Plus multo). f. est mihi. (Quod amas) i. multo plus facio amorem tuum. (Per tam longas aquas) Quia dixit supra, Attulimus flammās huc, non inuenimus illas. Hæc mihi tam longæ causa iuere vix. (Illa quoque) R espondet ad id, quod dixit. Ah quoties aliquem cantauit potus anorem &c. que sequuntur.

ASC.

QUOS ego suspicio. i. non cōtemno, nec despicio, sed suspicio, quasi inferior aspicio. (Sed is). f. Iupiter. (Qui existēs tibi gloria magna. est quintus). f. à vestro sanguine erit primus à nostro sanguine. (Tua epiftola diues). f. pollicitationibus nā vt dicit nāso. Pollicitis diues, quilibet esse potest. (Sed si iam vellem) Ingenuæ satis, fed mulieri affectione. (Vt que ea non sperno) Liprote. i. gratanter accipio, sicut in illo Virgiliano. Munera nec sperno sic acceptissima semper &c. Proverbia le est quod in Eunucho dicit sic à Gnathone ad nilitem

quæ

Quos ego suspicio, sed, qui tibi gloria magna est
 Quintus: is à nostro sanguine primus erit
 Sceptra tuæ quamuis rear esse potentia Troiæ:
 Non tamen hæc illis esse minora puto.
 Si iam diuitijs locus hic, numeroque virorum
 Vincitur: at certe barbara tua est.
 Munera tanta quidem promittit epistola diues:
 Vt possint ipsas illa mouere deas.
 Sed si iam velle in fines transire pudoris,
 Tu maior culpæ causa futuris eras.
 Aut ego perpetuo famam sine labe tenebo:
 Aut ego te potius, quam tu dona, sequar.
 Vt que ea non sperno: sic acceptissima semper
 Munera sunt, auctor quæ pretiosa facit.
 Plus multo est, q' amas: q' sum tibi causa laboris:
 Quod tam per longas spes tua venit aquas.
 Illa quoque, apposita quæ nūc facis improbe men
 Quamuis experiar dissimulare, noto. (fa:
 Tu modo me spectas oculis lasciuæ proteruis:

querentē. Ain tu læta est? Non tam i pfo quidem dono, quam q abs te datū, id uero serio triumphat. (Plus multo est.) s. q. amas. Nou, id quod amas, intelligimus, sed quia amas, & ita in reliquis. (Illa quoq;) Docet signa amoris eius se notasse. Ordo est. (Quamuis ego experiar dissimulare.) s. an possim, tam: en sup. ego. (Noto.) i. obseruo, & annoto. (Illa.) signa. (Quæ improbe.) i. improbada. (Facis nunc mēsa appolita.) i. postq mensa appolita est. (Tu lasciuē) Nam extra carmen diceretur lasciuus, ut docet ualia. (Nec est aduerbium lasciuē, quia hoc ultimam produceret.

Quos uix instantes lumina nostra ferunt.

Et modo suspiras: modo pocula proxima nobis

* Sumis: quaque bibi, tu quoque parte bibis.

Ah quoties digitis, quoties ego tecta notauit

Signa supercilio penē loquente dari.

Et sæpe extimui, ne uir meus illa uideret:

Non fatis occultis erubuique notis.

Sæpe uel exiguo, uel longo murmure dixi.

Nil pudet hunc: nec uox hæc mea falsa fuit.

Orbe quoque in mensæ legi sub nomine nostro,

Quod deducta mero littera fecit: amo.

Crede me tamen hoc oculo renuente negaui:

Hei mihi, iam didici, sic quoque posse loqui.

His ego blanditiis, si peccatura fuisset,

Flecteret: his poterant pectora nostra capi.

Est quoque (confiteor) facies tibi rara: potestq;

Velle suo amplexus ire puella tuos

Altera sed potius felix sine crimine fiat:

Quam cadat externo nostro amore pudor.

Disc meo exemplo, formosis posse carere:

Est uirtus placitis abstinuisse bonis.

Quam multos credis iuuenes optasse qd optas?

Qui sapiant, oculos in Paris unus habes?

Non tu plus cernis: sed plus temerarius andes:

* Nec tibi plus cordis, sed minus oris adest.

leges digitis, uerba notata mero. Idē in 2. de Ar. Blād i: riasq; leues tenui p scribere uino. Ut domina in mēsa se legat illa tuā. (Renuēte) Nutū tibi cōtente. (Flecteret) Moueret, inducere rē. (Si fuisset pec.) i. si uoluissem fallere si dē cōiugij. (Est quoq;) Rūdet ad id, qd dixit. Nec puto collatus forma Menelaus & annis. Iudice te nobis antefereūsus erit. (Velle) optare. (Felix) qd habeat talē maritū, qualis es tu. (Sine cr.) sine culpa. i. altera, qd nō sit nopta. (Cadat) Pereat. (Externo) Peregrino, qualis tu es. (Mero ex.) Que licet nō habeam maritū pulchrū tū eo sum cōtēta. (Est uir.) snia est. (Placitis) qd placuerit est, n. participij, nō autē legendū ē placidis. (Quam mul. iu. qd) qd plurimi sunt. (Qui sap.) i. qd intelligit, & cognoscit. (An unus.) i. an solus? qd nō. (Plus cer.) i. plures uidēs, qd alij. (Sed plus aude.) i. audaciores alij. (Cordis) Intellectus, & sensus. (Min' oris) Minus uerecūditus, tuus os. i. facies testis est.

Q V O S. s. oculos tuos. (Instantes) i. instanter me intuentēs. (Lumina nostra) i. acies oculorum nostrorū. (Vix ferunt) i. tolerare, aut sufferre possunt. (Ah quoties,) Quasi di-

Epist. Quid.

M 4

cat,

Instantes; Fixe aspicientes.

(Nostra lumina uix ferunt)

Quia uix possum tantum tenere

oculos in tuos, quantum tu te

nes eos fixos in me. (Et modo

susp.) (Nam ipse dixit, Sæpe deli

geniui.) (Qua parte bibis) signū

est. n. a amoris ea parte poculi bi

bere, qua alius biberit. Ouid. in

1. Am. ad Amicā: Quæ tu reddi

deris, ego primus pocula sumā:

Et, qua tu biberis, huc ego parte

bibā. Idē præcepit in 2. de Arte.

Fac primū rapias illius tacta la

bellis Pocula, quaq; bibit parte

puella, bibas. (Digitis) Manu.

(Supercilio penē loq.) i. ita decla

rāte aium tuū, ac si locutus esses.

Ipse i amorib. Verba superciliis

sine uoce loquentia dicā. Idē in

2. de Arte, multa superciliis,

multa loquere notis. (Erubui)

Puduit me. (Notis) signis. (Nō

fatis occultis) id est nimis ma

nifestis. (Exiguo mūr.) Tenui, &

submissa uoce ne audirer. (Hūc

Paridē. (Nec uxor fuit falsa) i.

& uera dixi. (In orbe mensæ) i.

in mensa, qd rotunda fiebat apud

antiquos. i. luuen. Magnos nisi su

stinet orbes Girade ebūr. (Dedu

cta) Diuisa. Ouid. in am. Verba

H V B.

* Ouid. 1. de Arte. Fac primus capias illius tacta labellis Poculę, quaque bibit parte puellę bibas.

* Non

A S C.

cat frequentissime. (Notavi signa tecta).i.occulta. (Dari digitis, & supercilio penè.i. quasi loquente. (Orbe quoque) Videtur sensus, & ordo. (Ego quoque legi in orbe mente).i. quo uteraris in mensa, vulgus scissoria, aut incisoria vocat sub nostro nomine nam in oribus argenti, ac aureis solent dominorum nomina ab artificibus inscribi) Legi, inquit, amo illud verbum am, quod fecit litera deducta. (Mero).i. vino loco atramenti, sive iucalvisti, vt significet Paris se amare Helenam; cuius nomen superius positum erat. Aliter exponit superior interpres, tu verumuis sequere lector. (Est virtus placitè) Aureum verbum. (Am Paris vnus).i. solus habes? Paris in vocatiuo latine dixit, cum vsitatus Pari dicatur.

H V B.

Tunc ego Dicit, quòd vellet eum venisse ad petèdum ipsam vxorem cum erat nubilis, & à multis petebatur, quia præposuisset eum omnibus. (Vir) Menelaus parceret mihi, si hoc dico, quia etià præposuisset te ei. (Ad) dicit eum nunc sero venisse quia iam est coniuncta, & dicata alij (Ad possessa) Ad ea gaudia, quæ aliorum sunt. (Præcepta) Præoccupata, nam talia sunt prius occupantium. (Lenta) Pigra. (Alter) Menelaus. (Vt tamen) dicit, quæ quavis libenter fuisset eius coniux, si venisset in tempore, tñ nò est sic in uita, & male libèter cum Menelao, vt iuuic optet esse coniux Parisidis. (Vt optarem).i. cuperem. (Define) Repellit eum a se, ne amplius eam verbis sollicitet. (Conuellerè) Conmouere, labefactare, & facere vacillare. (Molle) Muliebri, & per còsequens mutabile. (Ne uoce mihi) sollicitando me. (Quam) Me. (Sine) Permittet, patere me. (Tueri) serua re. (Sortem) Conditionem. (Spolium) Rapinam. (Turpiter) id est cū infamia mea. (At Venus) Ad id, quod dixit: Pollicita est thalamo te. Cytherea meo. (Et in altera vallibus Idæ) Propter illud: Dumque tuo possem circum dare brachia collo, contenta est virtus Pallade date mihi: Cum Venus, & Iuno, Pallasque in vallibus Idæ Corpora iudicio supposuere meo. (Vna) Iuno. (Alter) Pallas. (Tertia) Venus (Tyndaridis) Helene. (Arbitrio) Iudicio. (Vt) Quamuis. (Alter) Quamuis dicit scilicet ego dicar data. (Precium).i. merces, & remuneratio. (Iudici) Quod pro Venere tulisti. (Non est).i. non tñ confido meæ pulchritudini, vt creda me datam tibi à dea pro maximis donis, quæ tibi dari potuerunt. (Còtenta est).i. satis est mihi, quod hoies, & mortales laudè pulchritudinè meâ. sed quæ Venus laudauerit vt dicis, vereor, ac decipiar. (Insidiosam) fraudè

* Insidiosam.

Tunc ego te vellem celeri venisse carinè:

Cum me virginitas mille petita procis.

Si te vidissem, primus de mille fuisses

Iudicio veniam vir dabit ipse meo.

Ad possessa venis, præceptaque gaudia serus:

Spes tua lenta fuit: quod petis, alter habet.

Vt tamen optarem fieri tua Troica coniux:

Inuitam sic me non Menelaus habet

Desire molle precor verbis conuellerè pectus:

Ne ue mihi, nam tu dicis amare, noce.

Sed sine, quam tribuit sortem fortuna, tueri.

Nec spolium nostri turpe pudoris habe.

At Venus hoc pacta est: & in altera vallibus Idæ

Tres tibi se nudas exhibuere dæ:

Vnaque cum regnum, belli daret altera laudem:

Tyndaridis coniux tertia dixit eris.

Credere vix equidem cœlestia numina possunt

Arbitrio formam supposuisse tuo.

Vtque sit hoc verum: certe pars altera ficta est:

Iudicii precium qua data dicar ego

Non est tanta mei fiducia corporis: vt me

Maxima teste dea dona fuisse puteim.

Contèta est oculis hominum mea forma probas

Laudatrix Venus est inuidiosa mihi.

Sed nihil infirmo: fauco quoque laudibus istis:

Nam mea vox quare, quod cupit, esse neget?

Nec tu succense nimium mihi, creditus ægre:

Tarda solet magnis rebus inesse fides.

parans. (Infirmus) Nego. (Faucus) Affentior. (Quod cupio esse). f. pulchra. (Nec tu) Senfus est, nec tu irascare mihi, si uix credo tibi, quod iudicio Veneris sim existimata pulcherrima. (Tu creditus) De iis, quæ de medicis. (Nimium ægre) Nimum difficile. (Nec succensa) Nec irascere. (Tarda) i. magnæ res non cito solent credi, est autem sententia rhetorica.

P R O C I S) Sunt, qui petunt connubium. (Ad possessa) Id est ad res possessas. i. ad me possessam, aut ad gaudia possessa, & præcepta. (Desine molle) Vide quàm prudenter amato-rem moneat, nam dicendo: Desine molle precor uerbis conuclere pectus, significat molle conuelli posse, si ille nõ desinerit. (At Venus hoc pacta est) Callide deuenit ad id, quod maxime affectat, significans Venerem auctorem fore, si quid committat criminis. (Laudatrix insidiosa) Quia per laudes eius prouocare in adulterium.

A S C.

Prima mea est igitur, Veneri placuisse, uoluptas:

Proxima, in e uisam præmia summa tibi:

Nec te Palladios, nec te Iunonis honores

Auditis Helenes præposuisse bonis.

Ergo ego sum Virtus: ego sum tibi nobile regnũ

Ferrea sim: si non hoc ego pectus amem.

Ferrea crede mihi non sum: sed amare recuso

Illum: quem fieri uix puto posse meum.

Quid bibulum curuo proscindere litus aratro,

Spemque sequi coner, quam locus ipse negat?

Sun rudis ad Veneris furtum: nullaque fidelem

(Dii mihi sunt testes) Lusimus arte uirum.

Nũc quoque: quod tacito modo in ea uerba libello:

Fungitur officio littera nostra nouo.

Felices, quibus usus adest: ego nescia rerum

Difficilem culpæ suspicor esse uiam.

Ipse malo metus est: iam nunc confundor: & oēs

In nostris oculos uultibus esse reor.

Nec reor hoc falso: sensi mala murmura uulgi:

Et quasdam uoces rettulit Aethra mihi.

At tu dissimula nisi si desistere maui:

Sed cur desistas? dissimulare potes.

Lude: sed occulte: maior, non maxima nobis

Est data libertas, quod Menelaus abest.

P R i m a) P r e c i p u a . (P r o x i m a)

S e c u n d a . (M e u i s a m t i b i) M e

p u r a t a m , & i n d i c a t a m . (S u m

m a) s u b a u d i m i h i u o l u p t a s . (T e

n o n p r e p o s u i s s e , h o n o r e s P a l l a

d i o s) Q u o s P a l l a s o f f e r e b a t . (B o

n i s a u d i t i s H e l e n æ ,) I d e s t p u l

c h r i t u d i n i m e æ , q u a m n u n q u æ

u i d e r a s , s e d t a n t u m a u d i e r a s .

(E g o s u m u i r t u t e , & c .) i d e s t e r g o

m e p r o u i r t u t e , m e p r o r e g n o ,

q u o d à I u n o n e p r o m i t t e b a t u r ,

a c c e p i s t i . (S u m) P r o e r o . (F e r

r e a) D u r a , i n h u m a n a . (S i n o n

a m e m h o c p e c t u s) i d e s t t a l e m

a n i m u m t u u m , & i t a o s t e n d i t ,

q u o d d i x i m u s s u p r a i n e p i s t . P a

r i d i s , m u l i e r e s l a u d i b u s s u æ p u l

c h r i t u d i n i s d e l e c t a r i . D e l e c t a t

e t i a m c a s t a s p r æ c o n i a f o r m æ .

s e d q u i a d i x i t s e e s s e f e r r e a m , n i

s i a m e t t a l e m i n s e a n i m u m , p o s

s e s d i c e r e P a r i s q u a r e e r g o n o n

a m a s m e ? r e s p o n d e t , d i c e n s , s e

n o l l e a m a r e e u m , q u e m u i x s p e r a t

u n q u a m p o s s e e s s e s u u m , s e d

c u m d i x i t , u i x , d e d i t a l i q u a m

s p e m , n o n e n i m o m n i n o n e g a u i t

s e s e p u t a r e . (Q u i d b i b u l u m)

E x s i m i l i t u d i n e o s t e n d i t , n o n e s t

s e s i b i s e q u e n d u m a m o r e m P a r i

d i s , c u i n o n s i t p o s s i b i l e m o r e m

g e r e r e .) Q u i d c o n e r ? Q u i d t e n t e m ? (B i b u l u m) E p i c h e t o n l i t t o r i s , & a r e n æ . (S p e m , q u a m

locus ipse negat) Quæ naturaliter ex ipso loco non possit haberi, sed per hanc similitudinem intellexit amorem Paridis. (Sum rudis) Adduxit rationes, quare hæc spes uideatur negari & argui à moribus suis, & ante acta uita. (Rudis) Noua, imperita. (Lusimus) Decepimus. Virg. Quid natum toties crudelis tu quoque falsis Ludis imaginibus? (Nulla arce) Nulla fraude, nunquam decepi maritum meum. (Dii mihi sunt testes) id est Dii sciunt, & est parenthesis. (Nunc quoque) Dicit se nunq̃ ante scripsisse ad aliquem alium. (Tacito libello) secreta epist. (Nouo) Inulitato. (Vsus). i. experientia, & exercitatio. (Nescia) Impetita. (Suspitor uiam difficile) Quia qui habitum fecit non peccandi, nescit quò incipiat peccare.

H V B.

eare. (Ipse metus est malo). i. timor iam nocet mihi? Tam nunc, antequam peccem. (Oes oculos esse in meis uultibus). i. puro oes me iam respicere, & habere oculos in me conuersos, & dicere hæc est, quæ maritum decept. quæ est adultera. (Falso) Sine causa. (Sensu) Percepti, intellexi. (Murmura) susurros quosdam me. (Aethra) Comes mea. (Quosdam uoces) Quæ de me, & te dñr. (Dissimula) Occulta, & ostēde nihil esse. (Nisi tu mauis). i. potius uis. (Desistere) Cessare ab amore meo. (Sed cur desistas?) Latenter ostēdit sibi gratum esse, sibi quod pergat. (Occulte) Caute, ne aliquis aduertat. (Maior) Quia Paris dixerat, Sed tibi & hoc suadet rebus, non uoce maritus: Ne ue sui furtis hospitis ablit, abest: responder ipsa, se esse aliquanto in maiore liberrate q̄ si maritus adesset, non tñ habere maximam, ut possit facere, quod uelit (Maior) Quam si adesset. (Sed non maxima) Quia etiam obseruor.

A S C.

BONIS Helenæ). i. formositati. (Felices quibus usus adeit) Paulatim in cōsensum de labitur, nam uelle significat, sed nō audere. (Ipse malo metus est). i. metus mali, qui solet à malo detinere. (Est mihi malo). i. ad malum. s. ad infamiã, quia qui audacter, & confidenter peccant, præ se ferunt innocentiam, ac rubescētes confitentur culpã, quam uultu produunt, uelit ergo asserua esse, & nō metuerē, ne agnoscat̄ur. (Aethra) Et Clymene propria sunt nomina pedissequarum. (At tu dissimula, &) Id sæpe aperit poeta, quod mulieribus sæpe in uoto est, uelle. s. cōmittere culpam, si citra infamiã possent, unde cohortatur, ut dissimulet.

H V B.

Ille) Menelaus. (Procul) Longe. (Re cogente) id est necessitate exigente. (Pax) Profectionis eius. (Sic iustum est) scilicet eundem Cum dubitaret, an iret) Ostendit Menelaum sine consilio suo non discessisse. (Rediturus quamprimum) Vna dictio composita. (Latatus omne) i. accipiens pro bono omne, qd̄ ego dixissem ei, ut iret. (Res) Patrimonium uestrum. (Domus) Familia. (Troicus hospes) Paris. (Sit tibi curæ) Et hoc est, quod Paris dixit cum mandasse, cum dixit. Adxi mando tibi, dixit ierurus. Curam pro nobis hospitis uxor agas. (Vix tenui risum) cum uidi eum ita stultum, ut mihi commendaret eum, qui sibi nocere posset. (Compeccere) Cohibere. (Luctor) Nitore. (Erit) id est fiet, hoc est erit mihi commendatus. (Cretem) De est in. (Ideo) Ob hac causam. s. quia ablit. (Licere cuncta). i. oia esse tibi licita: satis. n. tibi esse debet, si potes me uidere, & alioqui, neque debes ulterius sperare licere tibi. (Absens). i. et absens. (Regibus) Principibus, qualis ipse est. (Longas manus) Longam potestatem et in locis remotis. (Fama quoque) Dicit se et terri metu infamiã, ne dicat̄ adultera, & derelicto marito legitimo secuta sit amatorē. (Est oneri). i. asfert onus & obligationē quandam pudice uiuēdi. (Quo) Quāto. (Cōstantius ore) Firmius. (Vestro ore) i. uerbis oium uirorū. (Iustius) Deest eo. i. tāto, quāto. n. aliqua mulier magis laudatur, tā

uisum

Ille quidem procul est ita re cogente profectus: Magna fuit subita, iustaque causa uix. At mihi sic iustum dixi, ego, cū dubitaret, an iret: Quamprimum dixi, scilicet rediturus es. Omne latatus dedit, scilicet resque, domusque, Et tibi sit curæ Troicus hospes, ait. Vix tenui risum: quem dum compeccere luctor; Nil illi potui dicere, præter, erit. Vela quidem Creten uentis dedit ille secundis: Sed tu non ideo cuncta licere puta. Sic meus hinc uir abest: ut me custodiat absens: An nescis longas regibus esse manus? Fama quoque est oneri: nam quo constantius ore Laudamur uestro: iustius ille timet. que iuuat, ut nunc est, eadē mihi gloria dāno est: Et melius famæ uerba dedisse fuit. Nec quod abest hic me tecum mirare relicta: Moribus, & uitę creditid ille meæ. De facie metuit: uix confidit: & illum Securum probitas, forma timere facit. Tempora ne pereant ultro data, præcipis: ut que Simplicis utamur commoditate uiri.

eo magis de ea timédum est, nam sola miseria caret inuidia. (Quæ iuuat) Laenter, inquit, & liberè peccaret, si auderet. dicit. n. Gloria mea famæ, & honestæ uixit. (Quæ iuuat) Quæ delectat me. (Vt. i. fiat. Nûc est). i. honesta, vt nûc est. (Est mihi damno) Quia incipit mihi ruborem faciendi, quod à me pecis, quod esset utilius. (Et melius foret). i. utilius mihi esset. (Dedisse verba famæ). i. decepsisse ipsam famam, & me non esse talem, qualem fama prædicat, hoc est, melius esset nõ obleruare fidem marito. Dare verba, est decipere. (Credidit) Cõsilius est. (Moribus) Meis honestis. (Et vitæ) Ante perspeçte. (De facie metuit). i. pulchritudo mea facit illum timere, & suspicari de me, se vita cognita honesta facit illum confidere. (De facie). i. propter faciem, & pulchritudinem. (Securum) sine cura, & timore. (Tempora ne pereant) Ad id, quod dixerat Paris: Vt te nec mea vox, nec te meus incitet ardor: Cogimus ipsius commoditate frui. Aut erimus stulti & c. Respondens dicit.

I T A re. i. utilitate cogere profectus. Quamprimum dixi fac rediturus. (Quamprimum) **A S C.**
i. valde cito, quod dictum ille pro felici omne sumés mox profectus est. (Hospes Troicus) Aut Troianus, aut quod illi gloriosus est, à Troë ortus. (Erit) Comici dicitur, her, & est imperiose dictum, sed modelius dixit. (Erit). s. curæ. (An nescis longas) Prouerbiale est. (Fama quoq; est oneri) Veretur. n. famam bonam polluere. (Et melius fuit dedisse verba famæ) i. s. uisus famam inanem, & decepsisse eam. (Nec quod ab est) Subtilis, & oratoria responsio. Nam quod ille in cõrumeliam Menelai dixerat, ista in suam laudem vertit (suam dico Helenæ) ne barbare loqui putes. (De facie). i. propter pulchritudinem faciei.

Et liber: & timeo; nec adhuc exacta voluntas

Est satis: in dubio pectora nostra labant.

Et vir abest nobis: & tu sine coniuge dormis:

Inque vicem tua me, te mea forma capit.

Et longe noctes: & iam sermone coimus:

Est tu (me miseram) blandus, & vna domus.

Et peream, si non inuitet omnia culpam:

Nescio quo tardor sed tamen ipsa metu.

Quod male persuades, vtinam bene cogere possit.

Sic mea rusticitas excutienda foret. (ses:)

Utilis interdum est ipsis iniuria passis.

Sic certe felix ipsa coacta forem:

Dum nouus est, cepit potius pugnemus amoris:

Flamma recens parua sparsa resedit aqua.

Certibus hospitibus non est amor: errat, vt ipsi:

Cumque nihil speres firmitus esse, fugit.

Hypsipyle testis, testis Minoia virgo,

In non exhibitis vtraque iuncta toris.

Tu quoque dilectam multos inside per annos

quo metu q. d. Et si sit sine rone. (Bn cogere) Quia cupiit puellæ cogi. (Quod male). i. vix. (Persuades) Tua epist. & rōnibus ad me scriptis. (Rusticitas) Rusticæ pudor. ipse de arte, Et si rusticitas nõ verat, ipsa rogat. (Excutienda) Eijcienda, respendenda. (Ipsis passis). i. ijs, qui ea passi sunt. (Sit). s. inferendo iniuriæ. (Ego fore coacta esse felix). i. cogerer hñe ea bona, q̄ mihi promittis, & p̄ te mihi cõtingere pnt. (Dum nouus est) Ostenditur moribus muliebris, posteaq; n. significauit se cupere, qđ Paris suadebat nûc hortatur, vt prior desistat ab amore, dum nondũ est vehemētè auctus, & multis exēplis, rationibusq; probat, quare nõ debeat sequi Paridē. (Pugnemus) Resistam. (Flamma) Probatio à simili, quod antor incipiēs facile possit

E T liber. i. cupio, & timeo. **H V B.**

(Voluntas) Legendum est,

non voluptas. (Nec adhuc est exacta). i. satis perfecte deliberata. (Labit) Vacillat. (In dubio)

In incerto, vtrũ debeam vti com-

moditate absentis viri. (Et vir abest) Responsio est ad id, quod dixit. Sola taces viduo tam longa nocte cubili: In viduo iaceo solus & ipse toro. (Inuicem) Vi-

cissim id est tu me amas, & ego te

(Et noctes longe) scilicet sunt.

(Et iam coimus). i. cõiungimur,

& simul sumus. (Sermone) simul loquendo. (Et tu blandus) subau-

diens. (Et domus) In qua sumus.

(Et vna). i. ambo sumus in eadē

domo. (Me miseram) Per inter-

positionem legendum est, & est

dolentis. (Peream) Quasi iuran-

tis est. i. moriar. (Si omnia) Quæ

ia parte tua sunt. (Non inuitet

me) Ad sequendum te. (Nescio

possit extingui, sicut ignis nouus pauca aqua extinguitur. (Certus) Firmus, & est sententia rationem continens. (Hospitibus) Peregrinis non habentibus certum domicilium. (Erat) Vagatur amor. (Vt ipsi) Hospites. (Firmius) Scabilus. (Hypsipyle) Probat exëplis. (Minoia virgo) Ariadne filia Minos, de Hypsipyle, & Ariadne vium est supra in epistolis earum ad Iasona, & Thesea. (Vtraq; iuëta in torris nõ exhibitis). i. nõ datis, sed negatis eis, de qua re iuste cõquerunt. (Tu quoq;) Qui mihi tot tãtaq; pmittis. (Inside) Periure, & fraudolente.

ASC.

ET tu (me miseram) Hæc particula me miseram, inferitur, quasi parenthesim & regitur a b d particula subintellecã, vel ab heu, vt sit, d me miseram, sed quia non tam vehemens est excandescẽtia, pulchrius supprimitur, quam exprimitur. (Quod male psuades) Quia vix potest persuadere, & est votum multis commune, sed damnaudum. (Dum nouus est cẽptõ) Sanctum quidem consilium, sed longe a sententia, & animo mulieris. (Pugnemus amore) .i. cum amore, repugnemus amori. Sicut in 4. Aen. Placito ne etiam pugnabis amori? (Verba enim ad contentiõnem pertinentia apud Virg. cum daciõ constructuuntur, loco cuius nos ablatiuum, & cõ præpositione ponimus: vt, Solus tibi certet Amyntas &c. (Sparfa resedit) Aut residit, & puto potius legendum residit a re, & sido, vt sit præsentia tenoris, nõ quoddã dicam cum Alexandro sido carere præterito, id enim falsum est. nam (vt Valla docet) sedi facit, sed quia sententiæ magis congruit præsens quàm præteritum tempus, nisi sit. (Sparfa aqua) .i. cum iam sparfa fuerat aqua, Põr etiam a resideo deducit: vt, resedit, sedata est. (Amor certus) .i. durabilis. (Multos inside) Vocatiuus est, d inside.

HVB.

OEnonen) Vxorem tuam, vt vidimus in epistola ipsius Oenones ad Paridem. (Quære) Inuestigare. (Adde) Adducit aliã rationem, quia comites Paridis instabant, vt iamiam discederet. (Expediunt) Expedire parãt. (Paratur) Constituitur inter nos. (Plena nouitatis) .i. tan tũmodo incepta. In medijs curibus post inceptum, & est Translatio. (Abibit) Tecum, & obliuisceris mei. (An sequar) Ad id quod dixit, Ibis Dardaniã ingens regina per vrbes. & item, Innumeras vrbes, atque aurea testã videbis. & item, Ilion aspicias, firma tãque turribus altis Mœnia Phœbeæ structa canore lyræ, dicit ergo. (Visam per gama laudata) A te. (Pronurus) Nurus ad patrem mariti refertur, pronurus ad auum, sicut nunc ad Laomedontã auum Paridis. (Contemno) Paruisfacio. (Præconia) Voces. (Volucris) Velocis. (Illa) Fama. (Probris) Ignominijs, vituperijs. (Sparte) Lacedæmon. (Achaia) Peloponnesus, vel Græcia. (Quid poterit loqui de me) Nisi me esse adulteram? (Quid

Diceris Oenonen deseruisse tuum.
Nec tamen ipse negas: & nobis omnia de te
Quære, si nescis, maxima cura fuit.
Adde: quod (vt cupias) cõstans in amore manere
Non potes expedient iam tua vele Phryges.
Dum loqueris mecum: dũ nox sperata paratur:
Qui ferat in patriam, iam tibi ventus erit.
Curibus in medijs nouitatis plena relinques
Gaudia: cum ventis noster abibit amor.
An sequar & suades, laudatãq; Pergama visam?
Pronurus & magni Laomedontis ero?
Non ita contemno volucris præconia famæ:
Vt probris terras impleat illa meis.
Quid de me poterit Sparte? quid Achaia tota?
Quid gentis Asiæ? quid tua Troia loqui?
Quid Piramus de me? Priami quid sentiet vxor?
Totq; tui fratres, Dardaniæq; nurus?
Tu quoque qui poteris fore me sperare fidelem?
Et non exemplis anxius esse tuis?
Quicumque Iliacos intrauerit aduena portus:
Is tibi solliciti causa timoris erit.
Ipse mihi quoties iratus, adultera, dices,
Oblitus nostro crimen inesse tuum?
Delicti fies idem reprehensor, & auctor:
Terra precor vultus obruat ante meos.

sentiet

sentiet) Quid iudicabit? (Tu quoque) Cum uidebis me fregisse fidem Menelao. (Qui) .i. quomodo. (Anxius) Sollicitus, & plenus timoris. (Exemplis tuis) Ne aliis ita me sollicitus & alienet a te, sicut tu Menelao. (Causa timori) Quia putabit eum uenisse eadem intentione, qua tu huc uenisti. (Ipse) Tu. (Dices adultera) Me appellabis adultera. (Oblitus nostro & c.) .i. oblitus, & non potes maledicere de me, quin maledicas de teipso. (Inesse) Coniunctum esse. (Et auctor) Causa. (Obruat) Tegat. (Ante) Potius, & est imprecatio muliebris. Sic Dido apud Vir. lib. 4. Sed mihi uel tellus optem prius ima defuscat. & Brifcis ad Achillem. De uorer ante (precor) subito telluris hiatus: Aut titulo missi fulminis igne cremer.

Nec tamen ipse negas) Hoc placere uideretur Helenæ, quia confitendo significat se iustam habere repudii causam, & non mendacem esse. (Adde quod ut cupias) Argumentatur etiã, si uelit non posse diu manere. (Pronurus) Vna est dictio sicut pronepos, sed nepos est, si lio, aut filia genitus, pronurus non proneporis, sed nepotis uxor, quia ergo Paris est nepos Laomedontis, uxor Paris erit pronurus sicut Hecuba mater eius nurus. (Non ita cõ temno) .i. in õt. ac adeo parui pendendo preconiã, .i. diffamationem uolucris fame. (Vt illa impleat) .i. ut finã illam implere terras meis probris. (Quid de me poteris Sparte) Hæc Spar-te, huius Spartes, sicut Crete Cretes. (Tu quoque qui) .i. quomodo, poteris, aut quare seu, qua uia. Poteris sperare me fidelem? (Fore, Et non exemplis anxius esse tuis?) Egregium argumentum, quo multi contendunt non ducendas, quæ prece, aut precio inducunt in stuprũ consenserint ante nuptias, quia quod uni præstiterunt, censendæ, sunt etiam alteri præstare parti, si consimilis conditio offeratur. (Terra precor uultus) Sic Dido. Sed mihi uel tellus optem prius ima defuscat.

A S C .

At fruar Iliacis opibus, cultuque beato:
 Dona que promissis uberiora feram.
 Purpura hæmpe mihi, preciosaq; texta dabuntur
 Congesto que auri pondere diues ero.
 Da ueniam, si fallere non sunt tua munera tanti:
 Nescio quo tellus me tenet ista modo.
 Quis mihi, si lædar, Phrygiis succurret in oris?
 Vnde petam fratris, unde parentis opem?
 Omnia Medæ fallax promisit Iason:
 Pulsa est Ausonia non minus illa domo:
 Non erat Aectes, ad quem despecta rediret:
 Non Ipsæa parens, Chalciopæque soror.
 Tale nihil timeo: sed nec Medea timebat:
 Fallitur augurio spes bona sæpe suo.
 Omnibus inuenies, quæ nunc iactantur in alto:
 Nauibus in portu lenè fuisse fretum.
 Fax quoque me terret: quam se peperisse cruētã
 Ante diem partus est tua uisa parens.
 Et uatum timeo monitus: quos igne Pelasgo,
 Ilion arsurum præmonuisse ferunt.
 Ut que fauet Cytherea tibi, quia micat: habet que
 Parta per arbitrium bina trophæa tuum:
 Sic illas timeo: quæ, si tua gloria uera est.

AT fruar) Obiectio. (Vbe- HV. B.
 riora pr.) .i. plura quã promissisti. (Congesto) Cumulato, & undique ad me collato. (Da ueniam) Responso. (Fallax) Mihi uerum fatenti. Tanti, ut uelim hinc difcedere. (Nescio quo modo, q. d. incredibiliter. (Tener) luuat, delectat. (Oris) regionibus. (Phrygiis) Troianis, ubi habeo nullos ex meis. (Omnia) Quia Paris posset dicere, nũscio quam te deseram, ero loco propinquorum m, & fratrum & parentis, adducit exemplum, quo ostendit se timere, ne decipiatur. (Ausonia domo) Vt supra, Ausus, Ausus, Ausonia dicere cede domo. (Non minus) Nihilominus, licet haberisset tot promissa. (Aectes) Pater eius. (Ipsæa) Parens id est mater eius Ipsæa nomine, licet (ut supra diximus) secundũ alios, Idya nominaretur. (Chalciopæ) Medæ soror fuit. (Sed nec timebat) Cum Iason ei promitteretur. (Fallitur) sententia est rhetorica. (Suo augurio) sua bona spe, & eo quod auguratur sibi bene euentum. (Omnibus) similitudine

* Quid, de Pontico, Nescio quam natale solũ dulcis, adducit exemplum, quo ostendit se timere, ne decipiatur. (Ausonia domo) Vt supra, Ausus, Ausus, Ausonia dicere cede domo. (Non minus) Nihilominus, licet haberisset tot promissa. (Aectes) Pater eius. (Ipsæa) Parens id est mater eius Ipsæa nomine, licet (ut supra diximus) secundũ alios, Idya nominaretur. (Chalciopæ) Medæ soror fuit. (Sed nec timebat) Cum Iason ei promitteretur. (Fallitur) sententia est rhetorica. (Suo augurio) sua bona spe, & eo quod auguratur sibi bene euentum. (Omnibus) similitudine

litudine hoc probat, dicit. n. ini-
tia esse blanda, sed fines asperos
est ergo sensus naves, quæ in ma-
ri tēpestate iactantur quādo exi-
erunt ex portu, habuerunt ven-
tos prosperos, sed postea mutari
sunt & ita vult significare, quod
fortuna sua posset sibi mutari,
quia si Paris eam nunc diligit,
posset mutare voluntatem. (Fax
somoque (Dicitur se etiā terri
sonnio Hecubæ, quæ pridie quā
pareret Paridem, somniauerat
se parcre facem, quam dicit se ti-
mere fore incendium Troianū
vt vates prædicunt. Virg. Et fa-
ce prægnans Cifēis regina Pa-
rim creat urbe paterna. (Moni-
tus) Diuinationes. (Vt quæ fa-
uet) Dicit quod sicut Venus ei
fauet, quia culit iudicium poni
pro se, ita timet ne Iuno, & Pal-
las, quæ offensio fuerunt, & non
obtinuerunt causam in illo iu-
dicio, ei sint aduersæ, & inimicæ.
(Bina trophæa) Duas victo-
rias à Iunone & Pallade. (Nec
dubito) Respondet ad id quod
dixerat. Nec tu rapta time, ne
nos fera bella sequantur &c. Di-
cit enim se non dubitare, quin
bella moueantur propter se.

(Per gladios) Per arma probat
per exemplum. (Athracis) Athrax Strabone teste urbs est Thesaliæ, ex ea fuit Hyppoda-
mia, uxor Perithoi, propter quā inter Lapithas, & Centauros asperimā pugna orta est,
ut diximus in epistola Phyllidis super eum locum, suscipit bimembres. (Hæmonius uiros)
Lapithas, Thesaliæ populos. (Iudicere) Denunciare mouere. (Tam lētum) Tam pigrum.
(Ira iuxta) Pro rapta coniuge. (Quod bene) Ad id, quod dixerat Nec plus Atrides animi
Menelaus habebit. Quam Paris, aut armis anteferendus erit. Et reliqua quæ supra de se di-
xit respondet Helena Pariden potius habere faciam aptam Veneri, quam armis. Recen-
ses) Numeras & commemorat. (Disidet) discrepat, & non conuenit cum iis, quæ dicis. He-
ctora) Quia dixerat: Omnia si dederis, nunquam dabis Hæctora fratrem, Vnus ei innume-
ri militis instar erit, dicit Helena, sine pugnare Hæctora pro te. (Altera militia). s. amoris,
quia militat omnis amans, & habet sua castra Cupido. (Operis tuis) .i. exercitijs & fa-
ctis, & legendum est operis in ablatiuo, non autem in genitiuo, quia dignus cum genitiuo
non iungitur. (His). s. operis. (Si sciperem) Si uellem facere rem meam. (Faciam) Vt ar
operis amoris. (Dabo manus coniunctas) Tractum est ab ijs qui se dedunt manibus con-
iunctis. (Tempore) In tempore. (Quod petis) Respondet ad id, quod dixerat, sed coram
ut plura loquamur. Excipe me lecto nocte silentio tuo. (Furim) Clam. (Quid captes)
id est quæras, & quid. Voces colloquium, quia uis colloquium tuum esse concubitum.
(Sed nimum properas) Dat ei spem eius, quod petiuerat. (In herba) Translatio à mes-
sibus, quæ non sunt certæ, sunt adhuc in herba, sed postquam sunt collectæ. (Hæc
mora)

Iudice te causam non tenuere duæ.
Nec dubito, quin, te si persequar, arma parentur.
Ibit per gladios (hei mihi) noster amor.
An fera Centauris indicere bella coëgit
Athracis Aemonios Hippodameia uiros:
Tu fore tam lentum iusta Menelaon in ira,
Et geminos fratres, Tyndareumque putas?
Quod bene te iactes: & fortia facta loquaris?
A uerbis facies disidet ista tuis.
Apta magis Veneri, quā sunt tua corpora Marti:
Bella gerant fortes: tu Pari semper ama-
Hæctora, quem laudas pro te pugnare iubeto:
Militia est operis altera digna tuis.
His ego, si sciperem, pauloque audacior essem:
Vterer: uteretur, si qua puella sapit.
Aut ego deposito faciam fortasse pudore:
Et dabo coniunctas tempore uicta manus.
Quod petis, ut furtim præsentem ista loquamur:
Scimus quid captes: colloquiumque uoces,
Sed nimum properas. & adhuc tuā messis in herba est:
Hæc mora sit uoto forsitan amica tuo.
Hactenus arcanum furtiuæ conscia mentis,
Littera iam lasso pollice sistat opus.
Cetera p socias Clymenæ, Aethræque loquamur:
Quæ mihi sunt comites, consiliumque duæ:

* recen-
ses,
* deci-
det
* alii

* tui

* timo-
re,

* loqua-
mur.

mora) Hæc dilatio. (Sic) Pro erit. (Amica tua voto) Quia proderit tibi. Hæcenus) Dicit se nolle mandare plura epitolarum, quia cetera vult loqui per Clymenem & Aethram comites suos, quæ erunt internum, & Medix inter ipsam & Paridem, ordo. (Littera hæcenus confesse a mentis furciva). i. cuius hæcenus commisi secreta meæ mentis. (Sistat) Finiat. (Opus arcanum) Officium scribendi secreta (Lasso pollice). i. manu scribendo fatigara. (Cetera) Quæ inter nos agenda restant, ad conficiendum, quod uterque volumus. Cõsiliu meum) Cum quibus omnia mea consultare soleo.

NON sunt tua muiera tanti) In omnibus contendit se personam potius quam re eius amare. (Quis mihi si lædar) Alijs quoq; argumentis probat in externam regionem relicta patria non esse proficiscendum. (Fallitur augurio) Regium adagiũ cuius sensus, quia speranti oia auspicia sepe bona videntur, & ita fallitur sepe augurio suo, quia nimis sibi prospicit, & quidquid sperat, sibi promittere audet. (Omnibus inuenies &c.) Quia nemo turbulentum mari retinacula soluit. (Sic illas vereor) Quas fingunt poetæ Troix quoq; inimicas fuisse. Vnde de Iunone dicit Maro Aen. 1. Veterisq; memor Saturnia belli, Prima quod ad Troiam pro caris gesserat Argis. De Pallade autem lib. 2. Omnis spes Danaum, & corpi fiducia belli Palladis auxilijs semper stetit. (Ilion arsurum) Dicitur hoc Iliũ Ilij, hoc Iliũ Ilij, & hæc Ilios Ilij. (An fera) Quia Paris multis ex epulis docuit rapas esse sine vitione, ipsa contra docet grauem vitionem ob Hippodamix raprum factam. (Tyndareumq;) .i. patrem saltem putatium, à nominatio Tyndareus. (Facies ista). i. tua tam sãminea, & mollis. (Altera militia). f. Veneris. (Est digna tui operis). i. exercitijs, & operationibus, à nominatio opera, aur operæ operarum. (His ego). f. operis, & ita consensum plenum adhibet. (Scimus quid captus) Quia coitum. (Cetera) Manifestaria sunt.

IN XVII. EPISTOLAM, ARG. HV BETINI.

Hellespontus angustus est admodum. Incipit autem hoc more à finibus Troadis, & usque ad Propontidem Thraciæ, sic dicitur ab Hellesponto Athamantis, quam fabule tradunt in eo mari demersam. B Hellespontus teste Plinio septem stadijs Europam ab Asia diuidit, & illic inter se contrarijs vrbes habet in Europa Callipolim, & Seston in Asia Lampacon, & Abydon, vnde fuit Leander, qui Hero puellam ex Sesto oriundam tanto amore dilexit, vt ad eam noctu per Hellespontum nauaret, & ea potius rursus renataret ab Abydon, verum cum maxima tempestas in mari orta esset, quæ iam præteritis septem diebus adhuc non cessabat, quæ impendit Leander, non potuerat ad amicam suam, vt solebat nauare ne Hero cum sui oblitum existima ei aut eam reliquisset, cum inuenisset quendam nauam quadecim in eo tempore tempestatis nauigantem Seston, scripsit ad Hero amicam suam hæc epistolam, quæ vehementer amorem suum firmum, & stabilem consistens, & excusat, quod iam septem diebus non potuerat ad eam nauare propter maris commotionem. Excusat etiam, quare ipse non inierit cum naua, qui illic nauigabat, potius quam si eras daret. Postremo pollicetur se brevi iururum, & si mare non fuerit tranquillum se iam potius commissurum pe iucis, quam diuini cariturum conspectu, & colloquio ipsius Heroos. Interea dicit, vt habeat secum loco sui hæc epistolam.

LEANDER HERONI. EPISTOLA XVII.

ITIT Abydenus, quam mallet ferre salutem,
Si cadat * ira maris, Sesta puella tibi.
Si mihi Dii faciles, & sunt in amore secundi.

Inuitis oculis hæc mea verba leges.

Bydenus,) HV B.
Ex Abyd. le
gẽdũ est at
Abydenus,
nõ Abyde-
us. (Ferre)
Portare, vt
ipse veniret * Vnda

(Sesta) Ex Sesto. deriuatiuũ formauit nõ superas primitiuũ syllaba, qđ raro fit, nã Sestia debuit dicere declinatũ aut Hero Heroos, vel Hero Heronis scđm latinam

tinam declinationem, sicut Didoo, & Didonis, & similia nomina græca, ut Priscianus voluit, licet Phocas grammaticus velit tantummodo græce declinari, sed vsus contra est. (Faciles) Benigni exorabiles. (Secundi) Fauentes. (Inuitis oculis) Non libenter, quia si me amas, ut opto, nalles me videre, quæ lege re hauc meam epistolâ. (Sed non sunt faciles) Non exaudiuit mea vota. (Mormoratur) Impediuit. (Currere) Natate. (Nota) Assueta. (Ipsa) Tu, ne mihi hoc credas. (Nigrius) Obscurus. (Cælum) Aëra. Virgilius. Esipiunt subito nubes cælum quæ dicimur; Teucrorum ex oculis. (Pice) Pix liquor, quæ manat ex picea arbore nigerrimus. (Turbida) Commota. (Vix aduenda per rates) id est per quæ naues vix queant ire, nedum homines adibunt. (Vnus) solus. (Et hic) scilicet audax, qui non timet periculum nauigationis. (Soluti iter) Mouit nauem, ingresses est nauigationem. (Ascensusus) Respondet obiectioni, quare non ascenderit cum illo nauita propter multitudinem spectantium, cum nauis à littore discedebat. (Vncula) Funes retinacula. (Prore) id est nauis synecdoche, pars protoro. (Omnis Abydos) id est omnes Abydeni. (Erat in speculis) id est in loco vnde spectabat, discessum nauis. Specula non significat proprie fenestrâ, sed quemlibet locum emiuentem, vnde possumus speculari. Virgil. in Buc. Specula de montis in altum deferat. (Cælare) Amore meum.

(Velut ante) Cælaueram. (Quem volumus regi) Quem volumus esse secretum, & occultum. (Protinus) Blanditur nunc amice suæ dicens se inuidisse epistolæ suæ, quod ipse non veniret, quo illa deferebatur. (Admotis) Appropinquatis. (Vincula) Fila, quibus literæ solent ligari. (Locuta cum carta) id est cetera scripti. (Ah quanto mallem nataret) Ad te veniens. (Quam scriberet) Quam mitteret hanc epistolam. (Sedula) Intenta. (Aptior dare verbera ponto) id est magis apta est natando percutere vndas tranquillæ maris, quam scribere. (Aptia sinistra mei ferus) Id est & tamen optime exprimit, & literis notat, quod in animo habeo. (Sensus) Voluntatis animi. (Longius anno) Ex affectu amantis, cui expectan

Sed non sunt faciles: nam cur mea vota moratur?
 Curere me nota non patiuntur aqua.
 Ipsa vides cælum pice nigrius: & freta ventis
 Turbida, per quæ; cauas vix aduenda rates.
 Vnus, & hic audax, à quo tibi littera nostra
 Renditur: à portu nauita fecit iter.
 Ascensusus eram: nisi quod, dum vincula proræ
 Solueret in speculis omnis abydos erat.
 Non poteram cælare meos, velut, ante, parètes:
 Quem quæ; tegi vultumus, non lacuisset amor.
 Protinus hæc scribens, felix in littera dixi:
 Iam tibi formosam porrigere illa manum.
 Forsitan admotis etiam tangere labellis:
 Rumpere dum niueo vincula dente volet.
 Talibus exiguo dictis mihi murmure ve bis,
 Cetera cum carta dextra locuta mea est.
 Ah quanto mallem, quam scriberet, illa nataret:
 Me quæ; per assuetas sedula ferret aquas.
 Aptior illa quidem placido dare verbera ponto:
 Est tamen & sensus apta ministra mei.
 Septima nox agitur, spatium mihi longius anno,
 Sollicitum raucis vt mare feruet aquis.
 His ego si vidi mulcentem pectora somnum
 Noctibus: infani sit mora longa freti.
 Rupe sedens aliqua specto tua littora tristis:
 Et quod non possum corpore, mente feror.
 Lumina quin etiam summa vigilantia turre,
 Aut videt, aut acies nostra videre putat.
 Ter mihi deposita est in sicca vestis arena:
 Ter graue tentavi carpere nudus iter.
 Obstitit incaptis, tumidum iuuenilibus æquor:
 Mersit & aduersis ora natantis aquis.
 At tu de rapidis immansuefissime ventis,
 Quid mecum certa prælia mente geris?

ei tempus videtur longissimum. (Feruet) Mouetur, æstuat. (Raucis) Murmurantibus. (His ego) Iurat Leander se non dormiisse his septem noctibus. (Vidi sonnum). i. dormini. Terentiana est locutio. (Mora freti infani sic longa). i. precor, diu duret tempestas maris, quod minime vellens. (Littora tua) Sisti, ubi tu es. (Mente feror) Venio cogitatione, quo corpore venire non possum. (Lumina quinetiam) Solebat. ii. Hero ponere lumen in quadam turri sua ad quod lumen Leander natabat, quod dicit se videre, aut ex affectu putare videre. (Acies nostra) Nostri oculi. (Vigilantia) stantia in nocte, quasi pro vigilia. (Ter mihi) Dicit se voluisse sæpe aggredi natare, sed terribi magnitudine tempestatis. (Graue iter) Navigationem periculosam. (Tumidum) Commotum. (At tu) Conuertit sermonem ad Boream, de quo conqueritur, quod ita eum impediatur. (Certa mente). i. animo deliberato.

M I T T I T abydemus) Epistola hæc Leandri ab Ouidio excogitata sub nomine Leandri non multum habet ambiguitatis in contextu, sed salis, & leporis plurimum, ideoq; paucis percurrat. (Puella Sesta) Pro Sestia, videlicet Herod. quod nomen declinatur, hæc Hero, huius Herus, hanc Hero, ð Hero, ceteris non vtitur. Ordo autem est. O Sesta puella. (Abydenus). s. Leander, & loquitur de se in tertia persona, tanquam de alio. (Faciles sunt) Exorabiles, subito facientes, quod petimus. (Nauita). i. nauta. (Mouit) Non Mouet, legendum. (Omnis Abydos). i. tota ciuitas Abydena. (Erat in speculis). i. altis fenestris, vnde speculabatur tempestatem. (Protinus hæc scribēs, felix i, litera dixi) I, imperatium est ab eo. (Etiam tangere) (Pénult. long. est enim futuri temporis indicatiui modi verbi passiuī, tigrā tangeris, vel tangere &c: (Ah quāto malle) Vt supra. (Illa narret, quā scriberet) q. d. plurimo. (Septima nox) Bene nox, quia nunc, & amata desideratur, & natare solebat. (Spatiū) Appositio est, pathos habens ex quo non possum ferri supple corpore. (Infani) sic mora longa freti) Dura amanti imprecatio. Vnde per quæ timemus, iurare solemus, vt Palinurus in sexto: Maria aspera iuro, & de hyge dicitur. Dij cuius iurare timeat, & fallere nunen. (Certa). i. deliberata mente, quasi dedita opera.

ASC.

In me, si nescis Borea, * non æquora, sæuis:
 Quid faceres, esset ni tibi notus amor?
 Tam gelidus cū sis, non te tamen improbe quon
 Ignibus Aætæis incaluisse neges. (dam
 Gaudia rapturo si quis tibi claudere vellet
 Aërios aditus, quo paterere modo?
 Parce precor: facilemq; moue moderatius aurā:
 Imperet Hippotades sic tibi triste nihil.
 Vana peto: precibusq; meis obmurmurat ipse:
 Quasq; queat, nulla parte coercet aquas.
 Nunc daret audaces vtinam mihi Dædalus alas:
 Icarium quamuis hic prope littus adest.
 Quidquid erit, patiar liceat modo corpus in au-
 Tollere: quod dubia sæpe pepēdit aqua. (ras
 Interea, dum cuncta negant ventiq; , fretumque:
 Mente agito furti tempora prima mei.
 Nox erat incipiens (nanq; est meminisse volup-
 Cum foribus patriis egrediebar amans. (tas)
 Nec mora deposito pariter cum veste timore
 Iactabam liquido brachia lenta mari.

Epist. Ouid.

IN me) Amanem. (Incaluisse) Exarsisse, incensum esse quod est cōtra frigiditatem. (Aætæis) Atheniensibus, propter raptam Orithyam, diximus in precedenti epistola hanc fabulam. (Aditus aërios) id est inter per aërea. (Quo modo poterere) q. d. xger rime. (Facilem) Leuem, non impetuofam. (Hippocades) (Aeolus nepos Hippotæ Troiani ex Egesta eius filia in Siciliam delata, quæ etiam mater fuit Acestis regis Siciliæ, vt alibi diximus. (Sic) Ad iuran: is est. (Nihil triste) Nihil quod tibi sit grane, & molestum. (Vana precor) Dicit se frustra hæc optare, quia nihilominus perueerat ipse ventus. (Obmurmurat) Contra murmurat, & crepitat. (Coercet) Mulet, placat. (Quatit) Commouet. (Nunc dare) Optat, vt si bi esset potestas volūdi, sic vt Dædalo, qui cum a Minoe in turri munitissima esset inclusus, alas

H V B.
* nec in

N sibi,

sibi, & filio fabricauit, quarum auxilio euolauerunt, sed Icarus filius in mare delapsus ei nomen dedit. (Icarium quamuus hic prope littus adest) q.d. quod potest me admonere periculosum esse credere se aëri, & volare. (Tollere) Eleuare. (Pependit) suprasse eit. (Negant cuncta) Prohibent omnia. (Agito mente) Cogito, & reuoluo animo. (Mei furti) Me concubitus. (Nox erat) Describit tempus, quo primum, na rauit ad Herod. & ea potitus est. (Nox incip.) Prima pars noctis. (Nanque est meminisse voluptas) Paréthesim est. (Amās) Ego captus amore tui. (Patrijs) Paternis. (Cum veste) Quia eram nudus. (Lactabam) Mouebam. (Lenta) Mollia. (Tremulum) propter motum aquæ. (Vt) sicut, tanquam. (Officiosa) Præstaus officium. (Hanc) Lunam. (Faucas) Adiuues me. (Subeāt) Veniat in mentem. (Latmia fax) id est mons Latmius, qui est Cariz Endymionis à Luna (vt ferūt) adamati. fabula nota est dicitur autem Latmion, nō autem Latymion, vt Tortel. putauit. vn de deriuatiuum Latmius. Ouid. alibi. Latmius Endymion nō est tibi Luna pudori. Sensus est ergo, recordare ò Luna Latmij mōtis vbi cum Endymione concubuisse diceris. (Seueri) Tristis, alieni à voluptatibus. (Tu dea) Anteponeit anorem suum amori Lunæ. (Mortalem) Endymionem. (Quam sequor) id est quā ego peto. (Est dea) Non aut mortalis. (Ne referam) Hic est sensus, vt taceam mores, quos hæc mea puella habet diuinos, talis pulchritudo non posset ei contingere, nisi esset dea. (A facie Veneris) id est post pulchritudinem Veneris, & tuam. (Non est prior) Non est, quæ antecedit eam. (Ipsa) Tu (Quanto) Comparatio, & est sensus, ò Luna quanto es splendentior omnibus alijs stellis, cum tu nitidissima fulges in cælo, tanto illa sua pulchritudine superat omnes alias puellas. (Concedunt flammis tuis) .i. vincuntur tuo splendore. (Cynthia) O Luna: nam & Diana eadem est, quæ Cynthia dicitur à Cyntho monte Deli. (Habet lumen cæcum) Nō bene vides. (Vel certe) .i. saltē. (Non diuersa) Non contraria. (Cedentes mihi) Dantes locum corpori meo. (Ferebat) Ibam. (R adiabāt) Splendebat. (Repercusit) Reuerberat, nam aqua v̄ retroflectere radios Lunæ. (Et nitor diuinus) .i. lux quæ solet esse diei. (Erat in nocte) .i. nox erat clar,

Luna mihi tremulum lumen præbebat cuncti,
 Vt comes in nostras officiosa vias.
 Hanc ego suspiciens, faucas, ò candida, dixi:
 Et subeant animo Latmia saxa tuo.
 Non finit Endymione te pectoris esse seueri:
 Flecte precor vultus ad mea furta tuos.
 Tu dea mortalem cælo delapsa petebas:
 (Vera loqui liceat) quam sequor, ipsa dea est
 Ne referam mores cælesti pectori dignos:
 Forma nisi in veras non cadit illa deas.
 A Veneris facie non est prior vlla, tuæque:
 Neue meis credas vocibus, ipsa vide.
 Quantum cum radiis fulges argentea puris:
 Concedunt flammis sidera cuncta tuis:
 Tanto formosis formosior omnibus illa est.
 Si dubitas, cæcum Cynthia lumen habes.
 Hæc ego, vel certe non his diuersa locutus,
 Per mihi cedentes nocte ferebar aquas.
 Vnda repercusit radiabat imagine Lunæ:
 Et nitor in tacita nocte diurnus erat.
 Nullaq; vox vnquam nostras veniebat ad aures,
 Præter dimotæ corpore murmur aquæ.
 Alcyones solæ memores Ceycis amati.
 Nescio quid visæ sunt mihi dulce queri.
 Iamque fatiga is humero sub vtroque lacertis,
 Fōtiter in summas erigor altus aquas.
 Vt procul aspexi lumen, meus ignis in illo est:
 Illa meum, dixi, littora * lumen habent.
 Et subito lassus vires lacertis:
 Visaque, quam fuerat, mollior vnda mihi.
 Frigora ne possim gelidi sentire profundi:
 Qui calet in cupido pectore, præstat amor.

• NUMÈ

ſunt dies. (Nulla uox) Alicuius uel hoīs, uel animalis. (A quē dimorē) Diuiſe. (Corpore) Meo. (Alcyones ſolz). i. ſolūmodo audiebā Alcyones uolucres, quæ uidebantur dulci uoce querelā effundere. (Memores Ceycis amari) Tangit fabulam, quā Oui. ſcribit lib. 11. Met. Ceyx. n. Luciferi filius pdigijs quæ ei apparuerūt, perturbatus ad oraculū Apollinis in Clarō nauigare decreuit, nam Delphos ire nō poterat, quā Phorbas cum Phlegijs populis Delphos inteſtabat. Cuni aut Alcyone eius cōiux Acoli filia hanc nauigationē ei diſſuadere cōnaretur, uerita periculū eius, ille affirmauit intra alterū menſem fe reuerſurū, uerū tēpeſtate maxima oborta ſubmerſus eſt. Illa aſſiduo uiri deſiderio ſollicita, cū ad rēpus promiſſū reuertī nō uideret, Deos continuis precibus fatigatis, tandē miſericordiam Lunonis, cui precepue ſupplicauerat, factū eſt, ut in ſomnis admoueretur de obitu mariti, immiſſo ſomno ſub ſpecie Ceycis ſubmerſū. Illa igitur excitata ſomno cadauer mariti in litore iuuenit, quare nimio dolore percuſa in uolucrem Alcyonem, & Ceyx in aliam uolucrem cōmiſeratione deorū conuerſi ſunt. hæ uolucres p̄ ſeptem dies ſœtificantes tranquillum hnt mare. cōeunt enim & priſtinā coningalem concordiam ſeruāt. has igitur ſolas uolucres perturbati mari querelā effundētes audiſſe dicit. Aduertēdum eſt aut pro nomine mulieris declinari Alcyone, Alcyones, pro uolucere uero Alcyon, uel Alcyonis, ut hic locus oſtēdit, dicit. n. Alcyones, non aut Alcyoniz. (Iamq; fatigatis) ſolēt narātes deſatigatis brachijs ſuſtētere corpus aliquantulū ſuper undis, quod ſe faciſſe dicit. (Erigor) Eleuter. (Vt) Poſtq. (Lumē) Quod in turri tua apponiſ. (Meus ignis) Meus amor. (In illo) Lumine. (Subito) Diſtis hiſ uerbis. (Mollior) Facilior ad narandum. (Amor, qui cadet in pectore cupidio). i. qui facit calore in pectore meo, amoris pleno. (Præſtat) Efficit. (Ne poſſim ſentire frigora profundi). i. maris.

NEC in zquoro, ſeuīs). i. & non in zquora. Malus aut eſſet uerſus, ſi legatur, Non in zquora, ſeuīs. (Ni tibi notus amor) Quia Orychia, captus amore rapuit. (Nac daret &c.) Cum narandi nulla ſit ſpes, optat uolatum. (Nox erat) A perit argū poēta. (Si dubitas, cecū Cynthia lumē habes) Eadem enim eſt, quæ Luna, & Diana, & Proſerpina dē, & Cynthia à monte Deli, in quo nata dē. (Hæc ego, uel certe non hiſ diuerſa locutus). Hæc caſtigatio fidem facit. (Alcyones ſolz) Quia Alcyones tempore ſummæ tranquillitatis, & quietis nificiant. Plautus uolens ſignificare tranquillitatem, & ſilentū, dixit Alcyones eſſe in foro.

ASC.

Quo magis accedo: propioraque littora ſunt:
 Quoque minus reſtat: plus libet ire mihi.
 Cum uero poſſum cerni quoque: protinus addis
 Spectatrix animos: ut ualeamque, facis.
 Tunc etiam nando dominæ placuiſſe laboro:
 Atque oculis iactō brachia noſtra tuis.
 Te tua uix prohibet nutrix deſcendere in altum:
 Hoc quoq; * enim uidi: nec mihi uerba dabas.
 Nec tamen effecit, quā muſ retinebat euntem:
 Ne fieret prima pes tuus udu; aqua.
 Excipis amplexu, feliciaque oſcula iungis,
 Oſcula Diis magnis trans mare digna peti.
 Deq; tuis dēptos humeris mihi tradis amictus:
 Et madidam ſiccæ zquoris imbre comam.
 Cetera nox, & nos, & turris conſeſia nouit,
 Quodque mihi monſtrat per uada lumē iter.
 Non magis illius numerati gaudia noctis,
 Helleſpontiaci quā maris * alga poteſt.

Epiſt. Ouid.

QVo magis) Quanto magis. H V B.
 gis. (Accedo) Appropinquo. (Minus reſtat). ſ. uix ad perueniendum ad litus. (Plus libet) Plus animi eſt mihi, & uolūtatis. (Cerni) Videri à te. (Spectatrix) Tu, quæ ſpectas me. (Addis animo) Facis me animoſiorem. (Vt ualeā) Vt poſſim, & ſim fortis. (Laboro) Curro. (Dūx) Tibi. (Iactō) Curte, & oſtēratione moueo. & oſtēdo. (Deſcendere in altum) Vt ueuias mihi obuiā. (Hoc uidi) quod uoluisti percurrere i equor. (Nec en effecit) Nutrix tua. (Vdus) Humefa. (Prima aqua) i. deſt aqua magis uicinia littori. Excipis) ſcilicet cum ſum in litore. (Oſcula diis peti digna magnis trans mare). i. oſcula, quæ etiam dii cæleſtes ut aſſequerentur, poſſent tranare mare, ſicut ego. * uada

N 2

(Amy.

(Amictus) Vestes. (Demptos de tuis) Quibus te spoliasti, ut me tegas. (Imbre).i. aqua, non enim solū significat pluuiā, sed etiam simpliciter aquam. Vir. I.

Aenc. Laxis laterum cōpagibus omnes Accipiunt inimicum imbrei. (Nox) Nam supra dixit, Nox erat incipiens. (Cetera)

* cūcta
tus

Subicit rem pudendam, sic Ouid. in 1. Am. Cetera quis nescit? fessis requiuimus ambo. (Turris) In qua ambo conuenimus. (Lumen) scilicet nouit cetera. (Nō magis) Dicit gaudia illius noctis ita esse innumerabilia, sicut est innumerabilis alga maris Hellepontiaci, quod trahat ipse Leander. Est autē alga minuta quādam herba, quæ nascitur in mari, unde alibi. Nūc leuis eiectam detinet alga ratē.

(Ad furta) Ad concubitus nostros occultos. (Illud spatium foret iners).i. esset sine effectu uoluptatis, quia dabam operam, ut illud totum colligerem, & in uoluptatem consumerem. (Coniuge Tithoni).i. Aurora uxore Tithoni. (Fugatura) Expulsura.

Noctē Nam adueniente Aurora nox abit. (Præuius Auroræ) id est præcedens Auroram. Virgi. Nascere, præque diem ueniēs age Lucifer alium. (Congerimus) Coniungimus, commisce-

* hoc
quoque
desse

mus. (Raptim) Cestatim. (Paruas moras esse noctibus).i. noctes esse breues. (Cunctatus) Moratus ita osculando nos. (Monitu) Maudato, & præcepto. (Amaro) Acerbo, quia inuitus audio me moneri, ut inde discedam. (Deserta turre) Relicto loco, ubi uoluptatē accepimus. (Digredimur) Discidimus. (Aequor uirginis) Mare dictum ab Helle puella, quæ in mare delapsa ei nomē dedit, ut dixi supra plene in argu. epist. Hypsipyles ad Iasonē. (Vsq; dum licet).i. assidue, dum possum. (Si qua fides uero est).i. si ueritati, quādo dico, creditur. (Huc) Ad te. (Videor mihi esse natator).i. uideor optime scire natare, propter affectū amoris, qui me adiuvat. Ouid. de Tisbe: Audacem faciebat amor. (Cum redeo).i. cum discedo à te. (Videor esse naufragus) Videor submergi fluctibus, & periclitari. (Prona) facilis, & quasi pendens, nam facilius descendimus, quā ascendimus. (Cliuus) Ascensus, monticulus. (Inertis) Immobilis, q̄ nō ita facile natatur, sicut aqua mobilis. (Quis credere possit?) q. d. nullus: nisi, qui scit quāta sit uis amoris, naturaliter enim oēs libenter redeunt in patriam. Ouid. Nescio qua natale solū dulcedine cunctos Derinet. (Nunc) Cū ad te natare non possum. (Iuncti animis) Pares, & coniuncti amore. (Cur secernimur) Cur separamur. (Vna tellus) Eadem terra. (Cur non habet duos?) Id est cur nō sumus ambo in eadem terra? (Sumar) Prosumeret. (Cur confundor) Cur perturbor, & moueor animo. (Quoties æquor cōfunditur

Quo breuius spatium nobis ad furta dabatur: Hoc magis est cautum, ne foret illud iners.

Iamque fugatura Tithoni coniuge noctem, Præuius Auroræ Lucifer ortus erat.

Oscula congerimus, pperata sine ordine raptim: Et querimur paruas noctibus esse moras.

Atque ita contactus monitu nutricis amaro, Frigida deserta littora turre peto.

Digredimur scētes: repetoq; ego uirginis æquor, Respiciens dominam, dum licet, usque meā.

Si qua fides uero est: ueniens huc, esse natator: Cum redeo: uideor naufragus esse mihi.

Hoc quoque si credis: ad te uia prona uidetur: A te cum redeo, cliuus incertis aquæ.

Inuitus patriam repeto: quis credere possit? Inuitus certe nunc moror urbe mea.

Hei mihi, cur animis iuncti secernimur undis? Vnaque mens, tellus non habet una duos?

Vel tua me Sestos, uel te mea sumat Abydos: Tam tua terra mihi, quā tibi nostra placet.

Cur ego confundor, quoties cōfunditur æquor? Cur mihi causa leuis, uentus obesse potest?

Iam nostros curui norunt Delphines amores: Ignotum nec me piscibus esse reor.

Iam patet attritus solitarium limes aquarum, Non aliter, multa quā uia pressa rota.

Quod mihi non esset nisi sic iterare, querebar: At nunc, per uentos id quoque desse, queror.

funditur) Quoties mare perturbatur, quod non fieret, si effemus in eadem terra? (Vencus causa leuis). i. ventus, qui est parua causa. (Cur potest obesse) Cur potest nocere impediendo natationem meam? quod facere non potest. si ellemus simul. (Curui Delphines) Pitces sunt repando dorso, homini a micum animal, de quorū natura videtur Plin. & Solin. his igitur dicit Leander te iam esse notum propter frequentem natationem tuam. (Piscibus). salijs, qui etiam non adeo sunt familiares hominibus. (Iam patet) Hyperbole est, hoc enim fieri non potest, sed vt amator dicit, se ita crebro sepe natasse, vt appareat in aquis quasi limes quidam, quem suo corpore fecit, tanquam obita rotæ, vel via, per quam multæ totæ incedunt. (Attritus) Frequentatus. (Solitarum) Assuetarum mez narationi. (Multa rotæ) Pro multis rotis. (Quod mihi non esse &c.) sensus est. ergo ante querebar, quod non possem ad te. (Iterare). i. venire. (Nisi sic. s. natado.) (Sed nunc quoror hoc) s. te. ate natando. (Deesse) Mihi. (Per ventos). i. causa ventorum qui me prohibent.

QVO magis). i. quanto magis accedo. (Cetera nox, & nos) Modeste remi turpem tãgit, quia exlari vult sua furta Venus. (Non magis illius) Ne exaturus abesse putetur, vt qui nullam capturus sit deinceps voluptatem ex amica, dicit voluptates, quas ex illius complexu obtinuit, in numeras fuisse, & quod non magis possint numerari, quam vnda maris Helle-spontiaci, quod assidue fluit, & refluit, aut quod, cum hæc scriberet, innumeris procellis, atq; vndis agitabatur sunt tamen qui legunt alga, nõ vnda. Est autem herba vilis, quæ ad litus propellitur, vnde in Buc. Virg. Proiecta vilor alga. Vtroq; modo, & versus, & sensus bonus est, concedere tamen superiori. (Ne foret illud iners). i. sine Veneris ante Transactum, hoc est ne nos simus quasi inertes illo. (Hoc). i. tanto magis. (Cautum). i. prouisum. (Et quærimur). i. conquerimur. (Atq; iuta contactus). i. percussus monitu nutriticis. (Amaro). s. amantibus, quia coëgit separari aduentu die. Alij legunt cõtractus i. immoratus, hæsitans, quid agerem, sed legerem potius contactus. (Nator) Qui ob peritiã artis sponte se in aquas immitit. (Naufragos) Qui facta nauis, siue nandi peritus, siue imperitus cogitur, dum potest natare, vt se saluet, nõ, vt voluptatem capiat. (Quis credere possit?) Quia natura cogimur amare patriã, vnde est illud. Nos patriæ limes, & dulciora linquim' arua. (Curui Delphines) sic etiam implicatur nantes, vt pingi solent. dicuntur autem puerorum esse amatores, vnde poterat amores nosse, quanquam *ἠεροειδέσσι* dictum accipimus. corripitur autem vltima, quia in accusatiuo Delphines facit. (Id quoque deesse) Per collisionem deesse byssyllabum licet sicut Iuue. deest monosyllabū diceus: Non deest prolato ieiunius venditor aure.

ASC

Fluctibus immodicis Athamantidos æquora ca

Vixq; manet portu tuta carina suo. (nent:

Hoc mare, cū primū de virgine nomina mersa,

Quæ tenet, est nactum: tale fuisse puto.

Est satis amittā locus hic infamis ab Helle:

Vtq; mihi pareat, nomine crimen habet.

Inuideo Phryxo: quem per frætra tristitia tutum

Aurea lanigero vellere vexit ouis.

Nec tamen officium pecoris, nauisq;ue requiro:

Dummodo, quas findā corpore dentur aquar.

Arte ego nulla: fiat modo copia nandi:

Idem nauigium, nauita, vector ero.

Nec sequar aut Telicē, aut, qua Hyrus vititur, ar-

Publica non curat sidera noster amor. (cton:

nõ submergat. (Habet crimen) Habet infamiã. (Noie) Quia appellatur Hellepontos. (In-

Epist. Ouid.

N 3

uideo

A Equora Athamantidos). i. HV B.

APortus Helles, quæ vt dixi,

filia fuit Athamantis. (Canent)

spumescunt. (Immodicis) Maxi-

mis in portu) vbi, vt plurimū so-

let esse tranquillitas, quanto mi-

nus tunc erūt homines in medio

iplius? (Hoc mare) Dicit Helle-

spontum ita esse commotum, vt

fuit, quādo mersit Hellem, & ab

ea nomen accepit. (Reor) Puto.

(Fuisse tale) Vt nũc est. i. ita tur-

batum. (Cū). i. quando. (Primū)

Primo. (Est nactum) Est adeptus,

& assecutum. (Nomen de virgine

mersa) De Helle submersa.

(Satis infamis) Satis ad infamiã,

& sceleritiam nominatus. (Vtq;)

.i. & quamuis. (Parca mihi) Me

uideo Phrixo) Optat se posse transfuchi vltra mare, sicut Phrixus trāslatos ab Ariete. (Quē ouis aurea vellere lanigero) .i. ouis, siue aries habens pellem aureā. (Vexit) Vltra mare, siue submersione. (Nec tñ requiro officium pecoris, aut uauis) .i. non tñ quæro hīc, vel arietem, vt habuit Phrixus, vel nauem aliquam. (Dummodo) Possim meo corpore natare. (Nulla arte) Transseundi, vel naue, vel alio modo. (Modo) Tatummodo, vel dūmodo. (Copia) Facultas. (Idem) Ego idem. (Nauigium) Nauis. (Nauita) Qui regam & agam nauem. (Vētor) Passiue accipitur. i. qui vehat vt Lucan. Causa est hęc sola timoris, vētor enim nosse tuum. i. eum, quem vehis, sunt enim verba Cæsaris ad Amyclā. (Nec sequar) Dicit se non nauigaturum ad obseruationem siderum, sicut alij solent, dicit se. n. se tñ spectare lumen sui amoris. (Helycen) Vrsam maiorem dicit, q̄ fabulæ ferunt ex Calistone à Ioue compressa, postq̄ Ar cada filium peperit factam. nam ex puella formosissima à Iunone in Vrsam est conuersa, de inde cum post 15. annos filius Arcas in veuationem egressus matrem occisurus esset ignoraus, Iupiter id scelus prohibens ambos in cœlum transfulit, & in Septentrionali polo collocauit, sed Iuno exorauit Tethyn & Oceanum, ne pellicem suam suis aquis mergi paterentur, itaque dñt eas nunquam occidere, vt Virg. Arctos Oceani metuentes æquore tingi. Ad harum obseruationem nauæ nauigare solent, se Græci obseruant Helycen: Phœnicos vero Cynosuram, quam dicunt minorem Vrsam, de quibus ipse Ouid. in Trist. Magna, minorq; feræ, quarum regis altera Graias, Altera Sidonies, vtraque sicca rates. Idē lib. 3. Fast. Esse duas Arctos quarum Cynosura petatur Sidonijs, Helycen Graia carina notet. de his etiam ita scribit M. Manilius Astronomicon lib. 1. Sūma tenent axis miseris notissima nauis, Signa per immensum Cupidos dicentia pontum: Maiorumq; Helycen maior decirant Arcton. Septem illam stellæ certantes lumine signant, Quæ duce per fluctus Graix dant vela carinx. Augusto Cynofura breuis torquetur in orbe Tam spatio, quam luce minor, sed iudice vincit Maiorem Tyrio: Pænis hęc certior auctor, Non apparentem pelago quærentibus orbem. Manifeste igitur apparet quare dixerit. Aut, quia Tyrus vritur, Arcton, significat enim Cynosuram, quam vt apparet Tyrij obseruant, cum altera, hoc est Helyce, obseruatur à Graijs. (Publica sidera) Quæ omnes aspicere possunt. (Andromeden) Stellam Andromedes, fuit autem Andromede Cephei, & Cassiope filia in Ethiopia, cuius mater Cassiope se pulchritudine nymphæ Nereidibus præferens earum iram prouocaret, quas vt placet Cepheus, Hammonis oraculum consuluerat, à quo respōsum fuerat filiam pro superbia materna bellæ exponendam esse, quam Nereides ex mari mitiebant, vt illa deuorata tandem placarentur. Quod cum Cephus fecisset, & eam in litore saxo alligasset, casu quodam superuenit Perseus filius Iouis, & Danaës, qui supra ea loca volans, cum puellam formosissimam aspexisset, eius amore captus, causa eius patre pactus est, vt sibi sponsa, & vxor daretur, si eam liberasset. ea igitur liberata, cum Ithinea fratrem Cephei eam vxorem volebat, & multos illi auxiliantes in saxa vertisset, tandem victor Argos cum coniuge reuersus est, quæ postea in stellam quæ Andromede dicitur, mutata est. Est autē legendum Andromede per d, non Andromede, nam hęc vxor fuit Hætoris, quæ nunquam mutata legitur.

ASC. IDEM ero nauigium, nauita, & vētor) Quia se trajiciet sine nauis, ac gubernatore.

HVB. **C**laramque Coronam) idest stellam Ariadnes, de qua diximus in epist. Phædræ, geminæ .n. coronæ Ariadnes, quæ nouem fuisse ab Ouidio dñr, in stellam, quæ Corona dñr, conuersæ fuerunt, de quo Virg. lib. 1. Georg. Gnosiaque ardentis decedat stella Coronæ. (Vrsa Parthasis) .i. Arca lia, nā Parthasos vrbs fuit Arcadiæ. (Celido) Frigido, Septentrionali, & est quasi itera-

Andromeden alius spectat, claramq; Coronam: Quæque micat gelido Parthasis Vrsa polo: At mihi quod Perseus, & cū Ioue liber amarunt, Indicium dubiæ non placet esse viz. Est * aliud lumen multo mihi certius istis: Non erit in tenebris quo duce noster amor. Hoc ego dum spectat: Colchos, atq; vltima Pōti, Quæq; viam facit Thessalia puppis eam: Et iuuenem possim superare Palæmona nando

Miraq;

* Aliud
iuuen.

Miraque quem subito reddidit herba deum.
 Sæpe per assiduos læquent mea brachia motus:
 Visque per immensas fessa trahuntur aquas.
 His ego cum dixi: precium non uile laboris,
 Iam dominaꝝ uobis colla tenenda dabo:
 Protinus illa ualent: atq; ad sua præmia tendũt,
 Vt celer Eleo carcere missus equus.
 Ipse meos igitur seruo, quibus uror, amores:
 Teque magis cælo digna puella sequor.
 Digna quidem cælo, sed adhuc tellure morari:
 Aut dic, ad superos hinc mihi qua sit iter.
 • Hic es: & exiguum misero contingis amanti:
 Cumque mea sunt turbida mente freta.
 Quid mihi, q̄ lato non separor equore, prodest?
 Nō minus hæc nobis tam breuis obstat aqua.
 Num malim dubito, toto procul orbe remotus
 Cum domina longe spem quoq; habere meã.
 Quo propius nunc est, flamma propiore caleſco:
 Et res non semper, spes mihi semper adest.
 Pene manu, quod amo tenta est uicinia, tango:
 Sæpe sed (heu) lacrimat hoc mihi pene mouet
 Velle quid est aliud fugientia prændere poma?
 Spemque suo refugii fluminis ore sequi.
 Ergo te nunquam, nisi cū uolet unda, tenebo?

tio eius quod dixit. Nec sequar
 aut Helycæ &c. (At mihi quod
 Perſeus amaruit). i. Androme-
 den. (Et Liber). i. Bacchus, & ſi-
 gnificat Ariadnem. (Cū Ioue)
 .i. quam Iupiter amauit, ſignifi-
 cat autem Calistoñe in Vrſam
 mutatam, ut diximus. Est autē
 ſenſus. Nolo habere pro iudicio
 natiuitatis meæ ſtellam Andro-
 medes, uel Ariadnes, uel Calisto-
 nis. i. Vrſæ. (Indiciuſi Demon-
 ſtrationem, ſignum. (Aliud lu-
 men). ſ. quod tu dō Hero in turri
 tua mihi oſtendis, uel lumen in-
 telligit ipſam amicam. (Quo du-
 ce) Quo regente me. (Non erit
 in tenebris) Nō ignorabit iter.
 (Dum) .i. dummodo. (Speciem
 hoc) Lumen tuum. (Eam) Poro-
 ire. (Colchos, & ultima ponti)
 .i. etiam in extremas, aut pericu-
 loſiſſimas partes orbis. (Qua). ſ.
 parte. (Pinus) Theſſala Nauis
 Iaſonis. (Fecit iter) .i. iuit, q. d.
 per Scyllam, & Charybdiu, per
 Symplegades, &c. (Et poſſim ſu-
 perare Palemona iuuenem nan-
 do). i. poſſum melius natate, quã
 Palemon Deus maris, de quo ra-
 lis habetur fabula. In uno in ge-
 nus Cadmi irata, poſtquam de

* mora-
 re
 * Hinc
 eſt qd̄
 raro

Semele ſue ultra eſt, etiam Autoñoens eius ſororem in Penthei filii cædem impoſit, Ino-
 nem quoque aliam ſororem, & Cadmi filiam in cladem deducere ſtatuit. cum igitur uide-
 ret eam, & marito Athamante, & duobus filiiſi felicem, euocauit ex inferis Erinnyn unam
 ex ſuriſi, per quam in ſurore Athamanta conuertit, nam in eius pectus ſerpentem, ac uirus,
 quo eius mens alienaretur, iniecit. Qui per inſaniam uxorem ſerã credens inſecutus, Lear-
 chum filium, quem illa uulnibus geſtabat, ſaxo illiſum proſera interfecit. Qua re uiſa, Ino ſue
 dolore filii, ſue ueneno ſuriſi concita, ex ſcopulo ſe cum Melicerta filio præcipitauit, qui
 Veneris precibus à Neptune excepti ſunt, & Dii maris facti. Ino Leucothoë à Grecis d̄r, à
 Latinis Marata, ut Oui. in Faſt. dixit: Leucothoë Graiſi, Marata uocabere nr̄s. Melicerta
 uero Portunus Latine, Græce Palzmon d̄r, quem nũc intelligit. (Quæ herba miraq; reddi-
 dit deum) Glaucum ſignificat qui cum piſca: or eſſet apud Anthedonẽ Euβοicam, & piſces
 in littore poſitos guſtata quadã herba in mare reſiliſſe uidiſſet, & ipſe eius herbę uim expe-
 tiri decreuit, qua guſtata ſtatim in mare ſaliit & Deus fam̄ eſt, unde Ouid. 9. Met. Carpiſi
 & Euβοica uiuax Anthedone grãmen, Nondum uulgarum mutato corpore Glauci. Idem
 lib. 8. Ecce fretum ſcindens alti nouus incolã ponti, Nuper in Euβοica uerſus Anthedo-
 ne membris Glaucum ad eſt. dicit igitur Leãnder, dummodo ſpectet amicam ſuam, poſſe ſu-
 perare nando Palzmona, & Glaucum deos maris. (Læquent) Debilitatur, cadit. (Colla
 tenenda). i. amplectenda. (Preciũ non uile laboris) Quæ remuneratio ueſtri laboris erit di-
 gna. (Valent) Recipiunt uires. (Ad ſua præmia) .i. ad te, quæ præmia iſpox. (Vt celer)
 Comparatio celeritatis. i. ſicut equus i Olympiaco certamine celeriter ex carceribus exiit.

(Carcere) Improprie, quo carceribus nā carcer est locus reorum, carceres unde equi emittuntur ad currēdū. Hor. in 1. Serm. Ut cum carceribus sese edūdere quadrigē. (Eleo carce re) Elis, & Pisa urbes Arcadiæ, apud quas curulia certamina celebrabānt, & ideo dixit Eleo carcere. Virg. 3. Georg. Seu quis ad Elei metas, & maxima campi sudabit spatia & Lucan. Quantum clamore iuatur. Eleus Sonipes. (Serno) Aspicio. (Sequor te) Magis, quā sidera. (Sed adhuc tellure morari). s. digna, & meli⁹ morari legitur, quā morari (Aut die). i. aut si uis ire in cælum. dic mihi, quomodo. & ipse possim illum ascēdere. (Hinc) Ex hoc, quōd es digna cælo. (Raro contingis mihi amari) Raro possū tecum esse, quia digna, & preciosa difficile conceduntur. (Cumque mea sunt turbida mēte freta). i. turbor, cum turbatur mare. (Quid mihi) Dicit, quōd non prodest, & istud mare Hellepontiacum sit tam stricūm, quia tam breuis maris aqua, nō minus ei obstat, quā si esset mare latissimum. (Obstat) Af fert impedimentum. (Num malim) An potius uelim? (Remotus) separatus. (Habere spem meam longe cum domina). i. dubito, an uelim esse longe ab amica mea, & habere etiā spē mea longe cum ea quia patientius ferrem, si non possem ad eam uenire. (Propior) Propinquior. s. amica est. (Calcio) Ardeo. (Flamma) Igne, amore. Tere. Accede ad ignem hunc, & tale sces plus satis. (Res) Causa amoris. i. ipsa amica. (Nō semper) subaudi adest. (Pene) Ferē (Tango manu) Prouerbialiter dixit. (Tata est uicinia) Tata est proximitas inter nos. (Hoc) Ita esse propinquos, & non posse simul esse. (Mouet lacrymas) Facit me flere. (Velle quid est aliud) Comperat se Tantalō, qui in medijs aquis apud inferos semper sitit, neque potest bibere, & habet poma ad os, & non potest ea comedere, aut ore contingere. (Quid est aliud). q. d. nihil, nisi quod mihi accidit, qui propinquus amicae maris, ea tamen careo. (Fugientia) Ab ore discedentia. (Sequi spem fluminis refugi) .i. sequi spem aquae fugientis. Horat. in primo Serm. Tantalus à labris sitiens fugientia captat Flumina. diximus hanc fabulam epi. Paridis. (Ergo) Cum indignatione & dolore pronuciandū est. (Nisi cum uolet, q. d. stabo ad arbitrium maris, & non uidebo te, nisi cum mare uolet me premittere?)

ASC.

V R S A Parrhasis) Pro Parthasia, nomen patronymicum, pro patrio, à Parthasio iōre Arcadiæ, aut à Parthasis populis eiusdem regionis. (Helicen) Vrsam maiore. (Nec Arctō) s. minorem, uidelicet Cynosuram. (Andromeden) Persei uxorem in sidera translata. (Clarā que Coronam). s. Ariadnē à Baccho datā, in qua una perferat stella. (Parthasis ursa) .i. Arctica, patronymicum loco sumptum. (Palzmona) .i. Portumtum. (Miraque & c.). s. Glaucom. Omnia proritā & exposita sunt. (Sæpe per assiduos) Dat brachijs affectionem mentis suæ, quæ fictio multum patriæ habet. (Sæpe per assiduos) significat spem uiresque omnes in illa sitas, sermone quidem lepidissimo, sed tam aperto ut explanatione non egeat. (Quid mihi) Ordo est. Quid prodest, quōd separor non lato, sed angusto æquore? quasi diceret, nihil, quia non minus & c. (Num malini) Ordo est. (Num) .i. nunquid. (Dubito). Quasi dicat nequaquam dubito, an sup. (Malim) .i. magis uelim. (Lōnge) .i. multo, non est ergo legendum, malum. (Remotus) .i. existens remotus procul toto orbe. (Habere spem meam cum domina) supple mea. i. spem simul cum te. Nā spes semper illi adhuc præsto est. (Domina) Non semper. (Fugientia prendere poma) More Tantalī. (Refugi) Genitiui casus est à nominatiuo refugus, refugum, & dicitur refugum, quod sepe fugit, ut flumē illud, quoties appetitur. uide in primo Serm. Tantalus à labris sitiens fugientia captat Flumina & c. (Ergo ego) Bona indignantis particula, ut, Ergo ne supremis potuit uox improba uerbis Tanti diruin mandare nefas? ergo ibit in ignes?

H V B.

N Vlla hyems / Nulla tempestas, & turbatio maris. (Videbit me felicem) Videbit me cum amica mea. (Cumque minus firmū nil sit) .i. spes mea erit in rebus leuissimis, hoc est in uento, & aqua, quibus dicit aihil esse infirmius. (Adhuc)

Et me felicem nulla uidebit hyems?
Cumq; minus firmū nil sit, quā uētus, & undas
In uentis, & aqua spes mea semper erit?
Actus adhuc tamē est: qd, cū mihi lēserit equor,
Pleias, & Arctophylax, oleniumque pecus?
Aut ego nou noui, quā sim temerarius: aut me

In freta non cautus tunc quoq; mittet amor.
 Neue putes id me, quod abest, promittere tēpus:
 Pignora polliciti non tibi tarda dabo.
 Sit tuinidum paucis etiam nūc noctibus æquor:
 Ire per inuitas experiemur aquas.
 Aut mihi continget felix audacia saluo:
 Aut mors solliciti finis amoris erit.
 Optabo tamen, ut partes expellar in illas:
 Et teneant portus naufraga membra tuos.
 Flebis enim, tactūque meum dignabere corpus:
 Et mortis dices, huic ego causa fui.
 Scilicet interitus offenderis omine nostri:
 Littera que inuisa est hac mea parte tibi.
 Desine parte queri: sed ut & mare siniat iram.
 Accedat quæso fac tua uota meis.
 Pace breui nobis opus est: dum transferor istuc:
 Cum tua contigero littora: perstet hyems.
 *Istic est aptum nostræ nauale carinæ:
 Et melius nulla stat mea puppis aqua.
 Illic me claudat Boreas, ubi dulce morari est:
 Tunc piger ad nandum, tunc ego cautus ero.
 Nec faciam surdis conuitia fluctibus ulla:
 Triste naraturo nec querar esse fretum.
 Me pariter uenti teneant, tenerique lacerti:
 Per causas istic impediaturque duas.
 Cum patietur hyems: remis ego corporis utar:
 Lumen in aspectu tu modo semper habe.
 Interea pro me pernoctet epistola tecum:
 Quæ precor ut minima persequar ipse mora,

hactenus. (Quid erit,) q. d. multo maior tēpētās. (Cū lēserit) Perturbauerit, & commouerit. (Pietas) Aut singularē pro plurali posuit. i. pleiades, qd signū est ante genua tauri, quod ortu suo primæ nauigationis tempus ostendit, unde dicitur sunt à πλειάδα. i. nauigo, aut (quod magis placet) Steropes, unus ex pleiadibus stellam intellexit, quæ ortu suo tempestatem inducit. Oui. lib. 1. Trist. Sepe ego nimboſis dubius iactabas in hædis, Sepe minax Steropes sidere pontus erat. Sed non solum huius loci, sed & aliorum causa dicendum est aliquid de Pleiadibus. Sunt. n. 4. Atlantides dñr filix Atlanticæ, & Pleiones in cælum translate, quæ qd faciunt signū, ut uoluit Seruius, ante genua Tauri, quæ licet septē fuisse dicantur, tñ (ut scr. Oui. lib. 4. Fast.) Sex tantum apparent. dicit. n. Pleiades incipient humeros releuare paterinos: Quæ septē dicit, sex tñ esse solent. Vna appellata est Alcyone, amata à Neptunū, ut in epif. sequenti uidebimus, ex qua Neptunus genuit Lycaona, & Hyricū patrē Orionis. Taygeta uero ex Ioue peperit Lacedæmona, à quo Lacedæmon urbs dicta est ex Tantalo peperit Niobem, q̄ nupti Amphiōni regi Thebarū: Maia ē à Ioue compressa genuit Mercuriū, Electra ex eodē

*trans-
fretor
Illie

Ioue genuit Dardanū. Oui. lib. 4. Fast. Dardanū Electra q̄s nescit Atlantide natū (Scilicet Electra cōcubuisse Ioui) Sterope ex Marte genuit Deuomau patrē Hippodamiæ. Celeno à Neptuno amata est, ut ē in seq. epist. ola patebit, ex qua genuit Nyctæum, q̄ cū Nyctimene filia cōmixt̄ est. Merope sola cū mortali cōcubuit, nā ex Sisypho genuit Glaucū p̄sem Belerophōtis. Oui. Septima mortali Merobe tibi Sisypho nupti. Pēnitit, & facti sola pudore later de Pleiadibus hæc nūc sufficiant. Pleias aut̄ hic intelligitur, ut diximus, Sidus steropes tēpestuosum. (Arctophylax) Stella est, quæ & Bootes dī. i. bubulcus, quæ & tēpestuosa est, latine potest dici custos ursæ. (Oleniumq; pecus) scribit Str. Aegæ duas esse, unā i Euboëa, altera in Achaia, dicitq; & Aegæ, & Aegæ, in quo loco Iouem a capra lectis alimentū suscepisse scribit prope est Olenæ, unde Oleniam capellā dixere. Oleniū igitur pecus possumus intelligere, uel solum sidus capræ, quod est pluuiale, ut Ouid. lib. 3. Met. Addidici regimen dextera moderatē carinæ Flectere, & Oleniæ sidus pluuiale capellæ, uel certe sidus & capellæ & hædorum suorum, nam ob beneficium alimenti à Ioue in cælū cū hædis suis translate est, ex quibus factum sidus, quod nubes, pluuias, & tempestatē inducit, quod Vir. ostēdit lib.

lib. 1. Georg. Prætere tã sunt Arcturi sidera nobis, Hædoromique dies seruãdi, & c. Manlius
 astronomicus lib. 1. Hunc subeunt hædi claudetes sidere pontu Nubibus, & mûdi nutritio re
 ge capella. Dicit igit Leader, si nûc ita turbatur mare, qd eri, cû accesserint et sidera, q natu
 re sua inducunt tẽpẽstates? (Aut nõ noui, q sim temerarius) Aut nõ noui temeritate meam.
 (Aut amor nõ cautus) Qui facit hominẽ incautũ. (Tunc) Cû supradicta sidera cõmouebũt
 mare. (Quod abest) qd est remotũ. (Pignora) Probatioes, certa signa. (Polliciti) Promissio
 nis, meæ. (Sit tumidũ paucis et nunc noctibus x quor). i. si aliquor noctibus patet hæc tẽpẽ
 stas, ego experiar uenire inuitis aqs. (Aut mihi) Facit argũ, quod dẽ Dilema. quod utrinq;
 cõcludit, & pbat esse eundem. (Audacia felix) Cui fortuna, & dij fauebunt. (Saluo) Incolu
 mi. (aut) Alia pars, aut si moriar, mors finiet sollicitudines, & molestias mei amoris. (Expel
 lar) A fluctib. pyciar. (Illas) Vbi tu eris. (Naufraga mēbra). i. ego naufragos, & submersus.
 (Dignabere tactũ). i. dignabere tangere. (Causa) Quia pp amorẽ meũ ausus est tã turbidũ
 mare ingredi. (Scilicet) Fingit Leander amicã suã non audire libenter malum uomẽ de eius
 morte. (Interitus) Mortis. (Accadat meis uotis). i. adiungantur, ut tu facias uotã, sicut ego.
 (Pace) Tranquillitate naris. (Breui) Parui tps. (Perferte) Perferat, cû ero a pud te. (Illic
 est) Trãslatio, sicut naues bene sunt, ubi hũt portum, ita dicit se hẽre. (Nauale aptũ suæ cari
 næ). i. amicã suam sibi aptã. (Nauale) Intelligit amicã, Carinã uero seipsum, qã fungebat
 officio carinæ. (Tunc) Cû natabat. (Cautus) Quia nõ discendat a te ut immitam me peti
 culis. (Nec faciã cõuita fluctũ). i. nõ inculabo fluctus. (Surdis) Nõ audiẽtib. ipse supra Sur
 dior ille freto, & c. (Triste) Asperũ, aduersũ. (Naraturũ) Mihi. (Per quas causas) Per ueros.
 & lacertos tuos. (Remis corporis). i. brachijs ad natandũ utar loco remotũ. (In aspectu) In
 turri, ut possit a me aspici. Pernocet Vigilet. (Ipse) Ego. (Minima mora) Breui tempore.
 ASC. CVMQVE minus firmum nil sit, quam uentus) Non est legẽdũ nihil, sed nil, ut mo
 uet metrum. (Inuẽtis) Lege cum amara interrogacione, quæ uim negandi habet. (Aut ego
 non noui, quam sim temerarius) Vim amoris, & dementiam amantium exprimit, nam sciẽ
 tes, uidentesq; sese in summa pericula mittunt. (Oprabo tamen) Moris est poẽtici id in
 præfagijs ponere, & prædictionibũs, quod euenturum sciunt, unde Dido. Sed cadat ante diẽs,
 mediæque inhumatus arena. (Litteræque inuisa est). i. epistola. In oratione literæ dicitur.
 (Conuitiũ) A conuito aut conuitupor, producit enim secundam, cum uitium primã cor
 riptat. (Persequar minima mora) .i. post minimam moram ad finem usque sequar. Et est
 summa uotorum, quam in fine ferẽ ponit Ouidius, aut cuius nomine scriptam dicit.

IN XVIII. EPISTOLAM, ARG. HVBERTINI.

Hero Epistole Leandri respondens dicit se deteriori esse conditione quam sit Leander, quia & si pã
 res sint amore multis tamen de causis ipsa minus potest amori resistere, & ostendit, quam sincero, &
 continuo amata cum amet, cum dicit se cupidam, ut Leander ad se ueniat hortatur tamen, ut diligenter aduer
 sat ne se periculis obijciat, nisi moriatur, sit etiam causa mortis ipsius, dicit autem se maxime terreri usq; quo
 dam, quod eim somnys apparuit de morte eiusdem Delphini arena illius, & statim mortui.

HVB.

Ebus) Effe
 ctu. (Om
 nis mora)
 Quzlibet
 tardatio tẽ
 poris etiam
 breuis. (Est
 longa) Pro

pter affectum tui. Vir. in Buc. Si
 mihi non hæc lux toto iã lógior
 anno. Horat. Vt nox longa, qui
 bus mentitur amica. (Falsa) Mi

HEROLEANDRO.

EPISTOLA XVIII.

VAM mihi misisti uerbis Lean
 der salutem.

Vt possim missam rebus habe
 re: ueni.

Longa mora est nobis omnis,
 quæ gaudia differt:

Da veniam fasce, non patienter amo.
 Vrimur igne pari: sed sum tibi viribus impar:
 Fortius ingenium suspicor esse viris.
 Ut corporis teneris, sic mens infirma, puellis:
 Deficiam parui, temporis adde mora.
 Vos modo venando, modo rus geniale colēdo,
 Ponitis in varia tempora longa mora
 Aut fora vos retinent, aut vincta dona palastræ:
 Fleētis aut freno colla fugacis equi.
 Nunc volucrē laqueo, nunc piscem ducis hamo:
 Diluitur post o serior hora mero.
 His mihi * submotis, vel si minus acriter vrar:
 Quod faciam, superest, præter amare nihil.
 Quod superest, facio: teq; o mea sola voluptas
 Plus quoq; quàm credi qđ mihi possit, amo.
 Aut ego cum cara de te nutrice susurro:
 Quæq; tuum miror causa moretur iter.
 Aut mare prospiciens, odiosa concita vento
 Corripio verbis æquora pene tuis.
 Aut, vbi * scuitiæ paulum grauis vnda remisit.
 Posse quidem, sed te nolle venire queror.

nemus? (Fora) Vestra dixit, id est quæ vos viri frequentare soleris. (Fleētis aut freno colla) id est aut exercemini euitando. (Fugacis) Velocis, optime currentis. Iuuen. Cuius Clara fuga ante alios, & primus in æquore puluis. (Ducitis) Capitis. (Diluitur) Madescit, temperatur. (Serior hora) id est serum tempus. (Posito mero) id est bibendo. ipse in arte. Cura fugit, multo diluiturque mero. (Semotis) Remotis. (Minus) Non. (Quod superest facio) id est amo, quod solum restat mihi faciendum. (Plus quoque) Ordo est. Amo te, plusquam id, quod possit credi mihi. (Aut ego) Dicir, quid agar interea, dum durat tempestas, aut enim loquitur de Leandro cum nutrice, aut in mare inuehitur, sicut & Leander. (Susurro) Immurmuro, & clam, demisseq; loquor. (Moretur) Tardet. (Corripio) Incufo. (Pene tuis) Quibus tu quoq; corripis. (Remisit) Diminuit. (Paulū scuitiæ). i. Paulū perturbationib.

hi contenti amorem meum.
 (Viribus) Robore animi ad resistendum amori. (Ingenium) Naturam. (Ut Corpus) scientia physica, dicit enim ex imbecillitate corporis imbecillitatem quoque animi fieri. (Deficiam) Consummar. (Vos) scilicet viri. (Ponitis tempora longa in varia mora) id est præteritis tēpus varijs modis. (Modo venando) Nam exercitium est vtile. (Modo) Interdum. (Geniale) Amatum, plenum voluptatis, nam Genius deus est naturæ, cui voluptati operantidantes indulgere dicuntur. Perius: Indulge Genio, carum dulcia. inde Genialis voluptuosus dicitur. Virgilius. Inuitat genialis hyems. Iuuen. Henialis agatur ista dies. (Fora) Actiones causarum, quæ in foro aguntur. (Aut dona) Munera, & exercitia. (Palæstræ) Lustrationis, sunt autem hæc officia virilia. Iuuen. Nunquid nos agimus causas? ciuilia iura Nouimus? aut villo strepitu fora vestra mō-

* Semotum.

* Scuitiam.

ASCENSIVS.

QVAM mihi misisti verbis Leandre salutem) Hæc epistola responsiva Herus ad Leandrum etiam à Sabino dictata creditur, cuius subtilis quem est compositio, sed vsque adeo facilius, vt pudeat quidquam ad tantam claritatem lucis adijcere. (Lōga mora) Ordo est. Omnis mora, quæ differt nobis gaudia. (Est). i. videtur, & reputatur longam, quantumuis breuis sit. (Vos modo venando, modo rus geniale colēdo) Artis est à sexu argumentari, ne per sonari lædamus, & ideo pluraliter dicit. (Vos). s. omnes viri. (De more ponitis). i. transfiguris. (Modo). i. aliquando venando &c. (Hora serior). i. tardior. (Vel si). i. etiam si. (Minus acriter vrar). i. licet non tam vehementer amem, quid aliud faciam, quam amem, cum aliud facere nequeam? (Quod superest facio). Id est amo.

ASC.

Conscia)

H V B.
* Amâr

Conſcia Quæ nouit amo-
rem meum. (Tremulo) Pro-
pter xratem auilem. (Notas ſi-
gna, veſtigia pedum. Roge) Inter
roge. (Ponis) pro deponis. exue
bat enim ſe, cum erat nactus, &
& relinquebat veſtes apud hero,
quas dicit ſe ſæpe oſculari pro-
pter amorem eius. (Lux) Dies.
(Acta) Præterita ſic loquendo
de te, & oſculando veſtes. (Hora
noctis amior) id eſt gratior, vt
ſupra alibi. (Nox grata puellis)
Quarum ſuppoſitus colla lacer-
tus habet. (Exhibuit) Oſtendit.
(Signa notasque) Ephixegis
eſt, nam nota idem eſt, quod ſi-
gnum. legendum eſt autem, ſi-
gna, notasque viz, non, ſigna que
nota viz, vt quidam male legunt.
(Torta flamina) Fila, quæ nendo
torquentur. (Fallimus) Præteri-
mus. Penelope, Nec mihi quære-
ti ſpatioſa, n fallere noctem. (Fæ-
minea arte) Nendo, quæ ars fœ-
minarum proprie eſt. (Quæris) i.
togas, & vis ſcire. (Iâ ne putas)
Verba Heroos ad nutricem qui-
bus interrogat, quid de Leandro
putet. (Mea gaudia) Mea volup-
tatem. ſ. Leandro. (Omnes) Eius
domeſtici. (Timet ſuos) Ne videant eum
exeuntem domo. (Deponere veſtes)
Exuere ſe, vt
naret. (Tingere) Vngere. (Pallade pingui)
i. oliuo, poſuit autem inuentricem pro
inuento. Nani pallas inuentrix fuit
oliuæ, vt Virg. i. Georg. Oleæque;
Minerva inuentrix. Nam cum
Neptunus & Minerua (vt fabulæ ſerunt)
de imponendo nomine Athenis
contenderent, placuit dijs, vt eius
nomine ciuitas appellaretur, qui
munus melius mortalibus obtuliſſet;
Neptunus percuiſſo litore equum
animal bellis aptum produxit,
Minerua iacta hafta oliuam cre-
auit, quæ res eſt melior cõprobatâ,
& pacis inſigne, vnde Athenas a
noie ſuo dixit, nam ipſa
græce Athena dicitur. (Annuit)
Nutu, & motu capitis ſignificauit
ita eſſe, vt petieram. (Fere)
Temperamentum. i. ſere annuit,
& nutu affirmavit, quod interrogati,
melius autem ſere, quam
fore legitur, & rone metri, & rati-
one ſenſus, nam fore ſemper ſignificat
tempus futurum. (Noſtra oſcula)
Noſtra voluptatem. (Obrepens)
Latenter adueniens. Cic. in Cat. maiore
de ſe ne ſtute, eam obrepere autem,
citius quæ putarent. (Mouet caput
anile) Facit eam annuere. dormi-
nientes. n. aut iam declinantes
ad ſomnum, ita ſolent mouere caput,
vt videantur annuere loquentibus
cuſ. (Poſt minimam moræ) i. poſt
minimam ſpatium, poſtquam ſupradicta
dixit.

A S C.

QUID referam quominus do veſtibus
oſcula quas tu referamare ſignificet,
& ad mutuos cõplexus amatorum
citius adnotet. (Noctis amior)
Taceat ergo inepti, qui ab amico
amicior, ci, geminato deduci præcipiunt.
(Quid loquar interea &c.) ſubaudi, ſi, vt ſit,
quæris quid ſit, quod loquar interea
tam longo tempore. (Nil niſi
Leandri nomen in ore meo eſt) i. nil
loquor, niſi de te, dicendo. ſ. tam
ne putas &c. (Annuit illa fore) i. nutu
capitis ſignificat futurum, nõ quæ
curet noſtra oſcula, ſed quia ſub.
(Somnus obrepens mouet caput ſenile)
i. anile. (Poſtquam moræ minimam)
i. inmediate poſt.

Paucaque

Dumque queror: lacrymæ p̄ amantia lumina ma
Pollice quas termulo cõſcia ſiccant anus. (nât:
Sæpe tui ſpecto ſi ſint in litore paſſus:
Impoſitas tanquam ſeruet arena notas.
Vtque rogem de te, & ſcribam tibi: ſi quis Abydo
Venerit: aut, quæro, ſi quis Abydon cat.
Quid referam. quoties do veſtibus oſcula? quas tu
Helleſpontica ponis iturus aqua?
Sic vbi lux acta eſt: & noctis amior hora
Exhibuit pulſa ſidera clara die:
Protinus in ſumma ſiglantia lumina turre
Ponimus, aſſuetæ, ſigna, notamque viz:
Tortaque verſato ducentes ſtamina fuſo,
Fæminea tardas fallimus arte moras.
Quid loquar interea tam longo tempore, quæris,
Nil, niſi Leandri nomen, in ore meo eſt.
Iam ne putas exiſſe domo mea gaudia nutrit?
An vigilant omnes: & timet ille ſuos?
Iam ne ſuas humeris illum deponere veſtes?
Tingere nam pingui Pallade membra putas?
Annuit illa fore non noſtra quod oſcula curet:
Sed mouet obrepens ſomnus anile caput.
Poſtque moræ minimam, iam certe nauigat, inquas
Lentaque dimotis brachia iactat aquis.

(Deponere veſtes) Exuere ſe, vt
naret. (Tingere) Vngere. (Pallade pingui) i. oliuo,
poſuit autem inuentricem pro inuento. Nani pallas
inuentrix fuit oliuæ, vt Virg. i. Georg. Oleæque;
Minerva inuentrix. Nam cum Neptunus & Minerua
(vt fabulæ ſerunt) de imponendo nomine Athenis
contenderent, placuit dijs, vt eius nomine ciuitas
appellaretur, qui munus melius mortalibus obtuliſſet;
Neptunus percuiſſo litore equum animal bellis aptum
produxit, Minerua iacta hafta oliuam creauit, quæ
res eſt melior cõprobatâ, & pacis inſigne, vnde
Athenas a noie ſuo dixit, nam ipſa græce Athena
dicitur. (Annuit) Nutu, & motu capitis ſignificauit
ita eſſe, vt petieram. (Fere) Temperamentum. i. ſere
annuit, & nutu affirmavit, quod interrogati, melius
autem ſere, quam fore legitur, & rone metri, & rati-
one ſenſus, nam fore ſemper ſignificat tempus
futurum. (Noſtra oſcula) Noſtra voluptatem. (Ob-
repens) Latenter adueniens. Cic. in Cat. maiore de
ſe ne ſtute, eam obrepere autem, citius quæ putarent.
(Mouet caput anile) Facit eam annuere. dormi-
nientes. n. aut iam declinantes ad ſomnum, ita ſolent
mouere caput, vt videantur annuere loquentibus
cuſ. (Poſt minimam moræ) i. poſt minimam ſpatium,
poſtquam ſupradicta dixit.

QUID referam quominus do veſtibus oſcula
quas tu referamare ſignificet, & ad mutuos cõplexus
amatorum citius adnotet. (Noctis amior)
Taceat ergo inepti, qui ab amico amior, ci, geminato
deduci præcipiunt. (Quid loquar interea &c.) ſubaudi,
ſi, vt ſit, quæris quid ſit, quod loquar interea tam
longo tempore. (Nil niſi Leandri nomen in ore meo
eſt) i. nil loquor, niſi de te, dicendo. ſ. tam ne putas
&c. (Annuit illa fore) i. nutu capitis ſignificat
futurum, nõ quæ curet noſtra oſcula, ſed quia ſub.
(Somnus obrepens mouet caput ſenile) i. anile. (Poſt-
quam moræ minimam) i. inmediate poſt.

Paucaque cum tacta perfeci stamina terra:
 An medio possis, quærimur esse freto.
 Et modo, p̄spicimus: timida modo uoce p̄camur,
 Vt tibi det faciles utilis aura uias.
 Auribus interdum uoce captamus: & omnem
 Aducutus strepitum credimus esse tui.
 Sic ubi deceptæ pars est mihi maxima noctis
 Acta: subit furtim lumina fessâ sopor.
 Forsitan inuitus, mecum tamē improbe dormis.
 Et, quamuis non uis ipse uenire: uenis.
 Nam modo te uideor propè iâ spectare natatē:
 Brachia quæ nunc humeris humida ferre meis:
 Nunc dare quæ soleo madidis uelamina mēbris:
 Pectora nunc iuncto nostra fouere sinu:
 Multaque præterea lingua reticenda modesta,
 Quæ fecisse iuuat: facta referre pudet.
 Me miseram, breuis est hæc, & nō uera uoluptas:
 Nam tu cum somno semper abire soles.
 Firmius ò cupidi tandem coëamus amantes:
 *Ne careant uera gaudia nostra fide.
 Cur ego tot uiduis exegi frigida noctes?
 Cur toties à me lente natator abes?
 Est mare (confiteor) nondum tractabile nanti:
 Nocte sed hesternâ lenior aura fuit.
 Cur ea præterita est? cur non uentura timebas?
 Tam bona cur perii? nec tibi capta uia est.

Terra tacta) .i. stamina ita longa, ut susus tãgar terrã. (Captamus uoces) .i. auscultamus, an aliquam uocem audiamus. (Strepitum) sonitũ. (Vbi) Postquam. (Maxima pars noctis est acta) .i. præterita sic cogitando, & interrogando de te. (Furtim) Latenter. (Subit) Ingreditur. (Lumina fessâ) Oculos meos fatigatos nimium in uigilando. (Dormis mecum) .f. & in somnis, uel cogitatione. (Improbe) Contumelia est apta amantibus. (Venis) Quia somnio te uenire. (Videor) .i. mihi existimo. (Velamina) Vestes. (Membris madidis) Tuo corpori madido, sicut enim ipse Leander dixit. Deque tuis demptos humeris mihi tradis amictus. (Nunc) In terdum. (Fouere) Calefacere. (Nostra pectora) ut ipse. Excipis amplexu. (Reticenda modesta) Non dicenda, ut ipse etiam Leander. Cetera nox, & nos, & turris conscia uouit. (Pudet referre facta) .i. pudet me dicere ea esse facta à nobis quæ tamen iuuat fecisse, & bene ostendit, multa inter amantis fieri, quæ honeste referri non possunt. (Hæc uoluptas) Somnii. (Et breuis est) Quia cito abit. (Et non uera)

* Ne

Quia deludit me. somnia enim imitantur uoluptates, sed parum durat. *Biblis* apud *Oui.* lib. 9. *Met.* Gaudia quanta tuli, quam me manifesta libido Contigit, ut iacui totis resoluta medullis. Vt meminisse iuuat, quamuis breuis illa uoluptas. Noxque fuit præcept, & cæpris inuidia nostris. (O) .i. uicinam. (Coëamus) Coniungamur. (Firmius) Quam per somnium. (Vera fide) Vero effectu. .i. ut possint credi uera. (Frigida) sola, ut *Penelope.* Non ego deserto iacuissem frigida lecto. (Lente) Tarde. (Abes) Es absens, & remotus. (Est mare) Pōnit responsionem, quam posset facere *Leander,* & quam iam fecit. (Tractabile) Asperum, inaccessibile. (Hæsterna) Herina. (Lenior) Mitior, quam nunc. (Ea) Aura lenis. (Cur est præterita) Cur omissa? quare non ea usus es? uel. (Ea) .f. nox in qua fuit aura lenior. (Ventura) Tempora, quia posset dicere, expectabam etiam meliora tempora, dicit, q̄ timere debuisset, ne peiora uenirent. (Via) Commoditas uix. (Cur perii) Cur omissa est?

P A V C A' Q V E cum tacta) Quia nendo, ut filium longum producant, solum in terram usque demittunt, texendo autem pedibus terram contingunt, utroque autem modo intelligi potest. *Priori,* accipiendo stamina pro filis in fuso ad stamina consuetudo. (Forsitan inuitus mecum tñ improbe dormis) *Improbis,* n. esset, & immitis, hoc est si noller amari, nã dormis cū ea p̄phantasiã. (Coëamus) .i. cōueniamus, cōgrediamur. nã de coitu uenero in honestum esset, & indecorum puellæ loqui. (Viduas noctes) .i. quæ me faciunt uiduam. .i. sine amico, seu dilecto meo. (Est mare) Confiteor. Quia id in oĩ ferè amore, uitium est, ut fu

spicio-

spiciones, & zelotypix sese intermiscant, facit poetæ etiam hanc zelotypiam, quasi uero nouo amore caprus immoretur. (Cur ea præterita.) s.aura lenior. Cur non uentura timebas) Id est ea, quæ euenire poterant.

HV B. **V**T) Quamuis. (Copia) Facultas. (Similis cursus) similis nationis. (Detur) Contingat tibi. (Illa) Commoditas præterita. (Fuit hoc) .i. tæto, uel eo melior. (Quò fuit prior) .i. quo antecedebat, nam celeritatis uoluptatum magna est gratia. (At cito) Alia obiectio parû (inquis) durauit illa lenitas auræ, & maris, quæ fuit nocte præterita, & cito mutata est. (Tempore) Responso Heroos ad hæc obiectioem, dicit cû tu uis cito uenire, sæpe uenis breuiori tpe, q̄ fuit illud, ita q̄ potuisses uenire p id spatium, quo durauit illa tranquillitas. (Deprensus) tē pestate detētus, ne posses redire, nam deprehendi proprie dicunt nauē tēpestati impediti. Virg. in 5. Aen. Hunc ego Getulis age rem, si Syrtibus exul, Argolicoe mari deprensus, & urbe Mycenæ. Noceret) Displiceret, esset ingrata tibi. (Tum) Cum esses hic mecum. (Sonantes) stridentes, murmurantes. (Aguas) Maris. (Nunquam esse placidas) Nunquā esse tranquillas, ut nunquam posses à me discedere. (Quid tamen) suspicatur Hero, ne Leander tranuerit in tate, quia aut minus eam amet, aut alii amori fortasse indulgeat. (Vndæ) Maris. (Contemptum) A te non formidatum. Iuue. Cōtempit pelagus. (Prius) Ante, cum ad me sæpe nata isti (Nam memini) Dicit eū natasse alias ad se, cum mare nō erat multo minus turbatum, q̄ nunc. Ordo est. (Nā memini, cū te ueniente) .i. natante ad me. Aequor erat nō minus sœuū, & minax. s. q̄ nunc. (Aut non multo) Correctio est, exornatio rhetorica. i. si erat minus sœuum, non erat multo minus. (Sic temerarius) sic audax. (Tua uirtus) Tua animositas. (Vnde) Ex qua causa. (Nouus) Insolitus. (Quoque) Dux dictiones sunt i. & quo. (Fugit illa audacia) Quam antea habebas. (Ille narator) Ille Leander, qui non timebat maris pericula. (Sis tamen hoc) s. timidus. (Quam quod solebas esse) s. audax. (Placidum) Tranquillum.

A S C.

PR O T I N U S. ut similis detur tibi copia cursus) .i. ponamus casum, ut copia similis cursus detur tibi ptinus. (Certa illa) s. uia, & aura oblata. (Hoc) .i. hac re, aut tæto fu it melior, quo prior. duplex argumētatio, prior ex eo, quod datam occasione suscipere debemus, nescij, an similis unq̄ dabit. Vnde est illud. Frōte capillata post hæc occasio calua est. Est & illud Lucani: Tolle moras. nouci semper diserre paratis. Altera. Quia tamen si similis occasio redeat, tñ prior, eo q̄ prior, melior est. Nā sicut in malis, si euitari nequeunt, non nihil boni ē si differri pnt, ita in bonis nō nihil mali est, tæti c. c. c. futura sunt, si differant. Nil quod quereris) Ita legendū est, à quereris, quereris & c. (Curis metuētior undæ) Genitius est rectus uirtute postitui. Nā sicut dicimus sum metuēs unde, ita dicim⁹, sum metuētior undæ, & metuētissimus undæ. (Nō minus, aut multo) Ordo est. Aequor erat non min⁹ sœuum, & minax, aut nō multo minus sœuum, & minax. (Quoq; illa audacia fugit) Quoq; quæ sunt partes, & ita, quo, producitur, significas, & quo, fugit autem præteriti est temporis & ideo,

Protinus ut similis detur tibi copia cursus:
 Hoc melior certe, quo prior, illa fuit.
 At cito mutata est iactati forma profundi:
 Tempore, cum properas, sæpe minor uenis.
 Hic puto depreſus, nil, quod quereris, haberes,
 Meq̄ue tibi amplexo nulla noceret hyems.
 Certe ego tunc uentos audirem læta sonanteis:
 Et nunquam placidas esse precarer aquas.
 Quid tamen euenit: cur sis metuētior undæ?
 Contemptumq̄ue prius, nūc uereare fretum?
 Nam memini, cum te sœuum ueniente, minaxq;
 Non minus, aut multo nō minus, æquor erat.
 Cum tibi clamabam: sic tu temerarius esto,
 Ne misera uirtus sit tua stenda mihi.
 vnde nouus timor hic? quoq; illa audacia fugit?
 Magnus ubi est spreſis ille natator aquis?
 Sis tamē hoc potius: quam qđ prius esse solebas:
 Et facia placidum per mare tutus iter:

ideo prior quoq; producitur. (Ille nator) Quasi diceret, notissimus, & laudatissimus, aut
audacissimus. (Flammaq;). i. & illa flagrantissima amoris flamma. (Non fiat cinis frigidus)
.i. non resoluatur in frigidum cinerem, hoc est in torporem, aut obliuionem.

Dummodo sis idem: dū sic, vt scribis, amemur:

Flammaque non fiat frigidus illa cinis .

Non ego tam ventos timeo mea vota morātes :

Quam similis vento ne tuus erret amor .

* Ne non sim tanti : superentq; pericula causam:

Et videar merces esse labore minor .

Interdum metuo, patria ne lædat: & impar

Dicar Abydeno Sesta puella * viro :

Ferre tamen possum patientius omnia, quam si

Ocia nescio qua pellice captus agas :

In tua si veniant alieni colla lacerti :

Sitque nouus nostri finis amoris amor .

Ah potius peream quam crimine vulnerer isto :

Fataque sint culpa nostra priora tua .

Nec, quis venturi dederis mihi signa doloris:

Hæc loquor: aut fama sollicitata noua .

Omnia sed vereor (quis enim securus amauit?)

Cogit & absentes plura timere locus .

Felices illas suas quas præsentia nosse

Crimina vera iuuat: falsa timere vetat.

Nos tam vana mouet, quam facta iniuria fallit:

(no) idest tibi, quis es ex Abydo, quæ est clarior mea Sesto. (Omnia) Quæ te morantur. (Pa
tientius) Melius. (Quam si tu captus, nescio qua) idest aliqua. (Pellice) Concubina. (Agas
ocia) idest moreris, & cesses. (In tua) subaudi quam. (Si alieni lacerti) idest alius mulieris.
(Veniant in tua colla) Te amplectantur. (Nouus amor) Alius puellæ. (Sit finis nostri). i.
expellat nostrum. i. ne incipies aliam amare, me omittas. (Vulnerer) Lædat, & accipiam do
lorem. translatio est: nam vulnus pro dolore ponitur. Virg. seruās sub pectore vulnus. (Isto
crimine) Ista tua culpa. (Fata nostra) idest nostra mors. (Sint priora tua culpa) idest antecede
da culpam tuam. i. vitiam moriar prius, quam hoc facias. (Nec quia) Dicit se hæc dicere,
nō quia aliquid de eo intellexerit, sed propter amorem. (Aut sollicita) id est incitata. (No
ua fama) Nouo nuncio, quod ames aliam. (Securus) Sine cura, & timore: nam, Res est solli
citi plena timoris amor. (Locus) Remotus. (Felices) Dicit felices illas esses, quæ sunt in eo
dem loco, vbi sunt amatores sui. (Sua præsentia iuuat) Adiuuat. (Nosse vera crimina) idest
cognoscere veram culpam suorum amatorum. (Et uetat) scilicet sua præsentia. (Timere fal
sa) Quia quæ sunt præsentia, non timent falsa crimina suorum amatorum: videt enim quo
tidie, quid agant. (Nos) Dicit se ira timere, quod fortasse non facit Leander. (Iniuria falsa)
Non vera. (Tam mouet) Tam sollicitat me, & turbat. (Quam facta fuit) Quam ea quam fe
cisti, ignoratur a nobis.

E T ne sim tanti) Ordo est. Et ego non timeo tam ventos, quam ne sim tanti. i. quātum. A S C.
timeo, q̄ non reputabor tanti, & q̄ pericula superēt causam. i. maiora videantur, q̄ causa. i. q̄
ego, p̄ qua eo debeas subire. (Fataq;). i. & fata nra. i. dies mortis mæ. (Sint priora tua cul.)
Idest

H V B.

* Et ne
sim

* Toro

id est præcedat culpam tuam, quod oprando dicit. (Ne quia venturi) Amanter pargat, quæ obiecerat, ne malam opinionem de Leandro suo concepisſe credatur. (Quis enim securus amavit?) Quasi diceret, nemo, quia, Res est ſolliciti plena timoris amor.

H V B.

VTerque error (Ignorantiæ, aut falſæ, aut veræ iniuriæ. (Pares morſus) Pares curas, & cruciatus animo meo. (Hinc vé tus) Qui hoc mouet mare. (Aut pater) Tuus. Sit cauſa) Quare non venias. (Quod ſi quam) ſ. aliquam mulierem eſſe cauſam tuz moræ. (Moriar dolendo) Moriar dolore. (Iadudum) Valde Ter. Iadudum illa re amat, vel iadudum, Iandui, ex quo deſinis ad me natate. (Petis) Quæris. (Mea fata) Meâ morem. (Sed neque peccabis) Dicit ſperare eû permanſurû in amore, tarda teque propter tēpeſtatem maris. (Me miseram) Narrat quàm tur bida ſit tempeſtas. (Plāguntur) Percutiuntur. (Dies) Lux. (Latet condita nube. Virg. Eripiunt ſubito nubes cœlumq; dieq; Teucrorum ex oculis. (Forſitâ) Dicit hâc tempeſtatem, forſitan moram eſſe Nephele matre Hel

* Portû

ler, quæ venerit ad mare, & ſteat ſiliâ ſuam. (Mater Helles) Nephele, vt dictum eſt in epiſt. Hypſipyles ad Iaſonem. (Nata) Helle. (Fleatur) Pro ſtetur. (Aquis roratis) .i. eſuſus, alluſe autem ad fabulam, quia Nephele dicitur eſſe mutata in nubē, quæ eſſudit pluuias. (Aut) Alia cauſa, quod I no conuerſa in Deam maris nomine L. uochoën (vt ſupra dictum eſt) fortaſſe turbauit mare, quod odit, quia nominatur à nomine priuignæ Helles. (Priuignæ) Filix mariti ſui ex priore vxore. (Nouerca) Ino. (Iſte locus) Hic Hellespontus. (Vt nunc eſt) .i. ita tumidus, vt nunc eſt. (Nō fauet puellis) Nō eſt puellis bonus. (Hæc Helle perijt) Probat, quod non fauet puellis, quia prius nocuit Helle, nūc autē nocet ſibi. (At tibi) Conuertit ſermonem ad Neptunû dicens, q̄ ipſe memor amorû ſuorû, non deberet nunc aduerſari amantibus, & ventis impedire iter Leandro. (Flāmarû) Amorû. (Si neq;) Cōmemoræ multas puellas amaras à Nepruno. (Si) Pro ſi quidem. (Neq; Amymone eſt vana fabula) .i. falſa fama. (Tui crim.) Tui amoris, & concubitus: Amymone vna fuit ex ſiliabus Danai fratris Aegypti, q̄ cum præ eius aquarû miſiſſet, & Satyrus viſam inſequeretur, illa auxiliû Neptuni implorauit, q̄ fugato ſatyro eam cōpreſſit, ex qua genuit Nauplium patrē Palamedis. (Nec Tyro) Formoſiſſima fuit puella ſilia Salamonei, q̄ in Elide imperauit, & quæ Virg. in 6. Aen. à Ioue fulminatû dicit. quæ Enipeû ſtuniû, qui Alpheû ingreditur, vehemēter amauit. vt poëta ait. Illa nimis flagrans dilexit Enipea diuum, hæc poſtea à Nepruno mutato in formâ ipſius Enipei cōpreſſa eſt, ex qua genuit Neleum patrē Neſtoris, & Peliam, qui regna vit in Theſſalia, vnde propter. Non ſic Hæmonio Salmonida mixtus Euipeo Tznariuſ ſacili preſſit amore deus. hæc poſtea nupſit Erichtheo filio Aeoli, ex quo filios procreauit.

A S C.

Q V O Q V E minus) Et quo minus, hoc eſt, & vt nō venias. (Hyems) .i. tēpeſtas. (Inuidâ) .i. amâtib. (Pugnat) .i. cōtēdit. (Plāguntur) .i. feriuntur, ſeu percutiuntur. (Forſitâ ad pontû) Sciſcitatur cauſas turbatiōnû, quæ ſiebant in Hellespōro, quas duplices innuit, aut quia Mater

Incitat & morſus error vtque pares.

O vtinam venias: aut hic veniuſque, patertue,

Cauſaque ſit tantæ ſœmina nulla moræ.

Quod ſi quam ſciero: moriar (mihî crede) dolens

Iadudum peccas, ſi mea fata petis. (do:

Sed neque peccabis: fruſtraq; ego terror iſtis:

Quoque minus venias, inuida pugnat hyems.

Me miſeram, quanto planguntur littora fluſtu:

Et latet obſcura condita nube dies.

Forſitan ad * pontum mater pia venerit Helles:

Merſaque roratis nata fleatur aquis.

Aut mare ab inuiſo priuignæ nomine dictum

Vexat in æquoream verſa nouerca deam.

Non fauet, vt nunc eſt, teneris locus iſte puellis:

Hæc Helle perijt: hæc ego lædor aqua.

At tibi flammaram memori Neptunæ tuarum.

Nullus erat ventis impediendus amor:

Si neque Amymone, nec laudatiſſima forma

Criminis eſt Tiro fabula vana tui,

(Mater Helles).f.Nephele,concubina Athamantis,& nympha filiam ploras lacrymas suas in pluuiam conuertit,aut quia. (Nouerca).f.Helles, hoc est Ino coniux Athamantis uersa in deam equoream.f.Matutam,aut Leucothoēn.Vexat mare pictum à nomine priuigne,& ita inuiso.i.Hellepontonum dictum ab Helle in eo submersa. (At tibi flammam) Pulchre incusat Neptunum, quòd qui tot amobus olim arserit, in amantes niodo sequat. Amicæ autem Neptuni satis explicantur superiori commentario.

Lucydaq; Alcyone, Ceyceq; , & * Antone nata,
Et nondum nexis angue Medusa comis,
Flauaq; Laodice, cœloq; recepta Celæno,
Et quantum memini nomina læta mihi.
Has certe, pluresq; canunt Neptune poetæ.
Molle latus lateri conseruisse tuo.
Cur igitur toties vires expertus amoris,
Assuetum nobis * turbidine claudis iter?
Parce ferox: latoque mari tua prælia misce:
Seducit terras hæc breuis vnda duas
Te decet, aut magnas magnum iactare carinas:
Aut etiam totis classibus esse truce m.
Turpe deo pelagi, iuuenem terrere natantem,
Gloriaque est stagno quolibet ista minor.
Nobilis ille quidem est, & clarus origine: sed nõ
A tibi * suspecto duxit Vlysse genus.

memini legere, neque Ouid. mentionem facit lib.6. Met. ubi multas amicas Neptuni commemorat, videtur tamen fuisse eius filias, quam nũc à Neptuno amatam dicit. Ceyne vero nõn viri sed puellæ nomen est. (Et nondum nexis) Et Medusa comis nondum nexis. i. nondum implicitis. (Angue) Pro anguibus, & Medusa non fuit vana fabula tui criminis, cũ nondum haberet comas serpentinæ. hæc autē filia fuit Phorci, ex Cetobympha, quæ cum Euryale, & Stheno sorores pulchritudine superaret, Neptuno, & formæ, & præcipue capillorum specie placuit, dum sola in littore spaciaretur, quam fugientem insecutus, tandem in templo Palladis deprehendit, & compressit. Pallas indignata capillus eius, quorũ pulchritudine Neptuno placuerat, in serpentes conuertit. reliqua, quæ de Medusa dicitur, vide apud Ouid. lib.6. Met. (Laodice) Duc fuerunt hoc nomine dicte, vna filia Agamemnonis, & Clytemnestræ, altera filia Priami, de qua nũc puto poetam intelligere, & a Neptuno amata sit. (Ceyce) recepta Celæno) Celæno hoc nomine appellata est vna ex Harpyis, sed hæc, de qua nunc poeta loquitur, vna etiam fuit ex Pleiadibus, ex qua Neptuno, vt in præcedenti episto. diximus, genuit Nyctæum patrem Nyctimenes, quæ cum patrem commissa est. (Recepta cœlo) Quia diximus has sorores in cœlum translatas sidus effecisse, quod nauigationis incitium ortu suo ostendete solet, has latini appellat Virgilia. (Et quarum) subaudi, & alie quorũ memini esse læta mihi, nam alias amavit Neptunus, & compressit, vt Lybiam filiam Epaphi, ex qua genuit Bufyrim, & Peribœam nympham; Eurymedontis filiam, ex qua genuit Naustheum patrem Alcinoi regis Phæacum, amavit etiam Toofan Phorci filiam, ex qua Polyphemum genuisse dicitur, & alias plurimas, & ideo dicit. (Poetæ canunt) Narraznt. (Has) supra nominatas. (Et plures alias conseruisse latus lateri tuo). i. tecum commixtas esse, concubuisse. (Turbine) Impetu ventorum. Virg. Turbine corripuit, scopuloq; infixit acuto. Misce tua prælia mari latoque) id est ostende vires tuas in mari lato, & amplo, & non in hoc angusto, & stricto mari. (Seducit) Separat. (Duas terras) Asiam, & Europam, vt

Epist. Ouid.

O

diximus

HV B.
* Aly-
mone.*Turbi
de.*Despe
to.

diximus in argumento epist. (Tocis classibus) Militis nauibus congregatis. (Deo pelagi) Tibi magno, & potenti. (Iuuenem natantem) Leandrum non nauis, sed brachijs per mare euntem. (Ista gloria) Quam quæris in hoc breui mari turbando. (Est minor quolibet stagno) .i. minor, quam gloria, quam in quolibet stagno, & parua à quo posses habere. (Ille) Leader. (Nobilis, & clarus origine) .i. nobili genere ortus. (Sed non traxit genus ab Vlyssis suspecto tibi) .i. inimico, propterea quod scelere Vlysses periit Palamedes nepos Neptuni, aut, ut alij volunt, propter Pergama Neprunia arte & dolis Vlyssis euerfa.

A S C. ASSVETVM nobis turbine) id est tu turbide, sed plures codices habent turbide, id est per turbatione claudis iter.

H V B. **D**Vos, Leandri, & me. (Nata) Mari se credit. (Sed corpus Leandri) Et. (Spes mea pedit) Ex iisdem aquis) .i. sunt in eodem periculo, legendum autem est corpus Leandri, & spes mea, ut illa copula addat. (Strepuum & lumē) .i. lucerna fecit crepitum, & stridorem. (Posito nā scribimus illo) .i. (Parentesis) .i. scribimus ad lumē lucernæ. (Ecce) Dicit nutricem quasi libamini, & auspicij causa iniicere vinum in ignē. (Fausos) Bene auspicator, felices à fauēdo dicitur faustus. (Instillat) Insundit. (Plures) Quia accedit Leader. (Lapsus) Tu celeriter progressus. (Per æquora euicta) Tuis laceratis superata. (Effice nos plures) Fac, ut tu accedas numero nostrorum. (Recepte meo corde) .i. valde infixio animo meo. (Desertor) Derelictor, defector, translatio à militibus, qui à ducibus suis, & socijs deficiunt, qui desertere dicuntur. (Medio toro) Quod solet faceret aliquis cum est solus, nā qui cum alio dormit non in medio, sed in parte lecti iacere solet. (Non est quod timeat) id est non est timendum. (Venus ipsa) Dea amoris. (Auso) Vel tibi auso natare, vel auso id est audaciter tuæ, ut Tibullus, Audaces adiuuat ipsa Venus. (Nata æquore) scilicet Venus. (Sternet) Componet placabit. Virg. Et nunc omne tibi stratum silet æquor. (Ire libet) Dicit, quod sæpe habet voluntatem, & appetitum natandi ad Leandrum, nisi sciret hoc mare nimis periculosum puellis, quod patuit ex Helle submersa. (Mansibus) Masculis. (Nā sunt) Probat exemplo, quod sit tutius masculis, quam feminis. Cur enim inquit, cum Phryxus & Helle per hoc mare veherentur, sola Helle cecidit, & Phryxus euasit, incolumis? ordo. (Sola femina cur dedit nomen vastis aquis) .i. mari. (Phryxo) Et Helle. (Vestis hoc) .i. cum veherentur, ut, Et qua vestis Abas, ut hebetur, nam latini participium præteritum perfecti temporis à passiuo, non habent, sed videntur participio præteriti perfecti. (Forstian) Obiectionem facit pro Leandro. (Robora) Vires. (Ad reditū) Ad reuertendum in Abydon.

Da veniam: seruaq; duos: natat, ille sed hisdem

Corpus Leandri, spes mea, pendit aquis.

Interea lumen (posito nam scribimus illo)

* Sterruit, & vobis prospera signa dedit.

Ecce merum nutritrix faustos instillat in ignes:

Cras erimus plures, inquit, & ipsa bibit.

Effice nos plures euicta per æquora * lapsus.

O penitus toto corde recepte mihi.

In tua castra redi socii desertor amoris:

Ponuntur * medio tui mea membra toro?

Quod timeas non est: auso Venus ipsa faucit:

Sternet & æquoreas æquore nata vias.

Ire libet medias ipsi mihi sepe per vndas:

Sed solēt hoc maribus tutius esse fretum:

Nam cur, * hoc vestis Phryxo, Phryxiq; sorore,

Sola dedit vastis femina nomen aquis?

Forstian ad redditum metuis ne robora desint:

* Ac nequeas gemini ferre laboris onus:

At nos diuersi medium coeamus æquor:

Obuiaq; in summis oscula demus aquis;

Atque ita quisq; suas iterum redeamus ad vrbes:

Exiguum, sed plus, quam nihil, illud erit.

Vel pudor hic vti nā, qui uos clam cogit amare:

Vel timidus famæ cedere vellet amor.

Gemini laboris eūdi, & redeūdi. (At nos) rñso, q. d. si hoc times, natemus ambo, & in medio mari. (Coeam) Cōueniam. (In summis aqs) In summitate aquarū. (Ita) Postq̄ coicrim^o & osculari erimus. (Quisq; ad su. ur.) Tu abydō, & ego Sestō. (Illud) osculari cātū in medijs aqs. (Est exiguū) Est paruū. Sed erit plusq̄ nihil. i. erit aliqd. (Vel pudor hic urinā) sensus est, Veinā uel pudor, qui cogit nos amare, sic ita uehemēter, & occulte, uellet cedere amori. (Vel amor timidus uellet cedere famæ) i. noui timeret famam, neque quod diceat de nobis.

INTEREA lumen &c. Perstrepi, & nobis) Alii Sterruit, & uobis legunt, dependet autem ex pyromantia, sed solet hoc maribus, & ingeniosa, & apta inuentio exemplis corroborata. (Gemini laboris). s. eundi, & redeundi.

A S C.

*Nūc, male res iūctæ, calor, & reuerētia pugnat: quid sequar, in dubio est: hæc decet: ille iuuat.

Vt semel intrauit Colchos, Pagasæus Iason:

Impositam celeri Phasida puppe tulit.

Vt semel Idæus Lacedæmona uenit adulter,

Cum præda rediit protinus ille sua.

Tu quā sepe petis, quod amas: tā sepe relinquis:

Et, quoties graue sit puppibus ire: natus.

Sic tamen ò iuuenis tumidarū uictor aquarum,

Sic facito spernas, ut uereare, fretum.

Arte laboratæ* merguntur ab equore puppes:

Tu tua plus remis brachia posse putas?

Quod cupis, hoc nauatæ metuunt Leādre, natare:

Exitus hic fractis puppibus esse solet.

Me miseram cupio nō persuadere, quod hortor:

Sisque precor monitis fortior ipse meis:

Dum modo perueniat: excussa q; sepe per undas,

Iniicias humeris brachia lassā meis.

Sed mihi, cæruleas quoties* obuertor ad undas,

*Nescio quid pauidum frigore pectus habet.

Nec minus hesternæ confundor imagine noctis:

Quamuis esse lacris illa piata meis.

hortatur tñ cum, ut ita ingrediat mare, ut illud timeat. i. ut cauta natet. (Victor) superator natado. (Si sic) Cōduplicatio. (Vt uereare) Vt timeas. (Arte laboratæ) Arguit a maiori, dicit. n. q. naues ualidissimæ, & artificio factæ mergunt ab xquore ita turbato, quāto ergo magis hoies? (Posse plus remis.) i. hñe maiore uim superandi aqua, q̄ hñt remi. (Quod cu.) s. natate. (Hic exitus). s. natandi per mare turbatū. (Solet esse pup. fr.) i. solet esse, qñ necessitas cogit, nauib. fractis. (Me miserā) Ostendit inconstantia amantis, i. n. incipit hortari, ut ueniat. (Nō psuadere tibi, qd̄ horror) i. cupio, ut uerbis meis nō credas, aut pareas, qbus te hortor, ne tali mari nates. (Fortior) Animosior. (Meis monitis) Quæ disuadet tibi natatio nē. (Excussa) Cōmota. (Sed mihi) dicit se terreri, quoties aspicit mare ita turbatū. (Obuertor) Permaneo, cōuersor, sed conuersor apud idoneos in usu nō reperi. (Nescio qd̄ pauidū) Ordo est, pect^o pauidū frigore habet nescio qd̄. i. timet. legitur ēt. Nescio qd̄ pauidū pectora frigus hñt, & idē est sensus, nam ex timorē. seqtur frigus. Virg. Ex tēplo Aeneæ soluunt frigore mēbra. (Nec minus) Dicit se ēt terreri somnio, qd̄ hosterna nocte somniauit. (Imagi

Epist. Ouid.

O 2 ne)

CAlor) Amor. (Et reuerētia) i. uerecundia. Res male iunctæ. Quia sunt contrariæ. (Pugnant) sunt iuter se aduersæ. (In dubio est, quid sequar) Dubito quid agam, an obsequar pudori, an amori. (Hæc) Reuerentia. (Decet) Honesta est, & afferit laudem. (Ille) s. calor, & amor. (Iuuat) Delectat. (Vt se) dicit, q̄ optaret fieri de se à Leādro, qd̄ factum est ab Iasone de Medea, q. ut i Colchos delatus ēt eam abduxit. Pagasæus à Pagasæ oppido Thessaliæ, inde sinus Pagasæus, uade Iason in Colchos nauigaturus nauem soluisse dicit (Phasida) Medea, à Phasida Colchorū fluuio. (Tulit) Abstulit. (Adulter Idæus) Ponit aliud exēplū Paris Troianus ab Ida monte Phrygiæ. (Cum sua pda) Cū Helena dictum est in 1. Epistol.

H V B.
* Nā ut alibi Ouid. Nō bene cōueniūt, nec i una sede morantur Maestas & Amor

* uincuntur

* obuertor.

* Nescio quod pauidū pectoratrigus habent.

ASC.

ne) specie, apparentia. nā somnia iuania sunt, sed hnt imaginem rerū. (Illa) Nox. (Piata) Expinata, purgata. solebat. n. sōniātes aliqua tristitia diis sacrificare, ut amouerent illa tristitia. Lacedæmonia) Lacedæmō ciuitas est Spartana, cuius aētūs est Lacedæmonia: Lacedæmonii eūt sunt incolæ illius ciuitatis. (Puppib. ire). i. abire. quo uerbo Lacedæmonie eū i abeūdō quo que facit. (Sic tñ ò iuuenis tu.). i. iſtatarū aquarū. (Victor) q̄a uori cōposu prepnatauit. (Quāuis eē fac. il. p.). i. placata. Male aut legere placata, q̄a ta placō, q̄ paco primū pducūt.

HVB.

Nanque sub aurora) Dicit nūc Hero quod fuerit somnium suum. Existimauit enim in somniis circa Auroram se uidere Delphina natātem per mare, ab undis ad littus expulsam & illisum, & statim mortuū, ueretur igitur, ne Leander sit ille delphin. (Sub Aurora) .i. circa Aurora. (Iam dormitante) Iam deficiente lumine, nam lucerna, quæ tota nocte fuit accensa, adueniente Aurora solet paulatim diminui, & deficere lumine. (Sōnia, quo cer.) Eo enim tempore somnia solere cerni uera existimant; quia uidelicet stomacho non sit uino ciboq; distētus, sed purgato, tunc. n. uera somniari putantur, unde Pers. Somnia piuita, qui purgatissima mituit.

Hec

*scinde

Nanque sub Aurora, iam dormitantes lucernas: Tempore quo cerni somnia uera solent: Stamina de digitis cecidere sopore remissis, Collaque puluino nostra ferenda dedi. *Hic ego uentosas nan: em delphina per undas, Cernere non dubia sum mihi uisa fide, Quem postquam bibulis illi sit fluctus arenis: Vnda simul miserum, uitaque deseruit. Quidquid id est, timeo: nec tu mea somnia ride: Nec nisi tranquillo brachia crede mari. Sit tibi non parcis: dilectæ parce puellæ: Quæ nunquam, nisi te sospite, spes erit. Spes tamen est fractis uicine pacis in undis: Tu placida toto pectore finde uias. Interea, quoniam nanti freta peruia non sunt: Leniat inuisas littera missa moras.

ASC.

Et Dantes poeta: Ma s' appress'al martin, del uer si sogna. (Stamina) Fila. (Remissis) Resolutis. (Sopore) Somno. (Ferenda) sustinenda. (Puluino) Cerniceli. (Hic) Tunc. (Ventosas) Vento turbidas. (Non dubia fide) .i. manifeste. (Illi sit) Violenter immisit, & infixit. (Bibulis arenis) .i. littori (Vnda simul miserum, uitaque deseruit) Remansit in sicco, & mortuus est. (Quidquid id est) .i. quidquid hoc significat. (Nec ride) Nec contemne. (Crede) Committe. (Si non parcis tibi) .i. si non habes respectum tui. (Dilectæ parce puellæ) .i. a te.

SOMNIA quo cerni) Horatianum quoque est. Putant enim euaporato iam cerebro uisa non ex noxio humore, sed deorum dari dono. Cetera manifesta sunt.

IN XIX. EPISTOLAM, ARG. HVBERTINI.

CEos, ut Strabo scribit, insula fuit in mari Aegeo quaternas continens urbes inde Tetrapolis uocata est. Ex hac insula fuit Acontius iuuenis amare Cydippes puella uelementer accensus, quam cum ob generis impuritatem non auderet aperte uxorem petere, iument uiam, qua illam sibi conuicuo obligaret. Nam in pulcherrimo pomo scripsi. hos uersus: Iuro tibi, sane per mystica sacra Diana: Metribi uen. uiam comitem, sponsam: futuram, & hoc pomum in templo Dianæ ad pedes Cydippes proiecit, quo accepto illa legit uersus, & inscia irauit, cum tamen proposuit, & in eionem non haberet irandi, & promittendi; Acontio, postea eum per parentem inscius huius rei alij uiro desponsata esset, subita febre correpta est, qua cum uelementer ueniret: Acontius hac epistola conatur ei persuadere hunc morbum à Diana imbutum esse propter pernitentiā, & si dem non obseruata, qua testata fuerat nomen Diana se seruaturam. Adducit autem in odium eum, iud postea desponsata fuerant, dicens omni. m. egritudine & periculum uitæ ei accideret illius. causa, quem si dimiserit, dicit quod liberabitur omni morbo, & ipse consecrabit in templo Diana pomum aureum, cum carmine, quod restabitur, qua fuerant scripta in pomo lecto à Cydippe omnia suscipiet, & habuisse effectum. Sed uo dubitet, ut iterum decipiatur epistola sicut decepta fuerat pomo, amouet et metum dicens ut iurem legere, quoniam nulla est hic fraus: neque iumentum.

ACONTIUS

ACONTIVS CYDIPPE.
EPISTOLA XIX.

* Accipe Cydippe despecti nomen Aconti
Illius in pomo qui tibi verba dedit.

ONE metum, nihil hic iterum
iubis amanti.

Promissam satis est te semel
esse mihi.

Per lege: discedat sic corpore
languor ab isto:

Qui meus est, vlla parte * dolente, dolor.
Quid pudor ora subit? nam sicut in æde Dianæ,
Suspitor ingenuus erubuisse genas.
Coniugium, pactamq; fidem, rō crimina posco:
Debitus vt coniux, non vt adulter, amo.
Verba licet repetas, quæ dēptus ab arbore fœtus
Pertulit ad castas me inciente manus:
Inuenies illic id te * spondere, quod opto,
Ne tibi cum verbis excidit illa fides.
* Id metui, diuæ diffusa est ira, decebat
Te potius virgo, quam meminisse deam.
Nunc quoq; idē timeo: sed idē tamē acrius illud
Assumpsit vires: auctaq; flamma mora est.
Quiq; fuit nunquam paruus vel tempore lōgo,
Ex spe, quam dederas: tu mihi, crescit amor.
Spem mihi tu dederas: meus hic tibi credidit ar-
Nō potes hoc factū teste negare dea. (dor:
* Me tibi nuptarum, felix eat omen Aconti,
Iuro, quam colimus, numina magna Deæ.
Adfuit: & præsens vt erat, tua verba notauit:
Et visa est mora dicta tulisse coma.

tu dederas, si iurando te futura spōsam meā. (Meus ardor credidit hoc). i. amor fecit me tibi
hoc credere qđ promissisti. (Hoc factū) Iuramētū. (Dea teste). i. Diana p̄sente, & sciēte hoc.
(Notauit) Attendit. (Tulisse) Accepisse. (Coma mora) Capite moro in signū cōsentientis.

PONE metum) Bene à principio monet metum pouat. i. deponat, quia vero simile est
omnia eius dona illi suspecta, ita vt amplius lectura non sit eius literas, cuius se legendo de-
ceptū nouit. (Discedat sic corpore) Diximus alibi, sic aptam esse precatōnis particulā. (De-
bitus vt cōiux) Id summopere astruit, quod illa inficias eat, si amari nolit. (Quæ demptus
ab arbore fœtus). i. pomū ab arbore decerpum. (Te potius) Ordo est. O virgo. (Potius). i.
melius sup. fores. (Te mem.). i. excusatione operis moniorē ostēdere. (Quāni d.). i. qđ dea
te puniēdo meminit, si tñ illi versus, quos cōmētarius, superior se inuenisse dicit, addēdi sunt.
Ordo manifestarius est. O virgo decebat potius te meminisse, quā Deā. s. Dianā iratā. Au-
ctaq; flāma mora est) Trāslatio ab incēdio, sic Hor. Et neglecta solent incēdia sumere vires.

One metū) I V B.
Noli time- * In a-
re leger hāc * liis exē
epist. (Ite- * plaribꝫ
rū) scdo, vt * hęc duo
semel iura * carmi-
sti lectis * na non
versibꝫ po- * inueni-
untur.

mi. (satis ē) iusticiā te semel mi-
hi promississe iurando. (Discedat
sic) Adiurat eā, vt legat. (Sic). s. si
legeris. (Lāguor) Morbꝫ. (Isto)
Tuo. (Qui dolor est meus, me
tigit). s. (Te vlla parte). i. te ha-
bēte dolorē in aliqua parte cor-
poris. (Quid pudor) Ante sudor
.i. cur pudet te? (Subit) Occurrit
(Nā suspitor). i. puto. (Genas iu-
genuas). s. tuas, quæ es ingenua,
& verecūda. (Erubuisse) Roborē
habuisse. (Sicut in æde Diane) s.
eruberūt. (Aede). i. tēplo. (Nō
crimina) Non adulterii, & de-
cus tuū. (Licet) Licitum est tibi.
(Repetas) Referas. (Pētus dem-
ptus ab arbore. i. pomū, quod est
tētus. i. fructus arboris. (illic) In
pomo. (Id, quod opto) Te potius
meminisse. s. te futuram spōsam
meam qđ velim te potius memi-
nisse. (Quā deam). s. Dianā, quæ
memor illius promissionis, qđ nō
præstas, immitterit tibi morbum.
(Timeo idē) Ne Dea meminit
promissionis tuæ. (Acrius) Vehe-
mētꝫ. (Assumpsit vires) Auctū
est idē illud, quod timeo. (Flam-
ma) Amor meus: amor, qui fuit
paruus in principio. (Nō lōgo)
.i. breui tēpore creuit ex spe, quā

* dolere
* Iurare
* Hæc
duo car-
mia qui
dam nō
legunt.

* Hos
duos
versus
alij non
habet.

A S C.

H V B.

Licebit) Erit tibi licitum, & permittetur. (Feratur) Dicitur. i. dūmodo dicat tantūmodo p̄p̄ amorem te accepisse. (Quid petiit) Quid voluit? q. d. nihil aliud. (Nisi quodd iūgere tibi vni) Nisi, vt essem coniux tui solius. (Conciliare) Cōiungere, & con cordare reddere. (Quod quereris) Quam rē tu quereris. i. hęc fraus, de qua tu quereris. (Potest nos conciliare) quia potes intelligere, quodd fuit solū ex amore. (Pōt) Legendum est, non potes. (Callidus) Astutus. (Vsu) Experimentia, sed p̄p̄ amorē tuum ideo dicit. (Tu iacis me solertem). i. industrium, & ingeniosum. (Te mihi) Dicit, quod si aliquo artificio visus est vti ad eam decipiendam, illud artificium fuit amoris, qui distat sibi. (Cōpositus). i. artificiosus. (Ingeniosus) Ab effectu. (Sponsalia) solēnia verba nuptiarū. nā secundū Iuriscōsultos, Sponsalia sunt mentio, & re promissio futurarū nuptiarū. (Ab eo) Ab amore. (Vāser) callidus, astutus, quasi valde aser, vt Nonio placet. (Consulto) Inter rogato, mihi dante consiliū. nam consultus dicitur, qui cōsultitur, cōsultor, qui cōsultat. (Sit fraus) Ordo est. Fraus sit nomen huic factō. i. factū nominetur fraus. (Si tñ) Quasi correctio, q. d. cū potius sit virtus, quā dolus, velle tenere, quod amas. (Iterū) secūdo. (Quod amo). i. quia amore, vel qd. i. quia. (Sine fine) Perpetuo, & semper, quia nunquā desināte amare. (Petā te) Te optabo. (Licet caueas) Vires, ne te petā. (Per gladios) Arguit ā maiori ad minus, s. n. licet alijs rapere puellas bello, & pugnare armis, vt cas habeat, dicit sibi non fore crimen, si scripsit voluerit puellā habere. (Placitas puellas). i. amatas, & q̄ sibi placuerint. (Plures nodos) Plura vincula ad ligādū te mihi. (Libera) soluta, sine obligatione. (Nulla parte) Vt nō possis effugere quin sis mea. (Mille modi). i. capiēdi. (Cliuo sudamus in vno). i. in vno tantūmodo labore. est autē trāslatio, nā cliuus dicitur ascēsus, siue mōticulus aliquis. ergo nos. (Sudamus). i. laboramus. (In uno cliuo) In una difficultate. (Ardor in expertum nil finet esse meus). Amor meus faciet me omnia experiri. (Sit dubium). i. etiam, si sit dubium. (Exitus) Finis. (Est in dijs). i. Dijs sciunt finem.

A S C.

LICEBIT) Sic ēt Horat. locutus est, un̄ patet, licet natura esse verbū, licet in con iun ctione, aut aduerbiū trāsferatur, ut sit, licebit. i. licitū erit, hoc est quāuis forsan in futuro dicat se decepta & c. (Id me, q̄ quereris, cōciliare pōt). i. q. q. p̄ fraude meā nō aliud peti, q̄ ut tibi unī iūgerer, & fidelis cōiux essem, qd̄ p̄fecti amoris indicium est, id qd̄ quereris, pōt me cōciliare tibi. i. p̄ te debeas me redamare, q. a te uehemētē amo. (Tcq; petāc) Ordo ē, licet tu caueas. ne sup. petā (sed ut docet Perotus, caueo plenū ē sine ne, ut caue laxis, caue dicas) te (Ipse). i. ego petā te. (Per gladios alij) Docet, si qd̄ peccatū, clemētis, & humani° cū amica eḡisse, q̄ amatorea solēat, ut nullū querele locū amice reliquat. (Possis nec). i. an possis capi capere te. (Exit° i dijs ē). i. dijs sciūt, an cōmodo mea te capiā, sed utiq; erit, capiā te.

Vt

Deceptam dicar nostra te fraude licebit :

Dum fraudis nostræ causa feratur amor :

Fraus mea quid petiit, nisi vt tibi iungere vnū ?

Id me, quod quereris, conciliare potest.

Non ego natura, non sum tam callidus vsu :

Solertem tu me, crede puella facis.

Tu mihi compositis, si quid tamen egimus arte :

Altrinxit verbis ingeniosus Amor.

Dictatis ab eo feci sponsalia verbis :

Consultoque fui iuris amore vases.

Sit fraus huic factō nomen: dicar que dolosus :

Si tamen est, quod ames, velle tenere, dolus.

En iterum scribo: mittoque rogantia verba :

Altera fraus hæc est: quodq; queraris habet.

Si noceo, quod amo: fateor sine fine nocebo.

Te que petam: caueas tu licet, ipse petam.

Per gladios alij placitas rapere puellas :

Scripta mihi caute littera crimen erit ?

Dii faciant possim plures imponere nodos :

Vt tua sit nulla libera parte fides.

Mille modi restant: cliuo sudamus in vno :

Ardor in expertum nil finet esse meus.

Sit dubium possis ne capi, captabere certe :

Exitus in diis est: sed capiere tamen.

Vt partem effugias, non omnia retia falles:

Quæ tibi, quam credis, plura tetendit amor.

Si non proficent artes: uenienus ad arma:

Inque mei cupido rapta ferere sinu.

Non sum, qui soleam Paridis reprehendere factum:

Nec quenquam, qui uir, posset ut esse, fuit.

Nos quæquã, sed taceo, mors huius pœna rapinæ

Vt sit: erit, quam te non habuisse, minor.

Aut esses formosa minus: peterere modeste:

Audaces facies cogimur esse tua.

Tu facis hoc, oculique tui: quibus cedunt

Sidera qui flammæ causa fuere meæ.

Hoc faciunt flauis crines, & eburnea ceruix.

Quæque precor ueniant in mea colla manus:

Et decor, & uultus sine rusticitate pudentes,

Et Thetidis quales uix reor esse pedes.

Cetera si possem laudare, beator essem:

Nec dubito, totum quin tua pars sit opus.

Æt. (Facie) Forma. (Tu facis) Cômemorat partes pulchritudinis ipsius Cydippes. (Ignea) Aut splendida, aut que secundum quosdam philosophos dicuntur esse ignea. Cedunt sunt inferiora. (Flammæ) Amoris. (Flauis crines) Pulchri. Fleuus autem color (ut Aul. Gel. scri.) constat ex albo uiridi, & ruffo: unde dicimus flauas segetes, quando maturefcunt. (Eburnea) Candidissima, quale est ebur. (Mauius) Formose. (Quas precor ueniant in mea colla) .i. quas precor, ut me amplectantur. (Pudentes, sine rusticitate) .i. qui habent pudorem non rusticum, sed ingenuum. Iuena. Ingenui uultus puer: ingenuique pudoris. Quales uix reor esse pedes. (Thetidis) .i. candidissimos, nam cum sit dea maris & assidue moretur in aquis, merito debet habere pedes albissimos, fuit autem filia Nerei mater Achilles, nam pro uxore Oceani Tethys sic scribitur, & Tethyos facit, & habet primâ longam. (Cetera) Quæ latent sub uestibus. Ouid. 1. Met. Si qua latent, meliora putat. (Possem laudare) Vt pote me uisâ, tanta. (Nec dubito) .i. non dubito, quin pulchritudo, quæ est in una parte corporis sit in toto. (Tua pars) Non intelligamus obscœne dictum de pendendis, ut quidam male putant. sed sic intelligendum non dubito, quin totum opus tui corporis sit una pars. itale qualis est pars tua, quæ apparet, uel oculi, uel manus & c. uel sic, quin tua pars sit totum opus, id est perfectum opus. i. non dubito, quin pars respondeat toti operi.

F E R E R E In furore indicat uerbi passiu. i. transfereris. (Nô sum) Ordo est. Nô sum, qui soleam reprehendere factum Paridis. i. raptum Helenes à Paride factum. nec qui soleam reprehendere quenq̃, qui fuit uir. i. uirilis, & animosus. (Vt posset esse) Persistere. i. qui sentiens amore se perire, rapuit amatam, ut superi uat. (Vt mors sit pœna huius rapinæ) .i. licet mori cogat ob raptum tui, tñ. (Mimor erit) s. H. ec pœna. (Quam nos te non habuisse) .i. grauius erit te non habita uiuere, q̃ habita per raptum, obraptum mori. (Aut esses) Quia nihil gratius mulieri nouit, laudat eâ à forma. (Aut) Videtur postit pro si, ut sit. (Si esses) Et ita scriptum suspicor à poetâ. sed qui non intellexerunt monosyllaba à uocalibus sequeribus non absumi, mutauerunt si in aut. (Si ne rusticitate pudetes) Quia minus pudor rusticitatè parere soles. (Thetidis pedes) secûdû Hom. argetei sunt secûdû Stat. in Achilleide niuei, dicentè Niueas serunt uada Thesala plantas quod ideo fingitur, quia cû sit dea marina, semper i aquis uersat. Est aut mater Achilles uxor Pelei. (Cetera si possẽ) Muliebria s. &

Epist. Ouid.

O 4 pendenda

Partem) Retium, quæ tibi tẽdam. (Plura) Retia. (Artes) Doli. (Ad arma) Ad uim. (Rapra) Abducta per uim. (Non sum) Dicit sibi placere eos, qui aui sunt rapere eas, quas amauerunt. (Factum Paridis) Qui Helenam rapuit. (Nec quenquam) Nec aliquem alium. (Qui fuit uir) qui fortis, & audax fuit, ut posset esse uir. (Nos quoque) De

H V B.

* oculi, ut ait Albert. Mag. ue rus est cordis nûcius, & in oculis a uimuis inhabitat, sũtque in his maxima amoris indicia, iuxta il lud Pro per.

Cynthia prima suis miserum me capio ocellis. * tibi par ASC.

pu'denda, quæ ille nondum uiderat, nec contigerat. (Nec dubito, totum: quin tua pars sit opus). i. quin totum sit tui simile immo sui simile, & tale, quod non uideretur, quale quod uideretur, aut quin totu opus fit tua pars. i. teipſam cõſinexis, aut lege, quiu tibi pars fit opus. i. nõ dubito, quin totu opus. i. tota: actura corporis tui, ut par tibi. i. ei parti, quam uidemus.

H V B.

Pignus Obligationem. (Quã liber) Quantumuis. (Frui te ira). i. habere te ita iratam mihi. (Tenuabimus) Minuemus, si cõcedatur mihi per te. (Copia) facultas. (Licet) Permittatur, ut ueriam in cõſpectum tuum, & poſſim ſtendo te rogare. (Vtq; ſolent) Ordo eſt, & licet mihi tendere manus. (Submiſſas) .i. humiles. (Sub tua cr.) .i. ad tua genua, quod faciunt ſupplicates. (Ut famuli cõ ueretur) .i. timet. (Verbera ſeu) Rigida) .f. dñorũ minantium eis. Ignoras tua iura) .i. neſcis, quid tibi liceat in me. (Voca me) Quia non debes damnare, niſi citata parte. (Morre dñx) Sicut dña imperat famulo, quia tibi pareo ut famulus dñx pareret. (Scindas) Laceres licet, inquit, in me ſeruias, & omnia aſpera facias, omnia patiar. (Tantum) Solummodo. (Ne manus iſta) .i. tua. (Lxdatur meo cor.) .i. ne fortaſſe noceas tibi & lxdas tuas man' me uerberado. (Cõpedibus) Vinculis pedum. (Vinctus) Ligatus, q. d. tuus amor fatis tenebit me. (Cum bene) Hæc omnia dicit Acontius, ut ſteat eius animum. (Ipfã) Tibi. (Qui ſeruit) Qui præſtat ſeruitutem tam patienter.

* facta

* cum uideris
ASC.

A C ego cõpulſus) Purgat factu ſuum ex eo, q amore capetus ſit pperauerit, qd & ſortes uiri, ſed queritur ſe iſelicio re, q nõ potiaſ ea, ob q facinus cõmi ſit, ſicut Telamon Heſione Laomedotis filia, & Priami ſorore, & Achilles, Briſeide, de qua ſuo loco uifam eſt. (Qualibet) .i. quantu libet accuſes, & ſis irata. (Licebit) .i. licitũ erit & p mitteſ tibi, dũmodo: liceat mihi frui ſup. te irata. (Nos iud) .i. ſi ignoras, aut quia ergo hic tui primiciuũ a tu, quod ois gnũ eſt, hic ſæminini. (Ignoras) .i. ſi ignoras, aut quia ignoras. (Tua iu.) .i. q ſum tui iuris, & tibi deditici. (Facta ſiu.) .i. ſerẽ plũbet coloris, q ſit ex uerbere, aut cõpreſſione corporũ. (Ne iſta) .i. tua manus, q patienter figurate. i. d. q. i. quantũ pati iter amat. (Oia re careant) .i. non habeant effectũ. quæ ominor de te. f. Deam de te uindictã i ſumptrã, ſicut ſumpſit de ceteris ſui cõteptoribus. f. Calydoniis: Aetone, Nio-be. de Calydoniis dr Aen. 7. Cõceſſit in iras ipſe deum antiquã genitor Calydonã Dianã

Hac ego cõpulſus, non eſt mirabile, forma,
Si pignus uolui uocis habere tua.
Denique, dum captam tu te cogare fateri:
Inſidiis eſto capta puella meis.
Inuidiam patiar: paſſo ſua præmia dentur:
Cur ſuus à tanto crimine fructus abeſt?
Heſionem Telamon, Briſeida cepit Achilles:
Vtraque uictorem nempe ſecuta uirum,
Quamlibet: accuſes, & ſis irata, licebit:
Irata liceat dum mihi poſſe frui.
Iidem qui facimus, factam tenuabimus iram:
Sit modo placandæ copia parua tui.
Ante tuos ſtendem liceat conſiſtere uultus:
Et liceat lacrymis addere uerba meis:
Vtq; ſolent famuli, cum uerbera ſeu a ueretur:
Tendere ſubmiſſas ſub tua crura manus.
Ignoras tua iura: uoca: cur arguo abſens?
Iandudum domina: more uenire iube.
Ipfã meos ſcindas licet imperioſa capillos:
Oraque ſint digitis liuida * noſtra iuis:
Omnia perpetiar: tantum fortaſſe timebo:
Corpore lxdatur ne manus iſta meo.
Sed neq; cõpedibus, nec me cõpeſce cathenis:
Seruabor firmo uinctus amore tui.
Cum bene ſe quantumque uolet ſatiauerit ira:
Ipfã tibi dices, quam patienter amat.
Ipfã tibi dices: * ubi uideris omnia ferre:
Tam bene qui ſeruit, ſeruiat iſte mihi.

* Nunc reus infelix absens agor: & mea, cum sit
Optima, non ullo causa tuente perit.
Hoc, quod amor inuisit scriptus: est iniuria nostra.
Quod de me solum nempe queraris, habes.
Non meruit falli mecum quoque Delia, si non
Vis mihi promissum reddere: redde dca.
Affuit: & uidit, cum tu decepta rubebas:
Et nocem memori condidit aure tuam.
* Omnia re careant: nihil est uiolentius illa:
Cum sua, quæ non uult, numina læsa uidet.
Teltis erit Chalydonis aper, nam scimus ut illo
Sit magis in natum seua reperta parens.
Teltis & Actæon quondam fœta creditus illis,
Ipse dedit leto eum quibus ante feras.
Quæque superba parent saxo per corpus oborto
Nunc quoque Mygdonia flebilis astat humo.
Hei mihi Cydippe, timeo tibi dicere uerum:
Ne uidear causa falsa monere mea:
Dicendum tamen est: hō est (mihi crede) q̄ ægra
* Ipso nubendi tempore sepe iaces.

ser alius Dijs, sola Diana pmissa, ut alibi plenus diximus, illa Aprum, qui totam regionem uastaret, immisit, q̄ fuit causa mortis Meleagri, ut in epist. Deianire dixi. Parens) Althæa, mater Meleagri, (sic reperta magis seua in natū) Quia consumpro torre, in quo eius uita fataliter consistebat, eum interemit uel eius uitam diris imprecationibus execrata est. Hæc fabulam diximus plene in epist. Briseidis super eum locuti. Fratris orba Deuouit nati spemq̄e caputq̄e parens. (Teltis & Actæon) Is filius fuit Arillei, & Antonois filiz Cadmi, qui cum uenatione delectaretur, ea fessus enim siluam quietis gratia ingressus esset forte uidit Dianam nudam cum nymphis suis se lauaret, quæ audacia eius irata, ne id unquam eloqui posset, in Ceruū eum mutauit, qui postea à canibus suis, eum uerum Ceruū credentibus dilaceratus est. Scribitur hæc fabula penè ab Ouid. lib. iij. Met. (Creditus fera) Creditus ceruus. (Illis). s. canibus, uel focijs suis. (Cum quibus ante dedit leto feras). i. cum q̄bus ante interfecerat feras. (Quæque superba parens) Aliud exemplum Niobes, quæ Tantalī, & Taygetes Pleiados filia, seiprem filiorū rotidens; filiarū mater ex Amphione Thebano marito suo, cum ob alia, tum ob fecunditatem filiorū insolens. Latonæ, quæ duos tantum peperisse, numen aspernata est, & populum sacrificare uolente impijs uerbis deterrere ausa ē. Quare Appollo, & Diana Latonæ matris iniuria morti, & eius p̄cibus incitai nube recti Thebas uenerunt & Niobē uniuersa ple sagittis sui cōfossa priuaerūt, quæ dolore mæterno obflupescita in saxum conuersa dī, & ut scribit Ouid. li. vj. Met. in patriam rapta est ubi fixa cacumina montis Liquitur, & lacrymis et nunc marmora manāt. (Mygdonia) Regio est minoris Asiæ, quæ & Bithymia dī. (Nūc quoque flebilis) Quia, ut in Metamorphōsi scriptū diximus. I. acrymis et nunc marmura manāt. (Monere falsa) Dicere nō uera. (Mea causa) Mea utilitate. ut facias q̄d peto. (Hoc tu mihi crede, q̄d ægra) Ordo est O Cydippe, quod tu iaces sepe ægra ipso repore nubendi, ipsa Dæa consulit tibi. i. facit utilitatē tuam.

T E L T I S & A C T Æ O N Ordo est Et Actæon est teltis, qm̄ ipse credimus, sup̄ est esse fœta. (Illis). s. canibus suis, qui ipsum credentes feram esse disceperūt. Cum quibus) s. canib. focijs uenationis. (Ipse ante). i. prius. (Dedit leto). i. morri. (Feras). s. belitias. (Hei mihi Cydippe)

A Gorreus) Vritor signa se uerbis iuris, nam reus dicitur, contra quem agi uer, etiam si nihil admiserit. (Non ullo). i. nullo. (Est iniuria nostra) dicitur esse iniuria, quā tibi intuli. (Delia.) Diana à Delo insula, in qua & nata est, & celebratur precipue. (Redde Dex.) Quam teste adduxisti. (Rubebas) Cum rubore præ pudere uultum ostendebas. (Vocem tuam) Verba, per quæ iurasti. (Omnia re careat) Terret eam cōmemorans ei Diana scitum in uindicando se. (Omnia) Auguria de eius uiolentia. (Careant re). i. effectu. i. utinam nihil mali tibi diuine melius legitur omnia, q̄ omnia. (Violentus) Sciuus. (Illa) Diana. (Quod noli). s. uidere, q̄ tu læseris eam. (Teltis erit) Adducit exēpla. (Aper Chalydonis) Aper, quem illa irata Oeueo ad uastandam Chalydonem immisit, quia Oeneus cum sacrificasset

H V B.
* Cur reus in felix agor.

* Omnia noli.

A S C.

diſſipe) Argute ad id, quod tota epiſtola prætedit, peruenit, ut. ſ. perſuadeat ea de cauſa inſi-
mitare ractari, quia iuſurandum in conſpectu Deæ præſtitum non obſeruat. (Ipfæ). ſ. Dea.
(Conſulit tibi) i. ſaluti tuæ, non eſt aut legendū conſuluit, ſed conſulit. Et ut Valla docet,
ſæpius dicimus de rebus externis, q̄ de conſilio dando conſulem, & eſt quaſi proſpicere, &
prouidere, aut commodum ferre, ut conſule honori meo, & conſului rebus tuis.

H V B. **E**T laborat) .i. curat, ne ſis
periuſa, ne uiolens fidē, q̄ pro
miſiſti quia per iſtā ægritudine
mouet, ut ſerues promiſſa. (Sal-
uam) Lucolumem. (Inde fit) In-
de accidit. (Obſiſtere) .i. negare
promiſſa. (Toties corrigat pec-
catum) Quia quando uis nega-
re te non promiſiſſe mihi, & uis
alij nubere, tunc facit te grauius

ægrotaſe. (Parce) Hortat ut non
irritet Deam. (Parce ſerua non
irritare arcus, quibus ſe ulciſci
ſolet. (Mitis) Placata. (Teneros
artus) Membra tua. (Fruenda)
Utenda mihi .i. ſeruentur ad u-
ſum meum. (Lenis) Modicus.
(Hoſtibus) Oſtendit quantum
eam amet. Imprecatur .ii. talem
dolorem & angorem animi ho-
ſtibus ſuis, qui impediunt ne u-
bar ipſi Acontio qualem deſi-
rem dicit ſe experiri ipſa Cydip-
pe ægrotaſe. Ordo. (Sic fit) .i.
ſic eueniat hoſtibus ſi quia repu-
gnat, ne ſias noſtra. (Vt) ſicut.
(Soler eſſe mihi te inualida) .i.
te inſirma. (Torqueor) Dicit,
quod partem habet animi crucia-
rum, ſiue nubar alii, ſiue ægro-
teſ, nec ſatis ſciret dicere, utrum
horum mallet, quia neutrū uel-
let. (Maceror) Alligor. (Mea cal-
liditate) Mea fraude, qua te decepi. (Inque caput) Rogo, inquit, ut pœnæ, quas tu ex peri-
uriis pati debes, in me tranſeant, & tu ſis libera. (Ne tamen) Dicit ſe ſæpe uenire domū
eius, ut intelligat, quid agat. (Diſſimulanter) Occulte, ne uideat uenire ob hanc cauſam.
(Requirens) Interrogans ancillam, uel famulum tuum. (Proſuerint ue tibi ſomni) .i. an po-
tueris dormire, & comedere. (Me miſerum) Dolet, q̄ non ſit miniſter eius, ut poſſet ad eam
ire, & eam tangere, & eius toro aſſidueret, ut miniſtri faciunt. (Iuſſa) Præcepta.

* In nō
obſiſte-
re, in a-
liis inſi-
ſtere.
* lenis
ore
* Sic V.
Faſt. Il-
le man
ægras
manib
ſinge-
bar ami-
cis, &
Virg. 8.
Aenei.
Mulce-
re alter
uos, &
corpora
ſingere
lingua,
a. uero
l. A ſtr-
goque
manus
habes.

A S C.

Conſulit ipſa tibi: neu ſis periura laborat:

Et ſaluam ſalua te cupit eſſe ſide,

Inde fit, ut quoties exiſtere perſida tentas:

Peccatum toties corrigat illa tuum.

Parce mouere ſeros animoſæ uirginis arcus:

Mitis adhuc ſieri, ſi patiare, poteſt.

Parce precor teneros corrumpere febris artus:

Seruetur facies iſta fruenda mihi:

Seruetur uultus ad noſtra incendia nati,

Quique ſub eſt niueo lenis in ore rubor.

Hoſtibus, & ſi quis ne ſias noſtra repugnat:

Sic fit: ut inualida te ſolet eſſe mihi.

Torqueor ex æquo uel te nubente, uel ægra:

Dicere nec poſſum, quod minus eſſe uelim.

Maceror interdum, quod ſim tibi cauſa doloris.

Teque mea lædi calliditate puto.

Inque caput noſtrum dominæ periuria quæſo

Eueniant: pœna tutâ ſit illa mea.

Ne tamen ignorem, quid agas, ad limina crebro

Anxius huc illuc diſſimulanter eo.

Subſequor ancillâ furſim, famulumq; , requirēs

Proſuerint ſomni quid tibi, quid ue cibi.

Me miſerum, quod nō medicorū iuſſa miniſtro:

Effingoque manns, inſideoque toro.

Et ruruſ miſerū, quod me procul inde remouit:

ginis. (Aioſe).ſ. Dianæ, q̄a. (Si pat.).i. niſi piurio obſtes. (Dea p̄r fieri adhuc m̄is).i. pla-
cabilis tibi. & hoc modo potius legēdū p̄ro, q̄a ſemp ad Cydippē loquū dicēs. (Hoſtib' &
figs) Vbi ordo eſt. Et figs ſup. ex hoſtib. repugnat. (Ne).ſ. facies tua ſit n̄ra. (Sic ſit) ſup. illi,
vt ſolet eſſe mihi te exiſtēte inualida, hoc eſt eggerina. (Quod minus) Orator diceret, vtrū
minus eſſe velim, quia de duobus tm̄ loquitur. (Interdū maceror) Sulp. legit, Maceror in-
terdum, & ita plurimi lib. habēt, ſed Maceror primā corripere ſolet, ſicut macies, & macer.

Quem minime vellem, forſitan alter adest.
Ille manus iſtas aſtringit: & aſidet ægra
Inuiſus ſuperis, cum ſuperisq̄ue mihi.
Dumq̄ue ſuo tentat ſalientem pollice venam:
Candida per cauſam brachia ſæpe tenet.
Contraq̄ue ſinus: & forſitan oſcula iungit:
Officio merces plenior illa ſuo eſt.
Quis tibi permifit noſtras * decerpere meſſes?
Ad ſpes alterius quis tibi fecit iter?
Iſte ſinus meus eſt, mea turpiter oſcula ſumis:
A mihi promiſſo corpore tolle manus.
Improbe tolle manus: quā tangis, noſtra futura
Poſtmodo, ſi facies iſtud adulter eris. (cſt)
Elige de vacuis, quam non ſibi vendicet alter:
Si neſcis, dominum res habet iſta ſuum.
Nec mihi credideris: recitetur formula pacti:
Neu falſam dicas eſſe: * face illa legat.
Alterius thalamo, tibi nos, tibi dicimus, exi:
Quid facis hic? exi, non vacat iſte torus.
Nā quod habes, & tu humani verba altera pacti:
Non erit iccirco par tua cauſa meæ.
Hęc mihi ſe pepigit: pater hęc tibi primus ab illa:
Sed propior certe, quam pater, ipſa ſibi eſt.
Promiſit pater hanc: hęc & iurauit amanti:
Ille homines, hęc eſt teſtificata deam.
Hic metuuit mendax, hęc & periura vocari,
Num dubitas, hic ſit maior, an ille metus?
Denique, vt amborum conferre pericula poſſis:
Reſpice ad euentus: hęc cubat: ille valet.
Nos quoque diſſimili certamina mēte ſubimus:
Nec ſpes par nobis, nec timor æquus adest.
Tu petis ex tuto: grauior mihi morte repulſa eſt:
Idq̄ue ego iam, quod tu forſan amabis, amo.
Si tibi iuſtitia, ſi recti cura fuiſſe ::
Cedere debueras ignibus ipſe meis.

Alter quē minime vellem,) **H V B.**
Qui forſſate querit habere
te vxorem. (Adelt) Aſſiſtit tibi.
(Inuiſus ſupis) Quia vult à te,
quod eſt contra fidem tuam.
(Tentar, Tangit. (Pollice) Digi-
to, vt medici ſolent. Venam ſa-
lientem) Mobilem, qualis ſolet
eſſe in fabricitate. (Tener) Manu
ſua. (Per cauſam) ſimulans ſe
tangere venam. (Contraetar) ſæ
pe tangit. (Sinus) Pectus. (Iſta
merces) ſcilicet iungēdi oſcula.
(Eſt plenior ſuo officio) id eſt eſt
vltra ſuum officiū quia, cum ſi
medicus, hęc non ſunt eius offi-
cij. (Quis tibi p̄miſiſt) Apoſtro-
phā facit ad illum medicum, qui
hęc faciat apud Cydippē dicens
eum non habere ius in eā, quæ ſi
bi ante ſit promiſſa. (Præcerpe-
re) Præripere. (Poſtmodū) Poſt-
hęc. (Si facies iſtud) ſi eā tetige-
ris, & oſculatus fueris. (Eris adul-
ter) Quia conereſtabis alienam
vxorem. (De vacuis) De ijs puel-
lis, quæ nondū ſunt obligatæ ali-
cui. (Vindicet) Aſſerat aſſumat.
(Dñm ſuum) Eſt ſub dño alteri-
us eſt. tranſlatio à poſſeſſioni-
bus quæ dicunt eſſe dñj alcuius.
(Recitetur) Relegatur. (Formu-
la p̄) verba formalia, quibus ni-
hi promiſit. (Alterius t.) Incre-
pat illum, vt ab amica ſua diſce-
dat. (Nō v.) nō eſt vacuus. (Nam
qd̄) R̄idet obiectioni. q̄a poſſet
dicere, eā ſibi p̄ patrē eius deſp̄o
ſatā, dicit plus valere promiſſio-
nē factā p̄ ſe de ſeipſa teſte Dea,
q̄ promiſſionē factā p̄ eius patrē.
(Primus ab illa) Primus poſt il-
lam. (Propior) ſibi q̄ patri, quia
quiſque ſibi eſt proximus. (Iura-
uit) Q̄ plus eſt, q̄ ſimpliciter
pio.

* præcer-
pere.

* Fac

promittere. (Ille) Pater. (Homines). f. est testificatus i. promisit in præsentia hominum. (Maior metus). f. mēdaci, vel periurij. (Eueurus) Exirus. (Hæc) Cydippe. (Cubat) Aegrotari. Horat. Cubar hic in valle Quirini. (Valer) Sanus est. (Nos) Ego, & tu. (Subimus certa mina. i. certamus de Cydippe habenda vxore. (Dissimili mente). i. dissimili proposito & intentione. (Ex tuto) Quia si non habueris tam nihil periculi tibi erit. (Repulsa est grauior & c.). i. mihi erit grauius eam non habere, quàm si morerer. (Cedere ignibus meis) Nou oc cupare in eos amores, qui fuerunt priores tuis.

A S C.

ESSE, fac ipsa legat) Saepe apud hūc legitur, Fac, corripit, sed alij, Face, legunt, nihil est autem toto contextu facilius. (Tu petis, ex tuto) Quia repulsus non morieris, vt ego.

H V B.

Iniqua) In qua ius nullum habet. (Ad qd redit). q. d. ad malum tuū. (Hic facit) Nititur adducere illum in odium Cydippe (Hoc faciente) .i. hoc existente causa. (Qui mo.). f. picula. (Cadat) Moriarur. Quæ Dea dānat) Quæ Dea habet inuisum. (Et tu cō.). i. statim subaudi eris salua. (Potiere stabili sal) .i. habebis stabilitatem stabilem, si seruaueris fidē. (Colas) Venereris. (Non b.) Et quia posset dicere se facere sacrificia multa, dicit deos inspicere se fidē, & nō sacrificia, vt Esā. c. 1 Quid mihi in multitudine victi marū vfarū, q. a multiplicastis mihi sacrificiū de arietibus & carnibus hircorū ego. n. cōtempni sanguinem vitulorū & c. (Et sine te) .i. etiam si nullus sciret aliquid esse promissū. (Vt val.) Arguit à maiori ad minus. (Succus am.) medicina ex succo amarū herbarū. (Istis) succis amaris. (Tm) Solū modo. (Ignorantia) quia tu nesci uisti te offendisti Dianā, & ideo hæc tibi accidere. (Exciderāt animo) .i. memoria, Admonita) Restucta in memoria. (Cū istis cas.) Istis infelicitatibus agritudinis. (His quoq;) Magis et terret eā, vt caueat lædere Dianā, quia si et nūc vitare casus febris, nū adhuc egeret eius auxilio in partu, q. a inuocabatur à parietibus. (Luciferas) Adiuuantes, quæ ferunt in lucē ferant. (Requiret de quo coniuge partus ear tibi) .i. uolet scire, ex quo marito pepererit, q. a si ex alio paries, q. ex me, dicit te esse periurā, & ideo non esse iuandā.

A S C.

N V N C qm ferus hic & c.) Oē crimē reicit in aduersariū suū, docens eius gratia amicā, quidquid patitur, patit, cū is eā sollicitet ad periuriū à quo, vt Dea eā arceat, febribus torquet. (Ad quid littera n. a redit?) sunt q. intelligūt sic, ad qd remittis litteras nras nolēs eas leggere cū illi ois culpa imputāda sit. Sed si hoc opinaret, frustra id nisi in principio scriberet. Est ergo sensus Artēde Cydippe. (Ad qd littera nra redit?) .i. qd sibi velit, qd p̄tendat, q. a uult hoc significare, q. hic facit vt iaceas, & sit suspecta Dianæ. (Reppuleris) Gemino, p̄ scribitur, q. a te corripetur alioquin. (Amaris) Pro amaueris. (Siste) .i. retine, ne augeatur metus.

Nūc quoniam ferus hic pro causa pugnat iniqua:

Ad quid Cydippe littera nostra redit?

Hic facit, vt iaceas: & sis suspecta Dianæ.

Hunc tu, si sapias, limen adire uetes.

Hoc faciente subis tam sæua pericula vitæ:

Atque utinam pro te, qui mouet illa, cadat.

Quem si reppuleris, nec quæ dea dānat, amaris:

Et tu, continuo certe ego saluus ero.

Siste metum virgo: stabili potiere templa colas.

Fac modo polliciti conscia templa colas.

Non boue mactato cœlestia numina gaudent.

Sed, quæ praestanda est, & sine teste fide.

Vt valeant, alia ferrum patiuntur, & ignes:

Fert aliis tristem succus amarus opem.

Nil opus est istis: tantum periuria vita:

Teq; simul serua, meque, datamq; fidem.

Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ:

Exciderant animo fœdera * nostra tuo.

Admonita es modo voce mea: nō casibus istis:

Quos quoties ten' as fallere, ferre foles

His quoque vitatis in partu nempe uocabis,

Vt tibi luciferas afferat illa manus,

Audiet hæc: repetens quæ sunt audita, requiret?

Ipse, tibi de quo coniuge partus eat.

metus. (Non boue, &c.) Bona, & sancta sententia forte non in non sancto ore. Qualis illa, Thure Deum placat, uicium sine crescat aratro. & illa: Dicite Pontifices in templo quid facit aurum? & que sequuntur. (Sed que prestanda est). i. etiam. (Sine teste fide) Vt sit ordo. (Sed gaudent fide que &c.) Alij tñ ut ornatus ex postulat, legunt fides, ut sit, sed sup. fide, q̄ fides prestada est etiam sine teste. unde de uiro fideli dicit Cic. q̄ cum eo etiam in tenebris mices. (Vt ualeat alix) Et hæc sancta adhortatio, qua admonemur, ut corpus ualeat, animã sanare, & uitia mentis fugere. (Tantum). i. tantummodo. (Vita). i. deuita, & fuge periuria. (His quoque uiratis). i. posito, q̄ etiam hæc mala euaseris, & alteri incolumis nupseris, ad hoc opus erit tibi opera Diane, quia ipsa est Lucina, quæ præstet parturientibus, & in lucem uenientibus, ut in Buc. Casta faue Lucina, tuus iã regnat Apollo, sed & Iuno Lucina dñ. unde Comicus, Iuno Lucina ser opem &c. Cum ergo Dianam inuocabis. que ret est quo & ita si ex alio, q̄ ex me, fiet memor periurij tui, & opem negabit. (Non agitur de me). i. causa mea, aut de periculo meo, & id amatori quidem. quia se plus illi, q̄ sibi timere significat, callide autem quia non sibi soli per illud consulere uideretur, ut plenior sit dictis fides.

Promittes uotum: scit te promittere falso:

Iurabis: scit te fallere posse deos.

Non agitur de me: cura maiora laboro.

Anxia sunt uita pectora nostra tua.

Cur modo te dubiam pauidi fleuere parentes?

* Ignaros culpe quos facis esse tua.

Et cur ignorans matri licet omnia narres:

Nil tua Cydippe facta pudoris habent.

Ordine fac referas: ut sis mihi cognita primum:

Sacra pharetræ dum facit ipsa dea:

Vt te conspecta, subito, si forte notasti.

Restiterim fixis in tua membra genis:

Et, te dum nimum miror, nota certa furoris,

Deciderint humero pallia lapsa meo:

Post modo nescio quã uenisse uolubile malum

Verba ferens doctis insidiosa notis.

Quod quia sit lectum sancta præsentem Dianam:

Esse tuam uinctam numine teste fidem.

Ne tamen ignotet scripti sententia quæ sit:

Lecta tibi quondam nunc quoq; uerba refer.

Nube precor, dicet, cui te bona numina iungunt:

Quem fore iurasti, sit gener ille mihi.

Quisquis is est, placeat: quoniã placet ante Dianam:

Talis erit mater: si modo mater erit. (nar:

Si tamen, & quærar, quis sim, qualis que, uideto:

Inueniet nobis consuluisse deam.

dum. (Nascio qua). i. parte templi. (Feres) Habens scripta. (Quod) Pomum. (Vinctam)

Obligatã mihi. (Refert uerba) Dic ei uerba formalia iuramenti. (Dicet) Mater tua. (Cui). i.

mih. (Quisquis est) Etia si esset mihi ignotus, debet placere mihi, quia placet Dianæ. (Ta-

lis)

Promittes uotum) Quia pos HV B.

set dicere, se facies uotum di-

cit, facies iuratum falso, sicut falso

per eam iurasti te futuram uxorem

meam. (Iurabis). i. si iura-

bis. (Posse fallere Deos) sicut se-

mel sefellisti eam. (Laboro) An-

gor. (Maiore cura) Quam de-

me. (Cur modo) Quærit, quod

fuerit in periculo mortis, & nõ

dixerit parentibus sui causam

quia nihil sciebant de illo. po-

mo. pudebat enim eam dicere

hoc parentibus unde hortatur,

ut dicat, quia hoc factum nul-

lam habet turpitudinem.

(Dubiam) Positam in periculo

mortis. Iuuen. Curentur dubii

medicis maioribus egi. (Licet) da

Fas est. (Matri) Puellæ enim so-

lent audacius matri, quam patri

secreta sua dicere. (Ordine) Pro-

ponit ei omnia, quæ uult ut nar-

ret matri. (Restiterim) Prostrere

rim. (Genis) Oculis. (Pallia) Ve-

stes. (Deciderint humero) Ceci-

derint ex corpore meo. (Nota

certa furoris) Certum signum

uehementis amoris, quando ali-

quis est ita abstractus aspicien-

do amicam, quod non sentit uestes

cadere ex humeris suis.

(Postmodo) scilicet referas. (Ma-

lum uolubile) Pomum rotun-

* dubij

* pauidã

* Igno-

ras

* palli-

da

lis) Quæ ita tibi suadebit. (Si modo mater erit) si uere te materno affectu amabit. (Si tamē inquirer) si uolet scire, quis inueniet. (Deam conuulsisse nobis). i. nobis prodisse, & non de disse tibi maritum indignum.

ASC. C V R modo &c.) Vult, ut parces sciant, quid iurauerit, & ut illi metu mortis filix fugiuerit confentiant. (Nota certa furoris). i. quæ res est. (Certa notum). i. certum indicium (Furoris). i. amoris nimij cōcepti. Et est per parenthesis insertum, & relatiuum, sicut sæpe apud Maronem, subauditur. (Deciderunt) Quidā textus hât, Deciderint, ut sit modus sub iunctiuis pro indicatiuo, quia deciderunt penultimam legitime producit. uerum poëtæ uolentes rē subicam significare, sæpe in ea persona syllabam longam corripunt, ut in Buc. Ma tri longa decem tulerunt fastidia menses. Vbi tñ quidam tulerint legunt. & in Georg. Mis fueruntq; herbas, & non innoxia uerba. & in Aen. Obstupui, steteruntq; como, & uox fabricus hæsit. hic ergo subito casum significat. Sicut & is, qui dicit: Non eodem cursu respondent ultima primis. (Postmodo). i. postmodum. (Nescio qua). i. per quā uiam. (Lecta tibi quondam nunc quoq; uerba refer) Id callidissime monet, ut denuo etiam matre teste se iu returando allingat. (Si modo mater erit) si materno uolet officio fungi. (Si tamen & quærat) Docuit iustum, & uile esse, tu seruata fide sibi nubat Cydippe, nunc idē docet, & decēs, & uile, uile quidem prius docuit, quia sic mortem euadat, nūc autem, quia generosum uirū, & sui amantissimum obrineat. Cū uero genus suum laudare uix audeat patriam laudat.

H V B. **I**nsula) Dicit esse ex Cæa insula, quæ est in Aegeo mari, ut supra in argumēto dixi, quæ pbat non ignobilis. quia olim celebrata fuit à nymphis Coryciis. cauendum, ne legatur Corynthijs, quia nec sensus, nec metri ratio patitur, sed Corycijs, ita dicitur à Coryco antro in Parnasso, de quo Strabo sic inquit. Vniuersus Parnassus consecratus existit, & antra, & alia alia loca sanctitate digna continens, ex quibus celeberrimum, & formosissimum extat Corycium nympharum antrum, eodem, quo & Ciliacium, nomine nuncupatum, dicitur ergo in Cæa olim fuisse nymphas Corycias, de quibus Ouid. lib. 1. Mec. Corycidas nymphas, & numina montis adorant, ubi male quidam legūt Corciridas. (Insula Cæa) Adiectiue dixit, si cut insula Chia, pro Chios. (Illa) Insula. (Nec si generosa probaris nomina). i. si etiam placet nobilitas tibi. (Nec arguor) Nō probor. (Orcus auis despectis). i. non sum natus uilibus, & contemptis maioribus. (Sunt & opes) Laudat se à reliquis, quibus amantes solent se laudare. (Vrque) Nihil. (Vt). i. quamuis nihil iungat me tibi amplius. (Amor est mihi) idest certo amo te. (Appeteres). i. appetere deberes. (Vel). i. etiam. (Non iurata) sine iuramento. (Hæc tibi) Dat auctoritatem suis scriptis, dicens se scripsisse monitu Dianæ, & amoris. (E quibus)

Insula Corycis quondam celeberrima nymphis
Cingitur Aegeo nomine Cæa mari:
Illa mihi patria est: nec, si generosa probaris
Nomina: despectis arguor ortus auis.
Sunt & opes nobis: sunt & sine crimine mores:
Amplius ut quæ nihil, me tibi iungit amor.
Appeteres talem, uel non iurata, maritum:
Iuratæ: uel non talis, habendus erat.
Hæc tibi me in somnis iaculatrix scribere Phæbe:
Hæc tibi me uigilans scribere iustus amor.
E quibus alterius mihi iam nocere sagittæ:
Alterius noceant ne tibi tela, caue.
Iuncta salus nostra est: miserere mei quæ, tu quæ:
Quid dubitas unam ferre duobus opem?
Quod si contigerit: cum iam data signa sonabūt,
Tincta quæ uotiuo sanguine Delos erit:
Aurea ponetur mali felicitis imago.
Causa quæ uersiculis scripta duobus erit.
Effigie pomi testatur Acontius huius:
Quæ fuerint in eo scripta, fuisse rata.
Longior infirmum ne lasset epistola corpus:
Causa quæ consuetudo sit tibi sine: uale.

bus) Diana & Amore. (Sagitte alterius). f. amoris. (Nocuerè mihi) Quia percussit me, (Tela alterius). f. Dianæ. (Iuncta salus nostra). i. mea vita est cõiuncta cù tua, ita vt te periclitante, ego et sim periclitaturus. (Duobus) Tibi, & mihi. (Quod si cõtigerit) Vt feras opè ambobus. i. vt mihi nubas. (Cù iam data signa sonabunt) Dicit qñ celebrabuntur festa Dianæ in Delo, & offeruntur ei sacrificia votiuæ, tunc Acontius suspendit in templo Deæ effigiem pomi aurei, in quo duobus versiculis testificabitur Cydippè seruasse, quæ in eo pomo scripta legerat, & iurauerat. (Dum data signa sonabunt) Quia sonitu turbarum vocabitur ad sacrificia. (Delos) In sula, ubi colitur Diana. (Erit tincta). i. maculata. (Sâguine votiuo) sanguine victimarum ex voto interfectarum. (Rata) Valida, habuisse effectum. Longior) Dicit se nolle plura scribere, ne prolixitate fatiget, & afficia molestia ipsam Cydippè egrotantem, & infirmam. Ordo est. Vale d' Cydippe, ne epistola longior lasset corpus tuum infirmum. (Et vt sit clausa). i. conclusa. (Fine consueto) Quia finis epistolarum fole esse, vale.

AMPLIUS vtq; nihil). i. & vt nihil ampli' sup. sit mihi, qd' comèdes, me tibi iugit amor (E qbus alterius) Ordo est. (E qbus). f. dictis duob' numinibus Diana, q̄ & Phæbe, & Luna, & Proserpina, & Hecate, & Lucina d'f, sicut & Triuia, & Delia, & alijs epithetis, & Amor. i. Cupidine. (Sagitte alterius). i. amoris. (Nocuerè iâ mihi). Quia amore læguo, & vulnereus sũ sagietis Cupidinis, & caue tibi. (Ne tela alt). f. Phæb', q̄ e' soror Phæbi, hoc est Dianæ, doceat tibi. (Clausaq; cõs. sit). i. ut sit clausa. (Fine cõsueto) (Quia in fine solet scribi, uale.

AS C.

IN XX. EPISTOLAM, ARG. HV BETINI.

Lect quidam addiderint multa carmina, quæ in multis libris reperiebantur, puto tamen illa carmina non esse Ouidij, nam ex eadem officina exisse non videntur, & egrotantem puellam verisimile est breuiter respondisse itaq; non interpretabor ea, quæ dicta sunt, quæ tamen si quis velit ridere, non habent multũ difficultatis, & quoniam sunt responsua ad recedentem epistolam, facile intelligantur. Respondet aut' Cydippe, se præ timore non ausam fuisse legere epistolam Acontij verbis clare prolatis ne iterum iuraret, sicut quando legit pomum, dicit se fuisse in uoluntate non legendi, nisi, quod dubitauit, ne Diana magis irasceret, quam dicit uinum fauere ipsi Acontio, cum æquus esset, quod sibi fauere, quia uirgo debet seruare uirginem.

CYDIPPE ACONTIO.

EPISTOLA XX.

ERTIMVI: scriptumque tuum sine murmure legi.

Iuraret ne quos inscia lingua deos.

Et puto captasses iterum: nisi, vt ipse fateris,

Promissum scires, me satis esse semel.

Nec lectura fui: sed si tibi dura fuisset:

Aucta fore sæuæ forsitan ira deæ.

Omnia cum faciam: cum dem pia thura Dianæ:

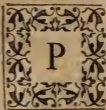
Illâ tamen iusta plus tibi parte fauet.

Vtq; cupis credi, memori te vindicat ira:

Talis in Hippolyto vix fuit illa tuò.

At melius virgo fauisset virginis annis:

Quos vereo paucos ne velit esse mihi.

Pertimui) cū mihi reddita est epist. tua. (Sine murmure) sine probatioe verbo rû, sed tñ

HV B.

oculis, & aîo pcurrens. (Captas) Decepisses. (Vt ipse fateris) Nâ dixit, Promissâ satis est te se mel esse mihi. (Dura) Aspera in nō legèdo scriptũ tuũ. (Sæuæ) Lratæ (Cũ faciã oia) In honorem Dianæ, & pp ipsã. (Dem pia thura). i. faciam ei sacrificia thure. (Fauet tibi pl' iusta parte). i. pl' æquo tuæ partes tuas (Vindicat te) Facit vindictã p te. (Vt cupis credi) Quia tu dicis mihi quod hæc est causa, quate egroto dixit .n. ipse dicendũ tñ est, hoc tu (nihil crede) quod egra. Ipso nubendi tpe sæpe iaces. Consultuit ipsa tibi.

tibi. (Talis in Hippolyto) Non tñ fuit Hippolyto suo, què etiã scdm quosdã per Aesculapium à morte ad vitam reuocauit, vt Virg. scripsit, licet Horat. aliter dicat. (Talis) Tam fauorabilis. (In suo Hippolyto) Pro in suũ Hippolytum. Archaismos, sic Virg. Talis in hoste fuit Priamo. (Melius) Iustus. (Virgo) Ipsa Diana virgo. (Fuisse annis virginis) Mei Cypripes, què èt sum virgo. (Quos) Annos. (Vereor) Timeo. (Ne velit esse paucis mihi) quia timeo, ne velit me cito mori. Sed ne quis putet me prætermisisse eorũ, quæ sequuntur expla nationem pp difficultatem, aut ignoratiam locorũ, exponam locum, qui omnium difficilissimus putatur, de quo à multis rogatus sum, qui se viros dictos frustra consuluisset dicerent, quibus iam viua voce dixi, quid sentirem. Is locus est. Miror & innumeris structã de cornibus Aram, Et de qua paries arbore nixa Dea est. Aram structam de cornibus, Aram Dianæ intellexit, quæ ita erat structa, qm ipsa est Dea venationis, cuius indicia sunt cornua ferarũ, aut da cornibus tantummodo ceruorũ factã intelligit, qui sunt in turela Dianæ. Arbor de qua Dea paries est nixa, quæ sit, ipse Ouid. aperte declarat lib. 6. Met. his versibus. Illic incumbens cũ Palladis arbore palmæ Edidit inuita geminos Latona nouerca. Arberẽ igitur palmæ, & oliuæ signat, aut incubens Latona Dianæ, & Apollinẽ peperit, hoc autẽ in Delo fuit.

ASC.

P E R T I M V I Breuis est hæc Epistola, aut quia residuũ perijt, aut quia plura ægrorã tẽ scribere non decuit. (Sine murmure) i. sine voce Iuraret ne quos in scia lingua deos. (Aut ãa foret scilicet forsita ira Deæ) Hoc dicto cõsentit in sententiã Acõrij. Nã sibi persuasum significat febrẽ illam à Dea irata illatã. (Illa tñ iusta) Honestas grã dicia se coacta, vt consentiat Aconrio cõtra voluntatem paternam. (Memori ira) Sic Maro. Memorẽ Iunonis ob irã. (Talis in Hippolyto vix fuit) Bene dubitat. Nã Virg. dicit cũ reuocatum à morte Pæonis herbis. Horat. aut, inquit. Neq; n. Diana pudicũ liberat Hippolytũ. (Quos vereor paucos ne velit esse mihi) Ego quasi plura scribere nequies, sic arctiosæ epist. clausisse potuit.

I N Heroidas hæc habuimus, vt ad te quam emendatissima mitteremus, (quæ vt in Aca demicus Varro) quoniam in doctũ doctique non forent probaturi, edere non dubitauimus. Cupimus enim inuidi beneuolique, qualescunq; legant, illi, vt aliena ex merito, si qua est, laude rumpantur, hi vero t. cum meis vigilijs, & laboribus gratulentur.

Omnia hæc carmina sequentia non leguntur in antiquis exemplaribus neque ea Planudes transcripsit atque idem non fortasse ipsius Ouidij. * Ego

Langnor enim causis non apparentibus hæret
Adiuor ex nulla seffa medentis ope.
Quam tibi nunc gratulam vix licet rescribere quamq;
Pallida vix cubito membra lenare putas?
Nunc timor accedit nequis nisi conscia iuxta,
Colloqui nobis sentiat esse vices.
Ante fores sedet hæc, quid agamq; rogantibus inter,
Vt possim tuos scribere, darmi ait.
Nox, ubi secreti longe causa optima somnus
Credibilis arda desinat esse mora:
Iamq; venire vides, quos non admittere durum est:
Exeret, ex sicca dat mihi signa labor.
Sicut eram propterani verba in perfecta relinquo:
Et teguntur repido interuacua sim.
Indo meos digitos iterum repetita fatigat:
Quantus sit nobis, aspiciisse labor.
Quæ peream, si dignus pas, vt vena loquamur:
Sed melior in isto, quamq; mereris, ero.
Ergo te propter ortes incerta salubris
Commentis parnas, doq; dedij, am.
Hæc nobis formate laudatore superba
Continget merces, & placuisse nocet.
Si tibi de formis, quod mallem, vixisse fuisset;

Culpatum nulla corpus egeret ope.
Nunc laudata homo, nunc me certamine vestro
Proditur, & proprio vulnere ipsa bono.
Dum neque tu cedis, nec se putas ille secundum:
Tu rotis optas illius, ille tunc.
Ipsa vult nauis actor, quam certus in alium
Propellit Boreas: actus & vnda refert.
Cumq; dicituris optas a parentibus instat,
Immodicus pariter corporis ardor inest.
Et mihi coniungit tempus crudelis ad ipsum
Per se plume nostras pulsas a terbo fores.
Iam pudes, & timeo quantum mihi conscia non sum
Offensus videat ne metuisse deos.
Accideret huius aliquis casu contemdit, & alter
Acceptum superis hunc negat esse virum.
Ne uo mihi credas in te quoque dicere famam:
Facta veni sicis partem putat ista meis.
Causa latef mala nostra patens, vni pace mouetis
Aspera summa prælia: plector ego.
Dicam nunc, solentq; tibi ne despicere moræ:
Quid facies odio sic vbi amore nocet,
Siledis, quod amas, docti sapien ter amabis:
Me precor, vt serues, perdere velle velis.

Aut tibi iam nulla est sperata cura puella.
 Quam ferus indigna labe perire sinis.
 Aut dea si frustra pro me tibi scua rogatur:
 Quid mihi te iactas? gratia nulla tua est.
 Elige quid fingas: non vis placere Dianam?
 Immemor est nostri: non potes illa tui est.
 Vel nunquam malle: vel non mihi tempore in illo
 Esset in Aegaeis cognita Delos aquis.
 Tunc mea? difficili deducta est aequore navis:
 Et fuit ad corporas hora sinistra vias.
 Quo pede processisti? quo me pede limine movi?
 Picta mea tetigi? quo pede tectate ratis?
 * His tamen adverso redierunt carbasia vento:
 Memior ab demens ille secundus erat.
 Ille secundus erat, qui me referre euntem:
 Quis? parum felix impeditabat iter.
 Atque ritum constantem contra mea vela suisset:
 Sed stultum est remi de levitate queri.
 Moti loci fama properabam rursere Delon:
 Et facere ignava puppe videbar iter.
 Quam saepe, ut tardus: si cit comitia remis:
 Quae? saepe sum vento lineata parca dare.
 Et iam transieram Myconem, iam Tenos, & Andros:
 Inq; meis oculis candida Delos erat.
 Quam procul ut vidi: quid me fugis insula dixi?
 Laberis in magno nunquid, ut ante, mari?
 Insuliteram terra: cum iam prope luce peracta
 Demere purpureis sol iugum vellet equis.
 Quos idem solitos postquam renovavit ad ortus.
 Communitur nostra matre inbeve coma:
 Ipsa dedit gemmas digitis, & crinibus aurum:
 Et vestes humeris induit ipsa meis.
 Protinus egressa, superis, quibus insula sacra est:
 Flava salutaris thura merumq; damus.
 Dumq; patens aras votivo sanguine tingit:
 Festaq; fumosis ingerit exta focis
 Scdula me merrix alias quoque dicit in ades:
 Erramusq; vago per loca sacra pede.
 Et modo porticibus spator: modo munera regum
 Miror, & in cunctis stantia signa locis.
 Miror, & innumeras strucham de cornibus aram:
 Et de qua pariens arbore mixta Dra est:
 Et qua praeterea (neque enim memini ve, libet ve,
 Quidquid sibi vidi, dicere) Delos habet.
 Forsitan haec spectans, à te spectabor Aconi.
 Visaq; simplicitas est mea posse capi.
 In templi redeo gradibus sublime Diana:
 Tantor hoc equus debuit esse locus?
 Mittitur ante pedes malum cum carmine tali.
 Hei mihi iuravi nunc quoque pene tibi.
 Sustulit hoc merrix mirataq; perlege dixit.
 Insidias legi magne poeta suas.

Nomine coniugij dicto confusa pudore
 Sensi me totis erubuisse genis,
 Luminaq; in gremio relati defixa tenebam:
 Lumina propositi facta mimistra tui.
 Improbe quid gaudeas? aut quae tibi gloria parva esset
 Quid vir me elusa virgine laudis habes?
 Non ego constiteram sumpta peltata securae:
 Quis in Iliaco Penthesilea solo.
 Nilus Amazonio calatus peltus auro,
 Sicut ab Hippolyta, pradae laetitia est.
 Verba, quid exultas, tua si mihi verba dederunt?
 Sumq; parum prudens capta puella dolis?
 Cydippen pomum, pomum Schœneida cepit.
 In iure Hippomenes scilicet alter eris.
 At fuerat melior, si te puer iste tenebas:
 Quem tu nescio quae ducis habere facies:
 More bonis solito spem non corrumpere fraude.
 Exoranda tibi, non capienda sui.
 Cur, me cum peteres, ea non profutenda putabas:
 Propter quae nobis ipsa petendus eras?
 Cogere cur potius, quam persuadere volebas?
 Si poteram audita condicione capi.
 Quid tibi nunc prodest iurandi formula iuris?
 Linguae praesentem testificata deam?
 Quae iurat, mens est, nil comuravimus illa:
 Illa fidem dictis addere sola po est.
 Consilium prudensq; animi sententia iurat:
 Et nisi iudicij vincula nulla valent.
 Si tibi coniugium volus promittere nostrum:
 Exige polliciti debita iura tori.
 Sed si nil dedimus, praeter sine pectore vocem:
 Verba suis frustra viribus oiba tenes.
 Non ego iuravi: lege iurantia reba:
 Vir mihi non isto more legendus eras:
 Decipe sic alios: succedat epistola pomus:
 Si valet hoc magna: diuitis aufer opes.
 Fac iurent reges sua se tibi regna dantros:
 Sitq; tum, toto quidquid in orbis placeat.
 Matures hac ipsa multo (muli crede) Diana:
 Si tua tam praesens littera nomen habes:
 Cum tamen hac dixi: cum me tibi firma rogavi:
 Cum bene promissi causa peracta mei est:
 Confiteor, timco saeva Lasoidos i am:
 Et corpus ledi suspicor inde meum.
 Nam quare, quoties socialia sacra parantur:
 Nuptura toties iunguida membra cadunt?
 Ter mihi iam ventens post: as Hymeneus ad aures
 Fugit: & thalamo lumine cerga dedit.
 Vixq; manu pigra toties infusa resu gunt
 Lumina, vix moto corrupti igne faces.
 Sape coronatis stillant argenti capillis:
 Et strabitur multo splendida palla croco.

* Difficilis.

* Bis

Cum teiigit limen lacrymas mortisq; timorem
 Cerni, & à cultu multa remota suo.
 Proiciis ipse suas deducta fronte coronas:
 Spissaq; de mistis tergit amica comis.
 Et pudet in tristiti letum consurgere turba:
 Quisq; erat in pallia, transiit in ora rictor.
 At mihi va mise & torren ut sebribus atus:
 Et grauius iusto pallia pondas habent.
 Nostraq; plorantes video super ora, parentes.
 Et face pro thalamis, sax mihi mortis adest.
 Pa ce laboranti picla dea leta pharetra,
 Daq; salustiferam iam mihi fravis opem.
 Turpe tibi est, illum causas depellere leti:
 Te contra titulum mortis habere mea.
 Nihilquid, in umbroso cum rictes fonte lauari:
 Imprudens vultus ad tua labra tuli?
 Præteiq; ne tuas de tet caelestibus aras?
 Atque tua est nostra spreta parente parens?
 Nil ego peccavi, nisi quod permissa legi:
 Inq; patrum sacro carmine doctus fui.
 Tu quoque pro nobis, si non mentiris amorem:
 Thura feras profus, qua nocere manus.
 Cur, qua succentes, quid adhuc tibi pacta iuella
 Non tua sit, fieri ne tua possit agni?
 Omnia de tua tibi sunt speranda, quid asse?
 Saxa mihi vntam, illi em tibi diua mei.
 Nec tu credideris illum, cui de sinor vxor,
 Aegra superposita membri solce & manu.
 Asides ille quidem quantum permittit istis:
 Sed memini nostri, am virtutis esse totum.
 Et quoque nescio quid de me sensisse vide, ut:
 Nam lacryme causa sepe latente cadunt.
 Et minus audacter blanditur, & oscula rara
 Accipit, & timido me rotat ore suam.
 Nec muror sensisse, notis cum prodar apertis:
 In * leuam versor, cum reuict ille lacus.
 Nec loquor, & lectis simulatur lamine somnui,
 Capianem tectus egruoiq; manum.
 Inuenit, & tacito suspit at pecclore, meiq;
 Offensam quantum non mereatur habes.
 Si mihi, quod gaudes, & te iuuat ista voluptas:
 Si nulli, quod sensus f. m tibi passia meos,
 mihi luxna foret, tu nostra iustus tra,
 S;

* Quod
 * No-
 men.
 * Dex-
 trum.

Qui mihi tendebas retia, digeras eras.
 Scribis, vt im alti m lineas tibi risse corpus.
 Et procul à nobis, & tamen inde nocet.
 Mirabar quare tibi nomen Acontio esset:
 Quod faciat longè rictus, accumen lates.
 Certe ego comaluis nondum de vulnere talis
 Vt ianulo, scriptis eminus tacl'ea tuis.
 Quid tam en hac venas? sane miserabile corpus.
 Inq; inq; rideas dina trogl'ea tui.
 Concidimus macie, color est sine sanguine, qualem
 In pomo referto mente fuisse tuo.
 Candida nec mixto sublucent ora rictore.
 Forma noui talis marmoris, esse solet.
 Argenti color est inter conuicia talis:
 Quod tactum gelida frigore pallet aqua?
 Si me nunc rideas, risam prius esse negabis:
 Arte nec est dices ista potenda mea.
 Promissiq; fidem, ne fm tibi ricta, remittis:
 Et cupies illud non memisse diam.
 Forsitan & facies irrem vt conuicia iurisi:
 Quaque legam, mittes altera verba mihi.
 Sed tamen affueres vt lem, prout ipse rogabas:
 Et dicas spona languida menci à tua.
 Durius & ferro crem sit tibi pectus Acontio,
 Tu veniam nostris vortibus ipse petas.
 Nec tamen igno: es, ope qua reualelere possim,
 Quætur à Delictis facta cæuente Deo.
 Et quoque nescio quantum nunc raga fama susur.
 Neglectum quætur testis habere fidem. (reg.)
 Hoc deus, & rictes loc & mea ca nina dicit.
 As deus vno carmina nulla tuo.
 Vnde tibi fabor hinc, nisi * quam noua sorto reperta
 Qua capias maxnos littera lecta deos. (est)
 Teq; tenent deos, * non sequor ipsa deoriam:
 Doq; libens rictas in tra nota manus.
 Fassiq; nisi maris decepta fa deraliquas:
 Luminia fixa tenes plena pudori vo no.
 Cetera cura tua est, plustec quoque vritime factum.
 Noui tamen tecum quod mea carra loqui.
 Iam satis inualidos salamo lassauimus arta:
 Et minus offitum longas aera negat.
 Quid, nisi quod impio vno sam conuict et tecum,
 Res' at vt ascribat litte: a nostra? ricte

AD FRANCISCVM ARAGONIVM FERDINANDI
 REGIS NEAP. F. DOMITIVS CALDERINVS S.

IRIFICVM est studiū mcū Frācisce, & volūtas quædā egregia in eos, q
 de se spem aliquā probita tis, & indolē præbent, neq; vllum finem facio cog
 tandi de ijs, quæ ad eos vel iuuandos, vel ornandos pertinere arbitror.
 Quod cū de omnibus facere soleo, tñ me id in primis debere existimo ijs, q
 vel populis aliqñ præfuturi sunt, vel nationū clientelas habituri. Video n.
 Platonem

Platonem philosophorum, ut ait, Deum cum de civiū suorum educatione multa facie
 ter, eloquentissimēq; præcepisset, unumq; iuuentutis moderatorem compluribus, satis ef-
 se monuisset, in filijs regis quatuor educationis magistrōs requisivisse, moribus, & doctrina
 insignes. Nimirum maiore cura censuit Plato formandum, quod multorum oculis aliq̄
 exhibiturus erat, nam bonus princeps tam omnibus communi: est, quam lex sanctissima &
 æquabili civium societati accommodata. Incredibile tu regis potentissimi filios de te ex-
 pectationem concitasti, & cum ista ætate, veluti in tenellis arboribus floribus contenti esse
 soleamus in nobis iam formatos virtutum fructus produxisti. In quo plane declaras te pa-
 ternæ gloriæ magnitudinem, & splendorem, nulla omnino ex parte ignorata, cum ad eū vel
 assequendam, quod optabile est, vel superandam, id quod ipse fortasse cupiat, nos certe uix
 sperare ad demus, tantis iam famæ, laudumq; præsidijs te compares, & contēdas. Hæc cū ex
 alijs accipio, tum ex Corelio, multisq; amplissimi, diuiniq; Principis Cardinalis, tui Nea-
 politani necessarijs. Hi. n. siue q̄ domi te sæpe audiant, siue quod in te præcipuam, immor-
 talēq; obseruantiam contulerunt, de te mecum & frequenter, & honorifice loquūtur, in pri-
 misq; de, litera rum studio. Quo in gñe cum ab ineunte ætate uersatus sim, ita esse cū i-
 stituti mei, quod initio p̄posui, tū susceptē de te opinionis aliqd̄ mittere, quod per etate in
 tua ista felici Campania aliq̄n leges, nō tam quidem, q̄ hæc boni Principis animū formare
 possint, qua relaxare. Scio. n. placere ijs, quos tecum habes, ut uel lussus animum iterum,
 grauiorumq; studiorū curam remittas. Vbi uero tu, aut libetius uelis conquiscescere, aut ho-
 nestius possis, quos in literis, habes nihil. Qudd̄ ut neq; hoc tpe alienum uideatur, neq; æta-
 te tua efficere studui. Itaq; accipite à Domitio tuo hanc elucubratiunculā in Sappho Oui-
 dij obscurioraq; Propertij loca in quibus si qd̄ præterea desiderabis, dabis operā, ut sciaj. Egi-
 enim tā libetere perferia, q̄ studiose incepi. Simul agnosces ciuē tuū Papiū p̄cā, quē p̄xi-
 mis uigilijs oibus pristinæ dignitatis, s̄m. xq; ornamentis restituendū curauī. Vale ex Vrbe.

DOMITII IN SAPPHO OVIDII ARGUMENTVM.

CALLIAS Methymneus nulla lucubratione nobilior fuit, q̄ interpretatione poēma DOM.
 tū Alcei, & Sapphus, tanta erant æstimatione eius mulieris scripta, quod Papius in pa-
 tris Epicedio satis testatus est. cū eam locauerit inter antiquos uates. & Strabo rē mirabilē
 eam appellat, nullamq; in poëtice sic ea conferrī posse arbitrat. dederunt quidem operā
 poëtice præter hanc tres Corynna, de quibus in Siluarū cōmentariis scripsimus, Eryna
 q̄ concubina Sapphus fuit, ut Eustachius scribit. Ea Lesbia, ut alij putat Rhodia, uel Teia,
 poēma cōposuit lingua Dorica c. c. uerb. opus absoluit, quorū dignitas cū Homero cōten-
 dit, in eā illud Epigramma græcū editū est. *ἔτι καὶ μούσας φασὶν τίνες αἰὲς ἀληθέως ἢ δὲ καὶ
 Σαπφῆ λέσβειαν οὐδέποτε.* Theano præter mulier Locris Lyrica fuit, & Mæro, q̄ hymnū
 Neprunū cōposuit, & Charixena, & Praxila. De Sappho hæc Suidas apud Græcos. Sappho
 Simonis, ut alij putant Eunomini, ut alij Erigy, ut alij Etrici, ut alij Semi, alij Camonis
 Etarchi, alij nōnulli Scamādromini, quibus stipulat Herodotus, m̄e Clide Lesbia ex Ereso,
 Lirica nata. 2. Olympiade, quo tpe & Alcæus, & Sestichor, & Pitthacus, tres frēs habuit,
 Larichū, Caraxū, Eurigiū, Cereole uiro Andrio ditissimo nuptis, cui filiū peperit Clida nō
 mine, amicas tres Arthidē, Telesippā, & Meparā habuit. ad libidinē usa f. Discipulas, Ana-
 gorā, Milesiā, Gongylā, Colophoniam, Eunicā Salaminīā. scripsit libros Lyricos nouē. Pri-
 ma plectrū reperit, scripsit Epigrammata, Elegias, Iābos, & Nenas. Sappho Lesbia ex Mytilē
 ne, Pfalleria hæc amore Phaonis Mytilenē ex Leucade se deiecit, nōnulli huic car. Lyricū
 tribuūt. hæc Suid. græce, huius poēmata lasciuia fuisse idicat Oui. Lesbia qd̄ docuit Sappho,
 nisi amare puellas? & in Arte Am. Nota sit & Sappho, qd̄. n. lasciuia illa? Hora. Viuuntq; que
 cōmissi calores Aeolij fidib. puell. Viro Cereola mortuo & Clyde filia sup̄stite relicta, in
 amore Phaonis icidit, qd̄ Plin. herbe tribuit 22. natalis hist. ubi de cētū capita ita scribit.
 porterosum, qd̄ de ea tradit, radicē eius alterutri⁹ sex⁹ similitudinē referre, ratū iuētū, & si
 uiris cōtingerit mas, amabiles ēt fieri, ob hoc & Phaonē Lesbiū dilectū à Sappho, multaq; que
 circa hanc non magorū solum uanitates, sed ēt Pythagoricorū. hæc Plin. quamuis mendose

in nonnullis libita scriptū sit. ob hoc Phaonē, & Lesbiū dilectos Sappho, sed ita legēda sunt uerba Plinij, ut nos recitauimus. iterū. n. dilexit Phaonē mortuo uiro, ēt Plau. ait. i. milite. Nulli mortali scio obtigisse hoc, nisi duob. tibi, & Phaoni Lesbio grēco deniq; Epigramate ab Antipatro Sidonio, tanq̄ decima Musa ornā, poēmata illius extat nulla. Epif. hęc Ouid. est alijs Heroidū inserta, quod in Corynua sua testatur ad Macrū scribens, cū Heroidū nomine, se ad uiros scribere ait. Quodq; tenēs stricūm Dido miserabilis ensem Diētat, & Aonix Lesbis amica lyrā, & cū nomine uiroū Epi. finxit Sabinus poēta, Phaonis quoq; nomine scriptū ad Sappho, de quo Ouid. Quā cito de toto redijt celer orbe Sabinus, Scriptaq; di uerſis rettulit ille locis. & paulo post, Tritius ad Hypſipylē ab Iasone lſa uenit. Dat uotam Phēbo Lesbis amica lyrā. i. accipit literas à Phaoue Sappho eū nō rediturū, quare se de Leucade dieicit, atq; ita amore liberata lyrā dicauit Phēbo, quā uolerat. nam ita scripsit, Inde Chelyu Phēbo cōia munera ponāt: Et sub ea uerſus unus & alter erit. Hęc aut Epi. ab Ouid. composita affectus, q̄ mitiores sunt, copiosius exprimit, q̄ ulla alia, nam eā locupletauit poēta ex poēmatīs Sapphus, quę mollissima sunt, ut ēt de Hom. multa trāſtulit, & ex Odifēa i Penelope, & ex Iliade in Briseide. Trū aut abest, ut hanc Epist. purē à Sappho scriptā, ut ēt statūā inferi oporere, epist. Ouidij, & statim locandā post Didonem, nā eo ordine poēta scripsit, si qdē eius uerſibus credimus paulo ante à nobis recitatis. sed cū alijs mollior eſſet, uarietateq; blādiretur, dum seorfum a nōnullis ediscitur, scribiturq; sola, libelli nomē meruit, & auctoris fidē inuenit mulieris iugentis, cū lacrymas, & amētis decorū omni ex parte impleat. de hui⁹ saltu ad Leucada, de Charaxi amore in Rhodopē, sui locis dicemus. Inter ea illud obseruādū ēſt, partes laſciuios, & impudica uerba huic attribui, nā supra muliebres cōditionē in amores ardebat, cū nō modo uirū pdite amouerit, sed aliarū quoq; mulierū tribas fuerit, hoc est insultādo illis fricaret, nā ~~trāſtulit~~ fricare est, quod apud Iuu. & Mar. diximus, & ab Horatio mascula Sappho appellatur, ea de causa, quāuis Porphyrio eū locū interpretans a n̄biq̄ uendo scribat masculā dici, uel q̄ operā poēticā dederit quoq; eſt uiri, uel q̄ & tribas fuerit, qd̄ & ipsa ingenue fateur, quāuis mutatis amicārū nominib. nā, quas amauit, p̄cipue tres fuerūt. At this, Teleſippa, & Megara, sed de his suo loco. Phaō in Sicilia diſceſſerat, puella amoris ignibus incēſa, & plene ardēs, cum ab illo se ſperni ueretur, ſtatuit ēt capitis periculo furorē lenire demisso corpore ex Leucade, sed autēq̄ illud accedat, p̄ incōſtantiā muliebrem tentās, quod desperauerat, hac Epist. eū reuocare ſtudet, faciēs ab ſenti inuidiani ſuz cōditionis, & calamitatis, quā oibus incōmodis miserabilē ostēdit dū & uoluptates oēs se abieciſſe ſcribit Phaoni cauſa, i tāto dolore carmen nō ſuccurrere, ſe ludibrio eſſe fratri, ſiliā paruā ſuperſtitē deniq; oēs miſericordię articulos excutit, nō ſexu, nō fortunę mutatio, nō habit⁹, nō rerū oium desperatio, nō qd̄q̄ d mite ē, & mouet, p̄termittit.

DOM.
* Ecq̄
ut

Nnquid ubi
aspecta est)
Principiū
aut epist. in
interrogatio-
nē hęc, & q̄
dē figuratā,
nā in ſtandi

aliqñ grā interrogamus, ut, Quo
uſq; tadē abuterē patientia nra
Cātulina? nō. n. illic Cic. interro-
gat, ut ſciat, ſed ut ita acri⁹ urge-
at, interrogam⁹ ēt qd̄ negari nō
poſſit, aut ubi rñdēdi diſtictis ē rō, aut inuidiæ grā, ut illud Medex apud Senecā Quas peti
terras iubes? aut miſerationis, ut illud Sinonis: Heu q̄ me tell⁹, inq̄, q̄ ma zquora pnt Acci
pere? Deniq; multis figuris interrogam⁹. Hęc aut Sapph⁹ interrogatio ironiā quādā ſub oſtē-
dit, & iſenſa Phaonis crudelitati ſui obliuionē expoſtulat, atq; accuſat, nihil. n. aliud ſignat

S A P P H V S P H A O N I .
E P I S T O L A X X I .

V N Q V I D, ubi aspecta est ſtu-
dioſę littera dextera:
Protinus eſt oculis cognitā
noſtra tuiſ?
An, niſi legiſſes auctoris no-
mina Sapphus:

Hoc breue, neſcires, unde mouetur opus?

Quas peti
terras iubes?
aut miſerationis,
ut illud Sinonis:
Heu q̄ me tell⁹,
inq̄, q̄ ma zquora
pnt Acci
pere?
Deniq; multis
figuris interro-
gam⁹.
Hęc aut Sapph⁹
interrogatio ironiā
quādā ſub oſtē-
dit, & iſenſa
Phaonis crudelita-
ti ſui obliuionē
expoſtulat, atq;
accuſat, nihil. n.
aliud ſignat
quatuor

quatuor primi uersus, nisi se iā deseri, dū ambigūt an statim ille agnouerit literā, an nesciret, nisi legisset nomē, qđ. f. exciderat. (Littera studiosæ dextera) Doctrinā suā idcirco, cū, inq̄, uideres characteres tā studiosæ, & doctæ formatæ, an cognouisti eē epist. à me? (Seudiosæ) Seu diosi boni dñr, & literis eruditi, mihi adeo late patere vr̄, vt diligētē i suo gñe a reſicē signēt studiosum, librarium, pictorē, atq; id genus. (Sapphus auctoris). i. nisi legisses me esse eam, quæ mitteret epistolam. (Nam ita inscripta erat: Sappho Phaoni) penitus ignorabas, a quo mitteret? Auctore nō est quia tñ facit, sed q princeps est, & primus iubet, vt aliqd fiat, multa q; fieri pnt ab aliquo, alio tñ auctore, qui nihil in his agat, inde illud apud Liu. frequēter, vt p̄s fiant auctores, vt perinde accipiant, ac si ipsi iussissent, & ad militiā translātū auctore rare format, qđ est eligere in militiā, ex eo tractū, q̄ nisi imperatores senatu auctore bellum gererent, triumphum noui merebantur, cum aut illis auctoris bellū gerebant, quasi auctoritati ab illis nauabant operam, & miles actoratus ab imperatore ei operam præstabat, recepitus. s. in munerā militaria & imperatoris fidē. Inde ex auctoritate, diminuere est, & auctora mentum signat illam ascriptionem simpliciter. Dabunt veniam uiues Laurētij, non. n. vi deo quare ille auctoramentum pro stipendio accipiat, & ne auide hæc agere uidear, nō refellam oīa illius testimonia, vnum illud satis nō modo infirmum est pro illo, sed pro nobis firmissimum, quod ex Quintiliani declam. asserit, nec difficile sanē sub illo præsertim auctora mento missionem habuisse, sed uoluit gladiator uiuere, dicat obsecro, an auctoramentum illic pro stipendio accipiat, nō. n. gladiator illic faciebat stipendium, sed præstans operā uicariam obijciebatur arenæ. habuisset, inquit, missionē sub illo præsertim auctora mento. i. cū ita esset ascrip̄tus in gladiatorā, nam pro altero eū acceperat munerarius, vt parua ei uideretur futura iactura, si inueni missionē dedisset. Auctorat ergo imperator militem, cum eū a scribit nā quidquid deinceps agit miles auctoratus, ad imperatōre referitur cui uictoriā parat ita quidquid ex Liuiō ille asserit, & Sen. ad hæc suam n̄ram deducitur, vt in lib. n̄rā obseruationem ostendimus. (Sapphus) Genitiuus græcus est. Fab. quidē in prima instituit. ita scribit. Nunc recentiores inſtituerunt græcis noibus græcas declinationes potius dare, qđ tñ ipsū nō semper fieri pōt, mihi aut placet latinam rationē sequi, quousq; patitur decor. Neq; n. iam Calypsonem dixerim, vt Iuonem, qđ apud antiquos Cæsar utitur hæc rōne declinandi, sed auctoritatē cōsuetudo superauit. In ceteris, quæ poterunt utroq; modo non indecenter efferri, q græcā figurā seq̄ malet, nō latine quidē, sed citra reprehensionē loquitur, quibus ex uerbis dicimus Cæsarē fuisse dicturū Sapphonis potius, q̄ Sapph^a, sed tñ hoc nō indeceter efferri sentit. Quint. vt Iouē legis apud Plu. qđ grāmatici quoq; n̄si obseruarent.

NVNQVID ubi aspecta est) Quia oīa ad vguem, & perquam graphice à Calderino declarantur frustra longus sum, ne tñ nil dicam, scies hanc epistolam, vt ceteras, ab Ouid. compositam, nec uersam, seu translātā, sed excogitatā, licet Sappho multa carmina scripserit, nec eius generis solum, quod ab ea Sapphicum dicitur, sed & alia multa, uerum quia græcæ, non latine scripsit, infaniant, quī hæc epistolam, vt est, ab ea compositam somniant. (Nunquid, qđ. d. puto. q̄ non, cum tñ debeat. (Vbi). i. statim, postquam. (Littera) Metri causa singulariter pro epistola ponitur, sicut contra nomina pro eo, quod est nomen, ponit. (Auctoris Sapphus). Ergo auctor ab auctoritate communis est generis. vñ Iuno apud Virg. Auctor ego andidi. (Sapphus) Græcus genitiuus, quo libentius utar, quā latinū in consimili dictione græca. Habemus autem, vt Seru. docet ad illud 7. Aen. Luſitan. A lecto, fratris casu in vsu, genitiuum in us, & accusatiuum, & uocatiuum nominatiuo simile in o.

A. S. C.

Forſitan & quare mea sint alterna requiris
Carmina: cum Lyricis sim magis apta modis:
Flendus amor meus est: * elegia flebile carmen:
Non facit ad lacrymas barbiter * illa meas.
Vror, vt, indomitus ignem exercentibus Euris.
Fertilis accensis melsibus ardet ager.

Epist. Ouid.

CArmina mea alterna:) Ele-
giaca, nam alternis nume-
ris succedunt heroicis in quibus
clarauerunt apud Græcos Calli-
machus Thleas Alexader, Aëto * Vlla. i.
lus, Antimachus, Callinus, Mi-
mermus, Thyreus Lacedæmo
nius. Instituit Elegi primū de-
lyricū.

P 3

ſendo

flendo desiderio mortuorum. mox ad amores traducti, sed nomē ta-
men retinuerūt à miserabili can-
tu, quem olim fundebant. nam
dicitur est misereri. (Lyricis mo-
dis) Nam, & si elegiam attigerit
aliquādo Sappho, tamen lyricis
numeris preſtitabat. De lyricis au-
tem poetis, & carmine require-
re, quæ elucidauimus paulo an-
te i vltimo Silu. (Eledus Amor)

Arua Phaon celebret diuerſa Typhoidos Aetnæ:
Me calor Aetnæ minor igne tenet.
Nec mihi, diſpoſitis quæ iurgam carmina neruis
Proueniunt, vacuæ carmina mentis opus:
* Nec mihi Pierides ſubeunt, Dryades ue puellæ,
Nec me Lesbiadum cetera turba iuuant.
* Vilis Amythone, vilis mihi candida Cydno:
Non oculis grata eſt Atthis, vt ante, meis.

* Nec
me pyr-
rhides
Meth-
ymnia-
des ue
puellæ.
Egna-
tius ve-
ro, Nec
mihi
Pyrino
ſubeūt,
Mnalæ,
Nec me
Leſiadū
* Ana-
gorie.

Rationem aſſert, quare à lyricis ad elegos tranſierit. ait enim argumento operis ſe impelli.
Poſſem inquit, lyricis amores etiam includere, ſed lacrymis non cōuenit, quibus elegia ma-
nare ſolet. (Elegia flebile carmen.) Anbitus eſt recurrentis in ſe ſylogiſmi. Tu, inquit,
foraſſe quæris, quate ſcribā elegos, amor meus deſcendens eſt. Elegia eſt carmen flebile, prop-
terea nunc mihi mihi magis conuenit, quā lyricum. elegi verbum non placet, frigidū enim eſt.
elegia ratione ſyllabæ non offenditur, cum eodem iure alibi deſendatur. Quid in Corinna;
Venit odoratos elegia nexa capillos. & alibi: Flebilis indignos elegia ſolue capillos. (Non
facit) Non ſatis eſt, nec conuenit. (Barbytos) Heſychius verborum Græcorum inter preſ dō
cet Barbyton eſſe genus citharæ lyricæ, vel ipſam lyram. Pollux locat eam inter inſtrumen-
ta, quæ manu pullantur. Strab. vero auctor eſt nomen eſſe barbarum, nam qui Helicōna mi-
ſis conſecrarunt, Thracæ ſuerunt, & antiqui vates, Ephorus, Orpheus Muſæus, Thāmyris,
qui Bacco in Aſiam conſecrarunt in Indiam vſque, Barbari, vnde multa muſica inſtrumen-
ta Barbaris numinibus deſignantur, vt naba, ſambuca, magados, barbitos. (Barbitos) i. vlti-
lum carmen lyricum. vario autem genere proferunt, maſculiuo ab Horat. Age diſclatūm
barbite carmen Leſbio primum modulante ciui. Fæminino ab Oui. hic, neutro ab alijs mul-
tis chordis uiſet indicat Theochritus, qui eam *παρυχέου* appellat. (Agar fertiliſ) Plenus
ſegere. (Ardet) Ardere ſolet. (Exercitibus) Diuerſas in patres iactantibus. (Phaon) Nō-
men liberti Neroniani, cuius meminit Tranquill. (Phaon) Leſbio inſignis forma, delitit
Sapphus, carmine tantum amice nobilis. (Celebrae) Tenet, & colit. (Aetnæ) Aetna nōn
Siciliæ notiſſimus, ſortitus nomē ab Aetna heroe, vt Caſtor ſcribit, nomine loci, cuius filij
Lucius quidem temporibus Tiberi ſe profeſſus loca finitima latrocinijs inſtauit. ſed Ro-
mam ductus pænas dedit. Catane itē oppidum Siciliæ, Aetna olim dicebatur, quod nomen
incolis expullis Hieron rex dedit, de monte nunc intelligit, ſub quo Typhoëum fulmine i-
ctum eſſe poëta fabulantur. Virg. Illic dixit eſſe. Enceladum. Silius: Typhoëum ſub Inari-
me in ſula Campaniæ ponit, non ardentem ſortita Typhoëum Inarime. Lucan. Conditus
Inarimes æterna mole Typhoëus. Idem Horat. Sed libet hoc loco ambigere de noſtris ſeci-
ptoribus, q̄ vbi Hom. dixit *ἄν' ἀρίμων*. i. in Arimīs Arimos pronuncians, noſtri cōiuncti-
ca cum in, præpoſitione fluxerunt, Inarimen vſurpantes. Hometum vero de inſula Campaniæ
Tellexit, vel ille locus Plinij indicat Hom. Inarime dicta, à Græcis *πύρανον* nō à ſimia-
rum multitudine, vt alibi exiſtimauere, ſed à ſiglinis dolorum, nimirum id deſignans, quod
Str. ſcribit his verbis de Typhoëo loquens ex Arimīs, vbi ſtatim dicūt eſſe Typhoëa. Qui
dam hanc fabulam in Sicilia fingūt, quidam Pithecufis, præferunt, qui ſimias dicūt Arimos
ab Hetruſcis vocitari. Pindarus certe in Sicilia, vt etiā Oui. ſcribit, Typhoëum excruciaci
ait his verſibus. Illum Aetha vinculis fortiſſimis arctat Immenſum pater, centimanūq;
Typhoëum. Typhon vero pater Harpyatum fuit, vt eſt apud Valerium Flaccum. (Typhoi-
dos) Forma patronymica eſt à voce græca deducta. *τύφω*, vnde Typhonides, & Typhonis
formatur. (Euris idomitis) Vehementibus, & ſerocibus. (Arua diuerſa) Remota, & procul
poſita. (Nec mihi diſpoſitis neruis) Concinnatæ cytharæ, in qua olim quatuor erant ner-
ui. Sed Terpander Leſbio ſeptem compoſuit, octauam Simonides, nonam Timotheus,
inde diſticon in Terpandrum. Hos tibi mutari chordarum quatuor vni. Nonaque per ſep-
tem modulante carmina neruos. (Iungam) Iungam cum ſono cytharæ. Amphion autem

primus cum tanto cythara usus dicitur, antea Thamyas sine uoce, qui autem simul tan-
 cum cythara piallo cytharistic dicuntur. (Nec mihi Pierides) Hunc locum multi negligen-
 ter fortasse legunt, cum tamen enarratione indigeat, hunc autem sensum ego esse arbitror,
 cum Sappho ostendere uelit se ad carmen nō moueri ulla ex his causis, quibus olim solebat,
 triplicem canendi causam aut sibi fuisse, aut cum furore poetico ageretur, aut cum relaxans
 animum in filius sine curis negaretur inter Dryades, & Hamadryades, aut cū puellis, quas
 amabat, blandiretur, que sibi Thespiadum, & Musarum inlata erat, nunc, inquit. (Nec Pie-
 rides subeunt). i. furor poeticus, (Nec Dryades). i. nec relaxatio animi in filius inter Drya-
 des prouocare ne ad carmen. (Nec cetera turba Thespiadum) Nec amice, quæ tertia, & reli-
 qua carminis causa mihi erant, iam exhilarant aut delectant, atque ita omnis canendi ratio
 mihi petijt. (Pierides) Græci fabulosiora quadam de hoc nomine tradiderunt. Strabo uero
 historiam secutus ita scribit, nā id plenum ex locis, in quibus cultæ sunt Musæ, Piera enim
 & Olympus, & Pimpla, & Libertum quondam loca fuisse Thraciæ & montes, quos nūc Ma-
 cedones possident, quiq; musis. Heliconā consecraverunt, Thraeces fucunt. (Thespiadum)
 Thespias prorsus, inquit Str. nobilitauit. Cupido Praxiteles opus ab eo sculptum dono uero
 consecrauit Thespiæ sibus Glycerium meretrix, in quo plus apud me ualet Pausanix aucto-
 ritas, qui Phrynem illi dedisse affirmat, ut in comm. Silu. recitari uisus, cum profertim uerbu
 græc. uulgatū, φρην τὸν πρηνόνα, τὸν ἐν τῆχιν τὸν ἐστα μισθὸν πρηνόνα, ἐδ. τοτὶ μισοί. de
 quo Plin. ita scribit 36. natur. histo. de Praxitele tradens euidem esse Cupido obiecit
 Cicerone Verri illi, propter quem Thespiæ uisebantur, nunc Othauæ scholis positus. tres
 autem fuisse Musas tantum scribunt nonnulli, quibus Varro assentitur, is enim tradit ea-
 rum simulacra multiplicata fuisse, quod in ancilibus accepimus, atque ita habitas esse no-
 uem. Hom. cerce, & Hesiodus huic numero ad stipulantur. Homerus numerum tantum no-
 uem profertens. Hesiodus uero addens singularum nomina. Alcmxon poeta cæli & ter-
 ræ filias putauit, alij Iouis, & memorix, nobili certe pictura. Fuluius nobilior Romam eas
 transtulit ex Ambracia. (Vilis Amythone) Ingenue, hic fatetur se tribadē fuisse, & impudi-
 ce amasse nonnullas, de quarum numero dissentit ab eo, quod scribit Suidas. ille enim tres
 fuisse scribit, quibus ad libidinē usa dicitur Sappho, Telesippam, Megaram, Atthidem, sed
 duarum nomina mutantur, quas hæc appellat Amythone, & Cydno, ille Telesippam, &
 Megaram, de tertia conuenit. Nam ab utroque Atthis dicitur, quamuis per mendam sit in
 uersum, nos uero emēdas ita legimus. Nec grata est oculis Atthis, ut ante, meis, nam sit ita
 leges, Nec grata est oculis Atthios, ante meis, & nomen puellæ deprauas, & nullum colligi
 sensum.

A S C E N S I V S.

CARMINA alterna). i. hexametra cum pentametris. (Elegia) Alij legunt, elegiaq; A S C.
 alij elegia. nam dux primæ syllabæ corripitur. (Vror, ut, indomitis) Docet cur barbitō. i.
 plectro, aut instrumento quouis musico, nō leuetur à curis, & lacrymis, quia inquit. (Vror,
 ut ager fertilis). i. qui densas profert segetes, ardet. (Messibus). i. artilis, & segetibus ad mes-
 sem perductis, accensus, & hoc. (Euris). i. uentis illis indomitis. i. quasi furentibus. (Exercē-
 tibus ignem). i. flammam, ut secundo Aeneidos. In segetam ueluti cum flamma furentibus
 Euris incidit. (Phau celebrat arua diuersa). f. ab aruis nostris, quia arua. (Aetneo Typho-
 dos) in qua Typhoëus sepulchus dicitur, sed. (Calor non minor Aetn. no igne tenet me). i.
 quamuis non sim in Aetna, non minus tamen ardet, sed amoris igne loquitur autem quasi
 de absente, cum tamen ad Phaonem scribat, & si quis dicat, cum cætarix sit optima, nihilq;
 animum magis leniat, quam cantica, cur non occupet sese carminibus, respondet, carmina
 non amplius prouenire, q̄a neq; (Pierides). i. Deæ nemorū, quæ nos ad cantū prouocet & c.
 trant peiora. (Nec puellæ Dryades). i. Deæ nemorum, quæ nos ad tantum prouocent, & c.
 (Vilis mihi candida). i. licet candida. (Cydno) Et declinat hęc Cydno, huius Cydnus, si-
 cut Sappho, Sapphus.

DOM.
* hic

Alix centum) Mille, centū, & sexcenta sepe pro infinito numero accipiuntur. Cicero ad Atti. scribens sexcenta accipit pro infinito mille, alii scriptores, poetæ presertim, centum hoc loco Sappho, nam non centum, sed multas habuit puellas Lesbias, quibus non ad libidinē utebatur, sed eas erudiebat cythara, ex quibus tres claruerunt in primis eius disciplinæ. Anaxagora Milefia, Gongyla Colophonis, Eunice Salaminita, ut ex Suidæ monumentis ante recitauimus, aut eas in quotidianam confuerudinem, & familiaritatem acceperat. Hora. Et popularibus gaudente Sappho puellis omnino ita intelligendum est autem nominatas concubinas fuisse Sapphus, quas uero nunc designat fuisse disciplinā, & sine infamia fuisse amatas. Sine crimine, sine criminatio- ne, & reprehensione, qua non caruit in illis tribus, hic ostendit sede popularibus suis intellexisse. Improbe dicimus improbum non tantum malum, sed nimis auidum, nec contentum etiam re immodica. (Improbe) Qui non contentus est tanto amoue nico. (Vnus habes) solus possides. (Quid fuit multarum). i. affectus meos amatores, quos in multas puellas dispenfauerā, pudice alias, aliis impudice amando in te unum contuli, & quod multis satis erat, tibi unum esse non potuit. (Est in te facies) Actate & forma amabilis quispian esse potest, quod utrunque cum in Phaone sit lasciuia Sappho, forniari, & faciem tantum suspirat. (Anni apti lusib.) Ludos publicos dicimus numero multitudinis, & spectacula, ludus numero unius pro exercitatione gymnastica, ut ludus palæstræ ludus pile, deniq; ludus dī cū multorū cōuētus ab uno eruditur pceptore, ut ludus gladiatorius, ludus literarius, lusus uero ad uoluptatē cōparati sunt sine ulla arte, & puerorū proprie dñr cōra ubi ars est, & præmiū ludus appellatur, ut ludus alex, quali in ludo à pceptore traditus certa disciplina. Fabius: nec me offenderit lusus in pueris, & est hoc signū aliceritatis, ut inquit, & formosus es, & ea ætate, qua lusus nō aspernatur, ut ppea tis èt iucundior. (O facies) Cum d uo proposuerit iucuuda in Phaone, alterū, quo magis eliciebatur, repetit, & ingemiscendo auget. Ali- bi Ouid. O facies oculus nata tenere meos. In Arte aut A mandī lusus inesse oportere ostēdit. Ludēdo sepe paratur amor. (Fidē). i. cytharā, fides aut proprie cytharæ neruus signat, sed pro cythara accipitur, ut èt a Pap. Tētat audaci fidē Mātuanæ gaudia famæ, fiducula itē nēruus est, sed proprie, quo ad tormēta utebantur, pro neruo simpliciter. Tranquillus in Tiberio: Veretris deligatis fiducularū simul, urinq; tormēto distēderet. eā. n. colligationem Tiberius ad supplicii acerbitate excogitauerat. Apollo autē lyrā a Mercurio accepit, unū etiā ad Amphionē peruenit. Hora. Mercuri (nā te docilis magistro. Mouit Amphion lapides canendo. (Et pharetram: Nam hęc duo insignia sunt Apollinis. (Accedant capiti corona: Bacchus eris) Cur Bacchus cornua gestaret & cum his pingeretur unus Diod. ex omnibus scriptoribus, quos legi, probabilisorem ex historia tradidit rationē, ita. n. in 4. hifro. scribit. Traditur Hammon galea in bellis usus, cuius insigne fuerit Arietis caput, sunt q̄ ipsūm dicant in tibus paruula habuisse cornua, propterea filius eius Bacchus eodem fuisse aspectu, posterisq; traditum deū hunc cornua gestare, unū & bacchus, *usurpatus*. i. corniger dñr, quod numinis personam imitantes cornua sumebant. (Et Phœbus Daphnen) Esti, inquit, formæ dignitate accedis ad Bacchū & Apollinē, tñ non sum a te spernenda. Nam uterque Deus puellam amauit me inferiorē Daphnen Ladonis ut Aphthonius scribit filiam, ut nō stri aiunt, Penei, ut Parnhenius in uolumine, quod de amantibus compositū est Amyclei si- la fuit. Sed ne per uim Deus stupraret, Iupiter in laurū conuertit, quæ arbor iccirco Apol-
lini

Atque alia cētum: quas * nō sine crimine amauit.
Improbe, multarum quod fuit unum habes.
Est in te facies, sunt apti lusibus anni.
O facies oculis insidiosa meis.
Sume fidem, & pharetrā: fias manifestus Apollo:
Accedant capiti cornua: Bacchus eris.
Et Phœbus Daphnē, & Gnosida Bacchus amauit:
Nec norat lyricos illa, uel illa modos.
At mihi Pegasides blandissima carmina dicant:
Iam canitur toto nomen in orbe meum.
Nec plus Alcæus confors patriæque, lyraque,
Laudis habet: quamuis grandius ille sonet:

lini grata esse existimatur, quoniam scribit Pli in Parnasio monte spectatissime uiræ, unde Apollo Daphnicus apud Syracusanos colebatur, ut Esychius refert Daphne oppidum Syrix, ut refert Strab. Daphnen præterea amauit Leucippus Oenoinai filius, ut scribit Pausanias, quam cum ni habitu muliebris cognitus in uenatione sequeretur proditus esse sexu ad Ladonem, dum lauaretur, & necatus à uirginibus. (Et Gnofida) Gnolus urbs Crete in plano sita, ambigui triginta stadiorum emporium habuit Heraclium, Ceratisque antea appellabatur à prælambetis fluij nomine, regia Minois patris Ariadnes, quæ rapta est à Theseo, cui Oenopionem, & Siaphylum peperit, ut nonnulli scribunt, & ne fabulosa diu conseret, locum tantum Plutarchi, male in latinum cõuersum emendabimus, ne aliquis literarum grecarum ignorantia relictionum ubi eo scripto accipiens, falsa aliquidando, & ridicula pronunciet, quod multis accidisse uideo, ubi in Theseo, & Ariadna omnem grecorum scriptorum turbam citat, atque ita ait, τὸν δὲ δαμναστὴν ἐξ ἀδῶς ποσειδῶνος ἀγῶνας, quem locū ita latinum facere potes: Gratus enim eum domabat amor Panopeidos Aegles. Hunc autem uersum ex Hesiodo Pifistratum exenisse ait Hereas Magarensis, quæ admodum cõca euocationi manum Homericæ idem inseruit, Perichoum, Thesemusque deorum iustissimam prolem, ut id gratificaretur Atheniensibus. cum autem hæc ipsa uerba quidem trãstulerit, plane cognoscet, si aliquando Thesei uitam in manibus sumes, ubi ita scriptum reperies, grauitèr enim amore Aeglidis Theseus excutiebatur, hoc uerbum ut Nera Megarensis refert, ab Hesiodo Pifistratus remouit, quem admodum alias Homeri funeralia inuadens, Theseum, Pyrithoumque deorum generosam prolem exemit, ut Atheniensibus rem gratam cõficeret, mitto hiantem compositionem, uerba inculca. nonne sensum totum inuertit, cum contraria transtulerit? omitto infinitos penè illius errores cum in hac uita Thesei tum in alijs, non enim cum accusabo, quem nolo nominare, tu auctorem agnosces, si in spexeris in uicem, à quo Thesei uita traducta sit, sed ut ad amorem Bacchi, & Ariadnam redeamus, omic tamusq; multa, quæ Plutarchus scribit, Diodorus tradit Theseum eam reliquisse in naxo admonitum per somnum & quidem minis à Baccho, ut ea dimissa inde abiret, Bacchumq; eam tulisse in montem, qui appellatur Dryops. Naxon insulam prius Strongylem dixerunt, antea Diam dictam, cum ducentum annis tenuissent Thræces, Cares deinde occupauerunt ex Lamia aduecti, quibus Naxos Polemonis filius imperans pro Dia à se Naxon nunc cupauit. Strabo Diam appellat. Ouid. Dix telluris ad oras. alibi: Qua breuis æquoreis Dia ferit aquis. (Modos lyricos) Formæ damna doctrina emendat, qua potissimum gloriatur. (Pegafides) De Pegaso, & Musis lege, quæ luculentissime dictauimus in eum uersum Ouid. Pegasi Oenone Phrygijs celeberrima filius, cum superiori anno heroidas profitere mur. (Dictæ) Nam musæ mihi scribenti dictare carmina uidentur. Dictare autem est euunciare, quod alius excipiat, unde dictata non in literis tantum, sed in alijs quoque artibus appellamus, ut illud peragit dictata magistri, & Gladiatores meditantè dictata lanistæ, frequentatium autem est à dico, nam quæ docemus, sepe inculcamus, ut penitus excipiantur, & ediscantur. (Nec plus Alceus) Alceus, Omphales, & Hercules filius, Alceus Atheniensis tragicus, Alceus comædix ueteris scriptor, à quo editæ sunt decem fabulæ. Alceus Mityleneus fratrem Antimenidum habuit, quem à uirtute bellica laudat, oppressa autem patria à Tyranno poemata lyrica aduersus eos edidit, quæ γυμνασιον, id est contineatia seditious inscribuntur, propterea aureo plestro dignus censetur, elocutione magnificus, & diligens, sed ad lusus, & amores descendit, cum tamen esset maioribus aptior, hæc ex diuersis scriptoribus grecis ex Fabio accepimus. Hora. Et te sonantem plenus aureo Alceæ plestro. (Conforti patriæque, Nam & ipse Mityleneus fuit. (Conforti lyraque) Et ipse lyricus, hunc (ut ille ait) Næuus delectauit in facie pueri. (Grandius) Nam, ut diximus ex Fabio, magnificus est eloquentia, & grauidiloquus. Sappho se in ierieni esse negat, quia scilicet tantum assequatur suauitate carminis, quantum ille granditate.

A T Q V B alix centum, quas hic sine crimine amauit) Ergo priores cum crimine nisi sit, Amithone, Cydno. Attis, atque aliæ centum quas omnes sine crimine amauit, mihi uiles sunt: (O facies) Conicus dicit, O faciem pulchram, tribus enim casibus iungitur O. cetera constat, dummodo norit puer. (Gnofida) Esse patronymicum à patria, quod

ASC.

declinat hæc Gnosis, huius Gnosidos Sec. (At mihi Pegasides) Natura magistra qua quilibet re maxime prestat, ea se potissimum commēdat, ut Sappho hic ab arte poetica. & musica uenata. Pegasides sunt musæ dictæ, quæ poetis, & poetrijs carmina dicuntur. i. scribenda pronuciariæ singuntur quod mortalibus ignota, aut tanquam ignota a poetis produntur.

D O M.

*Sī breuis, at nomē, quī terras impleat oēs.
*Est mihi mensurā uo minis ipsa sero

Si mihi difficilis Omnia singularit̄ diluit, quæ obici poterant, ut non amaret, aliaq; exemplis desudat, alia ratione constraia. (Incipit ab eo, quod firmissimum est in aduersario, & formosa non sit, quod diluit, & transferendo crimen in naturam, quæ sibi formam negauit, & opponendo ingenū laudem, quæ plus amari potest, quam ipsa forma. (Nec me despicias)

Hic ostendit, quomodo rependit, & reparat, nam breuitatem formæ, famæ (ut ait) celebrata, extendit, quanquam allusio uideri potest non debuisse maius corpus formari sub bisyllabo nomine, & tam breui, ut quod certa ratione excusare non potest, ingenua quadam uerbanætae eleuet. (Candida si non sum) Andromede Cephæi Aethiopum regis filia à Perseo, notissima fabula, amata est. & ipse liberata nullis precibus patrum potuit retineri (uē scribit Hyginus) Quo minus Perseum liberatorem sequeretur, relata in cœlum Mineræ beneficio, uestigia uinculorum, quibus exposita fuit monstro, etate sua permansisse scribit Plinius in Lope portu, ubi illud monstrum fabulosum celebratur, cuius ossa Romæ relata fuisse idē est auctor Alidi Ouid. Andromedam nigris Perseus portauit ab Indis. Andromede præterea libera Lixæ Augustæ paruitate corporis insignis, nam duos pedes non excessit, & palmum. De Perseo multa recitauimus ex grecis auctoribus in cōmentariis Siluarū, in eū uersum. Fluuius uagus uolucrum comēbat Persea Dyctis, illud adde, quod Pherecydes scripsit Perseum Argos reddisse cum Cyclopiibus, matre Danaæ, & Andromede uxore, & cū patre ex Larissa accesserēt, iactu di sci eū uulnerasse, mortuumq; humasse ibidē, *θουά ταν μεν πρὸ γέλασθαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ λαβῆναι καὶ ἀποφασθῆναι πρὸ τοῦ τοῦ* (Et uariis albæ) Aristoteles in 7. de historiam animalium docet, quæ animalia inter se amica sunt, quæ item inimica, unde Plinius nom decim naturalis historię traduxit eo capite, ubi agit de amicitijs, & inimicitijs animalū, ubi ita scripsit, *Ποῦνος amici pauones, & columbæ, turturæ, & psitaci, merulæ & turdæ, cornix & ardeole, ubi quod de turture & psitaco scribit, ex se tradit, ab Arist. certe non accepit. Ouid. idem in Psitaco Corynnæ omnes, quæ liquido libratis in ære cursus. Tu tñ ante omnes turturæ amice dolo. Plena fuit uobis omni concordia uita. Et stetit ad hinc lōga, tenaxque, fides. Arist. in 7. de hist. anim. ita scribit *ἡ δὲ τῶν τῶν πτερῶν τὰ πτερά ἀλλὰ θηρῶν τῶν πτεροῦν: ἡ δὲ τοῦ ψαλίου πρῶτον*. A finus & Spin^o inimici inter se sunt. & mox. & merula quoq; turturæ a mar, Plinius Psitacū dixit, quæ admodū, quod Plinius tradit eodē lib. de Egitto, & A sinno. Arist. de Acanthide & A sino scribit, non de Egitho, cuius alias meminit hinc Sappho ostendit aliorum amantiū exemplo se, quamuis nigra sit, à Phæonē candido amari posse; cū aues diuersorum generum, & coloris naturalis quadam iungantur amicitia, ut colūbæ, & pauones. Iunguntur uariis. fauibus aues autem uariæ sunt pauones uarietate colorem distincti. nam de his omnino est. intelligendum. cum diuersi generis coniungantur, ut etiā psitacus & turtur quod sequitur. (A uiridi aue) A psitaco, qui ex India mittitur uiridis eo to corpore, ut scri. Plinius. torque tantum miniato. De psitaco plura leges apud Plinius. 10. natura his hist. eundē Arist. *ψιτάκου* appellat genere fæminino.*

A S C E N S I V S.

A S C.

INGENIO forme) Vnde ille, Ingenio pollet, cui uim natura negauit. (Mensurā uo minis) Quia bisyllabū habet nomē, quāsi præfatio quodam inditū sit, sicut Hippolyto, quod equis

equis soluendus, vnde diel solet. (C)ueniunt rebus nomina sepe suis. (C)adida si non suam) Docet exemplis, quod illi. monet, qui dicit, O formose puer nimium ne crede color. Alba ligultra cadunt, vacinia nigra leguntur. (Et varijs). i. variorum colorum columbis. (Et niger à viridi turtur amatur aue. Et ergo turtur sub incerto articulo epicæ numi, dum auem significat, nam de piscibus dicit Plautus obuittos turtures, genere masculini, quod sequemur. (Si, nisi quæ facie) Vt laudari mercatur, illum laudat à forma vultus. Quod autem bis dicit: Nulla futura tua est, sic construitur.

Nulla futura tua est: nulla futura est:

At mea cum legeres, etiam formosa videbar:

Vnam iurabas vsque decere loqui.

Cantabam memini (meminerunt omnes amantes)

Oscula cantanti tu mihi rapta dabas.

Hæc quoque laudabas: omniq; à parte placebam,

Sed tunc præcipue cum sit amoris opus:

Tunc te plus solito lasciuia nostra iuuabat.

Crebra quoque mobilitas, aptaque verba iocò:

* Et, quod vbi amborum fuerat cõfusa voluptas;

Plurimus in lasso corpore langor erat.

Nunc tibi Sicelides veniunt noua præda puellæ:

Quid mihi cum Lesbò? Sicelis esse volò,

* Nec vos eronem tellure remittite nostrum

Nisiades matres, * Nisiadesq; nurus.

Nec vos decipiant blandæ mendacia linguæ:

Quæ dicit vobis, dixerat ante mihi.

Nulla futura tua est) prior pars huius versus sub conditione profertur, altera sub affirmatione. Si, inquit, (Nulla tua est futura) hoc est nullam amabis. (Nisi quæ facie). i. præstantia formæ. (Poterit videri digna te). i. conuenire formæ tuæ. (Nulla futura tua est) Affirmatio negat. i. nullam omnino amabis, nulla enim tam formosa est, quam tu, tum præcipue his verbis lasciuam suam ingenue profertur, & se tribadem iussisse, vnde impudice corporis motus didicerat; & illebricitatem gemit. (Cum Lesbò) Lesbos insula quasi Metropolis Aeolicarum urbium nobilis Vineris, & vini præstantia, nomen sortita à Lesbò Lapithæ filio, Hermete prius, Lafia, Pelasgia, Aethiophe, Aegira, Macaria denique appellata, eandem

DOM.

* Atque vbi.

* O vos

* Sicelidesque nurus.

A S C.

quod

quod in muliere pudica indecorum foret. Pu llæ Sicelides. i. Scilicet. sic Maro. Sicelides
 musæ paulo maiora canamus &c. (Nec vos errore) Ordo est. (Nec vos d' matres Nefides)
 .i. quæ Nefam regionem iuxta Aetnam colitis. (Et nurus). i. sponse, aut matronæ Sicelides.
 (Remittite). i. condonate, & abolete. (Nostrum errorem). i. quod Phaonem amauimus, aut
 quem Phaon in nos commisit. (Tullure). i. propter tullurem, hoc est nolite exulare erro-
 rem nostrum propter terram, dicentes videlicet, nos stulte amasse, quia Phaon nō est de pa-
 tria mea, sicut & de vestra, & ideo vos non errate, quæ cum in patria sua amatis, & retinere
 potestis, quia. Quæ dicit vobis, dixerat ante mihi.

DOM.
 *Immi-
 tes.

Sicanos immites) A Sicano re-
 gge appellatos Siculos, de quo
 historiam lege apud Dion. Ali-
 carnassē in 1. vnde Solinus quæ
 dam accipit. Thucydidēs quoq;
 in 6. hist. scribit. *σικάνοι δὲ ἰ-
 τ' ἀνδρῶν πρῶτα φαίνονται ἰσθμῶ
 σάλμου ὡς μὲν αὐτοὶ φασὶν κινεῖ
 τρεῖσι.* (Immites) Crudeles in me-
 cū retineat Phaonē delicias me-
 as. nam est epitheton non perpe-
 tuum Sicularum, sed cōueniens
 præsentī affectū Sapphus. (Erycina) De felicitate templi Veneris Erycinæ, & de mulieribus
 eius ministerio dicatis, diximus in commenta. Siluarum. inuocat autem Venerem, quo-
 niam poëtæ, qui amatoria scribunt, sunt in Veneris tutela. vt Plato scribit poësim dicatam
 esse Muſum, sed amorem Veneri & Papin. de Stella ad Venerem. Hic tibi pleetra dedit, mi-
 tisq; incedere vates Maluit. propterea sequitur, Vari consule Diua tuæ. (An grauis) Ni-
 mirum, inquit, in hanc calamitatem delapsus sum, quoniam fati tenor & series, quæ mala in
 me esse cœpit, non desinit. An, non tam interrogantis est, quam succensentis pertinaciz fa-
 torum. Alibi Brisseis. An miseros tristis fortuna teuaciter vrget? venit inceptis mollior au-
 ra meis? (Natales) Anni à sexto, inquit, anno p' mala, tanquam pro articulorum producta sum,
 natales pro conditione ortus, & generis. Iuuen. vero pro celebritate dici natalis protulit.
 Palmam inter dominas virtus u' a talibus æquat. i. non aliter ea victoria exhilaratur, quam
 diei natalis celebratas. Sed plura illic leges in cōmentarijs: hic natales pro annis accipiuntur.
 Tot. n. dies natales celebrantur, quod aguntur anni, & victoria illa apud Iuue. singulis
 annis, tanq̄ dies natalis, colitur. (Ossa lecta) Seruius nescio quia parum viliter se grāmā
 cum profellus, illud Virgilianum exponens. Ossaq; lecta cado, fabulosum cōfingit morem.
 Nescio quia ambigit. legebantur ossa. i. cineres, cum flamma rogi subfederat, non q' legere
 rur, vt ille putat, sed colligebantur, hoc autē verbū est pontificale & ex lege duodecim tabu-
 larum, lex hoc carmine scripta erat. Homini mortuo ne ossa legito, quo post funus faciat.
 (Arfit inops frater) Sappho treis fratres habuit, vt ante diximus, Larycū, Eurigyium, Cha-
 raxum, qui Rhodopen meretriculam amauit. Nam Xantus Samius Rhodopin puellā Thra-
 ciam in Aegyptum delulit, quæ antea Iadmoni seruierat vna cum Aefopo tabularū scripto-
 re, ibiq; prostabat illecebrisq; meretricis magnum fecerat quæ sum, adeo vt Strabo, & Plī-
 nius scribant Pyramidem ab ea fuisse erectā, quod tñ Herodotus temporū rōne refellit, cum
 alioquin ingentes opes illius fuisse concedat, testimoniumq; afferat ex decima ab ea perso-
 luta verubus ad horrendos boues Delphis dicatos. Tam autē graæ libidinis fuit, vt in Gra-
 cia eius nomen celebre fuerit, vt postea Archidices, quæ tñ ad illius famam nō accessit. Cha-
 rixus cum vinum Lesbium ad Naucratim comportaret eius amore captus est, redimiq; in
 libertatem grandi pecunia tandem ipse in patria est reuerſus, puella in Aegypto permāſit.
 Sappho (vt Strabo scribit) eam Doricam appellat, addens id, quod ipse quoque fabulosum
 esse ait, de calceo ab Aquila delato Memphim, quod si vobis leges, in decimoquinto illius
 operis. (Inops) Redempta in libertatem meretricula. (Male) Turpiter, & per infamiam.

Tu quoq; quæ * mōte velabras Eriçyna Sicanos.
 Nam tua sum: vati consule diua tuæ.
 An grauis inceptum peragit fortuna tenorem?
 Et manet in cursu semper acerba suo?
 Sex mihi natales ierant: cum lecta parentis
 Ante diem lacrymas ossa bibere meas.
 Arfit inops frater victus meretricis amore:
 Mixtaque cum turpi damna pudore rulit.
 Factus inops, agili peragit freta cęrulea remo:

T V quoque) Implorat auxilium Veneris, cuius præclarū erat in Eryce monte Siciliae templum, eiusque te vatem dicit, eo q̄ sepe lasciuos cantauerit amores. Ostēdit præterea, quod & superiores serē Heroides, malorum suorum serieni, qua li generi suo fatalem. (Sex mihi natales. (Ordo est. (Sex natales. s. dies. i. sex anni. (erant). i. transferant mihi.) Cū ossa parenti. i. patris mei. (Lecta). i. collecta ex rogo. (Bibere meas lacrymas) Quas. si fundi. (Ante diem). i. maturum tempus, sicut, sed cadat ante diē Aen. 4. (Quasq; male amisit, nuuc male querit opes) Id usu venire solet, ut in filio prodigo nobis depinxit Salvatore. Et ideo, quia (ut dicit alibi) Non minor est uirtus, quam querere, parata tueri, monendi sunt iu uenes, ne sua dilapident, aut prodigant.

Quasque male amisit, nūc male querit opes.

Me quoq; qd̄ monti bene multa fideliter, odit:

Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.

Et tanquam desint, quæ me sine fine fatigent:

Accumulat curas filia parua meas:

Vltima tu nostris accedis causa que elis:

Non agitur uento nostra carina suo.

Ecce iacent collo sparsi siue lege capilli:

Nec premit articulos lucida gemma meos.

Veste tegor uili nullum est in crinibus aurum:

Non Arabo noster rore capillus olet.

Qui colar infelix? aut cui placuisse laborem?

Ille mei cultus unicus auctor abest,

Molle meum leuibus cor est uiolabile telis:

Et semper causa est, cur ego semper amem.

Siue ita nascenti legē dixere sorores:

Hæc data sunt uitæ fila seuera meæ.

Siue abeunt studia in mores, artesq; magistras:

Ingenium nobis molle Thaleia * dedit.

ne nostra carina. i. nostræ fortunæ cursus. (Agitur). i. percellitur (Suo cursu) Sua pertinacia, & serie maiorum? nam ad id refertur, quod dixerat: An grauis inceptum peragit fortuna tenorem? Et manet in cursu semper acerba suo? (Non agitur) Interrogatiue, q. d. agitur, nam etiam ita interrogamus. non feci? perinde est, ac si diceret, feci. Vel, non potui abrepre diuellere corpus? cum autem dicimus, egi negamus. (Ecce iacent) Misericordiam mouet ab habitu. (Capilli sparsi siue lega) Mulieribus fortunæ miseratio sparsi capilli, & funebris prope dolor. (Sine lege) Incompti, & sine ordine. (Nec premit articulos) Annulum etiam, inquit, deposui. nam in dolore abijciebatur etiam à uiris, quod fecit omnis bobilitas, cum Cn. Flaminio Libertino patra ædilis creatus est, Cato Petilio consulis filio præterito, equites uero non annulum, sed phaleram deponebant in mœrore publico. (Aurum in crinib.) Hom. in 17. Iliad. scribit Euphorbum Pauthi filium habuisse implicitos crines auro, & argento. Propterea Plin. dubitat an usus auri coeperit à uiris, an mulierib. cum de uiro illud Hom. affirmet, nec antiquius extet in muliere exemplum ipse tamen Homeri carmen non indicat, nec nominat Euphorbum. (Rore Arabo) i. myrrha, qua uncti crines myrrhei dicuntur. Hora. Dic & argute propter Necræ Myrrheum nodū cohibere crinem. de myrrha alibi diximus. (Siue ita nascenti) Ex disciplina mathematicorū, qui dicunt hominem fortiri uitam ab ineunte ætate. (Sorores) Parcæ, quæ tres sunt notæ carmine Hesiodi, & nostrorū

M Ale querit) Magno discrimine, & in commodis. Mo-
nui multa) Imo lacerauit fratres
multis carminib. nec tantum, ut
scribit Herodotus in 2. historia
cum: χάρειν δὲ ὡς λυσάμενον
ῥοδῶν ἀπὸ τῆς ἐς μιν γλῶσσης,
ἐν πολλοῖς Σαπφῆ κατὰ τὸ
μυστήριον (Lingua pia) Ab eo loco,
qui preter spem dicitur, & mise-
rationem mouet, & fratrem tra-
hit in odium, cum sibi aliter eue-
nisse ostendit, quam oportuerat.
(Filia parua) Hanc peperit Cer-
cola Andrio coniuge iam mor-
tuo, puellaq; appellabatur Znyx,
quod Suid. ita scribit, καὶ Ζνυξ ἢ
ἐκ τῆς ἰσσοῦ ἐξ ἀντρῶν ἢ κλιῶς ὠνο-
μῆσθαι. (Non agitur) Per interro-
gationem legendum est. nam cum
proposuerit fortunā aduersam
in se pertinacem esse, enumeratis
singulis incommodis, quasi
probauerit, quod proposuit, per
interrogationem exclamat. Nō-

DOM.

* Arabū
noster
dona

* facit

in sensu pro fatis ab Homero accipiuntur, & alibi, & ubi Alcinous ait, *πρὸς δὲ τυροῖσιν*
ἔλαθ' ἡμᾶς ἰσθίαι καὶ ἡ τρίτη κ' ἔρενα. quod Plato quoque in legibus ostendit. (Abiunt studia
 in mores). i. siue formamus mores studii, in quibus versamur. (Thalia) studium poetices.
 Mithæ Ardalides etiam appellatæ sunt, ut aliquid offeramus non omnibus notum, ab Arda
 lo Vulcani filio, qui eum ad Theorenios tibiam & musas detulisset, eas ita appellauit. Ar
 caetes negant Erato esse musam, sed uatem fuisse aiunt nuperit Arcadi Calixtus filio Aegy
 pti tres tantum uates colunt, Sibyllam, Herophilen, & Saben. (Fila seuera / Allusio est ad
 parcas, quæ uitam humanam nere dicuntur. (Seuera) Pertinacia.

A 5 C. I C C E iacent) Ut commiserationem excitet, recitat negligentiam cultus sui. (Rore
 At: bo). i. myrrha. dicitur autem hic Arabus, a, um. & Arabs, sed hic Gentile nomen pro pa
 trio usurpauit. i. pro Arabico. (Cor est uiolabile & c. Hic patet monosyllabum cor aliquan
 do produci. (Siue abiunt studia in mores) Quia consuetudo est altera natura, studendū est
 ergo quam primum rebus honestis, quod sese non fecisse fatetur, & dolet.

DOM. **A**bstulit) Rapuit allectam
 in amorem, deiecitque mē
 tem, & consilium. (Raperes)
 Nam aurora Cephalum, cuius
 amore capta est, rapuit, abdu
 xitque per auras. Ouid. Lutea
 mane uidet pulsus aurora tene
 bis, Inuitumque rapit. ea defer
 ta ad Procrin est reuerfus quam
 in scius interemī. nota fabula,
 Ouidii præsertim carmine in
 fine Artis. Hyginus quædam fabu
 losiora addit, quibus ex historia ui
 deantur. (Hunc si conspiciat)
 Alludit ad fabulam Endymio
 nis, qui qm̄ primus cursum Lun
 æ deprehendit (ut ait Plin.) di
 ctus est dilectus fuisse a Luna,
 quem dormictem osculabatur.
 huius sepulcrum ostendit, ait
 Strabo, ad Latium montem
 Cariz in quodam antro, ubi est
 mōs pediculorum, ut scribit He
 cateus, plura de hoc in cōmentariis
 Siluarum diximus. (Iussus erit cōtinuare somnos) Cu
 rabit. n. Luna, ut semper dormiat Phœon, qui formosior est, ut hunc osculetur. Nimirū hūc
 locū accepit Ouid. ex poemate Sapphus. nā apud græcū scriptorē ita legitur, *πρὸς δὲ τῆς*
σελήνης πρὸς αὐτὸν ἔρωτος καὶ Σαπφὸς ἴσως ἔδωκεν αὐτοῦ καὶ κατέχευε πρὸς αὐτὸν τοῦ νο
κτῶαν πλὴν ὅτι κέρονον ὑπὸν Ἰόματιον αὐτὸν διακάντ' ἔλε' αὐτὸν. (Curru Eburno) Argenteū
 currum tribuunt Lunæ poetæ, qm̄ illi argenteum dicatum sit, ut scribit Euclathus, eburnū
 Veneri. ebur autem Aethyopijs etiam in precio, qui regibus Persidis uicenos dentes elephā
 torum singulis pendebant, ut Herodotus scribit, id autem fuit c c c decimo anno ab Vrbe
 cond.) Huc ades) Blaudientis est mulieris, & amanter gestientis. (Rorantur) Guttis hume
 stantur, id. n. proprium est rorare hoc loco non dixit aspice quantum multa litura. nā dicere
 solemus, & debemus q̄ multa litura. (Hoc loco) Hac parte epist. quæ obliterata est manāti
 bus lacrymis. Plin. profecto in oraculis animus inhabitat, ardent, incenduntur, humectant,
 cōueniunt, hinc illæ misericordię lacryme, hos cū osculamur, aium ipsum uidemur attinge
 re, hinc fiet, & rigates ora riuī. q̄ ille humor est in dolore tā siccūsus, & paratus) Superiorē
 a sit uersum ita leges mea quidem sententiā. Nō ut ames oro, sed te amare sinas. (Lacrymis

Quid mirum, si me primæ lanuginis ætas
 Abstulit, atque anni, quos uir amare potest?
 Hunc ne Cephalo raperes Aurora, timebam:
 Et faceres. sed te prima rapina tenet.
 Hunc si conspiciat, quæ conspicit omnia, Phœbe:
 Iussus erit somnos continuare Phaon.
 Hunc Venus in cælum curru uexisset eburno:
 Sed uidet * & Marti posse placare suo.
 O nec adhuc iuuenis, nec iam puer, utilis ætas,
 O * decus, atque æui gloria magna tui.
 Huc ades: inque sinus formose relabere nostros,
 Non ut ames oro, * sed te ut amare sinas.
 Scribimus: & lacrymis oculi rorantur obortis:
 Aspice q̄ am sit in hoc multa litura loco.
 Si tam certus erat hinc ire, modestius isse,
 * Si mihi dixisses, Lesbi puella uale.
 Non tecum lacrymas, non oscula * summa tulisti,

obortis) Inter scribendum exortis, ita illud Virg. de Didone, Sinus lacrymis impleui obortis, in sermone scilicet. (Si tam certus eras) Accusatur rusticitate, quod se discēdēs ne salutauerit quidem. (Lesbi puella) Hæc erat appellatio sine vilo amoris iudicio, saltem si non proprio nomine, aut amicam appellans, dixisset, Lesbi puella vale. (Oscula) Et in ijs sua est laiciua, cum oscula columbarum dixit Marialis, in pudicum oculū intellexit. nam columbarum osculantur proprio ritu, antequam misceatur ratio, inquit, familiaritatis hoc ordine ab te implenda fuit, vt salutare, tum nostra accipies oscula, denique muera.

QVI D mirum &c. Purgat errore sum cum laude Phaonis, tam enim illud formosum, atque amabilem prædicat, vt non potuisset eum non amare, in ea præsertim ætate, qua etiā ab Aurora amari potuisset ex Cephalus, & à Luna, vt Endymion, & à Venere, vt Mars. (Litura) A Lino spinum litum corripitur, vnde & littera corripī debuit, sed t, geminatur si cur in quattuor quotidie. retulimus eadem de causa. (Modestus iussus) .i. ne potuisses, aut debuisses. (Lesbi puella) Vocatiuus est à nominatiuo Lesbīs Lesbidos, & ita corripitur vltima, quæ genitiui casus à nominatiuo Lesbos produceretur.

A S C.

D O M.

* Admonui, quod

tu pi- gnus.

Aliq- legi dē

scēdat,

ex affe- tu op-

tātis scē-

tātis scē-

ac si di-

dāri, accipi- que ac si

vt nun- quid di-

scēdat,

quid discē- & abeat

quæ sum de- ac à nobis ac-

tæ op capisti. quod te admonere possit

mei absentis. Itaq; leges, admo-

* Verba neque, vt dicat, nec te potest admo-

* Rup- nere. (Amantis) .i. mei munus, eis.

Sic & quid enim sen

Canā conueniat, vbi ait, eum nihil sibi reliquisse, & hic dicat eundem nihil à se accepisse, quod ce, tunc absentis monumentum sit. (Per tibi qui nunquam) Iurat per numina proxima qui ac pri demum in inuidiam obijcit. Iuro, inquit, tibi per amorem, qui nunquam longe discēdit, vt pectora ad id referatur, quamuis ipse procul di cedas, hic semper proximus est, nam semper amo. plaxi & (Per) Est iurantis particula quæ nunquam sine accusatiuo effertur, nam illud Virgilia Medea. num. (Per tibi) si qua est, quæ refert adhuc mortalibus vsquam Intemerata fides, idem Protin est, ac si dixisset, per fidem, si qua est &c. sed antiqua simplicitate relatiuum, nomenque con abscissa sonant. (Cum mihi) simplicitate narrationis fidem, quā iuramento paruatur omni ex planx parte implet, cum ita narrat, vt non aliter accidisse credibile sit. (Non aliter) Per compa- nia pe- rationem doloris magnitudinem exprimit, & quasi rei probate cumulum addit. (Pia ma- tiora ve ter) Non tantum mater, sed quæ pia etiam est, & vnice filium auiauit. (Corpus inane) ste. al. Cadaner vacuum anima. (Rogus extructo s) Rogus constructus lignis congestis in v- ver o l. num, vnde strues lignorum dicitur, de quo hoc carmen extat legis 12. tabularum. Hoc plus nec po- ne facito, rogum ascia ne pol. to. Olim in terra ponebantur mortui, etiam apud Romanos, stora & postea, quamuis cremari institutam sit, multa familiaris præscum ritum seruabant, vt Cor plangi.

nelij

Denique non timui, quod dolitura fui.

Nil de te mecum est nisi tantum iniuria: nec te

* Adinoneat, quod tu munus amantis habes.

Non mandata dedi: neque enim mandata dedis-

Vlla: nisi, vt rolles immemor esse mei. (sem

Per tibi, qui nunquam longe * discēdit, amorem:

Per quæ nouem iuro, numina nostra, deas:

Cum mihi nescio quis fugient tua gaudia, dixit:

Nec me flere diu, nec potuisse loqui.

Et lacrymæ decrant oculis, & * lingua palato,

Astrictum gelido frigore pectus erat.

* Postquā se dolor imminuit: mea pectora plāxi,

Nec puduit * sei- sis exululare comis:

Non aliter, quā si nati pia mater adempti

Portet ad extructos corpus inane rogos.

quod habes, nullum enim discēdēs accepisti, ad coitum referre non placet. Quid enim sen

Sic & sus est? nec ego admonui te quod tu habes munus amantis .i. coitum necesse est superioribus i

Canā conueniat, vbi ait, eum nihil sibi reliquisse, & hic dicat eundem nihil à se accepisse, quod ce, tunc absentis monumentum sit. (Per tibi qui nunquam) Iurat per numina proxima qui ac pri demum in inuidiam obijcit. Iuro, inquit, tibi per amorem, qui nunquam longe discēdit, vt pectora ad id referatur, quamuis ipse procul di cedas, hic semper proximus est, nam semper amo. plaxi & (Per) Est iurantis particula quæ nunquam sine accusatiuo effertur, nam illud Virgilia Medea. num. (Per tibi) si qua est, quæ refert adhuc mortalibus vsquam Intemerata fides, idem Protin est, ac si dixisset, per fidem, si qua est &c. sed antiqua simplicitate relatiuum, nomenque con abscissa sonant. (Cum mihi) simplicitate narrationis fidem, quā iuramento paruatur omni ex planx parte implet, cum ita narrat, vt non aliter accidisse credibile sit. (Non aliter) Per compa- nia pe- rationem doloris magnitudinem exprimit, & quasi rei probate cumulum addit. (Pia ma- tiora ve ter) Non tantum mater, sed quæ pia etiam est, & vnice filium auiauit. (Corpus inane) ste. al. Cadaner vacuum anima. (Rogus extructo s) Rogus constructus lignis congestis in v- ver o l. num, vnde strues lignorum dicitur, de quo hoc carmen extat legis 12. tabularum. Hoc plus nec po- ne facito, rogum ascia ne pol. to. Olim in terra ponebantur mortui, etiam apud Romanos, stora & postea, quamuis cremari institutam sit, multa familiaris præscum ritum seruabant, vt Cor plangi.

nelij Patricij, ex quorum familia nemo crematus est ante Syllá, quid id de se iussit, veritus ne cadaver erueretur à Marianis, nam ipse C. Marij sitas reliquias apud Anienē victor dispersari iusserat, hoc est quod Plin. sub obscure in 7. scribit, a pertius Cicero in legibus.

A S C. DENIQUE non timui, &c. Sic 4. Aen. Dido. Hunc ego potui tantum sperare dolorem, & perferre soror poterō. (Quia vt dicit diuus Gregorius) Tela preuisa minus lædere solent. (Per tibi qui nunquam &c.) Iuramenta solent à potētis deligi apta personis, & negocijs, vt uauze per Maria, vt Palinurus: Maria aspera iuro. Parente per salutem filiorum, vt per caput hoc iuro, per quod pater ante solebat, viri fortes per dexterá, & hic amás per amorem, quem dixi nunquam longe discedere, aut quem eum sibi presto habet, aut quia subito puniat perfidos. (Perq; nouem iuro numina nostra deas) Quia & ipsa vates per misas iurat. (Cum) Antiqui in ino vertebát, vt voltis, vortex, vorto, sed nunc volunt temporis cum scribi, cum tamen antiqui nunquam in geminarent, scribētes in nominatiuo seruos, dauos, auos, &c. (Nec) Peccet, qui iudicetenter, cum, scribat. (Planxi) id est percussi.

DOM.
Chara
xes.

GAudet, & à nostro) Mouet misericordiam, cum ostendit fortunam suam ludibrio esse aduersarijs. (Crescit) exhilaratur, tum aios. (Quid dolet hæc?) Verba Charaxi insultantis sorori, & acerbe obiurgantis amoris turpitudinem. (Filia) Ad id refert, quod dixit antea, se non minus dolere, quam quæ luget filiū amissum, cui addit testimonium fratris. Is enim cum videat tantum eius mœrorem, quantum in filij funere esse solet inuēns eam alia de causa dolere, quæ quidem turpis est. Non debet, inquit, tantopere angī, nec hic mœror est pro filia, quæ quidem uiuit, hæc autem fuit filia Cercolæ, & Sapphus. (Non veniunt in idem) Est præmunitio eorum, quæ dictura est sententia simplex eadem solet proferri cum ratione, vt illud. In omni certamine, qui opulentior est, etiam si accipi iniuriam, tamen quoniam plus potest, facere videtur, Duplex est, vt illud Terentianum, obsequium amicos, veritas odium parit. In oratione aut sententiæ sunt tanq̄ lumina, minus crebræ apud antiquos, sed postea corrupta eloquentia nimis vsurpatæ sunt quod in diose iu Senecam vt puto, dixit Fabius. (Veniunt in idē) Idem non pot pudoris hñe rōnem & dare operá amori. alibi Ouid. in Epist. Phœdræ. Quid deceat nō videt vllus amans. (Omne vulgus videbat). s. me, & tñ sup. ego negligebam, nō. n. poteram seruire pudori, cum tam perditæ amarem. (Tu mihi cura Phaon) .i. negligo omnes, nec me eorum pudet, tui. n. amori legibus indulgeo Phaon. (Illic te inuenio) In somnijs saltem te amplector, somnia interpretari Plin. scrib. Amphictyonem docuisse, de qua sciētia Chryssippus, & Antipater libros ediderunt, vt ex interpretatione antiphontis apparet, qui hæc exponebant, cōiectores sunt appellati. (Non satis longa) Nam statim expergiscor. Idem ero ad Leandrum: Me miseram breuis hæc eū & non vera voluptas. Quam epistolam nō esse Ouidij, certa rōne docuimus, nam nec, quæ legitur Paradis ad Helenam, nec quæ Helenæ ad Paridem, nec quæ Leidri ad Hero, nec quæ Herus ad Leandru, nec quæ Acotij ad Cydippen, aut Cydippes ad Acontij, ab Ouidio vnquam scripta fuit, quod ipse aperte testatur, nam ad Macrum scribens ait sed istæ literas nomine Heroidum, Helenæ, Medæ, Canaces, & aliarum. Quod Paris, & Machareus, & quod male gratus Iason: Hippolytiq; parens: Hippolytusq; legat, nomine vero virorum Sabinus epistola confinxit, quod ibidem testatur, Quæ cito de toro redijt celerorbe Sabinus: Scriptaq; diuersis rettulit ille locis, si ergo prius scripsit Helena ex Ouid. posteaque

Gaudet, & à nostro crescit mœrore * Charaxus
Frater: & ante oculos itque, reditque meos.
Vt que pudenda mei videatur causa doloris:
Quid dolet hæc? cerce filia uiuit, ait.
Non veniunt in idē, pudor, atq; amor: oē videbat
Vulgus: eram lacero pectus aperta sinu.
Tu mihi cura Phaon: te somnia nostra reducunt,
Somnia formoso candidiora die.
Illic te inuenio: quanquam regionibus absis:
Sed non longa satis gaudia somnus habet.
Sæpe tuos nostra ceruice onerare lacertos:
Sæpe tuæ videor supposuisse meos.

eaq; respondit Paris ex Sabino, quomodo possunt esse Ouidij? nam Helena hic non scribit, sed responderet, & Paris non responderet, sed prior scribit nimirum hæc epistola adulterinæ sunt, & eodem penè stylo ab aliquo scriptæ, quo reliquæ quæ falso ab Ouid. referuntur.

C R E S C I T nostro more. Vnde Sinon Aen. 2. Hoc Itachus velit, & magno mercetur Athridæ. Grauis enim dolor est, cum mala nostra inimicis gaudio sunt, & nos illis ludibrio, ait ergo Charaxus. (Quid dolet). s. soror mea, quæ meos amores olim tam seuerè taxauit, atque vituperauit? certe non dolet mortem filix, quia filia uiuit, q.d. agnosco eam amorem perditam. Et si dicat Phaon, eam sibi dolorem fecisse, quia non tegerat amores, respódet: Non ueniunt in diem pudor, atq; amor. (Tu mihi cura Phaon) Docet ut redametur, se uehementissime amare, ita ut sicut Terontianus Phædria à Thaide ex postulas. (Nil aliud ex postulet, nec vigilat cogitet. Vehementis autem amoris iudicium est, cum & somnis occurrit dilectus. (Formoso die) Quia luce nihil pulchrius, aut amabilius, & tamen quia per noctem fruitur per imaginationem præsentia amici, præfert noctem diei. legendum puto formoso, non formosa, non quòd diem etiam nocti condidisti in festum non inueniam in sæminino genere. Nam Maro dicit lib. 5. Postera cum primo stellas orientem fugarat Clara dies &c. Sed quia vnus uocalis sic uitatur concursu.

A S C.

Oscula cognosco: quæ tu committere lingua,
Aptaque consueras accipere, apta dare.

Blandior interdum: uerisque simillima uerba
Eloquor: & vigilant sensibus ora meis.

* Uteriora pudet narrare: sed omnia sunt;
Et inuat: & sine te non licet esse mihi.

At cum se Titan ostendit, & omnia secum:
Tam cito me somno destituisse queror.

Antra nemusq; peto: tãquã nemus, antraq; pro-
Conscia delitiis illa fuere meis. (sint)

Illuc mentis inops, ut quàm furialis Erichtho
Impulsi: in collo crine iacente feror.

Antra uident oculi scabro pendentia tofo.

Quæ mihi Mygdonii marmoris instar erant.
Inuenio siluam: quæ sæpe cubilia nobis

Præbuit: & * multa texit opaca coma.

Sed non inuenio dominum siluæ que meumque.

Vile solum locus est dos erat ille loci.
Cognoui pressas uoti mihi cespitis herbas:

De nostrum currum pondere gramen erat.

Incubui: tetigique locum, qua parte fuisti:

Grata prius lacrymas combibit herbas meas.

Quin etiam rami positis lugere uidentur

Frondebis: & * nullæ dulce quærunt r. aues.

Sola uirum non uita * pie mcstissima mater.

doniam item coniungit Plin. cum Macedonia. erat præterea lapis Phrygius gleba, quædam punicea, quæ urebatur perfusa uisio apta tingendis uestibus. Sappho marmoris Lesbij

Epist. Ouid.

Q

non

Ora uigilant sensibus meis) DOM.

Non aliter, inquit, loquor, & exprimo, quod sentio, quam si uigilarem nam reliqua corporis sopita, os uigilat ad uerba exprimenda. (Sensibus) Sensus, & sensa dixerunt antiqui, quæ animo concipimus, auctor Fabius. (Titam) Sol à Titea matre, ut nonnulli putant. Idem Hyperion à patre Hyperione, auctor Diodo. (Antra, nemusque) Per comme-

morationem loci miserationem facit, qui locus frequentissimus est apud Virgi. (Profint) Lenire possint desiderium meum. (Inops mentis) Amens, (Erichtho) Magna celebrata etiam carmine Luc. In cantatione potentissima, ante idem nomẽ ab Ouidius usurpatum. (Pendecia) Sublimis. (Instar) Non minoris precij apud me erant. (Marmoris Mygdonij) Mygdonia Phrygiam terminat à meridionali latere uñ Mygdonium pro Phrigio accipimus. Papin in fluis de Tithono. Mygdonij, Pelijque senis marmoritem Mygdonium Phrygium intelligimus, quod precij magni erat, & idem Sinaticum dicebatur. de hoc plura scripsimus in

* Uteriora pudet hic narrare

* multis pressit opaca comis.

* Mille * Prius

non meminit. nam id liuidus erat, versicolores maculas habens. (Coma) Multis frondibus translatio est gratæ pulchritudinis. (Dos erat) præ precium loci. (Grata pius) A mutatione fortunæ excitat miseris cordiam. (Positis frondibus) Huius ætaminis hæc mihi sensus videtur, omnia merent: & silua, quæ in doloris indicium frondes deposuit, & auis; quæ ne vocem quidem emittunt cõquerendo calamitatem nostram, vt eo silentio maior designetur. Sola reliquæ aues silent, sola Philumela cõqueritur, dolens, si virum Tereum non potius interfecerit quam Ityn filium, eundem Itylum appellat Catullus? Quæ hæc sub densis ramosum concinit vmbra Daulias absumpti fata gemens Ityli. Varro, & nostri omnes aues Philumelam versam esse in lasciniam, & Progenem matrem Ityn in hirundinem. Oui hæc accipit Progenem versam esse in Philumelam, quod præterea Græci nonnulli tradunt; & Probus grammaticus in Buc. Virgil.

ASC. **COMMITTERE** linguæ) Vt. lasciuus exequatur, quæ confessio in semina pudiciã indecora esset. (Conseruas) Pro conserueueras, nec versus patitur, vt conserueueras legatur: (Omnia fiunt) Etiam coitus. (Antra nemusq; peto) tãquam nemus) Sic Maro in Buc. Iam mihi per rupes videor, lucosq; sonantes liber Parcho torquere Cydonia cornu Spicula, tãquam hæc sit nostri medicini furoris. (Vtquam). i. vt poëtæ, quã serialis Erichtho. i. venesica, & incãtatrix illa, nõ illius similis impulit. (Scabro trophosici Geor. Et trophus scaber quæ scaber, & asper est, purgãdis vasis cõuenit. (Inlar). i. in statũ, & valorẽ aut equipolentiã, (Marmoris Mygdonis). i. Phrygi. (Multa coma). i. frõde quæ arborũ coma est. (Dos loci) J. decus, & precium. (Quæ rûr). i. querulam vocẽ edunt: (Dulce). i. dulciter, ac cum dulcedine, vt mirũ sit etiã querelas in auib; suas esse, sicut lacrymã in formoso vultu detore.

DOM. **D**AULIAS ales) Thuciddes

ij. histo. scribit. (Tereum imperium ciuitatis in Phocide, vnde (vt ait) Philumela à multis poëtis Daulias cognomina nata est. Daulia autem apud appellatum est à densitate arborum, nam δαυλον densum significat. Homerus nõ Dauliam, sed Daulida scribit. Strabo Thuciddi assentitur sed eũ varia sensisse, putat. ait enim illum scribere rem gestam fuisse ad Megaram, in quo veniã dabit si Thucyddis verbis refelletus, si enim ita scribit in secũdo historiarũ, ἀλλ' ἔμειν ἐν δαυλίᾳ τῆς φαυλῆς τῆς νῦν καλουμένης γῆς ὅτι τρεῖς ἔπειτα δὲς ὑπὸς Ἰτακῆν ὀικουμένης. Et in carmi. ad Liuia, Talis in vmbrosis mitis, nunc deniq; sid

Concinit Ismarium Daulias ales Ityn.

Ales Ityn, Sappho desertos cantat amores:

Hactenus: vt media cetera nocte silent.

Est nitidus, vitreoq; magis per lucidus, amre,

Fons sacer: hunc multi numen habere putant.

Quem supra ramos extendit aquatica lotos

Vna nemus: tenero cespite terra viret.

Hic ego cum lassos posuissem flebilis artus:

Constitit ante oculos Naias vna meos:

Constitit: & dixit, quoniam non ignibus aquis

Vretris: Ambracia est terra petenda tibi.

Phæbus ab excelso, quantum patet, aspicit æquor:

Ætæum populi, Leucadiumque vocant

* Et
* Annis

* Expendit, alyis expãdit

* Vnda

* Ante

oculos

vifa est

Nais ad

esse me

os. In a

lyis se

logieur.

Formo

sus pa-

er est vi

sus ad ef

se mihi.

* Quid

nũc, vel

que nũc

uis Desfer Threicium Daulias ales Ityn. (Non vltra prius) Quod potius non interfecerit Tereum maritum, quam Ityn filium. (Hactenus vt media) i. vsque ad medium noctem, Idã nec omnia silent. (Numen) Genium, qui tã loci, quam homini Deus est. (Lotos) Arbor in Africa insignis, de qua Plinius multa eius fructũ. vescitur Africæ populi Lotophagi inde nominati. obliuionem eis cibus facit, inde descendendi, quod nonnullis scijs suis accidisse. Vlysses refert apud Homerum, eadem aprissima est tibijs, inde apud Propertium, Silium Italicum, Martialem, Loton pro tibia exposuimus. Lotos item (vt idẽ scribit) herba, quæ subnascitur deorum voluptati, eandẽ dixerunt sãbam græcam. De sex locis, quæ in adibus Crassi erant, vnde nobile illud iurgium cum Cn. Domitio refertur, diximus in commentarijs siluarum. (Aquaticam) Quæ gaudet a qua. alibi Ouidius, Annicolæque simul salices, & aquatica lotos. (Vna nemus:) id est sola Lotos facit nemus

nemus ramis suis. (Phœbus) Ad templum Actiacum, quod in sinu ambracio est, petra prærupta esse ferebatur, unde qui se demitterent in mare, amoris flamma leuarentur, id egit prima Sappho, ut ex Mærandri testimonio Strabo affirmat, nam Mæuandor ita scribit, præruptam hæc in transitu petram Cupidinis æstro percita è summo præcepit ruit ex animi tui sententia rex imperiose. Alij Cephalum Athenis profugum, Deionei filium tytenum Acarnanum capere amore Ptoleæ Deionei filix, primam id egisse auctumant, Ouidius Deucalionem id tribuit, mos certe patris Leucadis mansit, ut in Apollinis sacrificio fontem aliquem è specula deicerent, auertendæ iræ gratia, sed pennas addebant, multisq; nauiculis cadentem conabantur excipere, ut ita seruatam, & incolumem extra patrios fines mitterent. (Phœbus) Ex templo suo. (Actæum) A litore: Actiacum à promontorio. leges plura de hoc apud Strabonem, & Plutarchum, Pliius ita scribit, Acarnenia ante Curetis, & in ora ipsa colonia Augusti, actium cum templo Apollinis nobili, ac ciuitate libera Nicopolitana. & paulo post, Leucadia ipsa peninsula quondam Nerius, huius ante meminerat Homerus ex persona Lærtis, & affirmauerit Strabo.

SOLA Ordo est. (Sola Dauilas ales) i. auis, uidelicet Progne, secundum hunc locum, existens mater mœstissima. (Non ultra prius uirum). i. quia non prius animaduertit in uirum, quam filium illi epulandum occidit. (Concinit). s. querula: (Ityne). s. filium. (Istnarium) i. Thracium (Ales Ityn) sup. dicantur, ab inferiore Zeugma. Est nitidus, utroque magis per lucidos amnis) Per phantasiam dicit sibi ad fontem decumbenti apparuisse formosum puerum, uidelicet Cupidinem, seu amorem cohortantem, ut se præcipitem daret de ruppe in mare Ambracium, quod etiam fecisse legitur amoris impatientia. Fingitur autem is locus eius naturæ, ut qui se illuc præcipitem dederit cura leuetur amorum, quod reuera hic contingit, qui sibi necem concitant, quia mors ultima cura rerum est.

ASC.

Hinc se Deucalion Pyrrhæ succensus amore
Misit: & illeſo corpore presit aquas.
*Nec moræ: iussus amas tetigit lætissima Pyrrhæ
Pectora: Deucalion igne leuatus erat.
Hanc legem locus ille tenet: pete protinus altâ
Leucada: nec saxo desiluisse time.
Ut monuit: cum uoce abiit, ego territa surgo
Nec grauidæ lacrymas continuere genæ.
Ibimus ô Nymphæ: monstrataque saxa petemus:
Sit procul infans uictus amore timor.
Quidquid erit, melius quàm nunc erit: aqua subito:
Et mea non magnum corpora pondus habêt.
Tu quoq; mollis amor pennas suppone cadenti:
Ne sim Lencadiæ mortua crimen aquæ.
Inde chelyn Phœbo, cõmunia munera, ponam:
Et sub ea uersus unus & alter erit.
Grata lyrâ posuit tibi Phœbe * pœtria Sappho:
Conuenit illa mihi: conuenit illa tibi.
Cur tamen Actiacas miserâ me mittis ad horas?
Cum profugum pofis inde referre pedem.
Tu mihi Leucadia potes esse salubrior unda:
Et formæ meritis tu mihi Phœbus eris.

Nec mora) Et statim. (Læ- DOM.
tissima Pectora) Quæ prius
contemnebant amantem, id est
uicissim Pyrrhæ corpore amare
Deucalionem iam uacuum flam
ma, unde ipsa torquebatur. (Abi
it cum uoce) id est siluit, nec pos
tea usquam apparuit. (Timor)
Deiciendi sede saxo. (Quidquid
erit) Non uult sibi ominari mor
tem, sed tamen eam postponit
præſenti calamitati. (Aurâ sub
bito) Perauerſionem misericor
diam mouet, cum & absentes ap
pellant, & non responsuros. (Su
bito) Corpus tum demitteretur.
(Et mea non magnum) A pos
sibili seu facili suadet, poterò,
inquit, sustineri, nant corpus le
ue est & sum parua. (Tu quo
que mollis amor) Cupidinem
inuocat, non tam numen prop
itium, quam ad historia allu
dens, de qua ante dictum est.
nam Leucadii cum fontem de
mitterent, addebant pennas, ne
casu periret. (Ne sim crimæ aque
Inuidia, & infamia. (Mortua)
si moriar.

- *At** Si moriar. (Inde Chelyn Phœbo) Chelyn citharam dixerunt, *ἡ ἀρχαῖος*. i. testudine primum eam formauerit Mercurius, unde & testudo dicitur. hi autē duo uersus dum parum intelliguntur erroris causam præbuerunt uounullis legentibus Ouidii uersum ad Macrum, ubi cum de Sabini epistola scriberet nomine Phaonis ad Sappho ait. Dat uocam Phœbo Lesbis amica lyram. i. Sappho accepit literas à Phaone eum non rediturum, propterea se deiecit ex Leucade, & amore liberata dedit lyram Apollini, quam ei nūcupauerat: his .i. duobus uersibus. (Communia) Conuenientia mihi, & Phœbo. Poetica à græcis *κωντρία* dicitur. ab Herodoto ita scribitur, *ἡ μέλη σάφφου πολλα κατεκίετο μούσην*. (Græca) Quod tuo nomine seruata est incolomis, & amore liberata uates tua. (Lyram) Primus fecit Mercurius, ut ante diximus, quā tradidit Orpheo, ex testudine, ut Eratosthenes scribit auctore Hygino. Ea relata est in cælum mortuo Orpheo fauore Apollinis, quem plurimum apud inferos laudauerat & uoluntate Iouis, quid id concessit Calliope filix, matri Orphei. (Lesbides æquoreæ) Et hac appellatione miserationem mouet, dum se ueteri uoluptate carere ostendit, & iucundam olim consuetudinem abdicat, auxit affectum compositione, uno uerbo sepe repetitum, quod non modo ad lacrymas facit, sed ad indignationem aliquādam. (Æquoreæ) Insulares. appellat aut prius discipulas, quas olim erudiebat, in his tres claruerunt, ut ante diximus deinde eas, in quarum amore infamia libidinis non caruit, de quibus Suidas *ἡ πρὸς ἄς καὶ διαβολὴν ἐὶ σχην κίσχη ἄς φιλιᾶς*. (Æolia lyra). i. Lesbia, nā Lesbos insula Æolica est, immo Æolicarum ferme urbium Metropolis, ut scribit Strabo, qui auctor est Æolica gentem magnā fuisse, & per totam ferme Græciam euagatam, & Dionysius Æolidam insulam appellat Lesbos, unde & lingua Æolica originem sortita est. (Lesbides infamem) Nunc concubinas suas appellat Teleppam, Megaram, & Arthiden. ita lege hunc uersum: Me miseram dixi, quam modo penē meus, ut coniungas, quam penē dixi meus Phaon, & nō quem. (Pectus ne agreste?) Pectus frequenter pro animo apud poetas, caput pro uita, caput autem aperiri aspectu magistratum, non uenerationis causa iusserunt antiqui, sed, ut Varro auctor est, ualitudinis, quo firmius consuetudine ea fieret. Plinius idem repetit, quod autem causa ualitudinis sui institutum, ad uenerationem traduximus. Plutarchus uero in quaestionibus ad historiam hoc refert. Nam querit. *δὴ καὶ τὸ τοῦ θεοῦ προσκυνεῖν ἐστὶ καλὸν τοῦτι τὴ βίη καὶ ἡ τοῖς θεοῖς ἀνδρῶν ἡ ἐξ ἰσῆθους τιμὴ ἀπονείμτες ἄλλο τὸ ἄριστον ἐπὶ τῆς κηρᾶν ἂν ἴχουτες τοῖμα τῶν ἀποκαλῶν τοῦτι*, cur quā uero icidit in homines ueneratione dignos, si etiam forte operum habuerunt, caput aperiant? denique ut ita Deos ueneretur,

An potes è scopulis, unda que ferocior illa,
Si moriar, titulum mortis habere meae?

* Ah quanto melius iungi mea pectora tecum,
Quam poterant saxis præcipitanda dari.

Hæc sunt illa Phaon: quæ tu laudare solebas:
Visa que sunt toties ingeniosa tibi.

Nunc uellem facunda forem: dolor artibus obstat;
Ingenium que meis substitit omne malis.

Non mihi respondent ueteres in carmina uires:
Plectra dolore iacent: muta dolore lyra est.

Lesbides æquoreæ, nuptura que; nupta que; proles:
Lesbides Æolia nomina dicta lyra:

Lesbides, infamem que me fecistis amata:
Definite ad citharas turba uenire meas.

Abstulit omne Phaon: quod uobis ante placebat:
Me miseram, dixi quem modo penē, meus.

Efficite ut redeat: uates quoque uestra redibit.
Ingenio uires ille dat, ille rapit.

* Ecquid ago precibus pectus que; agreste mouetur?
An riget? & Zephyri uerba caduca ferunt?

Qui mea uerba ferunt, uellem tua uela referret.
Hoc te, si scires, lente decedat opus.

Siue redis: puppi que tua uotiuam paramus
Munera: quid laceras pectora nostra mora?

remur, vt ostendit Seruius in 3. Aeneidos de Aenea, qui inter sacra caput operuit ne Diomedem hostem videret, quando autem hoc Deorum sit, homines contra aperto capite veniantur ne eodem cum dijs honore cenferi videantur. Castor addit, nescio quid Pythagoricum, quod illic, leges quando volēs. (Si scaperes) si humanitatem, & rectum officium retinere, me nosse delicias tuas. (Siue redis). i. si cogitas de reditu. (Vortua munera), soteria. (Ratem) Vt ex parte totum intelligamus, vel ex specie genus, vel ex precedentibus sequentia, liberius esse potēs, quam oratoribus, nam oratores mucronem quidem dicunt pro gladio, & rectum pro domo, non tamen puppim pro nauis, vel abietem pro tabellis, nec ferrum pro spiculo, nec quadrupedem pro equo.

I B I M V S ò nymphæ) Nam ad fontem dormiens id dixit, vbi nymphæ semper esse putantur. Et si dicatur dubius esse euentus rei, cum & necari vero similis, quàm leuari curis, sic respondet. (Quidquid erit, melius, quàm nunc erit) Quia etiam mori melius erit, quam in tali cura viuere. sed ex Homero v. Virg. 6. Aen. de ijs, qui sese interemerunt, dicit cum admiratione, Quam vellent æthere in alto Nunc & pauperim, & duros perferre labores. Fata obliuiscere. (Hæc sunt illa Phaon). i. pectora. (Substitit). i. repressum esse alludit ad venam eloqui, quæ fluere solet, sed malis repressa est, vt substitet. (Veteres in carmina). i. ad carmina cōficienda priores, ac solitæ vires. (Lesbides). i. mulieres ex Lesbo, appositorie. (Nomina dicta) Læta, & Laudata. vt, Prima dicte mihi summa dicende camæna &c. (Me miserâ) Minor est exandescencia, quàm si dicar ò me miseram. Ordo tamen est. (O me miseram) Aut miseram. i. miserandam me cenfeo. (Quam). i. quatum putas. (Pene). i. quasi. (Dixi meus). i. Phaon abstulit. (Effucite vt redeat). i. Phaon. (Equid ego) sup. precor, vt sit. (Quid). i. ad quid? ego hæc precor. (Hoc opus). i. redire. (Lente). i. pigre, & tarde ad reditum.

A S C.

Solue ratē: Venus orta mari, mare præstat amantem
 Aura dabit cursum: tu modo solue ratē. (ti:

Ipse gubernabit residens in puppe Cupido:

Ipse dabit tenera vela, legetque manu:

Siue iuuat longe fugisse Pelasgida Sappho:

(Non tamen inuenies, cur ego digna fuga.)

O saltem miseræ crudelis epistola dicat:

Vt mihi Leucadiæ fata petantur aquæ.

Venus orta mari) Ita Hero, Venus orta mari) Quod timeas nō est, auso, Venus ipsa fauebit: Sternet & æquoreas æquore nata vias. Ex Ioue venus creata est, & gratia Lucina, Diana, eiusque tutela data est matura virginū ætas, multa in nuptiarum ritu à locis, quæ tenuit Erycina, Paphia, Syria, Cytherea dicta, ex maris spuma nata dicitur. notissima fabula.

* Hoc

sed cum quatuor Veneres tradiderit antiquitas, hæc est secunda, quæ ex eunt mari appellatur in signi laude pinxit Appelles, quæ tabellam Augustus in delubro patris Cæsaris dicitur. (Pelasgida) Nam pelagi (vt Ephori, Hesiodi Homerique; testimonio docet Strabo) Per vniuersam terræ Græciæ vagi, & errabundi rem militarem exercuerunt, locis, in quibus fuerunt, nonnullis dederunt nomina. Nam Peloponnesus Pelasgica ab his dicta est. Argos item Pelasgicum, & Lesbos Pelasgica. Plinius tamen cuius verba ante recitauimus: Pelasgiâ scribit, ijdem ab Atheniensibus appellati sunt *πυλαργιοι*. n. mutata litera. i. ci toniz, ob assiduos errores, ijdem aliquando fuerunt in Italia, quod Strabo refert, & affirmat Dionysius Alicarnæus. Genus autem duxerunt ex Archadia ex Pelasgo filio Iouis, & Niobes. (Iuuat) seu tibi consiliū est. (Fugisse pelasgida Sappho). i. Sappho Lesbiâ. (Nō tamen inuenies) Hic totus versus per interpositionem legendus est, atque; ira coniungendum si iuuat fugisse Sappho, O saltem crudelis epistola dicat. (Fata) Miserabiliter saltū Leucadium iam, factū, & mortem suâ appellat, & si Straboni credimus, inde se deciecit, quod & Ouidius innuit eo versus, quæ paulo ante recitauimus, Dat vocam Phœbo Lesbis amica lyrâ. Claruit autem cū Alæo Olympiade ante Tarquinij Prisci arcum ædificatum, vt Eusebij recensent tempora. Vale.

F V G I S S E Pelasgida Sappho, qui nesciūt græca in o hñe accusatiui in on legūt Sappho, sed & Sapphon, & Didon in accusatiui legitimus. (Siue iuuat) Ordo longus est, siue redis &c. (Quid faceres &c.). i. cur non cito redit, si rediturus es. Siue iuuat fugisse Sappho Pe-

DOM.

Epist. Ouid.

Q 3

lasgida,

laſgida).i.græcam mulierem.(Longe).i.ſiue nunquam reditrus abijſti.(O) Optantis eſt .i.vtinam.(Epiſtola).ſ.tua,qua meis literis reſpondebis.(Dicat ſaltem miſere).ſ.mih,vt, Saxa aquæ.(Leucadiæ).i.pæpitia maris Leucadici.(Putatur mihi) Vt.ſ.ſic ſuiã aut amo res,aut cum amoribus vitam. Et ita oratorix ſummum, & grauiſſimum pondus votorum in ſine ponit, vt ipſum memorem commiſerari faciat. Hæc ſunt quæ epiſtolas Ouidianas quanta potui breuiate, & commoditate aſnotau.

GEORGII MERVLAE IN EPISTOLAM SAPPHVS CONTRA
DOMITIVM ANNOTATIONES.

VID igitur petulans, & nimiz licetix literator primũ damnat? Nempe quod Franciſcum Philelphũ in Sapphus vita declaranda ceu græca ignorem, ſecutus fuerim, ſed quod mihi vitio obiicit id laudi maxime duco, neque enim gloria ſua defraudandi ſunt præceptores noſtri, quod tibi vera docet. Sed minime miror, ſi omnium ingratiſſimum eius me accuſat, in quo ſe plerunque iactare ſolet. Quid quod planè hic ignorat, quorũ Franciſci Philelphi teſtimonium ſpectet. illud etiam deprehendiſſe le dicit, quod filiam non filium ex Cercola Sappho genuerit, & me vero pro filia filium ſcripiſſe, quali non hoc ſit frequẽ impreſſorum vitium, quo modo præpoſitas & inuerſas, modo alias pro aliis literis collocent. Quam hominum indulgentiam, ne dixerim iuſticiam, vix diligens præſectorum, & corrigentium cura emendare poteſt. Vnum tamen eſt, quod velut ignotum, atque abſtrulium, cognouiſſe atque eruiſſe dicitur tu per his verbis. (Nec mihi Pierides ſubeunt, Dryadesq; puellæ, Nec me Teſpiadum, cetera turba iuuat.) Hoc eſt triplicem cauſam dicendi, cum aut ſurore poëtico ageretur, aut cum relaxans animum in filiis ſine curis vagaretur inter Dryades, & Hamadryadas, aut cum pueris, quos amabat, blandiretur, qui tibi Teſpiadum & muſarum inſlar erant. Nunc, inquit, nec Pierides, id eſt eſt furor poëticus, nec Dryades. i. relatio animi, in filiis inter Dryades prouocant me ad carmen, nec cetera turba Teſpiadum, nec amicæ quæ tertia & reliqua carmina cauſa erant, me delectant, Næ literator egregie de penitiſſimis (vt aiunt) muſarum antris hunc ſenſum eduxiſſi. dic quæſo, an non plera ſunt huiusmodi dearum appellationibus carmina? ex quibus in tales allegorias quidquam tranſferre, vt ab Euſtathio traditum eſt, parum conueniens ſenſit Ariſtarchus, quam nimiam grammaticorum diligentiam, vt pote odioſam, Seneca & Quinilianus in Didymo damnauerunt. porto quam contentioſe & inſule oppugnans ſuper lios verſus interpretationem noſtram? (Et varijs albx iunguntur ſæpe colũbæ: Et niger a viridi tuttur amatur aues.) Nam cum vim huius cõparationis ex præceptis Varronis excuſſerim, hoc eſt per varias aues genus illud agreſte columbarum accipi, quod ſere eſt albo vario, niteris per abſurde nimis, atq; illepidè probare per varias aues pauonem intelligi, parum cõſiderans, ſi de colũba & pauone intelligeretur, à puella inlipidam, & parum emicacem cõparationem fore quippe quæ nec ſuperiora, nec rem ipſam, de qua agitur, reſpiceret. illud ſanè duplex illa cõparatio, breuiter docet diſpares formas, & diſparia auium genera vi amoris plerunq; copulari, nec deformitatè, aut impar genus amantes a ſeipſis auertere. Quid enim vult exemplum Perſei & Andromedes, aut colũbarum diuerſitas, niſi formam in multis, haud magni momenti eſſe? immo Hercule contra mulierem ſtaret ſua cõparatio, ſi formoſæ aues quales albx colũbæ, & pauones habentur, iungi hac in parte traderentur, & vero ais amicos eſſe inter ſe pauones, & columbas, vt naturales ſcribunt, ad præſens negotium non pertinet, abſurde nimirum omnia exponis, quem admodum & illud. (Non agitur vento noſtra carina ſuo) Vt ſub interrogatione hæc dicat puella, quæ diſceſſu Phaonis, & amiſſa omni ſpe potiundi, quem amabat, in mare ſe præcipitare ſtatuat. Cauillatur, & illud. (Si, niſi quæ facie poterit te digna videri, Nulla futura tua eſt: nulla futura tua eſt.) Sic exponens, ſi nullam es amaturus, niſi quæ dignitate formæ tuæ conueniant nullam amabis, q. d. nulla eſt tam formoſa, quam tu. Nos cõtra ad delicias amatoꝝ omnia referenda dicimus, qui non contentus quotidiana forma, per quam formoſam optet,

optet, in quo maius uis doloris puellæ ostenditur, & is impossibilia appetat, qui ea spernit. Verior itaque est hæc sententia testimonio Ouidio confirmata. Forma Dei munus, forma quæ quæque superbit, quasi dicat, raram uel nullam esse amaturus. Hic ego aliquid subingam ex occultis græcorum commentarijs sumptum, conduplicacionem istam nõ tam ad emphasim esse factam ab Ouidio, quam ut geminando eadem uerba characterem Sapphus demonstraret, quæ (ut Demetrius Phalareus auctor est) gratiam suis carminibus. ἐκ τοῦ ἀναδύ-
κλωτος quæliuit. Nam ubi ἄνεσι χεῖρας τὸ γυναικὸς τὸ γυναικὸς τὸ γυναικὸς τὸ γυναικὸς ἔγραψε. Sermonis gratiæ, quæ per figuras sunt manifeste, & plurimæ sunt apud Sappho quemadmodum anadiplosis, ubi nymphea ad Partheniam ait. πρὸς τὴν παρθέναν τοῖ μὴδονος ἀνὴρα. Quæ respondet ad eam per eandem figuram οὐχ ἔτι κῆρτος οὐδ' ἄνεσι ἔσται. Maior. n. gratia apparet, quam si semel esset dictum, & sine figura. sed cum uir improbus uos in se fecerit, nostraque iniquo animo perlegat: non tam reddendæ sunt homini uices, ut eum suæ perulantiæ pœniteat, quam bonis ac studiosis iuuenibus consulendum, qui plusquam conuenias, interpretationibus Domitij fidei adhibentes, in grauissimos errores incidunt.

IN IBIN ARGUMENTVM ZAROTI.

CRIPSIT Ouidius in Ponto in Ibis inuestigatum: cuius opusculi argumentum perperam nonnulli interpretantur, cum Ouidium Callimachum poetam imitatum dicant, quoniam Apollonium Rhodium discipulum inuestus est, quem Ibisidem appellat, ut ipsam Alexandrinum indicaret: nam Ibis Aegyptia avis est: quoniam sane hoc deridendum sit: quis tam indoctus est, omnisiq; ueri iudicij expertus, qui non intelligat. Dicitur autem quidam nouatum rerum quæ nusquam sunt indignantores noua credere possent atque uolunt, in ueterima nimis: & à ueritate alienissima dilabuntur. Dicant nobis innotatores, quod dedecus, quæ uana infamia Apollonio fuisse: ut Alexandrius Callimacho diceretur: non ne ex Aegypto illius tres habentur uiri doctissimi eruditique uarijs: ac excellentes: quæ etiã Apollonio uera inducitur sub Ibisidi nomine fuisse, cum non tantum in Aegypto huiusmodi uium genus (teste Plinio) reperitur? Si igitur Apollonio Callimachus Ibisidi nomine indidisset, ut eum tantum indicaret: non dabitur, sed notioris uocabulo appellasset. Quæ nam ergo relicta nobis ratio est: cur Ibisidem Apollonium Callimachus appellauerit? hac nempe. & est sententia Valla præceptoris mei omnium doctissimæ. Plii. lib. 8. sua naturalis historiæ de Ibis hoc scribit. Volucris in Aegypto quæ uocatur Ibis, nostri aduocant: at per eam partem se perluant, quæ reddi ciborum onera salubre maxime est. Cum igitur tan sit huius spurcitas: ut proprio ore uentum purget, quod est fædissimum, si rram, non naturam spectes, hunc & omni pudore carentem, atque elegantiam primum, quoniam uisus se postea probabilem reddiderit, & ingratisimum discipulum Callimachus ostendit, Ibisidem appellauit, nam & in sermonibus incompetissimum Apollonium fuisse, & eius bis à Criticis repudiatio opus memorant, inde correptum acceptum, ut Quintus tradidit, ad cuius Ouid. imitationem minime quoque fecerim in hoc opere Ibisidem uocitauit: utq; etiam hominem nullius decoris, & contumacitatis significaret. Huius autem maledicentiæ causas has fuisse ipsemet aperit. Sollicitabat uxorem poetæ: dum in Ponto exulabat, quidam, qui, dum fortuna Ouid. fuit, ab ipso inter amicorum numerum cenfebatur, hanc postremis fracta autem fortuna fidelem uiolare non puidit, lingua uenerata insuurrans Augurto, ut diuitius exilium ipsum remoueret, quare hoc est ius has deprecationes, donotiones: in ipsam perfidum Ibisidem composuit, quæ uero hic fuerit Ibis, à nobis deprehendi non potest, cum ipse nusquam aperit. Opus uidebis elegia o metro paucis carminibus absolutum: sed sua cum fabulatum, tum in historiæ obscuritate quam longissimum: ad cuius iam expositionem devenio.

Empus ad
hoc Iustris)
In hoc prin-
cipio Ovi.
auditorum
attētum fac-
cit, docile,
& beneuo-

lum ꝛ ob omnibus doctis obseruari solet, ut inde libentius opus legatur, idꝛ; maximꝛ ab Ouid. nō fuit præmittendum in ear mine maledico, à quo omnes genere carminis solent abhorre, & ostendit nunquam antea in quenquā alium se inuectum, ut patebit. (Tempus) A temperato tenore solis, & Lunæ tēpus Varro dici uoluit, esseque interual- lum mundi, & motus. (Bis quin que Iustris) quinquaginta annis tot cum hoc composuit opuscu- lum natus erat annos Iustrum quinqueniū aluendo. i. solue- do dictum ut Varro asserit, ꝛ quinto quoque anno uestigia, ulro tributa per cēsores persoluebantur. Liuius autem de Seruio Tullio loquens, ait Ibi in- structum ex exercitum omnem sue, oue, tauris Iustrauit, idque conditum Iustrum appellatum, quia in censendo finis factus est. Græci huiusmodi annorum spa- tium *δ'λυμνια δ'ας* appellāt. (Car- men inerme) Non maledicum, metaphorice dictum. (Sāguino- lenta) Maledica. (Nisi me) Nam missus sum in exilium libris de arte amandi editis. (Vnus) Ibis. (Mei candoris) Meæ gra- tix, & beneuolentiæ erga omnes. (Inassuetas) Inhabiles carmini maledico. (Relegatum) Præscriptis finibus in exilium missum.

*Vtrū-
que uel
uitiūꝛ;

OUIDIUS IN IBIN.

EMPUS ad hoc, Iustris mihi
iam bis quinque peractis
Omne fuit musæ carmen in-
erme meæ.
Nullaque, quæ possit, scriptis
tot millibus extat,

Littera Nasonis sanguinolenta legi.
Nec quenquam nostri, nisi me, lætere libelli,
Artificis perit cum caput arte sua.
Vnus (& hoc ipsum esse iniuria magna) perennē
Candoris titulum non finit esse mei.
Quisquis is est (nā nomē adhuc * utiqꝛ; tacebo)
Cogit inassuetas sumere tela manus.
Ille relegatum gelidos Aquilonis ad ortus
Non finit exilio delituisse meo.

IODOCI BADIO ASCENSII OPUSCVLI OVIDIANI

IN IBIN FAMILIARISIMA EXPLANATIO.

Empus &c.) Opus inscribitur Ouidii in Ibin. i. carmen imprecatorium, at que maledicū in quēdā aduersarium ita merito criminandū, quemadmodū Callimachus criminatus est Apollonium, quem Ibin uocauit, quasi aūē externā, cū se Rhodisi mentiretur, quēadmodū is, quem Ouid. criminatur, se Romanum mentiebatur. Non tamen eum nominat, aut quia famulos li- bellos edere lege uetitū erat proprio præsertim nomine expresso, aut quia

se inuite maledicere ostendat, & sum opere prouocatam uix regere conuitia, aut pares re
 ferre uices. Ingentio autem est animo suo mortē gerere, quia dulcis est nonnullis uindicta,
 quæ maledicendo fit, sed ea & turpis & scelestā Christiano seruanda est. Aut ut minado, &
 imprecando aduersarium à maledicendo, & prouocando ulceris reuocet. nisi. n. interdum
 stultis, & maledicis resistatur, nullas esset in eis maledicendi modus. Vnde monet comicus
 aduersarios suos cessent maledicere, malefacta ne noscaut sua. Et hæc quidem intentio, &
 modus obseruetur honestior, & Christiano dignior sit. Et licet Ouid. Christianus nō fuit
 eadem tamen uirtus illi cognita fuit, uide conatur se candidum. i. sine liuore astruere. Qua
 litas carminibus est elegiata, ea. n. præcipue uoluit, & ideo plurimum usus est, secūdū tamen
 materiae exigētiā iamblica esse debuit. Liber unus est, necis sanè magnus, sed sane q̄ diffici
 lis, quia omnium quos infortunatos nouit, in aduersariū suū mala imprecatur nisi defugit
 ab incepto, & ita eorundem inquisitio difficultatem affert. In qua re, quia diligentissimus
 fuit Calderinus, satis erit ordinem cum familiari explanatione præter eum contempsisse.
 Nam poëta uitam ante epistolārbm explanationem, & exilij causam ante hoc opus uidi
 mus. Ordo igitur est. (Omne carmen mex Musæ). i. uenit, aut inuentionis mex. Fuit inerme
 .i. sine maledictione, imprecatione aut inuidiæ telo. (Vsq̄ ad hos tempus). Et hoc.
 (Bis quinque). i. decem. (Lustris). i. quinquennialibus temporibus, hoc est quinquaginta ui
 ta. me. annis iam peractis. (Et nulla littera). i. ne minima quidem particula. (Nasonis). i.
 meā, aut operis mei, qui Naso uocor, exeat sup. (Tot millib⁹ scriptis). i. licet tot millia scri
 perim non si intelligatur in, ut sit in tot millibus, diceret scriptorum. (Quæ). i. littera,
 hoc est particula. (Possit legi sanguinolenta). i. sanguinis appetens, aut hostilis, sine maledi
 ca. perlat in Metaphora, quia dixerat inerme. (Nec nostri libelli læsere quenquam, nisi
 me). s. unum, qui in exilium missus sum ob lib. de Arte Am. Bene autem dicit nostri libelli
 pluraliter, quia licet modestiæ gratia de uno pluraliter in prima persona loqui, & tamen
 singulariter addit me, quia se solum uult significari læsum. Vnde licet potuisset, noluit tamē
 dicere, nisi, nos. (Cum). i. quando. (Caput artificis). i. meum. (Periit). i. exilio damnatum
 fuit. (Arte sua). i. propter artem suam, & à se inuentam. (Vnus). i. aduersarius maledicus,
 & inuidus. (Et hoc ipsum). s. quod ille unus id fatit, quia non iure, sed iniuria. (Est iniuria
 magna Non sinit). i. non patior. (Titulum candoris mei). i. puritatis meæ ab omni inui
 dia. (Esse perennem). i. perpetuum usque ad finem uite. (Quisquis). i. quicumque est. (Nā
 nomen utrunque). i. tam proprium, q̄ cognomen eius latebit. (Adhuc). i. donec uidero, an
 respiciere uelint. (S cogit manū in assuetas). i. nullo modo assuetas. (Sumere tela). i. scribes
 carmina maledicæ, metaph. ab hostili bello. (Ille relegatum) Docet causam querelæ sit in
 aduersarium esse iustissimam, cum ille miserum, & exilem indignis iniurijs persequatur,
 quem merito proregat, & defendat. Vnde ordo est. (Ille). s. aduersarius, qui me cogit tela
 sumere. (Non sinit) sup. me. (Relegatum). i. missum in exilium. (Ad ortus gelidos Aquilo
 nis). i. ad Pōntum iuxta Getas ad frigidam Zonam. (Delituisse). i. perfectæ, & quasi incogni
 tum ad finem usque latuisse, supple in exilio meo.

Vulneraque inmitis requiem querentia uexat,
 Iactat & in toto uerba canina foro.
 Perpetuoque mihi sociatam fœdere lecti
 Non patitur miser funera flere uiris
 Cumq; ego quassa meæ cōplectar mēbra carine,
 Naufragii tabulās pugant habere mei.
 Et qui debuerat subitas extinguerē flammās,
 Hic prædam medio raptor ab igne petit.
 Nititur, ut profugæ desint alimenta senectæ.
 Heu quanto est nostris dignior ille malis.

VExat) Distrabit, molestia
 afficit, à uehendo uexare
 uerbum deducitur, isque dicitur
 uexari, qui ui, atque motu
 uero citroque uehitur, & est
 plusquam uehi, sicuti quassari
 plusquam qua. i. taxari plusquā
 tangi, & mille alia, auctor Gel.
 (Iactat) Immoderate, profuseq;
 obloquitur. (Verba canina)
 Quare uerba canina, ipse pau
 lo post ostendit, sumprum etiā
 uideri potest à rabidis canibus;
 quorum

ZAR.

quorū rabies Sirio ardēte (teste Plin.) homini mortifera est. (Forō) Forū, ut tradit Fest. sex modis intelligitur, pro loco negotiationis hic accipe. (Sociatam) Vxorē dicit, quam ad extremū usque diem approbavit, suorum que fecit consiliorū participem. notissima differentia inter socium, comitem, & sodalem, à quibus et verba habentur. (Perpetuo fœdere) Ad differentiam illarum uxorū, quas repudiavit, ut que etiam amorem suum indigere caret, ut inde iustior ira videat. Fœdus appellatū ab eo, & in pacendo fœdata hostia necaretur. Virg. Et cæsa iungebant fœdera

porca, vel quæ in fœdere interponat fides, ut ait Fest. (Non patitur) Nō finit sua molestia & iniuria. (Elere) Lamētari, & est proprie lacrymis. (Funera viui uiri) Calamitatē, & me uiuū p̄ inde, ac mortuū funere prosequi. Funus, inquit Don. est p̄p̄a exequiarū à funalibus, etiam noctu efferebantur p̄p̄ sacrorum celebrationem, diurnam. Legit ut & Miseri, & notum est. (Cumque ego quassā) sumptum ab ijt, qui naufragium faciunt. (Tabulas) Translatio sumpta à naufragium facientibus, qui procumbētēs tabulæ nauis & tempestatibus conātur euadere. Subitas extinguere flāmas) Mihi opitulari, sicut solent incendijs homines extinguēdo ignē auxilium præstare. (Hic p̄dā) Præda hostibus capta, quod manu parata, ut ait Var. (Profugæ) Profugus, inquit Seru. proprie dī, qui procul à suis sedibus uagatur, quasi porro fugatus, multi t̄n ita diffiniunt, ut profugos esse dicant eos, qui exclusi necessitate de suis sedibus adhuc uagātur, & simul ac inuenerint sedes, non dicant profugi, sed utranque falsum est. nam & profugus lectus est, qui sedes locauit ut in Luciano. Profugi; à gente uetusta Gallorū Celte miscentes nomē Iberis, & exules, qui adhuc uagantur, ut in Salu. Qui nullo certo exilio uagabantur, adeo exilium est ipsa uagatio. (Senectæ) senectā est senilis ætas. (Dij melius). s. agunt. (Ille) Germanicus, cui & Festorū libros iscrispsit. (Inopes uias) Viaticū enim dedit. (Agā meritas gratas) solent poëtæ ita uti, cum oratores gratias dicat. differūt inter se habere gratiā, referre, & agere. agere uerbis proprie est qui autē habet apud se gratiā nondum retulit qui retulit desinit h̄re. Don. est auctor. (Audiet hæc Pontus) Pōtus mare antea, ut scribit Plin. ab inhospitali feritate Axenos appellatus est, & Pontus non à ποῦρῖς, sed potius uerbum à nomine factum prius enim fuit Pontus, quæ quisq̄ in eo mergeretur, sed potius quasi πόνυρον. i. statibus, & procellis plenus. (Itē) Germanicus. (Testē ficanda) Numeranda inter cetera beneficia. (Calcasti) Insultasti. (Quam licet) Quacūque parte licuerit. (Hostis) Apud antiquos peregrinus hostis dicebatur, & qui nunc hostis, perduellio, auctore Fest. & Macr. unde Plaut. in Curc. Siue stans cum hoste intercedit dies, dixit. (Desinet esse prius) Adeo iniuria affectus est poëta, ut unquam se amicum Ibidi futurū dicat, idque per similitudinem à rebus contrarijs ostendit, que minime conuenire possunt, humor. n. utpote frigidus, & humidus arido igni aduersatur, quia contrarius, ita & Solis t̄dus cum Lunæ. Soles autem plures fuisse. Cic. in lib. de Nat. Deor. ostendit, ait. n. Cumque tu solem quia solus esset, appellatum esse dicās: Soles ipsi q̄ multi à theologia proferuntur, unus ex Ioue natus, nepos Aethetis, alter Hyperione, tertius Vulcano Nili filio, cuius urbē Aegypti uolunt esse eam, quæ Heliopolis appellatur. Quartus is, quem herodotus temporibus Acantho Rhodi peperisse dicitur auum Ialysi, Camiri, & Iundi. Quintus, qui Colchis ferunt Aetam, & Circem procreasse, Luna dicitur, & sola lucet noctu, si Var. credimus, unde Catul. Dicta; à lumine Luna. (Parsque eadem cœli) Zephyrus & Eurus uentū inuicem si

bi contrarij, vt ostendimus. (Axē) Axis, inquit Fes. quem Græci ~~2~~ dicūt, plures habet si-
gnificationes. nam & pars cæli Septentrionalis, & stipes teres circa quem currus rota verti-
tur est, & tabula scætilis. (Et noua fraterno) Laïus Thebarum rex ex locasta Oedipodem si-
lium habuit, qui ex matre sustulit filios, Etheoclem, Polynicemq; virilis sexus, fæminas ve-
ro Antigonem, & Ismenem. sed postquæ rescituit Oedipus cum matre se cõcubuisse, sibi oca-
los eruit, relictis in regno Etheocle, & Polynice filijs, qui inter se pacti sunt, vt singulos sibi
cedendo non alterius inuicem regnaret. sorte prior Etheocles regnat, qui pacto exacto tẽpore fratri
cedere noluit, indignatus aut Polynices tãta affectus iniuria à fratre, Thebas cum exercitu
vni cū 7. regib. venit, quo in bello mutuis Etheocles, & Polynices cecidere vulnerib. quorū
corpora in pyra cõiecta de more sunt, cuius sumus in partes scissus est, vt etiã & ipsorū mor-
tuorū ostenderet odium. plures huius rei meminerunt auctores, & in primis in Theb. Strat.

E T ipse immitis. i. immanis, & crudelis. (Vexat). i. molestat. (Vulnera græcia requiẽ)
.i. mala reficit, hoc est innouat, quæ neglecta requiescere, hoc est requiem sumere velint.
(Et factat verba castra). i. detractoria, & irritatiua, ac maledica more canum. (Toto foro)
.i. vbi est plenus conuentus hominum. (Et non patitur sociatam mihi perpetuo scædre le-
cti). i. legitimam coniugem meam. (Flere funera). i. exilia funeri comparãda. (Viri miseri)
Quia vexando eam cogit eam aliud cogitare, & agere. s. de aduersario conqueri. (Cumque)
.i. & cum. (Ego complectar membra mex carinæ quassa). i. concussa, & fracta, hoc est reliquias
naufragij, & infortunij mei. (Ille pugnat). i. cum pugna contendit. (Habere tabulas). i. vlti-
mas opes, sicut, dum nudi in tabula enatamus, nihil præter tabulam habemus. tabulas ergo
mei naufragij. i. vltimas opes mihi relictas. (Et qui debuerat extinguerẽ flamas subitas). i.
incendia subito orta. i. amouere mala mihi subito venientia, hic exsilens. (Raptor). i. violen-
tus alieni boni inuasor. (Petit prædam ab igne medio). i. è maximo infortunio meo emolu-
mentum capit. Nititur. n. vt alimenta delint. (Senectus profuge). i. profugare. (Heu quãto
dignior) Sup. fit ipse (Nostris malis) sup. q̄ nos, q. d. multo. (Dij melius) sup. mecum agūt,
quam ipse. (Quorum). s. d. corū, hoc est diuorum. (Ille). s. nostrissimus in terris, videlicet D.
Augustus, q̄ viuis pro Deo habitus est, vnde Horat. Præsentem tibi maturos largimur hono-
res. (Est mihi longe maximus). i. præcipuus. (Qui noluit nostras vias esse inops). i. noluit
exulem spoliare, etiam opibus suis. (Igitur ego agam semper huic). s. Deo. (Grates). i. gr̄as,
(Meritas). s. quas meruit. (Quas cumq; licebit). i. sicutum erit, aut dabitur mihi agere. (Pro-
tam mansuetor peccatore) Quo in me vsus est, cum etiã bona omnia potuisset abstulisse. (Pon-
tus). i. regio in qua mihi exilium est, vbi Barbari & sæui habitant homines. (Audet hæc). i.
has gratiarum actiones meas, & hæc merita Augusti in me. & (Idem). s. Põtus. (secũdũ quod
dã) faciat quoq; .i. etiam vt potior terra. (Testificanda). i. in testimonij gratitudinis citan-
da. (Mihi). i. videns nie gratum Augusto, merebitur de me, & me sibi obnoxij faciet. Vnde
per contrarium subdit. (At tibi & c.) Calder. aliter intelligit. s. (Idem). s. Augustus. (Faciãt
quoq; vt terra sit potior testificanda mihi). i. vt in exilio de Cæsaris triumpho scribam. (At
tibi calcasti & c.) Incipit imprecari in aduersariũ à simili ferẽ dicendi figura, vt Virg. in Dī
ris vr̄es. Ordo est. (At). i. sed. (O violẽte). i. iniuste oppressor. (Qui calcasti). i. suppeditasti
(Me iacentem). i. prostratum. (Heu) Dolẽtis est interiectio eius videlicet, qui inuitus cogi-
tur ad vltionem, aut exprobrant, sicut illud Heu stirpem iniuissam, heu igitur. (Ego ero ho-
stis debitus). i. vti debeo. (Q̄) .i. quæ res. (Licet). i. permittitur. (Misero). s. mihi miseratio
ne digno. Nam miseros ferẽ bonos dicimus. (Desinet esse prius) Sic in Diris Maro. contra-
riẽ nature prius fore precatur. (Quam desit, inquit, nostris deuotũ carmẽ auenis) Ordo est
(Humor). s. aqueus desinet prius contrarius esse ignibus. (Et lumina Solis erūt mixta cum
Luna). i. in coniunctione videbitur Luna luminosa nobis, aut erūt in eadẽ sphaera. (Et ea-
dem pars cæli immitet Zephyros & Euros) Zephyros, q̄ flant ab Occidente, dñr Latine Fa-
uonij, & Euros, qui flant ab Oriente. (Et Notus). i. ventus Meridionalis. (Tepidus) Qui
transit torridam Zonam. (Flabit ab axe gelido). s. Septentrionali, vbi est altera frigidarum
Zonarum, & perpetuum ferẽ gelu. (Et noua concordia venit fumo fraterno). i. quando fra-
tres. s. Etheocles & Polynices cõcrem abuntur, qui cum essent in vita inter se sc̄quissimi, dum
rogo imponerentur, diuisus est rogos, quasi cadauera adhuc inimicitias agerẽ, vnde addit.

Z A R.

PYra: Pyra est lignorum congeries. Virg. 11. Aen. Constitue pyra, & ἀπό τοῦ πυρῆς. i. ab igni venit, teste Seru. (Et Ver) Ver, quod tunc virere incipiunt virgulta ac vertere se tempus anni, nisi q̄ foues dicunt id tempus Ver. Varr. auctor. (Autumno) Autunnum quidam dictum existimant q̄ tunc maxime augetur hominum opes coactus agrorum fructibus et auctor est (Brumæ) Dicta bruma, q̄ tunc breuissim⁹ est dies. Var. Auc̄. (Aestas) Ab æstu est, hinc æstiuus, nisi forte à Græco κίεθαι auctore Varr. (Armis) Imprecationibus prælatio à militib. qui armis inimicos percutunt, arma ab armis, i. humoris dependentia, vt scutum, gladius, pugio, sica, & ea quæ procul præliantur tela. Fest. (Gratia) (Pax, & cōcordia. (Improbe)

Probi velut prohibi, qui se à delinquendo prohibent improbi, qui se non probent. Fest. auctor. (Tuis commissis) Quia dignus es. (Quam dolor) Sensus est, tēpus, quo omnia consumuntur, nequaquā odiū, & irā meā finire poterit. (Pax) A pacione dicta, vt ait Fest. (Cum pecore) Pecus ab eo, q̄ pascuntur, à quo peccora vniuersa, quod in pecore pecunia tum pastoribus consistebat. Varr. Diciturq̄ pecus omne animal humana carens effigie, teste Laet. & pecus pecudis dicuntur, & ris, & pecunare pecuaris, & pecu pecu indeferenter, non vt imperatorū gramaticorū multitudo falso docet, (Lupis) In Martis tutela esse dicitur lupi, vt græce dicitur. (Cæpto versu) Nam pollicetur se editurum proprio carmine maledictio opus in inimicum, vt in fine operis patebit. (Cæpto ergo versu) Hoc carmine, quod erit principium imprecationis, & dixit prælia, vt ostenderet etiā non pro meritis in pntia deuouere. præliū est amorū certamen, bellum vero tum pugna, tum totū tēpus, quo in militia sumus. (Hoc pede) Nam Iambo metro vt solemus. (Vtque petit primo) Per comparisonem dicitur sicuti leuis armaturæ milites solent antea, q̄ in bellū prodeant, se experiri in arena, ita hoc opus edere, vt inde factō periculo, acrius inimicū vulneret. (Velitis) Morte veterū velocissimū cum scutis leuib. ait. n. de velitari Cic. Pedites ad hoc ipsum exercitari iisdē mōscendi, quos expeditos quasi volitates volites nominabāt ij. aut si Liu. credimus, hasta inhabitare li vtēbāt. (Breui) Tempore. (Disimulare) simulamur falsa, dissimulamur vera, teste Seru.

A S C.

Q V A M .f. concordiam fratrum. (Vetus ira separat pyra) .i. rogo funebri. (Incēsa) .i. dum incensa esset nam dissoluerunt corpora cum flammis. (Et Ver miscebitur Autumno) Inter quæ est æstas, & hyems. (Et Brumæ miscebitur Aestas) Inter quas est Ver, & Autūnus. (Atque eadem &c.) Pater. Ordo. (Commissis) .i. id improbe. (Quæ nos sumpsimus tuis commissis) .i. propter commissā tuā. (Tēpus, & hora) Quæ tamen plurimum valere solent ad delendum odium, vnde in odium Iunonis dicit Venus in 5. Aen. Quam nec longā dies, pietas nec mitigat vlla. (Cum pecore infirmo) Agnino, aut caprino. (Prima quidem cæpto versu) .i. quali incepti tecum loqui, hoc est elegiaco. (Non soleant &c.) Quia Iambico Geri volunt. vnde Horat. in Arte. Archilochum proprio rabies amauit Iambo. (Veliris hasta) Velis est lenis armaturæ miles. is autem præludēs hastam solo arenoso infigit, quam postmodum succensus in hostem ingerit, si peritus est. sic & poeta dicit se primum no acri pede gesturum bellum.

Quam vetus accensa separat in pyra:

Et Ver Autumno, Brumæ miscebitur Aestas,

Atque eadem regio vesper: & ortus erit:

Quam mihi sit tecum positus, quæ sumpsimus ar

Gratia, commissis improbe rupta tuis. (mis

Quam dolor hic vnq̄ spacio euancescere possit,

Leniat aut odium tempus, & hora meum

Pax erit hæc nobis (donec mihi vita manebit)

Cum pecore infirmo quæ solet esse lupis.

Prima quidem cæpto committam prælia versu,

Non soleant quamuis hoc pede bella geri.

Vtque petit primo planum flauentis arenæ

Nondum calafacti velitis hasta solum:

Sic ego te fetto nondum iaculabor acuto,

Protinus iniusum nec petet hasta caput.

Et neque nomen in hoc, nec dicam facta libello,

Teque breui, qui sis, disimulare sinam.

Post modo si perges, in te mihi liber Iambus
 Tincta Lycambeo sanguine tela dabit:
 Nunc quo Battidae inquit deuoet Ibin,
 Hoc ego deuoueo teque tuosque modo.
 Utque ille, historiis inuoluam carmina cæcis,
 Non soleam quamuis hoc genus ipse sequi.
 Illius ambages inuitatos in Ibiada, dicar
 Oblitus moris indiciique mei.
 Et quoniam, qui sis nondum querentibus edo,
 Ibidis interea tu quoque nomen habe.
 Utque mei uersus aliquantum noctis habebunt,
 Sic uitæ series tota sit atra tuæ.

Liber Iambus) Iambus pes
 Læto rōi iambit. i. à concu-
 melis iactandis, quòd maledici
 genere hoc carminis utebantur,
 huius autem origo uerbi ex no-
 mine Iambes famule Celei no-
 minatur, quæ Cererem filiam
 querendo ad Meganiram coniu-
 gem Celei delatam cum uidis-
 set sollicitam male tractauit, alii
 Iambum quasi triambum, à tri-
 umphatore Libero cognomiua-
 tum, à Marte alii. huius carmi-
 nis præcipui scriptores apud græ-
 cos Archilochus, & Hipponax,
 apud Romanos Lucilius, Catul-

lus, & Horat. Bibaculus, ut scribit Diome. (Tincta Lycambeo sanguine) Lycambes filiam
 Neobulen Archiloco poëtae promisit, quam postea turpi ipsius commotus facie negauit datu-
 rum, indignatus inde Archilochus Iambo carmine asperrime in Lycambem focerat, & fi-
 liam eius Neobulè inuectus est, quos pudore confusus laqueo finire uitam compulit, unde
 Horat. in Epodo, caue caue, nanque in malos asperrimus parata tollo cornua: Qualis Lycæ-
 bæ, spretus, infido gener. & in Poëtica, Archilochum proprio rabies armauit Iambo. Hunc
 boci cepere pedem grandæque cohurni. floruit Tulli Hostilij temporibus, aut. Cornel.
 Nepote. (Nunc quo) Quo uerbes deuotiones faceret pluribus uerbis in 3. Saturn. docet
 Macr. plurimæque uerba dicebant quæ omnia ex Samonici Sereui testimonio ponit. quare
 dicit nunc Quid. non eo modo, quo prisca solebat, te deuoueo, sed sicut Callimachus, qui
 inimicum suam Apollonium Rhodium deuouit. (Battidae) Battus Polymæsti filius Cy-
 renas primus ædificauit. quatuor autem funere Batti, & omnes Cyrenenses, quemadmo-
 dum Proclus docet in Pindarus, eius meminit Callim. qui extruxit Cyrenas, de laudibus
 locutus Apollin. ex cuius uerbis docemur Battidae omnes Cerenenses appellatos, quam-
 obrem etiam Ouid. ab ipso commonitus Callim. Battidam eum uocat quòd fuerit Cyre-
 nensis, ne quorundam nugæ sequentes, aliter interpretemur. (Utque ille, historiis) Obscu-
 rissimis hist. reconditisque fab. Call. opus suum absoluit, quod ita facere pollicetur poëta.
 Histo. inquit Cice. est res gesta, sed ab ætatis nostre memoria remota. licet Seru. & alii ab
 s'pog' quod est uidere, dici putarint historiam. quod annales ab hist. differat abunde Gell.
 docet. (Non soleam quamuis hoc genus ipse sequi) Vbi que facilis in ceteris operibus est,
 & nunquam carmen maledicum antea composuit. (Ambages) Ambages ait Varr. apud
 Lucil. Quid tibi ego ambages ambiui? profectum à uerbo ambio, q' inest in ambitu, & am-
 bitioso. ambages dicit Seru. circuitus. (Ibidis interea tu quoque nomen habe) Eo nomine
 appellaberis, quo Callimachus, quem imitatur, inimicum suum Apollonium nuncupa-
 uit, (Noctis) Difficultatis, & obscuritatis. (Atra) Obscura, & perinde infelix.

P O S T M O D O si perges) Aut ordo est post, si modo, aut postmodo, una è dictio pro
 eo, quod est postea, aut postmodum. (Tincta Lycambeo sanguine tela dabit) i. tam uehemen-
 ter, & execrabiliter in te inuehetur carmen meum Iambicum, ut Archilochi in Lycambem
 focerum suum ex sponione, qui eum ad laqueum compulit. Iambus autem debet proferri trisylla-
 bum, sicut græcum ἰάμβος. i. uoceo. (Nunc quo Battidae, &c.) Ordo est. Ego deuoueo. i. in p-
 niciem, & mortem uoueo, & addito dijs inferis nunc te, & tuos hoc modo. (Quo Battidae)
 .f. Callimachus, (Deuoet Ibin) .i. Apollonium, quem Ibin .i. aem Alexandrinæ appella-
 uit. (Non soleam quamuis &c.) Quia facilis, & apertus in reliquis esse conatur, hic ex indu-
 stria difficilis, & obscurus. (In Ibiada,) Ratum est. Nam auctores Seru. quæ non semper cre-
 scunt, non ubiq; crescunt. quia tñ in genitiuo, & datiuo singularib. quia ergo dicitur Ibis.
 h. i.º Ibis, uel Ibis. dixisset Ibin, sed ab Ibdos in genitiuo, dicit Ibiada in accusatiuo. (Nò
 dum

sum querentibus edo,) Pondus habet, quod ne querentibus quidem edat. i. loquatur, & ex primat. (Tu quoque). i. etiam tuæ sicut Apollonius habet apud Calimachum. (Aliquantum noctis). i. obscuritatis. (Atra) Aut ignobilis, aut potius infauusta, atro lapillo noranda, more Thracum, aut Cretensium.

ZAR. **H**æc tibi natali facito, Tuo natali die. solebant præfici multum natales suos celebrare, & in maximo honore habere, quibus diebus læta omnia peragebant, quare nunc Ouid. infauistū inimico imprecatori nalem. (Ianiq; cal.) Cal. Ian. maiores obseruabant, in quibus unusquisque aliquid agebat. Totus ab auspicio ne foret annus iners. Quisque suas artes ob id delibabat agendo, Nec plusquam solito testificatur opus, ait in Fast. Ouid. Cur quoque celebrarent Cal. Ian. ex Var. lectio ne licet cognoscere, inquit. a Cald. & natales Ian. antiqui obseruabant, ne mala omnia audirent, & uestes ueteres nouis mutabant, eodem die mulieres annulum seruis, sicut viri Saturnalibus, dabant, & quisque suas pro

bono omne artes exercebat. pluribus nominibus Ianum appellatum ab antiquis, Varr. Maer. & in Fastis Ouid. docent, cui 12. erant aræ. (Dij maris; & terræ) Nunc in auxilium Deos oēs uocat, ut inde facilius possit imprecationibus uti. (Dij maris) Dij, qui mare incolitis, & qui in terris digitis. (Quique his meliora tenentis Inter diuersos cum Ioue regna polos). i. uos etiam inuoco, qui meliora regna habetis, cælum tenentes, q̄ maritimi, terrestrisq; Dei, & tandem omnes, qui estis inter Arcticum, & Antarcticum polum. Polus, ait Varro, græcum. id significat circum cæli. (Mentes) A uerbo memini mens descendit, & mens est, uel a mater, siue ψῆν. i. Luna, quia sicut Luna crescit, & decrescit, ita hominum mentes uarijs modis hebescunt, & augentur, D. Augustinus est auctor. (Ipsaque tu tellus) Eadem & Ops est; quæ numen quoque habere dicitur, teste Plin. (Æquior) Mare ab equalitate dictū, ut auctor est Varro (Æther) Ait Arist. in eo, quem de mundo composuit libro, Cæli autem, & Astrorum substantias æthera nunc damus, non (ut quidam) q̄ cum ignea sint, utatur, arantes in nimium alteratum ab igne uerticent, sed quia semper curra ne circumacta. Plato in Epinomide æthera cælum dicit, dum quinque ostendit esse elementa, & post ignea æthera collocauit. (Sideraque) sidera quod insidunt, atque ita significant quid in terra perterendo. Var. (Quæ nunquam, quo prius, ore micæ.) Nam modo plenilunium, modo interlunium itaque semper diuerso modo aspiciuntur ab interlunio ad plenilunium, e contrario uarias figuras admitteudo, ut unusquisque per se cognoscere potest. (Noxque tenebrarum) Nox quia græce dicitur νύξ, in genitiuo noctis, quia græce ἡνὴρ, ut recte comonent Prisc. fallitur ergo Seruius, qui, q̄ oculis noceat, dictam existimauit, nullum nanque uerbum latinum ita declinatur, aut enim in gis, faciunt genitiuum ut lex, gis, aut in cis, ut nux, cis excipiuntur senex, quod facit senis, & suppellex, quod facit suppellectilis. (Quæque) Parca inuocat, quæ tres esse perhibetur ab auctoribus Clotho, Lachesis, & Atropos, quas Cic. in 2. de Nat. Deo. Erebi & noctis filias fuisse scri. Hæc mortalium uitā in sua potestate hinc dicit, qua-

fūm Clorho bāiulāt, Lachēfis filiat, Aetropos filium frangit, vt de Sen. Ducunt volentē fata,
 volentem trahunt; & rursus in eam, quā Oedipodem vocat Tragedia, Fatis agitur, ceditē
 Facis: Nō sollicitē p̄nt curā Mutare ratis flamina fufis. (Quidquid patitur mortale genus,
 Quidquid facimus, venit ex alto, Seruatq; sua decreta colus, Lachēfis, dura reuoluta ma-
 nu, Omnia certo tramite vadunt, Primusq; dies dedit extremum. Non illa Deo vertissē li-
 cet, quę nexa suis currunt caufis. It cuique ratis, p̄ce non vlla Mobilis ordo, multis ipsam
 timuisse nocet, multi ad fatum Venere iuum, dum fata timent, & quę sequuntur. Oui quo-
 que in Meta. de Parcīs loquitur. (Ratum) Firmum, & stabile: est que iurifconsultorum ver-
 bum. (Triplix pollice) Nam tres numero sunt, vt docuimus, Pollex, inquit Macr. nomē ab
 eō, q̄ polleat, accepit, nec in finiftra celsat, nec minus q̄ tota manus semper in officio est, vñ
 apud Gręcos *τρεῖς* vocatur quasi manus altera (Opus) Inter opos, & operam differentiā
 hanc facit Vulp. inueniens, op̄e sunt diuinā officium, opus est finis, fructusq; operę, sed
 hęc sepeissime confunduntur apud auctores, vt quod Virg. Mollibus ē stratis opera ad fabri-
 lia surgit quati ad operas. (Quique per infernas) Stygem paludem dicit Acherontis, & ter-
 tē filiam per quam Dij peierare prohibētur, vt Virg. tradit, Seygiāq; paludem, Dij cuius
 iurare timent, & fallere nomen, qui, n̄ peierasset uentareo poculo per noē dies priuabatur.
 Victoria autem ipsius Seygię, ac Acherontis filia cum bonam operam in bello giganteo na-
 uasset, & Ioui auxilio venisset, ab ipso impetrauit, vt per matrem Dij iurarent, peierātesq;
 , qua diximus p̄na multatētur, quod ā Ioue facile cōcessum est. De Styge etiā palude, vbi
 de Alexandri mortē narrabimus, aliquid dignum cognitu docebimus. (Imperiatræ) Quā
 Dij timeat peierare. (Amnis) Ab ambitu dictus Varr. (Quasq; serunt torto) Non p̄ter-
 misit Quid furias, quas tres tradunt fuisse Aleſto, Tiphonem, & Megeram, Acherōtis, &
 noctis filias. Pluribus autē versib. eas Virg. Ouid. & Claud. describunt. nec immerito Ache-
 rontis, & noctis esse filias voluit antiquitas, cum rebus in ipse ex voto succedentibus, &
 rōne cedente mens p̄sturbationem nasci necesse videatur, quę non absque mentis caci-
 tate iudicij perseuerat, & perseueratione fit maior, donec erumpat in actum, qui ab que ra-
 tionē factus iuriosus appareat. necesse est, diuersis nominibus nuncupantur, vt passim apud
 p̄cetas est legere. (Vitaris) Sumptum hic ā vitibus, quę pedamentū alligantur. (Carceris)
 Carcer est custodia noxiōsā ā coercendo, q̄ coercet, quos exire prohibet, carceres equorū
 terminus: vñ currere incipiunt, vt Varr. testatur. (Vos quod; plebs superū) Hos Deos, quos
 nunc memorat, plebem appellat, nam sicut in vnaqua; ciuitate nobiles, & patricij ā ple-
 be discernuntur, populo inquam minuto, ita ā Dijs ij Scindij segregantur. plebs vero dici-
 tur, auctore Gellio; in qua gentes ciuium patricię nō insunt, & dicitur recto casu plebs, &
 plebes, vt veterum exemplis satis constat. (Fauni) Dij sunt siluestria incolętes, ā fando dicti,
 vt ait Fēstus. (Satyrię) Satyris ait Plin. in 5. p̄ter figuram nihil moris humani, & in Aethiopia
 inueniuntur, de quibus videt D. Hieronymus in vita Pauli primi Heremite dicat, vt
 p̄tē memoratū dignū apponere volui. De beato Antonio loquitur Hieronymus, qui Cen-
 taurum fuerat allocutus, nec multo post se ei Satyrus obiecit, ait itaque; Nec mora inter sa-
 xosam vallē non grandē homunculum videt, frōte cornibus aspera, aduncis narib. cuius ex-
 trema pars corporis in caprarū pedes desinebat, ad hoc Antonius spectaculum, scutum fidei
 & lorica spei bonus p̄liator arripuit, nihilominus memoratum animal palmarū fru-
 ctus eidem ad viaticum, quasi pacis obſides fert bar, quo cognito gradū pressit Antonius, &
 quisnam esset interrogans, hoc ab eo r̄sum accepit, mortalis ego sum, vnus ex accolis ere-
 mi, quos vario errore delusa errore gentilitas coluit, Faunos, Satyrosq; , & incubos vocant.
 dicti aut sunt Satyri ā *σατυρ* i. mentula, teste in 1. Satur. Macr. inde Saturnus, q̄ ei fuerit am-
 putatum feminale membrum. (Laresq;) Habes apud Ouid. in Fastis hęc plurib. carminib.
 Latium fabulam explicatam, quam breuib. stringemus. Flagrabat amore Iupiter Iuturnę
 Turni sororis, quę et nymphis detexit, Almonis autē filia Lar, siue Larlar dicta hoc Iuſoni
 manifestauit, quare indignatē Iupiter Lari linguā p̄cidit, & Mercurio ad Hygē paludē ducē
 dā tradidit, vt meritas ibi lueret p̄nas, ac Merc. inuitā Larē cōpressit, dū eā ad stygem duce-
 ret, ex quo cōpressu gemini nati sunt noīe Lares, ā matre ita n̄cupati, vnde Ouid. Fitque
 grans, geminosq; parit, qui cōpita seruāt, Et vigilāt n̄sa semper in vrbe Lares ij cōpita ser-

want, inde compitalia festa, & dies attributi Laribus, quibus in cōpitiis sacrificabatur. de Laribus hæc Cic. refert in lib. de vniuersitate, cuius hæc sunt verba: Reliquorum autem quos Greci Demonas appellant, nostri (vt opinor) Lares, si modo hoc recte cōuersum videri potest. in Aulularia quoque Plaut. meminiq; Apuleius, & meminit etiam August. in lib. de Ciui. Dei: aiuntq; veteres putasse animas hominum, fieri Demonas, quòd si bonorum fuissent meritorum Lares appellarentur, sin malorum, tum lemures, tum laruz, quod si incertum fuisset bonorum, ne au malorum essent meritorum, tunc appellari manes.

ASC. H A E C) .i. imprecatoria legatur tibi eo die, quo tibi bona cōprecari debeant. (Aether summe). s. inter elementa aut pro cœlo posuit. nec legendum est summe, sed summe in vocatiuo à nominatiuo summus. Verum autem de igne potius loqui, quia addit, Sideraque &c. (Quæque). i. & vos ò Paræx, quæ netis. (Opus ratum). i. stabile, & fatale. (Triplici pollice) Quia tres sunt, vnde versuulæ plebeius est: Clorho colū baiulat, Lachesis trahit, Atropos occat. (Amnis aq; imperiuratz). i. Stigiz paludis. Nam Styx tristitia significat, quæ dijs cōtraria est, sunt enim semper læti. (Quasque). i. & vos ò dire, seu Furiz Infernales. (Quas ferunt) id est dicunt. (Sedere ante obscuras fores carceris) scilicet infernalis, Erebi, scilicet aut Tartari. vnde Aen. 6. Tiphoneque sedens palla succinta cruenta. Vestibulum in somnijs seruat, noctesque diesque. Et paulo post: Cernis custodia qualis Vestibulo sedeat. habent autem Furiz pro capillis angues.

Z A R. F Lumina) A fluendo dicta.

* chori Varr. (Et Nymphæ) Aquarū Dez, quasi lymphæ dictæ. (Semideumque genus) Indigetes, q Semidei sūt nati ex deo vel dea, & mortali, vt Aeneas, qui Iupiter indiges est appellatur, & ab digeo verbo indiges dicitur teste Seruio. (Diui veteresque) Qui iam pridem in deorum numero estis collocari. (Nouiq; Vt Cefar, & alij, qui nuper relati sunt inter Deos. (Et peragit) Perficit. (Pasiphaës generi) Thefeus Aegæi Athenarum regis filius in Creta ad occidendū Minotaurum iuit, cuius amore capta Ariadna Minois, & Pasiphaë filia, eum quoniam modo Minotaurum superaret, docuit, inde votis compos Theseus Ariadnem rapuit pariter & eius sortem Phædræ, sed (vt tradit Plutarch.) Ariadnem in Cypro insula, reliquit, vbi partu extincta est, Homerus in Dia insula non Cypro, obiisse scribit Diod. vero in Naxo relictam, & inde a Bacco in montem, qui Dryops dicitur, perductam memoriz prodidit. nupsit inde Theseo Phædra, quæ Hippolyti amore flagrauit, at ex Hippolyte Amaxone. Thefeoq; natus erat Hippolytus, quia venator egregius ac pulcherrimus fuit, interpellantem de stupro Hippolytus cum contempsisset Phædræ, falso ipsa conuerso crimine ad patrem ipsum detulit, qui nimis credulus Aegea parètem est precatus, vt filium perimeret. inimicis autem phocis, vitulis inquam marinis, ab Aegeo, qui equos terret: Hippolytus disertus est, quæ ab Aesculapio ad vitam restitutum auctores tradunt Dianæ precibus, qui inde Viribus dictus est, quasibus in vitam prolatus, vt in 15. Meta. Ouid. & in 7. Aen. Seruius docent. (Pœnas) Octo pœnarum genera in legibus Cic. tradit, damnum, ignominiam, seruitutem, vnicula, verbera, rationem, exilium, & mortem. (Ne ue minus noceant) Nec esse erat in deuotio-

* Illas

Fluminaq; & Nymphæ, semideumq; genus. Denique ab antiquo diui veteresq; nouiq; In nostrum cuncti tempus adeste * Chao. Carmina dum capiti malefido diro canuntur, Et peragunt partes ira dolorque suas. Annuite optatis omnes ex ordine nostris, Et pars sit voti nulla caduca mei. Quæque precor, fiant: vt non mea dicta, sed illa Pasiphaës generi verba fuisse putet. Quasq; ego transiero pœnas, patiatur & * istas, Plenius ingenio sit miser ille meo. Ne ue minus noceant fictum execrantia nomen. Vota, minus magnos commoueat ue deos: Illum ego deuouco, quem mens intelligit, Ibin,

nibus proprium nomen exprimere, nã aliter deuotio frustra fieri credebatur, quod Roma-

ni intelligentes, verbis nomen incognitum esse voluerunt. Id autem quandoque quidam plebeius (si Varroni credimus) enunciare ausus in cruce leuatus est, hunc Solin. & Macro. testantur à Romanis colebatur, cui ante diem 12. cal. Ian. sacrificabatur, habebatq; etiam simulacrum oclusio, ob signa totq; ore. (Execrantia) Deuouentia. (Fictum nomen) Inimicum, quem improprio nomine Ibidem vocat. (Magnos commouent te Deos) Magni Dij sunt Iupiter, Minerva, & Mercurius, qui Romę colebantur. penates etiam dicuntur, vt scribit Varro. sed quia colebantur penates apud Lauro lauiniū, non eosdem, qui magni Dij penates esse Seruius credit.

SE D illa Palsiphae generi. i. Thefei, qui imprecatur filium coegit mori. (Quasq; ego transiero. i. & quas dixerō, & quas non dixerō, hoc est omnes. (Plenus ingenio) .i. quam excogitari, aut eloqui quem, sis miser, i. fortunatus.

A S C.

Qui se scit factis hæc meruisse suis.

Nulla mora est in me, peragam rara vota sacer-
Quisquis ades, sacris ore fauete meis. (dos.

Quisquis ades, sacris lugubria dicite verba,
Et fletu madidis Ibin adite genis.

Ominibusque malis, pedibusq; occurrite leuis,
Et nigrae vestes corpora vestra tegant.

Tu quoque quid dubitas ferales sumere vittas?

Iam stat (vt ipse vides) funeris ara tui.

Pompa parata tibi est, votis mora tristibus absit.

Da iugulum cultris hostia dira meis.

Terra tibi fruges, amnis tibi denegat vndas,

Denegat afflatus ventus & aura suos.

Nec tibi Sol clarus, nec sit tibi lucida Phœbe.

Destituant oculos sidera clara tuos.

Nec se Vulcanus, nec se tibi præbeat aër,

Nec tibi det tellus, nec tibi pontus iter.

Exul inops erres, alienaque limina lustres,

Exiguumque petas ore tremente cibum.

Nec corpus querulo, nec mens vacat ægra dolo

Noxq; die grauior sit tibi, nocte dies. (re,

precatio. (Pompa) ἀποδοῖν ἱερίων .i. emittendo, vbi longus ordo emissorum est, & apparatus, (Hostia) Hostibus à victis hostia nomen habet, in Fast. Ouid. (Dira) Tristis, infesta, dirus Dei ira natus. Festus. (Terra tibi) Incipit nunc poeta in Ibidem imprecari, operatque, vt suas ei fruges terra non præbeat. (Fruges) A fruendo dicte, Varro. (Aura) Mitior vento spiritus. Aura ite à Cephalo amata est, & aura popularis fauor. (Nec se Vulcanus) Ab ignis maiore vi, ac violentia Vulcanus dictus, auctore Varrone, quamuis à volando dictum dixerit Cic. (Exul) Extra solum positum. (Limina) Limen omnis ingressus est, vt ait Non. (Lustrate multas habet significationes, vt Nonius de indagine, doctorem virorum ostendit, est circuire, vt hoc loco, sequi, perspicere, expiare, circumspicere & patefacere. lustrare quoque idem, quod scortari, sepe significat, à lustris sumptum.

Q V I se scit factis has. .i. pœnas meruisse, &c. (Nulla mora est in me) Continuo imprecatur in aduersarium. historiz aut à Domitio explicantur, & contextus facilis est quocirca

A S C.

Epih. Ouid.

R brucis

Z A R.

O Re fauere) Silere filētium
Oenimī sacris adhibebatur,
vt Macro. docet. (Lugubria) Lu-
ctuosa, à lugeo verbo lugubris
venit. (Genis) Gena membrana
ilia est, qua oculus tegitur tum
aperitur & clauditur, vt Plin. si-
gnificare, videtur, & Fest. Pom-
peius, mala etiam ab antiquis di-
cebatur. (Omnibusque malis)
Augurijs, omē, ait Festus, velut
oramen, quod sit ore, augurium
vero, quod a uibus, alio ue modo
fit. (Leuis pedibus) Aduerfus, vn
de Virg. Sepe malum hoc nobis,
si mens non leua fuisset. (Et ni-
gra vestes) Quę solent in rebus
tristibus adhiberi. vnde Iuena.
Pullati preceres, differ vadimo-
nia prætor. & Pers. Pullatis ne
mibi nugis pagina resurgat. i.
tragicis, apud quos res tristes de-
scribuntur. (Ferales) Mortiferas,
letales, vnde Iuuen. Feralis cœ-
na patella. (Tedas) Græce dicun-
tur δειρα mutato d, in t, sicut et-
iam docet Prisc. (Ara) Dieta ab
ἀράμ .i. precor, vnde ἄραρα, im-

breuis ero. (Tu quoq;) O Ibis, quid dubitas? q. d. nō decet dubitare, cū de te deuoto sacrificiū fiat, nec de alio. (Quid dubitas, inquit, sumere vittas ferales). i. ferta. (Ferales). i. mortē pręsententia? sed cū fera primam corripiat, feralis primā product, vt hic, & Aen. 4. Solāq; culminibus ferali carmine bubo Vifa queri. Vittas ad caput hostiæ, quæcūq; esset, sine homo siue pecus, circūligari docet Sinon Virgilianus Aen. 2. dicens, Mihi sacra parari: Et false fruges, & circū tēpora vittæ. (Pompa parata tibi) Nō ad læticiam, aut veilitatē tuam, sed eorū, qui videbunt. (Da iugulum cultris) Loquitur de more sacrificantium. nā in sacrificijs omnia debebant esse libera, & volūtaria vsq; adeo, vt ne hostia quidem ligari posset quæ volens mori significetur. supponebant cultros, in quos ipsa ibat fux mortis auctor. bene ergo dicit, Da iugulum cultris, nam iugulus pars colli est, quæ sanguinē incisa reddit. (Dira). i. execrabilis, & quasi deorū ira nata. (Terra) Deprecatur ipsi omnīū elementorū, & quæcunq; vsui esse possent vsum, hoc precatur, ne habeat. (Nec se Vulcanus). i. ignis, cui Vulcanus præest. Nam deorum, dearumq; nomina vsurpamus per metonymiam, pro rebus, quibus præfunt. (Pontus). i. quodlibet mare, & mare. i. quælibet aqua, species pro genere. (Noxq; die &c.). i. semper nox sequens sit grauior die præcedente & die sequens nocte præcedente. nā aliter fieri non pōt, vt vtrunq; alterum superet. vult ergo, vt in dies crescat malum eius.

Z A R.

Miser) Tristis, & flebilis. is miser dicitur, auctore Do nat. cui animæ miseria inest, vnde miserabilis venit. (Plura) No men est, & à pluri venit. nam hic & hæc pluris & hoc plure dicebatur apud antiquos. vnde plurima. in compositum cū pluris vero comparatiuum est, cuius raro singulare inuenitur, & positiuū multus, sed plurale, vt plures, & plura inquā, & à pluri plurimus superlatiuum factus est, vt docet Prisc. A. G. in 6. noctium Atticarum de hoc multa memoriæ reliquit. (Deserta) vacua sicut fœta plena. (Inuidiosa) Inuidiosus, & qui inuidet, & cui inuidetur, dicitur, vt formidolosus, ambitiosus, graciosus, & mille alia, vt scribit Gel. (Solito fauore) Nam miseri & laboribus pressi ab omnibus adiuuari debent. (Euenient) Mos apud priscos fuit, vt oia auspiciato agerent, quod si bonum habuissent augurium, conceptum peragebant, sin malū, desistebant, dicit ergo nunc

* alias
deserta
.i. eua-
cuata

* Tib. E
ueniēt,
dat si-
gna de

Sisq; miser semper, nec sis miserabilis vlli:
Gaudet aduersis scemina, virq; tuis.

Accedat lacrymis odium, dignusque puteris,
Qui mala cum tuleris plurima, plura feras.
Sitq; (quod est rarum) solito * deserta fauore
Fortunæ facies inuidiosa tuæ.

Causaq; non desit, desit tibi copia mortis:
Optatam fugiat vita coacta necem.

Luctatusq; diu cruciatus spiritus artus
Deserat, & longa torqueat ante mora.

* Euenient, dedit ipse mihi modo signa futura
Phœbus, & à læua mœsta volauit auis.

Certe ego quæ voueo, superos motura putabo,
Speq; tuæ mortis pessimè semper alar.

Finiet illa dies, quæ te mihi subtrahet olim:
Finiet illa dies, quæ mihi tarda venit.

Sed prius hęc animam nimium mihi sæpe petita
Auferet illa dies, quæ mihi sera venit:

Quàm dolor hic vnquam spatio euanescere pos-
Leniat aut odiū tempus & hora meum. (sit,

A S C.

N E C sis miserabilis). i. talis, cuius quem vis miserat, aut nec uidearis dignus miseratione

tionē. Sic Aen. 3. Troianas vt opes, & lamentabile regno. (Accedat lacrymis odium) Dixit imprecatio, cū lacrymæ cōmiserationem mereri soleant. (Sitq̄ue) Ordo est. (Et facies fortunæ tuæ deserat) i. euacuata, sicut mulier enixa, & nullum sæcra habens in vtero, fauore solito. (Sit inuidiosa) i. cui plenissime inuideatur, aut plena inuidiæ, passiuæ. (Quod est rarum) i. quæ res raro contingit, quia summa petit liuor. Liuor enim i. inuidia non solet esse, nisi de rebus prosperis. & ergo dicit Mart. Omnibus inuideat liuide, nemo tibi, quia sic oēs essent beati præter ipsum solum. (Causaq̄; non desit) i. tormentum tam graue, vt mari possis, neq; tamen mori permittaris, quod damnatorum in inferno malum est. qui semper mori cupiunt, & moriuntur, neq; vnquā mortui sunt. (Anus mæsta) i. mœstitiæ index. s. cornix, quæ à leua. i. sinistra raturum facit a uerum, vt graues ardeantur auctores. (Sp̄c̄q; tūc mortis pessime) Non dices spe mortis tūc pessime, non n. est genitui casus, sed vocatiui sic, d. pessime, ego alar semper spe tuæ mortis. (Finiet illa dies) s. spem, quia spes euacuatur, cū euenit, quod sperabatur. (Petitam tibi) i. a te. (Tempus & hora) Sic v. Aen. Quam nec longa dies, pietas nec mitigat vlla. Omnia enim in tempore labescere solent.

Pugnabunt iaculis dum Thraces, Iazyges arcu,
 Dum tepidus Ganges, frigidus Ister erit
 Robora dum montes, dum pabula mollia cāpi,
 Dū Tyberis liquidas Thuscus habebit aquas:
 Bella geram tecum, nec mors mihi finiet iras,
 Sæua sed immanis manibus arma dabo.
 Tunc quoq; cum fuero vacuas dilapsus in auras,
 Exanimis manes oderit umbra tuos.
 Tunc quoq; factorū veniā memor umbra tuorū,
 Insequar & vultus ossæ forma tuos.
 Siue ego (quod nollē) lōgis cōsumptus ab annis,
 Siue manu facta morte solutus ero:
 Siue per immensas iactabor naufragus vndas,

Pugnabunt iaculis) Per cōparationem se nunquam in cōcordiam cum Ibide venturum dicit. (Dum Thraces) sunt populi feroces inter omnes Europæ gentes, qui vitā facile continentur, dum putant nonnulli eorum obeuntium animas reuerti, alij non extinguunt, sed magis beatas fieri, vt de mirabilibus mundi scribit Solin. Tradit autem Herod. Scytas olim Thraces habitos, qui eadem lingua omnes utebantur, præter Getas, & Traufes. diuisam Thraciam in Strategias quinquaginta tradit Plin. iaculis in bello utebantur iaculum cum amen-

Z A R.

to Aetolis Martis filius inuenit teste Plin. in 7. (Iapydes arcu) Arcum & sagittam Scythen Iouis filium inuenisse Plin. docet. scribit quoque nonnullos voluisse a Perse filio Persei sagittas inuentas. sunt autem Iapydes populi iuxta Carnorum regionem. ad Timanum habitant, vnde regio Iapydia, aut Iapydia Apulia ab Iapyge Dædali filio, vnde rursus Fest. Insula se grandi Diomedis gurgite promit Italiam spectas, & Iapygis arua Timau. licet à vento alij. Strab. Herod. Solin. & Maro auctores. (Dum tepidus Ganges) Maximus inter orbis terrarum fluius Ganges Indiæ habentur, qui incertis fontibus nasci: Nili modo inundare regionem perhibetur. Alij à Scythis montibus exorit ipsum voluit, in quem 19. influunt amnes, quorum multi nauigabiles, vbi mininas, latitudine octauo mil. pas. vbi modicus, stadiorum C. altitudine nusquam minore passuum vigesimo, vt Plin. Strab. & Solin. prodiderit. Tepidus autem, quia ab Oriente calidissima mundi plaga venit. (Frigidus Ister erit) Ister flu. celeberrimus in iugis Germanicis exorit montis Abnoz, ex aduerso Raurici Gallix oppidi, per innumeras lapsus gente Danubius nunc cupatur, cum primum autem Illyricum alluit, Ister appellatur 60. amnes in se recipit, omnes ferme nauigabiles, septem hostijs ponticum mare ingreditur, vt Plin. Strab. & Solin. meminertunt, ideo frigus, quia ex Septentrione dilabitur. (Tyberis) Romam urbem secat, & à Thuscia vnic, pluribus nominibus appellatus. nam prius Albula, deinde à Tyberino Albanorum rege, vt tradit Liuius, Tyberis dictus: Tyberinus postea nuncupatus, vel, vt tam Seruius, quàm quidam alij existimant, à Tyberide

Epist. Ouid.

R 2

Siciliz

Siciliz fluuio, ad quem cum peruenisset Hercules ab Erechthis ab Occidētē abducēs boues, cum per hyemem multam ibi perpeſſus eſſet iniuriam, fluuio nomē dedit, quaſi iniurioſo. *αἰὼ τῆς ὑβρῆς*, Thæreus autē ait ad cōtumelia Syracuſanorum ita fuiſſe appellatam, q̄ apud fluuim crebras facerent aduentibus iniurias. A ſclepiades uero Miſylenus per d, exiſtimat hoc nomen ſcribendum, atq; priſca Siculorum lingua Dybrin eſſe uocatam à ſua magnitudine, uel impetu fluctuoſo, q̄ Dymbris mare non inetur. Contendūt nonnulli ſcribēdū eſſe Tymbris ſine aſpiratione, & m, ante b, in qua fuiſſe grāmaticus Ariſtophanes perhibetur ſententiā, tamēh uideo Seru. ſoſſam dicere, quam ob tuendo mœnia ſua Syracuſāni ſoddiſſent, appellatam Tyberim eſſe, per hoſtiū p̄nās, & iniuriam factam *αἰὼ τῆς ὑβρῆς*, inde Siculos cum perueniſſent ad eam partem, ubi Roma eſt tenuiſſentq; Tyberim appellāſſe, & in ſacris quideniſſent Tyberinum dictū Zeneloxia. Tyberim, in poemate Tybrim.

A.S.C.

P V G N A B V N T iaculis) Dicit & mores hominum, & rerum naturam prius inmutari poſſe, quam pectoris ſui odium aboleri. (Dum). i. donec, aut quōdiu. (Tapyges). i. Appu li populi Italix arcu ualentes. (Gages repidus) Quia inter torridam & frigida Zonā. Illeſt frigidiſſimus) Quia ad glacialē Oceanū uergit. (Robora). i. quercus illas, aut quaſuis robuſtas arbores. (Tyberis Thuſcus) Quia per Thuſciam, ſeu Hetruriā fluit. (Sed immanis) Puto duas eſſe dictiones, ut ſit, ego dabo manibus. ſ. meis. i. ſpiritibus à corpore ſeparatis) eſt. n. à nominatiuo manes, nō à manus, quia primam producit) in i, contra manis. ſ. tuos, quia dicimus in accuſatiuo manis, & manes. (Seua arma) Quibus ſi manes tuos p̄ſequantur. (Of ſea forma) Iuuen. dicit Sat. 4. Aut nigra manus oſtea Mauri. Et cui per mediam nolis occurrere noctē, Cliuſiſſe ueheris dū per moumēta Latinx. Mortui. n. oſſa abſumpta. ſ. carue occurrere putātur, dicit aut Virgiliana. Dido idē ſic. Omnib. umbra locis adero, dabis improbē p̄nās. (Siue ego (q̄d nolle) Quāſi undiētr appetēs, aut ſeneſcitis icōmoda abhorrens.

Z.A.R.

IN mari) Contra manes. Manes teſte Seruio, animæ ſunt corporibus exuta, ſi uero Acronem ſequimur, Diu boni. (Nexæque colubris) Furix infernales, quæ intortos quibus capillos habent, & tres eſſe docuimus, de quibus. hæc. Cic. in ea quam pro Sexto Roſcio oratione habuit, dicit, Nolite putare quemadmodum in fabulis uideſtis eos, qui aliquid impie, ſcelerataque commiſerunt, agitari, & perterreri redis. ardētib. ſua quemque fraus, & ſuus error maxima uexat, ſuum queneque ſcelus agitat, a menſciaque afficit, ſux malæ cogitationes, conſcientięque animi terrent, ex ſunt impiis aſſidua, domeſticaque furix, quæ dies, noctesque parentum p̄nās à ſcleratiſſimis huius repetant. (Tardus trahetilia uultur). Vultur dicitur, uulturis, & uulturis. p̄x ualeat uulturum nigri, in excellentiſſimis rupibus nidificanti, op̄at 4. p̄x uultur, ſi. Vulturis periculum

torta

Noſtraque longinquus uiscera piſcis edet:
Siue peregrinæ carpent mea membra uolucres.
Inque meo tingent ſanguine roſtra lupi:
Siue aliquis dignatus erit ſupponere terræ,
Et dare plebeio corpus inane rogo:
Quidquid ero, Syggiis erumpere nitat ab oris,
Et tendam gelidas ultor in ora manus.
Neſtigilans cernes, tacitis ego noctis in umbris
Excitiam ſomnos uiſus adēſſe tuos.
Deniq; quidquid ages, ante os, oculosq; uolabo,
Et querar, & nulla ſede quietus eris.
Verbera ſæua dābūt ſonitū, nexæque colubris
Conſcīa ſumabunt ſemper ad ora faces.
His uiuus furiis agitabere, mortuus iſdem,
Et breuior p̄cena uita futura tua eſt.
Nec tibi continges furus, lacrymæque tuorum,
Indeploratum proicere caput.
Carnificesque manu populo plaudente traheris,
Infixaque tuis oſibus uncus erit.
Ipfate fugient, quæ carpunt omnia flammæ,
Reſpueſt inuiſum iuſta cadauer humus.
Vnguis & roſtro tardus trahetilia uultur,

Et

Et scindent auidi perfida corda canes.

Deque tuo fiet (licet hac sis laude superbus)

Infiatilibus corpore rixa lupis.

In loca ab Elysiis diuersa fugabere campis,

Quasque tenet sedes noxia turba, coles.

Sisyphus est illic saxum voluensque, petensque,

Quique agitur rapidæ virtus ab orbe rotæ.

Quæque gerunt humeris peritura Belides vndas,

Exulis Aegypti turba cruenta nurus.

haruspici credimus. triduo ante, aut biduo, vbi futura sunt cadauera, volant, putarunt nonnulli ipsos ex alieno orbe volare falso, factis autem liquet neminem ipsorum nidos attingere, vt in 10. nat. histo. auctor est Plin. (Tardus) Perseuerans. nam, teste Nonio Marcello tardus piger dicitur, & diuturnus, perseueransque, vt apud Virgilium. Georg. Media fert tristis succos, tradimque saporem,

*vectus

rem, & hoc loco magis sensui conuenit, vt tardus pro perseuerante accipias, quod nonnulli interpretantur, producens morsum, ridiculum. n. est illa dicta abina, quæ pars caræ est tenuissima, vt Festus scribit. (In loca ab Elysijs) De campis Elysijs diuersa ab auctoribus traduntur, nam alij fortunatas insulas esse volunt, vt Horat. qui ita in Epodo ait, Mauet Oceanus circumuagis arua beata. Peramus arua, diuites & insulas: Reddit vbi Cererem tellus inarata quotannis, Et imputata floret vsque vinea. has etiam Salust. in Oceano esse refert. Diod. autem in Meridiano Oceano positas scribit: Ibi que esse res admirandas tradit. si vero Lucanus sequimur, Elysinos capos circa lunarem circulum esse dicimus. Ait. n. Quodque patet terras inter, lunæque meatus. Non illic auro positi, nec thure sepulti perueniunt. Tunc genus omne tuum, & quæ dentur mœnia, disces quod etiam Seru. super eo Virg. versic. in 6. Aeris in campis, est interpretatus. Cum ergo bonorum aër corpore migrabant, hæc patere dicebantur loca, vbi plausus choreæ, & lætitiæ sunt, hinc Tibullus. Hic choreæ cantusque vrgent, passimque vagantes Dulce sonant tenui gutture carmen aues. Ferr. castam non culta seges, torusque per agros Floret odoratis terra benigna rosæ. & que sequuntur. (Tartarus) Marum, sedes aiarum erat, vbi perpetua tenebræ, luctus, & miseræ erant, vt ipse quoque in eadem docet Elegia Tibullus, At scelerata iacet sedes in nocte profunda Abdita, quam circum flumina nigra sonant, & reliqua. (Sisyphus est illic) Aeoli filius Sisyphus, teste in 6. Iliad. Hom. Isthmon latrociuijs occupabat, ita vt Anticlia Autolici filiam, Laerte desponsatam arripuerit, quam & compressit vnde Vlyses natus creditur quod in 13. Met. Ouid. videtur ostendere, Quid sanguine cretus Sisyphio, furtisque, & fraude simillimus illi, Inferis Aeacidis alienæ nomina gentis? hunc Theseus interfecit, qui apud inferos hæc afficitur pœna, vt semper cogatur saxum ad montis apicem voluere, quod cum primum in cacumine montis perduxit ad ima relabatur, vt in eodem loco scribit Ouid. Aur. petis, vt arges rediturus Sisyphæ saxum, & in Hercule furente Seneca, ceruice saxum græde Sisyphæa iacet. Lucretius autem tubulæ huius figmentum aperit, vt per te ipsum videre poteris. (Quique agitur rapidæ) Ixiõ Antionis, & Melææ Amytoni filius (alij autem Phlegiæ voluere) Deione filiam Diam plurima dona pollicitus despondit, ex qua Pyrrhos natus. sed cum Ixion pollicitus minime fidem seruaret, eius Deoneus equos capit, Ixion autem acerbito genero, cui quod fuerat pollicitus dedit, seruaturum, ipsum in foueam coniecit, cumque à Ioue purgatus esse (nã à quoquam alio non poterat purgari) Iunonem stupri aulus est interpellare, quod cum Iupiter cognouisset, informam Iunonis nubem interposuit cum qua Ixion concubuit, vnde centaury nati sunt. Post tã meritis Ixiouem Iupiter pœnas luere voluit, nanque apud inferos rote alligari iussit, quæ perpetuo voluitur, vt in quinto Diod. scribit, & Tibullus quoque ait: illic Iunonem tentare Ixionis ausi versantur celeri uoxia membra rota. (Quæque gerunt humeris) Beli Danaus, & Aegyptus filij fuere: quorum alteri l. natæ sunt ex pluribus mulieribus filij, totidemque alteri virilis sexus filij, acceperat ab Apolline Danaus fore, vt à filio fratris pariter & genero esset occidendus, quare diu fratri aduersatus est qui in connubijs neptes filijs dari volebat tandem Danaus penè coactus fratri morem gessit. insidijs cõsiliens, quod monuerat oraculum, euasurum, etenim gladium vnicuique filiarum dedit qua cum viris non concumbendum erat, vt omnes tollerent. impia omnes parentis iussa exequere sunt, præ

ter unam Hypermnestram minorem natu, quæ Lynce pepercit à quo postea Danaus occisus est, qui & Arneus quæque; teste Euf. dictus est, ideoque; apud inferos hac pœna torqueri hæ iuuenes perhibentur, ut in humeris aquam cribro semper gerant, quod urnam impleant. Vñ Tibul. Et Danaï proles Veneris, quæ numina læsit, In cana lætæas dolia portat aquas, & in Meta. Ouid. Moliri que suis lætum patnelibus aufe. Assidue repetunt, quas perdant Belides undas. & in Hercule furente Seneca, Vrnasque; frustra Danaides plenas ferunt. & in Medea, Vosque, quas urnis foratis irritus ludit labor Danaide coisre uestras, hic dies queg ric munus. Quid autem Lucr. uelut sub hac fabula intelligi per rete inspicito. Aegyptum regionem uomen dedisse, quæ æria uocabantur, nunc Aegyptus, ut Euf. tradit, qui ibi expulso Danao regnauit. (Exulis) Iô quæ Danaus Argos sibi uindicauit ut refert Euf. expulso Aegypto.

ASC.

PISCIS longinquus. i. in longinquo Cari deges. (Eder) i. deuorabit nostra uiscera, postquam. s. submersus ero. (Et breuior uita) Ordo est: Et uita tua futura est breuior pœna tua, quia pœna durabit etiam in morte, & post mortem. (Indeploratum) i. non deploratum (Carnificisque manu populo plaudente traheris). s. ad supplicium, aut potius ad bustum, quia sequitur. (Ipse te fugient & c.) Hoc modo ad supplicium nonnulli Christiani sub Domitiano postea tracti leguntur iuxta unco gutturi (Ipsæ te fugient) Precatur, ut tractum indignissime ad ustrinam, & impositum rogo flammæ, eius eadauer non absument, sed iaceat præda uulturibus, & canibus. (Licet hac sis laude superbus) i. quamuis glories, & sis causa rixæ inter me, & coniuges, & amicos, ut eris inter lupos, uidetur enim tibi gloriolum induxisse discordiam, & ira malim dicere, quam licet. i. licitum est, ut sit permittentis. (Sisyphus est illic) Hæc omnia Macrobius in de Somnio Scipionis late exequitur, & habentur etiam 6. Aeneid. (Quique; i. & qui. s. Ixion. (Belides) Beli neptes. (Nurus Aegypti) quia filii eius nuplerant, sed interfecerunt.

IAR.

Poma pater Pelopis) Tantalus Iouis ex plote nympha filius fuit, Pelopis pater, Mæones uocatus, in Phrygia reguum habuit, bellumque Tro. induxit ob raptum filium eius Ganymedem, ut Euseb. est auctor qui de os hospitio suscepit, quibus Pelopem filium epulandum apposuit, aliàs mentitus esse carnes. Dii omnes ab huiusmodi se epulis abstinerunt, una excepta Cere, quæ humerum comedit, inde eburnæum humerum Pelopi Iupiter fecit ut in 3. Georg. Virg. Humeroque Pelops in signis eburno. Tantalus autem tantum perpetrato facinoræ à Ioue ad inferos detrusus est, ubi usque ad labia in aqua merus est, quæ, cum eam haurire uult, effugit. Porro pomorum arbores ad os usque inclinari, quæ comedere minime potest, & hoc semper detorquetur Tantalus cruciatus, hinc in Hercul. furente Seneca: Iu amne medio faucibus siccis senex sedatur undas: Abluat mentum latex, ej demque cum iam Saepo decepto dedit, perit uada in ore Poma desistunt famem, & pluribus in locis Ouid. tum in lib. de sine titulo. Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat Tantalus, hoc illa garrula lingua dedit. Lactant. etiam addit nonnullos dicere ideo Tantalum eo, quo diximus, modo torqueri, quia Deorum conuiuia eorum hominibus prodiderit secreta ideoque Statius. Es seque perit in iuria mensæ. (Iuguribusque uicem) Tityus Iouis ex Helata Orchomeni filius fuit, nouem iugerum magnitudine, à terra nutritus, quauis alii terræ filium dixerint. hic ab Apolline telis confossus est, eo quæ Latonam amat, clamnarusque est ea lege ad inferos, ut eius secur uultur semper exeat, ut in sexto Aeneid. scribit Virg. licet Hom. uicissim dicat duos uultures sibi in eius pœnâ succedere, unde

Poma pater Pelopis præsentia quærit, & idem Semper egit liquidis, semper abundat aquis. Iugeribusque; nouis suminus qui distat ab immo, Visceraque assidue debita præbet aui. Sic tibi de furis scindat latus una flagello, Ut sceleris numeros confiteare tui. Altera tartareis scetus. dabit anguibz artus, Tertia fumantes incoquit igne genas. Noxia mille modis lacerabitur umbra, tuasque Aeacus in pœnas ingeniosus erit.

vnde etiam Tibullus, porrestusque nouem Tityus per iugera terræ; Assiduas atro viscere pascit Lucr. autem hanc moraliter est interpretatus fab. Iugerum dictum à iunctis duobus actibus quadratis, qui colligunt 240. pedes in longitudine, in latitudine vero dimidium, vt Varro tradit, & Quint. lib. 1. Inst. Iugeri quoque Plin. 18. nat. hist. lib. Caro, & L. Columella in 6. meminerunt. (Aeacus in pœnas) Hic, Minos, & Rhadamanthus Iouis & Europæ filij apud inferos iudices sunt, vt in 6. Aen. Seru. docet.

A S C E N S I V S .

PATER Pelopis. i. Tantalus, qui secundum Hom. vsq; ad nasum habet dependentia fragrantissima poma, & ad labia vsq; ascendentia dulcissima flumina, quæ dum captatur, effugiunt. vnde de fluminibus dicit Horat. Serm. 1. Tantalus à labris fitiens fugientia caprat Flumina quid ridetis? & c. (Iugibus nouem. i. Tityus, de quo 6. Aen. Necon, & Tityon terræ omniparētis alumnum Cernere erat, per tota nouum cui iugera corpus Porrigitur. Ordo autem textus est. (Que) Pro & as supple. (Qui sumus). i. suprema parte sui, hoc est vertice. (Distat ab immo). i. ab ima parte sui. f. à planta pedis nouem iugera, & præbet aui vulguri. (Assidue). i. sine intermissione rodenti, sequitur Maronem dicentem in sexto: Rostroque inimanis vultur adunco Immortale iecur tondens, sæcundaque pœnis viscera rimatur que epulis, habitatque sub alto Pectore, nec sbris requies datur vlla renatis. dico Maronem imitari, nam Hom. duos vultures sibi iunice succedentes dicit. (Viscera debita). i. talibus cruciatibus est supp. illic. (Vna de furis) Tres enim sunt Tisiphone, Alecto, Megera. loqui videtur de Tisiphone. de qua Aen. 6. Continuo fonteis vltrix accinda flagello Tisiphone quatit insultans (Altera). f. Alecto. (Tertia). f. Megera. (Aeacus) Tres quoque dicuntur apud inferos iudices, qui severissimi in Creta iudices fuisse leguntur, Rhadamanthus, Minos, & Aeacus. Rhadamanthus autem dicitur inquisitor, vnde Aen. 6. Gnosius hæc Rhadamanthus habet durissima regna, Castigatque auditque dolos, subigitque faerit: Que quis apud superos furto lætatur iuani Distulit inferam commissa piaculo mortē. Minos iudex. Vnde Horat. Et de te splendida Minos fecerit arbitria. & in eodem 6. Quæsitur Minos vnam mouet. Aeacus vero excusor. Vnde Ioue in 1. Quas torquet vmbra Aeacus. Et hoc loco, verum hæc officia confunduntur, ita vt singulis omnia conueniant. (Aeacus transcribet in te pœnas infernales). i. transferri faciet in te.

ASC.

In te transcribet veterum tormenta virorum:
Manibus antiquis causa quietis eris.
Sisyphæ cui tradas reuolubile pondus, habebis:
Verfabunt celeres nunc noua membra rotæ.
Hic erit, & ramos frustra qui caput, & vndas,
Hic in consumpto viscere pascet auis.
Nec mortis pœna, mors altera finiet huius.
Horaque erit tantis vltima nulla malis.
Inde ego pauca canam, frondes vt si quis ab Ida,
Et summam Libyco de mare carpat aquam.
Nā neq; quot flores Sicula nascuntur in Hybla,
Quod ue ferat dicam terra Cilissa crocos:
Nec (cū tristis hyems Aquilonis inhorruit alis)
Quam multa fiat grandie canus Athos.
Nec mala voce mea poterūt tua cuncta referri,
Ora licet tribus multiplicata mihi.
Epist. Ouid.

In te transferbet) Transducet. Verbum antiquum est transcribo, ad Colonias attinens. Virgil. in 7. Aen. Et tua Dardanijs transcribi sceptræ colonis. Ser. transferri eradi. sermo autē hic tractus est de pecunia. nam scribi est dari. Hora. Scribe decem Cenio, non est satis adde Cicute. referri vero reddi. Horat. Diētantis, quod tu nunquam referri bere possis. Terent. Argentum illud denuo referri iube Phormio. (Frondes vt siquis ab Ida) Mons, & silua in Phrygia Ida dicitur. Hom. 8. Iliad. seratum parētē dixit & locum, quem Gargarum vocant: item Ida in Creta. Quid. Fast. lib. 5. Et Creta no bilis Ida. (Et summā Libyco de mare)

ZAR.

mare) Lybicū mare idem, quod Africanum in Aegyptum vsque protēditus, paucillimis finis in se recepit, vt Plin. in 5. tradit, Libycum à Libye Epaphi filia nomen habet, Africanum vero ab Africa, cui ab Afro Libys Herculis filio nomen est inditum, si Solino credimus. Andronicus vero Alicar naseus ait Oceanū cōpressisse nymphas duas Pompholygen, & Parthenopen, ex Parthenope quidem Europem habuisse filiam. ex Pympholōge vero Asiam, & Libyam, vnde orbis partes sunt appellatae. (Hybla) Siciliz oppidum, quod nunc Megara dicitur, ab Hyplone rege dicta, teste Thucydide, florum copia ac praestantia nobilis, quibus mel optimū conficitur. est etiam mons eiusdem nominis in Attica regione, vel Sicula tymo abundans, de melle attico legas. Plin. lib. 2. 1. (Terra Cilicis crocos) Circa Corycium Ciliciz crocum optimum habet, inter ceteros electissimum, vt Solin. refert. ibi Corycos opp. est & Specus. Crocum autem adolescentem fuisse poetarum fabula ostendunt in florem sui nominis transmutatum, sunt tamen, qui Crocum dictum putent à Coryco Cilicio opp. vt testatur Strabo in 9. Parnassum celeberrimum Corycium nypharum antiquum continere, idq; & Ciliscum nuncupatum. (Hiyems) Quod tunc multi imbres. hinc hybernaculum hybernum, vel q̄ anima, quae fiat, non nisi apparet ab hiatu hyems, vt Varro est auctor. (Cān^o Athos) Macedoniz mons Athos, vt tradit Plin. & si Thraciz quandoquē ab auctoribus ponatur, saepe & Aemoniz Seneca in Medea Aemonius illas contulit pelles Athos. altissimus autem, cuius umbra ad Lemnon vsque insulam protenditur, quae 86. mil. pass. à Macedonia separatur, hinc lib. 5. Theb. Stat. Ingenti teilurem proximus umbra Vestit Athos, nemorumq; ue obscurat imagine pōtum, à pianicie in mare excurrit 75. mil. pass. ambitus radicis 150. mil. colligit. hinc Xerxes Persarum rex continenti abscidit in longitudine mill. pass. (Natus es infelix) Teste Arist. haec inferiora superioribus coniuncta sunt, à quibus gubernantur. nam qui sub bono planeta natus fuerit, felicitatem habet, & contra sub malo, infelicitatem, ideo dicit poeta Ibidem infelicissime natum, in cuius ortu stella nulla propitia fuit. (Stella) Stella sunt singulares, & erraticae, quinque, vt docet Macro. & ceterae, quae non admittunt alijs stellae feruntur. (Non Venus affulsit) Infra Solem Veneris sidus est cuius natus prius Pythagoras Samius deprehendit, vt placet Plin. est autem Venus frigida & humida quae si in natiuitate alicuius viciu apparuerit, felicitatem illi protendit, vt Haly tradit, ambitum signi feri tricecus & duo de quinquagenis, diebus peragit, vt in 2. Plin. scr. (Nō illa Jupiter hora) Infra Saturnū Jupiter est, qui aqualis est, & peratus, in natiuitatibus si bene affulerit, felicitatem facit, mala auersantur, ideoq; Saturno cōtrarius duodenis annis cursum suum perficit, vt tradit Plin. (Lunaq; non apto) Luna inest frigida, & humida natura, quae vt celestibus signis cōiungitur, ita operatur, in oibus nanq; geminorū partibus pauertate miseriam membrorūq; mutilationē facit malum & in Virgine portēdit, sicut & in Scorpione, vt Haly tradit cursum peragit suū vicenis septenisq; dieb⁹, & tertia diei parte, siue eclypsim dicit. quoniam Luna est eclypsis in alicuius ortu, malum ei imminet. (Sol ue fuere loco) Omnium planetarū Sol est optimus, per eū, n. omnia generantur, & felicitatē mortalibus tradit, in sagittario

tario malus, ita & in Ariete, uel et eclipſim potes intelligere, quæ interuētū Lunæ ſit. Sul-
pitius autē Gallus, ſi Plin. credimus, apud Romanos cum tribunus militū eſſet cōtra Per-
ſcm regem. Lunæ Solisq̄ue ratiouem deſectus inuenit, apud Græcos uero Thales Mileſius.
(Nec fatis utiliter) Mercurij ſidus dicit admodum humano genere nociuū; ſi in ariete fue-
rit, in Geminis, in Cancro, in Sagittario, ac in Capricorno. (Quem peperit Maia) Norum
pene omnibus Iouem Atlantis filiā Maiam cōpreſſiſſe, inde & Mercurius natus eſt. (Spon-
dentia Martis) Planetam peſſimum bella, interneſiones, & litigia amat, & quando alicuius
præeſt natiuitati malū ſignificat, niſi aſpectū cum Ioue, aut Venere habuerit. (Falciferiq̄.
ſenis) Saturnus frigida, & ſicca naturæ melum ſerē ſemper facit, ſi in alicuius orru regna-
uerit. Hæc eſt in Faſt. cui dat grauis. (Alia nomen) Atti dies habebantur poſt Calendas, id.
& nonas, poſt riduani appellati nanque Licinius haruſpex ex ſenatus præcepto rettulit. Q.
Sulpitium trib. pl. poſt ridē idus quintiles contra Senones dimicatorū ſacrificaffe, ita & ad
Cremerā, multisq̄ue alijs in locis infelicitè dimicatum, quare hi dies infauſti habiti ſunt.
Aliā autem Plutar. uobis actorū dierum rationē reddit. dicit. n. patrios menſum dies dijs
ſuperiores ſacros, ſeq̄entes uero inferis, quibus purgationibus maiores quibuſdā urebātur,
& mortuis parentabat, ſic & dies illos tris in menſibus principes feſtos, & ſtatos poſuerunt
eos autem, qui ſequuntur tres dijs manibus attributos religioſos & infauſtos habēdos exi-
ſtimauerunt ait Varro. Dies allienſis ab Allia flu. dictus, nam ibi & exercitu noſtro fugatio
Galli obſederunt Romam, idemq̄ Liu. in 5. ab urb. cond. & Virg. in 7. docent. & eſt autē Al-
lia flu. 11. lapide uia Tyburina ab urbe diſtans è mōtibus cruſtumerijs in Tyberim deſtūſ.

E T erit manibus). i. inferis ſpiritibus, aut animis, ſeu ſi maius animus antiquis, cauſa A S C.
quietis. quia (O Sifyphe) Erit ſup. tunc quādo ibis apud inferos ſup. aliquis. (Cui tradas)
q̄. i. tradere poſſis. (Pondus reuolubile). i. ſaxum aſſidue reuoluentum. (Hic). ſ. Ibis. (Erit). ſ.
i. i. Tantali pœnas dabit. (Inde). ſ. de infinitis malis. (Libyco de mare) ſic legēdum eſt, non mari
in hunc imprecatur poëta nimium uerum experiuntur damnati, qui de calore nimio tranſ-
feruntur, in aquas nimium frigidas, & nouo genere mortis cruciatur, nec finitur mors mor-
te, ſed continuatur. (Inde). ſ. de infinitis malis. (Libyco de mare) ſic legēdum eſt, non mari
propter uerſum, quod idem alibi quoque inuenies.) Terra cilicia Pro cilicia, factō diminu-
tuo græco (Athos) Mons inter Thraciam, & Macedoniam aſſidua grandine aut niue pul-
ſatus. (Natus eſt infelix) Docet ex mathematicorum atque aſtrogolorū diſciplina infelicitè
natum, & infauſto horoſcōpe, quā diſciplinam cum diuus Aug. in lib. de ciu. Dei, tum
Picus Mirandula in opere contra aſtrogolos ualidiſſimis rationibus impugnant, imo expu-
gnant. (Stella cōmoda). i. utilitatē afferens, uel. (Leuis). i. non aggrauās hoc eſt nulla cō-
moda fuit ſed quælibet grauis. (Quem peperit). ſ. Mercurius filius Iouis ex Maia Atlātide.
(Hæc eſt &c.) Docet atram infauſtam fuiſſe, qua natus eſt diens. Ordo eſt. (Hæc). ſ. natiui-
tatis tuæ eſt dies. (Cui Allia) Fluius ille. (Grauis). i. moleſtus, & infauſtus. (Dat nomē)
Quia dicitur allienſis. (In faſtis). i. libris faſtorum, ſeu feſtorum, ubi dies atri notati erāt,
ſicut nonnulli Chriſtianorum ueteri ſuperſtitione inducti dies ægyptio notant, ſcribitur
autem Allia ſemper gemino II, & primam producit. licet Seru. aliter ſentiat male allegans
illud Lucani, Atque aliæ clades, nam ibi aliæ adieſtium eſt ab alius. a. um. ut docet Beroaldus
in eundem, & hæc eſt dies. (Quæ tulit Ibin) Appoſitorie, q. d. exiſtente publica dāna.
Nam quocunq̄ die reſp. grauia damna perpeſſa eſt, is à ter habitus eſt.

Cyniphiam ſædo corpore preſſit humum.
Sedit in aduerſo nocturnus culmine bubo,
Funereoq̄ue graues edidit oro ſonos.
Protinus Eumenides lauere paluſtribus undis,
Qua caua de ſtygijs fluxerat unda uadis.
Pectoraq̄ue unxerunt Erebeæ felle colubræ,
Terq̄ue cruentatas increpuere manus.

Cyniphiam ſædo / Cynips Z A R.
Garamantum flu. eſt teſte
Herod. in 4. à Charitone colle
profluens in Libycum mare, in-
ter duas ſyrtes cadit, paſcitq̄ue
hircos maximos, quibus & no-
men à ſe dedit, nam Cyniphii
dicuntur. Virgil. Georg. 3. Nec
minus interea barbas, incanaq̄
menta

menta Cyniphij tondent hirci,
setaq. comantes Vsum in cas-
srorum, & miseris velamina
nautis. Cynips autem in geniti-
uo facit Cymphis: & sunt tria
tantum, quæ cum faciunt nomi-
natiuum in pl, genitiuum mie-
tunt, non vt cetera per b, vel per
p, sed p f, Cyniphis phis, caselips
phis, sciraps phis. (Nocturnus
culmine bubo (Aescalaphus Or-
phines, & Acherontis filius, vt in
v. Met. Ouid. ser. Proserpinam
apud inferos comeditse accusa-
uit quare in bubona versus est.
Bubo autem funebris est auis, &
maxime abominatus publicis p-
cipue auspicijs, noctisque mon-
strum, nec cantu aliquo vocali,
sed gemitu. Capitolij cellâ in-
trauit Sext. Papellio Istro. L. Pe-
danio cons. quam obrem nonis
Martij eo anno vrbs lustrata
est, si Plin. credimus in x. sic tra-
dêti. (Protinus Eumenides) In-
fernales furix, quæ Eumenides

* iunxe
runt

* viq.

* moui
mus
* cadet

* infesta

κατ' ἐπιφροσιν appellatur. i. im-
mites. (Lauere palustr. vndis)
Nam aqua palustris maculat, vi
ua vero lauat. Virg. (Donec me
flumine viuo abluero. (Erebeæ
colubræ) Furias etiam dicit, quæ crines anguib. intortos habent. Erebus autem Tartarus in
viscerib. terræ est, vbi furiarû sedes. (Terq. cruentatas) Ternarius numerus perfectissimus
habetur, ac (vt Arist. inquit in j. de celo, & mûdo) dijs immortalib. deputatus. (Vinxerunt)
Ligarunt, solebant prisca natum infantem pannis inuoluere, quâ consuetudine adhuc ob-
seruamus. (Ferrugine) Mortuorû colore: ferrugo. n. est coloris genus vicinû purpure subni-
græ, vt tradit Ser. hinc Virg. Piclus acu Clamydem, & ferruginus clarus Ibera, & alibi. Et fer-
ruginea subnectat, corpora cymba. Ferrumen vero, vt ser. Plin. bitumen est, ferruminatis
Babylonis moris, vt dixit Plin. & ferruminare est cõglutinare. (Male) Valde, male, & bene,
inquit Donatus, pro valde ponitur sæpissime. male etiam pro non, & magno legitimus apud
Plaut. (Rogor) Rogus est cum ardere cõperit, Terent. Circû accensos decurrere rogos. (Si-
lice) Silex lapis ex qua ignis excuditur, & communi genere inuenitur. Iuuen. Non mollior
silex pedibus quoque conterit atrum. Ouid. autem feminino genere dixit. Stabat acuta
silex præcisus vndiq. laxis. igne ex silice primus inuenit Pyrodes Cilicis filius, vt Plin. ser.
in vij. (Stipite) Stipes stipitis trûcis est arboris. Cic. Nullius aut Agricole culta stips tam
diuturna, quâ potest ver su seminari potest, græce dicitur στυβή vt apud Orphæi μέσση δ' ἴ-
ερόμυκας ἰπὶ στυβῆ ἀλοφὶ πολλῶν, stipis vero numum signatum esse Var. & Festus docet, à quo
stipendium deductum. (De tribus) Tres sorores esse poëtæ tradit in quarum manibus sar-
hominû sunt constituta, quas parcas κατ' ἐπιφροσιν appellat, singulæ uero, quod peragan-
habent. Cloto baiulat, Lachesis filat, Atropos autem filium frangit, ita, vt cû alicuius si-
disfruperit, morte moniatur. Didacta. est Atrops ab à priuatoria particula, & τρεῖς cõuersi
quasi ad nullius cõuertatur pces. (Mouimus) Admouim, vel excitamus. (Cloto) quæ v-

Cutturaque imbuerunt infantia lacte canino:

Hic primus pueri venit in hora cibus.

Perbibit inde suæ rabiem nutricis alumnus,

Latrat & in toto verba canina forno,

Membraq. vinxerunt tinctis ferrugine pannis,

A male deserto quos rapere rogo.

Et ne non fultum nuda tellure iaceret,

Molle super filices imposuere caput.

Iamque recessuræ viridi de stipite factas

Admōrunt oculis v' usque sub oraf aces.

Flebat, vt est fumis infans contactus amaris,

De tribus est cum sic vna locuta soror.

Tēpus i immēmum lacrymas tibi v' vouimus istas,

Quæ semper causa sufficiente cadant.

Dixerat, & Clotho iussit promissa valere,

Neuit, & infausta stamina pulla manu.

Et ne longa suo præfagia diceret ore,

Fata canet vates qui tua, dixit, erit.

Ille ego sum vates ex me tua vulnera discēs,

Dent modo dii vires in mea verba suas.

Carminibusque meis accedant pondera rerum,

Quæ rata per luctus experiet c' nos.

Ne ue sine exemplis quæ cruciere prioris

Sint tua Troianis non leuior amalis:

est ex parcis, ut docuimus. est & nympha marina eiusdem nominis apud Virg. Magniq. iubebo xquoris esse deas, quales necia Clotho, Et Galatea fecit. (Stamina) A istâdo stamē appellatur, q̄ stat in tela uelamentū. Var. (Præfagia) Diuinationes, sagis dicitur Lact. diuinis, hinc præfagia mētis diuinationes. Sagum gnē neutro est genus panni. Sagaria fācilitate apud Iurif. est uendere, & sagari apotheca. dīr p̄sago his. dicitur Caper. Cic. aūt p̄sagio. Saga, inquit Festus, dīr mulier perita sacrorū, ut uir sapiēs p̄ducta à syllaba p̄p̄ ambiguitatē euitada. sagaces dīr, foleris acuminis ut et canes indagatores sagaces sunt appellati. (Vates canes) Poetas uates appellabant à uersibus uicendis in poematis. Cum scriba, ostendit corpore tartarino prognata palude uirago. Var. (Rata) Firma, stabilitas. (Aeui) Aeui ab ætate omnium annorū hinc xuiternū græci dicunt *αἰών* ut scrib. Var. (Troianis malis) Notum est Troix excidiū ex lectione tum græcorū, tum etiam latinorum, quare prætereundam hist. censeo.

CYNIPHIAM &c.) Bonæ sunt Calderini rōnes. Nam illic hirci abundāt, uide in Georg. Cyniphij tondēt hirci. Errōres aut olesentes dīr hircum olere. Hor. j. Sermon. Pastillos Rufinus olet Gorgonius hircū (Palustribus undis) Quæ nō purgant sicut aquæ currentes, quas uiuas uocat Maro dicens Aen. ij. Donec mesflumine uiuo albaero. (Quæ uida caua) .i. obscura, & nubila, aut euaporata extracta pura aqua per exhalationē. (Erebeq̄) Erebus dicitur locus obscurus inferni, aut ipse infernus, & scribitur à doctōribus sine h. (Gutturūq̄ imbuerūt) Docui alibi hoc, e, in hac tertia persona sepe correptū inueniri, sed quandā celeritatē figurari. ut in Bucol. Matri longa decē tulerūt fastidia mēses, in Georg. Misuerūtq̄ herbas, & nō innoxia uerba, & Aencid. Obstupui, steteruntq̄. comē &c. non est aut legendū imbuerint, ut alia docent uerba. (Pannis tinct. ser.) Ferrugō est purpura Hispanicæ genū, coloris fusci, atq; subnigri. (Rogo male deserēt.) .i. prius q̄ cadauer hominis dānati penitus exstū esset. Vnde panniculos femiuistos, & sumosos, atq; ob id ferrugineos, nutrice Ibdidis suberaxisset dicit. (Caput molle) Quia infantis, sed id quoq; noram habet. filices aut durif simi sunt lapides. vñe ignis excuti solet. (Iamq̄. recef.) .i. colubreg infernales. i. cū recedere uellent. (Admorant) Pro admouerunt, & applicauerūt. (Oculis) .i. Ibdidis pueri. (Vsq; sub ora faces factas de uir. stip.) Vt fumo cruciare. (Vna fora de trubicet.) .i. vna parcarū, q̄ tres forores sunt. & fata hominū ordiuntur. Fertq̄. colum. (Clotho) Achesis trahit Atropos occat. (Pulla) .i. nigra. (Stamina) Vnde in Georg. Reijce ne maeculis infuscēt vellera pullis. Inde pullat rōdēt uelstibus lugubribus quæ nigrae sunt indubis. (Præfagia dīr) Quæ sagaciter prænotata sunt, sed sagio & præfagus, atq; præfagiū, s̄a, syllaba procunt, q̄ sagax corripit. (Præcan.) Ordo est. Ipsa dixit. (Vates erit) Qui canet tua facta. (Ille ego sum uates, ex me.) .i. ex carmine meo, uō ex me ipso, quasi ipse sit pro exēplo, qd̄ aduersarius magno fortassis meretur. (Ne ue sine ex.) Incipit commemorare mala, quæ alij passi sunt, imprecans in caput aduersarij Quia uero historiæ, & fab. graphicæ recitatur à Calderino, dicā ordinē, qui talis est. (Ne ue) .i. et, ne, ut accipiat, ne, pro et, sicut, uel, accipi solet, quia aliter ne ue semel positum non congruere v̄ principio orationis. (Igitur etiam ne tu crucier) .i. torquearis sine exēplis prioris xui. i. ut crucieris ad exempla eorū qui fuerūt in priore, hoc est p̄isco, quo, & seculo, tua mala sunt non le uiora malis. Troianis, quæ magna nimirū fuerūt. quia Troiani decenna in bello vexati tandem funditus exterminati sunt, & Troia radicitus euerfa:

Quantaque clauigeri Pœantius Herculis heres,
Tanta venenato vulnera crure geras:
* Nec leuis doceas, quam qui bibit vbera ceruæ,
* Armatusque tulit vulnus inerme potens.
Quique ab equo præceps alienis decidit, aruis

quias nō indicaturum, ab ipso pro munere sagittas felle Hydræ intinctas accepit, sine quibus Troia capi non poterat. inuentus est Philoctetes hæc habere sagittas, & coactus Hercules manifestare, locum aut, ne peieret, pede percussit à Græcorum itaque duribus Troiam ductus est Philoctetes, solus. n. huiusmodi sagittas uti poterat. sorte per sagittas ipsius.

Herculis) Her. Iouis & Almena filius fuit diciturq̄ Hercu. quasi *εἰς κλέος* .i. i. Iunogloria. (Pœantius Herculis) Philoctetes Pœantius filius ex Melibææ urbe compulsus ab Herc. iurare corporis sui reliquit.

ASC.

ZAR.

* Neve minus
* Quita litarmati vuln
* inermis opem
* ipsius

Iphus est peruulneratus, uel, ut alij, crux, quo est uulnerē intollerabilis effluxit sēter, quam
 obrē Græci auctore Vlyse ipsum in Lemno reliquerūt, quod Ouid. tēgit in Met. alij idē
 serpente tradunt, & Machaone curatū. Propert. Tarda Philoetæz sanatu crura Machaon.
 nonnulli telo percussū, à Machaoneq; sanatum, & Troiam profectū uolūt, alij post Troiæ
 euerfionem Calabria uenisse afir mant, & Petiliam, ac Turinam condidisse. Virg. Hic illa
 ducis Melibæi Parua Philoete subnixā Petilia muro, & alia Sagius Proclus, & Por. Hom.
 comment. scrib. de Philoete quoque Soph. & Seru. (Crux) Crura partes tibiariū antero-
 res sicuti posteriores fuz. (Nec leuius doleas) Apud quēdam uetu sstissimiū interpretem le-
 gem est Calydoneum, & Dareum fratris fuisse, Thaletis filios. solebat Dareus lacte ceruz
 homines interficere, à suis postremo armis circumspectis eodem genere mortis, quo multos
 enecauerat, & ipse coactus est mori. Idq; approbat Euphorionis testimonio, cuius sunt uer-
 sus. Lac ceruz potando suos Dareus perimebat: Exemploq; suo pocu peremptus eodē Ego
 autem propter sequentē uersum Telephum intelligo. Ac si duplicem historiam hie duobus
 carminibus intellexerimus, nō sanē ab re uideri debet. hunc igitur Telephū, docēte Diod.
 Herc. auge. Alei regis Archadiæ filia in Parthenio monte peperit, ibiq; cum reliquit, quē
 postea pastores regis Corinthi ceruam exhibitio ubere nutrire in uenerunt, infantemq; ad
 regem, detulerunt, qui ut filium sustulit, ac Thelephū, quasi à cerua nutritū appellauit τῆλε
 φῶ enim cerua est, cum autem adoleuisset, matrē constituit inuenire quare Apollinis Del-
 phici oraculum consuluit à quo ad Theutrante regem in Mysiam iussus est proficisci, ubi
 matrem reperit, ipse in magno honore à rege propter Herculeum parentem habitus est, cui
 Argiopem Teuthras filiam despondit, heredemq; quia liberis masculis carebat regni se-
 cit. Telephus autem, quo tempore bellum Troiauum exarfit, in Mysia regnabat. quo Græci
 cū appulissent, inermesq; è nauibus exilijsfent, uim eis intulit, uade ab Achille in sinistro
 femore fuit uulneratus. cumq; sanari minime posset, Apollinem consuluit, qui respondit
 iterum ab Achille uulnerari oportere, à quo rursus uulneratus conualuit, ut alibi Ouid.
 Vultus Achille quæ quondam fecerat hosti: Vultus auxiliū Telia hasta tulit. Claudian-
 us aut ab Achille herbis sanatu tradit. Sanus Achilleis remeaur Telephus herbis, & Crux
 pertulerat uires, & sensit in uno Letalem, placidamq; manu, medicina per hostem Con-
 tingit, & pepulit, quos federat ipse colores. Quid uero Plin. sentiat, appofui. Est & rubigo,
 inquit, ipsa in remedijs, & sic Telephum proditur sanasse Achilles, siue id zrea, siue ferrea
 cuspidē fecit, ita certe depingitur, eā decutiens gladio. (Vulgus inermē) Quia, ut diximus,
 Græcos, qui sine armis tunc erant, inuasit, legitur etiam uultus. (Quique ab equo) Belle-
 rophontem dicit. hic genere quidem Nepruni, nomine autem. Glauci filius primū hippo-
 nus dicitur, ab intersecto dehinc corinthio Bello Bellerophon, siue (ut alij uolunt) Belle-
 rophontes est appellatus, qui ob cedē (si Asclepiadi credimus) In pedes se dedit, accepto Pe-
 gaso equo à Nepruno, quo argos ad Præterum regem peruenit, qui ipsum hospicio suscepit,
 cuius amore regis uxor Sthenobæa, uel, ut placet Hom. Antia Iobatæ regis, siue Eurie filia
 deperibat. quare mulier amoris impatiens ipsum in suā trahere sententia est conata, quod
 cū imperare nō quisset, marito Bellerophontē est triminata. persuasus Præterus sceleris, ne
 hospitalitatis ius uiolare, ad Iobatam socerū, uel Euriam in Lyciam, cū literis, quibus res
 continebatur occidendum misit, quo cum mature inscius tanti mali Bellerophon se contu-
 lisset: Iobaten, aut Euriam magnis per nouem dies (ut Hom. ait) sacrificijs uācantem com-
 petit, quibus exactis literas legit, inde iram, odiumq; esse, dissimulans, uarijs ipsum periculis
 tollendum opposuit, cum Chimæra primū certare iussit, moustro admodū timendo cuius
 tradente Home. in lib. vj. Iliad. hæc erat forma, πρῶτον δ' ἐπιδο δὲ δράκον, μίση δὲ
 χιμæρα. quē uersum Lucr. uertit Prima leo postrema draco, media ipsa Chimæra. quo super-
 rato contra Solymos ferocissimum bello populū missus uictor rediit, inde occisis Aniaz-
 nibus infidiantibus ei hominibus regis iussu interfecit, in generum tor rebus gestis à rege
 a fiseitur, data Achimene filia, uel (ut alij tradunt) Cassandra uxore, ex qua Isandrum
 Hippolocum, & Laodomiam, quæ ex Ioue genuit Sarpedonem, filios habuit. Bello-
 rophontes autem post fontis inuentionem, euolare in cælum uoluit cumq; ex alto de-
 spiceret petteritus decidit. Ac ita perisse Hygin. ostendit, equus uero inter sidera est à

Ione constitutus. At poeta Gallus his carminibus ipsum caput fregisse scribit. Bellerophon monstrum potuit superare chimæram: Et fregisse caput dicitur ipse suum.

Et geras) Supple in cruce venenato. i. venenatis sagittis insecto. (Tata) .i. tam magna & sicca vulnera. (Quanta sup. gessit (Præantius). i. i. hilorecius filius Poætis, ut attestatur Seneca dicens in Hercule iuente in persona Herculis sagittas porrigentis. Accipe hæc fate præante dona munus alcidæ cape. Nec fallax vnquam dextram hic arcus tuam. Librate tela didicit, & certam date Fugam sagittis, ipsa non fallunt iter Emilla neruo tela. Præcius igitur, i. Philoætetes. (Heres). i. i. uicessor in possessiue arcus, & sagittarum. (Herculis clauiger). i. clauam gerere soliti. (Nec doleas leuius) Quam is supple: (Qui bibit vbera cerux, sup. doluit videatit T elephus, de quo Horat. T elephus & Peleus, cum pauper & exul vterque, &c. (Et qui potens, & armatus tulit vulnus inermi) Allatum. scab Achille inermi, præter hastam, nisi legendum est armatiq; tulit &c. (Quique) .i. & quam is qui, hoc est, & non doleas leuius inio grauius, quam is, qui decidit. (Præceps ab equo). i. pegaso alato. (In aruis alienis) Videlicet Bellerophon.

A S C.

Exitio facies cui sua pene fuit,
Idqd Amyntorides uideas, trepidusq; ministro
Præcantes baculo luminis orbis iter:
Nec plus aspicias, quam am sua filia rexit.
Expertus scelus est cuius uterque parens.

Facies) Vnius cuiusq; rei a parentia facies appellatur. Quare hos hominis facies dicitur, vultus autem a volendo dicitur. (Id quod Amyntorides) Amyntor filius ex Hipodania Phœnicem filium ha-

Z A R.

buit, hunc cum Clytia patris Pellicæ rem habuisse Hom. tradit matre sic volente, quod cum pater rescuisset, in filium est imprecatus, ut nūquam filium susciperet, quod Plutonium, ac Proserpinam audisse apud Hom. Phœnix vult, alij obsecratum tradunt. hio ad Peleum patrem Achilles profectus est, quem Chiron cæcaturus sanauit. Propere: Sanauit crura Machæo, Phœnicis Chirō luminis Phyllyrides, & Achilles præceptor est datus, cum qd ad Troiā iuit. (Orbus) Quicunq; re aliqua cara priuatur, orbus dicitur. (Iter) Dicitur, & itiner; ut admoget Priscianus. (Nec plus aspicias) Hic est Oepidus, cuius geneologiā alius repetamus. Iupiter Hellen genuit, Helle Belū, Belus Abatē, Abas Agenorē, Agenoris fuere filij Europe, Cilix, Bassus, Phœnix, & Cadmus, Cadmi Polydorus, Polydori Labdacus, Labdaci Laius, Lai Oedipus qui ex matre Locasta Creōtis filia Eteclē, Polynie, Antigone, & Ismē habuit filio. pater Oedipi Laius Thebarū rex oraculo cōsulto an filios esset habiturus huiusmodi ab eo accepit responsum teste Aselepiade in tragedia Λαίη Λαβδακιδῆζ αἰδῶν γιῖθ' ὄλιβον. αἰ τῆς, Διὸς περὶ τῆζ ἰδῶν ἦν, ἔ τῆρ περὶ μῖνον ἔην. Ζεὺς ἠ αἰδῶς χαρῆς σῆμαρ φῶδῶς γῆρ', ὄλιβον. Ζῆος κροῖδῆν; τῆζ λῶτ' ὅτι πρὸς κῆρ' ἔπρῆσεν ἰπιδῶν, ὄλιβον; περὶ τῆζ ἰδῶν, ὄλιβ' ἔφατο σῆμαρ τῆζ κῆρ' ἰπιδῶν. i. Lai-Labdacide filiorū genus luculentum quæris dabo tibi clarum filii, sed in fatidit filij manibus inquare venis; sic. n. annui Iupiter Saturnius Pelopis infestis imprecaionibus perstasus, cuius earū rapiuit filiiū, hic aut præcatur est hæc tibi oia; quare perterritus Laius, quos vxor filios procrearet, iussit interfici, natus est autem puer, quem perforatis pedibus, si Statio fidem adhibemus, ac Aselepiadi, parætes regio pastoris interficiendū dederunt; qui ipsum ad arborem vimine suspēdit, quemadmodum etiam ipse Stragicus Seneca testatur in Oedipodes; Me Deo teste dānauit pares. Calidoq; teneros trastulit, ferro pedes. Et in alta memoria pabulum immisit feris. Diod. autem nō ligatum v' in sine, dicit a pastore, sed traditum Polybide mulieri nutriendum, qui cū adoleuisset, certior de sua expositione factus, Apollinem de parentibus consulere decreuit, ad quem forte & Laius proficiscēbatur, v' de exposito infante aliquid cognosceret, cumq; inuicem sibi in Phocidæ obuiaffent, iussit rex superbe de via Oedipum decedere, indignatus Oedipum patrem interfecit, in sine tamē parentē esse, deinde superata Sphynge, regnum Thebarum adiuit, ac matrem duxit vxorē, ex qua (quos diximus) Filios habuit, qui cognito facinore patrē pudore detinebant domē, ut Diod. aliter discimus ab Aselepiade, Sen. & Statio; qui omnes Phorbanter Polybide Corinthiorum pastorem infantem ligatum tradit inuenisse pedibus tumefactis. & ideo

Oedipus.

Oedipus dictus ἀπὸ τοῦ οἰδῆματ' & κού ποδῆς .i. à tumore pœdicit, qui pater infantē ad Mero-
pemp regis coniugem dono dedit, quem ipsa, & uir, quia carebant sobole, ut filium nutriti-
runt, prouectus etate Oedipus audierat ab oraculo, ut ab se pater occidendus esset? & sibi
mater nubere, credens ipse qui nutrierant, ueros parentes esse au fugit, & forte Laium patrē
uenantem offendit, quem sibi de præda obseruantem peremit, & Thebas uenit, ubi rex sac-
tus uxorem matrem accepit, quam ob rem cum resciuisset, mortem sibi consciscere uoluit,
sed hoc à suis percepto, ferrū occultatū est, ad ipse sibi oculos digitis eruit, & se percipit
de rudipe aliqua dare uoluit, sed ab Antigone filia, quæ ipsum semper comitabatur, est phibit^o.

ASC. CUI sua facies fuit pene exitio).i. causa exitii, & mortis, quia ob eam à Sthenobæa ad
stuprum interpellatus eum recusaret, criminatus ferè exitio datus est. (Et uideas) Id sup.
(Quod Amyntorides).i. Phœnix Amyntoris filius sup. uidit, uidelicet nihil boni, quia ex-
cus effectus post exilium est. (Et tu orbis luminis).i. priuatus uisus. Prætextes iter trepi-
dū baculo ministro).i. quo ducaris præ inopia loco ministro, cū ministrū non habeas. (Nec
aspicias plus quā) sup. Tiresias uates Theban^o & Cæcus. (Quæ sua).i. ipsi ppria filia rexit.

ZAR.

Qualis erat postquam) Tires
lis Thebanus filius Chiro-
nis, & Cariclus, Apollini-
nis, siue Perii, aut ut alii Ocea-
ni, cum geminos serpentes in
Cyllene monte Arcadiæ calcas-

set, per septennium femina est effectus, rursus iisdem uiolatis serpentibus, docente oracu-
lo in pristinam est formam restitutus. docet in 7. nat. histo. Plin. non esse fabulosum ma-
res in feminas uerti, & contra, cum Licinio C. rasso. C. Cassio Longino. Cosm. Casini puerum
factū ex uirgine sub parentibus, iussuq; aruspiciū deportatum in insulam desertam, in a-
nalib. legerit. ipse quoque Plin. in Africa uidisse ser. nuptiarū die L. Cossiciū ciuem Tisfri
tanti in faminam mutatū, hic igitur Tiresias de lite iocosa iudex fuit, Iunonis inq; Iouis,
utrum maior maris, an feminæ esset libido, ut abunde ab Ouid. in Met. ser. pro Ioue sentē-
tiam tulit, quare à Iunone oculis, & manibus fuit priuatus, tēse La. sup. aut pœnā est so-
latus honore, uaticinandi. n. scientiam ipsi dedit, utque nouē secula uiueret multa est uati-
cinatus, & Thebarum excidium, qui etiam ciuibus, ut urbem linquerent, persuasit, cū quib.
& ipse in Tilphosium Bœotie ciuom aufugit. ex Thebanis, qui in Tilphosium confugerūt,
Tiresias defunctus est, quem sui ciues magna pompa sepeliuere. filiam habuit Daphnē quæ
& Sibylla dicta est. Dio. habes auctorē, copiose hanc hist. aggressum. (Apollinea) siue quia
Ariolandi ipsi attribuitur potestas, siue q, qui nascitur Leone transcendente in horoscopo
Apollinis. i. solis. (nam idem est) Dicitur ab astronomis futura facile cognoscere. (Qualis
& ipse fuit) Variam de Phineo legitimus hist. quam in uerba paucissima conferā. Phœnicis
filius fuit Cilix, Phineus, & Doriclus, Athimus autem nomine potius, quā re, Phœnicis fi-
lius dictus, nam Iouis fuit, regnauit aut Phineus in Paphlagonia, tēse Hela. in hist. si uero
Seru. astipulamur, in Arcadia, qui priuatus oculis fuit, ut quidā perhibent à sole. q, diu cō-
questus fuerit uiuere, q, uidere, ut autem Apollini inter pres scri. q, insidiatus Perseo fuerit
Orpheus uero his carminib. aliter de Pithynia locutus sentire uidetur εἴτα τὸτ' ἀπόγαμ^o
φειδὲς ὑπερίσθη ζήνυμ' δειοῦς & ἐκλάσσει ζόουσι πρὸ βλαῖσι τί πέτραι θρησὶν ἐλαί' προῦτον γνο-
μῶν ἄνεκα φίλτρον τοῦς δ' ἐκ αἰσθητῶς ὀκαπόταρ ἀπιστῶν βλαί' πρὸ δ' ἰκάντω', βολέον, φησὶ
δ' ἄμα ἡπυσαν ἄντων ἀγγελοῖο νότον φάτος δ' ἀπενύφισαν ἀνδρῶν. Vbi nunc matrimonio gra-
uis Phineus insolenti animo geminos eiecit in prærupta saxa seris exposuit mulierū cau-
sa amorum, hos porro illi sos, & spectantes rursus constituerunt filii in clydi Boreæ. at Phi-
neo præbuere xrumnam in sefestis iracundia, & acie oculorū priuauerūt. Sophocles ait duos
ex Cleopatria filios Oarrū, & Chramē inquantū, pp nouerex calūnias ex cæcasse, & ipsum
iō à Ioue orbatū. Apollonius id mali subiisse tradit, Harpyis inderentib. ac eius mensam p-
petuo iquinasse. Sophoclis & Apollonii opinionē Ser. mibi uidetur secutus, addit etiā Har-
pyias expulsas à Zete. Et Calai alatis Boreæ & Orithyia filius, q, Phineū in sefestabāt, quasq;

Qualis erat postquam est iudex de lite iocosa
Sumptus. Apollinea clarus in arte senex.

Qualis & ipse fuit, quo præcipiente columba
Est data Palladiæ præuia, duxq; rati.

ad Plotas vsq; infulas gladijs sint persecuti, quæ infulæ postea Strophades sunt appellatæ, quia ab Iride iuuenes admoniti fuere, ne ulterius Iouis canes insciantentur quorû conuersio. i. strophe infulis nomen dedit, quo beneficio deuinctus Phineus argonautas admonuit, vt columbam datam à Pallade sequerentur, ne in saxa Cyauea inciderent, quæ etiam Symplegades nuncupantur. at Orpheus non dicit columbam sed herodium auem. tres herodiaz aues sunt quemadmodum Porph. contra Zoilum Hom. scripta carpentem ostendit, Pigargumq; nomine herodium Argonautis datum legimus. de Phineo Diod. aliam refert hist. quam ne modum in hac fabulosa recensenda hist. excedamus, omisimus narrandum. poteris tute ipsam ex Diod. cognoscere in 5. lib. eius hist. vbi argonautarû meminit. (Palladiæ rati) Argo nauis dicta siue, vt Diod. innuit, à conditore siue à velocitate sua, quæ arte Palladis facta fuit. hinc ratis Palladia dicta, siue quia (vt asserit Apollonius) constructa fuit apud Ictoneni locum in Bœotia, vbi templum Palladis. Alexander vero Palladû Ictonem appellari scribit. quia Icton filius amphictionis urbem in Thessalia fecit suo nomine dictâ, vbi egregium erat Palladis templum iuxta quod argo fuit constructa.

S V M P T V S. i. assumptus, & effectus. (Senex clarus in arte Apollinea). i. diuinandi, in qua Apollo præstitit, & quam illi Iupiter ob sententiam pro se contra Iunonem datam cõculerat. Et sup. is talis. (Qualis fuit ipse). s. Phineus cæcus. (Quo præcipiente). i. ex cuius præcepto. (Columba est data præuia, & dux rati Palladiæ) Videlicet argonauis, qua argo nartæ vehabantur dicit. recitat Calderinus,

ASC.

Quiq; oculis caruit, p quos male viderat aurû,
Inferias nato quos dedit orba parens.

Pastor vt Aetnæus, cui casus ante futuros

Telemus Eurymedes vaticinatus erat.

Vt duo Phincidæ, quibus idem lumen ademit,

Q Vique oculis caruit) Rex
Priamus Polydorum filii
ex i. cuba Dimantis filia belli
Troiani tempore magna auri copia
misit ad amicum Polymnestorem
Thraciæ regem nutriendum
ac generum, vt tradit Ser-

ZAR.

uius, nupserat enim Ilione Priami filia. hic Troianis rebus ruentibus puerum auri cupiditate obruncauit, atque in litore inssepultum reliquit, licet aliter ex 3. Aeneid. cognosces. Hecubata macrata filia Polyxena ad Achillis sepulchrum, vt iusserat, cum querelas, & lamentationes in litore suas recenseret, filij cadauer vidit, à quo etiam, quemadmodum Polymnestoris insidijs iaceret, percepit, indignabunda hecuba rem tamen dissimulans, regem de re secreta alloqui est commincta, cui & thesaurum tradere velle dixit, qui subito Hecubam adit, à qua & famulis in lecto est per blanditias collocatus, ensisque lateri ipsius hærens abductus, ac postremo oculis priuatus. (Inferias) sacra mortuorum, quæ inferis soluuntur, inferis dicuntur, vt auctor est Scruius. (Pastor vt Aetnæus) Polyphemus Cyclops Neptuni filius ex Thoos Phorcynis filia, eo, quem in fronte tantum habebat, oculo ab Vlyssæ excusus fuit, de quo fabulosa à poetis proditur hist. errauit Vlysses post Troiæ excidium per decem (vt ab Hom. perhibetur) annos fluctibus, & tempestatibus ad diuersa, loca ageratus, in Siciliam quoque ad Polyphemum peruenit, qui in antro Aetnæ montis habitabat, cuius ianua ingenti lapide claudebatur. hic humanis carnibus vescabatur, & lacte, magnam ianua gregis copiam pasteabat. scrutatus de loco Vlysses Cycloperum additis precibus, vt sibi naufragio, locorumque insciao opem ferret, minitabundus Cyclops reddit responsum, maiorem se quam Iouem prædicans, ac illico duobus ex Vlyssis socijs ritu bellæ deuoratis (duodecim enim socios secum duxerat, viniq; optimi amphoras) Duos etiam mane sequentis diei absumpit, totq; se sero veniente, quodq; Vlysses nomen esset interrogauit, qui Vtis se dixit nuncupat, id est nullus, vltimus autem comederis, Vnocolus respondit. Vlysses vero qui suapte natura callidus fuit, tunc vero timore, omnes reddidit in Cycloperum dolos, nec tamen eum scellit opinio. nam ipsum vino ebrium reddidit, quem (vt cbr:orum est praua consuetudo) vino sepultum, torse oculum eruit, at manus nodras non effugies Cyclops inclamauit. emisit itaque ad pastum pecudibus, singulas tangebatur, ne Vlyss. vna abiret. non tunc inuemor astutia Vlyss. fuit, indutus enim pecudum pel-

libus

libus cum focijs effugit. Non pellibus indutum Vlyfleges, ve nugantur triuales, sed cōiun-
ctis paribus ouibus sub earum aluo grediens aufugit, vt tellatur Hom. in Odyf. (Telemus
Eu.) Telemus, cyclops Neptuni filius fuit, & omnes cyclopes creduntur fuisse, celeberrimus
fui temporis vates, qui Polyphemo praxiit phore, vt ab Vlyf. obcecaretur, vt ser. Theo. &
nofter Ouid. in 14. Met. Telemur interea Siculum delatus in æquor. Telemus Eurymides,
quem nulla sefellerat ales, terribilem Polyphemon adit lumenq; , quod vnum Fronte geris
media, rapit tibi dixit. Vlyffes. (Vt duo Phineide) Crabes, & Oarthes, filij fære Phinei, à
quo sunt obcecari. Superius hanc de Phineo locuti, copiofe narrauimus hiftoriam.

A S C. Q V I Q V E oculis caruit) Adducit alia cæcitat. & incommodorum aliorum exēpta,
quæ in Ibin continuo imprecatur. Ordo est, à superiori: Et sup. fis talis, qualis fuit is. f. Pol-
ymnestor rex Thraciæ (Qui caruit) Immo priuatus fuit oculis, (Per quos vlderat male)
.i. cum auaritia nimia. (Aurū) .f. à Priamo cum Polydoro apud eū depositum, vnde Aen. 3.
Polydorū obruncat, & auro Vi ponitur, quid non mortalia pectora cogis auri sacra fames?
(Quos) .f. oculos Polymnestoris. (Parens) .f. mater. .f. hecuba. (Orba) .i. priuata filio. f. Poly-
doro. (Dedit nat. infæ) .i. pro sacrificio inferis accepto, ac manibus eius. Et sup. fis. Vt pa-
Aen.) .f. Polyphemus, qui in Aetna mōte oues paut vbi ab Vlyf. stipite ficulno adusto ex-
cæcatus est, vt Vir. Aen. 4. scr. (Cui Telemus Eum.) .i. vates ille inter Cyclopas (vt Hom.
dicit) peritissimus. (Erat va.) .i. profecauerat. (Ante) .i. priusq; euenirent. Casus futuros) .i.
amissionem oculorum vnde de eo dicitur Mat. 13. Telemus Euripedes, quæ nulla sefellerat
ales, Terribilem Polyphemon adit, lumenq; , quod vnum Eronte geris media, rapit tibi
dixit, Vlyffes, Et supple fis cæcatis. (Vt duo Phineidæ) .i. filij Phinci. (Quib' idē, qui de. l. u.)
.i. visum, videlicet Phineus rex pater eorū per significationē. (Ademit) .i. abstulit lumen,

Z A R.

T Amyrus) Tamyris filij Phī
lāmōnis fuit, vt scribit Por-
phy. & Arfij nymphe, licet Euse-
Ammonis dicat, qui à Lino mu-
ficam optime exdoctus, cum re-
uerteretur ex Oechalia vrbe ab
Enryto Oecalio, musas ad Dor-
ion obtuas habuit, quibus su-
uuius se, quam ipsas canere dixit,
ad quam insolentem vocem stomachatæ Iouis filix, cytharant & comæ unem hominis sen-
sum ei abstulerunt, quæ eademmodum Hom. ac Dio. scrib. alibi quoque Ouid. Quid miserum
Thamyra pūta tabella inuauat? & propter. Me licet & Thamyris catoris facta sequantur: Nun-
quam ad formosas inuide cæcus ero. legunt nonnulli Thamyram, quod minime à nobis pro-
bari potest, cum vbiq; in emendatis codicibus Thamyris inueniatur, ita præceptor nofter
admonuit. (Demodocique ea.) Ad mensam Alcyoni Phæacum regis ab Hom. inducitur
Demodocus Martis, ac Veneris cantans adulterium. Quem bono, maloq; est profecutus,
lumen enim ademit, præstantem vero Cytharædum effecit. (Sic ali. tua men. se. Sa.) Cœlū,
& terra plura genuerunt filios, sicut apud Hesiod. legere est in Thogonia, horum etiam Sa-
turnus filius dicitur, qui, cum pater genitū: a denudasset, ea falce amputauit, vnde nonnul-
le sanguinis guttæ exciderunt, quas terra collegit, ex quibus postea & suri; & gigantes, &
nymphe, quas Hesiod. medias appellat ortæ sunt proiecti in mare autem Saturnus virilia,
quæ eum aliquandiu errassent, spumam facere, ex qua nata Tenus ē, sed hæc omnia physici-
cam in se cōtinent rationē. (Nec ti. fir tu.) Ceyx Luciferi filius Trachinix telluris rex fuit,
vt in Met. legitur, qui Alcyonē Aeoli filiam coniugem habuit. cum id ad clarum oraculum
iuisset, oborta tempestate obrutus est, at Alcyone quæ (teste Porph.) Cleopatra dicebatur,
viri naufragij inscia singularis dieb' Itunoni vota pro Ceycis reditu persoluebat miserata est
dea frustra mulierem pro coniuge laborare. Irim ad somnia demisit, vt Alcyoni casum con-
iugis significaret, quæ Morpheæ ad Alcyonem accelerarunt. hic Ceycis sumpta imagine in
litore quiescentem adiit Alcyonera quam de naufragio certiorē fecit, corpusq; in litore

Quid dedit, & Thamyra Demodociq; caput.
Sic aliquis tua membra secet, Saturnus vt illas
Subsecuit partes, vnde creatus erat.
Nec tibi sit timidus melior Neptuno in vndis,
Quam cui sunt visæ frater, & vxor aues:
Solertiq; viro, lacera quem fracta tenentem

errare

errare docuit. experrecta ipsa mane ad litus se prapuit, ubi viri corpus vctis, & vnda agita-
ri vidi. quare mare infiliis vt cadauer arriperez, auis vna cu Ceyce effusa est, quæ Alcyo ap-
pellatur, a nostris Alcedo. media hyeme in mari parcuriūt oua, tum tam tranquillum, quā
quid mirandum est, redditur mare per 7. dies, hos tolēt naute diēs Alcyoniūs nuncupare, vt
aut. est Var. (Frater & vxor aures) Dædalio Ceycis frater filia habuit nomine Chione for-
mosissimā, quām Apollo, & Merc. compressere & nati sunt gemelli, Apollini Philemon, qui
musica claruit patrē imitatus, Autolycus autē Merc. fur nobiliss. suam pferre Chione formā
Dianæ ausa est, a qua est sagittis interempta, cuius in rogum pater Dædalion, pæz dolore se
voluit immittere, at prohibitus in Parnasum montem abiit, vnde cū se præcipit dedisset,
in volucrum ab Apolline est mutatus scr. Ouid. in Met. Miseratus Apollo, Cum se Dædalio
faxo misisset ab alto fecit aures, & subitis pendente sustulit alis. & quæ sequunt. (Solertiq;
vi.) Astuto, & callido. & Vlysem dixit, quem (vt in 5. Od. Hom. tradit) effesso Polypheno
oculo, Neptunus maris Deus, diu fluctibus agitauit, ne inultus filij esset, naufragiū quoq;
facere cōpulsit, acūmq; de Vlysi. tunc fuisset, in matura Dea periclitatē, quæ in mergi for-
ma apparuit, adiuuisset, cui Credēnon ornamentū capitis, (vel vt alij volunt) ornamentū
quoddā tradidit, quo enataret, puenit itaq; Itachus nō sive magno labore ad Phzacū insu-
la, & pudēda Credēno (nudus. n. erat) exlabat, quē in litore Nausicaa regis Alcyoni filia
cū aspexisset, ei vestimēta præbuit, & ad regem duxit, a quo honorificētissime susceptus est.

ET Sup. sis. (Vt caput Thamyrr) Illius vatis a nullis excæcari. (Et Demodoci) Illius
optimi mulci exci, per quem Hom. seipsum significasse putatur, fuit enim & ipse cæcus, &
poëtarum optimus. (Et aliquis) Quicunq; is sit. (Secet) i. intercidat. (Sic tua membra) Po-
tissimum virilia. (Vt Saturnus iubeat) i. sub illis existēs, aut claculum fecuit. (Illas par-
tes vñ erat creatus) i. virilia patris sui Cæli, quæ in mare proiecit, & ex spumis eius, illisq;
nata est Venus. (Nec Nepruno sit timidus melior) i. benignior & fauorabilior. (In undis
tu) i. in fatis oriētē tepēstate. quam sup. ei uidelicet Ceyci. (Cui frater) f. Dædalion muta-
tus in accipitrē. (Et uxori) f. Alcyone mutata in auē sui nominis, cum Ceyce marito prius
submerso. De Alcyonibus autem in Georg. plura dicuntur, quo tempore tranquillitatis in
media hyeme in mari nidifcent, & c. cui igitur frater Dædalion, & uxor Alcyone sunt uisi
aues, aut sunt aues uisæ, utroq; enim modo dici potest, sed quia præponitur adiciuuum, di-
cerem uisi. (Nec Nepruno sit melior quam) Supple. (Viro solertiq;). f. Vlyll. (Quem tenen-
tem membra fracta) i. fragmenta. (Ratis lacetæ) i. disruptæ.

ASC.

Membra ratis Semele est misera soror,
Vel tua, ne pœna genus hoc cognouerit unus.
Viscera diuersis scissa ferantur equis.
Vel quæ, qui redimi Romanos turpe putauit,
A duce Punico pertulit, ipse feras.

regi Ino nupsit, quæ Learcum genuit, & Melicertam, qui Iunonis odio haud diu uixere, nā
Iuno propter Semelem pellicem infesta omnibus ex Cadmo progenitis fuit, ut in Met. De
Iuone locutus ostendit Ouid. Quidque nelit, quod uellet. erat ne regia Cadmi Scaret, &
in facinus traheret Athamanta furores, furias in Athamanta immisit. quem adeo furi-
busq; effecere, ut Ino uxorem lex nam existimaret. filios uero ipsius catulos, hortaretur
quæ socios, ut retia ferrent, quare & Learcum puerum. B. terque auras More rotat fun-
dx, rigidoque. Infantia faxo Discutit ora ferox. Ino autem sibi, ac superstiti filio timeus
ad quandam scopulum abrepto Melicerta aufugit, ex quo loco se una cum filio in mare præ-
cipitauit, quos Neptunus Veneris precibus Deos marinos fecit. dictus est græce Melicerta
Palæmon, latine Portumus, cui rdes in portu Tyberino fuit, & ferix constitutz, ut aut. est
Var. Ino uero a græcis Leucothea, a nostris Matura est nuncupata, quæ bonum significat, si
Pœpeio credimus, cuius (ut diximus) auxilio Vlyses euasit. (Vel tua ne pœne) Difficile fa-
uē est, quem poëta taxauerit, cum multos ab equis dispersos fuisse legerimus. M. Suffe-

ZAR.

Epist. Ouid.

S

tium

tium licet coniectari hic, ut apud Liviū in 1. ab Vrbe condita uidimus. perfidus Tullio Hostilio bellum in Fidenates gerēti fuit, quę compos uictorię duabus quadrigis distrahendū dedit. primum illud, uleimūquę supplicium apud Romanos fuisse idem Liu. docet. de Hip. quoque intelligere possumus, qui ut superius ostendimus, ab equis est laceratus. nonnulli Absyrtum interpretantur, cuius notissima fabula ex Ouid. in Met. habetur, sed non placet non enim ab equis, sed à sorore Medea dilaniatus fuit. & eius membra minutissime facta, in mareque proiecta, quibus pater eam persequens, dum ipsa colligeret, in mora detineretur. (Vel quę, qui redimi) M. Attilius Regulus urbis Romę decus primo bello punico contra Carthag. Imperator ingenti exercitu missus terrorem maximum aduentu suo Carthaginiensibus iniicit, capta Clypea urbe, CCCquę amplius caestellis / quemadmodum Florus tradit) Vastatis, quare à Lacedæmoniis Carthag. ducent postularunt, obducis imperitia non prospere pugnatum arbitrati, ij Xanthippum rei bellicę peritissimum misere. qui (ut Appianus est auct. Instructa acie Regulum sibi ac labore difficulter agmen agentem aggressus est, quem facile uicit ex XXX. milibus, quos Attilius ducitabat, pauci arma sumptere. reliqui omnes cęsi, partim capti, unā cum Imperatore Carthaginem ducti sunt. misere non multo post Carthag. Attilius Romam legatum, ut permutatio fieret iuuenem Carthaginiensium cum ipso Regulo, qui senatui persuasit, dehis in terram oculis, ut Hom. tradit, ne pietate patres commouerentur, ne huiusmodi fieret permutatio, ut quę id non facerent, addidisse scr. Gell. sibi uenenum tempore datum, quoad fieret permutatio, re itaq; infecta Carthaginem inuitis uxore, liberis, & amicis rediit, ubi à Pænis nouis modis excruciatum est. cuiusmodi autem supplicio fuerit affectus, non satis inter auctores constat: nam Gellio referente, Tubero in historiis scr. eum in profundissimas tenebras clausum, & post apertis oculis soli oppositum, & palpebras, ne possit conuierare, infutum. Tuditanus uero somno prohibuit obituē tradit. Ap. inclusum circumnallata clauis cauea exinctum docet, quod Romę postquam perceptum est, Reguli liberis pæni captiui traduntur, à quibus in armario muricibus præfixo destitutos perisse, idem Tuditanus est auct.

A S C E N S I V S.

ASC. SOROR Semeles. i. Ino Cadmi filia est miserata, quia uelum dedit, ut recitat Cald. (Vel uiscera tua scissa). i. disrupta. & distracta. (Foratur diuersis aquis). s. p. diuersas aquas, aut diuersis equis, sed quia de mari prius locutus est, credendum est aquis poetam fecisse. (Ne unus). i. tu solus cognoueris. aut si est ut repperi, cognouerit. (Ne unus). s. populus, ad quem appulsus sis. (Cognouerit hoc genus pæne) Quod. s. mihi sic pendeas. (Vel ipse) i. tu. (Feras). i. perferas, & patiaris ea. (Quę) Is, uidelicet M. Attilius Regulus. (Qui putauit turpe). i. indecorum esse. (Romano) i. bono cui Romę, redimi à duce puniceo. (Pertrahit à duce puniceo). i. Carthaginiensium, unde de Carthagine dicitur Aenid. 1. Punica regna uidet &c. (Ab eo enim quod est Pænus per æ, fit Punicus, sicut à pæna, fit punio uerbum.

ZAR. Nec tibi subsidio præfens sit Numen) Sensus est: non habes Deorum quempiam propitium, qui tibi sit auxilio in tuis constituto calamitatibus. Subsidium est id, quod in auxilium succedit, Præfens, propitium, ut apud Virgil. Nec tam præfentes alibi cognoscere diuos. Numen à nutu, & imperium deorum dicitur. Varro.

Nec tibi subsidio sit præfens numen, ut illi
Cui nihil Hercei profuit ara Iouis:
Vnque dedit saltus è summo Thestalus Ossa,
Tu quoque saxoso præcipitare iugo.
Aut uelut Euryali, qui sceptrum cepit ab illo,
Sint artus auidis anguibus esca tui:
Vel tua maturet, sicut Minoia fata,
Per caput infusæ feruidus humor aquæ.

(Cui nihil Hercei profuit ara Iouis,) Priamus rex (ut in 2. Aeneid. à Virg. ostenditur.) Occiso ante suos oculos Polyte filio à Pyrrho Achilles Norho, in ipsum est acerrime inuenctus, ei patris exprobrans humanitatem, atque pietatem, qua usus fuerat, cum Hectois cadauer restituit. ira parcitus Pyrrhus regem in Media domo ante Iouis Hercei aram

obtruncavit. (Herceri) Iupiter Herceus dictus est ἀπὸ τοῦ ἑρκεῖ. i. à circumdando, vt anc. est Porphyrius Hom. interpres. mos erat antiquis, vt dom^o partes Dij dicarent, anterior Iouis dicebatur, cui in medio solebant aram erigere, vnde Metertius Iupiter dictus est Heiceus, quia circumdās. (Vtq; dedit saltus) Thesalus Thesalix rex Bonis, ex Buryppides filia Chalciopie filius (vt tradit Porph.) E monte olia à suis est præcipitatus. (Olia) Mons Thesalix est Ossa, cuius ex aduerso Pindus, & Ocliris Lapitharū sedes, vt scr. Plin. tantū in eo pinorū copiam esse Solin. tradit, vt ramorū flexu, & reflexu conitrua representet, vnde Luc. it tantus in æthera clamor: Quantum piniferæ boreas cū Thracia offe Rupibus incubuit. (Aut velut Euryali) Euryalus, qui Thesalo successit, cum inferorū sacrificia neglexisset, vt à veteri commentario accepimus ira Eumenidum angues ipsum deuorauit. sed èt apud Galum poetam est legere Euryalem Ioni filium, vno probe Apotum filiam stuprasse, quare ab anguibz absumptus est Ionides vt cupieus pro coniuge nata Vinum causa fuit: anguibz esca datur. (Sicut Minoia fata) Diod. scribit Dædalum Atheniensem eximium architectum, ex Mitiono Eupalamio natum, qui in Cretam ob homicidium in patria patratū secessit. Cretensibus tunc minos imparabat, qui Dædalum in apicittam suā habuit ob eius egregias virtutes, per id forte tempus Pasiphaë regis vxor turpi tauri amore peribat, cui arte Dædali fuit supposita. quare Minos Dædalum punire queritavit, aufugit autem ipse in Sicilian ad Cocalum regem. At comparata classe Minos ipsum est persecutus in Sicilia vsque, Cocalumq; poposcit, vt Dædalum sibi ad pænam daret, siuxit Cocalus Minoem in secreto colloqui velle, quem in Thermis eousque detinuit vt suffocaretur. Euseb. vero à filiabus Cocali interfectum scribit, eius deinde corpus Cretensibus est redditū, prælata obitus causa, q̄ in lauacro elapsam, aqua calida perijisset.

A S C E N S I V S.

NEC tibi) Idem facit. Vnde ordo est. (Nec nunien) Supple aliquod. (Præfens). i. lices ante ipsum fueris, & ad ipsum confugeris. (Sit tibi subsidio) i. auxilio, & protectioni. (Vt) supple non fuit subsidio. (Illi) Videlicet Priamo. (Cui ara Iouis Herceri) Quæ fuit in medio regis Priami. (Nihil profuit) Quia Pyrrhus illic eum occidit. Vnde de eo dixit Aen. 2. ad patrem Aeneas: Iamque aderit inulto Priami de sanguine Prrhus, natum ante ora patris, patrem qui obruncat ad aras. Et. (Vt). i. quemadmodum. (Thesalus) Rex ille Thesalix. (Dedit saltus). i. præcipitatus est ab Euryalo. (Ex olia) Monte illo Thesalix. i. sanè alto, vt genus referatur ad generalitatem. s. montem. (Tu quoque). i. etiam tu. (Præcipitere) i. præcipiteris, & deiciaris. (Iugo saxoso). i. à præcipio quouis montis saxoli. (Aut tui artus) i. mēbra tua. (Sint esca auidis). i. gulosis. (Anguibz). s. furialibus. (Velut). i. quemadmodum, sup. fuerunt artus. (Euryali). s. Tyranni. (Qui cepit seceptum ab illo). s. Thesalo præcipitatu. (Vel humor calide aquæ intusq; per caput matu. et). i. seiscitum. (Tua fata) i. mortem tuā. (Sicut) supple maturavit. (Fata Minoia). i. ipsius Minois regis in thermis Cocali regis Sicilix sic interemp. i. (Et tu fixus). s. in aliquo monte. (Alas). i. nutrias. (Tuo sanguine volucres aërias). i. in aëre volare solitas, aut in sublimi nuditates, vt vultures. (Vt) i. quemadmodum, supple eas aluit. (Prometheus qarum mitis). i. impius, qui ignem Iouis suffuratus erat in ferula, & mortalibus deorum secreta prodidit. Fuit. n. astrologus, qui siderum cursum in monte perscrutans auibz propter curas distractus fingitur.

Vtq; parū mitis, sed non impune Prometheus,
Aërias volucres sanguine fixos alas: (tus
Aut velut Etracides magno ter ab Hercule quin
Cæsus in immensum proiciare fretum.
Aut vt * Amyntiaden turpi dilectus amore
Oderit, & sæuo vulneret ensæ puer.

Vtq; parum mitis) IazAR.
petus Thesalix rex ex Asia puella, quæ tertiz orbis partii nomen dedit, filios habuit Prometheus, & Epimetheus. non ne fugit Euseb. memoriz tradidisse quosdam affirmat. * Aman tiaden.
se Prometheus, Epimetheus, Atlantem,

Atlantem, & Argum cuncta cernentem fratres fuisse. fertur igitur Prometheus hominibus ab se factis Mineræ auxilio adhibita serula ad solis rotam ignem furatus, quæ mortalibus indicauit. Irati autem Dei ipsum per Mercurium in Caucaſo monte Aſſyric vicino alligarunt, cuius cor aquilam exedere uoluerunt. hoc ita à poetis non sine ratione fictum est. nam, ut Aeschylus, Alexander Aphrodyseus, & Seru. alijs docent prouidentia interpretatur Prometheus, Epimethe. vero improuidentia, unde & nomina id indiciantia tenet. ex his nempe duabus rebus humanum genus natum est. dicitur autem Prometheus astrologus eximius extitisse, qui in Caucaſo monte multorum siderum ortus, & occasus deprehendit: Aquilam uero cor exedere, quia ☿⁹, sollicitudo est, quia affectus siderum motus inuenit, & quia id prouidentia est affectus, cui præesse Mercurium constat, ab eo ad saxum religatus dicitur. Claudianus de Prometheus, & fratre hæc scripta posteritati mādauit, nanq; terunt geminos uno de semine fratres, Iapetōriades generis primordia nostri Dissimili fixissiq; manu, quoscunq; Prometheus Excoluit, multumq; intexit æthera limo: Hi longe uentura notant dubijsq; parati: Casibus occurrunt fabro meliore potiti: Deteriore luto pratus quos edidit auctor, Quem merito Graij perhibent Epimethea vates: Et nihil ætherij sparsit per mœbra visoris. Hi pecudum ritu non impendientia vitant, nec res ante uident, accepta clade quæritur. (Parū micis) Voluit, n. prodelle, & obsuit. subfurato nanq; igni adeo molestum dijs fuit, ut præter Promethei pœnas, etiam homines malis pluribus, & morbis affecerit, ut testatur Horatius, Ignem fraude mala gentibus intulit. Post ignem æthera domo Subductū, macies, & noua febriū Terris, incubuit cohors. (Aut ut Herc.) Omnes qui ab Hercule descendunt, Heraclidæ sunt appellati, sicut à Cæsari Cæsares, ab Arſaco Arſacidæ. fuit autē 15 ab Herc. quidam, cuius nomen nusquam legisse memini, qui cuidam gentialia amputauit, ipse postea cæsus, & in mare proiectus, ut Euphorionis indicat versus, Heraclides cuiā gentialia membra recidit, Scissaq; membra necis causa fuere suæ, sunt aliqui, qui puerum Clebam intelligunt Etracides legentes, qui ipsum Clebam in delicijs habuit, à quo cæsus perijt Etracides. (Fretum) A seruescendo fretum dicitur, & proprie illud est, ubi angustum est mare. sicut inter Scyllam & Carybdin, sed hic pro mari accipitur, quare etiam addit in mensum, quo magis innotesceret. (Aut ut Amyntadem) Philippus Amyntæ filius Macedonum rex, annis 21. regnauit, autē. Eusebio. ac Iusto, qui ab oraculo acceperat, ut quadrigas euitaret. nam erat ab eis in satis, & uolueret, quæ e. ut Valer. Max. & Cic. in eo, quem de fato lib. scripsit, quadrigas omnes diſiunxit, locumq; in Bæotia. cui Quadriga nomen erat, semper uitauit, non tñ fati periculū effugere potuit, stuprator etenim Pausania ab Atalio Philippi fororico, apud quem sæpiſſime Pausanius conqueſtus est, rex autē hoc protrahendo paruiſcit, ac Pausania inimici Atali iniuria in ipsum iudicem vertit. quæ gladio, in quo quadrigæ erant, interfecit. legitur & Abantia. res recto casu, & Cherinū dicit Abantia filium, cuius amore Statillus deridebat, ac Cherinus ense ipsum interfecit, ut Euphorion est auctor, Oebalium puerum quantum dilexit Apollo, tantum, sed frustra Cherinū Statillus amauit, Ac uelut agna lupos, uisus fugit Vrsa Leones, Sic puer ignarus Venere fugiebat amores. apud quosdam legitur Amantiadem, & Celinum puerum dicunt, qui totum se Ioui puero dedit, quomō; à Statillo Amanti filio peteretur, iratus eum interemit.

A S C. SED non). non sine promissione sup. fuit immisit, quia in Caucaſo monte religatus aues uisceribus, & sanguine suo pascit. de quo Maro. Furumq; Promethei. (Et Horat. Audax Iapeti genus &c. (At tu cæsus). i. occisus. (Proijciare in fretum). i. mare immesum. (Velut Etracides quintus ter). i. decimus quintus à magno Hercule, sup. proiectus est. (Aut puer dilectus). s. à te turpi amore oderit, & vulneret te suo ense. (Vt). i. quemadmodum. (Puer). s. Celmus dilectus turpi amore ab Amantiade, odit sup. & uulnera uel suo ense. (Amantiadem). i. Statillum Amanti filium.

Z A R. Nec tibi fides magis) Constat sanè inter oēs aucto. Alexandrum cognomento magnum, Philippi Macedoniz re-

Nec tibi fida magis misceri pocula possint,
Quàm qui cornigero de Ioue natus erat.
More uel intereas capti suspensus Achæi,

Qui miser aurifera teste pendit aqua.
Aut Achilleiden cognato nomine clarum
Opprimat hostilia tegula iacta manu.

gis, & Olympiades filium suis
se, qui Ammonis Iouis ex eo fi-
lius dici uoluit, auct. Plur. qd
Ammonē in Libyam cum esse
profectus, à sacerdote quodam

Iouis filius est appellatus. diuersa de eius obitu traduntur. Volunt nonnulli per febris se-
uit am sicim collegisse, & unum potasse, & ob id mentis impotenti factum, extremum obiit
se diem prid. cal. Quinte. Alii aut per Iollam pinearnam Antipatri filii ipso auct. Antipatro
data aqua non acrina frigidissima, quæ ut Zonaras tradit, non poterat nisi asini ungula cõ-
tineri. Iust. & Plaut. equi dnt. Plin. uero & Viq. mult. scrib. cuius aquæ hæc meminit Vict.
in 5. lib. de Architectura, item in Arcadia nominata terra regio, quæ habet in montibus, &
saxis stillantes frigidissimos humores. hæc autem aqua $\sigma\upsilon\upsilon\sigma\upsilon\sigma\upsilon$ appellatur, quam nec ar-
gentis, nec æneum, nec ferreum uas potest continere, sed dissipatur, ac dissipatur, conserua-
re autem eam, & continere nihil potest, nisi mulina ungula, quæ etiam memoratur ab An-
tipatro in prouincia, ubi erat Alexander, per Iolam filium prolata, ab eaque aqua regē esse
necatam. scr. Plur. nonnullos affirmare nequaquam uelut perisse, cum nullum extiterit
post mortē indicium. multas referunt opiniones Plur. quas recedere nimis longum esset. unū
tantū adiciam ante 33. ætatis suæ animum defunctum fuisse, quod si ad senium. iam matura
mors perduxisset, totum terrarum orbem sibi audientem subegisset. nam nullam urbem ob-
sedit, quam non expugnauerit cum nullum hostium unquam congressus, quem non uice-
ret, nullā gentem adit, quam non calcauerit. postremo infeliciter Babylone, quam uēit a-
ret, erat admonitus, uia deesset. (Miseri) Poni. nam cum uinum in uas imponitur, mi-
seri dī, hinc illud poetæ. Misere amatori Pocula grata suo. (Pocula) A portione poculū dī.
Yarr. De Ioue cornigero) Iupiter ammon ab $\alpha\mu\mu\sigma$ quod arenam significat, dictus est, nam
Iup. Baccho & populo suo sitientis, per Libyam peragranti in arietis formam pede arenam
pulsauit, ubi q̄ primum aqua scrutariit, unde Bacchus Ioui patri templum crexit, auct. est
Herod. & Ser. & ideo cornigerum nunc poetæ appellat. (Capri suspensus Achei), Achæus
ab Antiocho captus suspensus est, in Pactolo Lydiæ flu. quemadmodū in Epigram. Botius
statit, Antiochus caput, & uisum suspēdit Achæum, Vnda tibi hic credas aurea tellis erit.
quidā ser. ipsum Atticō duce factione populari pp auaritiā interfecit, qui in aqua Pa-
h ob maiorem ignominiam pendit. (Aurifera aqua) Mida rex Phrygū à Baccho impera-
uit, ut quidquid suo corpore tangeret, aurum fieret, quod multū sibi obiuit. nam cibum ede-
re non poterat, quia tactu suo aurū reddebatur admonitus est à deo, ut se in pacto flumi-
ne ablueret, cuius ablutione auriferū fluiuium effectum, in 11. Met. scr. Ouid. (Aut ut Achil-
leidē) Pyrrhus epirotarū rex ex Pythia Menonis Thesali filia, & Acacide ab Achille oriū
do natus, unū tantū & integrū os pro dentibus habuit 11. agens annū regnum Epiri re-
cipit nā pater Acacides à ciuibus in exilium exactus est, pp diuina bella cõtra Macedonas,
quibus populū fatigabat, ob idq; etiam filium binum perdere quærebant, sed furtim est in
Illyrios delatus, ac Berocē regis Glaucie uxori traditus. tantus hic exitus, ut solus Tærēti-
nos cõtra P. R. tueri posse uideret. in Argi obsidione, ubi Antigonus Macedonic rex erat,
à sormina quadā, auct. Plur. regula in caput demissa occiditur quod etiam Euphorio cõpro-
bat, Argō, & hostilē circumdabat undiq; Pyrrhus, opprimit, & subito regula iacta caput.
Iust. aut inter confertissimos hostes dimicantem de muris iactato saxo scr. interiisse, cuius
caput Alycones Antigonis filius patri detulit, quod una cū corpore magnifice Antigonus,
si Plaut. sequimur, cremauit, si uero Trogū, Heleno hlio traditum affirmamus, qui deinde
ipsum i patri aportauit. (Cognato nomine clarū) Clar⁹ ob egregia ci⁹ gesta est appellat⁹.
N E C: pocula magis fida pnt &c.) Quam sup. Alex. Magno. (Qui erat natus) i qui se ia-
crabat natū. (De Ioue cornigero). i. Ammonē. i. arenariū. nam à Baccho in Libya quærente
te aquas uisus est in arenis aries, à quo ad fontē perductus credidit Iouē patrē esse, & illi tē
plū extruxit, qd Ioui arenario. i. Ammoni iscrispit, facto Iouis in specie arietis simulacro.
(Vel interea suspensus more Achei). s. regis Lydiæ auarissimi à suis ob auaritiā suspensi.
(Qui miser pendit teste aqua aurifera). i. pactoli fluminis auriferi, in quem suspensus in

cubuit. (Aut regula iacta manu hostili opprimat sup. re. (Vt.) a quem admodum sup. oppres-
sit Achilleidem. Achillis nepotem ex genere materno. Pyrrhum, uidelicet Epirotarū re-
gem, quem anus tegula deiecta occidit. (Clarum nomine cognato) Quia nomen haberet,
nam Pyrrhus filius Achillis, & dicitur Acacides, ut illi Achillides, licet multo intervallo.
Deductum est autem patronymicum à græco Achilleus, huius Achilleos, unde penultimū
producit. Aut legendum Achilleidem, quod non probem.

ZAR.

Nec tua quam Pyrrhi) Pyrrhus Flauus dicitur, ut ser.
Cic. Flauus autem fuit, cui hoc nomen primo est inditum, unde
& reliqui ab eo Pyrrhi sunt nūcupati modo ostendimus Iustini
auct. Helenum Pyrrhi patris ossa in Epirū asportasse, quæ ut
fuerint collocata nondum me le-
gisse memini, quare de Pyrrho
claro dictum existimo, cuius for-
te ossa per Ambraciā sparsa fue-
re, dum à filio portantur. ali-
qui de altero Pyrrho interpre-
tantur, cui sententia non repugno.

(Ambracia) Ambracia, teste Liui, urbs in Epiro est,
aspero subiecto tumulo, dū Pyrrhi regia fuit. est & Ambracius sinus auct. Plin. 39. mil. pass.
longitudine, latitudine 15. mil. (Nataque ut Acacida) Vt in ueteri legimus commentario,
Periplea uel Laodamia, siue Perriboea Pyrrhi filia fuit, quæ cū in templū Cereris Ambrac-
iæ confugisset, inimicorū telis est interfecta. intelligunt nonnulli Heracleam Hieronis fi-
liam ex Achillis generâ, quæ in templo Cereris uia cum duabus filiabus à populo Syracu-
sano telis cōfossa cecidit. (Disimulare scelus) sensus est quemadmodum in templo Cer-
ris filia Pyrrhi, uel Hieronis transfere sacrelegiū fuit, ita te licet impune interficere, &
proinde non disimulare. (Vt que nepos dicti) Magnetes Gelonis, & Nereidos Pyrrhi filius
fuit, cum quo mater rem habere uoluit, idque non consecuta, filium Cantharidum ueneno
sustulit, ut ueritissimus scribit interpres. (Cantharidū succos) Vnde cum nat. hist. lib. do-
cet Plin. Cantharidum alas mederi, quibus demptis est letale. est autem genus uermis ter-
restris, idē auctor in 27. de uulgari lapide locutus ait, Lapis uulgaris iuxta flumina fertur mus-
cū siccū, canū, hic fricatur altero lapide, addita hominis salua. illo lapide tangitur imperi-
go, qui tangit, dicit, *φθῆγεται καὶ θάσι δὲ τῆς ἀγῆς ὡς μὴ δὲ καὶ*. (Aut pia te cæso) Leucon,
ut ueritissimus docet interpres, ex Persicis regibus Spartacum fratrem occidit, regno inde
potiri sperans, cum & rem haberet cū ipsius fratris uxore, nou tñ uorum ualuit consequi,
nā in palude Sacedana Leuconē mulier interfecit, quare pia est iudicata d. nonnulli Oxy-
lochi regis ponti uxore hanc fuisse, non Spartaci. (Adultera) Adulter, & adultera, q̄ ille ad
alteram, & hæc ad alterum se conferat, auctore Fest. adulterium autem, quod in nupram cō-
mittitur, Seruius dicit appellari. (Inque pyram tecum) Conoscon colores, qui græce dictus
est Sardanapalus Anacyndaraxi filius 37. & ultimus Assyriorum rex fuit, ut Eusebius ser-
annis uiginti regnum obrinuit, una die Tarsum & Anchialem urbes condidit, qui omni ui-
torum labe excelluit, luxuriosus, adeoque effœmiatus, ut & habitū, & uocē, exercitiaque
mulierum sit secutus nix uiri, nunc mulieris uice abutebatur. quæ tā impudica, cū Arbacus
pfectus ipsius Medis præpositus esset conspicatus, in eum bellū mouit, quem facile uicit, tri-
duo urbe Mino obsessa, qua expugnata Sardanapalus in hoc tātum uiros imitatus, in pyræ
se ueribus, atque Eunuchis in ea reclusis, cremandū iniecti. est Anchiale Sardanapali mo-
numentum, ubi huiusmodi legitur Epigramma. Sardanapalus Anacyndaraxi filius Anchia-
læ, & Tarsum una die cōdidit. Ede, bibe, lude. Cū te mortale noris, præsentibus exple. Nāq;
ego sum puluis, qui nuper tanta tenebam: Hoc sapiens uitæ mortalibus est documētū. Ho

aurem

antem meminuit Chœrilus, qui circumferrentur: Hæc habeo, quæ edi, quæq; exaturata libi-
do Hausit. an illa manent multa & præclara reliqua. auctor Strab. Diodorus in Tusc. Cic.
& Instin.

ASCENSIVS.

NEC tua) Continno eandam &c. prosequitur varia infortunium exempla in Ibin im
precans. Vnde ordo est. (Nec ossa tua quiescât felicius, quam ossa Pyrrhi). f. Epirotæ. (Quæ
iacuere). f. donec à filio Heleno colligerentur. (Per vias ambracias) Illius promontorii in
Epiro, de quo in Sappho dictum est. / Et moriaris iaculis adactis. i. in fixis. (Vt nata). i. pro
genita. (Acacide). i. de genere Achilles. f. Heraclie filia Hieronis in templo Cereris. Vnde
addit. (Non licet dissimulare Cereri hoc sacrum). q. d. etiam gratum erit Cereri sacrificiū,
quod de te fiat, licet ingratarum fuerit Heraclia. Aut non licet dissimulare Cereri hoc sa-
crum. f. templum, quo per diminutionem sacellum dicitur, Hoc inquam sacrum, in quod tu
confugeris. (Vt q;). i. & vt. (Nepos regis dicti modo nostro carmine). f. Hieronis regis ponti-
ci, nepos. f. (vt opinor) Mithridates, sup. bibit, ita. (Bibas succos Cantharidum). i. quibus
Cantharides vermiculi venenosissimi sint. (Parente). i. patre dæte, quia maior Mithridates
amicissimus erat Romanorum, vnde vero simile est eum nō amasse filium, qui ter à Roma-
nis defecit, & tandem secundum quosdā veneno absumptus est. Vnde Lucan. in 1. Post Cili-
cias ne vagos, & lassos fecundæ regis prælia, barbarico vix cōsumata veneno. (Aut adultera
dicatur pia te exso). i. occiso. (Sicut ea adultera dicta est pia). f. vxor Oxylochi. (Quæ vin-
dice). i. vindicantem mortem mariti. (Leuton) Frater mariti, & adulter. (Cecidit). i. succu
bit. Et mitte tecum in pyram. Ixopum incensum, corpora Cusinia, quem finem vitæ hæ-
ber Sardanapulus vltimus regum Assyriorum, qui (vt dicit Iustinus lib. primo) Cōiuratio
ne facta quod muliebri more viueret, eoq; audito, non vt vir regnum descendurū, sed (vt
metu mortis solent mulieres) Primo latebras circūspicit, mox deinde cum paucis, & in cō-
positis in bellum progreditur. Victus in regiam se recipit & extracta pyra se, & diuitias in
incendiū mittit, hoc solo imitatus virum. hæc ille, corpora ergo carissima diuitias appellat.

Vtq; Iouis Libyci templum violare parantes,

Acta Noto vultus condat arena tuos.

Vtq; necatorum Darei fraude secundi,

Sic tua succendens deuoret ossa cinis.

Aut, vt oliuifera quondam Sicyone profecto,

Sit frigus mortis causa famesq; tuæ.

Aut, vt Acarnidēs insutus pelle iuenci,

Turpiter ad dominum præda ferare tuum.

Inq; tuo thalamo iuguleris more Pherzi.

Vtq; Iouis Libyci) Cyri
Perfarum regis Cambises
filius fuit. qui annis 8. regnauit
auctore Euf. Aegyptum adiit. vn
de exercitum ad Animonis ora-
culum cremandum misit, ac di-
uino miraculo cū ex vrbe Oasi
iter faceret, iamq; medio ferè
spatio inter Oasios, & Ammo-
nios præderet, ingruisse validū
austrium scr. Herod. & ab arenis
obrutum periisse, ut etiam me-
minit Iustinus eodem mortis genere Pnyllos interiisse scr. Gel. in 15. Templum significauit
ædific. ideo sacratum) Et tignum quod in ædificio transuerso ponitur auct. est Fest. templū
etiā d. No. sepulchrum appellari. Virg. præterea fuit in tectis de marmore templum Con-
iugis antiqui multa Var. de hac distione in lib. Ety. scribit. (Vtq; necatorum Darei) Da-
reus secundus cuiusdam Priami filius cum suos ciues non interfecit iurasset, tormen-
tis occidebat. Dareus etiam secundus primo in regnum succedere non potuit. donec iureju-
rando stipulatus fuisset, se more parentis ueneno minime ciues occisurum, sed regno in suā
ditionem accepto in fouea calido cinere plena eos vita priuabat, vt apud vetustissimum
commentarium competi. de Ocho aliqui dictum volunt, qui Dat. est dictus, cuius hist.
Valer. Maxim. in capit. de crudelitate pluribus verbis explicat. (Aut ut oliui) Neocles
Thuscus ex Sicyone pulsus, omnibus uitæ præidiis destitutus fame, ut uetustissimus ius-
terper scribit & frigore mortem obiit. (Sicyone) Sicyon vrbs Achaïæ in Laconia, teste
Plin. est. olim Mecon dicebatur, refertissima oliuetis, vnde in 2. Georg. Virg. Teritur Si-

cyonia bacca trapetis. aliam eodē nomine Plinius docet infulam in Aegeo mari, ex opposito ad Epidaurum altam, & eminentem, quod Iuuen. etiam tangit. Hic alia Sicyonia. Sicyonia autem calcamenti genus est, aut. Feit. (Aut ut Acarnades) Filius Acarni in oriente Tetrarcha fuit, qui cum Memnone Bellum habuit, à quo victus iuueni pelle est infusus, ac sub mensa decentus, ut uesustissimus narrat interpres. (Inq; tuo thalamo) In r. officiorum docet Cic. pariter & Val. Max. Alex. Phereum vxo. Thebem admodum dilexisse, tamē ex epulis ad eā in cubiculum cum se conferebat, barbarum distracto gladio iubebat autem, de quo stipatoribus suis prae-mittebat, qui muliebres arculas perscrutarentur, non tamen cum se felicit opinio, nam ab uxore propter pellicatus suspicionem est interfectus. Phere plures sunt, ut in Achaia nouem montium sunt inter Megaram & Thebas. Item in Thessalia, vt Phaedocet sunt & in Argo, teste Hom. Pylo propinque.

A S C. **E T** arena acta. i. impulsu, & agitata. (Noto. i. vento illo uiolento. (Condat. i. obruat. yltus tuos, ut sup. condidit. (Parantes. i. intendentes, & molientes. (Violare templum Iouis Libyci) Videlicet Ammonis, hoc est Cambyfes & socij eius. (Et cuius subsidis) Inna pe-tens. (Deuoret. i. absumat. (Tua ossa sic) Vt sup. absumpsit. (Ossa neca. i. interfectorum. (Darei secundi. i. Ochi, qui complices suos cinere obrutos necauit. (Aut frigus & fames sit causa tuæ mortis ut sup. fuit causa mortis. (Profecto. i. ei, qui uenerat quondam. (Sicyone. i. à ciuitate illa Peloponnesi (Oliuifera. i. ferax oliuarum, hoc est, ut Neocles Sicyonum rex perit. (Aut ferare. i. portaris infusus pelle iuueni. (Turpiter. i. cum dedecore ad domum tuam, exiens pda. (Vt sup. latus, seu portatus est. (Acarnides. i. Hermias. (Et iugularis. i. iugulus tibi incidat. (In thalamo. i. cubiculo tuo. (Mors Pherei. i. Alexandri.

Z A R. **L**eto) Aletio verbo letum dici Lat. Prisc. unde delecto. Fes. aut Pomp. ab obliuione, q. Græci λέτο uocant, letum d. appellari, q. si à Græco uenit, cum aspiratione scribendum. (Quosq; putas fidos) Thodamantis si. fuit Albas, qui Larissæ in Thessalia dominatum habuit, exeruxit autē Larissam Thessalicam Acrisius, que à Larissa Pelasgi filia nomē habuit, ut Hella. ser. in hist. facit. lites ciuili timore Alebas ad custodiam habebat, quos fidos sibi existimabat, ab ipsis postea est interfectus, ut à uerustissimo accepimus interprete. fidos dicitur socius, & à fido uenit, fidelis autē seruus, & à fide deriuatur. Dolo est auct. (Vtq; Min.) Milones plures fuisse constat, quorū quidā Pisam Elidos tenuit, qui Pisanos cruciatibus afflicebat, tandem in Alpheum fluium Pisam præluentem demersus à Pisanis est, si uerustissimo credimus interprete. est & Pisa in Italia ciuitas inter amnes Auferem, & Arnum, vt in 3. nat. hist. Plin. est auct. à Pe-lope, Pliisq; Elidos siue Atiurians græca gente. (Tyranno) Tyrānus à Tyrheno Azyz filio nomē est. hic ex Lidia in Italiam uenit, eamq; partem occupauit Italix, quæ à se nomē traxit expulsi Pelasgi, inde Thufcia dicta à sacrificio ritu, teste Plin. & quia vi alienas tenuit, sedes: Tyrannus si dicitur ceptus qui uolenter, aliquid egit, estq; cōis gnis nomen, nā Theodosij gramatici est regula, q. nomina pfectionem, aut dignitatem significat, cōis sunt gnis, v. hic & hæc dux cis, hic & hæc Philolophus, hic hæc abbas abbe, non autē abbas, & abbas, fa, vt imperiti gramatice pueris docent, ita hic & hæc Tyrinus. (Occultas aquas) Nō quæ aquæ siue occultæ, nā Media per urbē interfluit sed quia occulte demergitur fluius. (Quæq; in Adimantū) Adimantus Phyleti rex, pōto coniunctæ, siue, vt alij uolunt Thessalix, deorum contemptor, diis, sacrificare neglexit, se ipsis maiorē prædicans. quare à Ioue,

Qui datus est leto coniugis ense fuit
 Quosque putas fidos, ut Larissæ Alebas,
 Vulnere non fidos experiarē tuo
 Vtque Milo, sub quo cruciata est Pisa tyranno,
 Viuus in occultas præcipiteris aquas
 Quæque in Adimantū Philesta regna tenerem
 A Ioue uenerunt, te quoque tela petant
 Aut, vt Amastriacis quondam Lenæus ab oris,
 Nudus Achillea desituaris humo
 Vtque uel Eurydamas ter circū busta Thrasylli
 Est Larissæis raptus ab hoste rotis.

vetustissimus exponit interpres, fulmine iustus interiit, meminit in Dialog. Plat. cuiusdā Adimantū, sed nihil ad hunc locum. (Pezant) Feriant, percutiant, multas hoc verbum habere significationes Nonius Marc. docet, potere enim est poscere, vocare, appetere, sequi, abducere, eligere, obtinere, expectare, & vt hoc loco pcutere, ferire. (Aut vt Amatricis) Amatrix ciuitas Michridatis fuit, qui Meci steum quendam ex Lemno veniens, vt vetustissimus scr. interpres, expulit, in locumq; qui Dromos Achilleus, ab Achillis exercitatioe dictus est, aut Pli. venit, vbi a suis destitutus, omni priuatus auxilio petiit, sunt, qui dicunt Amatrixem Oxiartem filiam Dio. Tyranni Heraclienſis vxorem, a suo nomine vrhem condidisse, qui Dion. Lenæus est appellatus, olim fugatus, vt diximus à Michridate. (Vtq; vel Eurydamas) Mos diu apud Thessalos fuit, vt interficientium corpora circa occisorum sepulchra traherentur, vt Eurydamantis exemplo constat, qui circa Thraſylli (quem interfecerat) tumulum a Simo Thraſylli fratre trahens est, auct. in 21. Il. Porph. (Busta) Bustum proprie dicitur locus, in quo mortuus est combustus, & sepultus, & dicitur bustum, quasi bene vitū, vbi vero combustus quis tantummodo est, & alibi sepultus, ia locus abutendo vitrina vocatur, sed modo busta sepulchra vocamus. auct. est Fest.

QVI datus est lecto. i. morti, ense suæ coniugis. (Et experire tuo vulnere) .i. in te illa tot sup. esse. (Non fidos) .i. perfidos, aut infidos sup. eos. (Quos putas) .i. putare debeas. (Fidos) .i. fatellites. i. custodes corporis tui. (Vt Alebas Larissæ) .i. Rex Larissæ. sup. experus est. (Et tu viuus præcipiteris in aquas occultas) Vt sup. præcipitatus est. (Milo) .i. Pisamus. (Sub quo Tyranno cruciata) .i. vexata est. (Pisa) .i. regio, quam & Salmonæus reuicit. (Quæq; in Adimantum) Ordo est. (Et tela) .i. fulmina, quæ Venere. (A Ioue) .i. missa. (In Adimantum) .i. regem. (Tenentem regna Phileſia, petant quoque) .i. etiam mei, aut destituta ris nudus. (In humo Achillea) .i. Achillis δ' ἐς μὴν, hoc est cursum. (Vt) .i. quemadmodum. (Lenæus) .i. Dion. (Ab oris Amatricis) sup. oriūdus, & inde expulsus ex peninsula. f. sup. destitutus est suis, nudusq; petiit. Et sup. rapiaris. (Rotis velir Eucydamas) somniorum ille nominatissimus interpret. (Raptus est ter ab hoste) .i. populo Larissæ. (Rotis Larissæ) .i. populorum à Larissa profectis. (Circum busta) .i. repositorium cinerum am bustorum. (Thraſylli) .i. regis Larissæorum, a quibus vitus est.

ASC.

Vel qui, quæ fuerat tutatus mœnia sape,
Corpore iustituit non diuturna suo:
Vtq; nouū passū est genus Hippomeneia pœnæ,
Traçtus & Actæa fertur adulter humo.
Sic ubi uita tuos inuisa reliquerit artus,
Vltiores rapiant turpe cadauer equi.

VEL qui, quæ fuerat) Pertina ZAR.
cem esse ad bellandū Achillem fuisse Homericum carnē demonstrat, qui abrepta ipsius amici Briseide à rege Agamēnone, nullis vnq; legationibus & muneribus flecū potuit, adeo autē quotidie Græcorum fugabatur exercitus à Troianis, atq; strage

imminuebatur, vt Patroclū Achillis amicū Græci vt pcore vltimū in tāto periculo remediū Achillis armis induerint, vt non si verus Achilles esset, saltē ipsum repñraret q supra, q̄ dici possit, q̄ timebat à Troianis. Patroclus igitur Achilleis armis & Myrmidonibus exornatus in bellū cū ceteris Græcis prodit, q̄ in fugam subito Troianos dedit, ipsumq; Hectorē, qui cōmonitus ab Apolline Patroclū esse, ipsum vna cū Euphorbo, & Apolline inter fecit, atq; spoliauit adeo aut molestū Achilli Patrocli casus fuit, vt se eo vsq; non comesurū iure iurando pollicitus fuerit, quoad Hectora occidisset duodecimq; nobiles Troianos quos Patroclō inferias exhiberet, cœpisset, non defuit iure iur. Achilles. nā die postera acceptis à matre Thetide armis, q̄ Vulcanus ea nocte fabricauerat, Troianos oēs fugauit, quos & stragē maxima dedit, Xāthus etenim fluius sanguinē, non aq̄ emittere videbat, captis autē iuuenibus Hectora à Pallade fratris ipsius imagine deceptū, circū Troiana mœnia fugerēt interfecit, cuius corpus neq; q̄s q̄ vit Græcorū, qn hasta appeteret, qd̄ ter circū Iliacos muros raptauit, auro postmodū in precīū dato Priamo ipm restituit auct. Ho. & Virg. nō tñ auri vlla mœtio sic ab Ho. s. d multorū tū munerū. (Mœnia) Quod munera essent, q̄ ea gerebat, agge-

res dicti, & q̄ ager contineret, auct. Var. Mœniana ædificia à Mœnio sunt appellata, is. n. p̄r
 mus vltra columnas extendit tigna, quo amplicarentur superiora, ait Fest. (Lustravit) Cir
 cuiuit, lustrare est, ex piare, circũspicere, seu patefacere, perspicere, & vt hic circuire, auct̄or
 est Nonius. (Vtq̄; nouum passa est) Hippomeneiam dicit, si vetustissimo credimus interpre
 ti, quæ antea Limone dicebatur in adulterio deprehensa, ab equis est dilacerata, vnde & no
 men habet eodem quoq̄; supplicio adulter affectus est. alij aut̄ Hippomenē Athenarũ prin
 cipē dñt, cuius filia in adulterio inuenta ab equis est deuorata, quare Limoue dicta est. i. fa
 mes, adulterũ vero per regionē Atticã, equi dilaniarũt. Aut sicut perijt Perea Cassandreu
 ille Quē sua gēs multo cinere desperiit. Leguntur et̄ ij versus, sed nunq̄ fuisse Ouid. contē
 derim, fertur aut̄ hie Cassandreus viuos hoies sepelisse, quod idē postea passus est. (Viscera
 sic aliq̄) Ammonē vna ex filiabus Danaĩ, dũ iaculo exercebat Satyrũ imprudens percussit,
 qui eam violare voluit, sed auxilium à Neptuno implorauit, à quo Satyrus fugatus, mu
 lier cõprimis ex qua natus d̄ Nauplius Palamedis pater, auct̄. Laet. hic Palamedes pruden
 tissimus fuisse perhibetur, q̄ inuitum Vlysem ad Troiam perduxit, ac magnã frumenti cop
 iam in Græcorũ castra conduxit, non sine magna Vlyssis infamia, qui ad id fuerat negociũ
 missus, & infecta re redierat. ex cogitit Vlysses aduersus Palamedem stomachatus, hñxit
 ipsũ ad Priamũ de Græcorum proditione literas dedisse, ob idq̄; aurũ copiam accepisse;
 quod Græcis Vlysses indicauit, litterasq̄; ac aurum, quod corruptis seruis Palamedis per
 noctem, abscondēderat, iussit in ipsorũ Græcorũ conspectum portari quare Palamedem lapidi
 bus occiderunt, vt Virg. Seru. & Apollon. ostendunt. Nauplius aut̄ Palamedis pater volens
 filij vlcisci mortem, cum Græci expugnata Troia domum reuertērent, lampadas per obscu
 rissimã noctem inter scopulos, vt moris est, ostendit, quo eũ Græcorũ naues applicuissent,
 in Euboico sinu, naufragium fecere, si Diti Cretenũ vetustiss. scriptori fidem adhibemus;
 ASC. V E L I S. f. Hætor. (Qui lustravit) i. tractus circumiuit, corpore suo. (Mœnia) f. Troia
 na. (Non diuturna) i. non diu duratura. (Quæ fuerat tutatus sæpe) Quia spatio decenniali.
 Diuturna est hic pentasyllabus. Sunt qui Achillea, non Achilleia legãt. Ostendit Cõment
 arios Calderini hoc loco mutilos, & inuersos. Nam de Perillo; & ære Paphio, quæ postea
 dicēda sunt disseruerunt. (Vtq̄;) Et vt. (Hippomeneia) i. Hippomenis filia. (Passa est nouũ
 genus pœnæ) Quia deprehensa in adulterio ab equo famelico, cũ quo à patre conclusa est,
 absorpta est. (Et vt adulter ferẽ tractus humo Actæa) i. aut littoralis, aut Attica. (Sic vbi) i.
 postq̄. (Vita reliquit artus tuos inuisos. Equi vlt.) i. scelũrũ morũ rapiet turpe cadaver tuũ.

Z A R.

Viscera vt Seru. docet, non
 tantum intestina dicimus,
 sed quidquid sub corio est, & de
 cliuatur hoc viscus visceris. Seo
 pulus, à speculando dictus, aut
 Seru. vel *ἄνδρ τοῦ ὄρον* f. (Euboi
 co) Euboica, tã modico ætũ diui
 dua est à Bœotia vt duhirandum
 sit, an inter insulas debeat nume
 rari duobus insignis promonto
 riis Gerasto ad Atticam vergen
 te, & ad Helleſpoutum, Capha
 reo, & à Septentrione etiam Ceneo latitudine 40. mil. pas. & infra 20. mil. circuire 300. mil.
 pass. pluribus quondam vrbibus clara, vt Plin. & Solin. docent. (Vtq̄; feroc perijt) A
 iax Oilis filius Cassandram Priami filiam in templo Palladis violare voluit, quare indi
 gnata Pallas ipsum circa Caphareum promontorium fulmine interfecit, nauesq̄; dissi
 pũit, attribuitur autem fulminis potestas Ioui, Vulcano, & Mineræ, si Seru. credi
 mus. (Fulmine) Fulgur, & fulmen ita distinguuntur est fulmen telum, quod iacitur, ful
 gur ignis, qui conſecat fulmine, auct. Nonio. (Mens quoque sic furis vectors) Vectors est tur
 bati, & mali cordis, vt ait Fest. & Marſiam d. Marſias autem Hyagnis musici filius fuit

Viscera sic aliquis scopulus tua figat, ut olim
 Fixa sub Euboico Graia fuere sinu:
 Vtq̄; feroc perijt, & fulmine, & æquore raptor,
 Sic te mersuras adiunet ignis aquas,
 Mens quoque sic furis vectors agitetur, vt illi,
 Vnum qui toto corpore vulnus habet,
 Vtq̄; Dryantide Rhodopcia regna tenenti,
 In gemino dispar cui pede culus erat.
 Vt fuit Octeo quondam, generoq̄; draconum,
 Phryx,

Phryx, Barbarus, vultu ferino, trux, hiaspidus barba, spinis, & pilis obstitus, qui gloriabūdus Apollinem ad cycharam, & mulicā ausus est prouocare mulis, & Minerua iudicibus Diouero Niseis d. qui uictus uelut usus bipes corio exēto, nudis lacerisq; uisceribus fuit, ut Apul. est auct. inde in fluuiū sui nominis uersus, ut in Met. & apud Dio. in 4. legitur. (Vtq; Dryātiade) Lycurgi quatuor fuere Nemeus, qui primus aquam uino miscuit, quare uasūor Laet. est. in mari obrutus, alius, qui leges Lacedæmonijs dedit, de quo Iuit. in 3. & Val. ubi de ingratis loquitur, alius vnus ex 10. oratoribus Atheniensibus qui vno tempore fuere, ut Cic. tradit, & hic Dryantis filius Thraciz rex, qui vt in 6. ll. ab Hom. traditur, temulentas Bacchi comites est insecutus, easq; pro nihilo habuit pariter & Bacchum, qui timore perterritus in matrem suā se abdidit, à Thetide in sinu receptus, quare Iup. perpetua cecitate Lycurgū affecit, nec multo post interfecit. Diod. aliam in 4. refert nobis hist. alij uero dicūt in contemptū Bacchi cum uites putaret, crus propriam amputasse, ut nunc Ouid. ser. (Rhodopēiā) Rhodope, mons est Thraciz. Plin. aūt Macedoniz ser. dicitur à Rhodope, quæ ibi ciuitatē sui nominis edificauit. (Vt fuit Oeteo) Herc. ut superius ostēdimus, ex Alcmēna, & Ioue natus, Nessum Centaurū cum occidisset, ab eo Deianira Herculis vxor tunicam hydræ ueneno intinctam accepit, qua peruerserat mulieri posse virum facile alieno amore, si qñ detineretur, ad se reducere. cum itaq; Herc. Lycham domesticū suum in mōte Ceneo sacrificaturus, ad Deianiram misisset, ut uestem, qua in sacris uti consueuerat, ad se ferret (perceperat aūt Deianira Ioles amore Herculem teneri) cupiensq; ipsum ad se allicere, tunicam, quæ à Nessō habuerat, misit, qua indutus Herc. immensus doloribus afficiebatur, quamobrem Apollinem conuuluit qui ut pyram in Oeta monte nō procul à Parnasso teste Procul construeret, ipsum iussit, de reliquis uero dijs curam relinqueret, quo factū in pyrā se proripuit, atq; itā uita functus anno 32. ætatis suæ, vt tradit Diod. quamuis alij 30. tantū dicunt auct. Euseb. qui ob morbum pestilentem ait in flammis se coniecisse, siue intelligit, poëta ipse in insaniam, qua, cum ab inferis redijisset, torquebatur, vxorem etenim uoluit occidere, aliosq; quamplures amicos, vt à Seneca ostenditur. fuit Herc. melancholicus teste Arist. quare facile poruit insanire. (Generoq; draconum) Notum est Athamantem Iunonis odio in furorem uersum filium Learchum puerum interfecisse, & Ino vxorem Melicertamq; filium persecutum, quos marinos deos Neptunus fecit, quemadmodum ostendimus superius, fuit hic Athamas Aeoli filius Thebarum rex, cui Ino Cadmi & Harmoniz filia nupsit, qui uersi in Dracones fuere, vt in Met. legitur.

A S C E N S I V S .

ET aliquis figat scopulis. i. ad scopulos tua viscera sic. (Vt viscera Graia.) Hoc est Græcorum. (Fuere fixa, sub sinu Euboico) Ad Capharea, s. montē. (Et vt serox raptor) s. Cassandrx Priamidos, quam in templo Palladis rapuit Ajax Oilei, vt tangit Virg. Aen. 1. (Perijt) s. per manus Palladis. (Et fulmine & æquore) Quia, Ipsa Iouis rapidū iaculata è nubibus ignē, Disiectiq; rates, eueritq; æquora &c. (Sic ignis) s. fulminis, adiuuet aquas mensuras te. (Mens quoque vecors agiterur sic furij, vt) sup. agitata est. (Illij) s. Mariz probocatori Apollinis. (Qui habet vnum vulnus in toto corpore) Quia excoariatur erat. (Vtq;) Ordo est. Et sup. sis. (Haud) i. non. (Dispar ingenio) i. per ingenium tuum. (Dryantide) i. Lycurgum Dryantē filio scribitur aūt Lycurgus, sed profertur Lycurgus. (Tenēt regna Rhodopis) i. Thraciam, ubi est mons Rhodope. (Cui) s. Lycurgo. (Cultus erat pede) Quia uolens colere, & putare uites, incidit crura. Et sup. mens sit. s. insana. (Vt fuit quondam) i. cum insaniret. (Oeteo) s. Herculi. (Et genero Draconum) i. Athamanti Cadmi in Draconem uersi genero, qui etiam in furorem uersus, & vt fuit.

Thysamēniq; patri, * Calliroēsq; viro.
Nec tibi contingat matrona pudicior illa,
Qua potuit Tydeus erubuisse nuru.
Quæq; sui Venerem iunxit cum fratre mariti,

Thysamēniq; patri, *) Thysamēnus Achaiz Tyrannigones cui uir buit, qui cum filia concubuit, Ajax vt uetus ser. interpres. quare, est Telamon.
Z A R .
* al. Cal
mon.
eriam

*locrin etiã apud Euf. & Str. Thyſtiane-
nũ Oreſtis filiũ Mycenis imperiũ
habuiſſe. cuius p̄ pp Clyte-
meſtrã matris cãdẽ infãnuit.
(Callirhoẽs; viro) Pixantidẽ,
ſive Pentheũ vet̄ interpres ſcr.
*facis, vxo. interfeciſſe, vt inde cõmode
concupinã habere poſſet, ſed ab
vxoris aſſinib. portionatus in fu-
rorem eſt verſus, nonnulli dicũt
Calligonem Aiãcis Telamonij
vxorem, cuius (vt vulgatum eſt)
coniux in infãnia vſq; ad mortẽ
permanſit, ſed nuſquã legitimus
Aiãcẽ habuiſſe vxorem, amicam

aut Tecmeſſã, cuius filius fuit Euryſaces, cuius, vt multi, ita Sophocles meminit, (Nec
tibi contingat) Adraſtus rex tres filias habuit, Ceiphilam, quã Tydeo deſpõdit, vnde natus
eſt Diomedes, Argiam Poynicis vxorẽ, & Aegialã, quã ipſi nupti Diomedis, qui ad Troil-
cum ceteris Græcis nauigabit, vt in Il. Hom. ſcr. vnã cum Sthenelo. Auriga, qui Diomedis
perſuaſit, vt ad cuſtodiam domus calamitratum quendã præſicere, hic autẽ rem cũ Aegialã
habuit, cumq; domũ Diomedes reuerteretur, ex domo ab adultero eſt propulſatus quem,
ni in Palladis templũ fuiſſet. eſt occidiſſet, à pudore aut̄ impudicæ vxoris in Italiã venit,
à Dauuo, qui tunc Apuliã occupabat, benigne ſuſceptus, cuius focij in Heroidas aues ſunt
mutati, autẽ. Por. & Ditis. (Matrona) Matronas, ait Feſt. appellabant eas ferẽ, quibus ſolas
habendi ius erat. Nonius vero, quæ ſemel peperit, matrona in nunt appellari, vel, vt alij, locy
pletiozem. (Quæq; ſui Venerẽm) Hypermeſtra vna ex L. filiabus Danaï cũ fratre mariti
concupuit, noctuq; deprehenſã, beneficio tenebrarũ euasit, & ne pala inceſtus fieret, Locri
ancillam occidit, an famuli, quaſi in concubitu eos inueniſſet. (Coniuge, q̄ Talai) Quem-
admodum. ex Statij Thebaide didicimus, pariter & Diod. in hiſt. Septeni reges ad Thebarũ
excidium iuerũt, ex quibus Amphiarus Linc, & Hypermeſtra filius fuit, hic vaticinandi
ſcientiam optime percullerat, qui cum cognouiſſet in ea expugnatione fore vicia ſunge-
retur, ſe occultauit at Eryphile vxor Talai filia ipſum manifeſtauit, corrupta mouit Ar-
giz Polynicis vxoris, quod olim à Telechinibus fratribus in Sicilia fuerat fabricatum: autẽ.
E autẽ. nõ ergo irritus fatũ ſuit ordo. nanq; hiatu terræ Amphiarus dẽ abſumptus q̄ filio
Alcmxonĩ imperauit, vt in vindictã matrem interficeret, quã rem cũ Alcmxon perregiſſet,
infãnus factus eſt, vt Sophocles in Trag. ſcr. tradit aut̄ Dio. Veneris, nõ Argiz monile fuiſ-
ſe, & Hermione tradidiſſe, oborta; inter Adraſtũ, & Amphiarum diſſenſione, Eryphilen
iudicem eleãtam, quam & alterius ſororẽ, Amphiarai vero vxorẽ extititſe, proq; fratris ſen-
tentiatũ dedidiſſe, vt ad bellum coniux ſe cõferret, quare ratũ Amphiarũ ſe ab vxorẽ prodi-
tum Alcmxonĩ, vt Eriphylẽ matrẽ occideret, iuſſit. (Tyndareij; gener) Oebalus Peridi
filius dñarum in Lacedæmonia tenuit, habuitq; filios Icarũ, ex quo nata Penelope Tynda-
reum, qui Leda genuit, Arnem, & Hippothoontem illegitime natũ, ex Leda aut̄ Io. cõpreſ-
ſu Clytemneſtra orta eſt, quæ Agamemnoni nupſit, qui Troiano bello Græcis omnibus
præfuit, cumq; domũ reuerteretur ab vxo. ac Aegifto occidit, perſuaſerat. n. Clytemneſtræ
Nauplius ipſum Agamemnona Caſſandrã Priami filiam pellicem ſecũ ducere, vt Porph.
& Ditis teſtatur. (Quæq; parere ſuis) Danaï filias d. quarum ſuperius meminimus. (Affi-
dux) Continua. Affidũ ab affidendo perpetuum, & continuũ ſignificat, cũ vero ab aſſe, &
do, componitur, autẽ. Cic. in Topicis, diuirtẽ intelligimus. (Biblios) Bibliũ Miletĩ ex Cyane
ne filia fuit, quæ amore Cauui fratris capta, ſuũ ipſi amorem manifeſtauit, à quo ſp̄reta ali-
quandũ peragrauit. lacrymis nunquam parcens, tandem eſt in fontem verſa, vt in Meta.
Quid. (Et Canaces) In 10. Odif. ſcr. Hom. Aeolũ 12. habuiſſe filios, ſex marita, totidemq;
fœminas. quas fratribus in matrimonium dedit, ex quibus Canace Mac. virum habuit.

attamen Ouid. ab Hom. dissentire in Heroidibus videtur, cum Canacem puerum peperisse scri. eumq; Acolū statim occidi imperasse & filiam in carcere tenuisse. (Pelopeia Thyesti.) Thyestes Pelopis ex Hippodamia filius, vt Sen. tra. iulius cum filia rem habuit, ex qua natus est Aegythus à capris nutritus, vnde & nomē habet. (Myrrha suo patri.) Fuit Cynaxa Cypriorum regis filia Myrrha, quæ, ut in x. Met. ab Ouid. ostenditur, inscio cum patre concubuit, à quo cognita, penē fuit, quin occiditur, nam litrico gladio eam petiit, quæ in pedes se dedit in Arabiam vsque, vbi in Myrrham arborem dicitur mutata, & Adonē formosissimum edidisse, qui adeo à Venere creditur amatus. (Nyctimeneque) .i. Nycteus Neptuni filius Aethiopiū rex, Antiopæ, & Nyctimene filias habuit, assecuta est patris concubium Nyctimene, quam cogito facinore, pater voluit occidere, sed in aem nocturnam est mutata, vt Laët. scrib. extat, & Ouid. in Met. carmen. (Quæ tua vel Pterela) Mestoris & Lydidices filix Pelopis Hippochoë filia à Neptuno compressa. Taphum & Teleboam filios peperit, qui de se nominarunt Teleboas, & Taphios populos, Taphus Pterelam filium habuit, aureum capillum, ac facalem in vertice habentem, ei Cometho filia fuit, & filij mares Cronius tyrannus. Ampulus, Chesidamas, Mestor, & Euueres, Electrionis autem, qui cum vxore Alexo dominabat Mycenis, filia fuit Alcmeue, filij mares Stratobates, Gorgophonus, Philomorus, Ceuleus, & Lyciū nuchus à Media, quæ fuit Phrygia. cupiens itaque Pterela Mycenis dominari filios omnes misit cum exercitu, vt Mycenas eriperent Electrioni, quibus obuia filios suos pariter misit Electrion, comissum est prælium, & cæsi sunt Pterelæ filij præter Euuerem, omnes: Electrionis quoque omnes præter Lycinium: Taphii tñ abstulerunt boues Electrioni, easq; exposuerunt apud Polyxenū Heleniū regem, Electrion interim daturum se Alcmenam filiam, & regnum pronunciauit, qui horū vicisceretur iniurias. Amphitrio Alcei filius negotium cepit, & à Polyxeno boues aufert. in itinere forte à grege bouum vna aberrauit, illam fuisse insectatus petiuit, sed pro boue Electrionem percussit, ipsūque occidit. Stenelus tunc rerum Electrionis aduinitrator Amphitryonem fugientem insectatus est. Thebas se recepit Amphitrio ad Creontem regem, vbi purgatus est, deinde it cum exercitu in Taphios vt viciscatur, quam intulerat, iniuriam rex Pterelæ aciem contra instruit, Cometho eius filia vt pote Amphitryonis amore capta, comā de patris vertice auulsiuit, quia inuictus à Neptuno factus erat, inde facile ab Amphitryone superatur occiditurq; victoria potitus Cometho filia Pterelæ negligit Amphitryonem, Alcmene potitur vxore. Aristarchus in Hesiodū huius est rei auctor. (Vcl tua Nisē fuit) Scyllæ dux fuerit, vna Phorcæ, & Creteidos nymphæ filia, quam Glaucus Deus marinus amauit, & Circes veneficiis in seram mutato, vt in xiiii. Ouid. scr. Seru. Laët. que, altera vero Nisi Megaræ suū regis filia, quæ, cum Minos contra Megarenses bellum ageret propter Androgei filij mortem capta ipsius dicitur amore cui comam purpuream parentis abscessam obrulit, quā Nisus habebat conscratam, tantumque regno patris datum ipsi erat, quantum illam comā habuisset intactam, delinē Scylla est à Minoe contenta, quæ in Cyrum aucem est versa, Nisus vero in alietum, vt Seru. & Ouid. in viii. Met. tradunt.

P A T R I Thifamani) Aut Thifameni, alij legūt. i. Orestis Thifameni pri, qui Orestes quia matrem iuterem erat, diu furis vexatus est, & vt fuit. (Viro) i. marito. (Caligones) .i. Aiacē Telamonio, qui ob abiudicata Achillis arma furore correptus est. (Nec matrona cōtingat tibi pudicior) Errat ergo, qui præcipiūt pudicitior formati. (Illa) .i. q̄ fuit illa. (Qua nuda) .i. marita. (Poruit Tydeus erubuisse) licet erubuit de Aegialæ vxore sua. Et sup. q̄ illa f. Hypermetra. (Loeris) .i. Loeris est .i. patronymicū à patria. (Quæ iuuxit Venere) .i. coniuir cum fratre sui mariti. (Disimulata in uecem) .i. per mortem ancillæ, quam interfecit mane, tantū in adulterio deprehensam, vt se adulteriū hostem, & immunē per hoc signū caret. (Et dii faciunt quoque) .i. vt possis gaudere. (Tam) .i. tantū coniuge fideli. (Quam) .i. quantū sup. gauisus est. (Gencer Talai) .i. Amphiaras, qui ab Eryphyle Tatai filia productus, eam necari iussit. (Et gener Tyndarei) .i. Tyndari, seu more Thucydidis à nominatiuo Tyndareus formatur. f. Deiphobus, qui vt dicit ipse vt. Aen. ab Helena cōiuge pdies, tota facie deformat' est, atq; deinde occisus. Et quā sup. mariti eam, videlicet Belidū. (Que Belides) .i. Beli nepces Danaï filię aufē parere, (Letū) .i. necē. (Patre li. suis) .i. patrii filijs, q̄

auperat. (Premuntur colla).i.hñt colla depressa (Afidua aqua)Quam in vasis sine fundo
 ferre cogunt apud inferos.(Soror)Sup.tua.(Ardeat igne,sicut fa.).Iardoris Biblidis, quæ
 Caunū fratrem turpiter amauit.(Et Canaces)q̄ et Macareū turpiter adamauit.(Nec tibi
 fida nisi p̄ crimē).f.incestus.(Si filia fuerit, sit)sup.tibi id videlicet mecha incesta. (Quod
 Pelopeia)sup.suit.(Thyesti) .f.pri,q̄ ex ea Aegyllū adulterū genuit,& quod fuit.(Myrrha
 suo patri.f.Cynaræ,& Nyctimene suo patri.f.cōcubina incesta.(Ne ue).i.vel ne.(Filia).f.
 tua in quā habes.(Sit magis fida capiti parentis).f.tuo.(Quam d̄ Pterela) Rex Thebarum.
 (Tua)sup.filia videlicet Creonte,ā qua uccatus es, sup.fuit capiti tuo. (Vel q̄ d̄ Nibe) Rex
 Megarensiū.(Tua)sup.filia.f.Scylla fuit capiti tuo,q̄ tibi capillū cōsecratū, & fatalē abstu-
 lit,hostiū; tuo Minoi in p̄nicie regni tui tradidit. Et sup.q̄ fuit. P̄ti suo Tarq.Pris.Tullia.

ZAR.

Infamemque locum sceleris)
 Campus Romæ nomine fuit
 sceleratus proxime portā Collin-
 nam, in quo Virgines Vestales,
 quæ incestum fecerant, sunt de-
 fossæ, est et Porta scelerata, quæ
 & Carmentalis dicta est, q̄ per
 eam sex & treceti Fabii cū clien-
 tibus mil. 5. egressi aduersus He-
 trufos ad amnē Cremeram sunt
 interfecti, vicus quoq; sceleratus
 erat prope Cyprium vicum dictus aut sceleratus q̄ cū Tarquinius Superbus interficiendū
 euraslet Seruum Tullum regem focerū suum per corpus eius iacens hia Tullia Carpēo
 subuecta sit, properante in possessionē domus paternæ, & hoc nūc tangit poeta, habes auct.
 M.Var.Fest.Pomp.& Liu.in 1.ab V.C.(Vt iuuenes pereas)Oenomaus Pise, & Helidis ci-
 uitatum rex Martis, & Aeginx Aesopi filius, vt alij Eurythoes Danaï, Hip.vnicam filiam
 habuit, cui sine vitæ sciscitantib; ab oraculo rñsum est, tum obituum cū filiam despondisset,
 igitur in perpetua virginitate filij tenere decreuerat. veruntñ multis puellam poscentibus
 hñōi obtulit conditionē, vt curule fieret certamen, victoriq; Hip.daretur victo vero mors,
 curfus aut talis erat. Oenomaus Io.ariete sacrificabat qui virginē volebat auriga equorū
 ferrebat curru, Oenomaus sacris peractis cursu sequebatur præcedentem auriga Myrtillo,
 affectū hñā, quā gestabat manu interficiebat hoc itaq; modo iuuenes 13. periere, vt Pyn-
 darus scr.ex quibus Marti arā erigere voluit, quorū q; capita foribus affigebat. venit Pifa
 Titali filios Pelops, cuius amor exarsit subito Hippodamia, qui aurigam primi coitus pa-
 ctione corrumpit. alij tñ alia tradunt mercede corruptū. factis aut cereis axibus ab auriga pri-
 mus Pelops ad arā Neptuni venit, & proinde victoria potitus, erat cursus ad Pifa ad Neptu-
 ni aram quæ est apud Isthmum Corinthi, qua ex re Oenomaus vitæ sūp tepus ratus adue-
 nisse, sibi mortē cōsciuit. Pelops vero sumpra Hippodamia vxore, Pile regnū tenuit, vt Pin-
 darus. Diod. Ouid. Sen. & Seru. tradūt. (Vt qui perfusam) Oenomaū dicit, qui vt modo do-
 cuimus 8. prociis interemptis seipsum à Pelope victum interfecit. (Procorum) Procace, in-
 quit Fest. poscere est, vnde & proci, & meretrices procaces. (Proditor & scui) Myrtillo Mer-
 curij filius & vnus Danaidum Phæctus, alij Clymenes, alij Myrtus & Amazonibus, vt
 Pherecydes, cū ab Hippodamia promissum præmiū posceret, à Pelope est in mare præcipi-
 tatus, cui nomen dedit, nā Myrtoum d̄ pelagus, estq; inter Ionij & Aegēū. Plin. aut Myr-
 toum mare scribit, appellari ab insula paua quæ cernit Macedoniā d̄ Geraflo petentibus.

ASC.

QVAE fecit locū infamē noie sceleris) Vocatus est. n. vicus sceleratus. (Et pressit men-
 bra paterna rotis inductis) Quia fecit eum r. i quo insidebat, trahi sup cadauer p̄is p̄stati,
 vt Liu. recitat in primo. (Vt iuuenes pereas) Nouas cōtinue subinfert imprecationes. Or-
 do aut est. (Pereas, vt) Sup. perierūt. (Quorū vultus). i. oris. (Fores Pisee) scilicet inuere olam fa-
 rigia). i. sublimitatē, hoc est capita corū, qui ab Hippodamia vici, atq; destruncti erāt. Et
 pereas. (Vt is). f. Oenomaus. (Qui tinxit sanguine suo melius). f. iulij, & decetius. (Humū

Infamemq; locum sceleris quæ nomine fecit,
 Pressit & inductis membra paterna rotis.
 Vt iuuenes, pereas, quorum fastigia vultus
 Olim Pileæ sustinuerunt foris.
 Vt qui perfusam miserorum cæde procorum.
 Ipse suo melius sanguine tinxit humum.
 Proditor vt scui perit auriga tyranni,
 Quin noua Myrtos nomina fecit aqua.

perfusam

perfusam cede).i.cruore.(Miserorū pcorū).i.petitorū nuptiarū filicē ei⁹.Et pereas.(Vt pdi tor).i.Auriga sc̄ui tyāni)Onomai uidelicet perijit.f.Myrtil⁹.(Qui ferit Myrtoe aqua) .i.mari Myrtoe,ut in.1.Od.Horat.(Nona no.)qa à se denominauit,postq̄.submersus erat.

Vt qui uelocem frustra petiere puellam,
Dum facta est pomis tardior illa tribus.
Vt qui tecta noue formam cælantia monstri
Intrarunt cæcæ non redeunda domus
Vt quorum Acacides misit uiolentus in altos
Corpora cum senis altera sena rogus.
Vt quos obscuris uictos ambagibus oris,
Legimus infandæ Sphinga d. disse neci.
Vt qui Bistonæ templo cecidere Mineruæ,
Propter quod facies nūc quoq; uersa dca est.
Vt qui Threicii quondam præsepia regis
Fecerunt dapibus sanguinolenta suis.
Therodamanteos ut qui sensere leones,
Quique Thoantheæ Taurica sacra dca.

VT qui uelocem) Atalanta alteram compressit Menalio, alii legunt Mimalion altera Hip. ut inquit Heracleo, suie & que Meleager habuit, ut Apollonii docet interpres. duas Atalantas fuisse certissimum est, ait Laet. una Arcada, cuius Parthenopeus est filius, alteram de Scyro nobilem quam Hypomenes currendo sperauit, prociendo tria aurea poma consilio Venereis, de qua nunc à poëta fit mentio habuerat ab oraculo Atalantæ Schænei filia, que in Scyro per manebat, ac uenatibus uacabat, ut connubium euitaret, sed quia à multis posebatur, erat enim forma admodum conspicua, con-

ZAR.

ditione Procis dedit, ut pedibus curreret, uictisq; interitus daretur, uictoribusq; puella, que quia pedum uelocitate insignis erat, multos interemit. Hip. aut Megarēsi filius, Neptunioq; nepos, cum anca, ut stultos. cursores damnasset, uisa puella adeo exarsit, ut quamprimū eaperet antea improbatum, sed nō ideo frustratus est. nam auxilio à Venere implorato, facile uicit. que ei tria aurea mala ex Damasceno agro in Cypro nulla uisa tradidit, licet ex Orto Hesperidū fuisse quida Græci sentiant, quibus intercurrentidū proiectis, puella est retradata, ac uicta, cūq; in tēplo Cybeles à Venere cōcitus, qui non gratias egerat, concubisset, ira Deæ in Leonē pariter & Atalanta uersus est. (Vt qui tecta noui) Androgeus Minos ex Pasiphaæ filius, cum in certaminibus Athenis oēs superaret, in Pallantisq; filios amicitia uenisset, ab Aegeo timore, ne quāque à filiis Pallantis auxilio Minos à regno pellere tur, per insidias Thebas ad spectacula p̄ficiscēs, circa Inocē terræ Atticæ occiditur, Minos aut filii cede bellū Atheniensibus indixit famē pariter, & siccitate eis imprecatus. unde siccitas maxima Græcia oēm oppressit, quare belli duces oraculo consulere, à quo insi sunt ad Aeacō ire ut pro eis nota faceret, cumq; oēs Græciæ urbes, p̄ter unas Athenas à siccitate uarent, rursus decreuerūt Athenienses deum consulere. q̄ admonuit, ut quas uellet Minos pro filio, pœnas darent. p̄cepit Minos 7. pueros totidemq; uirgines singulis annis, quoad uiueret, deuorādos. Minotauro dari, alii aut dnt 9. quoq; anno pueros traditos, rursus Minos annis 7. trāsfectis Athenas est castrametatus, bis septemq; intercos periiit, cui traditi est sunt. Thefeus uoluit & ipse tanto se periculo exponere, quia in eius rumor erat ipsum ualorū causa à periculis abesse, qui Ariadnæ auxilio uictor domū rediit. Plur. & Dio. aut. (Vt quorū Acacides, Hom. lib. 18. Il. ostēdit quātū nūciato ab Antiocho Patrocli filii Menxtii Achil. interitu, anxerit, dolueritq; Achil. q̄ corpori Patrocli nō antea exequias p̄soluere pollicetur, quā & interfectoris arma & caput attulerit, necnō 12. ex nobiliorib. Troia nis an rogū trūcauerit, q̄ impigre, ut superius attingimus, trāsēgit. (Vt quos obsc.) Sphinx bellua est fuluo pilo, ut in 8. Plin. docet, mām̄is in pectore geminis, quām Aethiopia generat. uerū Sphingis, cuius nunc poëta meminit, formam hmoi fuisse tr. Soph. interpres facies capitisq; puellæ, corporis canis, alarū auis, uocū humanorū, lenonisq; unguiū, q̄ Echidnæ, Cerberi filia fuit, ut Hesiod. in Theog. scr. & Thebas uenit, ac hominibus tale ænigma proponebat, quod animal bipes, inde tripes, ac quadrupes esset, soluenti præmium dabatur lo

castz

estz cōnubium, Thebanorumque regnum ignoranti vero mors. solus Oedipus hominem esse dixit, qui infans quatuor it pedibus, xate auctus duobus, iam senior factus tribus, nam, baculo æque, ac tertio pede sustentatur. Sphinx victa ex alto loco se inde præcipitem dedit. Oedipus aut & matrem, similiter ac regnum tenuit, vt iam ostensum est. Dio. auct. qui hæc cōplexus est hist. in v. suarum hist. lib. (Vt qui Bistonis) Bistones populi sunt Thraciz, vnde Palladis simulacrum ad Lacedæmonios translatum est, apud quos impia lex est pmulgata, ne alicui hospiti Spartæ cōmorari liceret, spreta autem lege Lemnij Spartam Venere, quos in templo Palla. Spartani occidere, quo facinore pariter, & impietate, dex imago torua apparere creditur, vt verus scr. interpres. (Mineruz) Minerua, quia bene moneat dicta, hanc pagani pro sapientia ponebant. Cornificius vero, q̄ fingatur, pingaturque minitans armis, eandem dictam putat, testis est Fest. si autē Cic. aspulamur, q̄ quasi vis minuatur, dicitur, græce Pallas nuucupatur à vibrando, vnde Palladiū. Quinque fuisse Mineruas in iij. de Nat. Deor. docet Cic. prima Apollinis fuit mater. ij. orta Nilo, quā Aegyptij Saitem colunt. iij. ex Ioue nata. iij. lo. & Coriphe Oceani filia, quam Arcades Coriam noiant, & quadrigarum inuentum ferunt. v. Paliantis, q̄ patrem dicitur interemisse virginittatem suam violare noiantem, cui Pinnarum talatia affigunt. (Tor. dex) Terribilis toruus. n. terribilis dicitur, vt tract. Seru. (Vt qui Therodamanteos) Diom. Thracius xquos xreis p̄sepibus, cathenisque ferreis tenebat, quos humano corpore pascebat, hos iussu Eurysthei Herc. ad ipsum abduxit, quos Euristheus Lunoni sacrauit, quorum propago ad Alex. Macedonis tēpora fuit, vt Dio. testatur (Therodamanteos) Therodamas rex Scythiz, sicut vetus docet interpres, timens ne per infidias occideretur, leones hominum sanguine albat, quo magis dozirent, vt si casus postularet ad crudelitatem paratos haberet huius in J. de Ponte Ouid. meminit. Non tibi Therodamum, crudusque vocabitur Atreus: Quique suis hoies pabula fecit equis. (Quique Thoanthez) Thoanthē Liberi patris filium fuisse Laet. auct. linguet, cuius filia fuit Hypsipyle. Hic in Tauricā Scythiz regionem venit, quo tpe Lēnij virij a mulieribus ad vnum, præter ipsum Thoantem sunt enecati, vt paulo post apparebit, vouerat. n. ibi in templo Dianæ Tauricæ sacerdotio fungi. solebant aut Dex sacerdores ex Hecates instituo, quæ ipsi templum erexerat, nauigates sacrificare, vt in v. Diod. docet. nunc huius meminit crudelittatis posita. de qua etiam Horat. in Carm. est locutus.

ASC.

ET peras Vt illi. (Qui petiere frustra puellam velocem) f. Atalantam. (Dum. i. donec. (Ipsa est facta tardior) i. tardata ab Hippomene. (Tribus pomis) f. colligēdis, quæ ille à Venere acceperat, dicit bene dum. i. donec, quia illis tardatam noui frustra petijt. Et perreas. (Vt) sup. illi. f. Atheniensēs. (Qui intrarunt tecta cæcæ domus) f. labyrinthi ex cæcatis ita, vt exitus reperiri nequiret. (Carlantia) i. occultantia. (Formam noui mōstri) f. Minotauro, partim hominis, partim tauri. (Non adeunda) i. quæ adiri nō debebant, quia omnes adeuntes perierunt vsque ad Thesæ. Et perreas. (Vt) Id est. (Quorū sena altera corpora) f. Troianorū. (Acæides) i. Achilles violētus. (Mistum senis) sup. corporibus. i. alijs sex etiā Troianis fortissimis. (In altis rogis) (Aut potius in altos rogos. f. Patrocli, vt iserias illi faceret. Et perreas. (Vt) Illi perierūt. (Quos victos à Sphinge) f. ambagib⁹. i. ænigmatis, seu ænigmatibus. (Oris) i. sermoxis, aut orationis. (Obscuris) i. difficulter itelligibilis. (Nos legimus Sphinga) i. monstrū illud. (Dedisse neci) i. morti. (ifandæ) i. detestabili (Quos & victos) Accusatiui, regūtur à dedisse à parte posteriori, sed præconstruuntur p̄p̄ relatiuū. Sphinga vero accusatiuus à nominatiuo Sphinx Sphingos regitur ab eodem verbo à parte ante. Si velinius adiectiuum victos diuisim construere, ordo esse posset. Et quos legimus Sphinga dedisse neci infandæ victos ambagibus oris obscuri. Et perreas. Sup. (Vt illi) Videlicet Lemniaci. (Qui cecidere in tēplo Mineruz Bistoniz) i. Thraciz, hoc est ferocis more Thracum. (Propter quod) f. facinus. (Facies Dex) f. Palladis. (Est tecta quoq; j. i. et nunc, quæ stunt tale facinus inspicere nolens faciem auertit. Quod sæpe fecisse legitur, vñ Aen. j. de ea dicitur. Diua solo fixos oculos auersa tenebat. Et perreas. Sup. (Vt illi) f. hospes Dio. Bistonij, seu Thracij. (Qui fecerunt quondam) i. aliquando. (Præsepia) f. equorū. (Regijs Threicij) i. Thracij, seu Bistonij, videlicet Diom. quem Herc. postea intremittit, fecerūt, inquit (Sanguinolētia) i. sanguinis plena, aut sanguine humano aspersa. (Dapibus suis) i. pabulis

bulis de se factis, quia ipsi apponebatur equis. (Therodamtheos &c.) Prosequitur ince-
 prum, atque ordo est. Et peras sup. vt 2. (Qui sentire leones Therodamtheos). i. quos
 Therodamas in Scythia, aut Numidia humanis alebat corporibus. Et sup. vt illi. (Qui sen-
 sere sacra Taurica). i. que fiebant in Taurica regione ex humanis corporibus. (Dex Tho-
 anthez). i. Dianæ quam Thoas rex venerabatur eiusmodi sacrificio, vt Seru. late docet ad
 illud 2. Aeneid. Sanguine placatis ventos & virgine cæsa: Sanguine quærendi reditus. Et
 peras sup. vt socij Vlyss. (Quos pauidos). s. propter periculum maris.

Vt quos Scylla uorax, Scyllæq; aduersa Charyb-
 Dulichiz pauidos eripuerit rati. (dis

Vt quos demisit uastâ Polyphemus in aluum:
 Vt Lestrigonias, qui subiere manus.

Vt quos dux Pænus meris putcalibus undis,
 Et iacto canas puluere fecit aquas,

Et uelut Icaridos famulæ pericere procique:

Inque caput domini, qui dabat arma procis.

Vt iacet Aonio luctator ab hospite fufus,

Qui (mirum) uictor, cum cecidisset, erat:

VT quos Scylla vorax) In ZAR.
 freto Siculo est scopulus Scylla ite Charybdis mare vor-
 tico: ambo clara scuitia in-
 quit Plin. vbi Vlyss. naufragio,
 vt Ho. tradit, socios amisit. su-
 perius de Scylla satis locuti, de
 Charybdi aliquid recedere loc^o
 exigere vs. Vetula voracissima
 Charybdis fuisse quidam Gre-
 corum perhibent, quæ, quia bo-
 ues Here est furata ab ipso est in
 mare proiecta, unde & antiquas
 adhuc seruat rapinas, & deberet

* diuise

declinari in primo casu Charybdis secundum regulam, verum, vt Prisc. ostendit, dicitur
 huius Charybdis, ne alterna di in utraq; syllaba male sonet, quod et Græci solent euitare,
 dicunt. n. Charybdis, non Charybdis. (Dulichiz) Dulichium insula est, ubi mons Itra-
 chus, in qua Vlysses fertur habitasse, eoq; Dulichius dictus est, & rates Vlyssis habuisse
 dicitur, vt Seru. testatur. (Vt quos demisit) Polyphemus Cyclops sex Vlyssis socios deuorauit,
 à quo est lumine priuatus, vt iam Hom. auct. ostendimus. (Vt Lestrigonias) Antiphates
 Lestrigon Rex fuit, qui & vnum ex Vlyssis socijs comedit, ad naues, virosq; misit, pter
 vna, q Vlysses uehebat, vt in 14. ab Ouid. docemur. (Vt quos dux Pænus) Appianus Alex.
 in eo, qui Lybicus inscribitur, libro ostendit Carthaginenses quadoq; Acheranorum sena-
 tum per iudicias fidentem pulis immerfisset, atq; faxis obruisset. addit verus interpres
 Amilcharem tunc Pænorum ducem fuisse, de hac puto poetam loqui crudeliter licet alij
 aliter intelligant. (Et uelut Icaridos famulæ pericere) Cum ex longo errore Vlyss. domū re-
 uersus esset, procos quæplures Penelope in uoye pascentes, inuenit, quos domestici pueri
 adiuuabant, oēs Vlyss. una cū Telemacho filio aggressus est sagittis primum mox armis, &
 Polybum, Pyrsandriū; necauit Melanthius interim caprarum custos ex thalamo procis pa-
 leas, Clypeos, & hastas attulit, quæ arma cum à Melanthio offerri cognouisset complicatis
 asseribus, & imposito pondere ipsum interfecit ut Hom. est auct. (Vt iacet) Antheus terre
 filius habitus, quia palestra, ac robore corporis præclarus ab ipsa terra cum ludatoribus
 præmebatur, ualidior reddebatur ab Hercan in pectore pressus, cum diu spirare non quisset,
 occisus est, qui in Lybia apud Lybin Coloniam regnum obtinuit, ubi & hortos Hesperidū
 fuisse satis ex Plinij, & Solini auctoritate constat, in urbe Tigenna sepulchrum habuit, q
 Sertorius perfordi iussit, qui, si Plutarcho credimus 60. cubitorū corpus inuenit Str. aut ti-
 biani 60. cubitorū (Gabinij testimonio) iocope nisse ser. Sertorium qui postea instauratorum
 tumulto famā, honoremq; eius adauxit, Tigennam quoque scribit Plur. Hercules cognouit
 uisse, que Syphacæ genuit, à quo urbs à matris noie dicta condita est. Aonio) Thebano, &
 Herculeum dicit Thebis natū, qui ut exposuimus, Ant. vii interfecit. Aonia, inquit Lact ab
 Aone filio Neptuni, nel à mōte Bœotie. nam ipsa est Aonia, quæ & Bœotia, quæ & Thebe.

S C Y L L A. i. monstrū illud marinū (Vorax). i. deuorans naues. Charybdis aliud mon-
 strum, & periculū maris Siculi, aduersa Scyllæ, quia, ut dicit Aen. 3. Dextrū Scylla latus leuū
 implacata Charybdis Obsidet. (Eripuerit rati). i. classi periclitati. (Dulichiz). i. qua uehe-
 Epist. Ouid. T bantur

A S C.

bantur Dulychij ut Vlyfs. & focij eius. Et ut alij focij Vlyff. (Quos Polyphemus) Cyclops ille, Aetneusq; pastor. (Demifit). i. deorsum misit, & ingurgitavit. (In aliu uita) .i. ualde amplam. est aut alius receptaculum sordium, & excrementi. Et sup. ut & alij Vlyffis focij. (Qui subiere). i. intrauerunt. (Manus Lestrygonias). i. Lestrygonu, qui in Italia humanis carnibus uescebantur. Et sup. Romani. (Quos dux Pænus). i. Punicus, seu Carthaginiensis Annibal. (Merfit undis putalibus) Vt. i. pontem faceret super Gelium fluiu. Et sup. quibus. (Fecit aquas canas). i. subalidas. (Puluerem). i. limo arenoso. Eiecto). i. pōdere cadauerum. Et sup. pereas. (Velut periere famuli proci diu. Icaridos). i. Penelopes Icarij filix, cuius famuli nonnulli, & proci interepti sunt tandē ab Vlyff. Et ut ille ē famulus, uidelicet Melanthius. (Qui dabat proci arma). s. i. 2. hastas, & toxicū Clypeos, & galeas. (In). i. contra. (Caput domini). s. Vlyff. Et sup. pereas, aut iaceas uictus, ut Antæus sup. (Luctator iacet fusus ab hospite Aonio). i. Herc. (Qui erat mirum). i. mirabiliter, ut sit mirum pro mire, aut interiecti est stupentis. (Victor cum cecidisset). i. postquam ceciderat, & terram matrē suā contigerat, donec ipsum leuatun de terra inter brachia compressum ex pirare cogit.

ZAR.
Et

VT quos Antæi Nunc illorum imprecatur mortē, quos certamine Antæus interemit, multos. n. externos eum occidisse Dio. est auctor. (Lemnia turba dedit) Lemnienses mulieres cum Veneris sacra essent auersæ, irata Dea eis tetrum immitit odorem, ut Apollonii interpres Hellenici auctoritate scribit, cumq; Lemni uiri in Thracas bellum agerent, tandem uictores magnam pellicum turbā secum duxere, quam cum uxore ferre non possent iniuriam, unanimes decreuerunt uiros occidere, quos ut statuerant, ad unū interemere, pariter & Thracas mulieres, filiosq; metuentes, ne paternā ulciscerent iniuriam. non tñ tantē immunitatis fuit Hypsipyle, quæ sola patri Thoanti pepercit, eamq; seruauit. (Vt q. post longū) Praxillus, siue, ut alij uolunt, Thrasyllus, non lōge fuit ab Aegypto, qui Bulyridem docuit posse facile pluuias aride regionis inferre, si humana corpora mactaret, in ipsum aut Praxillum auctorem primo Bulyris periculum fecit, ut ex uetustissimo discimus interprete: factis tñ constat Dio. auct. Bulyridem Aegypti regem hospitum fuisse cæde ad se accedentiū grassantem ab Hercule enecatam, licet defensoriam Bulyridis scripserit Iso crates, & uirū iustum uideri uelit. (Frater ut Antæi) Pygmalion tyrannus Antæum quandam fratrē habuit, solebat hic hospites necare, eodem postea modo ipse finiuit uitam, ut uetus scribit interpretes. (Vt qui terribiles) Diom. dicit, qui equos humanis pascēbat corporibus, hunc Herc. suis equis tradidit edendum, ut docuimus, Tyridam urbem in Thracia Dio. tenuisse scri. Plin. (Temporibus Nessus) Ad Euenum amnem Nessus portitor fuit, quo Hætu. cum Deianira cū peruenisset, eam transuictam uiolare uoluit, uerū ab Herc. sagitta occisus est, ut superius sumus interpretati. (Dissimaniq; gener) Eurytus Oechalix rex Dissimani gener filiam Ioleo Herc. promissam denegauit filii hortatu, indignatus aut Herc. euerfa ciuitate Eurytum interemit, & Iolem sustulit, ut Seru. ostendit: Dio. Herculem Euryti equos abegisse, & Iphicium, qui ad inuestigandos equos in Tirynthem uenerat, ex alta turri precipitasse in quem locū, ut si equos spectare posset, ascenderat. (Vt pronepos Saturne tuus) De Hipp. intelligit, qui Saturni pronepos fuit. Saturnus. n. Neptunum filii habuit, qui Theseū ex Aethra Pitthei genuit, ex quo & Amazone natus est Hip. ab Aesculapio Dianæ precibus donatus, quædam modū ostēdim, uolūt nonnulli Corynetū filiu Vulcani intelligere, cū a

* Vt quos Antæi fortes pressere lacerti.
Quosq; feræ morti Lemnia turba dedit.
Vt qui post longum sacri monstrator iniquū
Elicuit pluuias uictima cæsus aquas.
Frater ut Antæi quo sanguine debuit, aras
Tinxit, & exemplis occidit ipse suis.
Vt qui terribiles pro gramen habentibus herbis
Impius humano uiscere pauit equos.
Et duo diuersi sub eodem uindice casti
Temporibus, Nessos, Dissimaniq; gener,
Vt pronepos Neptunæ tuus, quem reddere uita,

Theſeo interfectus nuſq̄ reuixerit. de quo Dio. in 5. poëta aut̄ dicit quēdā mortuū olim, quē Aefculapi⁹ uidit eſſare uitā, vt Hip. accidit, nō aliter meo iudicio recte loc⁹ ille p̄telligi.

E T vt ſup. ip̄ perierit. (Quos fortes lacerti) .i. fortia brachia. (Antei). .i. filij terræ, priuſ quā ab Herc. uictus erat. (Preiere). .i. luſtaudo. Et ſup. vt perierit uiri in Lemno. (Quos turba Lēnia) .i. Lemniadum. .i. mulierum ex Lemno. (Dedit ferē) .i. quali omnes morti. Et ſup. pereas, vt Praſillus, ſeu Thraſillus. (Monſtrator iniqui ſacri) .i. de uece humana, quod moſtrauit Buſyridi, vñ in Georg. Aut illaudati neſcit Buſyridis aras. (Elicuit poſt) .i. pluſ culos, aut, ut Cald. legit, poſt lōgum tps. (Aguas pluuias) .i. pluuias, exiſtens. (Victima cę ſa) .i. ad morem, quē docuit. Et ſup. pereas. (Vt frater Antei). .i. Pygmalion. (Tinxit) .i. ſimulauit aras. (Sanguine, quo debuit). .i. de proprio. (Et occidit ipſe ſuis exemplis) .i. quæ in alios exercuerat. (Vt qui terribiles) Ordo eſt. Et pereas ſup. (Vt impius) .i. Diomedes Thracius. (Periit) Interēptus ab Hercule. (Qui) .i. Diomedes. (Pauit equos terribiles) .i. ſeros. (Viſcere humano) .i. carnibus humanis. (Pro herbis habētibus) .i. loco herbarum habentium: (Gramen) .i. illam ſpeciem herbæ, ex ſanguine humano, ut ſentit Seruius, naſcentē. Et pereas. (Vt Neſſus, & gener Diſſimani) .i. Eurytus, aut Epiclus ſup. perierūt. (Cęſi) Aut Cęſi, ſup. ſunt diuerſis temporibus. (Ab vno uindictæ) .i. exterminatore monſtrorum. .i. Hercule.

ASC.

Ipſe Coronides uidit ab urbe ſua :

Vt Scynis, & Scyrō, & cum Polyphemone natus

Quiſue homo parte ſui, parte iuuenens erat :

Quiq; trabes preſſas ab humo mittebat in auras

Aequoris aſpectus huius, & huius aquas .

Quæque Ceres uidit læto pereuntia uultu

Corpora Theſea Cercionea manu

Hæc tibi quę precibus iuſtis mea deuouet ira,

Eueniant, aut his non letiora malis .

Qualis Achemænidēs Sicula deſertus in ora .

Troica cum uidit uela uenire, ſuit.

Coronides Aefculapius filius Cronidis ex Apolline Clio, vt in 3. Meta. Ouid. tradit. (Vt Scynis, & Scyron) Scyronē Theſeus in locis Megaræ habitantē ē ſummo loco in mare precipitā uit, à quo ſaxa Scyrouta nomen ſumpſere. non aliter, qui ipſe perierit, uiatores occidebat, ut Diodor. narrat longā Plutar. in Theſeo de Scyrone ſcribit hiftoſiā. (Et cum Polyphemone natus) Procruſtes Polyphemone filius in eo loco terræ Atticæ, quæ dicitur Curdalu, uiatores iniuſtrato

ZAR.

*Eue-
niant,

*Troia.

ſupplicio ſuſtollebat, in lectica nanque eos ponebat, quod ſi lōgiore erant, parte ſuperemittente amputabantur ſi uero breuiore, pedibus diſtendebantur, vnde & nomen habuit, hunc Theſeus, ut docet Dio. interfecit. (Quique homo parte ſui) Vt ex fabulis notum iam omnibus eſt, Paſiphæ Tauri amaui. quo Dædali arte potita eſt. monſtrumque peperit Minotaurum, qui uſque ad humeros Taurus, cætera hominis habebat reddid nobis Diod. cauſam, cur tam turpi Paſiphæ exarſerit amore, atque Minoēn quotannis ſolitum ſpecioſiſſimum Neptuno Taurum ſacrificare, cumque omnium pulcherrimum à Paſiphæ amatum non ſacrificaret, iratus Deus uxori ſuorem immiſiſt, ut cum ipſo Taurō concumberet, unde Minoraurus natus, quem Minos in labyrintho à Dædalo fabricato habebat, ac humano Athenienſium ſanguine, vt non ſtrauimus, paſcebat. (Quique trabes preſſas) Diodori monumenta teſtantur Scyronem quendam in Iſthmo habitante, qui nōuo genere admodum inuicem homines occidebat, duorum enim brachia duabus flexis pinis alligabat, & eas diſmittebat, vi autem corpora diſcerpebantur, ſed ipſe à Theſeo non æque ſinem uitæ facere eſt coactus, cum filia Menalippum ex Theſeo genuit, auct. Plut. (Quæq; Ceres uidit) Cercyonem Arcadem in palæſtra Theſeus iuxta Eleuſinā Cererem ſuperauit, ut Plut. ſcribit, & ab Ouid. in 8. Met. tangitur: Cercyonis letum uidit Cerealis Eleuſi. (Qualis Achemænidēs) Fuit Adamaſti Ithacēſis filius Achemænidēs unus ex Vlyſſi, focius, ut in 3. Aeneid. Virg. canit, qui in Sicilia relictuſ eſt quando impia Polyphemonis manus Vlyſſi euafit, cumq; Aeneas in Siciliam applicaſſet, hunc ſqualidum inmiſſa que barba ſupplicem, benigne accepit, ſicut etiam Ouid. prodidit.

ASC. ET percas ut, sup. perit. O Neptune tuus pronepos. f. Cor) netus. (Quem ipse Coroni des uidit reddere uitam). i. amori ab ubi be sua. Et percas. (Vt Scynis & Scyron, & natus cum Polyphemone). i. Procrustes, & sup. is. (Qui erat parte sui homo, & parte sui iuuenus). i. Taurus, ut Minotaurus, quos omnes Theseus Herculis imitator deleuit. Et percas, supple ut is. f. Monychus, qui mittebat in auras ab humo trabes pressas. Iuuen. Aue quantas i acule tur Monychus ornos. (Aspe&ans aquas xquoris huius, & huius). i. uerique prominentis. (Et percas sup. ut. (Corpora Cercyonea). i. ipsius Cercyonei interempti à Theseo. (Quæ Ceres uidit lxtu uultu) Quia iuxta templum Cereis Eleusine perierunt. (Pereuntia manu Thesea) Pro Theseia. i. ipsius Thesei. (Ira iustissima). i. quam iustissime in te suscepi. (Deuouet). i. imprecatur tibi. (Hæc). f. mala prædicia, & mala sup. non leuora istis malis euenient tibi. (Qualis Achemænidæ.) Ordo est. Et sis talis. i. miserissimus, & famelicus. (Qualis fuit Achemænidæ) Comes infelicis Vlyssi, ut dicitur 3. Aen. (Desertus in ora). i. extrema regione. (Sicula). i. Siciliæ. (Cum). i. quando. (Vidit uela Troica). i. Troiana, hoc est naues Aenæ uenire. f. ad litus, ubi in filiis latebat ob timorem Cyclopum.

ZAR. B Inominis Iri.) Hom. r. 8. Olyssi. Arnxum ser. quandam à matre sic uocatum, immensæ magnitudinis extitisse: qui loquax, & ridiculosus à iuuenibus Irus dicebatur, mendicite in signis, ut in episto. Ouid. tradit: Irus egens, pectorisq; Melæthius auctor edendi. (Quique tenent pontem) Iuuen. pariter, & Mar. docent pauperes, & mendicos solitos ad pontes permanere, ut escam à transeuntibus peterent, hanc nunc infelicissimam uiuendi conditionem dicit, eamque in inimicum imprecatur. (Filius ut Cereris) Hunc omnes loeum meo quidem iudicio falso interpretantur, historiamque peruertunt, cum de Drioptemo, aut Alterio intelligunt: Plutum enim dicit, cuius in Theogonia Hesiodus hanc fabulam refert, cum Iasio in templo, quod fuit in Triptolij Crete ciuitate Ceres concubuit, ex quibus Pluto natus est, qui opulencia interpretatur. diues quicumque hunc adibat, efficiebatur, ideo nunc poeta imprecatur mendicam in inimicū uisā, & quod si forte Plutum adiret, cupit ut ab eo spernaretur, cui & odio sit. hunc uerū sensum rectamq; fabulam esse oino affirmare haud dubito, quam etiam Valla pceptor meus approbauit. (Vtq; pater solitæ) Autolyce cōiux Erifichthonisq; filia Dryops, parētis semper esuriētis Cereris ira, cuius sacratā quercum succiderat, fame leuabat, sua Neptuni auxilio mutatione modo in equam, modo in bouem, & in litē quandoq; cuius precio (uendebat. n.) se pater pascebat, tadem proprios artus fame compulsus comedit, ut in 8. Met. Ouid. est auct. (Nec dapis humane) Tydeus Oenei regis filius, uel, ut alij Martis, & Althææ, siue ut placet Seru. Euryboæ in bello Thebano à Menalippo letali uulnere percussus est, cuius moribundus caput ad se deferri iussit, quod Capaneus è uestigio in ipsius Tydei conspectum portauit, quo uiso lætatus Tydeus, cerebrum dentib. corrosit, ut Stat. in 7. Th. ser. Porph. tñ nō à Capaneo, sed Amphiaræo caput Menalipi allatū memoris proditæ, additq; Palladē, quæ è cælo descēderat, ut immortalē Tydea faceret cum uidisset ipsū caput rodere inimici, adeo abhorruisse facinr, ut se auerterit, nolueritq; immortalitate Tydea donare, quare pcarus Tydeus est deū, ut saltem ipsam Diomedī filio tribueret, quā & ipse assequi minime potuit.

ASC. N E C N O N). i. etiam sup. sis talis, qualis fuit fortuna Iri mendici notissimi. (Binominis). i. duo noia habentis, nam etiam Arneus dicitur est. Et quales sup. sunt. (Qui tenent pontem)

* Et qualis nec non fortuna binominis Iri, Quique tenent pontem, qui tibi maior erit. Filius * & Cereris frustra tibi semper ametur, Distituatque tuas sæpe petitus opes. Utque per alternos unda labente recursus, Subtrahitur presso mollis arena pede: Sic tua nescio quæ semper fortuna liquecat, Labsaque per medias effluit usque manus. Utque pater solitæ uarias mutare figuras. Plenus inextincta conficiare fame Nec dapis humane tibi erunt fastidia, quæque Parte potes. Tydeus temporis huius eris

pontem).i. qui mendicant sedentes in ponte. de quo Iuuen. Nulla eripido uacat &c. (Qui .f. pons. (Erit tibi).i. ut tu locum habeas. (Maior) Et ita cum plurimi sint medici, parū tibi datur. (Filius aueretur tibi semper frustra, ut filius Cereris).f. Tripolemus, sup. amarus est ab ea, quia in omnem regionem eum misit, nec unquam presentem habuit, & ipse sepe petitus à te. (Destituar).i. deserat siue herede tuas opes. (Et ur).i. quemadmodū. (Arenā molis subtrahitur).i. paulatim subripit pede existente. (Pressio).i. firmiter fixo, & hoc. (Vnda labente per alternos recurfus).i. fluente & refluyente. i. ut qui pedem super arenā habet, quā fluxus, & refluxus paulatim excedit, tandem nihil sub pede reperit. (Sic tua fortuna).i. conditio. (Nescio quæ).i. quæ tibi forte fortuito eueniat. (Liquefac).i. dissoluatur, & distuat. (Et lapsa).i. a culmine suo. (Effluat usq;).i. continue. (Per medias manus). Hoc est sis fortunatus, ut res tibi in manibus pereat, & quam manu ienes, retinere nequeas. (Et id Plenus).i. satur, ut dicit Calder. sed uerius. (Plenus).i. turgidus & oppleatus cibus. (Conficizare).i. confumeris. (Fame inextincta).i. insatiabili. Ut supp. confectus est. (Pater).f. Erichthon pater. f. Taopedis, seu Dryopedis. (Solitæ mutare).i. per mutationem inducere. (Varias figuras) Quia pater eam uendidit sub uariis formis. (Nec fastidiatione dabis humanæ erunt tibi).i. ne fastidies uesci carnibus humanis. (Et eris Tydeus).i. similis Tydei. (Huius temporis).i. qui sit in hoc nostro xuo. (Ea parte, qua potes).i. quantum ad hoc, quod est uesci humanis carnibus, sicut Tydeus corrotulle dicitur Menalippi.

Atq; aliquid faciat à uespere solis in ortus,

Cur externati rursus agantur equi.

Fæda Lycæonæ repetes conuiuia mensæ,

Tentapisq; iterum fallere fraude Iouem.

Teq; aliquis posito tenet vim numinis, opto

Tantalides tu sis, Threiciusq; puer.

A Teq; aliquid facias) Pelops **ZAR.**
est Hippodamia filius habuit Atreum Thyestem Plysthenem, & ex altera muliere Chryslippum, quem uicē amabat. Atreus aut Chryslippum à patre sibi prælatum perspicuens cum in puteum demerit, quē Pelops extraxit, mox defuncto Pelope

*teneat
*Tereos atq;

Chrylippo filio suorum bonorum herede instituto, Atreus, & Thyestes eum interfecerat, decelerat iam Plysthenes, duobus relicis filiis, Agamēnone inquit & Menelao, quos Atreus educauit, hinc Atridæ sunt appellati. igitur Chrylippo ab Atreo, & Thyeste fratribus enecato, ipsi inter se cōuenerunt, ut cui signum à deo esset, regnum obtineret, agnū Mercurius aureo uellere in gregem Atrei posuit, ut quod secutum est facinus uideret, oderat. n. Pelopis genus pp Myrtillij filij mortem ex palæstra ab ipso Pelope interempti. Merope autem Atrei coniux, hanc aguam in Thyestis gregem transduxit, quem propter incestū amabat, quod cum Atreus percipisset, ipsam occidit, à Thyestes factio conuiuio, tres Atrei filios ei elupandos dedit, quo scelere Sol dicitur ab Occasu in Ortum se reuocasse, & Pleiades conuertit, ut Pherecydes, & Virg. tradunt. (Fæda Lycæonæ) Lycaon Arcadiæ Tyrannus, ut apud Ouid. in 1. Met. est uidere, humana corpora pro epulis præbere consueuerat, ad quem Iupiter mortali sumpra effigere se cōtulit, cui Molossū partim assum, partim elixū apposuit, ut deinde, si humanam carnē non cognouisset & ipsum occideret sama nauq; Deū esse erat, Iupiter tanto persceto scelere. Lycaonem in lupum mutauit, undē & nomen tenet ad x. enim græce lupus est. legitur & de alio eiusdem nominis Priami filio apud Hom. (Teq; aliquis posito) sensus est, uelim itaq; & cupio, ut eo modo in deorū cum præberem. quo Pelops a patre Tantalō est appositus, cuius humerum Ceres, quin comederet non se abstinuit, Ut in principio exposuit, de Tantalō satis locuti. (Tu Threiciusq; puer) Pandion Athenarum rex Progen, & Philumelam filias genuit, quarum Progen Treo Thracum tyranno despondit, cumque progne inuiscere parentem, & sororem gessiret, à quibus per quinquennium abfuerat, ipsi Tereus morem gessit, nam Athenas nauigauit, unde Philumelam, ad sororem abduxit, cuius forte illectus pulchritudine, incestum commisit, & ipsi Philumelæ, ne crimen palam faceret sorori, linguam abscidit, eamque in filia relinquit, quæ proprio sanguine tāti mali his tantum uerbis Progenem cerciorem reddit. τῶν δὲ ὕμνων

Tercus me corripuit, quo sit vt adeo Progne hae regraueretur & sororem ad se curare occulte venire, filiumq; patri edendum apposuerit, cui de filio interroganti responsum est, In ventre, quod aueris, habes, quare cum gladio vxorem, & sororem infestaretur, deorum miseratione in aures omnes sunt conuersi. Progne in hirundinem, in lusciniam Philomela, Tereus in v'pupam, in phasidæ, vero Itey Terei & Prognæ filius, vt in fabulis ab Ouidio longa commemoratione refertur.

A S C.

A V T facias aliquid, Scilicet tale, quale fecit Thyestes, qui proprios filios edit. (Cur) Id quamobrem. (Equi Solis extrenati). i. pauentes in aliam partem agantur rursus. (A vespere). i. ab Occidente. (In Ortus). i. ad Orientem, quia Sol indignatur retrocessit. Vnde est illud, Nec tam aueris equos Tyria Sol iungit ab vrbe. (Et tu repetes coniuuii facta). i. obfœna mensz. (Lycæoniz). i. super quam Lycæon Arcadam Rex hospitium à se occisorum carnes ponere solebat, donec ab Ioue in lupum versus est, quando eum fallere voluit, vnde addit. (Et tentabis). i. conaberis. (Iterum). i. sicut Lycæon. (Fallere fraude). i. per fraudem. (Iouem). s. à te hospitio susceptum. & ego opto, vt aliquis tentet. (Vim iuminis). i. diuinitatis coniuuiarum. (Te posito). i. apposito ad mensam, sicut Tantalus filium suu Pelopem dijs apposuit, dicit tamen Calderinus supra nõ esse damnatum ob hanc causam, sed quia deorum secreta reuelauerat. (Vt sis Tantalides). i. similis Tantalidæ. i. occidaris à patre, & apponaris sicut appositus est Pelops. (Et tu sis puer). i. filius. (Tereos. s. regis, qui filium suum Itey, aut Iteylum comedit, & cum eum sæpe peteret, respondit mater, Quod petis, intus habes. quo cognito mutatus est in v'pupam auem sedam.

Z A R.

E T tua sic largos) Vulgatissimum est quemadmodu cū Aetes Cholcorum rex Medæ pater Iasonē persequeretur, qui aurum vellus, & Medeam surri puerat, discerptus, dilaniatusq; per membra fuerit Abfyrus & Medæ sorore in Ambracia, quo pater dum filij corporis partes colligeret, retardaretur, qua cru delitate Iason periculū euasit. sunt Abfyrtes insule ab Abfyrto nuncupatz, vt Ruff. Felsi indicat carmen Ionij. Si quia rate rursu curula Curraæ xquora, vt fons cymbam producat in ortus, Abfyrty cautes, & crebras protinus artes Inueniet. (Aere Perilleo) Fuir Phalaris Agrigentinus crudelissimus tyrannus, idemq; & detestissimus, quod eius testantur epistolz, cui Perillus taurum Aeneum ianua à latere habentem donauit, vt in eo igne supposito homines exurere, vnde & ipsos bouis vaces xque edituros affirmavit, sed Phalaris in numeris artifice primo experiri, quod docuerat, voluit, vnde in 3. de trist. Ouid. ait, Pro quibus inuentis, vt munus muncere penses: Da precor ingenio præmia digna meo. Dixerat, at Phalaris, pœux mirande reptor. Ipse tuum præfens imbue, dixit opus, Nec mora monstratis crudeliter ignibus vstus, Exhibuit geminos ore gemente sonos. (Vtq; ferox Phalaris) Circumseptus à suis Phalaris, quo modo Perillum, reliquosq; multos interfecerat, defunctus est resecta prius lingua. alij autem lapidibus eum occisum dicunt. volunt nonnulli Phalarum annos 64. ante vrbe conditam fuisse. Euf. vero Tulli Hostilij temporibus apud Agrigentinos tyrannidem exercuisset ser. qui filium, vt Eustathius in 7. Aeth. tradit, comedit (Paphio) Cyprio. est Paphos Cypry oppidum au. Plin. (Dumq; redire voles) Peliani filix, Medæ suau interfecerunt, quæ cum in iuuenile ætate reddere promiserat, vtq; magis aggredere pietatis causa scelus. arietē suis medicamentis in agnam formā restituit, renouatis antea Aesonis Iasoni parētis annis, quare omnes impias in patrem manus immisere præter unam Alceste, occiso autem Pelia altare medea turrim conscendit, uotum Lunæ peractura prædicans, unde Iasonem dato signo pa-

Et tua sic latos spargantur membra per agros,
Tanquam quæ patrias detinere vias.
Aere Perillæo veros imitere iuuenos,
Ad formam tauri conueniente sono.
Vtq; ferox Phalaris lingua prius ense resecta,
More bouis Paphio clausus in ære gemas.
Dumq; redire uoles æui melioris in annos,
Vt vetus Admeti decipere socer.
Atq; eques in medii mergare voragine cœni,

trui

trui mortis certiorē fecit, qui ipsum in patriā admittere obstinatissime negabat, ve in 7. Dio. & in 7. Met. Ouid. declarant. (Atque eques in medijs) Triplex de lacu Curtio legitur hist. nam Portilius ser. terram dehisce. quod ad haruspices ex senatuscōs. delatum est, qui responderunt deos manium postulationem postulare. i. ciuem fortissimum eodem mitti, cum quendam Curtium forem uirum armatum equo se in eum lacum præcipitasse, eiusq; corpus ita diuinitus humalle, eo facto locum conijisse, qui à Curtio nomen habet. Piso autē in annalibus tradit Bello Sabino inter Romulum inquam & Tatium, Metium Curtium Sabinum fortissimum uirum. cum Romulus cum suis ex superiore parte impressionem fecisset, in palustrem locum, qui in foro tum fuit, secessisse, atq; ad suos in Capitolium recepisse, & ab eo lacum nomen inuenisse. Corn. & Lucr. perhibent eum locum fulguratum, & ex senatuscōs. septem esse, idq; à consule Curtio factum, cui M. Genutius collega fuit, Currium appellatum. potest & de Amphiarao intelligi, vt nonnulli volunt. qui & ipse loco nomen dedit. nam ubi hiatus terræ cum absumpsit, teste Str. hiatus Amphiarai dicitur est.

Et tua membra &c.) Tanquam sup. ea. f. Absyrii fratris Medee. (Que detinuerit). i. imo rata sunt. (Vias patrias). i. ipsius Aetæ regis Colchorum insequētis filiam suam Medeam cum Iasone aufugientem. (Aere Perilleo) Commentarij huius loci erant penitus trāsportati, sed cum difficultate ad suum locum reducti sunt. Ordo autem est. (Et imitere). i. velim aut precor imitertis. (Veros iuuenos ære Perilleo). i. factos de ære Paphio, seu Cyprio, sicut Perillus Atheniensis Phalaridi tyrāno fecerat, & primus in eos intrusus supplicia atrocitatis dedit, & hoc sono cōueniente ad formam Tauri, ita vt nō humana, sed taurina uox emittatur per os Tauri ærei, ne forte Tyrannus ad pietatem humano gemitu contrahi possit. (Et clausus in ære Paphio). i. Cyprio. (Gemas more bouis, vt). i. quemadmodū. (Phalaris) Tyrannus ille Agrigentinus sup. gemit intrusus in eūdem bouem à sociis in quem prius Perillum intrudi fecerat, & hoc. (Lingua reseta). i. amputata prius ense. (Et dum tu uoles redire in annos melioris æui). i. iuuetæ. (Decipiare). i. decipiaris. (Vt) sup. ple. deceptus est. (Socer admeti). i. Pelias. (Vetus). i. qui in somno senio sperabat venire in annos iuuentæ arte Medee, quæ eum decipit. Aut tu. (Eques). i. insidens equo, vt Curtius Romanus. (Mergare). i. immergaris. (In voragine). i. specu. (Cœni medijs). i. quod fit in medio foro.

A S C.

Dummodo sint facti nomina nulla tui.
Atque vtinam pereas, veluti de dentibus orti
Sidonia iactis Graia per arua manu.
Et quæ Battiades fecit, fraterque Medusæ,
Eueniant capita vota sinistra tuo.
Et quibus exiguo est volucris deuota libello:
Corpora proiecta quæ sua purgat aqua.
Vulnera torque feras, quot dicitur ille tulisse,
Cuius ab inferiis culter abesse solet.
Attonitusque feces, vt quos Cybeleia mater
Incitat ad Phrygios vilia membra modos.

Atque vtinam pereas.) Ad Z A R.
Perquirendam Europam forem dura lege à patre missus est Cadmus, ne domum absque sorore reuerteretur, qua non inuenta Apollineum consuluit, qui eum, ubi bos requieuisset, urbem condere iussit. itaque Thebas in Bœotia edificauit, aucta tamen socijs ex proximo loco ad hauriendam aquam, vt sacrificaret, missis, qui cum reditum tardarent, miratus Cadmus ad eos se contulit: quos omnes ab angue marito enecatos est cōspicatus, * quod.

quem magno labore interfecit, cuius dentes Palladis iussu seminauit, à quibus statim fratres armati orti, qui mutuis concidere vulneribus, quinque duntaxat superstitibus, vt in 3. Met. Ouid. est auctor. (Sidonia) Phœnicia. Sidonem. n. teste Trogō Pompeio, siue Iustino lib. 18. Phœnices condidere, quod à piscium vbertate Sidonia appellauerit, nam phœnices piscem Sidon vocant. (Et quæ Battiades) Callimachus Cyrenæus vt in principio docuimus in Apolloniū Rhodiū discipulū inuectus est. (Medusæ fraterq;) Quasq; in eū imprecatus est calamitate, pœta in Ibidē optat. Battiades Callimachus ideo dicitur, qd Battu Cyrenas cōdidit, à quo Cyrenenses. Battiadæ nūcupat, vt Romulidæ à Romulo Romani, ita & Cecropi

de Athenienses à Cecrope. (Et quibus exiguo est uolucris) Periphraſticos ibidē dicit. (Vulnēra totque ſeras) Menedemum tot in bello Troiano uulneribus conſoſum uetu. ſer. auter. p̄cs, ut tantilla corporis pars nō ſit reperta, ut ſertum poſtea execratur, nec eius inferijs more maiorū adhibendum exiſtimarint, ſed poſſumus etiam de Oliride intellegere, q̄ adeo in minutillimas partes à Typhone fratre dicitur concitius, ut ſoliti cultrum in inferijs adhiberi non oportuerit. hunc Aegyptij pro deo colunt. hanc apud Appianum de rebus Aegyptijs, Plur. & Ariſtidem Smirneum hitoriam legere poteris. (Attonitusque ſeces) Mos erat, ut Cybeles ſacerdotes uirilia amputarentur, cuius rei cauam hanc tradit Laſt. Deū, inquit, mater amari formoſum adoleſcentem, & eundem cū pellice deprehenſum exēctis uirilibus ſemiuirum fecit, & nūc à Gallis ſacerdotibus ſaci a eius celebrantur. Quid. quoq; in Faſt. eandem ſermē rationem aſſert, licet Diod. diuerſam ſcripſerit hiſt. (Cybeleia mī) Cybele à monte Phrygiæ nomen habet, in quo colebatur uela. Cybelo ſacerdote, alii τὸν τοῦ κνβίλης, τὸν ἀφελῶν. i. a capitis rotatione, quod proprium eſt ſacerdotum, ut Seru. ſci. quæ aut hæc fuerit Cybele in 4. hiſt. Diod. oſtendit. (Ad Phygios modos) Ad modulatus ſonores quales in Phrygia edebantur, ubi primo culta eſt.

ASC.

DVMODO .i. ſic tñ, ut. (Nulla nomina). i. monumenta, & laudis, ſeu tituli ſine tui facti. i. dūmodo non conſequaris æternū nomen, ſicut Curtius Romanus cōſecutus eſt, qui ob ſalutem patriæ ſe dijs manibus deuotum in ſpecum præcipitauerat. (Atque utinam peas. ueluti) Sup. perierūt. (Orti de dētib. ſ. draconis. (lactis manu Sidonia) .i. ipſius Cadmi Sidonii (Per aura grata) .i. ubi libenter naſcebantur ex dentibus. (Et uota ſiniſtra) .i. no ciua, & cōrraria. (Quæ) .i. qualia. (Battiades) .i. Batti filius Callimachus, & frater Meduſæ fecit. (Eueniāt capiti tuo) .i. omnis imprecatio Callimachi in Apolloniū eueniat in caput tuum, & ſup. uota ſiniſtra eueniāt capiti tuo. (Quibus uolucris) .i. auis. (Eſt deuota) .i. per deuotionē, & imprecationē effecta. (Modico libello) .i. imprecatório. i. paucorū uerborum. (Quæ) .i. uolucris, ut cornix ex Coronide facta. (Pungat ſua corpora aqua proiecta) Inminente. ſ. pluuia. Tum. n. ut Maro, inquit, ſtudio uideas geſtire lauandi. (Et ſeras tot uulnera, quæ ille dicitur tulſiſſe) .i. accepſiſſe. (Ob cuius inferias) .i. dū ei inferiæ celebrant. (Culter ſolet abeſſe) .i. ut Oſiis, ut declarat Cald. (Et tu Attonit⁹) .i. ſacro furore captus, & ſtu peſaſtus. (Seces) .i. circūcidās. (Membra uilia) .i. pudca tua ad nihil utilia culero lapide, ut ſupp. ſecant Galli ſacerdotis matris deū Cybeles. (Quos mater Cybeleia) .i. ipſa Cybele, ſeu Cybeles. (Incitat ad modos) .i. numeros, ſeu rythmos, ad quos fiunt choreæ. (Phygios) .i. frequentatos à Troianis, ad quos dicitur illud, tympana uos, buxusq; uocat &c.

R.

Deque uiro) Attis à Cybele dilectus in Phrygiana nauī delatus eſt, quo in loco numinis, inſinſu pudenda ſibi amputauit, comitesque Cybelios ſumpſit ſacrorum instrumentis ad eius ſacra celebranda, hortatus eſt, mentemque furore uexandam, qui poſt longam deſatigationē fuit ſopore ſolutus, inde à Cybele in gremio ſuſceptus, cumque euitari corporis damna mente agitare cōpiſſet,

* cygne ius

patriæ abſentia, ſuasque lamentatus ærumnas miſerrime deſleuit, ut autem Dea puerum ſibi dilectum à talibus lucibus remoueret, unum de leonibus ſuis miſit, qui puerum perterrefaceret, quo terrore exanimatus in nemora Cybeleia ſe conijciens, ibi eſt periculus dex miniſter effectus, ut Catulli indicat carmen. Super alta uectus Attis celeri rate maris, Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit: Adijtq; opaca ſiluis redimita loca Deę Sti mulatus ut ſurenti rabie uagus animi, Deuoluit ſilice acuto ſibi pondera ille. & q̄ ſequunt.

ſer.

fer. tamen Diod. in 4. Atym Phrygiū adolescentem, quem papam dicebant à Cybele amatū. quæ ex eo enixa est, cumq̃q̃ hoc parentes Cybeles cognouissent Atym & nutrices interficere iusserē, in sepultosq̃q̃ abici, quid sit deinde secutum, tu te perlegere poteris, locum ostendisse sufficiat. (Inq; pecus magnæ.) Vt iam exposuimus Atalanta ab Hippomene cursu superata, in leonem vna cum iuctore uersa est, cum Veneris ira, tum etiā quia in templo Cybeles deorum matris concubisset, cuius leonibus currus ducitur. (Solaq; Limone) Limo Hippomenes ex Atalame filia à patre in adulterio deprehensa, equis discerpenda est tradita, cuius etiam mentio facta à nobis est. (Aut, vt Cassandrx dominus) Cassandra Poti dea Theſſalix pars est vbi Cassandrus dominatum dicitur habuisse, qui in suos nimium se uiuens, ab eis faxis obrutus est vt à ueteri accepimus in tēpre. (Aut, vt Abantiades) Perſeus Abante genus ducēs, ex Oegeo enim natus est Cecrops, qui Methionem genuit, à quo Methionidz nuncupantur, hinc Cauaice filia fuit, quæ Abantem peperit, unde Abantiades dicti sunt Calchodon huius filius fuit, qui habuit Elpenora, ex quo natus est Acrisius, cuius Danaë filia fuit Perſei mater. acceperat ab oraculo Acrisius, vt à filie nato esset expellendus, quare Danaën in turrim, ne è quoquam grauida fieret, in cluſit, ad quam Iupiter in auream pluuiam mutatus se cōtulit, eaq; potitus est, quæ Perſeum peperit ut lib. 3. Carm. Horat. indicat veram scēcus historiam, in cluſam Danaën turris athenæ, robustaq; fores & Virgilum. canū tristes excubię munierant satis nocturnis ab adulteris: si non Acrisium virginis abdicæ custodiam pauidum Iupiter, & Venus risissent: fore enim tuum iter & patens conuerso in precium deo aurum per medios ire satellites, & quæ sequuntur. Scribit tamen Simonides Danaëcū à Pręto patruo non Ioue compressam. Acrisius autem in arcem Danaën, & Perſeum concludit, quam in mare proiecit. Danaë itaq; & filius in Seryphon insulam deuenire, in qua Polydectes Magnetis filius dominabatur, licet Menander Ditem dicat, cuius uerba consolatus Apollonium Plut. in morte filij refert Ditis consolantis Danaën. hic Polydectes, siue Diris in uxorem Danaën ac cepit: Perſeaq̃ non aliter, quam filium amauit, quem postmodum in occidentem, ut Gorgonas interficeret, misit, quas à Mercurio talaribus, Petaſo, & galea acceptis & superauit, & à Vulcano falce ex Adamate facta, vt Hyg. tradit. Hæ uno tantum oculo utebantur, tresq; numero fuere Hifſiores ex certo filie, ex inię pulchritudinis, Euryale, Stheno, & Medusa omnium natu maxima, addunt & aliqui quartam Scyllam: quibus, ut diximus interemptis: Perſeus Medusę caput abstulit, quos saxeos homines afficiebat, hanc multi auctores fabulam memorię prodiderunt, præter Ouid. & Hyg. quare vt pote omnibus perspicuam totam recensere desistimus, unum tamen te latere haud volo. Diod. in 4. in nixu auct. Gor. in occidente pugnacissimas mulieres suis se à Græcis Amazonas appellaras, quas labore maximo Perſeus superauit, docet & Pomp. Mela has Gorgonides insulas in Oceano Aethiopico positas tenuisset, tradit Lac. Perſeū, & Danaën in Italiam delatos, vbi Ardeam Perſeus edificauit. (Lyrcnesius heros) Hanc abū de superius fabulosam narrauimus hist. de Telepho inquam, quem Auges mater ex Here peperit in silua, ubi à pastoribus inuentus regi Theutranti dono datus, loco filij ab eo tractatus est. hic Theutras regionem Lyrcnesium sibi parentem habuit: unde Telephus ipsius regis heres Lyrcnesius dictus est.

E T has de uiro, nec uir, nec femina) Vt At ys supple factus est, qui genitalia sibi amputa A S C .
uit, & ita spado factus nec uir nec femina fuit. (Et quatuor tympana). i. instrumenta, extenta pellem, quæ concutitur. habentia, nam à τυμπανίς, quod est extendo dicitur tympanum rauca. i. rauca sonantia. (Manu molli) i. flaccida, ut euuachus. i. emasculatus est. (Et uertare in pecus magnę parētis) i. matris deum, hoc est in leonem, vt. f. Hippomenes victor Atalantę, est supple uersus, & ipsa Atalanta uicta celeri pede. (Est uersa) i. mutata. (Et ne sola Limona) Filia Hippomenes. (Senſerit illam) i. notam pœnam i. panitionem adulterij sui, quam dedit equinis dentibus dilacerata. (Equus carpat &). i. etiam tua uiscera. (Dete sero) i. feroci, & immani, ut Cassandrus dominus. (Et tu saucius) i. vulneratus. (Contumuleris) i. sepeliaris & obruaris. (Humo) i. terra. (Ingesta) i. superingesta. (Vt dominus Cassandrus) i. Cassandrus, qui uiuus in terra defossus periit, contumuleris inquam existens non mitior. (Illo) s. domino, hoc est tyranno Cassandreo. i. Macedonico.

ZAR.

Vltima uel Phæbo Theo.
Tragicus poëta de Phyllo-
tete ser. quemadmodum mor-
sus à serpente diu dolore uexa-
tus sibi manum iusserit amputa-
ri, vt in 7. Aeth. ser. Eustathius .
is cum atrocem nimium de Mne
sarcho rege scripsisset Tragæ-
dium, ab eo cum fugisset in A-
pollinis templum ibidem occisus
est . auctor vetus interpres .
Theodorus est dañtilus, e, & o,
per synzresim' cœuēt in unam
syllabam, vt in 1. 11. apud Hom.
apud Iunen. Grammaticus, rhe-
tor, geometres, pictor, aliptes.
Apud Propertium . Hoc eodem

Hippo
mon.

ferro stillet uterq; cruor. (Aut te deuocat certis Abdera) Mos admodū inhumanus apud
Abderam Thraciæ ciuitatem fuisse legitur solebant enim homines sacrificare, dirisq; im-
precationibus execrere, ac lapidibus obruere, existimantes mala omnia ciuitati imminen-
tia hoc diro piaculo ppulsare, vt Calli. refert. fuit ex hac vrbo Demo. Abderiter phil. (Aut
sat. Hip.) Nunc fulmine ictus memorat. & Presterem dicit Hip. ex Atalanta filium, qui pa-
trem interfecit, propter fororem ab eo tam crudeliter occisam, deinde à Ioue est fulmina-
tus, vt vetus memorat interpres. (Thesiphylesq; pater) Athrax Thesaliæ rex pater Hip-
pocatiq; quam Pirichous duxit vxorem, primus apud Athracas artem magicam docuit, vñ
Athracacia scientia magica est appellata, ideo Stat. Athracia rubet arte labor. is igitur, cum
filiam Iupiter compressisset Thesiphylem, quæ etiã Thyon est appellata, vnde Aristarchus
Thyades sacrificantes Baccho, & ab Orpheo Mysæ nuncupata, & ob eam causam à se reie-
cisset, Io. ictus fulmine obit, vt Laër. & vetus interpres scribit. (Vt soror Authonoës) Sem-
mel Inus, & Authonoës soror, Cadmi, & Harmoniæ filia à Iou. compressa, Bacchū in ven-
tre habuit, quod xgre ferēs Iuno in anum se trãformauit, & Semele peruasit, vt à Ioue pe-
teret, ut cum ea, sicut solet cum Iunone, concumberet, quod si nõ denegaretur, ab eo se ama-
ri cognosceret, si minus id faceret, amorem fictum docuit. per stygem paludē iuratus Iup. prom-
isit pellici, quod peteret, daturum, quæ perniciosi consilij inficia Iunonis connubiū expe-
riri velle dixit: Iup. iureiurata, astrictus abnuere minime, quin faceret, potuit, quare eã ful-
minauit. nil enim aliud Iuno interpretatur, quã aër: Iupiter vero ignis qui aër percutit. &
ita dicitur concubere cum Iuno Iup. habes auct. Ouid. in 4. Met. & in 4. ac r. hist. Dio. (Ve
cui matertera Maia est) Ait Porphyrius apud Hom. Hellanici historici testimonio in pri-
mo Atlanticon, ex 7. Pleiadibus, sex cum deis, vnam cum mortali rem habuisse. Iouem quã
dem ex Thyagete habuisse Laedæmona, ex Maia Merc. ex Eleæra Dar. Nept. autē Alcyo.
comprexisse, vnde Lyon natus. Martem cum Stero. coiuisse, vnde Oenomaus genitus. Me-
ropem vero Sisyphum comp. resisse. vnde Glaucus natus est ergo (Cui matertera Maia est)
Sisyphi filium dicit Porphy. qui cum Deos detestaretur, Iouis fulmine occidit, cui mater-
tera Maia est, hæc Simonides vt. inquit, Proclus i Pind. Oria appellauit, merito, inquit, quã
iu mōte Arcadiæ Cylene cōpressa Merc. edidit. (Et temere optabat) Phæton Solis, & Cly-
menes filius, cū ab Epapho Ius, & Iou. nato degener dictus esset, per certissima signa id co-
gnoscere uoluit, matri iuranti verum Solis esse filium fidem nõ adhibens, quare in cælū ad
patrem se cōtulit, à quo, vt currum suum gubernaret, accepit, & si eo inuito. nam inuiolabi-
lem paludeni iurauerat antea filio, quidquid peteret, cōcessurum uehebatur itaq; Phæton
equorum ignarus moderator per cælum, quare equi deuiarunt, vnde in Iouis præsto fuisse
auxilium totus terrarū orbis comburebatur. nam Phætonem fulmine occidit, qui in Eri-
da fluuium decidit, quæ sorores flentes in cælū versa sunt, vt in 1. & 2. Met. Ouid. narrat.

(Vt

(Vt ferus Acolides) Salmonei Aeli filij temeritatem in 6. Aeneid. Virg. cecinit, hic solum sibi perforatum extruxit, in quo uehebatur, unde crepitus ingentes prodibant, & aqua per foramina emitebat, prædicans tonitrus & pluias, ut deus, edere queni Tup. fulminauit. (Vt sanguine natus eodem) Ismeneus Lycaonis in lupum mutati filius, patrem imitatus Deos. stocificare uoluit, sed à Ioue fulminatus interijt, ut uetus scr. Interpres. (Vt Macedon ista est) Macedo, ut in Iliade apud Homerum scribit Porphyrus, sicuti Marius scribit Historicus Iouis, & Aetæ filius. totâ obtinuit Thraciam, à quo Macedonia est appellata, ex hoc duo nati sunt filij in muliere incola, quam ille sibi afsueuerat, Pyreus & Aemathia, à quibus dux extructæ sunt ciuitates in Macedonia Pyrea, & Aemathia, hi duo cum uxore Macedon in proprio exusti sunt thalamo.

A S C E N S I V S.

A S C.

A V T tu cæsus. Id est occisus. (Præcipiteris in aquas æquor). i. marinas, ut supp. præcipitatus est. (Abiades). i. Perseus nepos abantis, qui in fiscella cum matre expositus est. (Vt Heros Lyruæsus). f. Telephus, supp. præcipitatus est. (Vel maeteris) Existens Hostia. (Sacra). i. dicata Phæbo uel. (Sacra). i. execrabilis more Masileb. in Gal. quondam, qui puerum per annum nutritionem tempore supplicationum mañant cum imprecatione imprecantes. sonare malum, quod toti prouinciæ immineret in illum puerû sacrum. i. execrabilem conuertit, uel sup. feras necem. (Quæ Theudotus). f. rex Baſtrianorû. (Tulit ab hoste seuo). f. Arface Parthorum rega, à quo occisus est. (Aut abdera) Vrbs illa Thraciz. (Deuoueat te certis diebus). f. initio anni, quo deuotum lapidibus obruere solebat. (Et saxa plura grâdi). i. quam grandinis decidere solent super tecta, & est comparatio Virgiliana lib. 5. Vbi ab Entello sic Dærea percussum canit. (Petant). i. obruant, & impingant. (Te deuotû). i. morti destinatum. (Aut feriæ telo trifulco Iouis). i. fulmine, quod trifulcum est, ad significandum triplicem Iouis potestatem, in cælo, in terra, & ad inferos, sicut Neptuni potestas significatur per tridentem, & Pluto per Cerberum tripicitem. (In festo). i. tibi uim inferente, quasi ab te ipso. (Vt) sup. percussus est Satus Hipomoo, aut ut alij legunt. (Hippomeue). f. Prestere nomine. (Et ut pater Dositheos). f. Atrax. (Et ut sup. percussa est Soror Autoonês). f. Sem ele, quæ petens cum Ioue coire, uti Ioue solet. in spem fulminis coiens extincta est in granida Baccho, quæ in utero gestabat, &. (Vt) sup. percussus est is. f. Porphyrus. (Cui Maia est matertera) Quia soror matris eius Siopis. & ut Phaëton sup. (Qui rexit male equos). f. Solis patris sui. (Opratos). i. ex postulat. (Temere). f. temerarie, & incõsulte. Et sup. percussus est. (Acolides). i. Acoli filius. f. Salmoneus. (Ferus). i. impius in deum, & crudelis, ut 6. Aeneid. late docemur, &. (Vt) sup. percussus est, aut perijt. (Natus eodem sanguine quo arctos). i. urſa genita est, (Quæ). f. urſa. (Carer aquis listos) Quia cum sit iuxta polum ab ea arctium dictum, nunquã ab eo longe discedit, & ita nõ putatur à tusticis immergi aquis marinis, ut cerera sidera. (Vt Macedon). f. regina Macedoniz. (Ista est cum coniugem). i. marito suo. (Flammis ualidis). i. uehementibus. f. fulminis. (Sic precor cadas igne). f. fulminis. (Vindictis, ætherij). i. cælestis. f. Iouis.

Prædaq; sis illis, quibus est Latonia Delos,

Ante diem rapto non adeunda Thraſo.

Quiq; uerecunda speculantem membra Dianæ,

Quiq; Crotopiadem diripere Linum.

Ne ue ueneno leuius feriaris ab angue:

Quàm senis, Oeagri Calliopesq; nurus.

Quã puer Hypſipyles, quã qui caua primis acuta

PRædaque sis illis) Tharſus
iuuenis à Latona dilectus ZAR.
eius templum in Delo maturi-
no adiit, & canes eum discer-
perunt, quare pestis immissa
est, responsum ab Apolline eam
sedari posse, si canes non admit-
terent, ut interpres uetus doc-
cet. Str. tradit religioſum esse
in

in Delo canes alere. (Quique
 verecundę) Aristei & Antonoę
 Cadmi filius fuit Aęteon, Ian-
 thius ę nuncupatus, Ouid. cum
 iuuenis placido compellat Ian-
 thius ore. cū hic venatione fessus
 in valle Gargaphiam se recepisset,
 Dianā, ceterasq; eius conites
 lauantes in fonte conspexit,
 ne autem id quandoq; manife-
 staretur, in eius faciem Diana aquam
 est fonte proiecit inueniens. Nūc tibi
 me posito visam
 velamine narres, si poteris, narrare
 licet. subito nanque in ceruum est
 conuersus, & a pro-
 prijs canibus laceratus in 3. Met. abunde,
 & festiue hanc habes fabulam. (Quique
 Crotopiadem) Crotopus rex Argiuorum
 fuit, qui Apollinem Typhonis cęde
 pollutus expiauit, huius filia P-
 samate, cum qua Apollo concubuit,
 de quo compressu genuit Linum,
 ac mox editū parvū ex posuit, quod Apollo
 indignanter accipiens in iux inu-
 riam vindictam iniecit monstrū,
 a quo infantes per urbē passim
 absumebantur, ęt a sinu matris
 direpti, quod monstrum delecta
 iuuentute, Chorębus occidit, ut in
 1. Theb. Stat. narrat. (Ne ue venato-
 rum) Orpheus Apollinis, & Musę
 Calliopis filius, siue ut alij, Oęagri
 musicus egregius vxorem habuit
 nomine Eurydicę, quam vnice dilexit
 hanc ad ripas Hebri fluminis in
 Thracia spaciante cum Diadibus
 Aristeus pastor violare voluit, ca
 fugiens pede serpentē calcavit,
 qui reuolutus in eam venenato
 morsu interemit, vnde Orpheus ad
 inferos iuit, ibidemq; ue Plutone-
 m, & Proserpinam adeo cantu
 multat, ut ipsam imprecatur, hac
 tñ conditione, nē eam quo
 usq; ad superos peruenisset, re-
 piceret, nō potuit se Orpheus
 abstinere, quin dilectam coniugem
 respiceret, quare rursus ad
 inferos est ducta Calibem ex eo
 Orpheus uicā agere cōstituit, quo
 fit, ut multas mulieres eius
 petentes nuptias spreuerit, postremo
 a mulieribus orgia Bacchi
 celebrantibus lapidibus occisus
 est, cuius caput a serpente
 penē comestum in saxū ab
 Apolline dī mutatum, ut Ouid. in
 10. & 11. Met. & in 4. Georg. Virg.
 alijq; plures sunt auct. (Quā puer
 Hypsipyle) Lemnias Hypsipyle,
 qm Thoanti patri pepercerat
 ab omnibus Lemnialibus
 mulieribus persecuta, in fugam
 se dedit, quę capta ad Pyrgum
 Gręcię regem ducta est, qui
 filium Opheltem ei nutriendum
 dedit, cum autem septem re-
 ges Thebas excidendas
 peterent, ubiq; fontes & flumina
 sunt siccata, Langia fonte
 excepto, quam rogantibus
 regibus Hypsipyle ostēdit,
 deposito quem sinu habebat
 puero Ophelte, qui interit
 a Dracone est interemptus.
 qua orbitate Lycurgus iratus
 dirum ius in Hypsipylem
 exercuisset, ni a Gręcis
 fuisset prohibitus, dictus
 est inde Opheltes Archemorus,
 nō men enim lacrymabile
 Archemorus, eo q̄ primus
 occisus est at cum ab oraculo
 admonitū essent gręci non
 prius Thebas posse peruenire,
 qui Archemori manes
 placassent ludos fab-
 nebras constituerunt,
 de quibus uictores apij
 corona insignibantur, &
 lupi postea celebres
 ex quatuor agonibus
 Isthni. Stat. & Lact. &
 plerique alij auct. (Quām
 qui caua parimus acuta)
 Ingentem equū gręci Troiano
 bello cōstruxerunt, quę
 armatis militibus imple-
 rēt, & ante Troiam bello
 simulare in patrum
 reditu reliquerunt. cum
 Troiani a Sinone gratio
 persuasi in honorem
 Palladis extractum,
 intra urbis mœnia
 ceperunt, & si antea
 iacēdos Laocoon
 Neptuni inuidiosum
 equum esse sonitu
 armorum, quem percussit
 telo, indicauerat,
 hunc Neptuno
 sacrificantem duo
 angues absumperunt,
 pariter & duos filios,
 eo q̄ equum
 laxerat, ut in Aeneid. Virgilius
 ostendit. sed non ueram
 est secutus hist. Virgilius
 commentum potius, ut
 Troianos excusaret. si
 Seruius credimus, qui
 Laocoonem Euphorionis
 testimonio Neptuni
 sacri doceri fuisse tradita,
 qui post Gręcorum
 aduentū lapidibus
 occisus est, eo q̄ sacrificijs
 eorum non prędixerit
 aduentum. post
 ascendentibus Gręcis
 cum Nept. sacrificare
 nellent. Laocoon
 Thimbræi Apollinis
 sacerdos forte ductus
 est, ut proprio
 carente sacerdote de
 morte fieri solet. hic
 piaculum commisit
 ante numinis
 simulacrum cum uxore
 cōuendo, quare
 draconibus immis-
 sis, una cū filijs
 periit. (Ne ue
 gradus adeas) Ad
 Circem Vlyss. quandoq;
 peruenit, quę cum
 diu est morata, ubi
 Elpenor

vnus ex sociis nimio uino per scala descendens, collum dicitur fregisse, aut Hom. in Odiss. (Tamq; cadas domitus) Thiodamatis exdes ad Herc. facta hoc modo haber, postquã Herc. duxerat coniugem Deianira Oenei filiam, diuersabatur Calydone apud Oenea in conuiuio forte Condillum Architheli filium Oenei pincernam, qm̄ ei manibus fœdam aquam infuderat, cū percussisset, inde eū vxore abiuit Deianira. / eum et Hyllum filium abducens, cumq; peruenisset ad Euenum fluuium, Nefuni centauri um occidit, vt memorat Archilochus. hinc cum in Dryopiam peruenisset Hyllō pouero famelico, cum cum Licha pedagogo ad Thiodamantem misit, vt exiguum cibum prœberent, q̄ cum abnūisset, raptō uno boue ab Herc. multatus est, quem sacrificauit, ac deinde comedit. Thiodamas aut̄ ad Dryopū ciuitatem se contulit, eosq; ad bellum exc. tauit aduersus. Herc. qui inuita pugna ad tantam perductus est difficultatem, vt etiam vxore ob armare coactus sit, ipse uero in mānilla fauētis fuerit, qui postremo Thiodamanta sustulit, & eius filium Hylam excepit, & gentē hac uniuersam duxit Trachina Thefaliam ciuitatem habitandam, & Oeram montem accole re compulit Phocidas abilitit etiam partem illinc propter latrocinia (erat .n. gens suapte natura latrocinii studēs, quemadmodum Pherecydes in 4. refert hist.) Idq; insuper addit Pherecydes, q̄ Dalydora Danaī filia ex Peneo fluuio peperit Dryopa, à quo Dryopes appellati, qui Specium fluuium accoluerunt, huiusq; rei meminit etiam Callim. aiuntq; nonnulli propterea, & omnibus malis hominibus adiutores adiungebant, se socios, amouisse Herc. sicut & Thiodamanti succurrerant, & hanc oblata occasione in eos Herc. animaduertit, alij autem ferunt Parnassum montem Dryopas accoluisse, in ignis improbitatis homines, & ab Herc. debellatos traductosq; fuisse in Peloponnesum. Dryopas uero appellatos à Dryope Lycaonis filio & Dix, quæ filia fuit Lycaonix, hæc ex Apollonij dicimus interprete. (Quam ferus ipse suo) Cacus Vulcani filius, ex Herc. armentis duas boues dicitur furatus, quas ex Hiberio interfecto Geryone abduxerat Eurytheti regis iussu. easq; in antrum Auentinum, quod incollebat : auerfas, ne uestigia furtum manifestarent, traxit, quibus frustra diu quæsitis Herc. iter capere decreuit. Forte autem bos & antrō mugitur dedit aliarū boum illesta uoce, quare reuersus Herc. fraudem Caci detexit, quem ex ore flammis euentum & ei ne boues reciperet, ren. tentem, interfecit, & sumpris bobus abiit.

E T sis præda illis canibus, quibus .i. propter quos. (Delos Laronia) .i. vbi Latona Dianam, & Apollinem peperit. (Est non ad eunda) .i. adiri non debeat. (Thraso raptō) .i. ablato à regione uinentum (Ante diem) .f. vltimam periodi, & fias præda illis canibus. (Qui diripere speculantes membra Diane uerecundia) .i. uise nudæ. f. Actæona. (Et qui diripere Linū Croto) .i. nepotem Crotopi. (Ne ue) .i. uel ne. (Ferialis) .i. percutiaris, aut mortuaris leuius ab angue uenenato. (Quam nurus Ceagri senis, & Calliopes) .i. Euridice. de qua in fine Georg. Virg. (Quam puer) .i. alumnus Hypsipyles f. Opheltes filius-Lycurgī regis. Et quam supple Laocoon sacerdos Neptuni, qui cum filiis à duobus serpentibus occisus est, ut dicitur Aen. 2. (Qui fixit) Trāsfixit. (Primus acura cuspidē robora caua equi suspecti) .f. Troiani, unde ipse. Aut ulla putatis Dona carere dolis Danaum? (Ne ue) .i. uel ne adeas. (Gradus) .i. scalas. (Cautius) .i. prudentius, & circumspectius. (Elpenore) Socio Ilyf. qui inde cecidit, & mortuus est. (Et feras uim uini) .i. incbrieris prius, quam cadas, sicut Ilyf. (Tamq; &c.) Ordo est. (Et cadas) .i. succumbas. (Tam) .i. in tantum domitus. (Quam) .i. quantum supple cecidit. (Quisquis Dryops) .i. populus ille iuit. (Thiodamata) .f. regem suum. (Inhumanum) .i. negantem alimenta puero Herc. (Et uocentem ad arma) .f. contra Herculem à quo tandē omnes occisi sunt. Et tam cadas. (Quam ferus Cacus) De quo Virg. lib. 8. & Liu. in 1. (Ipse) .f. filius Vulcani, & alios occidere fuerit mactatus in suo antrō, existens proditus ab ore. (Bouis) .i. uacæ incluse, quia ut dicit Virg. cum Herc. abigeret armenta sua, & boues capræ dulcedine pabulorum mugirent, reddidit una boum uocem .f. de iis, quas Cacus furatus erat, & incluserat in antrum suum.

Quam qui dona tulit Nefco tincta ueneno,
Euboicæ que suo sanguine tinxit aquas.

Quam qui dona tulit) Ex ZAR.
Euboicæ Herc. in montem
Ceneon sacrificaturus se
contulit,

contulit, & Licham domesticum ad Deianiram uxorem in Thraciam misit, ut uestem, qua in sacris uti consueuerat, afferret, cui Deianira tunica venenatam dedit, qua indutus mori coactus est, antea tum Licha uestis letifera latore, in Euboicū sinū præcipitato, qui scopulus est effectus. & nome etiā seruat. Licha. n. dī.

* inui-
to.

Huius superius rei ad saturitate meminimus. (Vel de præcipiti venias in tartara) Cleobrotus Ambraciores Plat. lib. de animæ immortalitate, qui Phædon inscribitur, perlecto, è turri in saxa præcipit se dedit Cic. aut in Tusco, quæ sit in mare cum ser. se præcipitasse. (Vt qui Theseus) Iusserat Thesei pater Aegæus, ut alba vela, si incolimus à Minotauro reuertepro, poneret, sin uero absumptus esset, nigra ut Plut. ser. Minotauro autem interepro, præ lætitia Theseus vela mutare oblitus est, quibus ex alta turri ab Aegeo cōspectus, existimante filium deuoratum, in mare se proiecit, unde & nomen habet, ut multi tradunt. Pli. uero Aegeum mare dictum affirmat à scopulo inter Tenedum, & Chium, & Chium, & eo noīe à spē capræ, quæ ita à Græcis appellatur repete in medio mari exiliis. (Et Iliaca missus ab arca puer) Scamæder Hest. filius, qui mortuo patre dictus est Astyanax, quæ ei vrbis deuēiebat imperium, hūc Vlysc. capta Troia Græcis interficiendū persuasit, ne Troianorum quandoq; ultor esset, quare ex alta turri est præceps missus. Ho. est auct. & in Tragædiis Sen. (Vt teneri nutrix) Semelem Bacchij matrē fuisse doequimus, eiusq; sororem Ino Athamantis uxorem, quæ Bacchum nutriuit, & se in mare utri fugiēs furorem vna cum filio Palzomone proiecit, quos à Neptuno deos factos superius abū de ostendimus. (Matertera) Inquit Fest. matertera patris & matris mihi magna mater est, matertera matris soror, quasi mater altera. (Vt cui causa necis) Perdix Dædali ex sorore nepot. 12. agens annū, ferram in exemplum pennis in medio piscis adinuenit. quare ait Ouid. in 8. Met. Dædalu inuidit, sacraq; ex arce Mineræ: Præcipitem, misit lapsum mentitus, ac illum, quæ fauct ingeniis excepit Paltas, auemq; reddidit, & medio uolauit in aere pennis, quæ auis Perdix nunc quoq; nuncupatur. in 5. autem Diod. non Perdicem hunc, sed Talle appellat, ferram serpentis dentium spissitudinem inuitatum fuisse, repertorem etiā cum ser. & rotæ, qua figuli utuntur, quare à Dædalo occisum, & sepultum, quo percepto facinore ab Ariopagitis homicidij damnatum in Cretam uenisse. Pli. in 7. nat. hist. lib. Dædalu setræ inuentorem affirmat. (Lydia se scopulis) Dianæ auxilio potiri Mars non potuit Ilice Ibiç Lycij filia, quam deperibat, ea etiam in Deum multa dixit opprobria, quare cōmotus Mars patrem occidit amatæ, cuius morte puella dolens, è rupe se deiecit, ut uetus ser. interpres.

ASC.

Et cadas, aut pereas tantum. (Quam) .i. quantum sup. cecidit, & perit is. (Qui tulit) .f. ad Herc. hoc est Lichas. (Dona) .i. tunicam, qua camisam uocant, aut subtexta. (Tunica ueneno) .i. venato sanguine. (Nesseo) .i. ipsius Nessi. (Et qui tinxerit aquas Euboicas suo sanguine) Quia Lichas in mare Euboicū ab Herc. præcipitatus est. (Vel venias in tartaras) .i. descēdas ad inferos. (De saxo præcipiti) .f. Ambracix, pronuntio Epiri. (Vt qui legitur uox Socraticum) .i. à Socrate inscriptum, sed à Plat. editum. (De nece) .i. de immortalitate animæ, uidelicet Cleombrotus, Et cadas & pereas, aut præcipiteris. ut Agēs pater Thesei. (Qui vidit vela fallacia) .i. nigra quasi lugubria. (Carinx Theseus) .i. qua Theseus uiuus non mortuus, ut ille putabatur, uehebatur. (Et ut Puer) .f. Astyanax filius Hestoris. (Missus) .i. præcipitatus. (Ab arce Iliaca) .i. Troiana. (Et ut nutrix, & eadem matertera Bacchi teneri) .f. adhuc, uidelicet Ino soror Semeles, quæ in se mare demisit è scopulo. Et ut Perdix nepot. Dædali. (Cui causa necis fuit serra) Inuenta, quam inuenit ad similitudinem mandibularum serpentis, cum dentibus secare incepisset, ob cuius inuentionis inuidiam Dædalu eum necesse fertur. Et pereas supple. (Vt uirgo Lydia) .i. Ilice misit se ab altis scopulis. (Quæ dixerat uerba mala) .i. imprecatoria. (Deo) .f. Marti inuito.

Facta

Fœta tibi occurrat patrio popularis in auro ,
 Sitq; Paphageæ causa Leæna necis.
 Quiq; Lycurgiden laceravit & arbore natum ,
 Idmonaq; audacem te quoq; ruinpat aper.
 Isq; vel exanimis faciat tibi vulnus,vt illi,
 Ora super sæui quem cecidere suis.
 Vtq; idem simili pinus quem morte peremit ,
 Phrygia venator, sisq; Berentiades.
 Si tua contigerit Minoas puppis ad vndas ,
 Te Corcyreum Cressia turba petat:
 Lapsuramq; domum subeas,vt sanguis Alebæ ,
 Stella Lycoridæ cui fuit æqua viro.
 Vtq; vel Euenus torrenti flumine merfus

Fœta tibi occurrat) Papha-
 gius Epiroticus Ambragie
 dr dominatus, qui cū in agrum
 non procul ab vrbe se cōtulisset:
 Leæne catulos suos ferēti obuia
 uit, à qua est dilaniatus, vt vetus
 interpret est auct. (Leæna) Ma-
 sculina in om terminata faciunt
 in çna fœminina, penult cum æ
 dipthongo, vt dracon dracena,
 lacon læna, ita leō læna. nam
 leo fecit lea, more latino, sicut
 leno leua, vt latinorū pariter, &
 Græcorum grammaticarum est
 opinio. (Quiq; Lycurgiden) Bu-
 tes qui & filium eiusdē nominis
 habuit, in venatione ab apro est

Z A R .

* ab ar-
bore

enecatus, vt vetus scr. interpres, Diod. innixus auct. (Idmonaq; audacē) Idmon Apollinis,
 & Phœreæ filius. Pherecydes vero dixit Asterix, quæ filia fuit Coronis, & Apollinis, idem
 Pherecydes ait Idmonis filiam fuisse Laothoem: Laothoēs Testora. Testoris Calcante, alij.
 Abantus illegitime natum. hic vna cum Argonautis Argon nauim conscendit, cumq; ali-
 quantum à socijs secessisset, ab apro occisus est, vt Oph. & Apollonius testantur. (Isq; vel
 exanimis) solebat Thoas venator arboribus capita ferarum affigere, quandā forte die apto
 inter se. To Dianam fertur allocutus, qui sub ea in qua erat pride positum arbore caput de-
 more, sopore scissus iacens à capita apri est interemptus, auct. vetus interpret. (Atque idem
 simili) Attis in Berecynto monte, vbi Cybeles sacra fiebant, cum venaretur. lassitudine op-
 pressus, sub pinu somnum capiens, illius arboris perijt pomis, sicut interpret vetus exponit.
 (Si tua contigerit) Rege Minoe, vt superius exposuimus, à Cocalo in Sicilia interemptus
 eius Cretenses ossa in patriam transportarunt at tempestate in Corcyram insulam ven-
 tūant, qui male à Corcyreis tractati, quoscuq; eorum in Creta venientium in vindictam
 occidebāt. (Si vero legas Dorcyreum, oppidum in Sicilia Dorcyreum, vbi male habitii sunt
 Cretenses, qui deinde, vt meritas redderent vices, in Creta inuenti inecabantur, vt vetus
 est auctor interpres. (Lapsuramq; domum) Larillæ filia Alebe domus dilapsæ ruina diem
 extremum finiuit vna cū marito Lycoride, totaq; domo, vt vetus tradit interpres. (Stella)
 secutus Poëta Aegyptiam opinionem, æqua stella dixit, nam Aegypti fata in stellis esse cre-
 debant. (Vtq; vel Euenus) Euenus poëta in Lycoriam fluium decidit, cui & nomē dedit,
 vt vetus narrat interpres, Euenus etiam Martis filius Aetoliæ rex Marphisiis promouissimā
 filiam habuit, teste apud Hom. Porphyrio, quā poscentes ad curule certamē prouocabat,
 vi. Rorumq; capita foribus affigebat. Idas autē Aphareii filius, re vera Neptuni, à patre sibi
 equos sumens velocissimos puellam rapuit, quem cum Euenus persequeretur, comprehen-
 dereq; non posset, equos, quos habebat, iuglauit, sequē in Lycoriam demersit, qui ab eo
 Euenus appellatus, fugiente autem Ida periculum, occurrit Apollo puellam ei rapere vol-
 lens cumq; ad pugnam conuenisset, Iupiter Merc. misit, vt sibi, quem vellet, eligere puellā,
 hæc Idam accepit, verita ne senescentem eam Apollo reijceret.

F O E T A . f. Leæna. (Popularis). i. i populo vagari solita impune, occurrat tibi in aruo
 patrio & sit tibi causa. (Necis Paphageæ). i. ut fuerat Paphagi regi Ambraciæ. (Et aper, qui
 laceravit). i. letaliter vulneravit. (Lycurgidē). i. Lycurgi filii Butē tractū ab arbore. (Et q
 rupit, aut lecauit. (Idmona) Qui ultimis ad Argonauticā expeditionē uenit, & ab Apro in
 Bithynia discerptus est. (Rūpat quoq;). i. ēt te. (Et is). f. aper. (Vel). i. ēt. (Exanimis). i. mor-
 tuus. (Faciat tibi uuln). f. letale. (Vt) sup. fecit. (Illi). f. Thoantis, uel alteri ignoto uenato-
 ri. (Super quem cecidere ora). i. caput cum dentibus. (Suis sæui,) Id est apri filius est. Et
 tu idem sis ille. (Quem pinus). f. decidens peremit simili morte supple in Phrygia, & lū.
 (Beren-

A S C .

(Berentiadēs) Venator. i. pereas. ut Artis, & Naucles ex casu pini. (Si tua cōtigerit,) Ordo est. (Si puppis tua contigerit ad undas Minoas.) i. Creticas. (Turba Cressia.) i. Cretensis. (Petat te Corcyreum.) i. quasi Corcyreum, hoc est occidat te ut Sicilienſes omnes Minoas occidi iussit. Et subeas domum lapſuram. (Vt sanguis Alebr.) i. Alcidi: ce Alebi Larissæ filia. (Cui fuit stella.) i. influenza cælestis. Aequa.) i. xqualis. (Lycorida uir.) i. marito suo, quia à domo ruente oppressi sunt. Et tu merſus flumine torrenti des nomina aquæ rapide, in qua. s. submerſus sis, ut uel Euentus dedit sup. nomen Lycorbæ, qui Euentus postea dictus est, & est fluuius Aetoliz. uel Tyberinns, à quo Albula in Italia dictus est.

Z A R.

Nomina des rapidæ Tyberinuni regē d. qui in fluuiio merſus, ei nomen dedit, ut iam ostendimus. (Hyrtacidæq; modo) Hyrtacidæ duo fuerunt, alter ab Ho. Afius dictus, alter a Vir. Euryalus Hyrtaci filius, q. noctu hostium castra ingressus multos enecauit, ipse uero captus est interfectusq; caputq; hasta ad Iulum Aeneæ filium delatum. Virg. est auct. (Quodque ferunt Broteum) Broteus Ionis filius à sua turpitudine nomē habuit, quare immortalē assequi nō ualuit,

unde præ dolore, & quia sese contemni uidebat, in ardente pyra mori uoluit, ut uetus tradit interpres. Alij hunc Vulcani, & Mineræ filium perhibent, & Ericheonium est appellatum. (Inclususque necem cauea) Duplex hoc loco hist. constat, nam uetus scr. interpret: Calithenem Magni Alex. inepte complexum hist. quare in caueam detrusum in edia perijſſe, alij uero tradunt in Alexan. hunc scripſiſſe, & ideo fame obiſſe: C. herillus etiā intelligi poſſet, qui teste super poetica Horatij Porphyriōne, adeo incomptē, Alexandri gestæ carmine descripſit, ut eius 7. tantum uersus sint approbati. fertur Alex. dixiſſe, mallē apud Hom. Terſites haberi, quam apud Cherillum Achilles, addit etiā Acron super eodē Ho. loco Cherillum cō Alex. pactum, ut si bonū uersum faceret; aureo numismate donaretur, si malum colaphis feriretur, qui sēpe male dicendo colaphis nectus est. (Vtque reperto noueuit) Archilocus Lacedæmonis iambici carminis inuentor fuit: licet affirmet Aristoteles multo antea genus carminis fuisse, qui Tulli Hostili temporibus exiit, cui summa elocutionis uim fuisse in 10. oratoriarum institutionum Quincel. tradit. carminis ab eo in Lycambem uocerum, & filiam Neobulen edicti maledicentia, ambos laqueo obiſſe certum est: ipse postea, quia nimis seuerē scripserat, à Lacedæmonis est exulatum missus. & liber eius reiectus, ut de seueritate Val. docet. l. lin. aut in 7. ait: Archilochi poetæ interfectores Apollo arguit Delphis, ex quibus uerbis Archilochum occisum cōiectamus. (Lingua proterua) Proteruus declarat quandam lasciuam libidinem cum iniuria indiciis, & factis, proterua uero apud ueteres sacrificium fuit. in cōmos erat, ut si quid ex epulis supersuisset, igne consumeretur, sicut apud Macr. in Stat. legitur. (Vtque parum stabili) Anaxandrides contra Athenienses scri. ut in 7. Act. docet Enithathius, quos sanctissimas leges habere affirmabat, prauissimis autē uti, quare fame mori est coactus. uetus interpres Mziuum dicit, qui & ipse Athen. carmine lacerauit, à quibus inedia compulsus in carcere extremum diem finire. Athenæ teste Var. tres fuerunt, ab unis Athenæ, ab alijs Athenæ, à tertijs Atheneapolitæ.

A S C.

ET feras modo.) i. admodū Hyrtacidæ. (Cadauera digna) sup. te. (De fixa trūco.) Hoc est caput et nō sit esca hois. i. comedatur ab hoie. (Et des tua mēbra cremāda pyræ succentæ) i. rogo. (Quod) i. quā rem. (Ferunt) s. plurimi. (Brotheum) s. Vulcani. & Mineræ filium. (Cupidine mortis) Quia ob turpitudinē se cōtemptū uiderat. (Et inclusus cauea patiaris necē,

dece, ut. fille). .f. notissimus Cherillus. (Códitor historix). .f. gestorum Alexandri Magni. (Non profecturæ) Qui à periti famem, per quod significatur fuisse malus scriptor. (Et ut lingua proterua nocuit repertori). .f. Archilochi inuentori iambi. i. carminis iambici. (Pugnacis). .i. mordacis, & ad nocendum inuenti. (Sic). .i. in tuum exitium). .i. exterminium, & necem. (Et tu inuisus percas cibo deficiente). .i. inedia coactus. (Vt) sup. periti Aristophanes. (Qui læsit Athenas carmine parum stabili.) Id est cito abolendo.

Vtque lyre uates fertur periisse seueræ,

Causa sit excidit dextera læsa tui.

Vtq; Agamènonio uulnus dedit anguis Orestis,

Tu quoque de morsu uirus habente cadas.

Et tibi conjugii nox prima nouissima uitæ.

Eupolie hoc perit, & noua nupta modo.

Vtque cothurnatū periisse Lycophrona narrat.

Hæreat in fibris fixa sagitta tuis.

Aut lacer in silua manibus spargare tuorum,

Sparfus ut est Thesbis angue creatus auo.

Perque feros montes tauro rapiente traharis.

Vt tracta est coniux imperiosa Lyci,

Quodque suæ passa est pellex* iniuita forori

Excidat ante pedes lingua resecta tuos.

lis Atheniensis comicus poeta Medillam duxit uxorem, cū qua prima nocte, qua cōcubuit, mortuus inuentus est, si veteri credimus interpreti. (Vtque Coturnatum) Lyphrones in poetica duo floruerunt. alter dicta Cassandræ scripsit, alter, cuius nūc sit à poeta mēto, tragici. ex his vnus, q. Pleiades sunt appellati. ab inimico sagitta yeneno illita traiectus interijt. auctor. est uetus interpres (Cothurnatum) Cothurnus calciamenti genus vtriq; pedi aptum, quo tragici vtebātur, comici aut focco, vt docet Seru. (Aut lacer in silua) Echion ex Cadmi filia Agaue Penchea genuit, qui sacra Bacchi auersatus, à matre aprū eū esse existimante, occisus est, vt in 3. Met. legimus. (Auo angue) Cadmum dicit in anguem versum, cuius Agaue filia Penchea peperit. (Perq; feros montes) Autiope Nyctei filia, quā Iupiter in Satyrum mutatus corripit, fugiens Nyctei minas defugit in Sicyonē ad Epopea, vbi peperit Zethum & Amphionem, quos in Citherone mōre apud quosdam pastores deposuit. Nycteus igitur ob audaciam filiarū tristatur rogauit Lycum, ne despiceret ipsam. quam obrē in Sicyonē profectus cū exercitu Lycus Epopea occidit. abstulit captiuā Autiopen, tradiditque eā Diræ uxori custodiendam, vtpote fratris sui filiam, hæc rursus fugiens capta traditur à filijs suis Amphione, & Zetho, quibus pastor, qui eos aluerat, rem omnē præteritam memorat, quod cum cognouissent matrem suam esse, ipsam custodiunt: Drycen vero aggressi tauro ligantes decerpserunt, vnde Plaut. in Pseudulo, eras quasi Drycen oliu, vt memorant, duo gnati Iouis deuinxere ad Taurum, inde Lycum aggressi sunt, vt dicerent Antiopeū vellem tradere, quorum mentem cum nouisset Lycus, nam Mercur. impediuit, quo minus ipsum occiderent; Lycod; rem aperuit, & tempus fuge darum, & perinde effugit, vt interpres Apollini scribit. Probus autem in Perseum aliter hanc tradit historiā, nec nos præterit Ho. in Odysea Antiopeam Afopi filiam memorasse. (Quodq; suæ passa est) Superius memorauimus à Tereo Philumela stupratam, & linguam resecta, ne scelus pro palā fieret, ea vero sanguine in linteo rem omnem annoauit, quem ad Progenem sororem misit à qua Ieys filius appositus pro epulis à patre est comesus, qui omnes in aues sunt mutati.

ET vt uates seueræ lyre). .f. alter Aristophanes fert perijt. (Sic dextera læsa sit causa tui

Epist. Ouid.

V

excidij)

ZAR.

*inuisa

ASC.

excidii .i. mortis tuæ. (Et ut anguis dedit uulnus Oresti Agamemnonio) .i. Agamemnonis filio. (Cadas tu quoque) .i. etiam tu. (De morsu habente uirtus) .i. uegenum. (Nox prima coniugii sit tibi nouissime) .i. ultima uite. Eupolis. s. poeta comicus Græcus: qui comædiâ uenerim scripsit. (Periit hoc modo) .i. prima nocte. (Et noua nupta) .i. coniux eius. (Vtq;) .i. historiographi narrant. (Lycophrona) .i. poetam. (Cochurnatum) .i. altiloquium. s. periisse sagitta aduersarii. sic supple. (Hæreat sagitta fixa in tuis fibris) .i. precordiis. (Aut spæ gare in silua lacer) .i. dilaceratus manibus tuorum. (Vt sparsus est Thebis creatus auo anque) .i. Pætheus à matre discerptus: cuius auus Cadmus factus est. Et traharis per feros mōtes tauro rapiente) Scilicet te. (Vt coniux imperiosa Lyci) Scilicet Dirce tracta est à filiis Antiopæ. (Et quod philumela pellex inuita) Id est coacta esse pellex. (Sux sorori) Scilicet progne. (Est passa lingua) Scilicet sua. (Refecta) Id est amputata. (Excidat) .i. ex ore tuo ante pedes tuos: de quare in Buc. mentio fit.

ZAR.

Cognitor ut tardæ Cynaras cyprorum rex cū Myrrha filia deceptus rem habuit: quo detecto facinore, eam stricto ense per Arabiam est insecta tus ubi urbem à filix nomine appellata condidit: quæ in sui nominis arborem est deorum miserratione mutata: ut iam explicuimus cognitor, & traditor legi absque menda potest. (Inq; tuis opifex) Achæi plures fuerunt: quorum hic unus: de quo nunc agitur: in cuius per hortum ambulantis capite agmen apuni insedit: quod cum expellere uellet: eorum aculeis acie oculorum dicitur priuatus: ut tradit uerus interpret. (Fixus & in duris) In Theogonia, & in 1. Geor. Hesiodus Iapetum scribit filios Prometheæ habuisse qui prouidentia interpretatur: & Epimetheæ, qui improvidentia: ad Promethea mulierem Pandoram nomine Dei cum uasculo: in quo omnia inclusa erant mala, misere, ac Prometheus fraudem præuidens illud non recepit, subdola uero puella denuo eo absente, Epimetheo obtulit, qui imprudens uas aperuit, unde uestigio morbi omnes euolarunt, præter spem, quæ in labiis assistebat dolii, ut ipsa pariter effugeret. non id sine ratione fingitur, unde in miseria constitutus remedium spes est. hanc puellam Epimetheus compressit, unde Pyrrha & Deucalion nati sunt, quorum patruus Prometheus in Caucaſo monte patitur. nam iecur eius ut recensuimus ab aquila deuoratur. (Et puer Harpagidæ) Nullus ad hunc diem iudicio meo recte est hanc interpretatus histo. quam sic accepimus ex Herod. in primo histor. sententia, nec non Iustini in primo Trogi compendio, Cyaxarem Medorum regem filium habuisse nomine Astyagæ, ad quem defuncto patre peruenerit imperium. habuit hic filiam, quam Mandanem appellauit, quæ ei per quietem tantum urinae facere uisa est, ut omnem ipsius urbem oppleret, atque uniuersam Asiā inundaret: quod somnium cum magis exposuisset: quæ sunt interpretati, contempsit est: inde Mandanem uiro maturam uisum est alicui Medorum non tradere sed Persæ cuidam Cambasii eodem quoque anno: quo filiam collocauerat, uisionē alteram uidere uidebatur ei ex filix genitalibus, quæ totam occuparet Asiā, uitis enascitur: quod uisum cum interpretibus reculisset, edoctus est filiam, qui pro ipso regnaret, parituram, quare exterritus è Persis filiam accersit, cui custodiam apposuit, ut quidquid pareretur, intericeretur, ubi Cytus genitus est. Harpagum familiarem inter Medos fidelissimum accersit: cui puerum in occidentum tradidit, quadam autem pietate, uel fato potius infantē interficere noluit, sed eum Mitradatae regis Astyagis bubulco, ut perimeret dedit, additis èt in id faceret minis, qui optime cauillatus filium proprium, quem tunc mulier pepererat, in ortuum loco Cyri in præstituto posuit loco, & Cyri æque, ac filium aluit. is cum obuersaretur inter pastores imperiū, ut puerorū est mos, de cōsensu omniū gerere cœpit: quæ bubulci

Cognitor ut tardæ Blæsus cognomine Myrrha,
Orbis in innumeris inueniære locis.
Inque tuis opifex, uati quod fecit Achæo,
Noxia luminibus spicula condant apis.
Fixus, & in duris carparis uiscera faxis.
Ut cui Pyrrha sui filia fratris erat.
Et puer Harpagidæ referas exempla Thyestæ,
Inque tui cæsus uiscera patris cas.

filium

filium appellant. nam Cyrus inde dictus est, qui à Cyno nutrix dicitur. i. canis, medicæ autē spaco, cumq; quidā collisor filius Artembaris Medo spectati viri nihili Cyri iaceret imperia, à pueris ipsū comprehendī iussit, & multis affici verberibus, qui illico exgressus in urbem ad patrem retulit, qualiter rem habuerit. quare Artembaris apud regē conquestus est & filium secum duxit, eiusq; humores casos regi ostendit. rex illatim ad eum Cyrum venire iussit quem cum hmōi re interrogasset, & ipse intrepide respōdit, nepotem esse cognouit. ita ē: tempore suggerente, quod ita esse à bubulo ceterior est iactus, quare Harpagum rex vocat, quē de puero percortatur, viso pastore noluit Harpagus tergiversari, sed rē totā ordine aperit. Astyages autē dissimulans bene hoc euenit, gratumq; sibi esse, & Harpagi filium ad se mitti imperat 13. natū annos, qui eius iussu mactatur, & mēbratim conciditur, partim elixus, alius partim in cōuiuio pro epulā pri est appositus. idē legitur & de Thyestis filijs, vt docuimus, quid deinde fuerit de Astyage, & Harpago, quos memorauimus, auct. tradit.

C O G N I T O R &c.) Ordo est. (Inueniare). i. profugus, & vagus in inueneris locis. (Orbis). i. mundi. (Vt conditor Myrrhæ. i. filix suæ, videlicet Cynaras. (Tardæ). i. quæ in arbore tardē nascentem conuersa est. (Cognomine. i. cognomento blæfus. (Et apis opifus). i. mellificans. (Condat spicula noxia). i. aculeum noxium, quia excæcaturū. (Lu linib). i. oculis suis. (Quod). i. quam rem. (Fecit Achxō vati). i. poetæ. (Et tu fixus in duris saxis, carparis viscera). i. habes viscera carptā, & dilacerata, vt eni Pyrrha erat filia. / Sui fratris). i. Epimetheus, hoc est vt Prometheus in Caucaſo mōte religatus, cuius fratris erat Pyrrha filia, & referas. (Exempla Thyesti). i. comedaris à patre. (Vt puer Harpagidæ). Sup. ab eo absumptus est. (Et tu cæsus). Id est occisus, eas in viscera tui patris.

ASC.

Trunca geras sæuo mutilatis partibus ense,

Qualia Mycerni membra fuisse ferunt.

Vt ue^s Syracusio præstricta fauce poetæ,

Sic animæ laqueo sit via clausa tuæ.

Nuda ue^s direpta pateant tua viscera pelle,

Vt P hrygiū, cuius nomina flumen habet.

Saxificæ videas infelix ora Medusæ,

Cephenum multos quæ dedit vna neci.

Potniadum morsus subcas (vt Glaucus) equarū,

Inq; maris salias Glaucus (vt alter) aquas.

mordacis, vt in ipsum Siciliæ regem Hierionis filium sit inuectus, à quo ad supplicium, vt hominem tantū perterrefaceret ductus, interrogatusq; an à maledicentia se abituere vellet, magis verba regem lacelleuita proferebat, indignatus autem res, quod ioco fue: at contumētus, sero fecit, nam caput ei amputauit. alij suspensum volunt, vt Ouid. hoc loco, verus interpretis est auct. (Nuda ue^s direpta) Marliam dicit qui victus ab Apollinē, in fluuium sui nominis est mutatus, vt ostendimus. (Saxificæ videas) Ad capendum rem hanc redigā, cum & superius eam narrauerimus. Perseus liberata Andromeda, cum Phineo certauit, cui ante promissa fuerat Andromeda, & cum ipsi puella à parentib. pollicita in vxorem, in faxū vertit. vt pote vim inferre niteret, Cephenosq; populos ei parentes, vt Ouid. in Met. Hyg. alijq; multi sunt auct. (Potniadum morsus) Glaucus ē Potnia ciuitate, cum Veneris sacra sperneret, suis equabus à Dea furor immisus est, à quibus cum veheretur, morsibus est dilaceratus, vt Seru. super his Virg. in 3. Georg. docet, Scilicet ante oēs furor est insignis equarum, Et mentem Venus ipsa dedit, quo tempore Glauci Potniades malis membra absumpserē quadrigæ. (Inq; maris salias) Glaucus is piscator ardens Scyllam amauit, qui in Euboica Anthedone herba quadam comesa incredibili cupiditate se in mare proiecit, & à Neptuno ceterisq; Dijs marinis Deus effectus est, auctor est Ouid. in 14. Meta.

Epist. Ouid.

V 3

ET

ZAR.

Trunca geras sæuo mutilatis partibus ense,
Qualia Mycerni membra fuisse ferunt.
Vt ue^s Syracusio præstricta fauce poetæ,
Sic animæ laqueo sit via clausa tuæ.
Nuda ue^s direpta pateant tua viscera pelle,
Vt P hrygiū, cuius nomina flumen habet.
Saxificæ videas infelix ora Medusæ,
Cephenum multos quæ dedit vna neci.
Potniadum morsus subcas (vt Glaucus) equarū,
Inq; maris salias Glaucus (vt alter) aquas.

* Vtq;
Syracu
sio

A S C. **E T** tu geras membra trunca .i. truncata, & hoc partibus tuis mutilatis. (Ense sꝑuo). .i. crudeli sup. talia, qualia ferunt fuisse membra Mamertis. (Et via animæ). .i. vitæ sue, aut anhelitus tui. .i. arteria vitalis. (Sit tibi clausa). .i. occlusa, & stragulata laqueo, vt sup. fuit clausa. (Poëtæ Siracusis). .i. Theocrito, & hoc (Fauce eius præstricte). .i. strangulata, & cōpressa, & viscera tua paleant nuda, & hoc, pelle direpta. (Vt Phrygi). .i. Marisæ, qui fuit excoriatus. (Cuius nomina habet flumen) Narbas nomine, & (Tu infelix videas ora Meduse saxificæ). .i. facientis saxa ex ijs à quibus inspecta fuerit. (Quæ). .i. Medusa (Dedit multos Ceph. nū) Pro Cephænorum populorum. .i. (Neci). .i. morit. (Subeas morsus equarum poniadum). .i. carne humana vesci solitarum. (Vt Glaucus) sup. subiit. (Et salias in aquas maris, vt alter Glaucus) Correptus. .i. furore comesa quadam herba.

Z A R. **V T** que duobus idem) Alius quidam Glaucus Cretensis (nam plures Glauci fuerunt) ob lasciuiam in filiam venenato melle extinctus est, vt vetus docet interpres. (Gnosia mella) Cretensia. Gnosos enim Cretæ ciuitas est, vt tradit Seruip. (Sollicito que bibas) Melitus, Anilubi fama resq; alij Socratem virum sanctissimum inuidia accusarant, quod Atheniensem iuuentutem prauis moribus falsa que religio ne instrueret, quã obrem in carcerẽ à magistratu detrusus est, ibiq; cum de animo immortalitate disputasset, hausto intrepide veneno interiit. habes Platonis Dialogum, vbi quid socrates edisseruerit, comperies, dicit itaque Ouid. Sicut Socrates doctissimus vir intrepide veneno obiit, tu noxius, timidusq; moriaris. (Nec tibi si quid amas (Hæmon Rhodopem filiam adamauit, cum qua incestum comisit, quam obrẽ vterq; in montem sui nominis conuersus est, vt à veteri comonomer interprete, in 2. eleg. etiam Hæmonis Propere. meminit. (Vique sua Machareus) Habes hanc superius fabulosam expliatum historiam. Canaces inquam & Machareus Aeoli filiorum, qui ob mutuum concubitum insigni notantur dedecore. (Et videas quod iani) De Astyanacte Hec. filio abunde locuti sumus, qualiter à Græcis Troia capta, concremataq; Vlyss. horratu è turri fuerit demissus. (Sanguine probra luas) Myrrha Cynaræ, vt docuimus, filia, ex patris compressu formosissimum peperit Adonẽ, cuius amore tm. Venus creditur flagrasse. hic dum venaretur, ab apro occisus est, & in florẽ à Venare postea mutatus, vt in 10. Met. legere est. bene ergo foror facta est parẽs, nam ex eo parie Myrrha nata est, qui & ipsum genuit Adonẽ ex filia. (Ossibus inq; tuis) Vlyss. cum ad Ithacani ex longo errore appulisset, territus crebris in somnijs est, quæ ad oẽs eius regionis somniorũ cõiectores peritissimos mittit. refert. n. v. v. sibi sepius simulacrũ quoddam inter humanũ, diuinumq; vultum formæ perlaudabilis, ex eodẽ loco repetere, cõplectiq; summo desiderio, cupienti, porrigentiq; manus rudiisse videbatur, sceleratã hmõs coniunctionem fore, quippe eiusdem esse sanguinis, & alterũ alterius opera interiturũ, quam rem oẽs exitialem pronunciabant, addentes, sibi caueret ab insidijs filij. quapp Telemachum in agros, qui in Cephalentia erant, relegauit, per idẽ tps Telegonus, ex Circe natus & Vlyss. ad querendũ patrem profectus, Ithacam venit, quoddã hastile in manibus ferens, cuius acies marinæ turturis osse præfixa erat in signe, sed insulx Aex, in qua editus erat, ibi per custodes à patrio est prohibitus adire, dũ acrius instat, & repellitur veritus à Telemacho mite multis intereptis custodibus patrem quoq; nescius occidit, qui dũ lætaretur se nõ à filio interfectum moriẽs filium nouit à quo saucius moriebatur, quod

Telegonus

Telegonus cognoscens, miserabile edidit Hætus, manu uttaq; caput uerberans. Diis Cretenſis etiam auctor.

V T habenti idem nomen duobus).i.cum duobus diſtis.(Mihi).i.à me, hoc eſt, ut tertius Glaucus, qui ueneno melle ab hoſpite Cretenſi extinctus eſt. (Mella gnoſia).i. Cretenſia, hoc eſt aptum Cretenſium. (Præſocent) ſtrangulenti, & intercludat. (Viam animæ).i. anhelitus tui, & Hætus. (Et bibas ore ſollicito) ſupple aconitum, ueluti olim bibit. (Reus doctiſſimus).f. Soc. ſolus ſapiens ab Apolline pronounciat. (Quod) ſup. ipſe. (Bibit ore imperturbato).i. conſtanti. (Nec ſi tu quid amas, cedat tibi ſalcius Hæmon).i. quam Hæmon, qui cum filia Rhodope quam turpiter amauit, in montem obduruit, & .(Tu patiare) ſup. à ſore tua. (Vt Macliareus) ſup. paſſus eſt. (A ſua) ſore. f. Canace, hoc eſt perpetuam infamiam. (Aut uideas) Non, ut uideas. Nam ordo eſt. (Aut uideas).f. morte ex præcipitio incenſa patria. (Quod puer Heſtoreus).i. Heſtoris filius Aſtynax. (Vidit ab uibe patria).i. in Illio. (Cum Hammæ tenerent).i. occuparent iam cuncta. (Et tu Iuas ſanguine).f. tuo. (Probra).i. uituperia. (Vt).f. Adonis. (Creatus).i. procreatus, & genitus. (Auo).f. materno, hoc eſt Cynara patræ Myrrha, & auo Adonis. (Genitor).i. patre. Idem. n. eret pater, & auus eiufdem, ſed auus per filiam. (Cui).f. Adoni. (Sua ſore eſt facta parens).i. mater. (Per facinus).i. per inceſtum. (Et illud genus teli).i. ut Baptiſta Mâtuanus recitat, roſtrum gladij, & cauda trigonis. unde uerba eius ſunt. Nam gladij roſtrum caudamq; trigonis aquoſi. Quæ quondam magno fatum intentauit Vlyſſi Telegonus, Circeus uſus fatilibus armis Præfixit iaculis, Stigiamq; extinxit in unda, Hæreat in tuos oſſibus. (Quo gener Icarij).i. Vlyſſes maritus Penelope ſiliz Icarij. (Traditur cecidiſſe).f. à filio ſuo ſublatus.

Vtq; loquax in equo eſt eliſus guttura acerno,
Sic tibi claudatur pollice uocis iter:
Aut ut Anaxarchus pila minuaris in alta,
Iactaq; pro ſolitis frugibus oſſa ſonent.
Salmacis utq; * patrem condat te Phæbus in ima
Tartara. quod natæ fecerat ipſe ſuæ.
Inq; tuos ea peſtis eat, quam dextra Choræbi
Vicit, opem miſeris Argolicisq; tulit.
Vtq; nepos Aethræ Veneris moribundus ob irâ,
Exul ab attonitis excutiaris equis.
Propter opes nimias ut perdidit hoſpes alumnū,

V T q; loquax) Agenor quidam petulans, incompeſcibiliq; lingua adeo, ut ne Io. quidem parceret: qui cōcurreret, ab equo cecidit: & ſauces pollicæ ſibi oppreſſit, ut uetus exponit interpres. (Aut ut Anaxarch*) Hic Athenienſis fuit, qui male ſuos colonos tractabat: qui quibus occiſus eſt eiufq; oſſa in pila occluſa pro frugibus iactata: ſi recte uetus interpres comonnet. (Vtq; patrē Salmacis) Cyclops quidam Sameri filiam habuit alter Leucotheam, q̄ Phæbus

Z A R.

*Vtque patrem Pfamathes.

amans eſt infectatus, quare eam pater occidit, quæ iniuria Phæbus cum interfecit, ſi ueteri credimus interpr. alij legunt, Salmacis utq; patrem. (Inque tuos ea peſtis eat) Docuimus iam à Choræbo monſtrum filios matrum ſinu educens, atq; deoſans interfectum. Statiſ adducens auctoritatem. (Vtq; nepos Aethræ) Hippolytum d. Theſei filium ex Aethra nati, ab Aefculapio Dianæ precibus ad uitam reſtitutum. Indignatus aut Iupiter mortalem Aefculapium homines ad uitam iam mortuos reuocare poſſe, eū ſulmine interemit, quare Apollo Cyclopaſ fulminis fabros, interfecit, qui è cælo à Ioue pulſus Admeti regis oues patuit, ut omnibus notiſſimū eſt. (Propter opes nimias) qualiter Polymneſtor auri cupiditate Polidorum Priami filium occiderit, & ipſe ab Hecuba obeceatus fuerit, iam narrauimus.

E T ut Agenor loquax).i. dum aſſidue loqui uellet, & manū in os inſertaret. (Eſt eliſus guttur).i. habuit guttur eliſum. (In equo).i. dum inſideret in equo. (Sic iter uocis claudat tibi pollice).f. tuo immiſſo. (Aut minuaris).i. minuatim cōteraris. (In alta pila).i. inſtfo, quo conteritur granum quoduis aut legumē. (Vt Anax.) ſup. tritus, & imminutus eſt. (Et oſſa tua iacta).f. è pila. (Sonet p frugibus ſolidis).i. impermixtis & ſui plenis. (Et Phæbus condat).i. detradat te in ima tartara. (Vt) ſup. condidit. (Patrem Salmacis).i. Orchamum

A S C.

Epiſt. Ouid.

V 3

quæm

quem radijs solaribus interemit. (Quod).i. quā rem. (Ipse fecerat sur natæ).f. Leucotheg-
 quam detruſit in locum ſubterrancū. (Et ea peſtis).i. mōſtrum. (Eat in tuos).f. familiarcs,
 propinquos, amicos, & benefactores. (Quam).f. pellem. i. quod monſtrum dextra chorebi
 vicit, & tulit opem miſeris. (Argolicis).i. Peloponneſi incolis. (Et tu exul).f. a paterna do
 mo. (Excitarius ab equis attonitis).i. cōſternatis viſis phocis. (Vt) ſup. exculſus ē. (Nepos
 Aethræ).f. Hippolytus Theſei filius. (Moribundus ob iram Veneris) Quia cōtēpſit rem
 veneram habere cum Phædra nouerca ſua. (Vt hoſ).f. Priami Polymneſtor rex Thraciæ.
 (Perdidit).i. interemit. (Aluminum).f. Polidorum filium Priami, quem aluerat pp nimias
 opes. Vnde 3. Aeneid. Polidorum obruncas, & auro Vi poritur, quid non mortalia peſtora
 cogis auri ſacra fames? ſic ſup. (Hoſpes tuus perdat te ob exiguas).i. valde medicas opes.

ZAR.

VT que ferunt) De nūme-
 ro filiorum Niobes diuer-
 ſæ apud auct. reperiuntur ſen-
 tentiæ, nam Ho. pueros, puell-
 las que ſenos fuiſſe ſcr. bis ſep-
 tenos Euripides, Sapho bis noue-
 nos, Bacchilides & Pindarus bis
 denos, quidā alij ſcriptores tres
 tantum volunt, vt lib. 19. Gel.
 tradit. Ouid. etiam in 7. Metam.
 bis ſeptem dicit, & Marium po-
 nit nomina, quorum vnus Ilme-
 nus vocabatur, alius Sipylus, ter-
 tius Phedimus, quartus Tautal-
 us, quintus Alphenor, ſextus

Damaſithon, vltimus Ilioneus, qui omnes ſagitta à Phœbo occiſi ſunt propter matris ni-
 miam ſuperbiam, Latonæ que contemptum, quā ſterilem prædicabat, ita & filix ſicuti fra-
 tres periere, ut lib. 7. ſcr. Ouid. (Addidit vt fidicem) Amphion, quorum nunc meminimus,
 pater fuit, Iouis, & Antiopæ filius, & ut Plutar. docet, in arte muſica fidium inuenter, &
 nuſicus præſtantiffimus. hic occiſis filijs mortem ſibi conſciuit, ut Ouid. narrat, Nam pa-
 ter Amphion ferro perpectus adacto Finierat moriens pariter cum luce dolorem. Hippocr.
 autem in libro qui inſcribitur *ὀφθαλμικὰ*, Illos morbos deceſſiſſe Cynates. ſubitariaque
 præuentos morte, qui dicitur morbus etiam Apollo bletus, id eſt percuſſus ab Apol. auct.
 eſt Porphyr. (Vt ue foror Pelopis) Niobe Tantalii ex Taygete filia, alij Pelopis, alij Zethi,
 alij Alalchone ni, vt Porphyr. in 7. teſtatur, & proinde Pelopis ſoror, Amphionis Thebarū
 regis vxor fuit, quæ nimio maxore ob natorum interitum in marmore dicitur uerſa, ut ab
 Ouid. in Met. æquinius, ſerunt nonnulli hanc calamitatem ſubiuuiſſe in Libya, alij apud
 Thebas. Porphyr. ait, comicum Philemona ſcripſiſſe mutā effectam Niobem, ob multa quæ
 eam circūuenerāt mala inde fictū in lapidem conuerſam. Lydus aut poëta, inquit, ab Aſo-
 ni de amatore fuiſſe dilectā, quem cum illa auerſaretur, ignem ſoribus obiecit. illa eſſugiens
 in lapidē cōuerti poſtulauit, ac ita in lapidem cōuerſa eſt. (Et læſus lingua Bat.) In 2. Met.
 Ouid. ſcr. Merc. Apollini armenta ſuffuratum quæ in agros pyllos proceſſerant, ea que in ſi-
 uam abduci nemo præter vnum ſenem Nelei paſtorem Bartum nuncupatum, vidiffe, quem
 præcario, vt ſurtum taceret, adiſſe ut que; magis id faceret, donō vaccam tradidiſſe, alia non
 multo poſt Decum ſumpta eſſigia eum interrogari, num boues surreptas uidiſſet, ut que; ma-
 niſtaret, boum patia pollicitum fuiſſe, quo munere allectum ſurtū detexiſſe, inde in ſaxū
 quod index dicitur mutatum. (Aëra ſic miſſo) Hyacinthum puer Oebali filius ab Apolline
 ſummpere dilectus, ab eodem per imprudentiam diſco occiſus eſt, vt in Met. Ouidius tra-
 dit. Plinius autem libro vigefimo primo Hyacinthum, inquit, comitatur fab. duplex, luceū
 præferens, eius, quem Apollo di tlexerat, aut ex Niacis cruore editi, ita diſcurrentibus ve-
 nis, vt græcarum literarum figura, ea legatur inſcripta erat diſcus genus ludi, antiqui dice-
 bant

Perdat ob exiguas te tuus hoſpes opes.
 Vt que; ferunt fratres ſex cū Damaliſtione cęſo,
 Interat totum ſic genos omne tuum.
 Addidit vt fidicem miſeris ſua funera natis,
 Sic tibi ſint vitæ tædia iuſta tuæ:
 Vt que; ſoror Pelopis ſaxo dureris oborto:
 Et læſus lingua Battus ab ipſe ſua,
 Aëra ſi miſſo vacuum iaculabere diſco,
 Quo puer Oebalides, iſtus ab orde cadas.
 Si qua per alternos pulſabitur vnda lacertos,
 Omnis Abydena ſit tibi peior aqua.

bant certi ponderis discum, quo Iuuenes in Agone contendebant, fortior iudicandus, qui in ultra statutam metam proiecisset, ita & missilibus certabat. Ho. lib. carmin. Sz pedisco, sz pe transinam iaculo expedito, Acron est auctor. Si qua per alternos, in heroidibus amor Hero & Leand. scribit Ouidius alter apud Abydum, apud Seston Hero commorabatur, & noctis tempore fretum per septem stadia patens, Leander transibat, ad amicamq; se conserbat, forte tempestate obrutus periiit, extant de hoc Mart. epigram. Musxiq; carmen.

A S C E N S I V S.

Et vt ferunt cofratrez caefos). fab Apolline. (Cu Damafithone). f. filio Amphionis, & Niobes, sic omne genus tuu intereat tecum. (Vt fidicen). f. Amphion addidit. (Sua funera). i. mortem suam. (Natis). i. filijs suis miseris, quiq; superbia matris interempti sunt. (Sic iusta tedia sint tibi tua uita). i. de vita tua, vt teipsum interficias. (Et dureres). i. indurereas. (Saxo oborto). i. prater opinionem nato. (Vt soror Pelopis). i. Niobe sup. induruit, quz in Sipyllum saxum commutata est, & vt sup. in saxum induruit & immutatus est Barus. f. fur Abigeus. (Lx sus ipse a sua lingua). Quia furtum confessus est. (Sic tu iaculabere). i. iaciendo percuties. (Aera). i. aeraem. (Vacuum). f. corpore denso. (Disco misso). i. per discu sursum missum. (Tu cadas istus ab orbe). i. ab eodem disco rotudo. (Quo puer Oealides). i. Hyacinthus. (Ictus) supple cecidit. (Et si qua). i. alijua. (Vnda pulsabitur per lacertos). f. tuos. (Alternos). i. alternatim, dum uatas, aquas ferientes, hoc est si aliquando pernatate fluium uolueris. (Omnis aqua sit tibi peior; Abydena). i. quam Abydena fuit Leandro, qui ad amicam properans in ea submersus est.

A S C.

Comicus vt, liquidis periit du natabat in vndis,
 Et tua sic stygius strangulet ora liquor.
 Aut vbi ventosum superabis naufragus aquor,
 Contacta pereas vt Palinurus humo.
 Vtque cothurnatum vatem tutela Dianæ.
 Dilaniet vigilum te quoque turba canum.
 Aut vt Trinacrii falias super ora Gigantis,
 Plurima qua flamma Sicani Aetna vomit.

Comicus vt liquidis.) Et Terent. comædiarum scriptor. significat interitum, qui vt testatur Donatus super Terent. cum ex Græcia rediens nauæ cõfendisset, naufragio periclitatus occubuit & cum eo fabu. c. & 8. ex Menandro conuersæ perierunt. (Liquidis) Atheniensis comicus dum in Piræo portu nataret, submersus est, de quo nobilissime à

Z A R.

Græcis editæ traduntur Elegiæ, & à Calim. epi. vt vetus interpres docet. (Aut vbi ventosum) Palinurus Iasi filius, Aeuex nauis gubernator, nimio somno uexatus in mare cecidit, cumque triduo enataffet, à Veliensibus occisus est, ut Maro carmen testatur, licet ibi re darguatur ab Iulio Hyginio. Aul. Gel. (Vtque cothurnatum vatem) Euripides Clitus Oletricus, & Cauponis, Muesarchi filius in Salamiæ natus duo de 20. annos agens, Tragœdiâ scrib. adorsus est, adeoque in eis excelluit, ut præstantissimus inde extiterit inter Græcos scripsit Tragiæ: Athleta etiam fuit: Eleusino enim & Thefeo certamine pugnavit, & coronatus est. In physicis Anaxagora usus est præceptore, in arte dicendi Prodicus, in moralibus Philosphia fecutus est Socr. mulieres ferme omnes maiorem in modum exofus dicitur duas tamen dilexit, ex quibus filios excepit: In Macedonia apud Archelaum regem magno honore est habitus, à cuius cœna noctu cum reuerteretur, à Lysimacho Archelæi seruo, Dianæque tempus ædituo immisissis Deæ canibus dilaceratus est, hunc Lysimachus Aræzus Macedo, & Creteus æmuli Euripidis corruperant, vt ita cum enecaret, cui Macedones sepulturam, & ingentes honores præbuere, ad quos cum Atheniensium legati venissent, vt eius ossa in patriam transferre sinerent maximo consensu in ea redeneganda Macedones perstituerunt, habes Aul. Gel. 12. No. atticarum. (Aut vt Trinacrii) Empedocles Agrigentinus Melonis filius, vt tradit Hippobotus, ut uero Thelæuges, Archinomi, fratrem habuit Callicratidem teste Phauorino in commentariis. hic Pythagoricam sententiam sectatus est, cuius & auditor fuit, eximius philosophus extitit, quo Lucretius totâ Sici-liâ multû decorari dixit, scripsit carmine Xerxis transitu, scripsit & tragœdiâ, multa alia

Epist. Ouid.

V 4

posuit,

posuit: ut Hier. & Arist. tradunt, quorum alter 43. eius opuscula legisse refert, alter vero se-
pissime eius retulit opiniones ex diuersis libris euulsas, varia de eius morte tradunt: nā alij
scr. in Peloponneso obiisse maxores: quia cū agrigētīnū cōderetur, inimicorum nepotes ip-
sius obfisterent inlicito: Heraclides aliam mortem memorat: vulgatissima autem quæ nūc
ab Ouid. tangitur, cupidus Empud. immortalitate potiri, in Aetnā montē se proiecit, ere
deus se ita hominibus facile persuasum irideū effectum: flammis autem absumptus est: ni-
hilq; præter crepidam inuentum est. Hinc Ho. in poetica: Siciliq; poetæ narrabo interi-
tū. Deus immortalis haberi, Dū cupit Empedocles, ardente frigidus Aetnā, Influit. Aetna
mons est Siciliæ, ab Aetna muliere ibi sepulta dictus, q̄ Iupp. dilexit, vt auct. est Pindarus.

ASC.

COMICVS &c. (Vt .i. quemadmodum. (Comicus) .f. Menander nouæ comœdiæ
princeps: aut, vt quidam volunt, Terent. è Grecia rediēs. (Perijt) .i. submersus est, dū nabat
in undis liquidis. (Sic liquor Strygius) .i. infernalis. (Strâgulet &) .i. etiā ora tua. (Aut vbi
tu nau) .i. naufragium passus. (Superaris) .i. superaueris. (Aequor vêtosum) .i. procellosum
mare tunc sup. pereas. (Humo) .i. terra cōtracta. (Vt Pal.) .f. director nauis Aetiæ perijt sup.
interemptus in portu, Velino postea dicto, vt in 6. Aen. dicitur. (Turba canū vig.) Appo-
toriz tutela Dianæ. (Dilaniet quoq;) .i. etiam te, vt sup. dilaniavit. (Vatem Cochurnatū)
f. Euripidem. (Aut tu salias super ora gigantis Trinacri) .i. Siciliensis: hoc est Sicilia in mō-
te Aetna delegati. vnde Aeneid. 3. Fama est Enceladi semulstū fulmine corpus Vrgeri mole
hac &c. supple ab ea parte. (Qua Aetna Sicanis) .i. Siciliensis. (Plurima) .i. abundatissima.
(Vomit flammæ: quod) .f. Empedocli contigit, vt docet Flaccus in arte poetica.

ZAR.

Diripiantque tuos) Orphe-
us, de quo multa superius
narrauimus, amissa penitus Eu-
ridice vxore, mulierum spreuit
conubitu, per siluasque comœas
montes, & arbores & saxa lyræ
modulamine ad se trahebat, ut
Hor. in Carm. ait: Aut super Pin-
do, gelidove in Hæmo. Vnē
vocalem temere secuta Orphea
silux. primus Thracas amores

Diripiantque tuos infans vnguibus artus
Strymonis matres, Orpheon esse ratae.
Natus ut Althææ flammis absentibus arsit,
Sic tuus ardescat stipitis igne rogas.
Vt noua Phasiaca compressa est nupta corona,
Vtque pater nuptæ, cumque parente domus.
Vt cruor Herculeos abii diffusus in artus,
Corpora pestiferum sic tua uirus edat.

in pueros docuit. vnde Ouid. in Met. Ille etiam Thracum populis fuit auctor, amorem in
teneros transferre mares: citraque inuentam ætatis breue ver: & primos carpere flores,
tandem à mulieribus quas spernebat: in Thracia occisus est. Diogenes autem Laërtius se-
cutus hist. fulminatum à Ioue tradit: idque vetustissimo epig. comprobat: quod in Dio:
Macedoniæ insculptum legitur, quod ita à latinis est interpretatum Orphea candente trās
fixum fulmine Thracem: Cum aurata Aouides hic posuere lyra. (Strimouie ma.) i. Thra-
ciæ: Strymon enim fluuius est qui tesie Plin. in 5. nar. hist. Macedoniam à Thracia separat:
fuitq; à vertice montis Aemil. (Natus ut Althææ) Oeneus Parthaonius filius Calydoniæ
rex ex Althæa Meleagrum genuit. hic Oeneus diis omnibus sacra instituit, una dempta
Diana: quàm seu indignatione, siue obliuione prætermisit. irata autem dea vastissimæ ma-
gnitudinis apum in Calydoniam immisit, qui totam decaustabat regionem quamobrem,
vt tanta expelleretur pestis, rex partem regni ei, qui apum interfecisset, dicitur pollicitus.
Meleager regis natus animosus & uiribus valens collecta iuuenum manu, apum occidere
decreuit: affuit Iasii quæque filia Atalanta: quæ in primis telo eum vulnerauit: quo vulne-
re deinde facile ab omnibus occisus est. Meleager autem Atalantæ forma illectus, seræ
capit ei dono tradidit, decus apud antiquos maximum, quod ægre ferentes Plexippus & Age-
nor Meleagri auunculi, puelæ caput abstulerunt. quare ira commotus amans Meleager,
eos occidit: quem casum cum Althæa percipisset, stipitem, in quo filij uita erat combustæ:
nato. n. Meleag. parçæ ardente stipitem in althææ conspectum posuerunt, affirmâtes, quo
ad stipes ille duraret, filium eius uita fundurum: quæ magna diligeſtia vsq; ad fratrum mortē,

vt docuimus, custodiuit. sic Ouid. & Laet. perhibent. (Vt noua Phasiaca) Medea ab Iasone spreta pp Glauconem, vt alij, Creusam Creontis filiam, q̄ vxorem Iason accepit, vt iniuria vlcisceret, coronâ malefica arte cõpositâ exhibuit Creuxis, uel Glauce, quâ mortua, una cū toto domo, occisus filiis Medo, & Mermero, dolore suum vltâ p̄natis draconib. fugit, & Medea constituit ciuitatē, Acron est aut. & Sen. in Tragœdia, quæ Medea nūcupatur. (Vt cruor Herc.) Sepi⁹ Herc. iteritū exposuimus, q̄ tunica à Deianira uxore missa extinctus ē.

ET matres Strymoniz. i. Thracēs. (Diripiāt. i. dilacerent. Tuos artus.) i. mēbra tua. (Vnguibus insanis.) i. impie infantiētes. (Ratæ.) i. arbitrātes, sup. te, esse Orpheon. nā sic Orphea dilacerauerūt. (Et ut natus.) i. filius. (Allex.) f. Meleager. (Arfit.) i. cõsumptus, & cõbustus est flāmis ardentib. (Sic rogas tuas ardeat igne.) f. fatali, in rogam tuam immisso à matre. (Vt noua nupta.) f. Iasonis sponsa. hoc est Creusa Creontis Corinthiorum regia filia. (Arfit corona Phasiaca.) i. à Medea Phaside, seu Colchida missa. (Et vt pater nupte.) f. Creon. (Et domus.) f. tota. f. arsit cum parēte, sic tu sup. ardeas. (Vt cruor.) f. Nefis venosus. (Abiit diffusus in artus Herculeos.) i. in mēbra Herculis per camisiam à Deianira per Licam missam. (Sic uirus.) i. venenum pestiferum.) Edat.) i. absumat corpora tua.

Qua sua Pentheiden proles est vltâ Lycurgum,

Hæc maneat teli te quoque plaga noui:

Vt que Milo robor * diducere fisisse tentes,

Nec possit captas inde referre manus:

Muneribus que tuis lædaris vt Icarus, in quam

Intulit armatas ebria turba manus:

Quoque dolore necis patriæ pia filia fecit,

Vincula per laquei fac quoque guttur eat.

Obstrictus que famem patiaris limine tecti,

Vt legem pœnæ cui dedit ipsa parens.

Illius exemplo violes simulacta Mineræ,

Aulidis à portu, qui leue vertit iter.

missis digitis in hiatus arboris, diducere eam cunatus est, medioq; iam rescisso, ipse cū manus deduxisset, credēs iam opus perfectum, in naturā arbor rediit, & retētis hominis manibus, seris eū præbuit dilacerandum, quod etiam à Valerio Max. iungitur.) Muneribusque tuis lædaris vt Icarus) Vt ab Hyginio accepimus, cū à Libero patre vini vsus edoctus esset, Atticorū fines perambulans, pastorib. nouū genus liquoris præbuit, quo ebrii existimārūt veneno se potatos, quare Icarū in puteum deiecerunt, eius autē canis Mœra dicta, quæ semper dñm sequebatur, domam venit, ac Erigone Icarī filiz mortis patriis suspitionem ostendit: quam etiam ad locum perduxit, tanto autem dolore affecta dicitur Erigone, vt suspēsa uita decesserit, cui mortuz canis spiritu suo parētauit: quos omnes Iupiter miseratione in astra deformauit. (Quoq; dolore necis) Erigone dicit, de qua nunc locuti sumus. (Obstrictusq; famē) Euristhenes matrem Laconicam nobilem crudelitate dicitur habuisse, quæ in bellū filio prodeūti iussit, ne domum reuertetetur, nisi exde hostium pollutus, is nequaquam id perfunctus est, quare à matre clausus inedia ad inferos fecessit, ut uetus docet interpres. (Illius exemplo violes) Aiakis Oilei tangit hist. qui inter scopulos illisus est, vt exposuimus.

H A E C plaga noui teli, qua Lycurgū Pentheiden.) i. Pēthei filiu. (Sua proles.) i. filius Butes. (Est vltâ.) f. occidēdo Bacchi sacerdotes uariis suppliciis. (Maneat.) i. expectet. (Quoque.) i. et te. (Et retēs.) i. coneris. (Diducere.) i. in diuersas partes distrahere. (Robur.) i. arbore robustā, aut re vera arbore robur dictam, quæ est de gne quercuum. (Fissile.) i. fissam, & rimosam. (Vt.) i. quemadmodum. (Milo) Sup. tentauit, vt etiam A. Gellius recitat. (Nec possis referre inde.) i. ex ipso robore. (Manus captas.) i. cõprehēsas ab arbore, & ita maneat

præda

Qua sua Pentheiden) Butes Lycurgi filius Bacchantes mulieres in patris vindi-

ctam occidit, cuius obitus iam minimus. Pentheiden dicit, siue quia similia Pentheo egerit, siue quia nepos Penthei fuit, nā Pentheus Drianthem genuit, à quo natus est Lycurgus, vt à ueiere didicimus interprete. (Vtq; Milo robor) Milo Crotoniensis illustri Athleta fuit, ut apud Gel. in 14. qui cum in locis siluestribus Italiz iter faceret, quercum proxime viam parulis in patre media ramis hiantem uidit, im-

ZAR:

*. i. apere a. l. deduce re.

AS C.

qui in Phrygia creimatus est Lyfandri Lacedæmonij artificio, vt Probus Aemilius tradit. legitur, & Clyciadæ, & Clytuz filium dicit. qui dicitur radijs folariibus exultus.

E T tu ipfa parens). i. mater. (Prodidit officio luminis). i. agnitione p oculos facta. (Melahthem). f. filium suum. (Latentem) Defensum (A cæde). i. occiffione. (Tenebris). i. beneficio tenebrarum. (Sic tua corpora fodiantur telis coniectis). f. in ea. & ego precor vt impediare fic. (A tuis auxilijs). i. ab ijs, qui tibi auxilio effe deberêt, vt ille à matre impeditus est. (Qualis nox est acta Phrygi). i. Troiano. f. Doloni. (Timido). f. propter furtu, quod attentauit, hoc est equis, quos foris Achilles agebat. (Pactis). i. pollicitis ab eo. (Talis nox, eat tibi). i. illudaris, & tandem neceris, ut ille. (Nec tua fruaris meliore fomno quam Rheus). f. Rex Thraciæ, qui prima nocte cum Troiam intrare non poffet, fomno grauatuf deprehensus, & occifus est, ablatif equis eius cãdidiffimis, & fatalibus. (Nec tu fruaris meliore fomno Ante diem necis). i. pridie, quã necaberis. (Quã) sup. fruebantur comites Rhefi. E non fruaris meliore fomno. (Quã) sup. ii. (Quos Hyrtacides). i. Nifus. (Impiger). i. velociffimus curfor, vt patet 5. Aen. & etiam 9. (Et comes Hyrtacidæ). f. Euryalus. (Dederunt mori). i. occiderunt cum Rhamnete Rutulo, dum. f. per noctem ad Aeneam iter habebant per castra Rutilorum, ut late patet Aen. 9. (Et tu feras membra femicremata). i. ad medium cremata. (Nec ft ygiæ). i. ad mortem inferualem, exiftens circumdatus atris ignibus. (More Clinidæ). i. Alcibiadis, qui in cubiculo crematus est, aut more Clyciadæ puellæ filij, qui radijs Solis exultus periit.

A S C.

Z A R.

Vtq; Remo muros aufo transire recentes,
Noxia sint capiti rustica tela tua.
Deniq; Sarmaticas inter Geticasq; sagittas
His precor vt viuas, & moriari locis.
Hæc tibi tantisper subito sunt missa libello,
Immemores ne nos esse querare tui.
Pauca quidem, fateor, sed dii dent plura rogatis,
Multiplicantq; suo fauore mea.
Postmodo plura leges, & nomen habentia verû,
Et pede quo debent acria bella geri.

V Tq; Remo muros Narrat
in primo V. C. Liuius Remum in cõentione augurij istu i turba cecidisse. deinde ait: Vulgator fama est ludibrio fratris Remum nouos trãssisse muros, inde ab irata Romulo cum verbis quoq; increpitans adiecesset, Sic deinde quicunq; alius transiliet monia mea, interfectum à Celere Centurione rastro. (Rustica tela) Quia rustici tũ Rom. erant, isq; Centurio, à quo Remus occifus. (Deniq; Sarmaticas

Inter Geticasq; sagittas) Sarmatæ, quos Græci Sauromatas vocant: Borealem regionem incolunt exitem, ac tenuem, alioquin felicibus refertam, arboribus, ab Amazonibus oriundi, vt Herodotus tradit, tanta ijs est barbaries, vt pacem non intelligant, sagittis in bello vti solitos accepimus, sicut & Getas, qui à Romanis, teste in 4. hist. Plin. Daci nuncupantur: Thraciam incolere dicuntur. eodem in loco, Plin. auct. quorum sœuitiem in lib. de Ponto Quid. memorat, cum ait: Nulla Getis toto gens est truculentior orbe. (Hæc tibi tantisper) Interea. & si ferè post se postulet, dum pro donec siue quandiu, vt doctõrum grammaticorum est sententia. (Subito sint missa libello). Immemores ne nos esse querare tui) Solent homines cum à patria absunt, quamprimum ad amicos literas dare, vt inde ipsõrum oblitos non credant. quare nunc poëta, inquit. (Mittimus tibi has nostras imprecationes subito, ne credas me iniuriz oblitum. quare in principio operis dixit. Sic ego te nondũ ferro iaculabor acuto, & quæ sequuntur ad octo. uersus. (Queror) Queror deponens absolutum, sine x, diphthongo, idem, quod lamentor, valet, vt hoc loco. vnde questus quartæ inflexionis pro lametatione accipitur, cuius datiuus & ablatiuus pluralis est questibus, vt portibus. Quæror autem cum diphthongum scribitur, à quo multa componuntur verba notissimam habet significationem, quam docti pariter, & indocti tenent, vnde questus. i. lucrũ deducitur qui in datiuo, & ablatiuo plurali questibus facit. (Pauca quidem fateor) subaudiendum missa à me sunt. (Sed dii dent plura precãti) Rogãti. precor cũ merum post se accusa-

Curatium habet, est idem quod rogo: cum uero datiuo adiungitur est idem, quod impre-
 cari, hoc est optare alicui Deos precando bonam fortunam, aut malum, quemadmodum
 apud auctores obseruauimus, de quo uerbo disserit Gellius in noctibus Atticis. (Postmodo
 plura leges) Intelligendum quam ista quæ nunc mittimus. (Et nomen habentia uerû) Non
 autem quemadmodum in præsentia ficto nomine Ibidem appellamus. (Et pede, quo debet
 atria balla geri) Carmine iambico utimur ad maledicentiâ proprie, ut in principio docuit
 poeta, ubi dicit. Postmodo si perges in te mihi liber Iambus Tincta Lycambæo sanguine
 habet significationes, ut Nonius Mar. docet, inter quas acre p se uero exponit. (Bella) Bel-
 lum, & prælium ita inter se differunt, ut bellum dicatur, tum ipsa pugna, tum totum tem-
 pus, quo in militia sumus, prælium ipsum tantummodo armorum certamen. (Geri) Fieri
 gerere habere, ferre, & ut hic, facere, teste Nonio. & Geronnes nugatores nuncupât, & geræ
 nuge, sicut Seruins. & Nonius Marcellus tradunt: nō à gerendo, nam geminat, r. sed à Ger-
 ra: quod est cratis genus, quod cum sibi poscerent Syracusani pro scutis illis, tamē nomen
 dederunt nugacibus.

ASCENSIVS.

ASC. ET tela rustica sint noxia. i. nociua. (Tuo capiti). i. interficiant te. (Vt) Sup. fuerunt,
 noxia Remo fratri Romulo auro transire. (Muros). f. Romæ. (Recentes). i. recenter factos
 & adhuc humiles. (Denique ego precor, ut uiuas & moriari his locis). f. in quibus me esse
 gaudes. (Inter sagittas Sarmaticas, & Geticas). i. Sarmatarum, & Getarum ferocium popu-
 lorum ad glaciale Oceanum habitatum. (Hæc). f. maledicta, & nociua, uota. (Sunt missa
 tibi tãtis per). f. dum inter Geticas sagittas moriaris. Libello subito). i. subito calore edito.
 (Ne querare). i. queraris. (Nos esse immemores tui) Hoc per irrisionem dicit, quia melius
 esset non esse memorem, quam sic. (Ego quidem fateor pauca) Sup. hæc esse. (Sed Dij dent
 mihi roganti plura) sup. mala in te imprecari, multiplicent mea uota suo fauore. (Et leges
 postmodo). i. postmodum (Plura). i. plures imprecationes. (Et habentia uerum nomen). f.
 tuum, cum nunc per fictionem Ibis uocaris, & sup. cõfessa. (Pede). f. iambico. (Quo acria
 bella). i. hostiles imprecationes. (Debent geri). i. ingeri, & imprecari.

FINIS.

SERIES LITERARVM.

* A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V.

Omnes Quaterniones.

V E N E T I I S,

A P V D H I E R O N Y M V M P O L V M.

M D L X X

